

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Benedikt opretter stiftelse for katolsk journalistik

Pave emeritus ønsker "at den katolske stemme bliver hørt" i Tyskland.

Tekst: Niels Messerschmidt

PLATFORM Benedikt XVI har oprettet en privat stiftelse til uddannelse af unge katolske journalister i samarbejde med den tyske katolske avis Tagespost. Stiftelsen *Die Tagespost Stiftung für katholische Publizistik* vil ifølge avisen støtte bioetiske forskningsprojekter samt hjælpe katolske medier med at dække en bredere vifte af emner.

Pave emeritus opfordrer alle til at støtte stiftelsen med donationer og arv. "Jeg ønsker, at den katolske stemme bliver hørt", udtaler han.

Fonden forventer i indeværende år at indsamle og tilvejebringe ca. 450.000 euro til at støtte diverse digitale projekter, udarbejdelse af baggrundsrapporter i relation til bioetisk forskning og spørgsmål om beskyttelsen af liv.

Beslutning vækker undren

Foreningen af katolske udgivere i Tyskland udtrykker "stor forbløffelse" over den tidligere paves beslutning om at ville styrke katolsk journalistik ved at etablere en privat stiftelse tilknyttet én avis. Som tidligere ærkebiskop af München kan Benedikt ikke have været uvidende om det etablerede organ *Institut zur Förderung publizistischen Nachwuchses*, baseret i München, der blev oprettet i 1968 efter 2. Vatikankoncil og finansieres af de tyske bispedømmer og bispekonferencen.

Publicistforeningen finder det "besynderligt", at pave emeritus "har overdraget betydelige midler til en enkelt publikation, og dermed har forbigået instituttet og dermed også bispekonferencen", hedder det videre

i udtalelsen. "Foreningen håber, at den nye stiftelse virkelig vil arbejde for at fremme katolsk journalistik, og ikke bare markedsføre en enkelt publikation og dens forståelse af katolske public relations".

Da instituttet fejrede sin 50-års fødselsdag i Rom i november 2018, sagde pave Frans under en privataudiens til instituttets 400 journalister, at "Tyskland kan prise sig lykkelig over, at mange af landets journalister både i de sekulære og kirkelige medier er medlemmer af instituttet".

Pave emeritus har oprettet en privat stiftelse tilknyttet den tyske avis Tagespost, som skal støtte bioetiske forskningsprojekter samt hjælpe katolske medier med at dække en bredere vifte af emner. Foto: Vincenzo Pinto/AFP/Getty Image.

Paven: Maria omtalte sig aldrig som medforlørserske

Frans fremhævede Marias kvindelighed og discipelskab under messen for Vor Frue af Guadalupe den 12. december.

MARIALOGI Siden pave Frans' indsættelse i 2013 er det blevet en fast tradition i Vatikanet at markere festdagen for Vor Frue af Guadalupe, Amerikas skytshelgen. Den 12. december fremhævede Frans i en improviseret prædiken Marias kvindelighed og hendes rolle som discipel overfor de mange fremmødte latinamerikanske katolikker fra hele Italien.

"Tro mod sin Mester, sin Søn, den eneste Forløser, ønskede hun aldrig at tage noget fra ham. Hun omtalte sig aldrig som medforlørserske. Nej, men som discipel", insisterede han.

Pavens omtale af Maria som medforlørserske var en henvisning til, at i flere årtier har flere prælater, teologer og marialoger

været fortalere for, at Kirken officielt erklærer Maria som medforlørserske (se KO nr. 14, 2019) – hvilket paverne Johannes Paul II, Benedikt XVI og nu også Frans afviser.

Tituleringen af Maria som medforlørserske går tilbage til middelalderen, og idéen om at erklære det som et kirkeligt dogme blev drøftet, men ikke vedtaget, på 2. Vatikankoncil. I 1990'erne opfordrede den amerikanske katolske teolog Mark Miravalle pave Johannes Paul II til at fremsætte en sådan erklæring. I 2017 blev en lignende opfordring sendt til de godt hundrede teologer, biskopper, præster og ordensfolk, som deltog i et internationalt mariansk møde under ledelse af den indiske kardinal Telesphore Toppo. Deltagerne indsendte

Ad to helt forskellige spor

Tagesposts redaktør Oliver Maksan ønsker, at den nye stiftelse skal være uafhængig. Det forklarer instituttets åndelige rådgiver, broder Helmut Rakowski OFM Cap, til *domradio.de*.

"Der findes allerede mange katolske stemmer inden for tysk journalistik", forklarede Rakowski: "Jeg tror, at den nye stiftelse ønsker at være uafhængig af Kirken i landet, dvs. af biskopperne, mens vi er en kirkelig institution, der er grundlagt af biskopperne og bispedømmerne".

Adspurgt om han var overrasket over Benedikts initiativ svarede Rakowski:

"Hvis det handler om at uddanne katolske journalister, så er vi glade og kalder det et fantastisk initiativ. Men hvis det handler om at støtte Kirkens pr-arbejde, så vil vi arbejde ad to helt forskellige spor. [...] Journalistik handler ikke om at forkynde Kirkens lære, men har til opgave at være kritisk, fremhæve det bagvedliggende og forpligte sig til sandheden", forklarer Rakowski.

Prædiken

Hvordan vinder vi mennesker for Gud? Læs mere på side

5

Samliv

Når man ikke deler kirke med sin partner. Læs mere på side

6

Retrætearbejde

Kate Toft Madsen rapporterer fra St. Beuno's i Wales.

Læs mere på side

7

Kirken i Danmark

Græsrodsarbejde i Hjørring, klokkerne i Maribo, Sankt Ansgars Skole, mindeord.

Læs mere på side

11-13

KO mener

To vigtige skrivelser

I begyndelsen af det nye år vil paven offentliggøre to vigtige dokumenter. Det første er den postsynodale skrivelse efter sidste års særlige bispesynode om Amazonas. Frans har allerede tilkendegivet, at han vil tilslutte sig flere af de pastorale ændringsforslag, som synodefædrene har foreslået.

Et af dem er præstevielse af viri probati, fortrinsvis mænd, som i forvejen gør tjeneste som permanente diakoner. Et andet forslag er oprettelsen af en pavelig kommission til undersøgelse af muligheden for at indføre et diakonat og andre kirkelige embeder for kvinder. Et tredje er at udarbejde et nyt liturgisk ritual med kulturelle elementer fra den oprindelige befolkning.

Den postsynodale skrivelse vil formentlig også åbne for andre reformer. Derfor må man ikke undervurdere skrivelserns betydning, idet Amazonassynoden – ifølge iagttagere – repræsenterer et vigtigt skridt for Kirken mod at blive en ægte global Kirke. Tilbage mangler dog fortsat, at Kirken lægger de sidste elementer fra den tridentinske æra (fx klerikalismen) bag sig; noget, som hidtil har forhindret den i helt at indoptage 2. Vatikankoncilens lære og visioner.

Den postsynodale skrivelse forventes offentliggjort i slutningen af januar.

Et andet vigtigt dokument bliver offentliggørelsen af den nye konstitution for Vatikanets kurie. Det seneste udkast er i færd med at blive opdateret med de forslag, som bispekonferencerne, kirkeledere og teologer har indsendt, og den endelige udgave vil formentlig også indeholde emner, som ikke fandtes i de tidligere udkast, som paven kardinalråd har skrevet efter konsultation med kuriemedarbejdere.

Næsten alle iagttagere er enige om, at reformen af Den romerske Kurie har været – og er – et af dette pontifikats største prioriteter. I en vigtig tale til kuriens medarbejdere op til jul betonede paven, at en reform ikke kan starte 'fra nul', men må bygge på det gode arbejde, som allerede er udført i kuriens "komplekse historie".

Frans henviste i talen til sin apostoliske skrivelse *Evangelii gaudium* og sagde, at formålet med kuriereformen er, at sædvaner og skikke, skemaer og sprog, ja enhver kirkelig struktur, bliver en kanal for evangelisering i vor tids verden snarere end at eksistere for sin egen selvopretholdelse. En reform af kuriens strukturer, der fordrer "pastoral omvendelse", kan kun forstås i dette lys – at de alle bliver mere missionerende. Derfor, forklarede paven, har den kommende apostoliske konstitution navnet *Praedicate evangelium*, hvilket betyder 'Forkynd evangeliet'.

Pave Frans advarede medarbejderne mod at indtage en rigid og stiv holdning af frygt for forandringer: "Der findes altid en fristelse for at falde tilbage til det, som er gået forud, måske endda ved hjælp af nye formuleringer, fordi det er det mest bekvemme og velkendte. Men dette er en del af processen og risikoen ved at påbegynde betydningsfulde forandringer".

Flere vaticanister forventer, at *Praedicate Evangelium* bliver offentliggjort den 22. februar, på festdagen for apostlen Peters Stol. Men uanset hvornår dokumentet bliver offentliggjort, vil den nye kuriekonstitution være den mest betydningsfulde ledelseshandling, som Frans hidtil har gjort i sit pontifikat. NM

Kirken i USA trues af nye milliardkrav

15 delstater har ophævet forældelsesfristen i sager om seksuelle overgreb, permanent eller i en tidsbegrænset periode.

Tekst: Niels Messerschmidt

OVERGREB Den katolske Kirke i USA vil blive ramt af en ny bølge af sagsanlæg, efter at flere delstater har fjernet forældelsesfristen i seksuelle overgrebsager på børn, skriver nyhedsbureauet *Associated Press*.

I alt har 15 delstater ophævet forældelsesfristen, permanent eller i en tidsbegrænset periode. Blandt dem folkerige delstater som New York, Californien og New Jersey, og alene i disse delstater vil katolske bispedømmer blive mødt af tusindvis af nye sagsanlæg og krav om udbetaling af kompensation til ofrene for i alt over 4 milliarder dollar, ifølge *AP*.

Nyhedsbureauet har interviewet mere end et dusin advokater og støttegrupper for overgrebsofre. Nogle af dem forventer, at der kommer mindst 5.000 nye søgsmål mod katolske bispedømmer i New York, New Jersey og Californien. Det høje estimat begrundes nogle advokater med den seneste tids omtale i de amerikanske medier af seksuelle overgreb i kølvandet på #MeToo-bevægelsen, den efterfølgende offentlige udskamning af kendisser, og sidste års rapport fra storjuryen i Pennsylvania, der beskrev 300 katolske præsters overgreb på mere end tusind børn og unge i flere af delstatens bispedømmer over en 70-årig periode.

"Offentligheden er generelt mere forarget nu end tidligere over præsters overgreb og Kirkens mørklægning af dem, og det vil formentlig kunne aflæses i retskendelserne", mener Mitchell Garabedian, advokat fra Boston, kendt fra flere retssager mod det katolske ærkebispedømme i Boston, og skildret i den anmelderroste film 'Spotlight' om samme emne.

Ikke helt uproblematisk

Da delstaten New York i sommer ophævede forældelsesfristen for seksuelle overgreb i ét år, resulterede det alene første dag i mere end 400 nye søgsmål mod Kirken og andre institutioner; tallet er nu oppe på over 1000 søgsmål, de fleste mod Kirken. Delstaten New Jersey ophævede i begyndelsen af december forældelsesfristen for overgreb i to år, mens Californien fra årsskiftet ophævede forældelsesfristen de næste tre år.

Delstaten har desuden vedtaget, at sagsøgere kan få udbetalt op til det tredobbelte erstatningsbeløb, hvis mørklægning fra bispedømmets side beviseligt har fundet sted. Delstaterne Arizona, Montana og Vermont vedtog noget lignende i 2019.

Den erfarne overgrebsadvokat Michael Pfau fra Seattle oplyser til *AP*, at han allerede har kontakt til omkring 800 klienter i New York, New Jersey og Californien. Advokat Garabedian fra Boston regner med at indgive søgsmål på vegne af 225 klienter i New York og for yderligere 200 fra andre delstater. En anden erfarne overgrebsadvokat, James Marsh, siges at have kontakt til over 200 klienter alene i New York.

"Mange bække små bliver til en stor å, ja endda en flod", siger Marsh.

Kirkelige ledere har i en årrække lobbyet for at delstatsparlamentarier ikke slækker på forældelsesfristerne, fordi de frygter at det føre til et stort folkeligt raseri mod kirkerne. Andre påpeger det forhold, at det i så fald bliver langt vanskeligere at gennemføre disse retssager og afgøre skyldsspørgsmålet, hvis overgrebene er sket så længe siden, fordi det da bliver vanskeligt at finde frem til eventuelle vidner, og fordi mange af de anklagede præster for længst er døde.

"Døde mennesker kan jo ikke forsvare sig selv", forklarer Mark Chopko, tidligere

Advokat Adam Slaters advokatfirma har mange klienter, som angiveligt har været udsat for seksuelle overgreb begået af katolske præster.

Foto: Beбето Matthews, AP.

chefrådgiver for USA's katolske bispekonference.

To måder at agere på

New Yorks ærkebiskop Timothy Dolan oprettede den første fond til udbetaling af kompensation til overgrebsofre i 2016, og den har siden udbetalt over 67 millioner dollars til 338 ofre, dvs. 200.000 dollar i gennemsnit pr. person.

Idéen med at oprette en fond for kompensation til overgrebsofre er også vundet frem i andre stater. Alle fem bispedømmer i New Jersey og tre i Colorado har nu etableret sådanne fonde, ligesom syv bispedømmer i Pennsylvania og seks i Californien, herunder ærkebispedømmet Los Angeles, USA's største katolske bispedømme.

Mere drastisk, men ikke ualmindeligt, er at lade det pågældende bispedømme gå konkurs som følge af mange søgsmål. Mindre end én måned efter, at New Yorks etårige periode trådte i kraft, indgav bispedømmet Rochester konkursbegæring – hvilket tyve katolske bispedømmer eller religiøse ordener i USA har valgt at gøre.

Når et bispedømme indgiver konkursbegæring, suspenderes overgrebsofrenes sagsanlæg og udbetalingen af kompensation til dem, mens en føderal dommer afgør, hvor meget de hver især skal have udbetalt samtidig med, at bispedømmet fortsat har midler nok til at fortsætte driften. Det sker præventivt og ofrene undgår dyre og langvarige retssager, men har da ofte udsigt til en mindre kompensation, end hvis de vandt retssagen.

At et bispedømme vælger at gå konkurs efterlader også overgrebsofrene med følelsen af, at retfærdigheden ikke er sket fyldest, da bispedømmet hermed slipper for at blive konfronteret med sagsøgers advokater og tvinges til at udlevere dokumenter, der muligvis ville kunne dokumentere, at Kirkens ledelse også har forsøgt at mørklægge sagen eller sagerne.

For mange af mine klienter, siger New York-advokaten Adam Slater, er dette helt afgørende:

"De ønsker at få frem i lyset, hvordan Kirkens manglende ageren gjorde det muligt for præster at forgrube sig på dem, og hvordan dette har ødelagt deres liv", siger Slater. "Noget helt andet er, når et bispedømme indgiver konkursbegæring – da undgår bispedømmet pinefulde og afslørende retssager, og de bliver ikke involveret i kompensationsprogrammer. På den måde kommer sandheden aldrig frem i lyset".

Pave Frans bygger videre på pave Benedikt i sociallæren

Ti års jubilæum for rundskrivelsen *Caritas in Veritate*.

Tekst: Lisbeth Rütz

SOCIALLÆRE Ti år efter Benedikt XVI's rundskrivelse *Caritas in Veritate* (Kærlighed i Sandhed, 2009), afholdt dikasteriet til fremme af det hele menneskes udvikling 3. december en fordybelsesdag om rundskrivelsen i Det pavelige videnskaberne Akademi ved Casino Pio IV i Vatikanet.

Her mødtes repræsentanter for internationale kirkelige organisationer, teologer, økonomer og ngo'ere for at belyse, hvilken

rolle *Caritas in Veritate* spiller i katolsk sociallære i dag.

Hele første kapitel i rundskrivelsen tager afsæt i Paul VI's rundskrivelse *Populorum Progressio* (Om folkenes Fremskridt), der udkom i 1967 efter afslutningen af 2. Vatikanekoncil. *Populorum Progressio* beskriver den begyndende globalisering, der i 2009 var blevet en realitet.

Den økonomiske krise var udgangspunktet

Udgangspunktet for Benedikts rundskrivelse var den økonomiske krise i 2009. Pave Benedikt så den som en mulighed for radikal besindelse. På den ene side understreger *Caritas in Veritate*, at vi skal gribe de positive muligheder, der ligger i globaliseringen; på den anden side advarer den mod farerne ved globaliseringen – som medfører risiko for, at uligheden mellem de rige og de fattige lande vokser, og at profit bliver et mål i sig selv og opnås, uden at man har almenvellet for øje. Globaliseringen har indflydelse på alle verdens økonomier og forårsager skader og splittelse i den menneskelige familie, hvis ikke den ledes af "kærlighed i sandhed" [33].

Benedikt udtrykker i rundskrivelsen ønsket om, at "kærlighedens civilisation", ►

Kardinal Tagle ny evangeliseringpræfekt

Ærkebiskoppen af Manila efterfølger kardinal Filoni som præfekt for Kongregationen for Folkenes Evangelisering.

Tekst: Niels Messerschmidt

KURIEN Den filippinske kardinal Luis Antonio Tagle, ærkebiskop af Manila, afløser kardinal Fernando Filoni som præfekt for Vatikanets evangeliseringskontor. Filoni er af paven udnævnt til stormester af Ridderorden af Den hellige Grav i Jerusalem, og afløser den nu 80-årige kardinal Edwin Frederick O'Brien.

Med udnævnelsen af kardinal Tagle er atter en asiatisk kardinal i spidsen for *Propaganda Fide* (det oprindelige navn for det vigtige dikasterium for evangelisering, der også er ansvarlig for udnævnelse af biskopper i missionslande). I perioden 2006-11 bestred den indiske kardinal Ivan Dias dette embede. Luis Antonio Gokim Tagle er født i 1957 i Manila og præsteviet i 1982. Han fortsatte sine studier i USA, hvor han fik en doktorgrad i teologi for sin afhandling om udviklingen af begrebet 'biskoppelig kollegialitet' efter 2. Vatikankoncil. Han studerede yderligere syv år i Rom, og indtrådte i 1997 i den internationale teologikommission.

Efter at have været sognepræst i domkirken i Imus i Filippinerne, blev han viet til biskop af dette bispedømme af pave

Johannes Paul II i oktober 2001. Tagle dedikerede sig især til ungdomsarbejdet og sammenkaldte det første ungdomsmøde for unge asiatiske katolikker i Imus. I oktober 2011 udnævnte pave Benedikt XVI ham til ærkebiskop af Manila og kreerede ham tretten måneder senere til kardinal. Udover at lede ærkebispedømmet er Tagle også præsident for Caritas Internationalis og Det katolske Bibelforbund.

Kardinal Luis Antonio Tagle, ærkebiskop af Manila, afløser kardinal Fernando Filoni som præfekt for Vatikanets evangeliseringskontor. Filoni bliver ny stormester af Ridderorden af Den hellige Grav i Jerusalem. Fotos: Wikipedia.

► som Gud har nedlagt i enhver kultur, skal præge globaliseringen. Han fastslår, at det økonomiske område hverken er moralsk neutralt eller umenneskeligt og antisocialt af væsen [36]. Også det økonomiske liv må struktureres med udgangspunkt i moralske synspunkter. Han siger, at forværringen af naturens tilstand er "nært forbundet med den kultur, der former menneskenes sameksistens" [51].

Pave Benedikt har ofte påpeget det skadelige i opfattelsen af, at menneskets frihed er uden grænser, og at der ikke findes ubestridelige sandheder, som skal lede vores tilværelse. "Misbrugen af Guds skaberværk begynder, når vi ikke længere anerkender nogen højere instans end os selv, når vi ikke ser andet end os selv" (tale til gejstligheden i Bolzano-Bressanone, 2008).

Pave Frans ser sin rundskrivelse *Laudato si'* (Priset være Du, 2015) som en videreudvikling af tankerne i *Caritas in Veritate*:

"Min forgænger Benedikt XVI opfordrede ligeledes til at "udrydde de grundlæggende årsager til verdensøkonomiens brister og korrigerer de vækstmodeller, som har vist sig ude af stand til at sikre respekt for miljøet" [6].

Caritas in Veritate er højaktuel

Stefano Zamagni, præsident for det pavelige akademi for sociale videnskaber, kom under konferencen i Vatikanet med et indlæg, hvor han kaldte *Caritas in Veritate* for "et vendepunkt".

"Det nye ved Benedikt XVI's magisterium er", skriver Frans, "at pave Benedikt ser på to ting, der i hans tid er blevet dominerende – den økonomiske globalisering og den teknologiske revolution som har revolutioneret ikke blot produktionsmetoderne, men også den måde, samfundet selv er organiseret på".

Zamagni påpeger, at pave Frans i *Laudato*

si' bygger videre på Caritas in Veritate. Som eksempel giver han et stort internationalt møde – *Economia di Francesco*, der skal foregå i Assisi til marts. Her skal unge videnskabsmænd, virksomhedsledere og aktivister inden for økonomi arbejde med, hvordan idéerne i Kirkens sociallære skal udfoldes mere konkret.

"Problemerne i et så komplekst samfund som det, vi har i dag, kan ikke løses ved markedet og staten alene", siger Becchetti, blogskriver ved dagbladet *la Repubblica* og professor ved Tor Vergata universitetet i Rom med bl.a. finansetik, mikrokredit og socialt ansvarlig økonomi som specialer. Becchetti udtaler, at politikerne i dag lader sig styre af meningsmålingerne, og at det er nødvendigt med forandring nedefra – både fra virksomhedernes ledere og fra forbrugerne.

"Ved at ændre forbrugsvaner, livsstil og opsparing som *Laudato si'* og *Caritas in*

Den barmhjertige Fader, bronzerelief af Toni Zens. Foto: Katharina Wagner.

Med udnævnelsen af kardinal Tagle til ny evangeliseringspræfekt, offentliggjort få dage efter afslutningen på sin apostoliske rejse til Thailand og Japan, har pave Frans foretaget to vigtige udnævnelser i Den romerske Kurie inden for kort tid. Tagles udnævnelse kommer blot få uger efter, at paven udnævnte den spanske jesuit Juan Antonio Guerrero Alves til ny præfekt for Vatikanets økonomisekretariat.

Frans har også udnævnt den 73-årige kardinal Fernando Filoni, nu forhenværende præfekt for evangeliseringskontoret (2011-19) til stormester for Ridderorden af Den hellige Grav i Jerusalem. Filoni har 2001-6 været apostolisk nuntius i Irak, altså under den USA-ledede invasion i 2003, og var ét år nuntius i Filippinerne før han blev kaldt hjem til Statssekretariatet, til posten som *Substitute* ('afdelingsleder') for sekretariatets Første sektion, sektionen for almindelige anliggender (dvs. Vatikanets 'indenrigsminister') – en post han bestred indtil 2011. Filonis erfaring med situationen i Mellemøsten vil vise sig værdifuld i hans nye rolle som stormester for ridderordenen, fordi ordenen samarbejder tæt med regionens mange kristne kirkesamfund og støtter dem med mange forskellige projekter.

I en erklæring siger kardinal O'Brien, at han er glad for pavens valg af kardinal Filoni som sin efterfølger: "Hans mangeårige erfaring med pastoralt og administrativt arbejde i Kirkens tjeneste", skriver kardinal O'Brien, "vil være nyttig i hans ledelse af ordenen på dens fremtidige vej".

Veritate siger, kan verden virkelig forandres, fordi disse valg vil begynde at forandre de økonomiske styrkeforhold", siger Becchetti, der påpeger, at samfundslivet vil kunne få afgørende nye impulser, hvis man bevæger sig fra protest mod konstruktiv handling.

Mødet 'Economia di Francesco' finder sted i Assisi 26.-28. marts. 500 unge virksomhedsledere og studenter under 35 år vil deltage.

Tekst oprindeligt publiceret på Vatican News.

Kort nyt

Mariastatue stjålet – og genfundet

SVERIGE Tidlig lørdag morgen den 30. november stjal tyve en 200 kg tung Mariastatue udenfor Skt Maria Magdalena kirken i Hisingen ved Göteborg. Den 175 cm høje bronzestatue var placeret i en særlig grotte ved siden af kirken.

Statuen, der hedder 'Vor Frue af Norden' og blev indviet i 2017, var støbt i den italiensktalende del af Sydtyrol efter skitser af menighedens tidligere sognepræst, pater Chikezie Onuoha.

En uge senere, den 5. december, fik menigheden den glædelige besked om at statuen var blevet fundet og var blevet indleveret til politiets hittegodskontor. Ifølge oplysninger var statuen skåret op i seks dele, men der skulle være gode chancer for at restaurere Mariastatuen tilbage til dens oprindelige form.

Førende politisk teolog død

TYSKLAND Johann Baptist Metz, en af Tysklands førende efterkrigstidsteologer, døde den 2. december 91 år gammel i Münster, hvor han i 30 år underviste i teologi. Metz, der var uddannet på universiteterne i Bamberg, Innsbruck og München, var fra 1963 professor i fundamental teologi på det katolske fakultet ved Münster universitet.

Som elev af teologen Karl Rahner bevægede Metz sig væk fra en jesuitisk transcendent teologi i 1960'erne til fordel for en 'ny politisk teologi', rodfæstet i kristen praksis og med flere lighedspunkter til befrielsesteologien, som inddrog de fattiges og de marginaliseredes lidelser.

I europæisk sammenhæng beskæftigede Metz sig bl.a. med Holocaust og rædslerne i Auschwitz, som han mente teologien ikke havde noget svar på – "en rædsel, som får alle teologiske forhåbninger om en kristen diskurs til at briste", sagde han.

Ligesom Joseph Ratzinger (den senere pave Benedikt XVI) mente Johann Metz, at den vestlige verden stod overfor en åndelig krise fordi den "havde glemt Gud".

Del nemt din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Du kan nu oprette dit testamente online via den nye platform TestaViva.

Det er gratis, hurtigt og nemt.

SE MERE PÅ WWW.CARITAS.DK/ARV

Kontakt indsamlingskoordinator Lisbeth Dolberg på ldo@caritas.dk eller 38 18 00 28, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

Caritas
Danmark

Velkommen til 2020'erne

Ti bud på hvad katolikerne kan forvente sig i det nye årti.

Tekst: Luke Coppen, redaktør af Catholic Herald.
Oversættelse: Niels Messerschmidt

NYT ÅRTI: Flere katoliker, flere helgener og større folkefromhed – men også flere forfulgte kristne.

Hvad sker der i Den katolske Kirke i det nye årti? Selv om kun Gud kender svaret, kan det alligevel være værd at forsøge at komme med et kvalificeret gæt. Herunder er ti ting, som formentlig vil ske de næste ti år – nogle mere sandsynlige end andre.

• **Demografiske forandringer:** Holder de nuværende tendenser stik, vil Kirken vokse med ca. 15 millioner nye sjæle om året, så der ved udgangen af 2020'erne er over 1,4 mia. katoliker i verden (det højeste antal nogensinde). Størstedelen af væksten sker i Afrika og Latinamerika, og i Asien kommer der 2 millioner nye katoliker hvert år. Top-10 listen over lande med flest katoliker vil sandsynligvis ændre sig. Den demokratiske Republik Congo, der i dag er nr. 10 på listen, vil formentlig rykke op, mens Italien, Frankrig og Spanien vil ryge ned af listen.

Imens vil Kirken i Amazonas begynde at implementere anbefalingerne fra sidste års bispesynode. Synoden anbefalede radikale skridt som fx at præstevie gifte diakoner for at sikre fjerntliggende katolske menigheder en fortsat adgang til sakramenterne. Den universelle Kirke vil følge denne udvikling nøje for at se, om katolicismen hermed genvinder fodfæste i områder, hvor den har oplevet stor tilbagegang.

• **Stigende kristenforfølgelse:** Ifølge organisationen Open Doors dræbes årligt ca. 4.000 kristne på grund af deres tro, 2.600 fængsles uden forudgående rettergang, og 1.200 kirkebygninger bliver angrebet. Trist nok synes dette ikke at ændre sig. Faktisk er det sandsynligt, at tallet vil stige i takt med, at den globale ustabilitet øges. I lyset af mangel på indflydelsesrige forsvarere vil de kristne mindretal fra Egypten til Indonesien forsat være udsat for forfølgelse, alt fra forskelsbehandling til egentlig døds vold. Man kan forvente yderligere begrænsninger i religionsfriheden i Kina og Indien, verdens to folkerigeste lande.

• **Opblomstring af folkefromhed:** Siden årtusindskiftet har man kunnet spore en stigende Maria-hengivenhed, noget som blandt andet er kommet til udtryk i de 'Rosenkrans ved grænsen'-initiativer, der er blevet afholdt over hele verden.

Ifølge FN er hver tredje rejsende i dag

en pilgrim, og hvert år besøger ca. 20 millioner mennesker basilikaen Vor Frue af Guadalupe, 6 millioner tager til Lourdes og 300.000 går langs Caminoen. Disse tal vil sandsynligvis stige i dette årti.

• **Vækst i den ekstraordinære messeform:** Selv om eksakte tal ikke foreligger, synes meget at tyde på, at den ekstraordinære messeform vokser i popularitet, især blandt unge, efter at Benedikt XVI i 2007 offentliggjorde motu proprio 'et Summorum Pontificum'. I USA var der 220 regulære traditionelle latinske messer i 2006 – i 2016 var antallet steget til ca. 450. Flere ordenssamfund, der fejrer den gamle messe, synes at blomstre. Selv om tilhængerne af den ekstraordinære messeform forbliver et mindretal, vil de formentlig vinde større indflydelse i dette årti.

• **Pavebesøg i verdens konfliktområder:** Pave Frans er ivrig efter at besøge nogle af verdens mest konfliktramte lande. Han åbnede således Barmhjertighedens År i 2015 med at besøge Den centralafrikanske Republik Congo. I 2020 håber han at besøge Sydsudan; et land, som har været ramt af konflikter siden det blev selvstændigt i 2011. Han vil sikkert også besøge Irak, hvis

situationen tillader det. Andre potentielt farlige pavelige destinationer omfatter Venezuela, Pakistan og måske endda Nordkorea. Fredeligere destinationer i år forventes at inkludere Cypren og Montenegro. Et land, han sikkert ikke vil besøge, er hjemlandet Argentina, som han ikke har besøgt efter sit pavevalg i 2013.

• **Diplomatiske relationer med Kina:** Udsigterne til et pavebesøg i Kina er pt. små. Det sker sandsynligvis ikke før Den hellige Stol har genoprettet de fulde diplomatiske relationer med Beijing. Dette synes at ligge nogle år ud i fremtiden, selv om de to stater underskrev en historisk, foreløbig aftale i 2018. Der eksisterer fortsat flere forhindringer, fx Taiwans status, som Den hellige Stol fortsat anerkender. Men det er ikke umuligt, at disse vanskeligheder bliver løst i løbet af de næste ti år.

• **Den næste pave:** I lyset af katolikkernes veneration overfor Den hellige Fader, ønsker de fleste katoliker formentlig ikke at tænke på det næste konklave. Men før eller siden bliver der sammenkaldt til et nyt konklave, hvilket sandsynligvis vil finde sted i dette årti. Det er umuligt at forudsige udfaldet; men begivenheden vil få afgørende konsekvenser for hele Kirken.

Uanset hvad kan man forvente, at diskussionerne om det næste konklave vil tage til i styrke i de kommende år, især nu, hvor den filippinske kardinal Luis Antonio Tagle – et muligt paveemne – er flyttet fra Manila til Rom.

• **Vatikanets finansielle krise:** I mellemtiden er Vatikanet alvorligt udfordret på sin økonomiske integritet. I år vil Moneyval, EU's finansielle overvågningsmyndighed, udgive sin længe ventede rapport om Den hellige Stols fremskridt på området. Måske vil Moneyval konkludere, at Vatikanet ikke har gjort nok for at retsforfølge de personer, der er mistænkt for at have begået hvidvask, sådan som man lagde op til i sin 2017-årsrapport. Hvis det er tilfældet, vil det styrke indtrykket af, at det ikke er lykkedes Vatikanet at rydde op i de finansskandaler, som har plaget Vatikanbanken de sidste 40 år.

• **Flere afsløringer af overgreb:** Afsløringer af præsters seksuelle overgreb vil desværre også fortsætte i det nye årti. Disse sager har allerede ødelagt Kirken i Europa og Nordamerika, og i 2020'erne vil foruroligende nye afsløringer sikkert dukke op i Latinamerika, Afrika og Asien.

Pave Frans har udstyret Kirken med stærke nye værktøjer til at tackle den truende krise på disse kontinenter, herunder motu proprio 'et Vos estis lux mundi', som i teorien gør biskopper ansvarlige for mørklægning af overgrebsager. Men kirkeledere synes fortsat tøvende med at bruge disse nye værktøjer og tyer hellere til de ældre, men mindre effektive foranstaltninger. Det vil formentlig ikke ændre sig uden et betydeligt pres fra lægfolkets side.

• **Nye helgener:** Årtiet vil vise os flere nye helgener, selv om det er vanskeligt at forudsige noget om fremskridtene i helgenkæringsprocesserne, da disse afhænger af mirakuløse helbredelser. Men blandt dem, som vi kan forvente vil blive kanoniseret i 2020'erne, er den salige Charles de Foucauld (d. 1916), Pier Giorgio Frassati (d. 1925), Cyprian Tansi (d. 1964), Jerzy Popieluszko (d. 1984), Chiara Badano (d. 1990) og munkene fra Tibhirine (d. 1996), ligesom den ærværdige Augustus Tolton (d. 1897) og kardinal Nguyễn Văn Thuận (d. 2002).

Man bør også holde øje med processerne vedrørende John Bradburne (d. 1979), Dorothy Day (d. 1980), den 15-årige computereksperter Carlo Acutis (d. 2006) og det 21. århundredes irakiske martyrer, fx Ragheed Ghanni (d. 2007).

Ethvert fremskridt i disse processer vil glæde hele den katolske verden og minde os om, at uanset hvor skræmmende vejen foran os måtte være, vil den altid skabe nye helgener blandt os.

Deltagere på verdensungdomsdagene venter på at paven ankommer til den store friluftsmesse, som blev afholdt på Copacabana strand i Rio de Janeiro den 28. juli 2013. Foto: Yasuyoshi Chiba, AFP, Getty Images.

Kardinal Grech død

Den maltesiske bibelexpert blev 94 år.

TEOLOG Kardinal Prosper Grech OSA døde mandag den 30. december blot få dage efter sin 94-års fødselsdag.

Grech blev født den 24. december 1925 på Malta og indtrådte i 1943 i augustinerordenen. Han studerede filosofi på Malta og teologi i Rom, aflagde sine løfter i 1944 og blev præsteviet i 1950. Han tog i 1951 diplom i psykologi på Fribourg universitet i Schweiz, i 1953 licentiat- og doktorgrad i teologi fra det pavelige Gregoriana universitet, og i 1954 en licentiatgrad i bibelstudier fra det pavelige bibelinstitut i Rom. Grech forskede i semitiske sprog på universiteterne i Oxford

(1957-58) og Cambridge (1958-59).

Efter at have undervist i teologi på det augustinske kollegium og kollegiet Mater Admirabilis på Malta, udnævntes han i 1965 til dekan for det augustinske teologiske institut. I 1969 grundlagde han instituttet Augustinianum for patristiske studier, hvor han var dekan fra 1971 til 1979. Han underviste i mere end 30 år på det pavelige bibelinstitut i Rom, og var desuden docent i bibelvidenskab på det pavelige Lateranuniversitet. I 1984 blev han rådgiver for Troslærekongregationen, og i 2003 medlem af det pavelige teologiske akademi. Fra 2004 til 2013 var han medlem af den

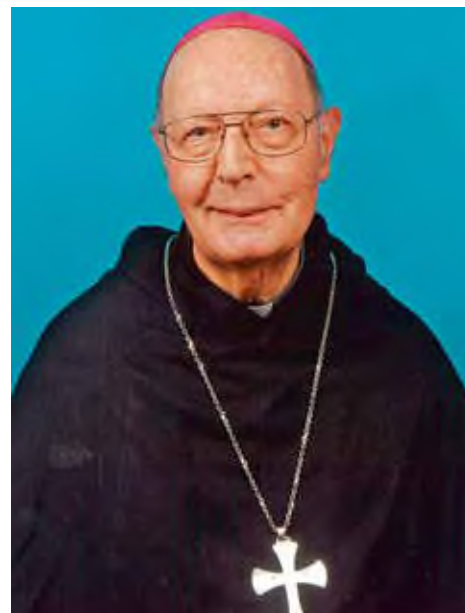

Foto: Villanova universitet.

pavelige bibelkommission, ligesom han var medlem af Studiorum Novi Testamenti Societas og den internationale forening for patristiske studier.

Den 6. januar 2012 meddelte pave Benedikt XVI, at han ville kreere p. Grech til kardinal på grund af hans specielle fortjenester inden for teologien. Grech blev den 21. januar samme år udnævnt til titularerkebiskop af San Leone og blev bispeviet 8. februar i Valletta på Malta. På konsistoriet den 18. februar 2012 blev han kreeret til kardinaldiakon. NM

PRÆDIKEN Hvordan kan vi, skal vi eller må vi i dag vise menneskene vejen til Kristus? Hvordan kan Kirken tiltrække folk? Her tænker jeg ikke så meget på nogle 'fjerne hedninger', men på vore egne og især unge kristne. Hvilke reklamemidler skal vi bruge, for at de kan blive interesseret i Jesus Kristus og hans Kirke?

Mange præster stiller ofte sig selv dette spørgsmål. Vi ville så gerne, at kristne skulle være begejstrede for Kristus, for hans glade budskab og for hans nærvær blandt os: i vores fællesskab, i sakramenterne – og især i Den hellige Messe.

Selvfølger det ikke i dag at true folk med en løftet pegefingert og fortælle dem, at man skal bede, at man skal leve Guds bud, at man skal komme i kirke, osv. Vi opnår ikke noget med tvang og det skal vi heller ikke.

Kirken har mange udfordringer

Der er nogle, som indrømmer, at de faktisk burde gøre noget mere for virkelig at være kristne og engagerede katolikker. Af og til lover de endda at forbedre sig – men meget ofte bliver det kun ved ordene. Nogle af vores sognebørn og unge har fortalt mig, at de meget gerne vil komme i kirke om søndagen og ministrere, men at de desværre ikke har mulighed for det, fordi deres far sover længe om søndagen og moderen er på arbejde, eller ikke er katolik.

En af mine kolleger sagde: "Når jeg tilbyder folk, at jeg gerne vil besøge dem, fx firmandernes familier, viser det sig, at de fleste alligevel ikke vil invitere præsten hjem til sig". Og der findes nogle katolikker, som slet ikke ønsker nogen henvendelser fra kirken. Samtidigt hører vi af og til kritik, at der ikke sker noget i menigheden, at der er for få tilbud, at det ikke er sjovt i kirken eller at man ikke kan snakke med præsten.

Hvad skal man dog gøre i sådan en situation? Man får mange forskellige tanker, når man tænker på de kristnes liv i dag og på vor Kirkes udvikling i fremtiden. Og selvfølgelig kan det somme tider være meget deprimerende for en præst at arbejde under sådanne forhold. Man investerer megen energi for at fremme Kirkens, menighedens liv; men frugterne er næppe til at se med det blotte øje. Og så er der nogle, som ikke kan lide det ene eller det andet, eller som har et vågent øje med alt, hvad der ikke lykkes i menighedens liv.

Han er Gud med os!

Men heldigvis hører vi sådanne læsninger som i dag. I dagens anden læsning hørte vi indledningen til apostlen Paulus 1. brev til menigheden i Korinth: "Fra Paulus, kaldet til Kristi Jesu apostel ved Guds vilje [...] Til Guds menighed i Korinth, dem, der er helliget ved Kristus Jesus, kaldet til at være hellige!"

Menigheden i Korinth var en lille menighed og vakte ikke opsigt. Af byens samlede befolkning udgjorde den måske blot to procent. Og denne lille menighed var heller ikke et ideelt fællesskab og levede slet

Vi er Guds Kirke og Han er Gud med os!

Prædiken over læsningerne søndag den 19. januar, 2. alm. søndag.

Tekst: Pastor Piotr Rypulak, konstitueret sognepræst for Aabenraa, Sønderborg og Tønder

Vi skal hver især vidne om, at vi er Guds Kirke, og at Gud er med os! Foto: Milivany, Pixabay.com.

ikke op til det, vi i dag forstår ved "at være hellige". Der var dybe stridigheder og gruppedannelser i den lille menighed. Man førte retssager mod hinanden, og gudstjenesterne var præget af kaos og hjerteløshed. Man kendte tilfælde af grov utugt, og på troens område var der nogle i menigheden, der ikke troede på opstandelsen. Alligevel hilser Paulus denne menighed med udtrykket "Guds Kirke" og "dem, der er helliget".

"Guds Kirke": Fra begyndelsen af oplevede Gud mange erfaringer med sin Kirke. Der var mange gode, men der var også ikke så få dårlige erfaringer. Lad os bare tænke på alle de splittelser, der har været i løbet af Kirkens historie. Men trods alle disse dårlige erfaringer med os mennesker giver Gud ikke slip på os. Han knytter sit navn til de ufuldkomne, fejlbelastede og utilstrækkelige mennesker.

Hvis menigheden i Korinth var Guds Kirke, så er også vi Guds Kirke. Vi kan læse apostlen Paulus' hilsen fra dagens anden læsning på en ny måde: "Fra Paulus [...] til Guds menighed ved Skt. Pauls Kirke, ved Skt. Ansgars Kirke, ved Hellig Kors Kirke, osv. [...] til dem, der er helliget ved Kristus Jesus ...".

Trods alle vore fejl, vanskeligheder og små skridt, knytter Gud sit navn til os, til vores fællesskab. Vi er Guds Kirke, og Han er Gud med os! Det er meget vigtigt at huske og tro på: Vi er Guds Kirke og Han er Gud med os!

Det kan godt være, at vi skal benytte os af reklamer, og vi skal nok prøve på at finde forskellige metoder for at være mere tiltrækkende som Kirke og for at vinde folk for Gud, for Kristus og for hans Kirke.

Vi behøver da ikke at tænke længe over, hvad vi har til at tilbyde dem! Lad os se på Johannes Døberen: Hans 'reklameråb' lød: "Omvend jer, for Himmeriget er kommet nær!" (Matt 3, 2). Og i dagens evangelium 'reklamerer' han for Jesus: "Se, dér er Guds lam, som bærer verdens synd". Han forkyn-

der ikke en stor konge, en supermand med Guds almagt, som vil udføre store mirakler eller underholde folk. Han forkynder Ham, som kommer efter profeten Esajas, som den ydmyge Guds tjener, som det tålmodige 'Guds lam', der vil sone alle vore synder. Og Johannes ser da ikke på, om folk kan lide det, han siger eller ej. Og dem, som åbnede sig for hans budskab, angrede deres synder og bekendte troen på Gud, dem døbte han. Altså så længe folk ikke selv åbner deres hjerte for Gud, kan man ikke hjælpe dem ret meget. Så længe de ikke åbner sig for Guds kalden og indsætter Gud på førstepladsen i deres liv, vil alt det, der forkyndes i Kirken altid virke kedeligt og utiltrækkende.

Tre gode råd

Hvad skal vi da gøre for at vinde mennesker for Gud? Alle kan bidrage hertil, og jeg vil selv nævne tre ting fra dagens læsninger:

- *For det første* må vi huske, at vi alle, enhver menighed, er 'Guds Kirke'; at vi alle har en chance for at være hellige, ligesom vor Far i himlen er hellig. Og Gud vil hjælpe os med det. Det er vigtigt for os at huske og tro på, at vi – på trods af alle vore svagheder og små skridt – er Guds Kirke, og Han er Gud med os og ledsager os!
- *For det andet* må vi simpelthen vidne med vort liv om Gud. Vi må vise med vores liv, at vi regner med Gud i vores

Man førte retssager mod hinanden, og gudstjenesterne var præget af kaos og hjerteløshed. Man kendte tilfælde af grov utugt, og på troens område var der nogle i menigheden, der ikke troede på opstandelsen. Alligevel hilser Paulus denne menighed med udtrykket "Guds Kirke" og "dem, der er helliget".

hverdag, at vi stoler på Gud, og at Han har førstepladsen i vort liv. "Således skal jeres lys skinne for mennesker, så de ser jeres gode gerninger og priser jeres Far, som er i himlene" (Matt 5,16).

- *Og for det tredje* må vi bede for hinanden. Så længe folk ikke åbner deres hjerte for Gud, kan man ikke hjælpe dem ret meget. Og det kan folk gøre, når de får støtte – ikke ved at vi trænger os på, ikke ved at vi løfter fingeren og slet ikke ved at vi fordømmer dem, men ved at støtte dem med vores forbøn hos Gud. Og så skal vi prøve at være tålmodige, ligesom Vorherre er det med os. Apostlen Peter skriver: "Herren har tålmodighed med jer, fordi han vil, at ingen skal gå fortabt, men at alle skal nå til omvendelse" (2 Pet 3, 9).

Kære Gud, tak fordi du gennem Jesus har gjort frelsen mulig for os. Tak, fordi du gav disciplene mod og lyst til at fortælle budskabet videre, sådan at det også har nået os.

Hjælp mig med at dele din kærlighed med alle dem, jeg møder. Hjælp mig med at udføre små kærlighedshandlinger over for min familie, kammerater og venner, og alle dem jeg møder i min hverdag.

Amen.

Så længe folk ikke åbner deres hjerte for Gud, kan man ikke hjælpe dem ret meget...

Dagens evangelium

Næste dag så han Jesus komme hen imod sig og sagde: "Se, dér er Guds lam, som bærer verdens synd. Det er om ham, jeg har sagt: Efter mig kommer der en mand, som er kommet forud for mig, for han var til før mig. Jeg kendte ham ikke, men for at han skal åbenbares for Israel, derfor er jeg kommet og døber med vand".

Og Johannes vidnede: "Jeg så Ånden dale ned fra himlen som en due, og den blev over ham. Jeg kendte ham ikke, men han, som har sendt mig for at døbe med vand, han sagde til mig: Det er ham, du ser Ånden dale ned over og blive over, der døber med Helligånden. Jeg har set det, og jeg har aflagt det vidnesbyrd, at han er Guds søn".

(Joh 1,29-34)

Kærlighedens mange veje

Tre par og to singler fortæller om deres erfaringer med troen, kærligheden og sammenholdet.

Tekst og fotos: Martin Bjørck

PARFORHOLD Hvad gør man, når det menneske man forelsker sig i ikke deler ens tro på Gud? Blandede ægtepar og en single deler ud af deres erfaringer, når det gælder om at balancere kærligheden til Gud og kærligheden til sin partner.

De nygifte:

Lukas og Caroline, Aarhus

Lukas Nordentoft (24 år) og Caroline Nordentoft (23 år, studerende). Lukas er opdraget katolsk, mens Caroline er ikke opdraget troende. De har dannet par i fem år og blev gift i oktober sidste år.

Lukas: "Troen er et holdepunkt i mit liv. Uanset, hvad der foregår i mit liv, så er det ligesom det, der binder det hele sammen. Jeg er leder af den lokale ungdomsforening for katolikker i Aarhus, så jeg bruger meget tid på min tro".

Havde du nogen overvejelser eller betænkeligheder, da du indledte et forhold til Caroline, fordi hun var ikke-troende?

Lukas: "I starten var det meget forelskelsesstyret, så der tænkte jeg ikke så meget over det, men i tiden op til, vi skulle giftes, talte vi meget om, hvad det kommer til at have af betydning for vores fælles liv fremover".

Hvilke emner talte I især om?

Lukas: "Jeg havde for eksempel brug for at få afklaret, hvilken tro vores fremtidige børn skal have, og heldigvis er Caroline enig i, at de skal opdrages katolsk. Jeg er glad for, at hun er så åben overfor Kirken. Sidste år var hun med på den katolske ungdomslejr, så Kirken er ikke noget fremmed for hende".

Caroline, har det at være et i et parforhold med Lukas rykket noget ved din tro?

"Ritualer som bordbøn var fremmed for mig, men efter at have lært Lukas og hans familie at kende, er det begyndt at betyde meget for mig. Jeg tror på, at der er et eller andet, men jeg vil ikke låse mig fast på noget bestemt i forhold til min tro".

Er der nogle fordele ved at have en ikke-katolsk partner?

Lukas: "Jeg tror faktisk, at jeg er blevet mere troende af at være sammen med Caroline, fordi hun ved at stille spørgsmål til min tro, har tvunget mig til at tage stilling til spørgsmål, jeg ikke havde tænkt dybere over – som for eksempel abort".

"Jeg tror faktisk, at jeg er blevet mere troende af at være sammen med Caroline, fordi hun har tvunget mig til at tage stilling til spørgsmål, jeg ikke havde tænkt dybere over – som for eksempel abort", mener Lukas Nordentoft.

Caroline: "Og vi har talt om, hvorfor prævention er forbudt ifølge Kirken. Der synes jeg faktisk, at selvom Kirkens regler kan synes meget firkantede, når man læser dem, så er værdierne bag faktisk meget smukke".

Hvilke råd vil I give videre til andre unge, der er i blendede parforhold?

Caroline: "Jeg tror, man som ikke-katolik ikke skal hænge sig så meget i reglerne i Den katolske Kirke, for der er det let at være uenige. I stedet skal man prøve at forstå værdierne bag".

Lukas: "Lad være med at fokusere på, hvordan man som personer er forskellige, men kig på de ting man har tilfælles – uden dog at være bange for at diskutere forskellighederne".

Rummelighed betyder alt:

Peter og Ulla, Jelling

Peter Skriver (52 år, køkkenassistent), Ulla Skriver (51 år, pædagog). Han er katolik, hun er ikke-praktiserede protestant. De har været sammen siden 1986 og blev gift i 1998. Har tre voksne børn.

Peter: "Jeg har altid været et søgende menneske, men jeg fandt min havn i de værdier og den spiritualitet, der ligger i den benediktinske katolicisme. I 2012 var jeg på retræte på et kloster i Nütschau. Det var mit første møde med katolicismen, og jeg fik en åbenbaring. Et år senere konverterede jeg. Til daglig bruger jeg vel 2-3 timer om dagen på at bede, meditere og læse bibeltekster".

Ulla, har Peters udlevelse af sin tro nogensinde været et problem i jeres parforhold?

Ulla: "Der har været gange, hvor han har fortalt om sin religion, og jeg har tænkt 'Hvorfor tror han dog på sådan noget? Det var dog mærkeligt!' Da han konverterede, havde jeg sådan en oplevelse af 'Nej, I må ikke tage ham!' (griner). Jeg har sommetider følt, at Peters tro har fyldt for meget, men han har været meget åben omkring det, og jeg har mødt en masse gode mennesker igennem Den katolske Kirke, så rent menneskeligt har jeg også fået noget ud af det".

Hvad er opskriften på et succesfuldt ægteskab, når den ene troende og den anden ikke er?

Ulla: "Vi skal kunne rumme hinandens forskelligheder. Jeg skal rumme, at Peter er blevet katolik. Men han skal til gengæld rumme, at jeg ikke er katolik ... og heller ikke bliver det".

Peter: "Det handler om accept og respekt. Selvom Ulla ikke vil konvertere, så vil hun gerne tage med mig i kirke, og det er en kæmpe glæde for mig. Og det er der en enorm styrke i".

Alene om troen:

Karen Marie, Fanø

Karen Marie Kofoed Petersen (51 år, skolesekretær). Gift og har fem børn. Har været katolik i 18 år. Hendes mand er ikke-troende.

Karen Marie: "Jeg var en del af new age-miljøet, og fik en religiøs åbenbaring, da jeg læste bogen 'Pilgrimstedet'. Da jeg senere var til stede under en firmelse i en katolsk kirke, fik jeg selv en dyb længsel efter at

blive firmet. På det tidspunkt var jeg gravid med mit tredje barn. Siden har jeg stillet mig til rådighed som Guds tjener på jord, og det har jeg ikke fortrudt".

Din mand er ikke troende. Hvordan balancerer I det i jeres ægteskab?

"Min mand er ikke specielt åndeligt interesseret, men han har altid ladet mig være fri til at dyrke min tro. Da vi var unge tegnede han en tegning af en mand, der står på jorden. Han holder en lang snor. For enden af snoren er der en ballon – og det er mig. Det viser nok meget godt forskellen på os".

Har der været karambolage mellem tro og ikke-tro i jeres parforhold?

"Ja, det har der. Der har været år, hvor det har været svært for mig at komme til kirke og udleve min tro, fordi vi bor på en ø og havde små børn. Der har jeg oplevet at føle mig alene, for min mand kommer ikke i kirke med mig. Det er et savn ikke at kunne dele det med ham. Jeg er den eneste troende blandt vores omgangskreds på øen. Jeg føler lidt, at jeg er delt mellem to personer. Når jeg er her på øen, er jeg en jordisk type, og når jeg tager i kirke og i bedegruppe, er jeg i himlen med min himmelske familie".

Hvilke råd vil du give videre til unge katolikker, der står overfor at skulle vælge en partner?

"Hvis jeg havde været katolik, da jeg var helt ung, og skulle have valgt partner, så ville jeg helt sikkert have valgt en troende partner. Det ville have været et meget stort

"Der har været år, hvor det har været svært for mig at komme til kirke og udleve min tro, fordi vi bor på en ø og havde små børn", siger Karen Marie.

kriterium for mig for at indgå i et parforhold. Jeg har tit følt, at min mands frelse lå på mine skuldre, og der har det været svært for mig, at han ikke er troende. Men jeg mener jo, at det vigtigste er at være trofast mod det valg, man har truffet, og så få et ægteskab til at fungere".

Kærligheden holdt ikke:

Klara, København

Klara Møller-Jørgensen (23 år, pædagog-medhjælper). Single. Var i et parforhold med en ikke-troende i halvandet år.

"I mit tidligere parforhold var en af de tilbagevendende diskussioner, at jeg ville giftes, men det ville han ikke. Ægteskab er et sakramente, og hvis jeg ikke kan blive

"Når jeg møder et nyt menneske, som jeg begynder at date, så er det vigtigt for mig, at de respekterer, at jeg er troende", siger Klara Møller-Jørgensen, der her hilser på pave Frans.

gift, kan jeg ikke have mand og børn. Min kæreste gik heller ikke ind for at døbe vores børn. Vi havde bare for forskellige værdier".

Hvad er din tilgang til kærlighedslivet nu?

"Jeg er ikke i tvivl om, at hvis jeg fandt sammen med en katolik, så ville det gøre mit liv mindre kompliceret, men man bestemmer jo ikke selv, hvem man bliver forelsket i. Når jeg møder et nyt menneske, som jeg begynder at date med, så er det vigtigt for mig, at de respekterer, at jeg er troende og at det er en del af mit liv, som jeg ikke vil gå på kompromis med".

Hvilket råd vil du give til andre katolikker, der ikke har gjort sig de samme erfaringer som dig?

"Noget jeg har lært er, at jeg skal nævne min tro forholdsvis tidligt. Måske ikke første eller anden gang, jeg ser personen. Men jeg indleder en samtale om, at jeg er katolik og fortæller dem, hvad det indebærer og hvor stor en del af mit liv det er. Så kan de tage stilling til, om det er noget, de kan se sig selv i. Jeg har oplevet, at der er folk, der har mistet interessen efter det, men det er jeg ikke ked af, for så var det ikke noget, der havde holdt i længden alligevel".

Stort set gnidningsfrit:

Gunda og Ole, Søborg

Gunda (71 år) og Ole Garde (82 år). Pensionister. Hun er katolik, han er protestant. De blev katolsk gift for 42 år siden og har tre børn.

Gunda: "Jeg kommer fra et meget konservativt, katolsk område i Bayern i Sydtykland. Min katolske tro er en del af min livsstil. Da jeg mødte Ole var min mor ikke helt så begejstret, fordi han ikke var katolik. Men efter mine forældre så ham an, syntes de, han var alletiders".

Hvad har det haft af betydning for jeres parforhold, at I tilhører to forskellige kirker?

Gunda: "Jeg faldt for det menneske, som Ole er. Vores forskellige tro har aldrig været et problem for os. Det er aldrig noget, vi har behøvet at diskutere. Den katolske Kirke og Folkekirken har nok mange kulturelle lighedspunkter. Vi kommer da også i hinandens kirker".

Ole: "For mig har det ingen forskel gjort, at Gunda er katolik. Gunda er nok mere troende, end jeg, selvom vi begge tror på, at der noget ovenover os, som styrer det hele. Jeg har overvejet at konvertere, men jeg synes, at Den protestantiske Kirke er lige så god som den katolske".

"I bund og grund handler det vel bare om, at man skal være et godt menneske og behandle sine medmennesker ordentligt, og så betyder det ikke så meget, om man er det ene eller det andet".

I sidste instans er det Gud, der giver retræten

Ørets apostolat og den ignatianske tradition.

Tekst: Kate Toft Madsen

RETRÆTER I *Evangelii Gaudium* §169 skriver pave Frans: ”I den [vores] verden kan Kirkens viede tjenere og andre pastorale aktører sprede en velgørende oplevelse af Jesu nærvær og af, at han omfatter hver enkelt med et personligt blik. Kirken skal indføre sine medlemmer – præster, gudviede personer og lægfolk – i denne ”ledsagelsens kunst”; alle skal lære altid at ”drage deres sandaler af” foran den andens ”hellige grund” (jf. 2 Mos 3,5).

I 2019 definerede Jesuitterne deres apostoliske prioriteter for det næste årti. Øverst blandt disse var at fremme discernment (dvs. evnen til at skelne det som er af Gud fra det som ikke er af Gud) og at fremme de åndelige øvelser for på den måde at hjælpe mennesker med at finde Jesus Kristus og følge ham.

I dette efterår har jeg deltaget i et ti-ugers kursus i at give retræter hos de britiske jesuitter på retrætehuset og kursuscentret, St. Beuno's, som ligger ved den smukke Clwyd-dal i det nordlige Wales. Centret er kendt i hele verden, og mine otte medkursister kom fra Zambia, Ghana, Nigeria, Sydafrika, New Zealand, Tyskland, Irland, og Wales. Koordinator for vort kursus, Karen Eliassen, er dansk af fødsel, og voksede op i Danmark og Canada. Fem af kursisterne var søstre, én var katolsk præst, en anden anglikansk præst. Kun to af os var lægfolk. Vores ”Benjamin” var 48 år, vores Nestor 76. Så det var en meget broget gruppe.

Den ignatianske tradition

Den form for retrætegivning, man underviser i på St. Beuno's, er i Den hellige Ignatius af Loyolas (1491-1556) tradition. Sankt Ignatius var en spansk præst, som grundlagde Jesuiterordenen, og forfattede det berømte værk *Exercitia spiritualia*, De åndelige øvelser. I denne bog beskriver Ignatius en 30-dages retræte, der består af kontemplationer over historier fra Bibelen, og meditationer over filosofiske spørgsmål. Bogen indeholder også retningslinjer for, hvordan man giver retræten, hvordan man skelner mellem hvad der er/og ikke er af Gud, træffer beslutninger, samt andre redskaber.

Jeg spurgte nogle af mine medkursister, hvad de syntes om kurset. Pastor emeritus Tom McHugh fra bispedømmet Southwark, skrev; ”Jeg synes, at kurset og forløbet, som fulgte en holistisk og flerdimensional tilgang til voksen formation, var transformativt og muliggjorde forandring og vækst på mange niveauer.”

Kurset stiler mod en formation af deltagerne og der arbejdes på flere fronter. Vi begyndte hver dag med 15 minutters bøn, og der var messe og tilbedelse hver dag. Udefrakommende resursepersoner holdt oplæg om mange emner: krop, seksualitet, sorg og tab, gæstfrihed, drømme, Laudato si', fantasien osv. Undervisningen indeholdt som regel et element af indre refleksion, som deltes med en anden deltager og eventuelt også i forum. At dele på den måde er udfordrende, og på en eller anden måde strækker det én. Det tror jeg var et bevidst pædagogisk greb.

Kate Toft Madsen (forreste række i midten) sammen med lærere og holdkammerater på St. Beuno's. Privatfoto.

Retrætelederen skal sætte sig selv til side

For at lære at ledsage en anden på retræte er det nødvendigt selv at have bedt kontemplationer og lavet øvelserne, og samtlige kursister havde forinden gennemført Ignatius' klassiske 30-dages retræte.

Praktisk erfaring i at give retræter indgår også i undervisningen. Vi lagde ud med at give en tre-dages retræte for hinanden, og derefter øvede vi i såkaldte triads, grupper på tre. Senere gav vi både en 6-dages og en 8-dages retræte for ”ægte” retrætedeltagere. Man skal lære at lytte opmærksomt, og at lægge mærke til, hvor Gud er på arbejde hos den man lytter til, at spørge ind til det, og at hjælpe retrætedeltageren til at gå dybere ind i oplevelsen. Man skal sætte sig selv til side og lade Skaberen arbejde direkte med sin skabning, for i sidste instans er det Gud, som giver retræten.

Når man ledsager nogen på en retræte, er fokus på retrætedeltageren, og ledsageren er en slags sounding board, dvs. det taleren siger giver genklang hos lytteren. Det er vigtigt for ledsageren at være opmærksom på de følelser og tanker, som opstår, når man

vejleder og bringe dem til supervision, dels for at få talt om det som har været tungt, men også for, over tid, at blive en sounding board med en renere genklang. Supervision er altså en vigtig del af den formation, der foregår.

De fleste, som tager på en ignatiansk retræte, vælger kortere, individuelt vejlede retræter (IGR) af mellem 2–10 dages varighed. Disse tager udgangspunkt i, hvor retrætedeltageren er i sit liv lige nu, hans/hendes bønsliv, og evt. nådegaver han/hun håber at få fra retræten. Hvis ikke man selv møder op med noget, man vil arbejde med, vil vejlederen foreslå nogle øvelser, og når de to mødes næste dag vil vejlederen, ved at lytte og spørge ind til hvad der bliver sagt, se hvor Gud har været i deltagerens bøn i de sidste 24 timer og eventuelt komme med nye forslag. Udover bibelkontemplationer kan retræterne også inddrage *lectio divina*, meditationer over kunstværker, naturmeditationer, maling, tegning, el.lign. som indgange til Gud.

En bibelsk kontemplation, som ofte anvendes på sådanne retræter, er historien om den samaritanske kvinde (Johannes 4).

Man forestiller sig scenen – varmen, det tørre landskab, brønden – og beder Gud om den nåde man håber på. Derefter går man ind i scenen med sin fantasi og beder med den i cirka en halv time. Det kan være, at fantasien udvikler historien, så den afviger fra historien i Bibelen. Muligvis er kvinden underdanig i stedet for fræk, og har ingen spand.

Sr. Gladys Osagie fra Nigeria skrev, ”For mig var kurset et nåderigt øjeblik af dyb spirituel forvandling. Det mystiske aspekt ved vejledning gjorde et dybt indtryk på mig, at jeg kan følge den jeg vejleder ind i mørket såvel som i lyset, at kunne gå ind i det ukendte både i billede og erfaring. Og betydningen af ’gæstfrihed’ i vejledning, at vise Jesu andet ansigt, det evigt empatiske.” Gladys fremhævede også samværet på tværs af nationaliteter. Det var en stor gave for os andre at være sammen med søstrene fra Afrika. Deres generøsitet og dybden af de erfaringer, de delte, gjorde det legitimt for alle at dele fra et meget dybt sted. Og så var det interessant at høre om kirkekaffe i Lagos med 2-3.000 deltagere (Ja, tusinder) hver søndag. Da Gladys hørte om vores 25 deltagere kunne hun bedre forstå, at vi ikke tog penge for det.

På dette kursus har jeg forbedret mine lyttefærdigheder og fået større tillid til mig selv både som vejleder og i al almindelighed. Jeg har lært mig selv bedre at kende, og kurset har fordybet min tro og lært mig betydningen af at lytte til éns hjerte og stole på Guds nåde. Kurset har bragt mig et skridt nærmere et længe næret ønske om at vejlede på retræter. Jeg har nu i et par år hjulpet jesuitterne på Jagtvej med deres retræter, og vil fortsætte med det. Jeg er kommet med på afbud som vejleder på en retræte i januar hos Sankt Joseph Søstrene i Kokkedal. Det er en stor opmuntring, og jeg leder nu efter flere muligheder for at vejlede.

Det var et fantastisk kursus i smukke omgivelser. St. Beuno's direktør Roger Dawson SJ siger; ”Beuno's is a place where prayer is valid”. Det kan måske oversættes til, at det er et sted, hvor bøn betragtes som en fornuftig og virkningsfuld handling. Det er en gave at opholde sig et sådant sted. Kursuslederen Karen Eliassen arbejdede utrætteligt og med stor kærlighed for os i ti uger og præsterede et suverænt stykke arbejde. Vi er alle benovede over og dybt taknemmelige for hendes indsats. Tim McEvoy var hendes tro assistent på det meste af kurset.

I Danmark kan man tage en retræte i den ignatianske tradition på Sankt Joseph Søstrenes retrætecenter Stella Matutina i Kokkedal, på Ådalen Retrætecenter udenfor Grenå, og hos jesuitterne ved Sankt Augustins Kirke på Jagtvej (indtil videre kun advents- og fasteretræter).

Min deltagelse på dette kursus blev betalt af Ansgar-Werk, og af jesuitterne i Danmark. Mine rejseudgifter blev betalt af bispedømmet. En stor tak til dem alle!

St Beuno's – jesuitternes retrætecenter.

Vi glæder os til de næste fem bind

Andet bind i Jon Fosses septologi er mættet med en overflod af mening, selv om der på overfladen ikke sker ret meget.

Tekst: Kirsten Krog

ANMELDELSE I KO nr. 16 2019 blev første bind af den norske, katolske forfatter, Jon Fosses septologi anmeldt. Nu er andet bind, "Et andet navn. Septologien II" udkommet.

Andet bind begynder præcis samme sted som første bind. Jeg-fortælleren, kunstmaleren Asle, står foran sit seneste maleri, som blot består af to streger, en brun og en lilla, der krydser hinanden som i et kors. Dette er i begge bøger det øverste eller yderste lag i fortællingen, og her er der tidsmæssigt intet sket fra første til andet bind. I det næste lag er fortælleren nu nået til anden dag i fortællingen. Hvor han i første bind var på en dobbelttur til Bjørgvin, er han nu på andendagen på vej hjem til Dylgia, hvor han bor. Ligesom i første bind afbrydes imidlertid også dette lag af et tredje lag, hvor jeg-fortælleren ser tilbage på sit liv. Men mens det i første bind var et tilbageblik på hans ungdom sammen med hans nu afdøde hustru, er det i dette bind sin barndom med søsteren, han ser tilbage på – og her fylder dette tredje lag i beretningen langt mere end det gjorde i første bind, hvor det til gengæld var andet lag, som fyldte mest.

I tilbageblikket er Asle sammen med sin lillesøster på forbudte veje. Trods moderens forbud har de to bevæget sig væk fra de tilladte veje, og det er Asle, der som den ældste fører an. For hvert nyt forbudt mål,

Asle foreslår, protesterer søsteren og siger, at de ikke må det for deres mor; men hver gang bliver hun overtalt af sin storebror. Først tager de ned til et blåt hus, hvor de inviteres ind på sodavand, hvorefter de – trods ordre om nu at tage hjem – i stedet går ned til fjorden og ud på bådebroen og senere videre ad landevejen til bageren, som giver dem boller. Det er oplagt at læse denne barndomsberetning som en syndefaldsberetning, hvor det i stedet for, at kvinden frister manden, er drengen der lokker sin lillesøster ud i ulydighed. Men det er også en løsrivelsesfortælling, en fortælling om så småt at blive voksen. Man hører slangens forsøg på at få Adam og Eva til at tvivle på Guds omsorg og sanddruelighed – "Har Gud virkelig sagt, at I ikke må spise af træerne i haven? [...]. Vist skal I ikke dø! Men Gud ved, at den dag I spiser af den, bliver jeres øjne åbnet, så I bliver som Gud og kan kende godt og ondt" (1 Mos 3,4-5) – i drengen Asles ord og tanker: "hvis de skulle have hørt efter alt det Moren siger de ikke må gøre så kunne de næsten ikke gøre noget som helst" (s. 34), "men de har jo ikke gjort noget galt, det er bare Moren som tænker og mener at de har gjort det" (s. 63). Og ligesom i syndefaldsberetningen kommer døden med faldet ind i verden – i romanen ved et barns druknedød, som med ét åbner børnenes øjne for, at døden også er i deres uskyldige

og sorgløse barneverden.

Man ser, hvordan drengen Asle allerede som barn viser tegn på kunstneriske evner og et særegent talent til at iagttage. Gang på gang vendes der i barndomsberetningen tilbage til, hvordan han lader sig betage af farver og reflekterer over, hvad en farve er. "Der er mange flere farver end der er navne på farver. [...] og Asle siger at det er sådan, for farven på det blå hus er helt forskellig fra den blå farve på himlen eller den blå farve på havet eller den blå farve på hendes kjole" (s. 33), og senere på samme måde om grå og brun. Men da han deler sin betagelse af farvernes mysterier med lillesøsteren – efter at være faldet i forundring over en brun båd, der er "brun på så mange måder, at den har så mange brune nuancer selvom den er brun, og Asle ser for sig som i et syn alle disse brune farver som de er, som brune farver, og ikke som brune farver i en båd, men som forskellige farver, bare farver, og han ser hvordan nuancerne glider ind i

hinanden, og hvordan den ene brune farve giver den nærmeste, ja alle de andre, noget af sig selv, og gør dem til noget andet end de ellers ville have været" (s. 50f.) – deler hun slet ikke hans beundring. For hende er brun, brun og blå blå. Også den voksne Asle reflekterer over farver eller snarere over mørke og lys – og i begge tilfælde er det som om, at disse betragtninger og refleksion går over i og bliver næsten mystiske oplevelser og overvejelser over verdens og Guds væsen: "Guds mørke, [...], ja det lyser, ja det er fra Guds mørke at lyset kommer, det usynlige lys" (s. 115).

At Jon Fosse objektivt set er en god forfatter, kan der ikke herske tvivl om, men han er nok også med sin særegne stil en forfatter, som deler vandene. Elsker man handlingsmættede fortællinger med stærke spændingsmomenter, skal man nok ikke gå i lag med Fosses forfatterskab. For det er utroligt, hvor lidt han handlingsmæssigt kan slippe af sted med, og læser man hans bøger overfladisk, sker der ikke ret meget. Men det er sjældent, at jeg har læst romaner, som har efterladt mig med så megen mening, som jeg samtidig har så svært ved at gøre rede for, og det er de færreste bøger, hvor der står så meget mellem linjerne, som der gør i de to første bind af Fosses septologi. Selvom andet bind ikke efterlader læseren med et tvingende behov for at få at vide, hvordan handlingen fortsætter i tredje bind, og selvom handlingens spændingskurve ikke tager et sving opad i de sidste linjer, men ganske som i første bind ender i en bøn, så kan jeg næsten ikke vente på, at de næste bind udkommer. I mellemtiden kan man så glæde sig over, at det er en septologi, og at der venter hele fem bind mere.

Jon Fosse: Septologien II. Oversat af Jannie Jensen og Arild Batzer. 2019. 128 sider. 200 kr.

Gensyn med verdenslitteraturen

Jakob Brønnum viser de store fortællingers livskraft.

Tekst: Kirsten Krog

ANMELDELSE Med postmodernismen mistede alle store fortællinger – også kristendommen – deres betydning, men kunne til gengæld tømte for indhold, frit og af den enkelte kombineres som små ligeværdige fortællinger. I bogen "Gensyn med de store fortællinger" forsøger Jakob Brønnum at påvise, at de store fortællinger på mange måder er mere sejlværdige end som så, og at selvom meget af deres udtryk ikke længere er tilstedeværende i en postmoderne tid, så lever deres indhold stadig i bedste velgående.

Til at påvise dette bruger Jakob Brønnum et væld af litterære henvisninger til forfattere og enkeltværker. Det gælder alt fra de helt gamle, som Homers Iliaden og Odysseen og Sofokles' Ødipus og middelalderens "Den guddommelige komedie" af Dante, over Shakespeares "Macbeth", "Hamlet" og "Othello", Goethes "Faust" og "Den unge Werthers lidelser" og nyere store klassikere som en række af Dostojevskijs og Tolstoys store romaner, Kafkas "Processen" og "Slottet", Camus' "Den fremmede", Tolkiens "Ringenes Herre" og Thomas Manns romaner til nutidige romaner som José Saramagos "Jesusevangeliet" og Margaret Atwoods "Tjenerindens fortælling".

Dertil kommer forfattere fra vore hjemlige himmelstrøg, som Henrik Pontoppidan, Johannes V. Jensen, Hans Kirk, Kaj Munk og Svend Åge Madsen.

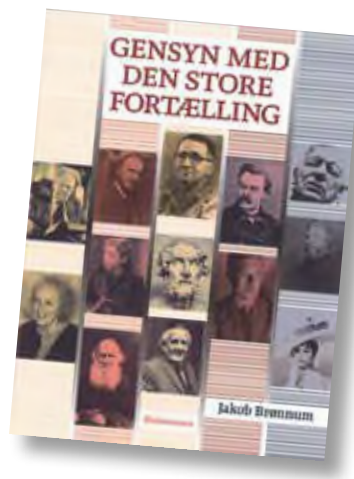
Og hvad er det så for store fortællinger, vi som mennesker ifølge Jakob Brønnum ikke kan vriste os løs af? Det er bl.a. den religiøse fortælling, undergangsfortællingen, kønnes fortælling, magtens fortælling, skammens fortælling, dødens fortælling, åndens fortælling og hjemme-ude-fortællingen. For at anskueliggøre, hvordan Brønnum behandler alle disse store fortællinger og påviser, hvordan de trods det tab, de har undergået i postmodernismen, dog stadig lever videre i deres essens, skal jeg her blot referere hans argumentation vedrørende hjemme-ude-fortællingen. Han tager udgangspunkt i Homers Odysseen, der er tyden på, hvordan det bedre borgerskab i datidens Grækenland på mange måder levede som vi i dag. Alligevel var der en forskel, når det kom til rejser. Dengang kunne det være fatalt for husherren at rejse hjemmefra, hvis han ikke havde en betroet tjener til at håndhæve sin magt, mens han var bortrejst; mens vi frit kan rejse uden dette behov for en magtrepræsentant tilbage i hjemmet. Så Brønnum konkluderer: "Det er en af de

store fortællinger, der har bundet mennesker sammen i datiden, men som ikke har den samme betydning i dag", men fortsætter: "Alligevel er der et moment i Odysseen, som måske er dybereliggende for vores livsopfattelse end forholdet mellem ude og hjemme. Det er et begreb, som kan rumme hele fortællingen om ude og hjemme, og som afslører en ekstra dimension i den: Nemlig alt det, som tanken om at høre til et sted fortæller os om forholdet mellem hjemme og ude. Det er begrebet genkendelse" (s. 47). Dermed viser Brønnum, at man ved at gå til kernen af de store fortællinger opdager, at de på ingen måder har mistet deres betydning i en postmoderne tid.

Men Brønnum taler også om en stor fortælling, som aldrig rigtig er blevet til en stor fortælling, fordi "Den store fortælling [ikke kan] være anderledes end det samfund, den optræder i" (s. 105) – nemlig evangeliets fortælling om næstekærlighed og "livskraft-

ten [der] findes i hengivelsen, ikke i magten" (s. 125). Denne kristne fortælling er så modsat tidsånden til alle tider, at den aldrig er brudt igennem som en stor fortælling, men alligevel i følge Brønnum må regnes blandt disse. Har man læst andre af Brønnums utallige bøger, vil man vide, at her taler han sig meget hurtigt varm. For ham er dette tema centralt i kristendommen, og her kan man virkelig have stor gavn af hans bøger. Desværre bliver det ikke bare centralt, men *identisk* med, hvad kristendommen er i en grad, så han sætter spørgsmålstejn ved næsten alt andet, f.eks. Bibelens troværdighed. Han taler således ikke om, hvad Bibelen og kirken siger, men om, hvad de kristne mener og gør det dermed til noget relativt. På samme måde kan han skrive, at "Den bibelske tradition [...] *skaber* den gennemgribende vanærede Judasskikkelse" (s. 98), hvormed han ikke blot betvivler, men faktisk udelukker, at Judas er en historisk person, og dette kritiske syn på Bibelens fortællinger indbefatter også bl.a. en udelukkelse af miraklet. Dertil kommer, at han i bogen viser sig som en klar fortæller for abort, som kvindens ret over egen krop (s. 88). Alligevel er bogens egentlige ærinde med at påvise de store fortællingers overlevelse i en postmoderne tid prisværdig, og forfatterens understregning af næstekærlighedens modkultur befriende i vores individualistiske og egoistiske tid, ligesom bogen er en rig inspirationskilde til at gå i gang med nogle af litteraturens store klassikere.

Jakob Brønnum: Gensyn med de store fortællinger. Sider: 170. Pris: 178. Forlag: Eksistensen.

En dyrebar gave til vores klosterlitteratur

Ny oversættelse hjælper os til bedre historisk forståelse af Benedikts liv.

Tekst: Brian Patrick McGuire

KLOSTERVÆSEN For to år siden udgav Katolsk Forlag en nyoversættelse af Benedikts Regel, og denne er nu suppleret med den anden centrale kilde til Benedikt af Nursias liv, tanker og handlinger, pave Gregor den Stores Dialoger, hvis anden bog er tilegnet Benedikt. Den nye oversættelses redaktører fortjener anerkendelse og tak for at have gjort et vigtigt vidnesbyrd fra den kristne middelalders verden tilgængeligt. Samtidig muliggør denne oversættelse, at alle, der bruger Benedikts Regel, får mulighed for en dybere indsigt i de mange roller, han spillede i sin egen tid.

Ideelt ville bogens redaktører have oversat og kommenteret alle Dialogernes fire bøger, fordi Gregors hensigt var at fortælle verden om hellige mænd og kvinder, der viste troen og kæmpede imod fysiske og åndelige farer. Gregor skrev Dialogerne, mens han var pave (590-604), i en tid hvor langobarderne havde erobret en stor del af Italien og truede kirkens liv og samfundets overlevelse. Ved at skabe en fortælling i dialogform sammen med sin ven, diakonen Petrus, ønskede Gregor i følge den nye Indledning, "at vise, at Gud også i vanskelige tider hjælper menneskene ved hjælp af de mirakler, helgenerne får lov til at udvirke." (s. 16). For Gregor var Benedikt én blandt flere helgener, der udførte mirakler; men ved at tilegne Benedikt en hel bog af Dialogerne, gav Gregor ham en central plads blandt tidens helgener.

Mirakelhistorier er ikke eventyrfortællinger

Nutidens kristne, også katolikker, har ofte svært ved at forlige sig med mirakelhistorier og er tilbøjelige til at betragte dem mere som eventyrfortællinger. Men Dialogerne er mere end end en liste over mirakler. Værket kan betragtes som et tidligt udtryk for en litterær genre, der kom til at spille en vigtig rolle i kristen litteratur: eksemplum. Dette indeholder oftest en kort fortælling med en morale, der kan bruges til at vejlede i, hvordan et menneske skal leve sit liv. Bog 2 af Gregors Dialoger er blevet kaldt en Benedikt-biografi; men mere korrekt kan indholdet betragtes som opbyggelige fortællinger om Benedikt og den lære, han efterlod verden.

Bog 2's oversættere og kommentatorer, Birgit Clausen, Helge Clausen og Kirsten Kjærulff viser, hvordan pave Gregor gjorde brug af Benedikts ord og gerninger, idet de belyser de enkelte handlinger. Ofte demonstrerer de, hvordan Benedikts udtalelse eller mirakel må ses i lyset af fortællingen fra Bibelen, og dermed bliver han en kirkefader, der levede sit eget liv i lyset af en forståelse specielt af Evangelierne. Som læser kan jeg dog enkelte gange opleve, at der næsten er for mange forklaringer, og der er en tilbøjelighed til at genfortælle, hvad der allerede står i selve begivenhedsforløbet. Bogens tilrettelæggere er meget pædagogiske og har kun begrænset tiltro til læsernes kendskab til historie og kultur. Det kan godt være, at de har ret i at reagere ved at forklare stort set alt i Gregors værk. Men i min erfaring er det kulturpublikum, der ville læse en bog

af denne type, bedre orienteret end hvad der her formodes.

Et eksempel på, hvad jeg betragter som en overflødig forklaring, kommer i forbindelse med, at Benedikt siges at have vogtet "over tankens klausur" (s. 50). Note 53 forklarer: "Klausur er egentlig det beskyttede klosterområde; her skal det forstås åndeligt." Ja, selvfølgelig: Gregors tekst siger dette, og læseren har ikke brug for denne eksplicitering. Eller er jeg for optimistisk med hensyn til, hvad nutidens mennesker magter? Måske vil bogens læsere med en baggrund i kultur og historie springe den slags over.

Bogens fyldige noter har til tider også en tilbøjelighed til at bortforklare hændelser, som i bund og grund er uortodokse, som da Benedikt skulle have instrueret nogle ulykkelige forældre i at placere nadverbrødet på deres afdøde søns legeme. På denne måde ville jorden ikke længere afvise sønnens lig, fordi han havde forladt klosteret i utide. Benedikt sagde, "Gå og læg Herrens Legeme på hans bryst og bær ham således til begravelsen." (s. 97) Det virkede: jorden nægtede ikke længere at modtage den døde. Note 175 gør opmærksom på, at nadveren kun er for de levende; men det forbliver usagt, at denne hændelse var det rene magi, udtryk for en overtro, som kirken i de kommende århundreder måtte bekæmpe. Benedikt tilhører en overgangstid, hvor skellet mellem det hellige og det profane endnu ikke var fastlagt.

Dialogerne er mere end end en liste over mirakler. Værket kan betragtes som et tidligt udtryk for en litterær genre, der kom til at spille en vigtig rolle i kristen litteratur: eksemplum. Dette indeholder oftest en kort fortælling med en morale, der kan bruges til at vejlede i, hvordan et menneske skal leve sit liv.

Da Scholastica fik sit ønske opfyldt

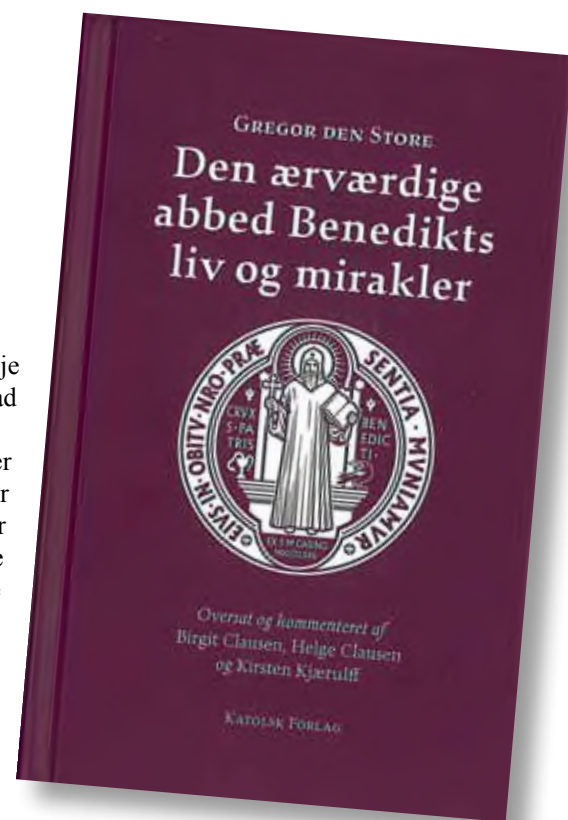
En af de bedst kendte episoder i Gregors skildring af Benedikts liv handler om hans møde med søsteren Scholastica og hendes bøn til ham om at forlænge deres møde. Benedikt nægtede, "Jeg kan under ingen omstændigheder forblive uden for klosteret." (s. 110) Så kom der et uvejr, der gjorde det helt umuligt for Benedikt at forlade mødestedet, og derved fik Scholastica sit ønske opfyldt. I løbet af årene har jeg bemærket smilene på nutidsnonners ansigter ved omtalen af

denne hændelse: kvinden fik sin vilje og manden måtte bøje sig for, hvad der kan virke som Guds vilje.

I forbindelse med fortællingen er der fyldige noter, der gennemgår forløbet i forhold til, hvad der var tilladt eller forbudt i selve Benedikts Regel. Kommentarerne bruger ordet "problematisk", som om Benedikt var bundet af sin egen Regel. Men vi er i en overgangstid mellem Ørkenfædre i 400-tallet og de etablerede klostre i 700-tallet og fremefter. En ørkenfader havde stort set altid

lov til at bryde fasten og ensomheden for at vise gæstfrihed, og her var kærligheden til næsten vigtigere end askesen. Benedikt måtte lære, at åndelige samtaler kunne være vigtigere end overholdelsen af klosterreglen. Det er Scholastica der vidste bedst, og dette må være Gregors pointe med at fortælle historien. Ingen undskyldninger!

Jeg ønsker dermed ikke som anmelder at undervurdere betydningen af denne udgivelse. Den er en dyrbar gave til vores klosterlitteratur. For mange, der er optaget af Benedikts Regel, vil Gregors Dialoger give nye muligheder for at opnå en forståelse af Benedikt i hans historiske sammenhæng. Selv om Gregor ikke kendte Benedikt, lærte han mindst tre mennesker der havde oplevet ham at kende. Det var vigtigt for paven, som er en af de største skikkelser i pavedømmets historie, at formidle Benedikts ord og gerninger til hele den latinske kirke. Han vidste, at Reglen er hovedkilden til Benedikt. Som Gregor skrev, "Den der vil lære hans væsen og liv nærmere at kende, kan i denne Regels anvisninger finde alt, hvad han som læremester har været forbillende for." (s. 118) Reglens tekst giver anledning til at forstå Benedikt og det tidlige klostervæsen i forhold til den verden, hvori de opstod.

En kilde til trøst og vejledning

Det er selvfølgelig muligt at elske Benedikts Regel og følge den uden at lære Gregors Dialoger at kende. Men Gregors forord til sin første bog, som også er oversat her, viser hvordan Benedikts liv og ord, sammen med andre hellige mænds gerninger, kunne blive en kilde til trøst og vejledning i en vanskelig tid. Det er her eksemplets magt bliver nævnt, "Hos mange bliver kærligheden til det himmelske fædreland snarere opvakt ved eksempler end ved belæring." (s. 32) Gregors præsentation af Benedikt i Dialogernes Anden Bog er ingen helgenbiografi, men kan læses som en samling af eksempler, hvor Benedikts ord og gerninger giver trøst og vejledning til kommende generationer. De mange forklarende noter kan uddybe oplevelsen eller kan springes over. Gregors samtale med dekanen Petrus om den gode Benedikt kan berige den Regel, som lever videre i vores tid.

Gregor den Store: Den ærværdige abbed Benedikts liv og mirakler

Oversat og kommenteret af Birgit Clausen, Helge Clausen og Kirsten Kjærulff (Katolsk Forlag, 129 sider, 150 kr.)

Regnvejret bryder ud, og Sankt Scholastica siger til Sankt Benedikt: "Se, jeg har bedt dig om noget, og du har ikke hørt min bøn; så bad jeg til min Herre, og han har hørt mig. Gå nu bare, når du kan. Forlad mig, og vend tilbage til klosteret!" (Benedikts Regel, 33,4) Foto: www.osb.org/gen/greg/dia.

'Elsket ubetinget'

Daglige påmindelser om vores sande identitet.

ÅNDELIGE VITAMINER Mange af KO's læsere er sikkert bekendt med pater Wilfried Stinissens skattede andagtsbog 'I dag er Guds dag', som indeholder korte åndelige tekster til hver af årets 365 dage. Måske inspireret heraf har Forlaget Boedal udsendt bogen 'Elsket ubetinget' med små meditationer til hver dag i året, udvalgt fra katolikken Henri Nouwens bøger, forelæsninger og breve, hvoraf en del ikke tidligere har været publiceret.

Henri Nouwen kæmpede hele sit liv med ensomhed og angst. I en af de svære

perioder foretog han et bevidst valg om at tilbringe en stund hver dag alene med Gud. Resultatet var en åbenbaring: "Du er Guds elskede", som lidt efter lidt slog rødder i ham. Det gav ham en dybere glæde i sit liv. Identiteten som Guds elskede barn gjorde ham i stand til at elske mere og slutte fred med andre.

I 'Elsket ubetinget' inviterer Nouwen os til at meditere over, at også vi er Guds elskede børn, elsket ubetinget af ham. Meget ændrer sig, når vi finder vores sande identitet. Vi bliver mere optaget af at være

end af at gøre; vi bliver bedre til at være i smerten i stedet for at flygte fra den; vi vil i højere grad opleve friheden og glæden i livet, når vi ikke hele tiden skal anstrenge os for at blive elsket.

Henri Nouwen (1932-1996) blev født i Holland, var katolsk præst og universitetslærer ved blandt andet Yale og Harvard i USA. De sidste år af sit liv var han præst og medarbejder i et bofællesskab for mentalt handicappede. Han er med sine mere end 40 bøger en af de mest læste åndelige forfattere i verden.

NM

Elsket ubetinget, Henri Nouwen, Forlaget Boedal. 400 sider, kr. 299,95. ISBN 978-87-93062

Ildsjæl og pilgrimspræst

Elizabeth Knox-Seith udkommer med bog om livsvandringen.

Tekst: Lisbeth Rütz

PORTRÆT Mange katolikker på Lolland-Falster kender Elizabeth Knox-Seith fra perioden, hvor hun var ildsjælen bag Pilgrimshuset i Maribo og aktiv i de årlige, økumeniske kirkevandringer. Hun er inspireret af den hellige Birgitta og har i mange år haft et tæt forhold til Birgittasøstrene i Maribo og Svenska Kyrkans pilgrimscenter i Vadstena.

Lige nu er hun bogaktuel med bogen "Den bevægelige spiritualitet", der i virkeligheden er tre bøger i én med en beskrivelse af pilgrimsbevægelsens historie, en redegørelse for de traditioner, der inspirerede den, og et afsluttende afsnit med bønner og meditationer, der skal inspirere til åndelig praksis.

Som præst har hun en ualmindelig alsidig baggrund. Hun er magister i kultursociologi, har været skribent på Kristeligt Dagblad og var i en lang periode med til at lave radioprogrammerne "Mennesker og Tro" og "Folk og Kirke".

Under vejledning af nu afdøde professor Theodor Jørgensen afsluttede hun i 2009 sit teologistudium under paragraf 2 – ordningen og blev ordineret året efter. Hun har lavet almindeligt præstearbejde - forkyndelse, dåb, vielser og begravelser; men hun

har også arbejdet helt ude på kanten - der hvor de mest udstødte er. Hun har lavet diakonalt arbejde med dødssyge Aidspatienter og været sjælesørger for landets farligste kriminelle på Sikringen på Slagelse Psykiatrisygehus. Og så er hun ny pilgrimspræst på Møn, hvor hun fra 1. februar er ansat i en stilling som turist- og pilgrimspræst i Stege-Vordingborg provsti og som sognepræst i Stege-Nyord. Her skal hun være med til at videre udvikle de kirkelige muligheder på Camønoen - en 175 km. lang sti, der markedsfører sig selv som Danmarks venligste vandrerute.

Fra kulturradikalisme til kristendom

Egentlig lå det slet ikke i kortene, at Elizabeth skulle ende som præst. Hun voksede op i et ateistisk hjem med stærke, kulturradikale traditioner. Her blev religion betragtet som hjernesvind. Oldefaderen Johannes Hansen Ott var med i kredsen, der startede Politiken og oldemoderen, dramatikeren Olga Ott, arbejdede sammen med Edward og Georg Brandes på bladet. Sin interesse for pilgrimsrejser har hun måske indirekte fra bedstemoderen, børnebogsforfatteren Estrid Ott, der var det første kvindelige medlem af Eventyrernes Klub.

Allerede fra 10-11 års alderen havde Elizabeth en stærk interesse for religiøse spørgsmål. Men hun måtte ad mange snørklede omveje gennem østlige religioner og indiansk spiritualitet, før hun fandt sit kristne ståsted. Hun var længe i tvivl - var religion en social konstruktion - eller var der virkelig noget?

Klosteret Taizé i Frankrig, hvor hun har været 15 gange, betragter hun som det sted, hvor hun blev oplært som kristen. Som 21-årig havde hun en stærk indre omvendelse. Under meditation erfarede hun Jesus som den Opstandne - som verdens frelser. Hun forstod, at vi alle må gå gennem porten - som er Jesus. Det gjorde hende helt sikker på, at Gud findes. Efter mange

overvejelser og efter at have søgt i mange forskellige kirkesamfund lod hun sig som 25-årig døbe i Folkekirken.

I hendes egen familie blev den nyfundne tro mødt med tavshed. I mange kirkelige kredse reagerede man dengang med forlegenhed, når der blev talt om åndelige erfaringer. Åndelige erfaringer var ikke noget, man talte om i Folkekirken, og hun oplevede en stor ensomhed i at gå alene med de dybder, hun havde fundet.

En modbevægelse til højhastighedssamfundet

I mange år har Elizabeth været grebet af pilgrimsbevægelsen og arbejdet for at gøre det lidt nemmere for kirkefremmede at føle sig hjemme i kirken. Hun ser pilgrimsbevægelsen som en kirke uden for kirken - en græsrodsagtig bevægelse, der går på tværs af kirkesamfundene og fungerer som en folkelig bevægelse til højhastighedssamfundet.

Her er der åbenhed over for de kirkefremmede. Mange er bange på at blive bundet op på noget; men her opdager de, at de gerne må nøjes med at være på vej, siger Elizabeth.

Vi er kaldede til altid at være på vej

Keltisk spiritualitet har været en stor inspirationskilde for Elizabeth, siden hun omkring 2005 tog til øen Iona ved Hebriderne for første gang. Der oplevede hun en kobling mellem det naturforbundne og det sociale engagement - to dimensioner der hører sammen, men desværre ofte er adskilt i en aktivistisk og en kontemplativ fløj. Hun ser den keltiske tradition som et svar på den længsel efter nærvær, som afspejles bl.a. i den moderne interesse for mindfulness. "Det gælder om at pege på, at vi i den kristne tradition faktisk har de rødder, som mange søger efter andre steder i dag," understreger Elizabeth.

De forskellige kirker har forskellige nådegaver og Gud taler med forskellige sprog gennem kirkesamfundenes traditioner. Når man er pilgrim, er man altid både på en indre og en ydre vandring, siger Elizabeth, der har et stort økumenisk netværk. I sin nye bog forsøger hun at tegne et åndeligt vejkort - inspireret af den svenske præst Owe Wikströms bog Det blændende mørke (dansk: 1998), der ved udgivelsen i Danmark blev opfattet som lidt af et nybrud. Mystik har i Folkekirken været lidt af et skældsord, fordi det blev opfattet som noget "katolsk", d.v.s. "gerningsretfærdighed", set med traditionelle lutherske briller.

I dansk folkekirkelig sammenhæng har man i modsætning til i Sverige ikke haft fokus på den mystiske dimension. Wikström

”

"Det gælder om at pege på, at vi i den kristne tradition faktisk har de rødder, som mange søger efter andre steder i dag."

arbejder meget med sammenhængen mellem de forskellige kristne traditioner. Han taler om den indre vej, der består af syv faser, fælles for alle de kristne kirkesamfund. Hele Bibelen er fuld af vejmetaforer. Vi er kaldede til altid at bryde op og være på vej. "Vis os din vej og gør os villige til at gå den," er den hellige Birgittas bøn, som mange pilgrimsvandring starter med.

Elizabeth Knox-Seith: Den bevægelige spiritualitet, 254 sider, 249 kr. Udkom i november på forlaget Eksistensen.

Elizabeth Knox-Seith.
Foto: Forlaget Eksistensen.

”Den bedste julegave vi kunne få”

Sankt Ansgars Skole på Nørrebro får 20 millioner kroner fra A.P. Møller Fonden.

SKOLER På Sankt Ansgars Skole har de svært ved at få armene ned. ”Det var den bedste julegave, vi kunne få”, siger skoleleder Kirsten Poulsen, da jeg taler med hende kort før jul. Skolen søgte A.P. Møller Fonden og fik 20 millioner kroner til en totalrenovering af skolens tagetage.

Men hvad er egentlig grunden til, at netop I får så mange penge?

”Det er, at vi er en lokal skole, der er fulgt med udviklingen i lokalkvarteret i takt med, at Nørrebro ser noget anderledes ud i dag end før. Vi lægger vægt på, at vi er en katolsk skole. Det kristne livssyn er afsæt for, hvad vi går og laver i hverdagen. Vi er en holdningsskole, der bygger på nogle grundlæggende værdier, når vi skal drive skole. Vi kan noget brobygning, så derfor har vi også en hel del muslimske elever. I øjeblikket er der omkring 60 af dem. Mange af dem kommer fra lande, hvor de katolske skoler er i høj kurs, så derfor søger de os. De er som en selvfølgelig ting med til skolegudstjenester og morgenbøn i løbet af skoleåret, og det er de helt med på. Det er

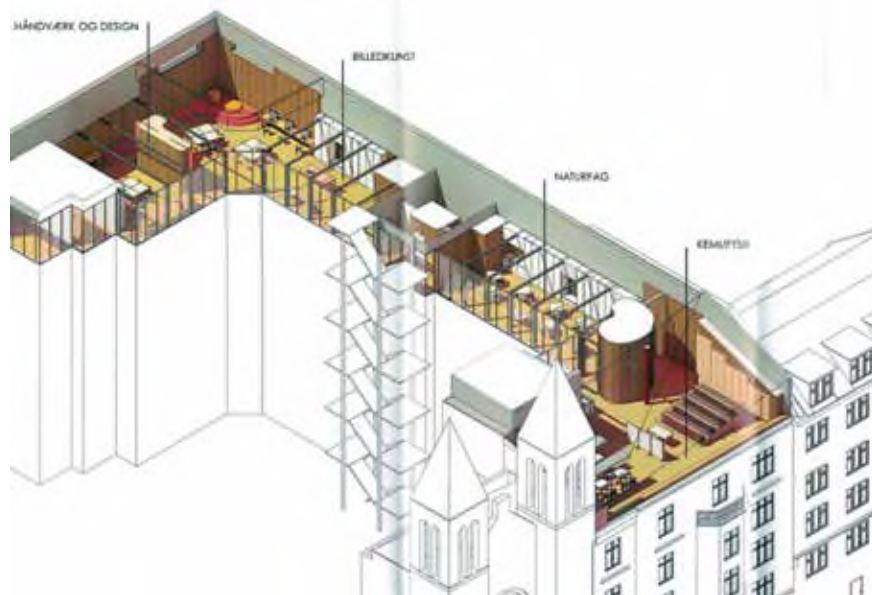
en af de ting, vi clearer med forældrene ved optagelsessamtalen”, siger Kirsten Poulsen.

P. t. er der 315 elever på skolen. De 63 af dem er katolikker. Eleverne kan gå på skolen fra børnehaveklassen til 9. klasse. Ved ombygningen vil der blive frigjort mere plads, så skolen vil kunne rumme 400 elever. Det vil betyde en bedre økonomi for skolen.

Renoveringen og ombygningen af skolen er et stort projekt, så vi bruger den tid, der skal til. Det vil i en periode blive nødvendigt med genhusning på andre matrikler, siger Kirsten Poulsen. Dorthe Mandrup og JKM Arkitekter skal stå for det omfattende projekt.

Renoveringen af skolen vil komme til at forløbe i fire etaper. I tagetagen skal der indrettes topmoderne undervisningslokaler til naturfag og kreative fag, og som noget helt nyt skal der indrettes en taghave.

Sidstnævnte er tiltrængt, for der er i øjeblikket ikke så mange udendørsarealer, hvor skolens elever kan boltre sig. P.t. er de henvist til at bruge legepladser i nærheden.

Sådan kommer øverste etage på Sankt Ansgars Skole til at se ud, når ombygningen er færdig. Hele tagetagen vil være forsynet med topmoderne faglokaler og taghave.

Med renoveringen og udbygningen vil der blive mulighed for tidssvarende læringsmiljøer. Hele byggeprojektet er opdelt i fire etaper, hvor den første ventes at kunne gå i gang om et års tid, når de nødvendige byggetilladelser er kommet fra kommunen.

Der har været katolsk skole på Nørrebrogade siden 1923, hvor Sankt Joseph Søstrenes skole flyttede fra Griffenfeldtsgade ind i bygningen ved

siden af Sakramentskirken, der var blevet indviet i 1916. I 1940 blev tre katolske skoler lagt sammen, og skolen skiftede navn til Katolsk Centralskole. Skolen var i begyndelsen kun for katolikker, men begyndte i efterkrigstiden også at tage ikke-katolske elever ind. Siden januar 1988 har den heddet Sankt Ansgars skole. LR

”Vores allesammens Per” er død

Per Lausen in memoriam.

MINDEORD I festskriftet til Sakramentskirkens 100-års jubilæum var en af overskrifterne: ”Vores allesammens Per”, og artiklen handlede om Per Lausen, der var kirketjener og vicevært ved kirken, og som var dens lokale ansigt udadtil – ikke bare i forhold til menigheden, men også til befolkningen i lokalområdet. Da hans mor havde en arabisktalende mand, havde han lært noget arabisk, så han kunne tale med nogle af Nørrebros muslimer på deres eget sprog. Efter hans død blev hans billede hængt op i en af de store grønthandler i Blågårdsgade.

Efter en periode i sin ungdom, hvor han havde været meget optaget af buddhisme og meditation, mødte han Den katolske Kirke gennem en vens mor i Sankt Annæ på Amager. Han fattede interesse og opsøgte forskellige præster for at lære troen at kende og blev optaget i Kirken af pastor Reinhold

Sahner. I samme periode fik han vicevært- og sakristanjobbet ved Sakramentskirken, men foretrak dog titlen kirketjener. Her var han altid til disposition for alle, der havde brug for hans hjælp – igen ikke kun for menighedens medlemmer. I sit speciale til sin mastergrad i sociologi skrev han om hjemløse og opsøgte også ofte de forskellige væresteder, hvor han spiste og talte med dem. Nogle kom så og fik småjobs ved kirken, som han gav dem nogle penge for, og han opbyggede en relation til dem. Da en af dem døde, blev han og familien kaldt hjem fra ferie for at deltage i begravelsen.

Per fattede tidligt en stor interesse for Det hellige Land og navnlig for Jerusalem med

Den hellige Grav. Han skulle helst derhen en gang om året. Når jeg har været i Jerusalem samtidig med ham, var jeg sikker på at kunne træffe ham ved den tidlige morgenmesse ved Graven. Da han skulle giftes med sin Katrine, foregik det derfor også i Jerusalem i Franciskanernes lille kirke på Sionsbjerg. Og da Ridderne af Den Hellige Grav blev etableret i Danmark, var Per en af de første riddere her.

Per var en moden mand, da han blev gift med Katrine, som han nåede at få tre børn med: Theodor, Anna og Maria. Han var

altid meget optaget af børnene, og hvordan det skulle gå dem senere i livet. Når jeg besøgte ham på det sidste og kunne berette om, hvor gode børnene var til at hjælpe i kirken under hans fravær, lyste stoltheden ud af ham.

I 2018 blev Per ramt af en kræftsvulst i hjernen, som han også blev opereret for, og han fik det bedre. Det viste sig desværre, at kræften voksede igen og efter endnu en operation og efterfølgende terapi gik det igen ned ad bakke. Gudskelov fik Per lov til at tilbringe den sidste tid på Sankt Lukas Hospice, hvor han sov ind om natten til den 6. december. Ved hans bisættelse fra Sankt Annæ Kirke, der hvor han havde lært Den katolske Kirke at kende, kunne man se hvor mange mennesker, han havde betydet noget for. Der var mellem to- og trehundrede personer i kirken.

Æret være hans minde.

Generalvikar Niels Engelbrecht

Per Lausen. Privat foto.

Det sker i bispedømmet

JANUAR

Fredag 10. kl. 18.00-19.30: Åben dør”. Personlig forbøn og samtale v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4A København V. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Fredag 31. kl. 19.00-ca. 21.00: Forsonings- og helbredelsesmesse for de kristnes enhed.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00.

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 18.00-19.30.**

Sted: Niels Steensens kapel, Katolsk Vor Frue kirke, Ryesgade 26, Aarhus C.

Messe med forbøn for de syge afholdes første **onsdag i måneden kl. 19.00-21.00** i kirken med forudgående sakramental tilbedelse i Niels Steensens kapel kl. 18.00.

Info: p. Herbert SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, e-mail herbert@katolsk-aarhus.dk

Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail johny.zet@gmail.com.

Anden og fjerde torsdag i måneden kl. 20.00-23.00: Natkirke i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N.

Første og tredje torsdag i måneden kl. 20.00-22.00: Mobilkirken på Rådhuspladsen i København.

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforplig-

tende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Hver søndag kl. 21:00-22:30: Stille tilbedelse i Jesu Hjerter Kirke. Mulighed for at deltage hjemmefra via SMS-tjeneste; skriv til 26 43 19 08.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Velkendt bog i nye klæder

Bispedømmets Liturgikommission har udsendt en opdateret version af Lektionar Ritualmesser.

MESSEBOG Kirkelige bøger har typisk en ganske lang brugs- og levetid. Det gælder ikke kun for missalet, men også lektionaret, som indeholder de bibeltekster, der læses op under gudstjenesten i løbet af året.

Menighederne i vort bispedømme har indtil for ganske nylig benyttet en udgave af 'Lektionar Ritualmesser' fra begyndelsen af 1990'erne, hvor teksterne stammer fra autoriserede bibeloversættelser fra henholdsvis 1931 (Det gamle Testamente) og 1948 (Det nye Testamente). I den nye version af lektionaret fra 2019 er bibelteksterne hentet fra den nyeste autoriserede oversættelse fra 1992.

Ligesom det hidtidige lektionar er den nye udgave beregnet til brug i ritualmesser og er derfor et uvurderligt værktøj for præsten ved at samle alle teksterne til fx barnedåb, firmelse eller bryllup i ét lektionar. Det indeholder også sjældent brugte ritualer som fx indvielse af et alter, indsættelse af en abbed eller abbedisse, jomfruvise og aflæggelse af ordensløfter.

Mere brugervenligt

Et lektionar skal opfylde en række formelle krav: udover at præsentere sig som en smuk bog skal lektionaret også være særdeles

holdbart, da det typisk skal bruges de næste 20-30 år, det skal kunne ligge opslået på den valgte side osv. Og til forskel fra det gamle lektionar, der er trykt i sort/hvid, er det nye lektionar trykt i to farver, så det er nemt at se, hvilken tekst, der skal læses, og hvilken tekst, man skal udelade.

Pastoral-Centrets daglige leder, Marcelino Gauguin, har stået for layoutet af det nye lektionar og dets flotte omslag af hvidt, slidstærkt imiteret læder med et stort guld-kors præget på forsiden. Det 414 sider store lektionar er flot indbundet hos Majgrens Bogbinderi og har fem læsebånd. Lektionaret er trykt i 80 eksemplarer og koster ca. kr. 1.600,-

Et flerårigt arbejde

Arbejdet med det nye lektionar har været undervejs i flere år. Siden den nye autoriserede bibeloversættelse udkom i 1992, har Liturgikommissionen arbejdet på at få ajourført hele serien af lektionarer. Først udkom søndagslektionarerne og siden hverdagslektionarerne.

I 2018 udgav man Lektionar Kalenderåret og i 2019 Lektionar Ritualmesser. Herefter mangler Liturgikommissionen blot at opdatere Lektionar Votivmesser før alle

Marcelino Gauguin fra Pastoral-Centret (forrest) sammen med Gregers Knudsen, den dygtige bogbinder hos Majgrens Bogbinderi på Esplanaden i København, der har håndindbundet de smukke lektionarer. Foto: Eva Maria Nielsen.

lektionarerne er opdaterede med den nyeste autoriserede bibeloversættelse.

NM

Kimer I klokker

Menigheden i Maribo fik velklingende julegave.

MARIBO I det søndagsstille Maribo stod folk i små grupper uden for Sankt Birgitta Kirke og ventede på at høre klokkerne. Pludselig hørte man kirkens tre klokker ringe med en ren og overraskende fyldig klang for til sidst at klinge ud i de tre gange tre bedeslag. Meget passende sang menigheden "Kimer I klokker" som første salme. Efter messen tog menigheden forskud på juleglæden og ønskede hinanden tillykke med portvin og chokolade i våbenhuset.

Og der var virkelig noget at ringe og skåle for søndag den 22. december. Efter mere end ti års pause ringede kirkens tre klokker. Ingen i menigheden kan rigtig huske, hvornår de sidst har hørt dem spille samtidigt, så begejstringen var stor.

Sankt Birgitta kirke blev lukket den 31. august 2014, fordi bispedømmets rådgivende ingeniørfirma PROMANA dengang skønnede, at der var fare for sammenstyrtning. Interessen for at bevare kirken var stor i lokalmiljøet og lokalavisen Folkebladet lagde spalteplass til mange artikler og en til tider ophedet debat, hvor meningene om kirkelukningen tærnedes sammen. Takket være en stor arv på næsten to millioner fra et af menighedens trofaste medlemmer, Jan Zygmunt, blev det dog muligt at åbne kirken igen, og det skete så efter mere end tre års lukning den 10. december for godt to år siden.

En dråbe malurt i glædens bæger

Kirken genåbnede med en dråbe malurt i glædens bæger, for menigheden måtte tænke sig til lyden af de velklingende kirkeklokker. Et forsøg på at sætte klokkerne i gang var endt med, at kirken blev mørkelagt. Undersøgelser viste da også, at meka-

nikken bag klokkerne var nedslidt, og at der var brug for omfattende istandsættelse.

Efter den lange restaureringsperiode var menighedens konto tom. Der blev sat en indsamling i gang på lokalt plan – men det gav slet ikke nok. Nu var gode råd dyre. Efter at menigheden havde forsøgt første gang var der gevinst sidste år, da man søgte Hoffmanns Mindes Fond. De gamle tårnluger blev udskiftet med nye jalousiskodder med lameller, der giver langt bedre lyd fra klokkerne, fordi lydbølgerne fra klokkerne får bedre mulighed for at passere. Thubalka A/S, der er Danmarks førende ekspert inden for klokkeanlæg, har styret projektet i samarbejde med BygEnergy, der har lavet elarbejde, og BN Byggeservice, som har stået

for tømrerarbejdet. Det omfattende projekt har i alt kostet 205.375 kr, oplyser konstitueret sognepræst Mariano Cardiello.

Den største klokke stemt i tonen *g* vejer 606 kilo og er indviet til Stanislaw Kostka, biskop og martyr, den næststørste på 405 kilo stemt i tonen *b* bærer den hellige Birgittas navn og den mindste på 294 kilo stemt i tonen *e* er indviet til hendes datter Katharina.

Ildsjælen Ortved

"Paany sendte Klokkerne deres Lydbølger hen over By og Omegn; allevegne samledes Klynger af Folk i Maribos stille Gader; forundrede, med synlig Interesse lyttede de til den uvante, melodiske Klang, som brød

frem fra den østlige Del af Byen; den havde tidligere ligget saa stille og saa stum". Sådan fortæller *Nordisk Ugeblad for katolske Kristne* i reportagen om kirkens indvielse den 15. august 1897 på festen for Marias Optagelse i Himlen.

Klokkerne blev døbt af menighedens første sognepræst pastor Edvard Ortved. Sankt Birgitta Kirke fik som den anden katolske kirke i Danmark knapt et år efter Jesu Hjerter Kirke i Stenogade klokker fra det berømte klokkestøberi Otto uden for Bremen. Senere kom der Otto-klokker i Sankt Josefs Kirke i Horsens, Sankt Albani i Odense, Sankt Augustin på Jagtvejen og Sakramentskirken på Nørrebrogade.

Ortved, der var dansk, men talte flydende polsk fik i 1893 af biskop Johannes von Euch betroet ansvaret for den polske sjælesorg på Lolland Falster. Pengene til kirkebyggeriet i Maribo rejste Ortved ved sine mange rejser til Posen (i dag Poznan) – dengang en preussisk provins – og Galizien, der dengang hørte under Østrig-Ungarn.

Man kan se Sankt Birgitta Kirke som bærer af en stærk fortælling om tro og identitet. "Både Sankt Birgitta Kirke og Sankt Franciscus Kirke var de polske kirker. Sådan blev de kaldt hernede. Kirkerne var i høj grad et åndehul for katolikker med polsk forankring, og de var bærere af så mange ting. De stod der som et symbol på hjemlandet – det delte Polen – og dets kultur. Kirken rummede alle disse sfærer. Alt det var gemt ind i kirken, og den var omdrejningspunktet for hele livet. De to kirker rummer så meget af både 1800- og 1900-tallets Polen", siger historikeren Søren Kolstrup, der har skrevet bøger om den polske indvandrings historie i Danmark.

Sankt Birgitta Kirkes klokker. Til venstre Stanislaw-klokken – kirkens største klokke. Til højre Birgitta-klokken og ovenover den Katharina-klokken. Foto: Palle Nevad Frandsen, Folketidende.

LR

Hjælp os med at hjælpe andre!

Katolske græsrodder i Hjørring hjælper udsatte børn i Vietnam.

Tekst: Hien Bui

HJÆLPEARBEJDE Vi har en tradition i DUK Hjørring! Hvert år samles vores børn og unge og laver kalenderlys, som sælges til menigheden. Alle pengene går ubeskåret til velgørenhed. Vi ønsker at lære vores børn og unge at hjælpe andre børn, der ikke er så heldige som os; at dele med dem, som mangler; at være taknemmelige for det de selv har.

Det er en fantastisk lejlighed for både børn og voksne til at udvise gavmildhed og barmhjertighed.

Hendes historie

Min mor er fra Vietnam. Hendes far døde, da hun var 7 år. Hun var næstældst i en søskendeflok på seks, og hendes mor havde svært ved at forsørge dem alle. Folk sagde til hendes mor, at hun skulle sende nogle af børnene på børnehjem. Det gjorde hun heldigvis ikke. Men min mor var på det tidspunkt gammel nok til at forstå alvoren. Hun stoppede i skolen efter 3. klasse for at hjælpe til derhjemme. Som 12-årig begyndte hun at arbejde i kantinen på den lokale kaserne. Hun kom som bådflugtning til Danmark i 1981, med mand og 2 små børn på 1 og 3 år. På ny og med intet skulle hun opbygge et liv helt forfra.

Børnehjemmet med de handicappede og forældreløse børn

Min mor har aldrig glemt sin egen opvækst og bidrager derfor gerne til velgørende arbejde. Sidste år besøgte hun et børnehjem i Vietnam. Børnehjemmet hedder "Cố nhi Viện Thiên Bình" og ligger ved Tam Phước, Biên Hoà i Đồng Nai. Børnehjemmet er registreret hos Caritas Vietnam og bliver drevet af en gruppe nonner.

Børnehjemmet har 2 afdelinger: En med handicappede børn, som skal have fuld pleje døgnet rundt, og en afdeling med forældreløse børn, som søstrene sørger for får en "normal" opvækst og dagligdag med skolegang osv. Søstrene klarer alt lige fra pasning af børnene, madlavning,

rengøring, tøjvask, og følge børnene i skole til lektiehjælp og leg med børnene.

Vi må dele det vi har

Der bor for tiden 175 handicappede og forældreløse børn på hjemmet. Det er mange, og langt flere end stedet kan klare! Men når børnene bliver efterladt ved børnehjemmets dør, så er eneste alternativ, at barnet må leve alene på gaden. Børnehjemmets indstilling er, at dette har intet barn fortjent, og derfor må de alle dele det, de har, og leve for mindre.

Alle pengene går ubeskåret til børnene

Min mor skal til Vietnam i januar og besøge børnehjemmet igen. Hun vil gerne hjælpe børnene med noget nyt tøj, lækker mad og en glad oplevelse. Hun håber, at donationer vil kunne gøre denne hjælp mulig. DUK Hjørring har doneret hele deres salg af kalenderlys på 7.700 kr. Via opslag på Facebook er der indkommet 15.070 kr. I alt er der pt. indsamlet 22.770 kr., hvilket virkeligt er et julemirakel for disse børn og os.

Indtil videre kan børnene få

To sæt nyt tøj hver: 175 x 50 kr. = 8.750 kr.
Et lækkert måltid og lidt godter: 175 x 10 kr. = 1.750 kr.

De resterende penge skal bruges på gode oplevelser. De fleste af børnene har aldrig i deres liv været på ture og udflugter, som vi tager for givet, f.eks. til stranden, i badeland eller bare et smut på legepladsen. Vi vil gerne give dem disse fantastiske oplevelser og glæder.

Måske der også kan uddeles nye sandaler og basale skoleredskaber, såsom skrivehæfter og blyanter!

Et inderligt ønske fra søstrene til disse børn

Da mor var på besøg sidste år, lagde hun mærke til, at børnehjemmet har et udendørs

Trods beskedne ressourcer bliver der gjort meget på børnehjemmet for at stimulere børnene med sang og leg.

areal på 300 m², hvor børnene færdes. Der har ikke været økonomi til at få det istandsat. Om sommeren er det beskidt og meget støvet, i regntiden fuldstændig mudret til. Søstrene bruger mange kræfter på at vedligeholde det, så børnene kan lege udenfor.

Et stort ønske fra søstrene er at få grunden asfalteret, hvilket også gør det nemmere for

Sinh Thi Doan fra Hjørring sammen med to af børnene fra børnehjemmet Cố nhi Viện Thiên Bình. Cố nhi Viện betyder børnehjem. Thiên Bình er navnet på det område/region, som børnehjemmet ligger ved.

de handicappede børn at blive kørt udenfor i deres rulle/kørestole.

Søstrene har været ydmyge og ikke turdet spørge om så stort et beløb, men mor har været insisterende og bedt søstrene om at forhøre sig om prisen. Med frivillig arbejdskraft fra det nærliggende sogn vil det koste 10.000 kr. i materiale at få grunden asfalteret.

Tænk hvilken frihed det vil give børnene – både dem, som kan løbe og lege, og de handicappede, som nemmere kan blive kørt ud dagligt. Desuden en frihed til søstrene, som ikke skal bruge tid og kræfter på vedligeholdelse og rengøring, men kan bruge tiden og overskuddet sammen med børnene i stedet.

Lad os sammen starte et sted

Vi kan ikke redde verden i morgen, men lad os sammen starte et sted. Her er muligheden, for at gøre en stor forskel for nogle børn i bunden af samfundet.

I barmhjertighedens ånd, lad os dele vores glæder med andre, som virkelig har brug for det!

Alle donationer går direkte og ubeskåret til børnenes gavn og glæde.

Alle beløb, store som små, modtages med kyshånd og stor taknemmelighed.

Man kan donere via Mobilepay til 20 29 71 30 eller indbetale på reg.nr. 7361 kontonr. 1323921 med teksten "Børnehjem".

Den fjerde konge kom med sit hjerte

Helligtrekongersfest i Sankt Annæ menighed.

KIRKEFEST Kirkegængerne i Sankt Annæ Kirke på Amager fik sig en overraskelse den 6. januar. De var kommet for at fejre Helligtrekonger – men efter stjernebæreren kom hele fire vise mænd ind i kirken. Casper, Balthazar og Melchior kom med de traditionelle gaver guld, røgelse og myrra skær; men den fjerde konge kom med sit hjerte og sagde:

Kære Jesus

Min gave til dig er mit HJERTE, der vil brænde af en stor længsel efter DIG og vandre i dit LYS.

Drag hele menighedens hjerter op til dig, så alle kan følge din STJERNE og vandre i lyset.

Bind hele Sankt Annæ Menighed med stærke kærlighedens bånd, så vi kan styrke fællesskabet med dig og drage omsorg for hinanden, ligesom en kærlig familie.

I dette nye år vil den fjerde konge følge menigheden og få titlen familiekongen. Han vil prøve at vække menighedens længsel efter Kristus, forklarer sr. Teresa, der er aktiv i menighedens børne- og ungdomsarbejde.

"Året 2020 er af de nordiske biskopper udnævnt til familieår, og derfor ligger fokus i vores menighed nu på familien. Idéen er at styrke samarbejdet i menigheden på tværs af sproggrupper og generationer sådan at alle kan komme til at føle, at kirken er deres hjem og at de er med i en stor, kærlig familie, hvor man interesserer sig for hinanden".

Årets DUK-tema er: "Frygt ikke! Fra nu af skal du fange mennesker." (Luk 5,10) Det betyder, at vi alle er kaldede til at være menneskefiskere og sprede det glade budskab. Målsætningen er, at der skal skaffes mindst 100 nye medlemmer til DUK.

For to år siden malede menighedens unge, der kommer fra 30 forskellige nationer, sammen med sr. Teresa ikonen AMEN. Ikonens tusinder af prikker symboliserer alle de mennesker, der er knyttet sammen i det katolske fællesskab. Lige nu er ikonen på besøg hos en familie fra Sjælland og efterfølgende vil den besøge andre familier, der byder den velkommen. Sankt Annæ menighed vil i det nye år lave en række familiearrangementer – det første bliver et fastelavnsarrangement den 5. februar. LR

Stjernepilgrimmene på vej ind i Sankt Annæ Kirke med guld, røgelse og myrra skær. Foto: Lisbeth Rütz.

Februar

1. *grøn*. Lørdag i 3.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V. SI 51,12-13.14-15.16-17.
 R. Skab et rent hjerte i mig, Gud.
 L.: 2 Sam 12,1-7a.10-17. Ev.: Mark 4,35-41.
Bededag for præste- og ordenskald
2. *hvid*. HERRENS FREMSTILLING I TEMPLET. (f)
 (4. ALM. SØNDAG)
 ✠ *Gl. Cr. Sær. pf.*
 1.L.: Mal 3,1-4
 V. SI 24,7.8.9.10
 R. Hærskarers Herre, han er ærens konge!
 2.L.: Hebr 2,14-18
 Ev.: Luk 2,22-40 eller 2,22-32
3. *grøn*. Mandag i 4.alm.uge. (IV Ps).
 V. SI 3,2-3.4-5.6-7.
 R. Rejs dig, Herre, frels mig, min Gud!
 L.: 2 Sam 15,13-14.30; 16,5-13a. Ev.: Mark 5,1-20.
4. *grøn*. Tirsdag i 4.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *rød*. **Blasius**, biskop og martyr (†316)
 V. SI 86,1-2.3-4.5-6.
 R. Vend dit øre mod mig, Herre, og svar mig.
 L.: 2 Sam 18,9-10.14b.24-25a.30—19,3.
 Ev.: Mark 5,21-43.
Blasiusvelsignelse
5. *rød*. Onsdag i 4.alm.uge. (IV Ps).
Agathe, jomfru og martyr (†251) (m)
 V. SI 32,1-2.5.6.7.
 R. Tilgiv mig min syndeskyld, Herre.
 L.: 2 Sam 24,2.9-17. Ev.: Mark 6,1-6.
6. *rød*. Torsdag i 4.alm.uge. (IV Ps).
Paul Miki og lidelsesfæller, martyrer (†1597) (m)
 V. 1 Krøn 29,10cd.11ab.11c-12a.12b-13
 R. Herre, du hersker over alt.
 L.: 1 Kong 2,1-4.10-12. Ev.: Mark 6,7-13.
7. *grøn*. Fredag i 4.alm.uge. (IV Ps).
 V. SI 18,31.47+50.51.
 R. Ophøjet være min frelses Gud!
 L.: Sir 47,2-11. Ev.: Mark 6,14-29.
8. *grøn*. Lørdag i 4.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Hieronimus Æmiliani**, præst (†1537)
 Eller *hvid*. **Josephina Bakhita**, jomfru (†1947)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V. SI 119,9.10.11.12.13.14.
 R. Lær mig, Herre, dine lovbud.
 L.: 1 Kong 3,4-13. Ev.: Mark 6,30-34.
9. *grøn*. **5. ALM. SØNDAG.**
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Es 58,6a.7-10;
 V. SI 112,4-5.6-7.8a+9.
 R. For de retskafne bryder lys frem i mørket.
 Eller: Halleluja!
 2.L.: 1 Kor 2,1-5.
 Ev.: Matt 5,13-16.
10. *hvid*. Mandag i 5.alm.uge. (I Ps).
Scholastica, jomfru (†543) (m)
 V. SI 132,6-7.8-10.
 R. Herre, bryd op til dit hvilested!
 L.: 1 Kong 8,1-7.9-13. Ev.: Mark 6,53-56.
11. *grøn*. Tirsdag i 5.alm.uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Den salige Jomfru Maria af Lourdes**
 V. SI 84,3.4.5+10.11.
 R. Hvor er din bolig vidunderlig, Hærskarers Herre!
 L.: 1 Kong 8,22-23.27-30. Ev.: Mark 7,1-13.
12. *grøn*. Onsdag i 5.alm.uge. (I Ps).
 V. SI 37,5-6.30-31.39-40.
 R. Den retfærdiges mund forkynder visdom.
 L.: 1 Kong 10,1-10. Ev.: Mark 7,14-23.
13. *grøn*. Torsdag i 5.alm.uge. (I Ps).
 V. SI 106,3-4.35-36.37+40.
 R. Husk os, Herre, i nåde mod dit folk.
 L.: 1 Kong 11,4-13. Ev.: Mark 7,24-30.
14. *hvid*. Fredag CYRILLUS, munk (†869) og MET-HODIUS, biskop (†885), værnehelgener for Europa (f)
Gl. Hyrdernes pf.
 L.: ApG 13,46-49
 V. SI.117,1.2
 R. Gå ud i alverden og forkynd Evangeliet!

Eller: Halleluja!

Ev.: Luk 10,1-9

15. *grøn*. Lørdag i 5.alm.uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V. SI 106,6-7a.19-20.21-22.
 R. Husk os, Herre, i nåde mod dit folk!
 L.: 1 Kong 12,26-32; 13,33-34. Ev.: Mark 8,1-10.
16. *grøn*. **6. ALM. SØNDAG.**
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Sir 15,15-20;
 V. SI 119,1-2.4-5.17-18.33-34.
 R. Lykkelig den, som vandrer efter Herrens lov.
 2.L.: 1 Kor 2,6-10.
 Ev.: Matt 5,17-37 eller 5,20-22a.27-28.33-34a.37.
17. *grøn*. Mandag i 6.alm.uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Servitterordenen af den salige Jomfru Marias 7 hellige grundlæggere** (†13.årh.)
 V. SI 119,67.68.71.72.75.76.
 R. Lad din barmhjertighed nå mig, Herre, så jeg må leve.
 L.: Jak 1,1-11. Ev.: Mark 8,11-13.
18. *grøn*. Tirsdag i 6.alm.uge. (II Ps).
 V. SI 94,12-13a.14-15.18-19.
 R. Lykkelig den mand, du tugter, Herre.
 L.: Jak 1,12-18. Ev.: Mark 8,14-21.
19. *grøn*. Onsdag i 6.alm.uge. (II Ps).
 V. SI 15,2-3ab.3cd-4b.5.
 R. Herre, hvem kan bo på dit hellige bjerg?
 L.: Jak 1,19-27. Ev.: Mark 8,22-26.
20. *grøn*. Torsdag i 6.alm.uge. (II Ps).
 V. SI 34,2-3.4-5.6-7.
 R. Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.
 L.: Jak 2,1-9. Ev.: Mark 8,27-33.
21. *grøn*. Fredag i 6.alm.uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Peter Damian**, biskop og kirkelærer (†1072)
 V. SI 112,1-2.3-4.5-6.
 R. Lykkelig den, der elsker Herrens bud.
 L.: Jak 2,14-24.26. Ev.: Mark 8,34—9,1.
22. *hvid*. Lørdag. APOSTLEN PETERS STOL (f)
Gl. Ap. pf.
 L.: 1 Pet 5,1-4
 V. SI 23,1-3a.3b-4.5.6
 R. Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
 Ev.: Matt 16,13-19
23. *grøn*. **7. ALM. SØNDAG.**
 ✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: 3 Mos 19,1-2.17-18;
 V. SI 103,1-2.3-4.8+10.12-13.
 R. Herren er barmhjertig og nådig.
 2.L.: 1 Kor 3,16-23.
 Ev.: Matt 5,38-48.
24. *grøn*. Mandag i 7.alm.uge. (III Ps).
 V. SI 19,8.9.10.15.
 R. Herrens forordninger er retskafne, de glæder hjertet.
 L.: Jak 3,13-18. Ev.: Mark 9,14-29.
25. *grøn*. Tirsdag i 7.alm.uge. (III Ps).
 V. SI 55,7-8.9-10a.10b-11a.23.
 R. Kast din byrde på Herren, så vil han sørge for dig.
 L.: Jak 4,1-10. Ev.: Mark 9,30-37.
Det almindelige kirkeår afbrydes her og genoptages mandag den 1. juni ("2. pinsedag").
- FASTETIDEN**
26. *viol*. ASKEONSDAG. (IV Ps).
Faste pf. IV.
 1.L.: Joel 2,12-18;
 V. SI 51,3-4.5-6a.12-13.14+17.
 R. Herre, vær os nådig, for vi har syndet!
 2.L.: 2 Kor 5,20—6,2.
 Ev.: Matt 6,1-6.16-18.
Faste- og abstinensdag.
Askeindvielse kan foretages ved hver menighedsmesse eller ordets gudstjeneste.
27. *viol*. Torsdag efter askeonsdag. (IV Ps).
Faste pf.
 V. SI 1,1-2.3.4+6
 R. Lykkelig den mand, der tager sin tilflugt til Herren.
 L.: 5 Mos 30,15-20. Ev.: Luk 9,22-25.
28. *viol*. Fredag efter askeonsdag. (IV Ps).
Faste pf.
 V. SI 51,3-4.5-6a.18-19

R. Et sønderbrudt og sønderknust hjerte afviser du ikke, Gud.

L.: Es 58,1-9a. Ev.: Matt 9,14-15.

29. *viol*. Lørdag efter askeonsdag. (IV Ps).

Faste pf.

V. SI 86,1-2.3-4.5-6

R. Vis mig din vej, Herre, så jeg kan vandre i din sandhed.

L.: Es 58,9b-14. Ev.: Luk 5,27-32.

Du kan også hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Annoncer

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskorientering.dk.

Palle Vinther

KO's annonsekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

62 624

Skriv besked: Støt udgivelsen af KO

MobilePay

Aften med kardinal Anders Arborelius i Academicum Catholicum

Torsdag den 23. januar 2020 får AC besøg af kardinal Anders Arborelius i Sankt Augustin Kirke og Englesalen på Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183D København Ø.

Besøget begynder med, at biskop Anders Arborelius fejrer Messen med os kl. 18:00 i Sankt Augustins Kirke, hvorefter biskop Anders vil holde et foredrag med emnet: The Dark Night of the Soul – the message of Saint John of the Cross for our Secularized North. Foredraget holdes på engelsk.

Anders Arborelius vil belyse emnet ud fra et dybtgående kendskab til Johannes af Korssets teologi.

Aftenen danner optakt til AC-sæsonen 2020, hvor det overordnede tema er de udfordringer og opgaver, som moderniteten og sækulariseringen stiller os overfor som kristne.

Læs mere på hjemmesiden www.academicumcatholicum.dk.

Støtter nødlidende
www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 2**, som udkommer den **7. februar 2020**, skal være KO i hænde senest den **27. januar 2020**. Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 3**, som udkommer den **28. februar 2020**, skal være KO i hænde senest den **16. februar 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tilid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 - 19
n.dk
Michael Madsen Lars Kingo

Den Nordiske valfart til Lourdes 2020

Temaet:

”Jeg er den uplettede undfangelse”

Den 27. juli til 3. august 2020
Indkvartering på Hotel Paradis samt
Accueil Notre Dame.

Fly fra København til Montpellier,
derfra videre med busser til Lourdes.

Gejstlig medvirken fra Den Nordiske
Bispekonference bl.a. biskop Czeslaw
og valfartspræst Michal Bienkowski.

Prisen for almindelige deltagere er
DKK 7.850,- og omfatter fly, bus
til/fra lufthavn, ophold med fuld
pension, valfartshæfte mm.

Medhjælperen deltager til reduceret pris
og kun efter nærmere aftale og
godkendelse af bestyrelsen.

Tilmeldingsmateriale rekvireres hos:
Marianne Larsen: +45 51242390
E-mail: tilmelding@lourdes.dk

Tilmeldingsfrist 1. april 2020

Den Nordiske Valfart til Lourdes

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Biskoppens kalender

Januar 2019

7. Deltagelse i fejringen ærkebispedømmet Hamborgs 25-års jubilæum
9. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
14. Møde i pastoralrådets forretningsudvalg
19. Fejring af Sct. Knud Lavard i Lyngby
21. Møde i Danske Kirkers Råd
23. Præsidiemøde i NBK
25. Markering af Dagen for det gudviede Liv i Sct. Annæ Kirke
26. kl. 10.00 Pontifikalmesse i Domkirken i anledning af Sct. Ansgars fest
- kl. 16.30 Vesper i Domkirken i anledning af Sct. Ansgars fest
- 27.-29. Deltagelse i RESAMs studietur til Bruxelles

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Advokat Sandra Moll Dirscherl
Telefon: 60 66 34 35
E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk
www.sandramoll.dk

Fagområder:
• Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
• Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Martin Ryom
- en katolsk bedemand
T 39 29 60 08
Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINIE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Martin Bjørck, Hien Bui, Niels Engelbrecht, Kirsten Krog, Kate Toft Madsen, Brian Patrick McGuire, Eva Maria Nielsen og Piotr Rypulak.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 33 55 60 40

kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag – ca. 12.600 – ISSN 0902-297X.

Kærligheden og det guddommelige

Brian Patrick McGuire skriver i øjeblikket på sit bidrag til et værk om kærlighedens historie, der skal udgives i USA. Her følger hans overvejelser over, hvad ørkenfædrene og middelalderens mystikere kan sige os om kærlighed.

Tekst: Brian Patrick McGuire

MENTALITETSHISTORIE Jeg har fået til opgave at skrive om kærligheden og det guddommelige. Min artikel vil være et bidrag til et værk om kærlighedens historie, der skal udkomme i USA, og min periode er 400-1400 i vor tidsregning. Det var ikke min idé; men en kollega i Chicago mente, at jeg er den "helt rigtige" til at beskæftige mig med dette emne. Jeg er ikke så sikker: jeg ville hellere have skrevet om den kærlighed, der findes mennesker imellem i

venskaber. Og jeg har spugt, om mit emne er mest Guds kærlighed til os eller vores til ham.

Jeg er blevet bedt om at redegøre for guddommelig kærlighed i de byzantinske og arabiske traditioner; men jeg har svaret, at jeg knap nok kender kærligheden i Vesten. Her er mit udgangspunkt Første Johannesbrev 4: "...kærligheden er af Gud og enhver som elsker, er født af Gud og kender Gud." Guds kærlighed bliver åbenbart ved, at

"Gud har sendt sin enbårne søn til verden." Guds kærlighed til os betyder, at vi skal elske hinanden. Dermed er guddommelig kærlighed en forudsætning for menneskers indbyrdes kærlighed. Gud gav os sin søn som udtryk for en grænseløs kærlighed, som vi skal gengælde.

Det virker meget enkelt; men det er det på ingen måde. Når jeg som historiker begynder at granske i kilderne, finder jeg modsigelser og forbehold. For eksempel i ørkenlitteraturen fra senantikken verden, hvor kærligheden erstattes af askese og fædre konkurrerer med hinanden om "Hvem er størst; hvem er bedst?" Vi har historien om, hvordan abba (fader) Amount kom for at besøge abba Antonius og spurgte ham, "Da min regel er strengere end din, hvordan kan det så være, at dit navn er bedre kendt blandt mennesker end mit?" Abba Antonius svarede, "Det er fordi jeg elsker Gud mere end du gør!"

Antonius anses som den største af ørkenfædrene men denne udtalelse er ikke særlig

smigrende. Hvordan kan det enkelte menneske måle og veje kærligheden til Gud, og hvorfor skal man i det hele taget sammenligne ens tilknytning til Vor Herre med andre menneskers? Her har kærligheden været noget der splitter, frem for noget der forener.

Augustin og kærligheden

Ørkenfædrene siger relativt lidt om kærligheden, og derfor søgte jeg hen til den store kirkefader Augustin og hvordan han udtaler sig om Guds kærlighed til os. Det første værk, som virker oplagt i denne forbindelse, er Augustins Bekendelser, hvori han fortæller historien om, hvordan han fandt Gud – eller hvordan Gud fandt ham. Helt afgørende er værkets tiende bog, med dens uforglemmelige erklæring til Gud: "Sent har jeg lært at elske dig...Du var inde i mig og jeg var i verdenen udenfor mig selv. Jeg søgte efter dig ... og faldt over din skabelses smukke ting. Du var hos mig, men jeg

Fortsættes nedenunder ▶

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 1
17. januar 2020 · 46. årgang
POST
PP
DANMARK

”

Vi har historien om, hvordan abba (fader) Amount kom for at besøge abba Antonius og spurgte ham, "Da min regel er strengere end din, hvordan kan det så være, at dit navn er bedre kendt blandt mennesker end mit?" Abba Antonius svarede, "Det er fordi jeg elsker Gud mere end du gør!"

var ikke hos dig." Der er ingen tvivl om, at Augustin her gav udtryk for sin tilknytning til Gud; men han skrev ikke, at Gud har elsket ham. Det som var hans opgave var at beskrive sin egen søgen efter Gud, den Gud hvis kærlighed han først sent opnåede.

Hvis man læser Bekendelserne i forhold til kærlighedsudtryk, så fungerer skriftet fortrinsvis som Augustins kærlighed til Gud – ellers hans manglende kærlighed til Vor Herre, som han bittert fortryder. Bekendelserne handler mere om skyld og synd end om frelse og forløsning, idet Augustin mente, at han måtte frigøre sig fra det syndige kød, før han kunne åbne sig for kærligheden. Men har Gud så gengældt Augustins hengivenhed? Det er spørgsmålet, og Augustin beklagede, at han var "offer for mine vaner, som holder mig fast ... Sådan er den pris, vi betaler for vanernes byrde." (Bk 10.40)

Der er kun en enkelt gang, sidst i Bog 10, at Augustin henvendte sig til en kærlig Gud Fader; men her måtte han låne ordene fra Romerbrevet (8.32): "Hvor stor var din kærlighed for os, gode Fader, 'idet du ikke engang skånede din egen søn, men overgav ham' for at redde os syndere." Her omfavnede Augustin Guds kærlighed; men han virker ellers tynget af sin egen synd og kravet om at bevise sin kærlighed til Gud. Kærligheden skulle gå i begge retninger; men for Augustin var det mest påkrævet at give udtryk for kærlighed til en streng Gud.

I de første århundreder af middelalderen, fra 400-900, finder vi en Gud, der skal pacificeres. Hans kærlighed er betinget af vores kærlighed til ham, og Gud skal forliges igennem gode gerninger. Det er denne Gud, vi finder i Benedikts Munkeregul, fordi han holder regnskab med alt det, der finder sted i klostret. Derfor skal abbeden vide, "at den som påtager sig at lede sjæle, skal være parat til at aflægge regnskab" (kap. 2.37) Reglen blev et genialt redskab til at fastholde et menneskeligt fællesskab; men det handler meget lidt om Guds kærlighed til fællesskabets medlemmer.

En trofast efterfølger af Benedikts Regel blev Ansgar (d. 864), der skrev retningslinjer for sine disciple på deres rejser nordpå. Disse bønner er meget lidt kendt, men kan forstås som supplement til recitationen af Davids Salmer. Ansgar og hans præster bad Gud om at høre deres bønner og at befri dem fra deres synder; men der er igen meget lidt om Guds grænseløse kærlighed til mennesker.

Johannes af Fécamps rystende inderlighed

Denne syndsbevidste verden, fjern fra Guds omfavnende kærlighed, blev i 1000-tallet forvandlet, i hvert tilfælde i klosterkredse.

Den første repræsentant for en ny mentalitet er forholdsvis kendt, Johannes af klostret Fécamp i Normandiet. Hans bønner har en inderlighed der er næsten rystende: "Kærlighed som altid brænder og aldrig bliver udslukt: søde Kristus, gode Jesus, kærlighed, min Gud. brænd mig helt med din ild, med din kærlighed ... din attrå ...". Bedre kendt end Johannes er den store teolog Anselm, der i 1060'erne skrev bønner og meditationer der også giver udtryk for en inderlig tillid til en kærlig Gud: Her i biskop Henrik Christiansens oversættelse findes en ny tid i kristendommens historie: "Mit hjertes Gud, Gud, min del i evighed. Min sjæl nægter at lade sig trøste, undtagen af dig, min Elskede." Dette er samme slags sprog som det, der nogle årtier senere blev brugt i ridderlitteraturen for at udtrykke kærligheden mellem mand og kvinde; men Anselm er kommet den nye romantik i forkøbet ved at omformulere menneskers forhold til Gud i en kærlighedserklæring. Den er i overensstemmelse med Det nye Testaments sprog, men udtrykker en ny intensitet.

Denne nye tillid til Guds kærlighed gennemtrænger de næste århundreders religiøse sprog og findes specielt hos flere visionære kvinder. Måske mest markant med et sprog der taler om Guds kærlighed er Julian af Norwich (1342- o.1416), der så Jesus som en moderskikkelse, som elsker sine børn: "En moder kan mildt lægge sit barn til sit bryst, men vor moder Jesus kan fortroligt lede os til sit velsignede bryst gennem sin åbne side." (ch. 60 i Louise Øhrstrøms oversættelse). For Julian er Jesus "en mild og kærlig moder" der tager sig af os børn.

Vi er kommet langt fra senantikken ørkenfædre og deres forsøg på at pacificere en krævende Gud. Vi er også langt fra Augustins syndsbevidsthed. Denne omfavnelse af en kærlig moderGud forsvandt i Refor-

mationens århundrede, både i katolske og protestantiske udgaver, da Gud igen blev en krævende faderskikkelse. Men Guds kærlighed er grænseløs, som Anselm og Julian fandt og erkendte. Vi er deres arvtagere. I Jesu fødsel, død og opstandelse finder vi en kærlighed, der aldrig slutter.

Tolle, lege! Tolle lege! (tag op og læs). Benozzo Gozzoli (ca. 1421-1497) viser her den kendte passage fra Augustins Bekendelser, hvor ordene udtales af en barnestemme. Augustin slår op på et tilfældigt sted i Bibelen og hans blik falder på de kendte ord i Romerbrevet 13, 12-14 om at flægge sig mørkets gerninger og tage lysets rustning på.

Advarer imod antisemitismens "genopblomstring"

Paven fordømmer den "barbariske genopblomstring" af antisemitisme flere steder i verden og understreger vigtigheden af at respektere det enkelte menneskes værdighed.

ANTISEMITISME "Det er foruroligende mange steder i verden at se den stigende egoisme og ligegyldighed, den manglende omtanke for andre og holdningen om, at livet er godt, så længe det er godt for mig. Og når tingene så går dårligt, slippes vreden og ondskaben løs", sagde pave Frans i følge CNA, da han den 20. januar tog imod en delegation fra den jødiske organisation Simon Wiesenthal Center, som bekæmper antisemitisme, racisme og had mod minoriteter verden over. Mødet skete i anledning af 75-årsdagen for befrielsen af kz-lejren Auschwitz-Birkenau.

"Alt dette skaber betingelserne for de mange former for polarisering og populisme, vi er vidne til i dag, og skaber grobund for had. Senest har vi set en barbarisk genopblomstring af antisemitisme. Jeg fordømmer endnu engang på det kraftigste alle former for antisemitisme", sagde pave Frans videre.

Paven mindedes sit besøg i Auschwitz i Polen i 2016: "Jeg tog derhen for at reflektere og bede i stilhed. I vor tid, med al dens hektiske aktiviteter, har vi svært ved at stoppe op, vende blikket indad og i stilhed lytte til den lidende menneskeheds bønner", sagde han og tilføjede:

"Mister vi vor fælles hukommelse, ødelægger vi vor fremtid. Må den forestående markering af denne ubeskrivelige grusom-

hed, som menneskeheden oplevede for 75 år siden, være en invitation for os til at stoppe op, til at lytte i stilhed og til at mindes. Dette er helt afgørende, hvis ikke vi ønsker at ende som ligeglade mennesker".

Over en million mennesker, de fleste af dem jøder, blev dræbt i Auschwitz-Birkenau-lejren. Seks millioner jøder blev dræbt under Holocaust.

At så fredens frø

Paven roste Wiesenthal-centrets indsats og deres samarbejde med Den hellige Stol om at gøre verden til et bedre sted med større respekt for det enkelte menneskes iboende værdighed.

"Denne værdighed tilkommer ethvert menneske uafhængigt af dets etnicitet, religion eller social status. Det er vigtigt, at der undervises i tolerance, indbyrdes forståelse, religionsfrihed og i at fremme freden i samfundet".

Pave Frans henviste til 2. Vatikankoncilts erklæring *Nostra Aetate* (om Den katolske Kirkes forhold til de ikke-kristne religioner), som bekræfter de åndelige bånd mellem kristne og jøder.

"Jeg tror, at vi især i dag er kaldede til denne tjeneste, til ikke at gå vejen mod distance og eksklusion, men derimod nærhed og inkludering", pointerede paven og sagde, at samarbejdet mellem katolikker

En ældre jødisk kvinde er netop ankommet med kreaturvognene til Auschwitz-lejren. Arkivfoto.

og jøder må fokusere på forsvaret for de mest udsatte.

Paven sagde videre, at man må bekæmpe hovedårsagerne til nutidens antisemitisme, og forpligte sig til at "pløje i den jord, hvor hadet vokser og i stedet så fredens frø".

Ifølge EU's menneskerettighedskontor er antisemitisk vold og chikane mod jøder stigende i Europa, især i lande som Tyskland, Holland og Belgien.

Pave Frans har gentagne gange fordømt antisemitismen. I marts sidste år sagde han, at det er vigtigt at være "årvågen" over for antisemitiske holdninger for at forhindre lignende grusomheder som Holocaust.

"Jeg understreger, at enhver form for antisemitisme indebærer, at den kristne afviser sin egen oprindelse, hvilket er en fuldstændig selvmodsigelse", sagde pave Frans ifølge CNA. NM

Diakoni

Hjemløse rykker ind i historisk palazzo. Læs mere på side

5

Hun gør en forskel

I Dolores' job betyder de personlige relationer alt.

Læs mere på side

6

Kirken i Danmark

Kardinal Arborelius besøgte A.C., udgivelse af Daniel Ebert, unge og kirkeskat og meget mere.

Læs mere på side

8-10

Kirke åbent døgnet rundt

Stimate di San Francesco i Rom giver husly til hjemløse.

ÅBNE DØRE Selv om der findes ca. 900 katolske kirker i Rom kan det være svært at finde én, som har åbent døgnets 24 timer. Det har kirken *Stimate di San Francesco* i den centrale bydel, hvor et hold på 8-10 frivillige og sognepræsten sørger for, at der altid er nogen til at tage imod de trængende.

"Projektet henvender sig ikke kun til fattige", forklarer Roberta, en af de frivillige under et åbent hus-arrangement, hvor man fremviste den nye sovesal med 30 sengepladser. "Kommer du forbi kirken om natten finder du også altid nogen, der beder – ofte unge mennesker, som søger Gud eller nogen at tale med".

Initiativet gør kirken til et sted, hvor hjemløse har mulighed for at vaske deres tøj, komme på internettet, få varmen eller hvile sig, og et sted hvor de kan få mad, vand, tøj, tæpper eller åndelig og psykologisk omsorg. Kirken sørger også for, at ca. 200 personer får morgenmad hver dag.

Da initiativet blev søsat i december sidste år, skete det under overværelse af Roms generalvikar Angelo de Donatis og kardinal

Carlos Osoro af Madrid. Bag initiativet står pater Ángel García, grundlægger af den katolske ngo *Mensajeros de la Paz* ('Fredens Budbringere'), der siden 1962 har drevet adskillige ældrecentre og suppekøkkener i Spanien. Pater García introducerede for nogle år siden et lignende kirkeligt tilbud i Madrid og han véd, at folk ikke kun kommer for at bede om hjælp eller et sted at overnatte, men også for at bede.

"Kirker, hvis døre er lukkede, bør kaldes museer", skrev pave Frans i et brev om Kirkens mission til pateren: "Jeg ønsker, at dørene til Guds hus altid er åbne, fordi den altid er på vandring blandt folkeslagene, i mænds og kvinders historie".

I Rom er der anslået mellem 6.000 og 8.000 hjemløse, hvoraf mange bor i nærheden af Vatikanet – ofte overnatter nogle af dem i telte under Berninis berømte søjlegang. Sidste år åbnede pavens almissegiver, kardinal Konrad Krajewski, et nyt sted for hjemløse i nærheden af Vatikanet, i den historiske bygning kendt som Palazzo Migliori (se artiklen på side 5). NM

KATOLSK WEBSHOP WWW.PASTORAL.DK

Find et stort udvalg af lys til gaver eller til faste og påske.

Sikker og nem betaling - hurtig levering - bestil også telefonisk på 33 55 60 50

KO mener

Biskopperne advarer

De katolske biskopper i Europa har markeret 75-årsdagen for befrielsen af Auschwitz med en erklæring, der fordømmer antisemitisme og "manipulation" af sandheden til politiske formål.

Erklæringen blev udsendt 25. januar, to dage inden årsdagen for de sovjetiske styrkers befrielse af udryddelseslejren i 1945. Erklæringen er udsendt af Rådet for de europæiske Bispekonferencer og Kommissionen for Bispekonferencerne i EU.

Den kommer i kølvandet på en stigende Holocaust-fornægtelse og andre slags historieforskninger og i en tid med stigende nationalisme, hvor nogle regeringer endda har forsøgt at udskifte redelige historiske undersøgelser med et skønneri af deres eget lands ageren under 2. Verdenskrig. Biskopperne nævner i deres erklæring ingen specifikke former for historieforskning, men opfordrer til at man beder og tænder lys for "folk af alle nationaliteter og religioner, der blev myrdet i dødslejrene".

"På denne årsdag opfordrer vi den moderne verden til forsoning og fred, til at respektere enhver nations ret til at eksistere, til at være frie og uafhængige, og opretholde deres egen kultur", siger de. "Vi tillader ikke, at sandheden tilsidesættes eller manipuleres af umiddelbare politiske formål".

Biskopperne kalder Auschwitz et billede på Nazi-Tysklands rædsler, og bemærker, at de seneste tre paver alle har besøgt stedet, hvor den tidligere udryddelseslejr lå.

"Hér besluttede nazisterne ved magt hvem, der var menneskelig og hvem, der ikke var. Hér gik dødsbåndet hånd i hånd med racehygiejne. Auschwitz-Birkenau var resultatet af et system baseret på den nationalsocialistiske ideologi, som betød, at man trådte menneskets værdighed under fode – mennesket, som er skabt i Guds billede", siger biskopperne, og tilføjer:

"Også en anden totalitær ideologi, kommunismen, handlede på en lignende måde og var skyld i millioner af menneskers død". Den 2. marts åbner Vatikanet sine arkiver om Pius XII, pave under krigsårene, for en gruppe forskere. Han er af visse jødiske grupper blevet anklaget for ikke at have talt nok imod Holocaust.

Vatikanet har længe forsvaret Pius XII's handlinger ved at sige, at hans stille diplomati reddede mange menneskers liv. Men Den hellige Stol har alligevel valgt at sætte hans saligkæringsproces i bero og fremskyndet katalogiseringen af arkiverne om hans pontifikat, så forskere kan drage deres egne konklusioner inden generationen af Holocaust-overlevende er døde.

"Kirken frygter ikke historien", sagde pave Frans sidste år, da han annoncerede åbningen af Pius XII-arkiverne.

Mens jøder og katolikker har haft en lang historie med gensidige beskyldninger, er deres relationer blevet væsentligt forbedret, efter at Vatikanet i 1965 officielt fordømte antisemitismen. Det skete i koncilserklæringen *Nostra Aetate* om Den katolske Kirkes forhold til de ikke-kristne religioner. Så sent som i sidste måned fordømte pave Frans under et møde med en delegation fra det jødiske Simon Wiesenthal Center den "barbariske genopblomstring af antisemitisme" i verden i dag og sagde, at populismen skaber grobund for "et hastigt voksende had".

NM

Realisme og håb

Pave Frans opfordrer til dialog og fredsskabelse i sin årlige tale til diplomaterne.

Tekst: Niels Messerschmidt

STATUS "Det nye år synes desværre ikke præget af opmuntrende tegn, men derimod af øgede spændinger og voldsudgydelser", sagde paven i sin tale den 9. januar med henvisning til konflikten mellem USA og Iran. Men Frans mindede diplomaterne om, at Vatikanet har pligt at søge fredens vej og at håbet er "en vigtig kristen dyd".

Pavens årlige tale til det diplomatiske korps, som er akkrediteret ved Den hellige Stol, holdes traditionelt i begyndelsen af året, og her kommenterer paven aktuelle konflikter og Vatikanets udenrigspolitiske prioriteringer.

Med henvisning til situationen på den vestlige halvkugle udtrykte paven uro over "spredningen af politiske kriser i endnu flere lande på det amerikanske kontinent", hvilket ifølge ham skyldes "dybe former for ulighed, uretfærdighed og lokal korrupsion".

I en gennemgang af verdens brændpunkter nævnte han "den dystre stilhed, som truer med at indhylle den ti år lange konflikt i Syrien". På det afrikanske kontinent smertede det ham "at der fortsat i især Burkina Faso, Mali, Niger og Nigeria begås vold mod uskyldige, herunder mange kristne, der bliver forfulgt og dræbt for deres tro".

Om situationen på det europæiske kontinent understregede paven vigtigheden af,

at Europa ikke mister sine rødder og den solidaritetsfølelse, der har præget kontinentet gennem så mange århundreder.

"Mist ikke den ånd, der har sine rødder i blandt andet den romerske *pietas* og den kristne *caritas*, som har formet europæernes ånd. Branden i Notre Dame-katedralen i Paris mindede os om, hvor let det, der synes varigt, kan ødelægges. Skaderne efter branden har genopvakt ikke kun katolikernes, men hele menneskeheden forståelsen af Europas historiske og kulturelle betydning, og de rødder, den bygger på".

Overgreb og uddannelse

Paven omtalte kort overgrebskandaler, der har skadet Kirkens moralske anseelse, og forsikrede tilhørerne, "at Den hellige Stol vil forpligte sig til at bringe alle kendte overgreb frem i lyset og at arbejde for børns og unges sikkerhed". Han henviste til sidste års verdens ungdomsdage i Panama, hvor han mødte mange unge, og mindede diplomaterne om "de mange voksne, herunder adskillige præster" som er skyld i "ganske alvorlige overgreb på børns og unges værdighed". Disse "forbrydelser krænker Gud og skaber fysisk, psykisk og åndelig skade", sagde Frans og nævnte sidste års over-

grebstopmøde i Vatikanet, som har resulteret i et "omfattende regelsæt" til at håndtere sådanne sager.

Herefter talte paven om vigtigheden af uddannelse og nævnte det kommende møde i Vatikanet den 14. maj, som har til formål at opbygge en "global uddannelsespagt". Paven mindede om, at uddannelse ikke stopper ved klasseværelset, men først og fremmest forankres ved at styrke familiens grundlæggende ret til at opdrage og forme deres egne børn.

"Beskyttelsen af vort fælles hjem, som Vorherre har betroet os, må ikke negligeres eller udelukkende bekymre eliten", fremhævede Frans og henviste til sidste års bispesynode om Amazonas, hvor områdets biskopper bl.a. drøftede den miljømæssige situation i regionen, som udgør "et biologisk hjerte for en stadig mere truet jord".

Vold mod kvinder krænker Gud

Det er i år 70-året for proklamationen af dogmet om jomfru Marias optagelse i himlen og 25-året for afholdelsen af FN's 4. verdenskonference om kvinder i Beijing. Med afsæt i disse begivenheder understregede paven "vigtigheden af, at man anerkender kvinders vigtige rolle i samfundet, og at alle former for uretfærdighed, ulighed og vold mod dem bringes til ophør". Paven citerede fra sin prædiken nytårsdag:

"Al vold mod kvinder krænker Gud [...] Det er en forbrydelse, der ødelægger den harmoni, poesi og skønhed, som Gud har ønsket at give verden".

Pave Frans sluttede sin tale til det diplomatiske korps ved at henvise til jomfru Marias optagelse i himlen, hvilket opfordrer os til at se på vor jordiske rejse endemål – dagen, hvor fred og retfærdighed atter indfinder sig helt.

Det diplomatiske korps akkrediteret ved Den hellige Stol omfatter ambassadører fra de 183 stater, der har indgået fulde diplomatiske relationer med Vatikanstaten, blandt dem også EU, Malteserordenen og Palæstina. Af disse har 89 ambassader beliggende i Rom.

Pave Frans holdt sin årlige tale til det diplomatiske korps akkrediteret Den hellige Stol i begyndelsen af januar. Foto: Vatikanets medier.

Kvinde får toppost i statssekretariatet

Pave Frans har udnævnt den første kvindelige topdiplomat i Vatikanstaten.

DIPLOMATI Dr. Francesca Di Giovanni tiltræder i en nyoprettet stilling som én af to viceudenrigsministre, hvor hun skal arbejde i statssekretariatets sektor for statslige anliggender.

Den 66-årige Di Giovanni blev ansat i statssekretariatet tilbage i 1993 og har siden arbejdet med multilaterale sager i dets sektor for statslige anliggender, hvor hun nu altså er udnævnt til viceudenrigsminister. Gennem årene har Di Giovanni især arbejdet med spørgsmål i relation til migranter og flygtninge, international humanitær ret, kommunikation, international privatret, kvinders situation og turisme.

Statssekretariatets sektor for statslige anliggender får som nævnt to viceudenrigsministre. Di Giovanni skal supplere monsignore Miroslaw Wachowski, hvis arbejdsopgaver primært vil knytte sig det bilaterale diplomati.

NM

Foto: Catholic News Service.

Strammer grebet om religionsfriheden

Nye retningslinjer for religionsudøvelsen i Kina.

Tekst: Niels Messerschmidt

STRAMNINGER Kina vil med virkning fra 1. februar i år håndhæve nye restriktioner for religiøse grupper, organisationer, møder og beslægtede aktiviteter.

Landets statskontrollerede medier rapporterede om de nye retningslinjer den 30. december, efter at kinesiske myndigheder havde intensiveret deres chikane af katolikker i ærkebispedømmet Fuzhou, der nægter at tilslutte sig den statskontrollerede forening af patriotiske katolikker i Kina.

Ifølge *UCA News* vil de nye 'administrative foranstaltninger for religiøse grupper', som er sammenfattet i seks kapitler og i 41 artikler, kontrollere ethvert aspekt af de

religiøse aktiviteter i Kina. De nye retningslinjer kræver, at samtlige religioner og deres tilhængere overholder retningslinjerne, som er udstedt af det kinesiske kommunistparti, og at de anerkender det som "den øverste autoritet".

"Religiøse organisationer må slutte op om det kinesiske kommunistpartis lederskab, forfatningen, lovene, regulativerne, forordninger og politikker, og tilslutte sig princippet om uafhængighed og selvstyre, retningslinjerne for religionsudøvelse i Kina, og implementeringen af de socialistiske værdier", hedder det i de nye retningslinjer.

En gruppe undergrundskatolikker i ærkebispedømmet Fuzhou. Deres ansigter er slørede for ikke at blive genkendt af de kinesiske myndigheder. Foto: Bitterwinter.com.

Kirkelukning har betydning for katolikkens tro

Hollandsk undersøgelse viser kirkelukningers uheldige konsekvenser for de berørte katolikker.

FRAFALD Kirken har ikke den betydning for lokalsamfundet, man normalt tillægger den. Det konkluderer det hollandske ugemagasin *Katholiek Nieuwsblad* efter at have undersøgt de langvarige virkninger af kirkelukninger på lokalsamfundet.

Undersøgelsen viser, at når en kirke først er lukket, vil lokalsamfundet med tiden videreføre mange af de sociale funktioner, som kirken tidligere varetog. Det fremgår også, at selv om kirkelukning eller -sammenlægning kan være forbundet med stor følelsesmæssig smerte, kommer lokalsamfundet sig overraskende hurtigt over tabet.

Hovedkonklusionerne af undersøgelsen om kirkelukninger og dens afledede effekter er:

- Kirkegangsfrekvensen falder fortsat i Holland og der er stadig udsigt til en del kirkelukninger.
- Der er store regionale forskelle i kirkegangen; især i de traditionelt katolske områder i den sydlige del er tilbagegangen markant.

- Kirkelukningerne har ingen væsentlige sociale konsekvenser for lokalsamfundet, idet andre organisationer på sigt overtager mange af sognets funktioner.
- Ganske få katolikker er villige til at gå til messe i en anden kirke. Kirkelukning er ikke kun resultatet af, at folk siver ud af kirken, men når først en kirke lukker, vælger mange katolikker at holde op med at praktisere deres tro.

Katholiek Nieuwsblads chefredaktør Anton de Wit kalder undersøgelsens resultater for "temmelig ubehagelige" for trosfællesskabet, og konkluderer, at "lokalsamfundet anno 2020 klarer sig glimrende uden en kirke".

Ifølge det hollandske forskningsinstitut *KASKI* er antallet af folk, som kalder sig selv katolikker, faldet med 20% de seneste femten år, mens antallet af katolikker, som går i kirke hver søndag, er faldet med 60%. Cirka hver femte hollænder kalder sig katolik: af dem går under 5% (153.800 personer) regelmæssigt til messe.

NM

En uløst konflikt

I følge flere engelsksprogede katolske medier indeholder de nye retningslinjer også et krav om, at alle religiøse grupper skal uddanne og instruere deres ansatte, så de i deres tjeneste underordner sig kommunistpartiets politik, ligesom de offentlige myndigheder må medvirke i valget af personer til religiøse embeder og i løsningen af interreligiøse tvister. Alle religiøse organisationer med tilladelse til at virke i Kina skal desuden lade sig registrere hos myndigheder, hvilket vil sige, at de såkaldte huskirker de facto bliver forbudte.

I årtierne efter den kommunistiske magtovertagelse i Kina fandtes der en katolsk undergrundskirke, som var i fuld enhed med Den hellige Stol i Rom. Den statskontrollerede forening af patriotiske katolikker i Kina viede imidlertid biskopper, som var udvalgt og godkendt af styret i Beijing, og bragte sig dermed i et skisma med Moderkirken. En midlertidig aftale mellem Rom og Beijing, der blev underskrevet i september 2018, havde bl.a. til formål at genforene de to katolske fællesskaber i landet. Selvom aftalens detaljer er forblevet konfidentielle, siges den at give den statskontrollerede forening retten til at foreslå bisppekandidater, som paven herefter får forelagt til endelig godkendelse.

Men siden aftalen blev kendt, har de eksisterende undergrunds og Vatikan-tro katolske menigheder, præster og biskopper været udsat for en storstilet overtalelseskampagne fra myndigheders side om at tilslutte sig den patriotiske forening. Der, hvor gejstlige og lægfolk har modsat sig det, er deres kirker blevet lukket.

I ærkebispedømmet Fuzhou siges myndighederne at have tvunget mere end hundrede kirker til at lukke. Myndighederne har også benyttet overvågningskameraer og udgangsforbud og har åbenlyst chikaneret præster og biskopper, der har modsat sig at rette ind efter myndighedernes ordre.

Kort nyt

Undervejs mod Lissabon

VERDENSUNGDOMSDAG Næste udgave af det internationale katolske ungdomstræf holdes i Portugals hovedstad i 2022. Som led i forberedelserne foreslår pave Frans, at de unge i tiden op til verdensungdomsdagene reflekterer over følgende bibelvers: I 2020 "Unge mand, jeg siger dig: Rejs dig op!" (Luk 7,14); i 2021 "Rejs dig op! For jeg har vist mig netop for dig for at udvælge dig til tjener. Jeg udvælger dig til tjener og til vidne om det, du har set" (jf ApG 26,16), og i 2022: "Maria brød op og skyndte sig" (jf Luk 1,39). Sidstnævnte er også det officielle tema for verdensungdomsdagene i Lissabon.

Populære valfartssteder

EUROPA De katolske pilgrimscentre melder om kraftig vækst i antal pilgrimme, hvor rekordmange (350.000) sidste år gik Camino de Santiago i Spanien. Også Jasna Gora ved Czestochowa i Polen melder om flere pilgrimme, idet 4,4 mio. personer valfartede sidste år til den polske Maria-helligdom, hvilket er 100.000 flere end i 2018, og heraf kom de største udenlandske grupper fra Tyskland, USA, Italien og Spanien.

Stort set alle europæiske pilgrimssteder melder om flere besøgende i de senere år. Således kan Mariazell i Østrig og Knock i Irland melde om rekordmange pilgrimme, og i Portugal valfartede 9,4 mio. pilgrimme til Fatima i 2017, i hundredåret for Mariaåbenbaringer dér.

Trist udvikling

MISSION Det katolske nyhedsbureau *Agenzia Fides* rapporterer, at sidste år blev der dræbt 29 missionærer på verdensplan – 18 præster, én diakon, to ordensbrødre, to ordenssøstre og seks lægfolk.

I Afrika blev tolv præster, én ordensbrøder, én ordenssøster og én lægperson dræbt (i alt 15 personer). På det amerikanske kontinent var der tale om seks præster, én diakon, én ordensbror og fire lægpersoner (i alt 12 personer), mens én lægperson blev dræbt i Asien og én ordenssøster blev dræbt på det europæiske kontinent.

Bliv synlig

med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Åben rådgivning

Har du:

- bekymringer for dit barns trivsel?
- brug for støtte i kontakten med myndigheder?
- brug for rådgivning omkring din økonomi?

GRATIS OG ANONYM RÅDGIVNING

Åbent onsdage 17:00-19.30
Stenosgade 4A, København V
Tlf: 22 99 38 18 (i åbningstiden)

Rådgivning på dansk, engelsk, polsk, fransk og italiensk (efter aftale).

 Caritas
CENTER STENOSGADE

Det klikker vi på

Katolikkers yndlingslinks

NETMEDIER Else Marie Kjerkegaard er retræteleder, foredragsholder, og er 81 år gammel. I 2004 blev hun katolik efter mange års søgen, som hun beretter om i erindringsbogen *Nærværets Vej*. Hun blev uddannet retræteleder fra Bjerget i Rättvik og har afholdt talrige retræter siden 2007.

Else Marie er uddannet cand. polit. med en lang karriere inden for forskningsinstitutioner og offentlige styrelser. I en årrække var hun selvstændig konsulent med ministerier, styrelser og forskningsinstitutioner som kunder.

Hvad klikker du helst på?

Bortset fra Facebook har vi jo ikke rigtig noget katolsk debatmiljø her i Danmark. I øvrigt er jeg helt bevidst ikke på de sociale medier.

Derfor betyder det meget for mig at få adgang til den internationale debat. Mit foretrukne netmedie er *La Croix International* – den engelske netudgave af *La Croix*. Jeg har netabonnement på det – det koster mig under 200 kroner om året, og det er rigeligt pengene værd.

I *La Croix* får man en bred orientering om, hvad der foregår i den globale Kirke med særlig vægt på hvad der sker i Vatikanet. Her er der kommentarer, artikler, ledere og stof omkring lægfolkets rolle i kirken og centralisering af Kirken versus større uddelegering til bispedømmerne. Andre emner er for eksempel kvinders stilling i Kirken, misbrugskandalerne, homoseksuelles forhold i Kirken og kravet om cølibat for alle præsteviede

Hvad er du særlig glad for i La Croix International?

Jeg synes, *La Croix International* har en kritisk, men saglig holdning. Man kan følge, hvad der foregår globalt i Kirken – for eksempel i Pell-sagen med mange argumenter for og imod. Man kan læse om etik miljø og kultur – for eksempel bog- og filmanmeldelser.

Hvor tit bliver du opdateret?

Der kommer nyhedsbreve indtil flere gange om dagen og man får en bred orientering om hvad der foregår i Kirken. Der bliver gjort meget ud af den synodale proces – skiftet i organisationskulturen i Vatikanet. Forholdet mellem den centrale og den regionale magt bliver ændret.

Jeg er glad for at læse *Letter from Rome* om hvad der foregår i Vatikanet. F.eks. om at 2020 bliver det vigtigste år indtil nu i pave Frans' pontifikat. Der venter en kuriereform, nye kardinaler er på vej, og paven skal på nogle usædvanlige rejser.

Hvilken tendens har La Croix?

La Croix' linje er progressiv i forhold til, at Kirken skal være mere tidssvarende i sin måde at være kirke på.

LR
Se <https://international.la-croix.com>.

Kammerspil med masser af humor og gribende alvor

Kommentar til filmen "De to paver".

Tekst: Flemming Hundevad Meng

PAVER Filmen "De to paver", der i øjeblikket går sin sejrsgang på streamingtjenesten *Netflix*, er en meget seværdig film. Den er en slags drama-dokumentar og en fascinerende form for kammerspil over møder mellem kardinal Joseph Ratzinger / pave Benedikt XVI og kardinal Jorge Mario Bergoglio / pave Frans.

Det er ikke en film lavet på baggrund af en katolsk selvforståelse til et katolsk publikum, og sådan har jeg heller ikke set den, men jeg har selvfølgelig set den som katolik. Filmen omgås sobert med både Kirken og de to paver (spillet af hhv. Anthony Hopkins (Benedikt) og Jonathan Pryce (Frans)), sminket så godt, at man undertiden ikke opdager, når "rigtige" filmklip blander sig.

Vi oplever i en række fascinerende dialoger (som måske aldrig er blevet holdt, men godt kunne være det) det intellektuelle fyrtårn, Benedikt XVI og den karitative jordnære Frans. Og Kirken kan jo hverken undvære de intellektuelle eller de karitative.

I filmen er der masser af humor: Benedikt: "Hvordan holder De dem i form?" Bergoglio: "Jeg danser tango!" Benedikt: "Med en dansepartner?" Bergoglio: "Det ser ualmindelig fjollet ud at danse tango alene, så – ja. På grund af respekten for mit embede!"

Kardinal Bergoglio (Jonathan Pryce) giver pave Benedikt XVI (Anthony Hopkins) absolution. Fra trailer til "De to paver".

Et skjult liv

Terrence Malick laver film om den østrigske martyr Franz Jägerstätter.

FILMPREMIERE Havde det ikke været for Hitler, ville verden aldrig have hørt om Franz Jägerstätter. Han blev født den 20. maj 1907 af sin ugifte mor som Franz Huber og kom fra meget beskedne kår. Da moderen senere giftede sig, blev han adopteret på bryllupsdagen af stedfaderen Heinrich Jägerstätter. Som ung elskede han at feste og køre på motorcykel. Han var meget pige glad og fik et barn uden for ægteskabet efter et kortvarigt forhold. Efter en dybtgående omvendelse overvejede han at gå i kloster, men giftede sig i stedet med Franziska Schwaninger, der delte hans kristne værdier. De bad og læste Bibelen sammen og levede med deres tre døtre et stille, lykkeligt familieliv på slægtgården i landsbyen Sankt Radegund i Østrig.

Fra begyndelsen var Franz imod nazismen, og den 10. april 1938 stemte han som den eneste i landsbyen mod "Anschluss" (Østrigs indlemmelse i Tyskland).

En nat drømte Franz i et mareridt, at han sad i et tætpakket tog. En stemme sagde til ham. "Toget er nationalsocialismen. Det kører folk lukket ned i helvede." Da han senere hørte om regeringens eutanasi-program bekræftede det ham kun i, at naziregimet var gudløst og forbryderisk.

Han blev indkaldt til militæret i 1943 og nægtede militærtjeneste. "Man kan ikke både være Hitlers og Kristi soldat", sagde han. Dermed underskrev han i realiteten sin egen dødsdom. Den 6. juli blev han idømt dødsstraf og den 9. august 1943 henrettet i Berlin, efter at mange forgæves havde

Fra filmen "A hidden life". Franz Jägerstätter (spillet af August Diehl) i fængselscellen i Berlin.

Men der er også scener af stor gribende alvor. Eksempelvis mod filmens slutning, hvor de to skrifter hos hinanden. Benedikt føler, at han har negligeret pædofiliskandalerne i Kirken, og Bergoglio føler, at han drev sin "samarbejds politik" med det argentinske diktatur for vidt med store ofre til følge.

Dialogerne mellem de to hovedpersoner er nok konstruerede, men de indeholder væsentlige problemstillinger for hele kirken – for hele kristenheden.

"De to paver" 125 minutter – England, Argentina, Italien, USA – instruktør: Fernando Meirelles (Brasilien).

forsøgt at tale ham fra beslutningen om at nægte værnepligt.

En omstridt skikkelse

Jägerstätter var længe en omstridt skikkelse i historien om Østrig og nazismen. Kirken valgte som helhed at tilpasse sig. Jägerstätter møder som det ensomme samvittighedsvidne fortsat beundring for sit mod og sin kompromisløshed, men også mangel på forståelse. Efter krigens afslutning blev han ikke anerkendt som offer for nazismen, og først i 1950 fik hans hustru enkepension. Efter krigens afslutning oplevede familien Jägerstätter chikane i lokalmiljøet, hvor mange så Franz som en landsforræder. Amerikaneren Gordon C. Zahn gjorde ham i 1964 internationalt kendt med biografien *Solitary Witness: The Life and Death of Franz Jägerstätter*, og i 2007 blev han saliggåret i domkirken i Linz af kardinal Martins. Jägerstätters enke overværede saligkæringen og bar til messen en relikvie fra sin mand. Hun støttede ham hele vejen frem til dødsdommen.

Jägerstätters liv er nu blevet filmatiseret i "A hidden Life" (2018). Filmen er instrueret af amerikaneren Terrence Malick, der i 2011 vandt den gyldne palme i Cannes med "The tree of life" (2011). Malick, der er troende katolik, studerede filosofi i sin ungdom og har skrevet doktorarbejde om Heidegger og Wittgenstein. Hans film koncentrerer sig meget om religiøse temaer. *The tree of life* følger hovedpersonerne i deres bønner og tanker. Filmen *To the wonder* (2012) handler om de forskellige faser i kærlighedsforholdet mellem Neil og Mariana med en præst i troskrise som modspiller. *Knights of Cups* (2015) handler det om en pilgrimsrejse og søgen efter sig selv. En succesfuld manuskriptforfatter er i en livskrise og opdager, hans største problem er, at han ikke kan finde ud af at gengælde kærlighed.

LR

Filmen *A hidden Life* har Danmarkspremiere den 13. februar.

Når skønheden helbreder

Palazzo Migliori i Roms centrum havde stået tom i en længere periode og var egentlig udset til at skulle blive et luksushotel. Men pave Frans havde en helt anden plan. Således gik det til, at bygningen i dag huser en større gruppe af Roms hjemløse. Katolsk Orientering har været på besøg.

Tekst: Jesper Storgaard Jensen

Fotos: PR fra Sant'Egidio og Jesper Storgaard Jensen

DIAKONI På adressen Largo degli Alicorni 28 ligger det kendte Palazzo Migliori skulder ved skulder med Peterspladsen i Roms centrum. Herfra kan man se Michelangelos mægtige kuppel på toppen af Peterskirken, og læner man sig lidt til en side, har man gennem Berninis monumentale søjlegang også udsyn til den store Piazza San Pietro foran den verdensberømte kirke.

Intet under, at Palazzo Migliori, der blev opført i slutningen af det 17. århundrede af den adelige Migliori-familie, altid har været at betragte som en bygning med en særdeles attraktiv beliggenhed. I 1930 donerede Migliori-familien den prægtige bygning til Vatikanet, og gennem mange år har stedet været Calasanziane-søstrenes hjemsted for enlige mødre. For ikke så lang tid siden fandt ordenen dog et andet tilhørssted, og

flyttede derfor ud. Herefter lå det i lang tid i kortene, at den attraktive bygning før eller siden ville blive omdannet til et luksushotel. Men så dukkede Pave Frans op og vendte op og ned på de eksisterende planer.

Uden tag over hovedet

Når man kommer til Palazzo Migliori om aftenen lidt før kl. 19, kan man ikke undgå at lægge mærke til dem. Fra forskellige retninger kommer de gående hen imod Palazzo Miglioris døråbning. De fleste af dem smiler lidt genert, når man hilser på dem med et "buona sera".

Det er gadens folk, de hjemløse, dem der lever uden tag over hovedet. Netop derfor bliver de på italiensk kaldt for "senza tetto", uden tag. Det er mennesker, der ofte kan fortælle personlige historier om

familiikonflikter, arbejdsløshed og sygdom, hvorefter de er endt på gaden i et land, hvis sociale sikkerhedssystem slet ikke er så udviklet som vi kender det i Nordeuropa.

En af disse er Lilia, en hjemløs italiensk kvinde, som jeg falder i snak med. "I løbet af dagen går jeg meget rundt i byen. Jeg kender Roms mange biblioteker, hvor jeg kan gå indenfor og læse. Det er rart, specielt i denne kolde tid. Og når så klokken nærmer sig 19, så søger jeg mod Palazzo Migliori for at få noget at spise og tale med de andre", siger hun forsigtigt.

Statistikkerne siger, at der rundt omkring i den italienske hovedstad lever i alt cirka 8.000 hjemløse. De sover på gaden eller i parker, i gamle togvogne, i biler og på bænke. De lever det hårde og ubarmhjertige liv på gaden, hvor det vigtigste er at overleve fra dag til dag.

Men med åbningen af Palazzo Migliori er flere af de hjemløses liv nu blevet noget lettere. Deres dag er nu gjort af faste rutiner. Stedet åbner kl. 19, hvor aftenmaden bliver serveret. Herefter har de hjemløse mulighed for at gå i brusebad, og de har alle en seng at sove i. En sand luksus for mange af dem. Om morgenen er der morgenmad, inden turen igen går ud mod gaden. Og klokken 19 starten proceduren så forfra.

Hjælp med bureaukratiet

Jeg bliver budt ind i Palazzo Migliori, hvor jeg møder Carlo Santoro, der er stedets daglige leder. "Vi råder over i alt 2.000 km² fordelt på tre etager. Vi har i alt 16 værelser og plads til i alt 50 hjemløse. Lige nu har vi 27 boende, 20 mænd og syv kvinder. Der er en vis rotation, og vi hjælper bl.a. vores beboere med at finde tilbage på sporet. Vi har eksempler på, at nogle af de hjemløse har forladt Palazzo Migliori, fordi de havde fundet arbejde. Ja, faktisk har vi et indgående kendskab til hver eneste af beboerne for således bedre at kunne støtte dem".

Hertil kommer at Sant'Egidio også hjælper de hjemløse med bureaukratiske

Pave Frans ved indvielsen af det nye center for hjemløse.

problemer, fx. kan nogle af dem oppebære den såkaldte borgerløn; men de ved ikke, hvordan de kan søge den. Mange af dem har heller ikke en bopælsadresse, hvilket er et problem.

Santoro forklarer, at der er blevet iværksat et stort renoveringsprojekt for at klargøre bygningen indvendigt, inden man begyndte at tage imod de hjemløse. Bygningens forskellige sale er både smukke og elegante. Man fornemmer klart, at denne bygning har flere århundreder på bagen. Der hænger kunstmalerier, der er loftsudsmykninger og vægfresker, og i et lokale har de hjemløse gratis adgang til computere.

"Nye beboere får adgang gennem en samtale. Ofte har vi observeret, hvorledes de nyankomne kikker sig rundt med stjerner i øjnene, når de kommer indfor. Som om de sagde til sig selv: kan det virkelig passe? De tror simpelthen ikke på, at det er muligt at komme til at bo et sådant sted, med en sådan skønhed, lige midt i Rom. Den skønhed er med til at give de hjemløse deres tabte værdighed tilbage. Og når værdigheden kommer så kommer også selvtilliden", siger Santoro.

Pavens suppe

Det er, som sagt pave Francis selv, der tog initiativ til dette usædvanlige projekt. Han deltog også i indvielsen den 15. november sidste år, hvor han spiste sammen med de hjemløse, og hvor han i den anledning kikkede sig rundt og sagde til sine bordfæller: "Det er ikke et tilfælde, at vi sidder her i aften, for I skal vide at skønhed helbreder".

Palazzo Migliori har sågar en "ud af huset-funktion". Hver aften forbereder stedets køkken en kæmpeportion suppe med brug af de allerbedste råvarer, som herefter fragtes ud til de hjemløse, der befinder sig omkring Roms to store banegårde, Termini og Tiburtina. Blandt de hjemløse har den varme og velsmagende suppe nu fået kælenavnet "pavens suppe".

"Pave Frans har altid haft en særlig opmærksomhed over for de hjemløse, og Palazzo Migliori er jo et bevis på, at der er oprigtige følelser bag hans ord. Ja, jeg tror faktisk ikke, at der er andre steder i verden, hvor de hjemløse har mulighed for at bo så smukt et sted, på en sådan adresse", slutter Carlo Santoro.

Kristus byder gæsterne velkommen ved indgangen til spisesalen i Palazzo Migliori. Foto: Jesper Storgaard Jensen.

Pave Frans besøgte de hjemløse og spiste sammen med dem sidste år den 19. november. Foto: Sant'Egidio.

Info om Sant'Egidio:

Sant'Egidio-bevægelsen er et kristent fællesskab, der blev grundlagt i 1968 på initiativ af Andrea Riccardi. I dag har bevægelsen forgreninger i omkring 70 forskellige lande – også i Danmark. Fokuspunkter for bevægelsen er bøn, de fattige og fredsinitiativer.

Læs mere på bevægelsens hjemmeside: www.santegidio.org.

De har brug for menneskelighed og hjertets omsorg

”Sæt dig i den anden persons sted og prøv at forstå, hvor vedkommende er”, er en vigtig ledetråd i Dolores Halpin-Bachmanns mangeårige virke i Caritas.

Tekst: Niels Messerschmidt

ILDSJÆL ”De, der kender Dolores, beskriver hende som ’frygtløs, dynamisk, omsorgsfuld og stålsat med stort S’. Dolores har vist sig som en verdensborger, der med sit engagement, sin passion og sin indlevelsessevne har håndteret de vanskeligste tænkelige situationer”.

Sådan lød begrundelsen, da irskfødte Dolores Halpin-Bachmann tilbage i 2013 modtog Alumni-prisen for ’*Outstanding Achievement*’ for sin store indsats på det humanitære område. Den årlige prisuddeling er indstiftet af Limerick universitet i Irland og gives tidligere studerende på universitet, som har udmærket sig indenfor deres fagområde.

Sygeplejersken og nonnen

Dolores, der har arbejdet hos Caritas siden 1993, voksede op i Irland i slutningen af 1950’erne og nævner især to personer, der fik stor indflydelse på hendes livssyn og senere virke. Farmoren, en sygeplejerske med et stort hjerte og et stort engagement i lokalsamfundet, stod altid til rådighed døgnet rundt. Det indblik, at mennesket ikke er alene, men at vi er afhængige af hinanden og har ansvar for hinanden, var noget af det, Dolores og hendes søster fik med sig, når de brugte noget af sommerferien hos farmoren.

Den anden person, der fik stor betydning for Dolores i grundskolen, var søster Alphonsis, som i sin undervisning havde blik for, hvordan man får eleverne til at vokse som personer, og ikke kun akademisk – hun lærte dem at debattere og argumentere for en sag, for at give dem selvtilid og udvikle dem intellektuelt.

”Den indflydelse, en god lærer kan have på dig resten af livet, betyder rigtigt meget. Mange af de teknikker, jeg lærte, bruger jeg dagligt i mit arbejde i Caritas. Af hende lærte jeg også, at man altid skal sætte sig i den andens sted og prøve at forstå det fra den andens perspektiv. Først da finder man en måde, hvorpå begge parter kan bevæge sig fremad og tilfredsstillende for begge parter. Det var guld værd, og jeg bruger det dagligt”.

Bruxelles-København-Rom og hjem igen

Efter at have afsluttet sine universitetsstudier i fremmedsprog og europæiske studier flyttede Dolores Halpin-Bachmann i 1976 til Bruxelles for at arbejde for et internationalt advokatfirma, primært med EU-ret for private klienter og med støtte- og lobbyvirksomhed. Her mødte hun sin danske mand og i 1984 flyttede de til Danmark, hvor hun, efter et års intensive sprogstudier, tog en tolkeuddannelse på CBS. Hun vendte tilbage til Bruxelles for at arbejde som tolk ved EU-Kommissionen, men fandt aldrig nok udfordringer i rollen som tolk og formidler af andres idéer, tanker og argumenter, og vendte tilbage til Danmark i starten af 1990’erne.

Her førte hendes praktiske kendskab til EU’s systemer, procedurer og mekanismer til et job i Caritas Danmark. I starten af 1993 havde Annelise Timmermann, på vegne af Caritas Danmark, underskrevet en rammeaftale med EU-kommissionens nødhjælpskontor ECHO (European Community Humanitarian Office), der finansierer forskellige nødhjælpsindsatser rundt op i verden. Dolores responderede på en annonce i Katolsk Orientering, hvor Caritas Danmark søgte en person med indgående kendskab til EU, og det blev starten på hendes mangeårige virke i Caritas.

I løbet af de næste 13 år havde Dolores ansvaret for videreudviklingen af Caritas Danmarks humanitære indsatsprogram, og opbyggede og styrkede relationerne til det danske udenrigsministerium og med ECHO. På den europæiske Caritas front etablerede Dolores – sammen med andre europæiske Caritas-ECHO partnere – Caritas Europas EU koordinerings- og lobbymekanismer. Samtidig bidrog hun aktivt til at styrke Caritas’ globale humanitære agenda og koordineringen af organisationens globale respons på akutte nødsituationer i Bosnien, Kosovo, Georgien, Aserbajdsjan, Pakistan, Thailand, Myanmar, Eritrea og Niger.

I 2006 flyttede Dolores igen, denne gang til Rom og et job i Caritas Internationalis,

hvor hun påtog sig opgaven med at lede og koordinere den globale Caritas-indsats ved konflikter og katastrofer overalt i verden. Et nyt Emergency Appeal system for hele Caritas-familien blev udviklet og søsat i 2008, med ensartede ansøgningskrav og krav til afrapportering og revision.

I årene 2008-2011 blev 130 Caritas Emergency Appeals til i alt 338 mio. euro igangsat til støtte for 14,4 millioner katastroferamte mennesker i 53 lande. Samtidig blev båndene mellem Caritas og FN yderligere udviklet og styrket i New York, Geneve og i katastroferamte lande – et arbejde, som Dolores også havde en finger med i.

På grund af sygdom i familien vendte Dolores hjem til Danmark i 2011 og genoptog arbejdet som humanitær koordinator i Caritas Danmark, hvor hun fortsat koordinerer katastrofehjælp over hele verden.

Ude i afkrogene

Man kunne få indtrykket af, at en del af Dolores virke har udfoldet sig bag et skrivebord. Men intet kunne være mere forkert, for hun er – og har altid – været tæt på de berørte personer, når katastrofen indtraf og hjælpen skulle frem.

”For mig betyder de personlige relationer alt. Det minder mig om, hvad pave Frans siger: at vi sammen er på vandring – det er for mig billedet på Caritas. Det, at jeg voksede op i et fattigt Irland, gør det nemmere for mig at forholde mig til befolkningerne i mange af de lande, Caritas opererer i, og det ansvar, vi har overfor hinanden”.

Dolores nævner den unikke situation, som den store Caritas-familie er i sammenlignet med andre NGO’er og nødhjælpsorganisationer. Modsat dem råder Caritas ikke kun over et nationalt kontor i hovedstaden, men har også kontorer i alle bispedømmer verden over, og samarbejder med de stedlige kongregationer, som ofte leverer sundhed og ydelser til landsbysamfundene ude i den yderste afkrog af landet. ”Og i en krisesituation er det vigtigste for et land, at du har et nationalt kontor, som kan samle indsatsen og hjælpen”, forklarer hun og tilføjer:

”Caritas kan noget som andre nødhjælpsorganisationer ikke kan – og det er noget mange glemmer, fx FN. Vi har folk helt ude i hjørnerne, og vi kan ikke nok værdsætte deres forståelse af, hvad der rent faktisk foregår helt derude. Det er ikke en ekspert i fjernsynet, som fortæller os, hvad der foregår i det pågældende land: gennem vores netværk får vi et indblik som ingen andre formår at give i en situation”.

At gøre en forskel

”Det, at skabe rum til sammen med partnerne at reflektere over, hvad vi gør, og hvor-

Et stort øjeblik for Dolores Halpin-Bachmann, da hun i 2013 modtog Alumni-prisen for ’*Outstanding Achievement*’ for sin store indsats på det humanitære område. Foto: Limerick University.

dan vi gør det, at tage sig tid til at reflektere over, hvad har vi opnået, og hvor er vi på vej hen, er meget vigtigt. Især i nødhjælpsituationer, hvor tingene kan udvikle sig meget hurtigt, er det vigtigt, at vi har forståelse for dem, vi forsøger at hjælpe, og for hvad deres virkelighed er”. Her er vi tilbage til sr. Alphonsis og hendes ’Sæt dig i den anden persons sted og prøv at forstå, hvor vedkommende er’.

I slutningen af samtalen henviser Dolores til Benedikt XVI’s *Deus Caritas Est* (Gud er kærlighed), afsnit 31, hvor han taler om *caritas*: ”Når det drejer sig om at tage sig af lidende mennesker, så er der i første omgang brug for fagkundskab. Hjælperne skal være uddannede til at gøre det rette på den rette måde og være i stand til at drage omsorg for den videre pleje. Fagkundskab er en første, grundlæggende nødvendighed, men den er ikke tilstrækkelig i sig selv [...] De har brug for menneskelighed. De har brug for hjertets omsorg”.

Disse er vigtige nøgleord for Dolores, for Kirken har ”sat barren ekstremt højt, når det gælder uddannelse og sundhed – og det gælder også, når vi taler om nødhjælp og udvikling”.

”Når jeg ser tilbage på mine mange år i Caritas, er det især mødet med enkeltpersoner, som har betydet meget for mig. Især når jeg oplever, at vi har gjort en forskel for de pågældende mennesker”, slutter hun.

Dolores Halpin-Bachmann ude i felten. Foto: Caritas.

Omvendelsens poesi – Johannes Jørgensens liv og legende

Dansk Sprog- og Litteraturselskab udgiver tekstkritisk udgave af Johannes Jørgensens erindringsværk.

Tekst: Alexander Søndergaard

SELV BIOGRAFI ”Som det nu er, gaar Du til Grunde – som Menneske og som Forfatter. For hver Dag bliver Du en ringere Mand – Danmark ved det, snart vil ogsaa Europa vide det! Der er for Dig kun én Vej til Frelse – Ensomhedens.”

Disse hårde ord talte Mogens Ballin i 1913 en smuk sommeraften i Tyskland til sin gode ven, forfatteren og digteren Johannes Jørgensen (1866-1956). Ballin, der, ligesom Johannes Jørgensen, var konverteret til katolicismen, opfordrede Johannes Jørgensen til at forlade sin hustru, sine børn, sit hjem og sit fædreland for at drage i eksil i udlandet og skrive ’sit Livs Roman’.

Det blev startskuddet til Johannes Jørgensens selvbiografiske hovedværk, *Mit Livs Legende*, som netop er blevet genudgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ved Henrik Wivel og Elise Iuul. Selvbiografien, hvis syv bøger oprindeligt udkom mellem 1916 og 1928, er på én og samme gang katolsk apologi, poesi, prosa og hudflettende bekendelser i den hellige Augustins tradition. *Mit Livs Legende* er nu udgivet igen for første gang siden 1949 i en smuk og læsevenlig udgave med et fyldigt kommentarbind med efterskrift og tekstredigering af udgiverne.

Selvbiografi som poetisk fortælling

Mit Livs Legende består som nævnt af mere end blot selvbiografi. Hovedparten af værket er drevet af Jørgensens åbenhjertige dagbogsoptegnelser og refleksioner over samme, men værket indeholder også en del af Jørgensens lyrik, smukke skildringer af steder og personer samt den natur, hvor han ofte befinder sig i løbet af de år, som selvbiografien skildrer.

Værket skal ikke ses som en streng, kronologisk gennemgang af Johannes Jørgensens liv, men i stedet som en poetisk selv-fremstilling af de begivenheder, tanker og stemninger, som viste sig styrende for hans udvikling fra barndommens tid i Svendborg til den modne og reflekterende digters liv efter flugten til Italien knap 50 år senere. Der er dermed i høj grad tale om en autofiktiv fortælling.

Johannes Jørgensen går dog ikke på kompromis med integriteten i sin selvbiografiske fremstilling. Henrik Wivels og Elise Iuuls utrættelige krydstjek af dagbogscitaterne i værket med Jørgensens dagbogsoptegnelser, som blev gjort tilgængelige i 2006, viser, at han var tro mod de tanker og overvejelser, som Johannes Jørgensens yngre jeg nedfældede i dagbøgerne. Det understreger værket autenticitet og troværdighed og adskiller det dermed i væsentlig grad fra andre bøger i genren, hvor man ikke på samme måde har vished for sandhedskernen i værket.

Legenden bliver til

Da Johannes Jørgensen skrev sit erindringsværk, som en moden 50-årig mand i Italien, var han en af de mest berømte danskere i sin

samtid. Særligt som katolsk helgenbiograf var han blevet en berømt i hele den katolske verden, og hans bøger var oversat til et utal af sprog. Bogen om *Frans af Assisi* (1907) førte til det store, internationale gennembrud, men han havde allerede i løbet af 1890’erne slået sit navn fast i det litterære Danmark ved at introducere den franske symbolisme i dansk kunst – bl.a. ved udgivelsen af tidsskriftet *Taarnet* (1893-1894). Dermed var Jørgensen en af hovedmændene i anvisningen af en ny vej i dansk litteratur og malerkunst efter 20 år med naturalismens strenge skildringer af dagligdag og gråvejre.

Mit Livs Legende er, udover at være en spændende fortælling om Jørgensens liv og udvikling, også et unikt vidnesbyrd om netop denne brydningens tid i dansk kultur og samfund omkring århundredskiftet.

Radikalismen havde i løbet af et par årtier forvist romantikken, kristendommen og enhver form for metafysik fra kunsten. Om end det gik noget langsommere med at bekæmpe kristendommen og den romantiske kunstforståelse i det danske samfund som helhed, så gik fremskridtets mænd og den hastigt voksende socialistiske bevægelse til åben kamp mod kristendommen og alle de andre samfundsbærende institutioner. I frihedens og lighedens navn skulle der skabes et nyt samfund bestående af nye mennesker.

Johannes Jørgensen stod midt i denne åndskamp mellem radikalisme og kristendom, og vi følger i selvbiografien kampen ført i samfundet såvel som i Jørgensens egen sjæl. Skildringen af den åndshistoriske kamp er én af mange grunde til, at det er utrolig glædeligt, at værket nu genudgives, hvor det kan anbefales at læse Henrik Wivels og Elise Iuuls glimrende efterskrift og tekstredigering før læsningen af selve værket.

Den nye udgave er derudover, i tillæg til bl.a. et rigt personregister, udstyret med nogle korte erindringer af Amalie Ewald – den hustru som Johannes Jørgensen brutalt må rejse fra i 1913 efter at ægteskabet er forlist, og familien er gået i opløsning.

Komposition og stil

Nerven i *Mit Livs Legende* er de mange, detaljerede og åbenhjertige dagbogsskildringer, som er den primære kilde til at følge Johannes Jørgensens sjælelige udvikling. Han supplerer de mange citater fra dagbøgerne med refleksioner af filosofisk og teologisk art over de åndskampe, som rasede i hans indre. De forholdsvis tunge og til tider lange refleksioner brydes af de isolerede iagttagelser af omgivelserne, som Johannes Jørgensen var en mester i at udvide til poetiske beskrivelser.

Derudover indeholder *Mit Livs Legende* journalistiske rejseskildringer, brevvekslinger og lyrik skrevet sammen i en flydende og samtidig fint opdelt komposition. Værket er overordnet set letlæseligt, og man mærker tydeligt, at Johannes Jørgensen skrev de enkelte bøger i selvbiografien med

en rasende fart – eksempelvis skrev han den første bog, *Den røde Stjerne*, på kun 12 dage.

Mit Livs Legende er skrevet i et sammenhængende og smukt sprog, der på én og samme gang føles let og roligt, men samtidig sidder man med en fornemmelse af, at Johannes Jørgensen skriver hver eneste sætning med krop og sjæl. Intet sted kommer det bedre til udtryk end de ydre naturskildringer, som Johannes Jørgensen på mesterlig vis kunne levendegøre med sin følsomme symbolik. I værket fjerde bog, *Det usyrede Brød*, er vi med ham på Kastelet en forårsdag i 1895:

’Herre, jeg beundrer Din Verdens Skønhed! De gyldengrønne Lønnes krusede Løv lyser i Morgensolen, og Stadsgravens Vand flyder som tung, smeltet Smaragd. Fugle pipper og synger, Humler summer lavt over det blanke Græs, de store Fandens Mælkebøtter skinner som Guldstykker, Spurvenerne lyser, idet de flagrer fra Træ til Træ. Det er Søndag Formiddag, alt er Solskin og Fuglesang og Foraar. Ovre under Kastelvolden staar to unge Mænd og fisker og snakker. Og jeg selv rinder fuld af lys og Fred og Glæde. Jeg bøjer Hovedet tilbage mod Bænkens Rygstød. Birkene suser over mig med en Lyd som Silke. Og Himlen er uendelig dyb og blaa. Uendelig, uendelig’.

Legendens bøger

Værket syv bøger kan groft kategoriseres i tre dele, hvor første del består af de to første bøger, *Den røde Stjerne* og *Taarnet*. De omhandler Johannes Jørgensens barndom i Svendborg og den efterfølgende ungdom i København, hvor Johannes Jørgensen fraskrev sig sin kristne barnetro for i stedet at udvikle socialistiske sympatier og omfavne brandesiansk naturalisme med dens frigørelse fra kristne dogmer samt al overleveret moral.

Johannes Jørgensen beskriver i *Taarnet*, hvordan radikalismen og fritænkeriet bliver intellektuelt utilstrækkeligt for ham, men værre endnu så medfører det venstreorienterede tankegods en dybt amoralsk livsførelse med store personlige omkostninger for Jørgensen selv, og de bekendte som blev genstand for hans nydelsessyge bohemtilværelse i København (se eventuelt min biografiske artikel om Jørgensen i KO nr. 4/2019).

Fra radikalismen føres han via fransk indflydelse over i en symbolistisk livsfilosofi og kunstretning, som dog heller ikke afhjælper Johannes Jørgensens følelse af *’Meningsløshed og tom Existens’*. De to første bøger kan ses som en optakt til de tre efterfølgende i form af *Vælskland*, *Det usyrede Brød* og *Ved den skønne Tempeldør* som beskriver årene op til, under og årene

efter Johannes Jørgensens optagelse i Den Katolske Kirke, som overordnet konkluderer hans søgen efter et moralsk og metafysisk ståsted i tilværelsen.

Omvendelsens kraft

Johannes Jørgensens omvendelse til katolicismen drøftes ofte i sammenhæng med beskrivelserne af tiden op til, under og efter optagelsen i Den katolske Kirke i 1896. Johannes Jørgensen beskriver, i *Vælskland* og *Det usyrede Brød*, hvordan den intellektuelle omvendelse påbegyndes i 1894 under et ophold i det katolske Italien og under indflydelse fra den katolske konvertit og ven, Mogens Ballin. Den intellektuelle omvendelse fuldendes i februar 1896, hvor Johannes Jørgensen optages i Kirken i den nyligt opførte Jesu Hjerter Kirke på Vesterbro i København.

Johannes Jørgensen var blevet overbevist i tanken. Efter utallige timers samtaler med særligt Mogens Ballin, læsning af metervis af litteratur og grundige overvejelser. Den intellektuelle omvendelse førte til uundværlig apologetisk katolsk litteratur på dansk i form af perlerne *Livsløgn* og *Livssandhed* (1896) og *Omvendelse* (1899). Men noget manglede for Johannes Jørgensen. Han klagede selv over, at han vel nok nu tænkte katolsk, men han følte ikke katolsk. Det førte til kraftige og langvarige selvbebrejdelser i årene efter, men også til at han ikke besad styrken til på daværende tidspunkt at tage et afgørende livtag med nogle af de synder, som Johannes Jørgensen særligt led under gang på gang.

Den følelsesmæssige omvendelse stadfæstes normalt i Johannes Jørgensen-litteraturen, og også af Johannes Jørgensen selv i *Det usyrede Brød*, til året 1899, hvor han febersyg og tæt på døden i Italien får en vision af helvedes pinsler for de fortabte. I visionen taler en himmelsk røst ligeledes til ham og bekræfter ham i troen på, at frelsen er for enhver som vil frelses. Johannes Jørgensen kommer sig, trosmæssigt styrket og afstivet, og han skriver i samme periode dansk litteraturs vel eneste katolske samtidsroman – *Vor Frue af Danmark* (1900).

Disse to milepæle, hhv. den intellektuelle og følelsesmæssige omvendelse, benævnes ofte, når Johannes Jørgensens religiøse udvikling og omvendelse beskrives i litteraturen – i øvrigt sammen med den skelsættende samtale med Mogens Ballin i 1913, som fører til bruddet med hustruen og familien. Det kan anses som et udtryk for historikere-rens trang til at kategorisere et ”før” og et ”efter”. Begivenhedernes vigtighed kan bestemt heller ikke negligeres i forsøget på at forstå omvendelsen og troens udvikling hos Johannes Jørgensen, men de fortæller ikke hele historien.

Johannes Jørgensens liv, og særligt hans erindringer, er i langt højere grad et konkret udtryk for og et symbol på den konstante og daglige omvendelse, vi som kristne er kaldede til. Åbenhjertigt og uden ophør, i tråd med den lange kristne bekendelsestradition, ser han sin syndige natur i øjnene – i konstant kamp mod den.

På den måde kan dele af selvbiografien også læses som en bøn til Gud om hjælp i den sjælelige kamp mellem det gode og det onde i sit indre, som han lægger frem for os i *Mit Livs Legende*. Det er interessant såvel som nervepirrende at få et så nøgent og sanddru indblik i Johannes Jørgensens inderste lys og mørke, men det er netop også bl.a. denne utilslørede bekendelse, som gør værket dragende og vedkommende.

Fortsættes side 8 ►

Hun lyste op i manges liv

Rosalinda Valencia Jimenez in memoriam

MINDEORD Rosalinda Valencia Jimenez blev født ind i denne verden den 3. december 1949 og født til nyt liv i Kristus den 26. december, 2019

Hun har efterladt os en arv med sin kærlighed og udholdenhed. Den måde, hun påvirkede vores liv på vil forblive og vil altid blive husket.

Hun efterlod sin mand Francisco, sønnen Frederik, datteren Annemarie og to børnebørn, Luna 3 år og Alicia 21 år. Hendes familie var hendes første prioritet. Hun var en ekstraordinært omsorgsfuld og kærlig hustru, mor, søster, bedstemor og ven, og vi kunne alle stole

på hende, når vi havde brug for hende. Rosalinda blev opdraget med en meget stærk tro, og det definerede virkelig hendes personlighed og hendes dedikation til kirken. Kirken var hendes andet hjem. Hun var dedikeret til sognet og sine kolleger fra Filippinerne; hun ville altid hjælpe, hvor det var nødvendigt, og hun gjorde alt for at holde kirkesamfundet sammen.

Da pater Patrick Sheils i 1978 blev den filippinske præst i Sankt Annæ kirke, løste Rosalinda snart derefter sognebånd og hjalp aktivt med at koordinere begivenheder, kirkeudflugter, bønne grupper; og endda undervise og forberede yngre børn til deres første nadver og firmelse. At synge i kirken var en anden lidenskab, hun havde, hun elskede musik, og hendes stemme var en sand gave, som endte med at fylde kirken med en englestemme, udover at hun var lektor ved weekendmessen.

Troen gav hende styrke og mod gennem hårde tider, inklusive hendes sygdom, som

Rosalinda Valencia Jimenez.

hun holdt meget privat. Hendes plan var at bekæmpe kræften. I stedet overtog denne sygdom hendes krop hurtigere, end hun eller nogen i hendes familie var forberedt på.

Rosalinda havde tidligere været medlem af menighedsrådet og var mangeårigt medlem af Pastoralrådet, samt medlem af kirkeskatte- og andre events og fundraisingudvalg. Hun vil virkelig blive savnet, for hun har hjulpet med at lyse op i manges liv ikke kun i sin familie, men overalt hvor hun tilfældigvis var. Hendes smerte og lidelse er nu væk, og hendes arbejde på jorden er gjort. Herren har kaldt hende hjem, og englens har ledsaget hende til himlen. Må hendes sjæl hvile i fred. Hele familien er ydmyg og taknemmelig over for biskoppen og menighederne i Sankt Annæ Kirke, fordi de hjalp med at gøre Rosalindas bisættelse til et smukt farvel.

Annemarie Jimenez

Lysten til pilgrimsvandring

Det er nu 40 år siden, at præsten Elias Valina Sampedro begyndte at tegne gule pile gennem hele Nordspanien.

Tekst og foto: Poul Erik Magnussen

PILGRIMSVANDRING Næsten 20.000 danskere har de seneste 10 år meldt sig på pilgrimskontoret ved katedralen i Santiago de Compostela i Galicien og bedt om at få et Compostela, et bevis for veludført pilgrims gang til apostlen Jakobs Grav. Og de 20.000 danskere udgør kun en lille brøkdel af de millioner af pilgrimme, der de seneste år er gået ad Europas mange pilgrimsstier, de fleste reetablerede middelalderveje, men også helt nye kristne pilgrimsmål.

Santiago de Compostela er stadig det mest søgte mål for gående pilgrimme med nok en rekord for 2019 på næsten 350.000 fordelt på hele året. Men Rom, Assisi og andre pilgrimscentre melder også om stadig flere gående pilgrimme, så intet tyder på, at den moderne pilgrimstrend, der så småt blev sat i gang af den spanske præst, Elias Valina Sampedro, for 40 år siden, er ved at have toppet.

Elias Valina Sampedro, der i pilgrimskredse alene går under navnet, Don Elias, var præst i klostret Santuario de Santa Maria Real do Cebreiro, på bjergtoppen o Cebreiro på grænsen mellem Galicien og Leon. Det var franske pilgrimme, der gik helt fra Le Puy i Frankrig med mål i Santiago, der i 1980 satte Don Elias i gang. Den franske pilgrimsrute, Via Podiensis, blev i 1970'erne afmærket helt fra Le Puy til Saint

Jean Pied de Port i Pyrenæerne; men de få franske pilgrimme, der forsøgte at gå de sidste ca. 800 km fra Sydfrankrig gennem Nordspanien til Santiago de Compostela havde svært ved at finde vej og måtte ofte ad befærdede hovedveje. En sen aften bankede en mindre gruppe franske pilgrimme på døren til præstegården i o Cebreiro: Må vi sove her?

Don Elias gav dem ikke bare kost og logi, men fik en idé.

Invasion fra Frankrig

Kort tid efter de franske pilgrimmes besøg kørte han i sin gamle Citroen GS til klostret i Roncesvalles i Pyrenæerne på grænsen til Frankrig og begyndte at lave gule pile hele den 800 kilometer lange vej fra Frankrig til Santiago. Pilgrimme skulle have lettere ved at komme til pilgrimsmesse ved apostlen Jakobs grav, og pilgrimsvejen skulle helst gå udenom de mest befærdede veje og helst passere så mange middelalderkirker som muligt. Og her kommer en historie, hvor der er sået tvivl om sandhedsværdien, men som er så god, at I får den alligevel:

Don Elias blev stoppet af politiet og taget med på stationen.

”De kan da ikke bare gå og male store gule pile på bygninger, plankeværker, træer, eller hvad De nu finder på”, sagde politiet til ham. ”Hvad skal det gøre godt for?”

”Jeg forbereder en invasion fra Frankrig”, skulle Don Elias, have svaret.

Politiet løslod ham med en påtale og en formaning om at stoppe arbejdet. Men Don Elias fortsatte ufortrødent med at male pile, og invasionen kom i form af flere hundrede tusind pilgrimme hvert år, så det samlede antal siden 1980 nu skal tælles i over 4 millioner, og pilgrimskontoret i Santiago de Compostela kan hvert år melde om en ny rekord. Også antallet af danskere stiger. I 2019 blev det hidtil højeste antal danskere modtaget på pilgrimskontoret i Santiago, nemlig 2.610. Don Elias selv døde i 1989 og nåede ikke at opleve invasionen fra Frankrig; men ved hans grav på bjerget i o Cebreiro er der nu et utal af mindesten- og -tavler, hvor taknemmelige pilgrimme berømmer hans indsats.

Og selvom den procentvise andel af de pilgrimme, der går til Santiago af primært religiøse grunde, er faldet gennem årene, er antallet af religiøse pilgrimme steget. De

seneste år har ca. 40 procent oplyst, at de går til Santiago af primært religiøse grunde, knap 50 procent siger, at de har et blandet religiøst-kulturelt motiv for at gå, mens ca. 10-11 procent oplyser, at de er ikke-religiøse.

Pilgrimstræf i Sankt Therese

En mindre gruppe danske katolske pilgrimme har gennem de seneste 5-6 år arrangeret to pilgrimstræf årligt i skiftende katolske kirker i Det storkøbenhavnske Område, hvor de deler erfaringer om pilgrimsvandring og viden om de mange pilgrimsruter i Europa. Det er både for førstegangspilgrimme og veteraner. Har du lyst til at være med, finder næste pilgrimstræf sted i Sankt Mariæ menighed, fredag den 6. marts, hvor man mødes til messen kl. 17.00. Bagefter er der fællesspisning og møde. Af hensyn til det praktiske vil arrangørerne gerne have tilmelding på jakobsvejen@gmail.com. Læs mere på: www.jakobsvejen.dk.

Siden den nye pilgrimstrend så småt begyndte for 40 år siden har over 4 millioner pilgrimme gået til Santiago. Og i de seneste to år har kvinderne været i overtal.

► *Fortsat fra side 7* Johannes Jørgensen beskriver mange gange i gennem værket, hvordan Kirkens sakramenter var en uvurderlig hjælp i denne daglige omvendelseskamp – det fremgår af hans dagbøger, at han i lange perioder modtog kommunionen dagligt, og at han ugentligt gik til skriftemål.

De to sidste bøger i selvbiografien, *Guds Kværn* og *Over de valske Mile*, afslutter selvbiografien ved at beskrive Johannes Jørgensens rejser rundt omkring i Europa, hans evige kvaler over at tjene penge nok til hustruens forbrug hjemme i Danmark og afslutningsvis ægteskabets sammenbrud. Et sammenbrud som netop primært skyldtes hustruens store forbrug og Johannes Jørgen-

sens langvarige ophold væk fra hjemmet for at tjene penge til hustruens livsførelse. Familiesammenbruddet blev startskuddet for Johannes Jørgensens til at skrive *Mit Livs Legende*.

Et forbillede for danske katolikker

Mit Livs Legende er et ikke blot et selvbiografisk mesterværk i dansk litteratur, men kan også anskues som en alvorlig og opbyggelig katolsk dannelsesroman. Som Johannes Jørgensen skriver i *Guds Kværn*: ”Se jer for! Thi I kommer, hvorhen I vil!”

I 50'erne var *Mit Livs Legende* en almindelig gave til danske studenter, som stod på tærsklen til voksenlivet. Alle katolske forældre i dag bør lade sig inspirere

af denne tradition og, efter selv at have læst den, forære et eksemplar af den glimrende genudgivelse til deres unge. Selvbiografien indeholder i øvrigt også mange inspirerende bønner til de forskellige livsafsnit.

De valg, fristelser og udfordringer som den 16-årige Johannes Jørgensen stod overfor, da han var fløjet fra reden i Svendborg og nu stod i København, hvor han skulle definere sin tilværelse i gennem en årelang viljeshandling, er ikke anderledes end de identitetsafgørende valg, som mange unge også skal træffe i dag. Set i det lys giver værket mindelser til H.C. Andersens selvbiografi *Mit Livs Eventyr* (1855) og understreger i øvrigt sit eget dannelsespotentiale.

Johannes Jørgensen, *Mit Livs Legende* og

hele forfatterskabet har en enorm relevans for os katolikker i dag anno 2020. Den konstante kamp for omvendelse, flittige brug af sakramenterne og hudløst ærlige bekendelser i sit stadige opgør med synden og sine trosanfægtelser kan tjene os som katolikker til inspiration. *Mit Livs Legende* som bekendelsesskrift er smertefuldt, smukt og vedkommende. Det er et stykke omvendelses poesi, opbyggeligt i sin skønhed og efterfølgelsesværdigt i fortællingens almenmenneskelige viljeshkamp for at omvende sig fra mørket til lyset – en sand legende.

Mit Livs Legende bind I-IV, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ved Henrik Wivel og Elise Juul, hardback, 1.558 sider, 555 kroner.

Herre, vis os dit ansigt

Præstestuderende Daniel Ebert udgiver novene til fastetiden.

SPIRITUALITET Præstestuderende Daniel Steiner Ebert er lige nu aktuell med en ny udgivelse fra Pastoral-Centret. Udgivelsen hedder ”Herre vis os dit ansigt. Novene til Jesu hellige ansigt.” Novene kommer af novem (ni) og er en bøn eller andagt, der holdes ni dage i træk. Daniel er 30 år og kommer fra Virum i Nordsjælland. Han har taget bachelor i filosofi på Saint Mary’s College i Birmingham i England og er nu i gang med teologistudiet i Rom på det pavelige universitet Angelicum, dominikanernes universitet i Rom. Daniel er på femte år i studiet og vender hjem til Danmark næste år.

Hvordan fik du idéen til at skrive en novene?

Idéen kom gennem bøn. Jeg har længe haft en dedikation til Jesu hellige ansigt, som blandt andet kommer af min glæde ved Karmel og en helgen som Therese af Jesusbarnet. Jeg har altid selv været glad for novener, og de har for mig altid været et godt redskab til at drage mig ind i og fordybe mig i forskellige aspekter af livet med Kristus.

Hvorfor er emnet for novenen Jesu hellige ansigt?

Mennesket længes efter Gud, og sjælen tørster efter at være sammen med Ham. Og Han længes efter os og har givet sig selv til os. I inkarnationens mysterium får vi et glimt af Guds ufattelig store kærlighed. Det usynlige bliver synligt. Gud, som har skabt alt det der er, får et ansigt og mennesket kan se Gud. Det er blandt andet det, som udtrykkes i det hellige ansigt. Derudover er det stærkt forbundet med Jesu lidelse, da Veronikas svededug bliver givet til Kristus, mens han er på vej til Golgata. Denne episode er som regel med i vores korsvejsandagt.

Hvordan kan man bruge andagten i fastetiden?

At meditere over Jesu hellige ansigt er en god start på fastetiden, da det sætter fokus på, hvad det er Jesus gjorde for os i sin lidelse, død og opstandelse. Man kan selvfølgelig bede den når som helst; men det er oplagt at bruge den i bordsperioder som fastetiden.

Har du nogle anbefalinger til, hvordan man kan bruge novenen?

Ja. Den bedes jo over ni sammenhængende dage. Det gør man for at fordybe sig i et

aspekt af Jesu liv og troen. Med denne novene er der særlig fokus på inkarnationen – at Gud blev menneske og derved har fået et ansigt, som vi kan se. Det er både stort og vidunderligt. Og så er der selvfølgelig Jesu lidelse, som Han led for os. Håbet er, at man ved at fordybe sig i disse over ni dage vokser i tro, håb og kærlighed og får et dybere og stærkere forhold til Kristus, som jo har gjort disse store og vidunderlige ting netop for os, fordi Han så brændende ønsker, at vi skal være sammen med Ham.

Daniel Ebert. Foto: Marcelino Gauguin.

Novenen kan bruges hele tiden. Der er ikke noget tidspunkt, man ikke kan bruge den. Man kan bruge den til bøn og fordybelse for en selv eller sammen med andre, og man kan bede den for andre.

Jeg anbefaler på det varmeste, at hvis man kan, så beder man den foran alterets allerhelligste sakramente. Det kan være svært at finde et sted, hvor der er ni dages sammenhængende tilbedelse; men hvis man starter og afslutter den foran sakramentet, så er det stort. I alterets helligste sakramente stråler Herrens hellige ansigt.

Daniel Steiner Ebert: Herre vis os dit ansigt. Novene til Jesu hellige ansigt. 75 sider. Pris 69 kr. eksklusiv forsendelse. Pastoral-Centret. Kan kun købes via www.pastoral.dk. LR

De strømmede til for at høre om sjælens mørke nat

Kardinal Anders Arborelius på besøg i A.C.

FORENINGSLIV Mange katolikker lagde vejen forbi Niels Steensens Gymnasium, da foreningen A.C. (Academicum Catholicum) torsdag den 23. januar havde foredragsaften med kardinal Anders Arborelius.

Aftenen blev indledt med, at kardinalen fejrede messen sammen med præster fra bispedømmet. To kor – CAYAC koret og koret fra den polske familiemesse om søndagen i Sankt Augustins Kirke – sørgede for en smuk musikalsk ramme. Korene sang *Missa de Sanctis* af Paweł Bębenek. Offer toriet – Taizesangen *Sanctum Nomen Domini* blev sunget af CAYAC-koret, der efter kommunionen også sang ’Jezu ufam Tobie’ (Jesus jeg stoler på dig). Til indgangen spillede Maria Teresa Assing Bach-musik.

Hver en stol i Englesalen var optaget, da

kardinal Arborelius efter messefejringen holdt foredrag på engelsk om emnet ”Sjælens mørke nat – Johannes af Korsets budskab til det sekulariserede Norden”.

Forårets tema i A.C. er moderniteten og Den katolske Kirke. Kardinalen tog udgangspunkt i den sjælelige nød, der findes i de skandinaviske velfærdssamfund. Som karmelit med indgående kendskab til ordens spiritualitet har han skrevet bøger om karmelitiske mystikere som Johannes af Korset, Edith Stein, Teresa af Avila og Marie Antoinette de Geuser. ”Sjælens mørke nat er en tilstand fuld af muligheder. Gud tror på os – Han elsker os og håber, Han kan transformere os ved sin helende nåde”, sagde kardinalen og brugte som meget konkret eksempel de positive resultater, man

i Sverige har haft af at indrette kloster for langtidssdømte i fængselsvæsenet.

Sommetider har man fornemmelsen af ikke at kunne bede. Man er i Getsemane, men paradoksalt nok kan sjælens mørke nat og følelsen af forladthed blive en gave til os med forløsning og heling, var budskabet fra kardinalen, hvis foredrag rummede både dybe indsigter og en underfundig humor. Kardinalen fandt, at Johannes af Kor-

set har et særligt budskab til det sekulariserede Norden, hvor mange katolske forældre oplever at deres børn falder fra.

Kardinalens budskaber blev vel modtaget af et særdeles lydhørt og spørgelystent publikum. Næste arrangement i A.C. vil handle om katolske børn og unge i en sekulariseret verden. På www.academicumcatholicum.dk kan du læse mere om foreningens kommende arrangementer. LR

Foto: Lisbeth Rütz.

Det sker i bispedømmet

Februar

Mandag 10. kl. 18.45: Foredrag om Bønnens Apostolat, menighedssalen i Skt. Knuds Kirke, Ryesgade 26, Aarhus. Bønnens Apostolat er i gang med at gennemgå en dybgående fornyelsesproces. Processen startede i 2014.

Pater Thierry Monfils S.J, direktør for Bønnens Apostolat i Bruxelles og Luxembourg, har aktivt deltaget i denne fornyelsesproces fra begyndelsen. Han besøger menigheden og vil fortælle om denne fornyelse ved en menighedsaften. Alle er velkomne.

Fredag 14. kl. 18-19.30: ”Åben Dør”. Personlig forbøn og samtale v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl.

Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4A København V.

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Fredag 28. kl. 19-ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl.

Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18.

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Anden og fjerde torsdag i måneden kl. 20.00-23.00: Natkirke i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N.

Første og tredje torsdag i måneden kl. 20.00-22.00: Mobillkirken på Rådhuspladsen i København.

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonetid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spising og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Hver søndag kl. 21:00-22:30: Stille tilbedelse i Jesu Hjerter Kirke. Mulighed for at deltage hjemmefra via SMS-tjeneste; skriv til 26 43 19 08.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 18-19.30** i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C, undtagen den første onsdag i måneden.

Messe med forbøn for de syge afholdes **første onsdag i måneden kl. 19-20.30** i kirken. Inden er der tilbedelse af Det Allerhelligste i Niels Steensens kapel, kl. 18-18.45, som optakt til messen. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk; Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

De unge er Kirkens nu

Min kirke skal også være for de unge.

Tekst: Lea Uhloft Noval, formand for Danmarks Unge Katolikker

KAMPAGNE Man hører ofte, at de unge er Kirkens fremtid. Ifølge pave Frans' brev til verdens unge *Christus Vivit* (2019) er de unge en del af Kirken allerede nu, og det kan jeg kun give ham ret i. De unge er fra den dag, de døbes, en del af Kirkens fællesskab. Derfor er det måske også rimeligt, at de tager del i et fælles ansvar overfor Kirken i alle henseender.

"Vi unge skal tage aktiv del i Kirken og det kan vi blandt andet gøre gennem kirkeskatten", siger DUKs formand Lea Uhloft Noval om den nye kirkeskatte-kampagne henvendt specielt til bispeddømmets unge katolikker.

Foto: Susanne Debora Madsen.

Ansgarstiftelsen kommer snart ud med en kirkeskattekampagne, der henvender sig til os unge. Vi unge skal tage aktiv del i Kirken, og det kan vi blandt andet gøre gennem kirkeskatten. Vi har indflydelse på, hvordan Kirken skal være. Kirken er vores allesammens – din, min og vores.

Danmarks Unge Katolikker (DUK) støtter den nye kirkeskattekampagne, da vi ønsker, de unge skal tage ansvar og de ældre i Kirken skal se, at de unge også vil og kan tage ansvar for vores fællesskab.

Som formand for DUK har jeg det håb, at de unge tager ansvar og at vi sammen overrasker med et stort antal nye kirkeskattebetalere blandt unge.

De unge indtager Kirken på en helt ny måde

Skræddersyet aftale til katolikker mellem 18 og 30 år.

KIRKESKAT "Det kan være lidt af en mundfuld at begynde at betale kirkeskat som ung. Det er muligvis den første faste frivillige betaling til et formål, og derfor kan 1% af ens indkomst virke overvældende", udtaler generalvikar Niels Engelbrecht.

"Vi har derfor, i samarbejde med Danmarks Unge Katolikker, udviklet en kampagne, der er skræddersyet til katolikker mellem 18 og 30 år. Det er en særlig kirkeskatteaftale, der skal gøre det nemt for unge at tage ansvar for deres kirke".

Deres kirkeskattebidrag øges i takt med deres alder frem til de bliver 30 år. Derefter sluses de ind i bispeddømmets kirkeskatteordning og betaler 1% af deres

indkomst til Den katolske Kirke.

"Vi glæder os over, at de unge i den grad har udtrykt vilje til at gøre noget så konkret for Kirken. I det næste år kommer vi til at høre mere fra dem - om deres visioner og om at være med i en levende og stærk Kirke", slutter generalvikaren.

Fakta om UNG kirkeskat

- Kirkeskatteaftalen følger ens alder
- Er man under 25 år betaler man 50 kr. pr. md.
- Derefter øges deres bidrag med 25 kr. hvert år.
- 25% af kirkeskatten fra denne aftale går til DUK.

- 25% går til præster – herunder ungdomspræsten
- Når man fylder 30 bliver aftalen konverteret til en standard kirkeskatteaftale
- Denne ordning er en prøveordning på et år og evalueres efterfølgende.

Læs mere om UNG kirkeskat på: www.katolsk.dk.

Præstens glæde

Præstens glæde er også dit ansvar.

Tekst: Lillian Kristensen, formand for pastoralrådet

STRØTANKER Naturligvis er der mange ting angående præsterne, som biskoppen og præsterådet er ansvarlige for og alene ansvarlige for, men på pastoralrådsmødet i juni 2019 blev der talt om, hvordan vi som menighed kan vise omsorg for vores præst.

Det er vel en gyldig sandhed, at når præsten trives, trives menigheden.

Nu kom der ikke en opskrift ud af det. Heldigvis. For der er ikke to præster, der er ens. Men der kom rigtig mange gode tanker frem.

Når man løber præstelisten igennem, er det tydeligt at se, at rigtig mange af vore præster kommer fra andre lande end Danmark. Ja, de fleste faktisk. Det kan være noget af et kulturelt chok at komme til et land som Danmark. Sproget er svært. Landet er ikke katolsk. Ja, måske kan en præst spørge sig selv, om det er kristent! Det er svært at vide, hvad man gør og hvordan man skal være i et land, der er anderledes, end det man kommer fra – og måske endda meget anderledes. Menighederne kan have en god opgave her i at hjælpe præsten tilrette.

Start med at være taknemmelig

Jo, man kan jo starte med at være meget taknemmelig, fordi præsten ville forlade sit land og den kendte tryghed og komme til Danmark. For er taknemmelighed den ånd præsten mødes med, vil alt andet blive lettere. Det vil blive lettere for præsten at tage imod hjælp og hjælpen vil blive givet på en ærlig måde og ikke på en nedvurderende og bedrevidende måde.

Så er det også nemmere for præsten at sige, hvad han har brug for. Og det skal præsterne måske øve sig lidt mere i at gøre.

Det er ikke altid nemt for menigheden at vide, hvad præsten kan have brug for.

Nu er der heldigvis mange menigheder, der er rigtig gode til at hjælpe deres præster tilrette, når de kommer, og naturligvis er der også fra bispeddømmets side formel undervisning både i sprog og kulturforståelse. Men det er jo i dagligdagen, livet leves og dagligdagen foregår i menigheden.

Ensomhed

Præsten kan være meget ensom. Familien bor måske langt væk og det kan ind imellem være svært for præsterne at have fællesskab med hinanden, selv om de prøver på forskellige måde.

Måske kunne man invitere præsten hjem til sig? Invitere på mad – der er ikke noget bedre end at spise mad, man ikke selv har lavet! Gad egentlig vide, hvor mange præster, der er oplært i at lave mad?

Et andet lille konkret forslag, der kom frem ved pastoralrådsmødet var, at man kunne give præsten blomster på hans fødselsdag. Det er da en konkret anerkendelse.

Det blev også nævnt, at præster føler sig som FAR. Det kan være et problem for dem. Det er forståeligt nok, for hvordan skal en f.eks. 35 årige præst kunne føle sig som far for mig, der er over 60? Og omvendt, så kan den 60 årige måske synes, der kan mangle lidt livserfaring hos den 35 årige. Men det kunne man måske tale om.

Dette er kun nogle af de ting, der blev talt om ved pastoralrådsmødet, men en af de tilstedeværende præster sagde, at noget, der var meget vigtigt for ham, var gæsteværelset. Et gæsteværelse betyder, at man kan få besøg af familie og venner. Det er et godt

værn mod ensomhed og fremmedhed. Så opfordringen er, at menigheden sørger for at der er et godt og hyggeligt gæsteværelse til rådighed.

Til sidst vil jeg stille et spørgsmål, som blev stillet ved pastoralrådsmødet: opdager vi det, hvis præsten har det dårligt? Ser vi advarselstegnene? Det betyder ikke, at vi

f.eks. skal gå rundt og spørge præsten, om han er stresset, for der er ikke noget, der stresser mere end dette spørgsmål! Der må findes andre veje at gå.

Men igen: der er ingen opskrift! Kun kærlig opmærksomhed.

Vi har alle et ansvar for vore præsters velbefindende, og tit er en kærlig opmærksomhed nok, mener pastoralrådets formand Lillian Kristensen i en refleksion over emnet, der blev behandlet på sommerens pastoralrådsmøde sidste år. Foto: Niels Messerschmidt.

Støtter nødlidende
www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 3**, som udkommer den **28. februar 2020**, skal være KO i hænde senest den **10. februar 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 4**, som udkommer den **20. marts 2020**, skal være KO i hænde senest den **2. marts 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19
www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Den Nordiske valfart til Lourdes 2020

Temaet:

”Jeg er den uplettede undfangelse”

Den 27. juli til 3. august 2020
Indkvartering på Hotel Paradis samt
Accueil Notre Dame.

Fly fra København til Montpellier,
derfra videre med busser til Lourdes.

Gejstlig medvirken fra Den Nordiske
Bispekonference bl.a. biskop Czeslaw
og valfartspræst Michal Bienkowski.

Prisen for almindelige deltagere er
DKK 7.850,- og omfatter fly, bus
til/fra lufthavn, ophold med fuld
pension, valfartshæfte mm.

Medhjælper deltager til reduceret pris
og kun efter nærmere aftale og
godkendelse af bestyrelsen.

Tilmeldingsmateriale rekvireres hos:
Marianne Larsen: +45 51242390
E-mail: tilmelding@lourdes.dk

Tilmeldingsfrist 1. april 2020

Den Nordiske Valfart til Lourdes

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Biskoppens kalender

Februar 2019

4. kl. 17.00 Messe i Kolding
7. kl. 08.00 Messe i Karmel
8. kl. 14.00 Messe i anledning af De syges Dag,
Sct. Mariæ Kirke, Frederiksberg
13-17. Færøerne
17.-21. Præsteretræte
22. kl. 15.00 Vietnamesisk messe, Sct. Pauls
Kirke, Taastrup
23. kl. 18.00 Messe – ekstraordinær form – i Jesu
Hjerte Kirke
24. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
25. kl. 10.00 FU-møde i Danske Kirkers Råd
Efterm. Møde i Pastoralrådets
forretningsudvalg
26. kl. 19.00 Askeonsdag, messe i Domkirken

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree Mette Andersen

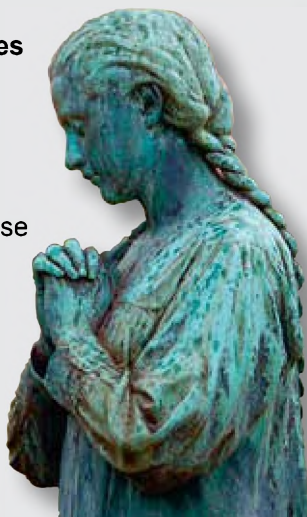
HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

Februar 2020

**Fokus på migranternes
nødråb:**

- at råbene fra vore
brødre, de mange
migranter, der er faldet
i kløerne på skrappelløse
menneskehandlere,
må blive hørt og taget
hensyn til.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
– også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

**TELEFONLINE
SOS FORBØN**

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz**Layout:** Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Jesper Storgaard Jensen,
Annemarie Jimenez, Lillian Kristensen, Poul Erik
Magnussen, Flemming Hundevad Meng, Lea Uhlott
Noval, og Alexander Søndergaard..

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610
København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske
husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 12.600 – ISSN 0902-297X.

Den norske huspostil

SEGL er på banen igen med masser af læsevitaminer.

Tekst: Lisbeth Rütz

ÅRSSKRIFT Når *SEGL* lander med et bump på skrivebordet, er der dømt tid til eftertanke og en daglig dosis katolsk kultur. *SEGL* med undertitlen *Katolsk årsskrift for religion og samfund* udgives af Sankt Olav Forlag i Oslo og er en tyk og lærd sag på i år 391 sider, der kommer vidt omkring i kultur- og samfundslivet.

Mennesket er født frit, men dog er det overalt i lænker – siger Rousseau. I år har *SEGL* fokus på det mangetydige begreb frihed i en temadel, hvor en række artikler belyser frihedsbegrebet under teologiske, etiske, filosofiske og politiske synsvinkler. Og hvad er det så, der gør mennesket frit eller lægger det i lænker?

Tilsyneladende har de skandinaviske samfund aldrig været friere end i dag. Friheden til personlig selvudfoldelse er næsten

uden grænser, og den enkelte er fri til selv at designe sin tilværelse præcist som man ønsker den.

I et samfund der er styret af reklamer, opfatter de fleste frihed som ubegrænset valgfrihed. Men i kristen forstand er frihed noget helt andet end at være frigjort fra noget. Først når man binder sig til Kristus, er man virkelig fri. Frihed er, når menneskets vilje er ret orienteret, og ret orienteret er man når man kender det gode godt nok til, at ondska-ben mister sin tiltrækningskraft. Set i lyset af den frihed, Kristus giver os, bliver frihed i almindelig forstand simpelthen noget juks, skriver Erik Varden, kommende biskop af Trondheim i afsnittet ”Om å være fri.”

Med Mozarts Don Giovanni som skræk-indjagende eksempel beskriver Geir Hellemo, professor emeritus i teologi, i afsnittet

”Men fri oss fra det onde”, hvordan friheden kan ende i dæmoni, når målet bliver hensynsløs selvudfoldelse. Men hvor finder man bæredygtige frihedsideal, der kan erstatte de rådende?

Svaret findes hos Paulus. I sine menigheder oplever han en masse magtkampe, der handler om samme problemer, som vi tumler med i dag, mener Hellemo. Menigheden i Korinth forstod frihed som retten til at gøre omtrent som man vil; men sådan en frihed ender i trældom – i at andre viljer og magter behersker dig. ”Den er fri, som har makt over seg selv”, skriver Hellemo.

Det gode liv findes ikke i noget fritstående selvrealiseringsprojekt, men i den frigørende kraft, der ligger i at leve for andre. Man bliver fri af at leve for andre, siger Hellemo. For ham har klimakrisen på en ny måde vist, at vi er afhængige af hinanden og at den gode livsudfoldelse findes i fællesskabet. Kærlighed, glæde, fred osv. opstår alle i samspil og relationer med andre. De er ikke bare noget, der vedkommer mig selv.

Frihed i den ignatianske spiritualitet Ingvild Røsok, der har skrevet en ph.d. om en af det 20. århundredes største teologer, Karl Rahner, skriver om, hvordan mennesket erfarer frihed. Karl Rahner var selv jesuit og opvokset med den ignatianske tradition. Mennesket har en iboende åbenhed både over for Gud og andre i sig, og vi er skabt til at være i relation til andre, siger Rahner. Røsok beskriver Ignatius af Loyolas *Exercitia Spiritualia* – Åndelige øvelser – som en åndelig praksis, der gennem en livslang vækstproces skal fremme menneskets frihed til at træffe gode valg. Exercitiernes første uge har fokus på, at mennesket er en tilgivet og elsket synder. Kun bevidstheden om at være elsket af Gud kan gøre mennesket i stand til at komme til Gud som det er for tillidsfuldt at overgive sig til Ham og lade sig forme af Ham.

Gennem daglig bøn og åndelige øvelser vokser friheden gradvist frem. Ignatius tror fast på, at Gud virker gennem menneskets følelsesregister. Derfor er det vigtigt, at vi

Fortsættes nedenunder ▶

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks stregkode

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 2
 7. februar 2020 · 46. årgang

PP
 DANMARK

vænner os til at lytte til vores indre for at høre Guds stemme. Det sker gennem en livslang proces, hvor vi gang på gang bevidst må opsøge stilheden for i samarbejde med en vejleder at lære at lytte til vores indre og gøre os fri til at tage gode valg.

Hvor er Kirkens dynamit?

Hvor flere indlæg kredser omkring individets personlige frihed, har *SEGL* også et afsnit om frihedstanker i forbindelse med katolsk sociallære.

I 1936 skrev Peter Maurin ”Blowing the dynamite of the church”. Her anklager han Kirken for ikke at tage sit eget fundament alvorligt:

”Katolske lærde har tatt Kirkens dynamitt og pakket den inn i pene fraser puttet den i en hermetisk beholder og satt på loket. Det er på tide å sprengre lokket av slik at Den katolske kirke igjen kan bli den dominante sosiale, dynamiske kraft.”

(Oversat til norsk af Kristine Dingstad)

Teksten stod i *The Catholic Worker* – en avis og en borgerrettighedsbevægelse, som han startede sammen med den katolske aktivist Dorothy Day. Maurin var selv emigreret fra Frankrig og var stærkt inspireret af Charles Péguy. Laila Njåstad, der kender *The Catholic Worker*-bevægelsen fra flere ophold i USA i 80’erne og 90’erne skriver i artiklen ”Dorothy Day – pacifist og sosial radikaler – og (selvsagt?) katolikk” om bevægelsens hovedperson – Dorothy Day.

Dorothy Day var radikal samfundskritiker og dybt troende katolik. Hun var skræmmende radikal i sin efterlevelse af evangeliet og virkede, mens hun levede som en rød

klud på det katolske establishment. Hendes og Peter Maurins avis *The Catholic Worker* populariserede Kirkens sociallære og var konsekvent i sine grundholdninger – kristen personalisme, frivillig fattigdom, pacifisme og ikkevold. Det virkede voldsomt provokerende på Den katolske Kirke, der i 20’erne og 30’erne først og fremmest var optaget af at blive anerkendt og assimileret mest muligt i det amerikanske samfund. Hun var mange år forud for sin tid og inspi-

rerede mange – blandt andet fredsbevægelsen i 60’erne. Præsidenterne Johnsons og Kennedys kamp mod fattigdom var inspireret af en bog skrevet af Dorothy Days mangeårige medarbejder Michael Harrington.

Nyt for mig er det at høre om det varme venskab mellem Sigrid Undset og Dorothy Day. Day gik i USA for at være næstekomunist, mens Undset blev anset for at være meget konservativ; men krigen førte dem sammen. Sigrid Undset beskrev

Dorothy Day som en ”heltinde og helgeninde” og besøgte mange gange hendes bofællesskaber, mens hun var i eksil i USA, i 40’erne. Day satte Undsets romaner, *Kristin Lavransdatter* og *Olav Audunsson*, umådelig højt og vendte tilbage til dem i flere faser af sit liv.

Drømmens og kunstens vindue

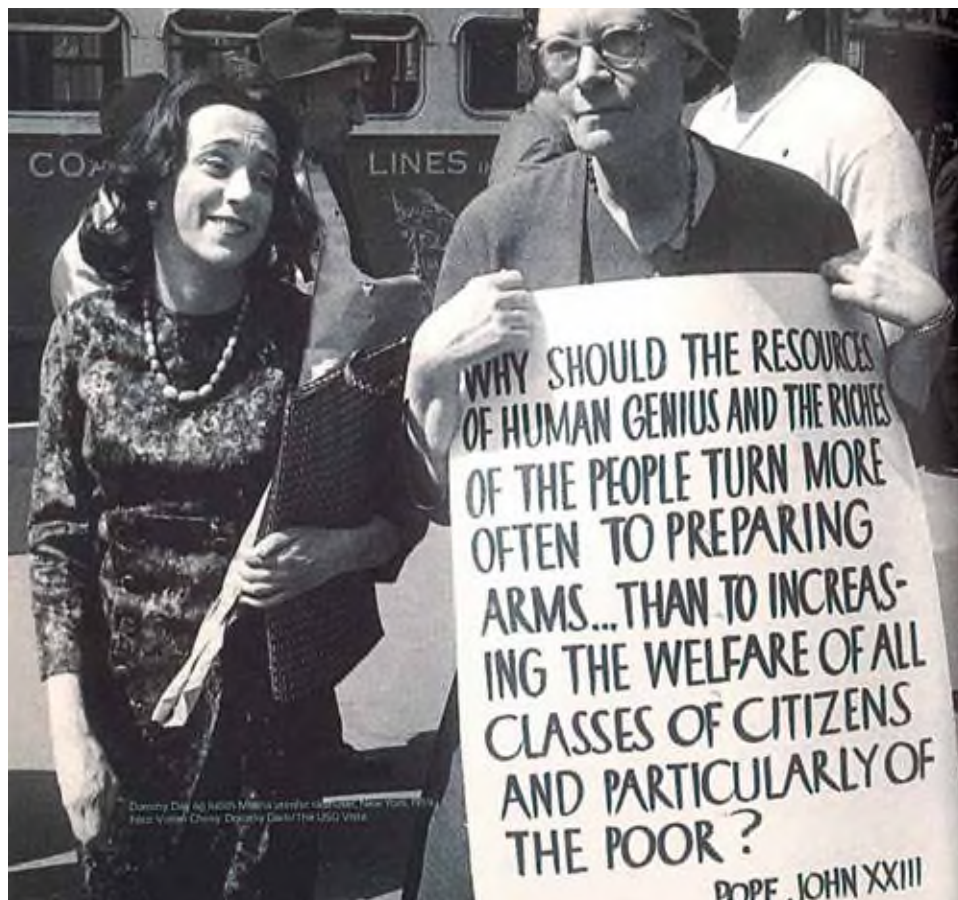
SEGL 2019 belyser i en samtale mellem Olav Eigil Aune og Marianne Bratteli det frigørelsespotentiale, der findes i kunsten.

”Kun sett gjennom drømmens og kunstens vindu løftes alle de små trivialiteter og forgylles i en sfære av meningsfylde,” siger Marianne Bratteli, datter af nu afdøde norske statsminister Trygve Bratteli. Hun kommer fra en ateistisk baggrund og blev som 28-årig døbt og optaget i Kirken.

Da den materialistiske historieopfattelse i 70’erne var i højsæde som forklaring på lidelserne og uretfærdigheden i verden, kunne hun ikke affinde sig med, at et menneske blot er et produkt af ydre omstændigheder. Hun voksede lige så stille ind i Kirken og oplevede den kristne forestillingsverden som både udvidende og befriende. Selve maleprocessen opfatter hun som en taksigelse – en dans på lærredet.

Som det fremgår af denne summariske gennemgang, er frihed den røde tråd, der går gennem mange af årets indlæg i *SEGL*. *Katolsk Orientering*s redaktion kipper med flaget for udgave 2019 – nummer 8 i rækken. Det er imponerende at se, hvordan nordmændene år efter år holder dampen oppe med samme høje niveau, læservenlighed og alsidighed i artiklerne. Vi glæder os allerede til næste nummer!

SEGL 2019. 391 sider. Pris: 298 norske kroner. Kan lånes på Sankt Andreas Bibliotek – evt. gennem dit lokale folkebibliotek. Se www.sanktandreasbibliotek.dk.

Dorothy Day virkede provokerende på mange katolikker ved sit glødende samfundsengagement. Her demonstrerer hun foran rådhuset i New York i 1959. Illustration fra *SEGL*.

”Vi ønsker ikke at genopfinde Kirken”

Indtryk efter det første møde i den toårige synodale vej for Kirken i Tyskland.

Tekst: Niels Messerschmidt

TYSKLAND Der knytter sig mange forventninger til resultatet af den synodale vej, som den tyske bispekonference annoncerede sidste forår og indledte 1. søndag i advent, og som de næste to år skal omhandle emnerne præstecelibatet, Kirkens seksualmoral og magtfordelingen i Kirken samt kvindens rolle i Kirken. Drøftelserne foregår mellem repræsentanter for landets katolske biskopper og lægorganisationen De tyske katolikkers Centralkomité.

Det første af i alt fire møder i den synodale vej, afholdt i Frankfurt am Main 30. januar-1. februar, fik både ros og kritik fra de 230 deltagere, som især fremhævede den gode stemning i drøftelserne om reformer.

Efter mødet advarede bispekonferencens formand, kardinal Reinhard Marx, dog

mod at have alt for høje forventninger til resultatet af den synodale proces, og gjorde det tydeligt, at ”man ønsker ikke at genopfinde Kirken”.

I interviewet, som blev bragt i alle de tyske bispedømmers medier, var kardinalen personligt stødt og irriteret over beskyldningerne i medierne om, at den lokale Kirke forsøgte at bryde med paven og hele Kirken i flere vigtige spørgsmål. Han mindede om, at det i sidste ende kun er paven eller et koncil, der kan træffe bindende beslutninger i spørgsmål, som angår hele Kirken og dens lære.

Kardinal Marx håber dog, at den synodale vej vil skabe ”større enighed og motivation i den lokale Kirke, men også større klarhed over hvorledes vi bevæger os fremad”.

Fra det første møde i den synodale vej i Frankfurt am Main 30. januar-1. februar. På billedet ses søster Dr. Katharina Kluitmann OSF, formand for De tyske ordensforesattes Konference, i samtale med Rainer Gottschalg fra De tyske katolikkers Centralkomité. Foto: Synodaler Weg/Malzkorn.

Fakta om den toårige vej

Den tyske synodale vej er ikke tænkt som en synode i klassisk forstand: ordet ’synodal’ i forbindelse med den to årige fornyelsesproces signalerer, at dialogen undervejs mellem biskopperne og lægkatolikernes centralkomité skal være mere end blot en ikke-forpligtende dialog. Målet med processen er indgå bindende beslutninger for en ændret kirkelig praksis på en række områder.

Mere end 950 forslag og spørgsmål er blevet indsendt til synodesekretariatet i begyndelsen af januar forud for biskoppernes møde 30. januar-1. februar i Frankfurt am Main, skriver det tyske katolske nyhedsbureau KNA.

Den synodale samling udgøres af 230 medlemmer og til mødet er desuden inviteret en række observatører fra Tysklands nabolande, fra såvel bispekonferencerne som pastoralrådet.

Den synodale samling er det øverste beslutningsorgan i den igangværende synodale vej – som landets bispekonference og det magtfulde lægorgan De tyske katolikkers Centralkomité sidste år besluttede at indlede sammen for at genoprette tilliden til Den katolske Kirke i landet.

For at beslutninger på møderne er bindende kræves, at to tredjedele af mødets deltagere – 2/3 af lægfolkene og 2/3 af biskopperne – stemmer for.

Teologisk mangelfulde debatter

En af de mest markante kritikere af den synodale vej, kardinal Rainer Maria Woelki fra Köln, udtalte efter mødet, at ”faktisk blev alle mine værste anelser bekræftet”, og han beskrev vejen som en form for protestantisk kirkeligt parlament, hvor skeptikerne har svært ved at komme til orde.

Woelki bemærkede, at drøftelserne på mødet var behæftet med teologiske mangler, og at mange af de på mødet anvendte argumenter ”ikke var forenelige med troslæren og Den universelle Kirkes lære”. Han pointerede, at det i sidste ende er op til hver enkelt biskop at bestemme, om han vil omsætte de beslutninger, som indgås på den synodale vej, i praksis i sit bispedømme. ”Selv føler jeg mig kun ansvarlig over for min egen samvittighed og tro”, udtalte Woelki i februar-udgaven af det tyske teologiske tidsskrift *Herder Korrespondenz*.

Biskop Rudolf Voderholzer af Regensburg stillede spørgsmål ved at prioritere lægfolks deltagelse i de igangværende debatter om kirkelige reformer, og han så hellere, at man gjorde noget for at adressere det største problem, den faldende kirkepraksis, især deltagelsen i søndagsmessen. Voderholzer mente ikke, at reformer af præsteembedet og et anderledes ægteskabssyn ville betyde en mere levende kirke eller større kærlighed til Jesus.

”En forudsigelig proces”

Katolske observatører for otte nabolande samt delegerede fra andre kirkesamfund deltog på mødet i Frankfurt. Fra Danmark deltog biskop Czeslaw Kozon i hans egen skab af formand for Den nordiske Bispekonference, og Leo Roed som næstformand for Pastoralrådet.

Biskop Czeslaw sagde efterfølgende, at han godt kan forstå de tyske biskoppers ønske om at ville gøre noget som opfølgning på overgrebssagerne, men det, ”der bekymrer mig, er dog de store forventninger til mange ting, som ikke har direkte at gøre med disse sager. Den synodale vej handler om meget andet og der er forventning om, at Kirkens holdning ændrer sig på disse områder”.

Selv om der er afsat to år til den synodale vej var det biskop Czeslaws fornem-

Fortsættes side 2 ▶

Fasteprediken

Fristelsens mange ansigter.

Læs mere på side

5

Fasteindsamling

Hjælp flygtningefamilier i Uganda.

Læs mere på side

7-10

Kunsten og troen

Interview med Søren Ulrik Thomsen.

Læs mere på side

11

Niels Steensens Gymnasium

... dit valg, dit liv

Se mere på www.nsg.dk

Vil du først i mål?

5-årig idræts- og sundhedslinje på NSG

- Sammenhængende forløb fra 8. klasse til studentereksamen
- NSG ligger på Østerbro, kun 2 minutters gang fra Metroen

Sankt Kjelds Gade 3, 2100 København Ø, tlf. 39 16 23 40

KO mener

Er debatten nu ovre?

Til skuffelse for nogle, men til glæde for andre, berørte Frans ikke i sin postsynodale skrivelse *Querida Amazonia* synodens anbefaling om at tillade gifte præster. Hvorfor undgik han spørgsmålet? John Allen Jr. fra *Crux* angiver fem mulige grunde, der ikke gensidigt udelukker hinanden, men måske alle indgår i den samlede besvarelse af spørgsmålet.

For det første mener Frans tydeligvis ikke, at cølibatspørgsmålet er det vigtigste for Amazonas. Han har villet prioritere større spørgsmål som fx regnskovens bevarelse, beskyttelse af de oprindelige folk og samfund, og social retfærdighed i forbindelse med retten til land og arbejde.

I vid udstrækning synes Frans at se den inden-kirkelige strid som en distraktion fra den større dagsorden, hvis sigte kommer til udtryk i hans fire store drømme for regionen: Et Amazonas, der kæmper for de fattiges, de oprindelige befolkningers og de socialt udstødes rettigheder; der forsvarer sin særegne kultur og regionens menneskelige diversitet; der værner om sin naturrigdom og sit overdådige dyreliv; og hvor de kristne samfund engagerer og inkulturerer sig, og giver lokalkirken et 'amazonisk ansigt'.

For det andet har Frans måske følt, at han ikke behøvede at udtale sig om spørgsmålet, da synoden allerede havde gjort det. I forordet skriver paven, at han også ønsker "officielt at præsentere slutdokumentet, der redegør for synodens konklusioner. Synoden nød godt af de mange deltagere, der kender Amazonas' problemer og spørgsmål bedre end jeg selv eller kurien, fordi de lever dér, kender regionens lidelser og elsker den lidenskabeligt".

Paven har formentlig ønsket, ved ikke udtrykkeligt at erklære det modsatte, at lade synodens konklusioner (hvor 2/3 af biskopperne stemte for *virī probati*) stå alene uden yderligere kommentarer.

For det tredje har han måske følt, idet synoden ikke anbefalende en generel lempelse af præstecølibatet, men kun undtagelser i særtilfælde, at det var rigtigst ikke at udtale sig før et sådan tilfælde forelå. Frans vil altså beslutte sig, når og hvis der er brug for en afgørelse – og ikke før.

For det fjerde er Frans velvidende om kontroversen efter pave emeritus' bidrag til kardinal Robert Sarahs bog om præstecølibatet, og har måske følt, at en klar stillingtagen på nuværende tidspunkt uundværligt vil blive udlagt som enten en afvisning eller en indrømmelse til sin forgænger.

For det femte handler pavens strategiske beslutning om at undgå gifte præster måske mindre om Amazonas end om andre steder i verden, især i Tyskland, hvor man som led i den toårige 'synodale vej' vil drøfte cølibatet. Han har måske vurderet, at hvis han havde udtalt sig om *virī probati* i Amazonas, ville det let kunne bruges i andre debatter og antænde en ild, han vil få sværere ved at slukke.

Kort sagt: Fraværet af en klar stillingtagen til gifte præster i *Querida Amazonia* er ikke ensbetydende med, at debatten nu er forstummet. Måske tager Frans spørgsmålet op ved en anden lejlighed og under andre omstændigheder, når han føler, det er mere belejligt at svare.

NM

Katolske universiteter skal uddanne imamer

De undervises i jura, politik, religionssociologi og den muslimske verdens historie.

BELGIEN De to katolske universiteter i Louvain er begyndt at uddanne imamer i "den belgiske stats grundlæggende værdier og de afledede retsprincipper". Det skriver *The Tablet*. Kurserne i jura, politik, religionssociologi og den muslimske verdens historie udbydes i første omgang på hollandsk og fra efteråret også på fransk.

Kurserne er udformet af en officiel kommission. De udbydes i kølvandet på flere islamistiske angreb i Bruxelles i 2016, og vil udstyre imamer med en universitetsek-

samen. Efter bestået eksamen vil de optræde på en officiel liste over godkendte prædikanter, og de vil blive aflønnet af staten på lige fod med gejstlige fra andre trossamfund.

Med kurserne ønsker de belgiske myndigheder at mindske indflydelsen fra mellemøstlige lande, der sender imamer til Belgien for at betjene etniske grupper eller uddanne vestlige muslimer – noget myndighederne anser for at være en potentiel kilde til radikaliserings-

I Frankrig tilbydes lignende kurser om sekulære forhold via Institut Catholique i Paris, ligesom der undervises i muslimsk teologi i hovedstadens stormoské.

Begge landes initiativer ses som en nyskabelse, fordi en universitetsuddannelse ikke er påkrævet for at imamer kan undervise i islam.

Den belgiske stat udbetaler ikke kun løn til gejstlige fra godkendte trossamfund, men garanterer også imamer, der har gennemført det nye uddannelsesprogram, fast beskæftigelse efter bestået eksamen. Den franske stat udbetaler derimod ikke løn til islamiske gejstlige, så her er imamer normalt nødt til at have en anden beskæftigelse for at kunne klare til dagen og vejen. NM

Fransk kardinal frikendt

Dommen på 6 måneders fængsel til kardinal Philippe Barbarin omstødt.

FRANKRIG En appeldomstol i Lyon frikendte 30. januar kardinal Philippe Barbarin, ærkebiskop af Lyon, der var anklaget for at have dækket over præsten Bernard Preynat, som er mistænkt for at have begået overgreb. Dommerne omstødte en dom fra marts sidste år, hvor den 69-årige kardinal blev idømt seks måneders betinget fængsel for ikke at have anmeldt til myndighederne, at en præst angiveligt begik overgreb på drengespejdere i 1980'erne og 90'erne.

Barbarin er den højst placerede gejstlige

i Den katolske Kirke i Frankrig, som er blevet retsforfulgt i forbindelse med overgrebssager. Sagen fra Lyon blev kendt i offentligheden i 2015.

Barbarin gik sidste år til paven for at søge sin afsked; men pave Frans afviste at acceptere hans afskedsansøgning. Han tog derfor orlov, og ledelsen af ærkebispedømmet betroede paven i en overgangsperiode til den tidligere biskop af Evry-Corbeille-Essonnes, den 77-årige Michel Dubost.

I den oprindelige retssag argumenterede

Barbarins advokater for, at alle beviser mod deres klient var forældede eller ikke beviste det, som han var blevet beskyldt for. Anklagemyndigheden havde allerede opgivet en sag mod kardinalen i 2016, fordi regler om forældelse var trådt i kraft. En gruppe på ti ofre fik dog sagen genoptaget.

Bernard Preynat, den præst, som er anklaget for at have begået seksuelle overgreb, var blevet stillet for retten tidligere på måneden. Der ventes at falde dom den 16. marts. Anklagemyndigheden har krævet, at han idømmes mindst 8 års fængsel. NM

Pressekonference efter åbningen af den synodale vej 31. januar i Haus am Dom, Frankfurt am Main, hvor kardinal Reinhard Marx, formand for Den tyske Bispekonference, fortæller om den synodale vej. Han har i øvrigt meddelt, at han i næste måned stopper som formand for bispekonferencen. Foto Synodaler Weg/Malzkorn.

► Fortsat fra forsiden

melse, "at man med stormskridt forsøger at nærme sig det resultat, man ønsker at få ud af processen, nemlig en stærk opblødning af Kirkens holdning på mange områder". Czeslaw betegner processen som "meget forudsigelig" i indhold og emner, som ikke er opstået efter overgrebssager, men har stået på mange tyske katolikkers ønskesed-

del i årtier.

"Der blev ofte under drøftelserne refereret til Würzburg synoden, der sluttede i 1975, og som havde mange af disse emner på dagsorden, fx kvinders stilling og cølibatet. På mødet mærkede man den frustration hos nogle, at der er gået 50 år siden synoden, og der er ikke sket noget endnu. Men det er også, fordi det er svært at forestille sig

nogle radikale ændringer, eftersom det hele skal ses inden for Den universelle Kirkes kontekst".

Biskop Czeslaw påpegede, at "det er vigtigt at huske på, at den synodale vej ikke kan beslutte noget endegyldigt, hvis man når til enighed om emner, som berører noget af dogmatikken eller moralen. Så er det et anliggende for Verdenskirken, dvs. det skal forbi Rom. I første omgang vil det, der viser sig flertal for, være noget man vil anbefale paven at skulle tage stilling til".

Stor interesse i medierne

Det næste møde i den synodale vej holdes i Frankfurt 3.-5. september. I mellemtiden vil grupperne, som hver består af 35 medlemmer, forsætte deres drøftelser i de fire fora om præstecølibatet, Kirkens seksualmoral, magtfordelingen og kvindens rolle i Kirken.

Efter mødet oplyste kardinal Reinhard Marx, at han vil orientere pave Frans om mødet under sit besøg i Rom senere på måneden. Marx oplyser i øvrigt, at han på biskoppernes plenarmøde 2. maj i Mainz ikke genopstiller som formand for bispekonferencen. "Der skal yngre kræfter til", siger han til *domradio.de*.

Omkring 145 journalister var akkrediteret til det synodale møde, hvilket afspejler den store interesse som den kirkelige reformproces har i medierne.

På websitet *Der Synodale Weg*, www.synodalerweg.de, kan man holde sig løbende orienteret om den synodale vej.

Pavesekretær med hjerte for gadebørnene

Pavens nye personlige sekretær er 40 år og kommer fra Uruguay.

MEDARBEJDER Pave Frans har valgt pater Gonzalo Aemilius, som han har kendt siden 2006, til sin nye personlige sekretær. Aemilius efterfølger den argentinske pater Fabian Pedacchio, der var pavens sekretær fra 2013 og som fratrådte stillingen i slutningen af 2019 for at genoptage sit arbejde i bispekongregationen.

Pater Aemilius, der er født i 1979 i Montevideo, Uruguay, voksede op i et ikke-religiøst hjem, men konverterede til den katolske tro under sin gymnasietid efter at have mødt en gruppe katolske præster, der hjalp udsatte gadebørn. Han blev præsteviet i 2006 og har siden især arbejdet med fattige og forældreløse børn i sit hjemland.

Samme år som sin præstevielse blev Aemilius ringet op af ærkebiskoppen af Buenos Aires, kardinal Jorge Mario Bergoglio, den nuværende pave Frans. Bergoglio ønskede at høre mere om hans arbejde med gadebørn, og siden har de været gode venner. Den 17. marts 2013

overraskede Aemilius paven, da han var at finde blandt kirkegængerne, da Frans fejrede messe i Sct. Anna kirken i Vatikanet. Efter messen præsenterede paven Aemilius for de fremmødte og bad om deres bønner for ham og hans arbejde med gadebørnene.

Pater Aemilius har været rektor for

Pave Frans med sin nye personlige sekretær, pater Gonzalo Aemilius. Begge har de et stort hjerte for arbejdet med udsatte og udstødte mennesker.

gymnasiet Jubilar Juan Pablo II i Uruguay og har studeret teologi i Rom. Han har oplyst til Vatikanets dagblad L'Osservatore Romano, at pave Frans er et af hans forbilleder, og at han især er fascineret over Bergoglios evne til at omfavne og integrere forskellige værdier, så de trækker i samme retning. "At erfare dette har været afgørende for mit liv. Det har lært mig at få det bedste frem i enhver person, uanset hvor anderledes vedkommende er, og at få pågældende til at bruge det til gavn for andre". NM

Hvad er der blevet af ærkebiskop Georg Gänswein?

Præfekten for den pavelige husholdning samt pave emeritus' privatsekretær er tilsyneladende gledet ud af rampelyset.

Tekst: Niels Messerschmidt

VATIKANET Den tyske katolske avis *Die Tagespost* skrev den 5. februar, at ærkebiskop Georg Gänswein, pave emeritus Benedikt XVI's personlige sekretær og præfekt for den pavelige husholdning, skulle være blevet sendt på orlov. Ifølge avisen skyldes beslutningen kontroversen i forbindelse med offentliggørelsen af bogen *'Des profondeurs de nos cœurs'* (Fra vort hjertes dyb), som udkom i sidste måned og er skrevet af liturgikongregationens præfekt kardinal Robert Sarah og med pave emeritus som bidragsyder og medforfatter – en sag, hvor der fra flere sider blev sat spørgsmålstegn ved Gänsweins rolle op til offentliggørelsen af bogen.

Ifølge *Die Tagespost* skulle pave Frans have sendt Gänswein på tidsbestemt orlov og løst ham fra sine forpligtelser som præfekt for den pavelige husholdning, så den tyske ærkebiskop kan tilbringe mere

tid sammen med pave emeritus, der bliver stadig mere fysisk svækket.

Edward Pentin, Rom-korrespondent for *National Catholic Register*, skrev den efterfølgende dag, at en talsmand fra Vatikanet overfor ham havde benægtet, at ærkebiskop Gänswein var blevet sendt på orlov. Talsmanden sagde, at "det havde man ingen informationer om". At Gänswein ikke havde deltaget "i nogle af de seneste ugers pavelige audienser" skyldtes ifølge talsmanden derimod "almindelige omfordelinger" af Gänsweins arbejdsopgaver som præfekt for den pavelige husholdning i lyset af pave emeritus' dårlige helbred.

Som præfekt for den pavelige husholdning er den 63-årige Georg Gänswein bl.a. ansvarlig for at organisere de pavelige audienser, og han ses normalt siddende ved siden af paven under dennes onsdagsaudienser. Sidste gang Gänswein sås i den rolle

var under onsdagsaudiensen den 15. januar i år, og monsignore Leonardo Sapienza har siden varetaget denne funktion.

Da pave Frans tiltrådte i 2013, valgte han at lade den tyske ærkebiskop fortsætte i sine hidtidige hverv; men Frans har siden udnævnt flere personlige sekretærer, som fortrinsvis håndterer det meste af pavens korrespondance og ajourfører hans personlige kalender.

Georg Gänswein blev i 2003 udnævnt til den daværende kardinal Joseph Ratzingers private sekretær, og han fortsatte i dette hverv efter at Ratzinger blev valgt til pave i 2005. Blot få måneder før Benedikt overraskende valgte at abdicere i februar 2013, udnævnte han sin tyske landsmand til præfekt for den pavelige husholdning og gjorde ham til ærkebiskop.

Gänswein begyndte i Vatikanets tjeneste i 1995 som medarbejder i liturgikongregationen, og han blev senere knyttet til kardinal Joseph Ratzingers stab under Troslærerkongregationen.

Den tyske ærkebiskop Georg Gänswein er blevet løst fra sine pligter som præfekt for den pavelige husholdning for at kunne bruge mere tid på sit hverv som privatsekretær for pave emeritus Benedikt XVI, som bliver stadig mere fysisk svækket. Foto: katholisch.de.

Kort nyt

Ordensfolk anklaget

ITALIEN Ni præster og ordensbrødre fra associationen *Discepoli dell'Annunciazione*, der for nylig blev opløst af Vatikanet, undersøges nu af de italienske myndigheder for anklagerne om seksuelle overgreb på to ordensbrødre.

Biskop Giovanni Nerbini bekræfter, at politiet i Prato har indledt en undersøgelse, efter at han indberettede sagen til myndighederne, og biskoppen lover at ville samarbejde om efterforskningen.

Vatikanet opløste officielt associationen i december sidste år, efter at to på hinanden følgende visitationer gennemført af Vatikanet afslørede en lang række interne problemer og en massiv medlemsflugt.

Ny kirkelærer og værnehelgen?

POLEN Ærkebiskop Stanislaw Gadecki, formand for Den polske Bispekonference og vicepræsident for Rådet for de europæiske bispekonferencer i Europa (CCEE), har for nylig bedt pave Frans om at udråbe den hellige Johannes Paul II (1978-2005) til kirkelærer og værnehelgen for Europa.

Ifølge Twitter har mere end 400 polske præster indtil videre tilsluttet sig ærkebiskop Gadeckis opfordring.

70.000 færre ordenssøstre på ti år

STATISTIK Ifølge Vatikanets 2019-statistik findes der ca. 650.000 kvindelige ordensfolk i verden; i 2010 var der flere end 720.000, ifølge statistikken. Paraplyorganisationen *Women's International Union of Superiors General* er naturligvis opmærksomme på udviklingen og behovet for at vise kvinder, især de yngre, glæden ved at leve et liv dedikeret til Kristus.

"Religiøst liv har altid betydet at være profetisk. Så med andre ord har det altid været et svar på, hvor de største behov findes", udtaler organisationen i en pressemeddelelse: "På ét niveau bliver vi opfattet som at svindende mere og mere ind, men på et andet niveau, ved at vokse tættere sammen, afspejler vi en ny virkelighed, som verden har brug for i dag".

Del nemt din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Du kan nu oprette dit testamente online via den nye platform TestaViva.

Det er gratis, hurtigt og nemt.

SE MERE PÅ WWW.CARITAS.DK/ARV

Kontakt indsamlingskoordinator Lisbeth Dolberg på ldo@caritas.dk eller 38 18 00 28, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

Caritas Danmark

Den hellige Kjeld kom hjem

Ikongave til Viborgmenigheden.

IKONER Menigheden ser spændt på, mens Hai river lagenet over ikonen væk, så sognepræst Stefano Tarquini kan velsigne den med bøn, røgelse og vievand. Endelig er ikonen af den hellige Kjeld kommet op at hænge i en kirke, der bærer hans navn og ligger tæt på de steder, hvor han havde sin daglige gang i middelalder-Viborg.

Historien bag ikonen handler om varme, økumeniske venskaber, der varede livet ud og om en gammel viborgdreng, der bevarede kærligheden til sin fødeby. Den tilhørte i mange år en gammel viborgdreng, – Ole Frederik Stjernfelt, der de sidste 35 år af sit liv levede som ortodoks munk i Grækenland. En smuk økumenisk gestus

Hai fra menigheden i Viborg afslører ikonen, mens sognepræst Stefano Tarquini ser på. Foto: Lisbeth Rütz

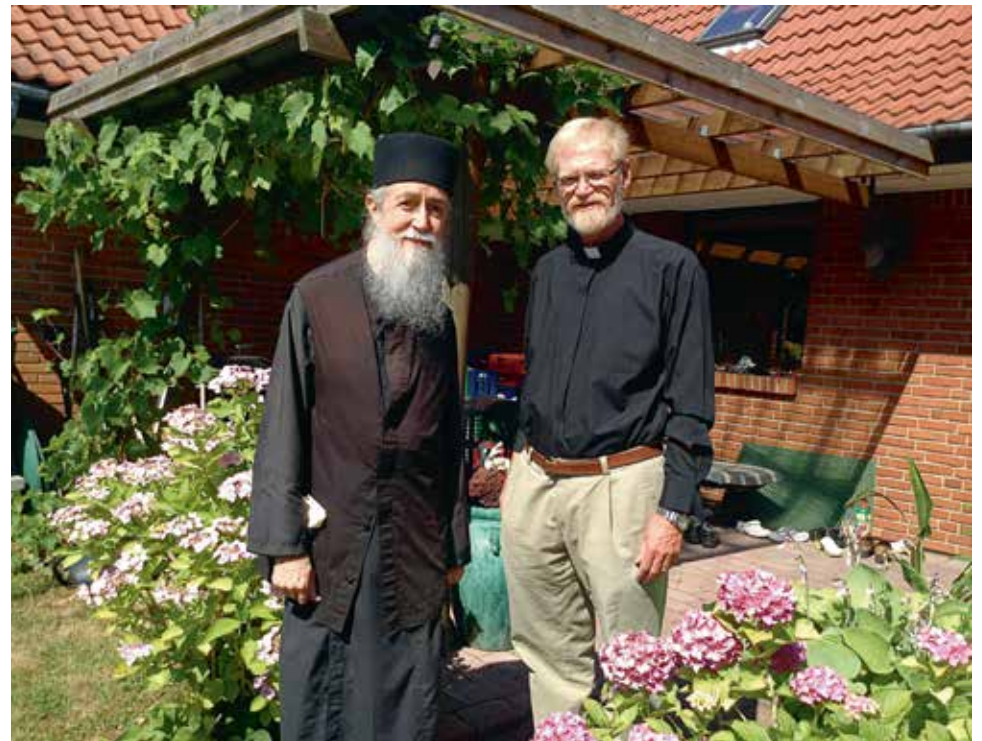
har bragt ikonen til Viborg. Peter Østerby Jørgensen, Stjernfelts mangeårige ven og sognepræst for Galtrup, Øster Jølby, Erslev og Solbjerg sogne på Mors, har haft ikonen stående i flere år og besluttede at forære den til den katolske menighed i Viborg. Her hænger Sankt Kjeld nu – med den smukkeste tænkelige placering tæt ved et stort vindue der vender ud mod Sønder sø. Ikonen ser ud til at være inspireret af et Kjeld-portræt på endestykket af en kirkebænk i Hvidbjerg Kirke i Salling.

Den hellige Kjeld hed egentlig Ketil. Han blev født tidligst 1104 i Venning ved Randers som søn af velstående bønder. Han var en from og lærd mand, der blev tilknyttet domkapitlet og i 1145 valgt til domprovst. Hans store gavmildhed mod de fattige bragte ham på kant med medbrødrene og sendte ham en tid i eksil i Aalborg; men efter pavens indgriben blev han genindsat som domprovst i Viborg, hvor han døde i helligheds ry den 27. september 1150. Der skete talrige mirakler ved hans grav, og i 1189 blev han kåret som helgen af biskop Absalon.

Fra præst i Folkekirken til ortodoks munk

Ole Frederik Stjernfelt blev født i Viborg 1939 og døde i Paracletens Kloster ved Athen dagen før Sankt Kjelds dag og blev begravet på denne helgens dag den 11. juli 2018.

Stjernfelt kom fra et solidt, kulturkristent hjem og voksede op som en gammelklog efternøler. Helt fra de unge år interesserede han sig for trosspørgsmål, og som stud. theol. kom han ind i højkerkelige kredse, hvor han fik kontakter til både den anglikanske og den svenske kirke. Efter

Munken Fotios sammen med pastor Palle Thordal i sommeren 2014 i præstegårdshaven i Kastrup. Fotios hed oprindeligt Ole Stjernfelt og var præst i Tårnby Kirke i 18 år, før han i 1985 rejste til Grækenland for at blive munk i Paracletens (Helligåndens) kloster nord for Athen. Foto: Alban og Sergeisamfundet.

ordinationen i 1967 blev han ansat i Tårnby Kirke. Sin store interesse for at søge tilbage mod rødderne plejede han gennem kontakter med nogle af medlemmerne i den russisk ortodokse Skt. Aleksander Nevskij Kirke i Bredgade. Ikonen er en del af et sæt på fem ikoner malet eller skrevet fra 1973-1976 på et værksted i Athen. Oprindeligt hang de fem ikoner i Stjernfelts private, ortodokst inspirerede kapel, som han fik indrettet i et kælderrum i Tårnby.

Han følte sig efterhånden mere og mere fremmed over for Folkekirken, og efter et længere ophold på Paracletens Kloster besluttede han sig for at blive ortodoks. I julen 1985 blev han ortodoks døbt, og i 1988 blev han ortodoks munk. Resten af sit liv levede han som munk og præst under

navnet Fotius i Paracletens Kloster.

I klostret skrev han traktater om ortodoks tro og lære; men hans livsværk blev at oversætte Synaxarieret – en samling i fire bind med ortodokse helgeners levnedsløb. Værket var skrevet af munkepræsten Macarios af Simono-Petra-Klostret. Idéen bag synaxarieret var at give åndelig føde og inspiration til et kristent liv og at åbne et vindue til den ortodokse verden for danskerne.

Danmark blev ved med at betyde meget for munken Fotius. Så længe han kunne, vendte han tilbage til Viborg og andre steder, hvor han mødtes med gamle venner og var til stor støtte for den danskortodokse menighed Gudsmoders Beskyttelse. LR

Brobyggerarbejde

Tanker om Tro i harmoni ugen – februar 2020.

Tekst: Inge Switon-Rønnow

RELIGIONSDIALOG Det er tredje år, jeg er blevet beriget ved at deltage i FN's internationale uge: *World Interfaith Harmony Week*, der blev foreslået af kong Abdullah II af Jordan i FN i 2010 og kort efter enstemmigt vedtaget af dens generalforsamling. Siden da er *World Harmony Week* globalt blevet fejret i den første uge i februar. Tro og Harmoni er en interreligiøs forening for anerkendte trossamfund i Danmark. Foreningen blev stiftet i 2012 med det formål at fremme harmoni, åbenhed, respekt, dialog og glæde mellem forskellige trosretninger i Danmark. Læs mere på www.troiharmoni.dk, hvor hele programmet står. Det, der glæder mig aller mest ved disse møder, er den store respekt og glæde ved at mødes og høre om hinandens måde at leve sin religion på. Det er vigtigt, at hver især ved, hvad de selv står for. Man deler med hinanden og respekterer den anden person, også selvom man sommetider er meget uenig i vedkommendes synspunkter. Det slår mig, hvor meget vi har til fælles. Heldigvis deltager også en del katolikker med glæde i dette fællesskab. Også i år fik jeg udvidet min horisont og mødt mange spændende mennesker med meget godt på hjertet.

I det jødiske hus hørte vi et foredrag om ezidierne, et forfulgt folk, der har været udsat for folkemord og stadig er forfulgt og lider. Vi hørte uhyggelige beretninger om Islamisk Stats mishandlinger af folk. Især var det slemt at høre om de uskyldige børn, der var resultatet af voldtægt, og som ikke var velkomne nogen steder. Vi fik også vist Synagogen og hørte om mange jødiske skikke. Jøderne har en bøn for alt, hvad de foretager sig i deres dagligdag. Tidligere overrabbiner Bent Lexner og Bent Blüdnikow fortalte meget levende om Københavns daværende biskop Hans Fuglsang-Damgaard, der i perioden oktober 1943 og maj 1945 begravede jøder på Mosaik Vestre Begravelsesplads. Dette var ikke vellidt, og han måtte have politibeskyttelse. I øjeblikket er der ved at blive lavet en dokumentarfilm herom. Biskoppen havde også sendt det budskab til Best, tysk rigsfuldmægtiget i Danmark under 2. verdenskrig, at hvad nazisterne ville gøre imod danske jøder ville han råbe højt om! En aften var der debat imellem tre repræsentanter for henholdsvis jødedommen, overrabbiner Jair Melchior, for islam, Post. Doc. ved Institut for tværkulturelle og regionale Studier, Sær

El-Jaich og for kristendommen, lektor ved Aarhus Universitet Jacob Egeris Thorsen. Temaet var: ”Hvordan forstår vi folk med en anden tro i et teologisk perspektiv?” Hver fortalte ud fra deres ståsted, de var ikke enige, men respektfulde og påpegede, at man sagtens kunne leve i sameksistens alligevel.

International Church of Copenhagen og *Reformed Church* havde en aften med titlen: ”Unity in diversity” Her fortalte

Elias Huseyin Demirezen, som er formand for Dialogforum, fortæller i Stefanskirken på Nørrebro. Foto: Dialogforum.

en præst fra Ghana, hvordan muslimer og kristne kom og deltog i hinandens højtider og havde omsorg for hinanden. En pakistansk kvinde fortalte, det var naturligt, at kristne og muslimer hjalp hinanden. For eksempel lavede hendes kristne mor mad til muslimske fester. I Bali er der et kvarter ca. 5 km. fra lufthavnen, hvor synagoge, moske, kirke og tempel ligger side om side og det foregår fredeligt. I Berlin er man ved at bygge ”The one house”. Det er en bygning med fælles hall og så går man op til en kirke, moske eller synagoge alt under samme tag. Denne aften bad vi også sammen. En kort indledning af en præst og derefter i stilhed på hver vor måde. Vi blev også inddelt i små grupper, hvor vi først skulle finde alt det, vi havde til fælles og derefter, hvad der var unikt for hver især. Det var en god måde at lære nye mennesker at kende på. En aften spiste vi Noahs budding bestående af mange dele, som symboliserede en ny start. Ligesom Noah kom ud af arken og begyndte et nyt liv, så kunne vi kristne, muslimer og jøder også forny vor fredelige sameksistens. Vi fik en god samtale med mennesker, vi ikke kendte og fortalte selv, hvem vi var til gensidig glæde. Der var også rundvisning i Imam Ali Moskeen og Hjertets sange i Stefanskirken arrangeret i samarbejde med Center for Tibetansk Buddhisme. Jeg håber disse linjer giver jer lyst til at deltage og være brobygger og gøre verden til et bedre sted at leve i.

FASTETIDEN Fastelavnsbolle! Ser I, nu er det jo ikke nogen synd at spise fastelavnsboller. Absolut ikke! Jeg selv har fået rigeligt af dem. Og det kan ses! Men derfor vil jeg alligevel godt tillade mig at bruge en dejlig fastelavnsbolle som illustration til 1. søndag i fasten for at tale om, hvad begrebet fristelse – altså en virkelig fristelse – er.

Som de fleste nok ved fra deres barndoms katekese, så kan en fristelse defineres som noget, der leder os bort fra Gud. Fristelsen leder os bort fra kærligheden til Gud og mennesker, bort fra det, som kærligheden byder os at gøre.

Men der er det snedige og lumske, ja, det nærmest djævelske, ved en fristelse, at man i virkeligheden kun kan lade sig friste af noget, der i sig selv har noget rigtig godt, sandt godt i sig og ved sig.

Og det er faktisk noget, som den gamle filosof og teolog Thomas Aquinas har været inde på. Thomas Aquinas skriver et sted, at man rent faktisk kun kan blive fristet af noget, fordi der er noget godt at finde i det. Og denne iboende godhed, sådan som al anden godhed, kan kun komme fra Gud!

Med andre ord, vi kan i virkeligheden umuligt blive fristet af noget, der kun er ondt og forkert. Ja, det er alene fordi, at der er noget essentielt godt ved dette eller hint, at det kan friste os til at gøre det, som vi med vores samvittighed fornemmer, ikke er i orden.

Og her er det så, at fastebollen kommer ind! En fastelavnsbolle med 'hele svineriet' er fristende! Og den er da, især – og i uhyggelig grad – fristende på en askeonsdag, hvor man har valgt at faste for at fokusere på kærligheden til Gud og sit medmenneske fremfor på egne behov, indskydelser og ønsker.

Men fastelavnsbollen er vel at mærke kun en fristelse, fordi der er noget godt ved den og – ikke mindst – i den. Der er den luftige let knasende bolle. Der er det dejligste flødeskum. Der den søde, let sylrlige marmelade, og så er der, ikke at forglemme, den herlige, let gullige vaniljecreme!

Og som man kan blive fristet af fastelavnsbollen askeonsdag, sådan er det også, at man bliver fristet af så meget andet.

Vort valg er afgørende

Da Jesus blev fristet i ørkenen, fristede Djævelen ham blandt andet med brød og med magt. Og der er jo vitterligt i og for sig intet ondt ved hverken brød eller magt, hvis brød og magt vel at mærke bliver brugt rigtigt og i overensstemmelse med, hvad kærligheden byder os gøre.

Tænk, hvor mange mennesker Jesus kunne brødføde, hvis han virkelig forvandlede alverdens sten til brød. Og tænk, hvor meget godt Jesus kunne have udrettet, hvis han som en retfærdig og kærlig konge virkelig havde taget magten og trynet dem, som er onde og grusomme.

Eller vi kan gå tilbage til skabelsens morgen. Da slangen fristede Adam og Eva i Paradis, fristede han dem med kundskab om godt og ondt. Og der er jo vitterligt intet galt ved en sådan kundskab. Kirken taler

Fastelavnsbollen og alskens fristelser

Prædiken om fristelsens mange ansigter, 1. søndag i fasten (Matt 4,1-11).

Tekst: Pastor Gregers Mærsk-Kristensen, sognepræst for Kolding og Haderslev

Fastelavnsbolle som illustration til evangelielæsningen for 1. søndag i fasten om, hvad begrebet fristelse er. Foto: Wikipedia.

selv om, at vi skal lære at handle ud fra en velinformeret samvittighed. Og en sådan velinformeret samvittighed kan man ikke få uden kundskab om godt og ondt.

Men galt var det, som Adam og Eva ville bruge kundskaben til, nemlig at blive som Gud og altså lige med Gud. Ja, galt var det, at de dermed gjorde oprør mod Gud, at de ikke ville leve som Guds børn men selv ville være guder.

Adam og Eva gav efter for fristelsen og sagde 'ja' til Satan dengang. Men i dag hørte vi om, hvordan den nye Adam, altså Jesus Kristus, ikke lod sig friste. Jesus sagde tværtimod 'nej' til Satan og til alle hans fristelser.

Men hvad gør du og jeg? Gør vi som Adam og Eva? Eller gør vi som Jesus?

Vort valg er afgørende! Vælger vi at sige 'ja' til fristelsen? Eller vælger vi at sige 'nej'?

For mange moderne danskere – og for den sags skyld os selv med – kan ord som synd og fristelse måske synes at være lidt for gammeldags og udtjente.

Og ja, rigtignok, vi har da som menneskehed gjort nok så store fremskridt på mange områder. Også indenfor psykologien, og hvad angår udviklingen af den menneskelige personlighed er vi nået til en langt større erkendelse og forståelse.

Men derfor har ord og begreber som synd og fristelse alligevel ikke mistet deres faktiske og reelle magt. Tværtimod, hvad angår synd og fristelse er vi som moderne men-

nenene her skal blive til brød". Men han svarede: "Der står skrevet: 'Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund'. Da tog Djævelen ham med til den hellige by, stillede ham på templets tinde og sagde til ham: "Hvis du er Guds søn, så styr dig ned. For der står skrevet:

Han vil give sine engle befaling, og de skal bære dig på hænder, så du ikke støder din fod på nogen sten".

Jesus sagde til ham: "Der står også skrevet: 'Du må ikke udæske Herren din Gud'". Igen tog Djævelen ham med sig, denne gang til et meget højt bjerg, og viste

Og hvorfor nu det? Jo, fordi det nu engang er sådan, at skal man virkelig finde tilgivelse og forsoning med Gud og med sine medmennesker, ja, skal man finde vejen til skriftemålets vidunderlige sakramente, så kræver det jo, at man tager begreber som fristelse og personlige fald, svigt og synd alvorligt.

En tid til at vælge

For lad os se det øjnene; synd er noget alvorligt, og derfor er fristelsen til synd også noget alvorligt. Satans mange fristelser og synden som vores aktive tilvalg fører os bort fra Gud og – i yderste konsekvens – i helvede.

Fristelsen – og vores aktive tilvalg af fristelsen, så det bliver til en virkelig synd – er årsag til utroskab, til misundelse, til had, til ensomhed, til mord på liv og glæde og til brudte relationer til sine nærmeste.

Og på det globale plan er fristelse og synd årsag til krig, til had mellem nationer og religioner, til fordrivelse af hele befolkningsgrupper, til lukkede grænser og til alt muligt andet ondt i denne verden.

Ord og begreber som fristelse og synd leger man derfor ikke med. Det er disse ord og begreber, og ikke mindst konsekvenserne af dem, simpelthen for alvorlige til.

Fastetiden er en tid til at vælge mellem stjernerne og fanden det store kvaj, som Kim Larsen synger i Susan himmelblå. Sangen er oprindeligt skrevet som en konfirmationssang. Men Kim Larsen har fat i noget af det rigtige, nemlig det svære valg. Vi må vælge!

Der er intet galt med en fastelavnsbolle. Der er intet galt i materielle goder. Der er intet galt i, at man gerne vil se præsentabel ud. Og der er intet galt ved den smukke kvinde, som man føler sig tiltrukket af.

Men fristelsen er, at vi lader disse vidunderlige ting – med al deres iboende godhed – drage os bort fra vores Gud, drage os bort fra kærligheden til Gud og vores medmenneske, og bort fra det, som vi grundlæggende ønsker at gøre.

Derfor! Lad os derfor – for det første – bruge fastetiden på taknemmeligt at øve os på med omtanke at værdsætte al den godhed og al den skønhed, som virkeligt er en gave fra Gud, men som vi altså også så nemt lader os friste af og misbruger.

For det andet, lad os også bruge fastetiden til ved Guds hjælp at vælge til og vælge fra og til at få styr på vore prioriteringer, så kærligheden til Gud og vort medmenneske må være målestokken for alt, hvad vi gør og siger.

Og ja, for det tredje, køb hjertens gerne nogle lækre fastelavnsboller efter messen på søndag og del dem med dine kære. Men husk at give det dobbelte af det, som du brugte på fastelavnsboller, til en gave til Caritas. Ja, husk at lægge pengene i Caritas' indsamlingsbøsse, når du kommer hjem. Således kan du med god samvittighed nyde din fastelavnsbolle med al dens dejlighed.

Jesu fristelse i ørkenen (Matt 4,1-11)

Så blev Jesus af Ånden ført ud i ørkenen for at fristes af Djævelen. Og da han havde fastet i fyrrer dage og fyrrer nætter, led han til sidst sult. Og fristeren kom og sagde til ham: "Hvis du er Guds søn, så sig, at

ham alle verdens riger og deres herlighed og sagde til ham: "Alt dette vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig". Da svarede Jesus ham: "Vig bort, Satan! For der står skrevet: 'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene'". Da forlod Djævelen ham, og se, der kom engle og sørgede for ham.

Pave Frans' fastebudskab 2020

“Vi beder på Kristi vegne: Lad jer forlige med Gud” (2 Kor 5,20).

FASTETIDEN Kære brødre og søstre. Atter i år giver Herren os en glimrende anledning til, at vi med fornyede hjerter kan forberede os til det store mysterium om Jesu død og opstandelse, hjørnesteinen i vores personlige og fælles kristne liv. Vi må utrætteligt vende tilbage til dette mysterium i sind og hjerte, så det må vokse i os, og vi åbent, frit og generøst kan besvare dets åndelige kraft.

1. Påskemysteriet, omvendelsens grundlag

Den kristne glæde udspringer af at lytte til og tage imod Den gode Nyhed om Jesu død og opstandelse. Dette kerygma sammenfatter mysteriet om en kærlighed ”så reel, så sand og konkret, at den indbyder os til at indgå i en åben og frugtbar dialog” (*Christus Vivit*, 117). Den, som tror på dette budskab, afviser løgneren om, at vort liv har sit udspring i os selv. Tværtimod: livet udspringer af Guds, vor Faders, kærlighed og Hans ønske om at give os livet i overflod (jf Joh 10,10). Vælger vi i stedet at lytte til den fristende stemme fra ”fader til løgneren” (Joh 8,44), risikerer vi at synke ned i absurditetens afgrund og dér opleve helvede på jorden, hvilket de mange tragiske begivenheder i vores personlige og kollektive menneskelige erfaring trist nok vidner om.

I denne fastetid vil jeg gerne dele med enhver kristen, hvad jeg skrev til de unge i min apostoliske skrivelse *Christus Vivit*: ”Ret dit blik mod den korsfæstede Kristi

”

At sætte påskemysteriet i centrum for vort liv vil sige, at have medfølelse med den korsfæstede Kristi sår, der stadig er synlige i dag.

udstrakte arme og lad dig frelse igen og igen. Og når du bekender dine synder, så vær fast i troen på hans barmhjertighed, der udfrier dig fra din skyld. Dvæl over hans blod, som blev udgydt med så stor kærlighed, og lad den rense dig. Således bliver du genfødt på ny” (nr. 123). Jesu Påske er ikke en fortidig begivenhed; gennem Helligåndens kraft er den altid tilstede og tillader os at se og røre ved Kristi kød i dem, der lider.

2. Omvendelsens vigtighed

Det er godt at dvæle lidt dybere over påskemysteriet, hvor Guds nåde er blevet udgydt over os. Faktisk kan nåden kun erfares ”ansigt til ansigt” med den korsfæstede og opstandne Herre, ”der elskede mig og gav sig selv hen for mig” (Gal 20,2) – i en hjertelig dialog mellem venner. Derfor er det så vigtigt at bede i fastetiden. Det er mere end en pligt; bønnerne udtrykker vores behov for at besvare Guds kærlighed, der altid går foran og støtter os. Den kristne beder i visheden om at være elsket trods sin uværdighed. Bøn kan antage forskellige former, men hvad der virkelig betyder noget i Guds øjne er, at den trænger dybt ind i os og blødgør vores hårde hjerte, så det mere og mere følger Guds vilje.

Lad os derfor i denne fastetid, ligesom Israel, ledes ud i ørkenen (jf Hos 2,16), så vi endelig må høre vor Brudgoms røst og lade den genlyde stadig dybere i os. Jo mere vi involverer os i hans ord, jo mere oplever vi den nåde, han frit giver os. Lad os ikke spille denne nådens tid i illusionen om, at vi selv bestemmer tidspunktet og måden, hvorpå vi omvender os til ham.

3. Guds lidenskabelige vilje til dialog med sine børn

Vi bør aldrig tage for givet, at Herren endnu engang giver os en gunstig anledning til at omvende os. Denne nye mulighed burde vække en følelse af taknemmelighed i os og ryste os ud af vores træghed. På trods af den til tider dramatiske tilstedeværelse af ondskab i vores liv, men også i Kirkens og

verdens liv, udtrykker den en mulighed for at ændre kurs og Guds urokkelige vilje til ikke at afbryde frelsens dialog med os. I den korsfæstede Jesus – ham, der ikke kendte til synd (jf 2 Kor 5,21) – rakte hans vilje så langt, at Faderen lagde alle vore synder på sin Søn, sådan som pave Benedikt XVI udtrykte det; ”Gud vendte sig mod sig selv” (*Deus Caritas Est*, 12). For Gud elsker også sine fjender (jf Matt 5,43-48).

Den dialog, som Gud ønsker at etablere med ethvert menneske gennem sin Søns påskemysterium, er ikke som den, man forbinder med Athens borgere, der ”ikke brugte deres tid til andet end at fortælle eller høre nyt” (ApG 17,21). Denne slags snak, dikteret af en tom og overfladisk nysgerrighed, er typisk for tidernes verdslighed, og kan i dag resultere i en forkert brug af kommunikationsmidlerne.

4. En rigdom, som du deler og ikke holder for dig selv

At sætte påskemysteriet i centrum for vort liv vil sige, at have medfølelse med den korsfæstede Kristi sår, der stadig er synlige i dag – i de mange uskyldige ofre for krige, angrebene på livet, fra det ufødte liv til det gamle liv, og de mange former for vold, miljøkatastrofer, den ulige fordeling af jordens goder, menneskehandel i alle dens former, og den uhæmmede grådighed, der er en slags afgudsdyrkelse.

Også i dag er det vigtigt at opfordre alle mænd og kvinder med god vilje til at dele nogle af deres goder med de mest træn-

gende. Sådanne almisser udtrykker en personlig deltagelse i opbygningen af en mere retfærdig verden. Almissegiven gør os mere menneskelige, mens hamstring truer med at indespærre os i vores egen egoisme. Vi kan og skal gå endnu længere i betragtning af de strukturelle dimensioner af økonomien. Derfor inviterer jeg i denne fastetid, den 26.-28. marts, unge økonomer, iværksættere og forandringsagenter til møde i Assisi for at hjælpe med at skabe en økonomi, som er mere retfærdig og inkluderende end den nuværende. Som Kirkens læreembede gentagne gange har sagt, er politik en enestående form for kærlighed til næsten (jf Pius XI, tale til den italienske sammenslutning af katolske universitetsstuderende, 18. december 1927). Det samme kan siges om økonomien, hvis den bygger på netop evangeliets og Saligprisningernes ånd.

Jeg påkalder den hellige jomfru Marias forbøn for den kommende fastetid, at vi må åbne vore hjerter for Guds kald og lade os forsones med Ham; at vi retter blikket mod påskemysteriet og lader os omvende i en åben og oprigtig dialog med Ham, for at blive dét, Kristus bad sine disciple om: at være jordens salt og verdens lys (jf Matt 5,13-14).

Givet i Rom, i Laterankirken, den 7. oktober 2019, på festen for Vor Frue af Rosenkransen.

FRANS

Foto: Ahna Ziegler, Unsplash.com.

Fastebestemmelser

Meddelelse i forbindelse med fastetiden og påsketiden 2020.

BESTEMMELSER Fastetiden er en nådens tid til aktiv næstekærlighed, intens bøn, gensidig tilgivelse, faste og omsorg for sine nærmeste og for dem i nød.

For at vi alle skal blive forenet med Kristus og med hinanden i en fælles bodspraksis, fastsætter Kirken visse bodsdage. *Askeonsdag* den 26. februar og *langfredag* den 10. april, som indleder og afslutter fastetiden, er både abstinens- og fastedage til minde om Herrens egen faste, lidelse og død. Disse to dage er *forpligtende* faste- og abstinensdage, dvs. på disse dage skal man faste og afholde sig helt fra kødspiser.

Alle årets fredage, hvor der ikke fejres en højtid, er bodsdage. I bispedømmet kan man om fredagen i stedet for at afholde sig fra kød (abstinens) vælge andre former for at markere fredagen som bodsdag, fx ved at afholde sig fra anden føde, fra bestemte

drikke eller fra andet, fx fornøjelser, eller ved at øve særlige kærlighedsgeminger, bede mere og lignende.

Personer fra 14 år og opefter er forpligtet af bestemmelsen om, at fredage er bodsdage og askeonsdag og langfredag er abstinensdage (kødløse dage); fra man er fyldt 18, til man er fyldt 59 år er man også forpligtet til at faste. Ved sygdom og under andre særlige omstændigheder kan gives dispensation fra disse bestemmelser.

At faste betyder, at man højst spiser ét fuldt, men enkelt måltid om dagen og lader de øvrige måltider være et minimum, hvis ikke man helt undlader dem.

Modtagelse af kommunionen

Alle, der har modtaget den første hellige kommunion, er forpligtet til at modtage Alterets Sakramente mindst én gang om

året. Har man i årets løb ikke været til kommunion, bør forpligtelsen opfyldes i påsketiden, hvor vi fejrer Kristi død og opstandelse og hans stadige nærvær iblandt os, medmindre der er en rimelig grund til at opfylde den på et andet tidspunkt. Påsketiden strækker sig fra påskemat til og med pinsedag.

Er man sig bevidst at have begået en alvorlig synd, er man forpligtet til at skrifte den inden modtagelsen af kommunionen. Man er i øvrigt forpligtet til at skrifte inden for et år, hvis man har begået alvorlige synder. Der er ingen forpligtelse til en gang om året at skrifte de mindre alvorlige synder; men Kirken opfordrer os til regelmæssigt at gøre brug af bodens sakramente for at blive åndeligt helbredt og vokse i nådens liv.

Fastebidrag m.m.

Faste, bøn og åndelig fordybelse er vigtige elementer i fastetiden. Vor fordybelse i troen skal dog altid være ledsaget af vilje til håndgribelige udtryk for næstekærlighed. Derfor er der til fastetiden også knyttet en

formaning til at give et konkret bidrag til nødlidende. Det kan ske ved at deltage i Caritas Danmarks' fasteaktion eller ved på anden måde at bidrage materielt til mennesker i nød.

Messen, i hvilken de hellige olier indvies, som bl.a. bruges til dåb, firmelse og de syges salvelse, finder sted *tirsdag den 7. april kl. 16.00* i Sankt Ansgars Domkirke. Alle, der har mulighed for det, opfordres til at deltage i denne messe, som på en særlig festlig måde afspejler fællesskabet i bispedømmet. De tilstedeværende præster vil ved samme lejlighed overfor biskoppen og menigheden forny deres præsteløfter.

Kollekten til Det hellige Land indsamles *langfredag den 10. april*. De kristne i Det hellige Land er alvorligt trængt og har brug for vores solidaritet. Allerede apostlen Paulus anbefalede sine menigheder at støtte de fattige i menigheden i Jerusalem. Derfor anbefales kollekten indtrængende. Pengene går til opretholdelsen af Kirkens aktiviteter i Det hellige Land.

+ Czeslaw Kozon

En tid til afkald, bøn og almisser

Det er igen den tid på året, hvor vi gennem fasten opfordres til at finde ekstra tid til bøn og give afkald på nogle af de laster, vi ønsker at slippe af med. Fasten er også en anledning til at vise næstekærlighed – en kærlighed der bør omfatte vor næste, både i det nære og i det fjerne.

Fasten minder os om, at vi skal fokusere på det gode og det nødvendige. Give afkald på overforbrug og gøre os fri af dårlige vaner. Men ifølge biskop Czeslaw Kozon er det ikke altid let at følge fastens budskab. Det fortalte han Caritas Danmarks generalsekretær Maria Krabbe Hammershøj, da de to mødtes til en snak om fasten i en moderne og hektisk verden.

”Jeg prøver selv at finde mere tid til bøn og give afkald på flere nydelsesmidler, selvom jeg skal skynde mig at sige, at det i vores travle hverdag kan være svært. Ikke så meget i forhold til de materielle goder, hvor man kan mindske sit forbrug, men det kan være svært at markere fastetiden fordi fasten, i vort samfund og dets rytme, ikke adskiller sig væsentligt fra andre tidspunkter på året. Hverdagen og hamsterhjulet kører videre og det er ikke let at stå af”, forklarer biskop Czeslaw.

Det er dog ikke en undskyldning for ikke at forsøge, opfordrer biskoppen.

”Jeg vil selv prøve og også opfordre til, at vi virkelig gør hvad vi kan for at give os selv den tid og ro; til bøn, til at rette noget af det som kan være bedre, både i forhold til Gud, os selv og i forhold til mennesker omkring os. Det kan være nogen man er raget uklar med eller måske forsømt at hjælpe. Og ikke mindst, være opmærksom på nøden i verden og hjælpe, hvor der er behov.”

Solidaritet med mennesker i nød

Fasten er også en anledning til at række ud til næsten og vise solidaritet. Men hvad er egentligt solidaritet?

”Det er gået op for mig, at ordet solidaritet bliver forstået meget forskelligt af forskellige mennesker. Solidaritet er en af Caritas Danmarks kerneværdier, og for mig betyder solidaritet, at man giver noget af sig selv. Altså, at man giver afkald på nogle af sine privilegier for at kunne hjælpe andre. Men for mange rækker solidariteten ikke længere end til vores ligestillede.”, siger Maria og sender spørgsmålet videre til biskop Czeslaw.

Han ser spørgsmålet om solidaritet i forlængelse af den debat, der kan være omkring, hvem der er ens næste.

”Nogen kan mene, at din næste kun er de nærmeste, din nære omgangskreds eller dit lokalsamfund, hvorimod mennesker langt væk, måske på andre kontinenter, ikke er din næste. Men sådan kan man ikke indsnævre næste-begrebet. Overalt hvor man har indflydelse på andres liv og hvor man kan gøre en forskel, enten god eller dårlig, der handler vi i forhold til

Foto: Caritas

Biskop Czeslaw og Maria Hammershøj

vor næste. Hvis vi er ligeglade med hvordan mennesker i andre dele af verden har det og siger, det vedrører ikke mig, så forsynder vi os imod næste-begrebet. I en globaliseret verden har vores handlinger konsekvenser, der rækker langt udover Danmarks grænser.”

Hvad kan jeg gøre?

Konkret kan denne næstekærlighed komme til udtryk gennem almisser, men det kan være svært at se, hvilken positiv betydningen ens eget økonomiske bidrag eller måde at leve på, kan have for de store problemer verden står overfor.

”Hvad med almisser? Jeg kan godt selv blive i tvivl om hvad der forventes af mig i forhold til solidaritet og almisser. Hvornår har jeg gjort nok? Hvornår har jeg gjort, hvad der kan forventes af mig?”, spørger Maria Hammershøj.

”Af og til kommer vi måske til at fortrænge betydningen af almisen ved at sige, at det hele er så overvældende, at vores lille bidrag ikke gør en

forskel, men vi har alle sammen en rolle at spille i verden. Vores eget forbrug i Danmark kan være med til at skabe en ubalance andre steder i verden. Eksempelvis i forhold til klima og uretfærdige lønningsforhold, som man ubevidst er med til at holde i gang. Almisser kan være et lille bidrag til at genoprette balancen. Vi kan alle gøre en forskel.”, slutter biskoppen.

Af National chef i Caritas
Jacob Nue Sønderstrup

”Nogen kan mene, at din næste kun er din nære omgangskreds eller dit lokalsamfund, hvorimod mennesker langt væk, måske på andre kontinenter, ikke er din næste. Men sådan kan man ikke indsnævre næste-begrebet.”

– Biskop Czeslaw.

Hjælp før det sidste træ er fældet

STØT

Støt via MobilePay: **61100**

Støt via netbank:
Reg.nr. **2191**

Kontonr. **3487254516**

Du kan også bidrage
via www.caritas.dk

Hjælp før det sidste træ er fældet

Fasteindsamlingen går i år til at hjælpe ekstremt udsatte flygtningefamilier i Uganda, som lige nu står i en desperat situation. Området, hvor de bor, løber nemlig tør for træer til brænde i år. Uden brænde kan de ikke tilberede deres mad.

BidiBidi-flygtningelejren i det nordlige Uganda er hjemsted for over 250.000 flygtninge, der er flygtet fra den blodige borgerkrig i Sydsudan.

Mange har mistet forældre og andre nære familiemedlemmer og lever nu i desperat fattigdom. En af de ting, som familierne mangler allermost er brænde, som de bruger til at lave mad.

Men på grund af de mange flygtninge, vil området ifølge FN med stor sandsynlighed løbe helt tør for træer til brænde i løbet af i år. Det vil få store konsekvenser for både klimaet og familierne, hvis vi ikke handler nu.

Må vælge mellem brænde og mad

Familiernes afhængighed af brænde er så stor, at mange er tvunget til at sælge deres madrationer for at få brænde. Paradoksalt nok må de derfor ofte vælge mellem brænde til at lave mad og mad til deres familier.

En farefuld færd

Familiernes bruger typisk 12-24 timer om ugen på at hente brænde. Det er ofte en farefuld

færd, hvor de risikerer at blive overfaldet, voldtaget eller bidt af slanger. Som regel er det kvinderne og børnene, som står for at hente brænde.

På grund af den tiltagende mangel på træer, må de ofte vandre meget langt, eller betale i dyre domme for brændet. Den akutte mangel på træer skaber også konflikter mellem de lokale familier og flygtningefamilierne. For ikke at nævne de voldsomme konsekvenser, som afskovningen har for det lokale klima, der allerede er præget af klimaændringer og tørke.

Svært at passe skole og arbejde

Den meget tid, der går med at samle brænde,

Foto: Caritas

Foto: Caritas

Mange flygtningefamilier i Uganda er afhængige af brænde for at kunne lave mad, men de løber snart tør for træer. Med din støtte til fasteindsamlingen kan de få mikrokøkkener drevet af solenergi.

Katastrofefonden

En del af de indsamlede midler fra årets fasteindsamling går til at fylde Katastrofefonden op. Fonden sikrer, at Caritas Danmark kan bidrage til nødhjælpsindsatser i lande, hvor vi ikke selv arbejder, og at vi kan rykke hurtigt ud i tilfælde af akutte katastrofer.

Foto: Caritas

går væk fra andre aktiviteter, som for eksempel arbejde, der kunne give en indtægt og børneskolegang og lektielæsning. På den måde fastholdes familierne i fattigdom.

Caritas hjælper familierne

For at hjælpe familierne er Caritas gået sammen med den socialøkonomiske virksomhed Pesitho om at levere solcelledrevne mikrokøkkener til familierne. Familierne betaler selv en andel af køkkenerne, mens Caritas betaler resten.

Med solcelleenergi slipper familierne for at bruge brænde. Dermed er køkkenerne både med til at stoppe afskovningen i området og hjælpe familierne ud af fattigdom.

De får mere mad og mange ekstra timer hver dag, som de kan bruge til at arbejde eller gå i skole og dermed skabe en bedre fremtid. De får lys om aftenen, så børnene kan læse lektier, og mulighed for at sælge strøm til andre i lejren og få en ekstra indtægt.

Caritas' fasteindsamling går derfor i år til at give solcellekøkkener – såkaldte ECOCAer - til de mest udsatte familier i BidiBidi-lejren i Uganda.

Foto: Caritas

Jackline på 22 var højgravid, da hun ankom til Bidibidi-flygtningelejren i det nordlige Uganda i 2016. Med sig havde hun sin etårige søn, sin lillesøster, sin mor og sin aldrende far. Som andre flygtningefamilier, fik familien efter ugandisk lov et areal på 30x30 meter, hvor de kunne bosætte sig og vente på, at der igen blev fred i deres hjemland Sydsudan. Familien har nu i tre år boet under den samme presenning som de fik udleveret, da de kom til Bidibdi. Freden er desværre endnu ikke kommet til Sydsudan.

Måtte sælge madratter for at få mad!

Hver person i lejren får udleveret madratter, som knapt svarer til den næring et menneske har brug for, for at overleve.

Jackline's forældre reparerer ødelagte plasticstole, hvilket giver familien en lille indtægt. Men en af de helt store udfordringer for familien har været at finde brænde til madlavning. Brænde er blevet en knap ressource i området, særligt efter flygtningene er ankommet, og familien var tidligere nødsaget til at sælge ud af deres i forvejen små madratter for at få lov til at samle brænde på andres jord.

Sådan er det heldigvis ikke længere. Familien har nu fået en ECOCA, og de har derfor ikke længere brug for brænde til madlavning. De slipper for at sælge deres madratter og skal heller ikke bruge flere timer hver dag på at samle brænde.

ECOCA'en

Meget mere end et køkken

Familierne i Bidibidi flygtningelejren i Uganda er afhængige af brænde for at kunne tilberede den smule mad de har til rådighed. Faktisk er mange tvunget til at sælge deres madrationer for at få brænde. Paradoksalt nok må de derfor ofte vælge mellem brænde til at lave mad og mad.

ECOCA'en er et mikrokøkken, som alene kører på solenergi. Med solcelleenergi slipper familierne for at bruge brænde.

ECOCA'en kan desuden bruges til at oplade mobiltelefoner og give strøm til lamper, så børn kan lave lektier, også når det er mørkt.

Godt for klimaet

Udover at hjælpe fattige familier med at få mad på bordet, er ECOCA'en også en god investering i vores klima. Madlavning over bål udleder på verdensplan en stor del af de klimaskadelige stoffer, der skyld i den globale opvarmning.

Når en familie i Uganda skifter bålet ud med en ECOCA, så bliver familiens CO₂-aftryk reduceret med hvad der ca. svarer til en danskers årlige CO₂-aftryk.

Projektet er et samarbejde mellem virksomheden Pesitho og Caritas.

FORFATTERPORTRÆT Efter en smuk gåtur en solskinsdag midt i en række af dage med gråvejr, regn og rusk, befinder jeg mig i Søren Ulrik Thomsens lejlighed med udsigt over Københavns tage, og mens jeg venter på den stærke engelske the med mælk, jeg er blevet budt på – og selvfølgelig først og fremmest venter på digteren selv – fristes jeg til at gå på opdagelse i hans bogreol, det møbel der i alle hjem tiltrækker mig som en magnet. Men da jeg er blevet vist ind i et andet rum, bliver jeg pænt i det anviste arbejdsværelse og studerer i stedet de rigt udsmykkede vægge, der – ligesom reolen – siger meget om den person, jeg lige om lidt skal interviewe.

Digte, essays, skønlitteratur og fiktion

Lyden af den nynnende, the-bryggende poet i køkkenet får mig til at tænke på det, han i ét af sine essays skriver om, at poesien ligger lige så tæt på bl.a. musikken som på litteraturen. Han gør dermed op med en lidt firkantet opdeling i litteratur og kunst – den samme firkantede tankegang, der har fået mig til at undre mig over kombinationen af digtet og essayet i Søren Ulrik Thomsens forfatterskab. Hvorfor ikke holde sig til den skønlitterære genre, som jeg lidt naivt identificerer med digtet, novellen og romanen – men ikke med essayet? Søren Ulrik Thomsen foretager imidlertid ikke helt den samme opdeling, men regner f.eks. også essayet til skønlitteraturen, mens essayet og digtet derimod adskiller sig fra f.eks. romanen, ved ikke at være fiktion: ”Når jeg ikke har skrevet romaner, er det fordi jeg ikke har evnen til at skabe fiktion. Mine essays er jo ikke fiktion, da de henviser til virkelige begivenheder og virkelige personer. Hvis man skal kunne skrive en roman, skal man have det, som hedder en skikkelsesdannende evne, dvs. man skal kunne skabe fiktive figurer, som er noget andet end personer hentet i virkeligheden. De kan godt være inspireret af virkeligheden, men de skal alligevel være noget andet. Derimod er det interessante ved poesien, at det ”jeg” og det ”du”, der er her, på den ene side ikke et biografisk ”jeg” og ”du”. Når der står ”jeg” betyder det ikke Søren Ulrik, og når der står ”du”, betyder det ikke nødvendigvis en eller anden bestemt anden. Men på den anden side er de heller ikke fiktive. ”Jeg’et” og ”du’et” er snarere en slags instanser, som x og y i en ligning, de er ikke fiktionsskikkelser, som hvis du åbner en roman, og læser om en høj flot mand med et kraftigt overskæg og blå laks – sådan en person vil du meget sjældent møde i poesien.”

Erfaring og inspiration

Det er altså ikke tilfældigt, at det lige er digtet og essayet, der er blevet Søren Ulrik Thomsens genrer. Man kan ikke på den måde som forfatter vælge sine genrer. Måske det snarere er genrene, der vælger deres forfatter. Det har selvklart med evner at gøre – og med inspiration: ”Hvis man læser interviews med kunstnere i vore dage, kommer de næsten alle med den samme kliche: Kunst har ikke noget med inspiration at gøre, det er hårdt arbejde. Det synes jeg er noget pjat, for selvfølgelig hænger kunst sammen med inspiration. Hvis jeg ikke var inspireret, hvorfor skulle jeg så skrive? Skulle jeg skrive, bare fordi jeg nu engang er forfatter? Det kan da ikke interessere noget menneske. Hvis jeg siger ja til at skrive et essay, gør jeg det forhåbentligt kun, fordi jeg har en klar fornemmelse af, at her har jeg noget at sige. Men det er klart, at

Mellem kunst og tro

– et interview med Søren Ulrik Thomsen

Tekst: Kirsten Krog

arbejdsprocessen er en anden end ved digtene, da et essay har en større tekstmængde, og jeg skal være færdig på en bestemt dag. Her kan jeg sætte mig ned og arbejde fra 8 til 16, men det kan jeg ikke på samme måde med digtene. Der skriver jeg så længe, der er noget at skrive, og så lægger jeg det væk. Når jeg skriver et essay, er der altid noget bestemt, jeg vil sige, nogle bestemte pointer, jeg gerne vil have frem. Men rigtig godt bliver det kun, hvis der pludselig står noget, som overrasker mig, når selve det at skrive det bliver en erkendelsesproces også for mig selv. Det er et rigtigt godt tegn, hvis der pludselig kommer til at stå noget, jeg ikke havde forudset. Formuleringerne kan noget selv. Pludselig står der noget, hvor jeg tænker: Hold da op, det er rigtigt det her, det kunne jeg ikke have regnet ud. Skriften producerer selv erkendelsen.”

Søren Ulrik Thomsen taler om inspirationen som en stemme, der ikke er hans egen, men heller ikke en fremmed stemme, og kobler denne stemme til erfaringen: ”Jeg tror, der er tale om erfaringer, jeg har gjort mig, men som jeg endnu ikke har gjort mig klart. Efter, at der er gået nogen tid, ophober erfaringerne sig og melder sig så på den her måde”. Det er den passive del af processen. Han skelner således mellem det passive og det aktive i skriveprocessen: ”Man skal

vente på inspirationen, men når den så er der – jeg skal kun have én god linje foræret i inspiration – så begynder jeg at gøre noget. Inspiration er oplevelsen af, at man får noget foræret; pludselig lyder der en linje i mit hoved, som kan være en del af et digt, og så er det som om, den også rummer en opgave, så jeg selv skal skrive den næste linje. Men det er selvfølgelig ikke mekanisk. Forskellen på essayet og digtet er, at ved essayet har jeg trods alt en forestilling om et skelet – at jeg vil sige det og det. Men formuleringen kan komme overraskende, og det kan også føre mig steder hen, som jeg ikke kan forudse. Et godt eksempel på det er måske, at da jeg som ung havde skrevet et essay, og det var afleveret og i trykken. Så vågnede jeg med et skrig om natten, fordi jeg kom i tanke om et eller andet, som jeg komplet havde overset. Og jeg var rædselsslagen for, at nu var det trykt, og der var ikke noget at gøre. Men i dag synes jeg, at det er et godt tegn, for det betyder jo, at teksten har fået én til at tænke videre. Hvis teksten siger alt, jeg har tænkt, er den måske død. Jeg kan godt lide, at der er et hul i teksten bagefter. For det hul kan jo kun opstå ved, at teksten er skrevet.”

Søren Ulrik Thomsen. Foto: Gyldendal 2014.

Troen forvilder sig ind i digtene

Inspirationen betød så en dag, at ord fra kristendommen pludselig begyndte at dukke op i Søren Ulrik Thomsens digte. Men det var fra begyndelsen en forstyrrende indblanding: ”Jeg prøver ikke at få digtene til at passe med min kristendom. Men jeg prøver heller ikke at holde kristendommen ude af dem. Det er en lang historie, for det er begrundet i min erfaring med at vokse op i 70’erne, hvor der var en politisk venstrefløjskultur, som meget gerne ville bestemme, hvad der skulle stå i digtene, så det æstetiske passede på det, man havde tænkt på det politiske niveau. Men der tilhører jeg en generation, som mener, at det æstetiske i sig selv er et erkendelsesniveau, som ikke kan reduceres til de andre niveauer. Det har været meget vigtigt for mig at kæmpe for det. Men så skete der det omkring 1990-1991, da jeg skrev på digtsamlingen ”Hjemfalden”, at der begyndte at dukke ord som ”Gud” og ”evighed” op i digtene. Det blev jeg ret bekymret over, både af nogle gode og nogle dårlige grunde.

Den dårlige grund var, at der i Danmark er en meget hård modsætning mellem kristendom og modernistisk kunst. Enten står man i det ene geled eller også står man i det andet. Vi har jo ikke haft en skikkelse i Danmark som T.S. Eliot, som var højkirkelig anglikaner og samtidig var lokomotiv for modernistisk poetik. Vi har haft Ole Sarvig, som virkelig var en stor digter, men han kommer ligesom for sent til at udfordre modsætningen. Hans digte er jo skrevet i 40’erne, under krigen. Så min bekymring kom af en form for fejhed, fordi jeg lige var blevet anerkendt som digter, og nu var jeg på vej over i noget, som ville blive forkastet.

Men der var også nogle gode grunde til det. Man er jo kun digter for så vidt som man har et meget personligt sprog, og det sprog kan meget let blive invaderet af kristendommens sprog, som er overvældende. Ens personlige digteriske sprog bukkes under for et sprog, hvor alle symboler hænger sammen i lange kæder, og pludselig rimer ”håb” på ”dåb” – og så kan man godt lukke butikken. Det er ikke de enkelte ord i sig selv, der er problemet, men hvis de begynder at hægte sig på andre ord i en kristen terminologi, sådan at det ene ord tager det andet og tager billeder med sig og begynder at styre billederne og sproget i mine digte og trække en kæmpe sammenhængende teologi med sig, bliver det problematisk.

Og så var der selvfølgelig min erfaring fra det politiske, hvor jeg godt kunne se, at det ikke ville hjælpe noget, at man havde gjort sig fri af en politisk ridefoged, hvis man havde fået en religiøs i stedet, som skulle bestemme, hvad der skulle stå i digtene.

Men så kiggede jeg på digtene og syntes, at de var gode som digte og tænkte, at hvis det ikke kan være rigtigt, at digteren skal kigge sig selv over skulderen for at bestemme, hvad der skal stå i digtene, kan det heller ikke være rigtigt, at han skal kigge sig selv over skulderen for at bestemme, hvad der ikke skal stå i dem. For det er digtene, der er autoriteten – ikke mig. Hvis jeg skal respektere digtene som et autonomt niveau, skal jeg også respektere, når de siger noget, som ikke passer mig. Jeg forsøger ikke at få dem til at sige det samme, som jeg tænker, hverken teologisk eller politisk, for der er jo en grund til, at der er noget som hedder politik, religion og poesi –

Fortsettes side 12 ►

Katolsk sociallære i en nøddeskal

Stella Maris er Den katolske Kirkes karitative og pastorale organisation for søens folk. I januar var tre frivillige fra Caritas Danmark på besøg hos organisationen i Skotland.

Tekst: David Noval

DIAKONI For et år siden kendte jeg hverken til Stella Maris eller det arbejde, Kirken gør for søfolk. Jeg kendte heller ikke de forhold, de arbejder under. Siden jeg blev bekendt med organisationen; i sommeren 2019, har jeg lært den godt at kende. Jeg har fået en dyb respekt for deres arbejde for nogle af de mennesker, der rangerer lavest i verdensordenen. Jeg har læst om Stella Maris, jeg har talt med nogle af de ansatte og frivillige, og ikke mindst var jeg sammen med andre fra Caritas i Skotland for at lære deres arbejde bedre at kende. Dette ophold passer godt ind i min studie/dannelse som permanent diakon.

Stella Maris – *Apostleship of the Sea* – har i år 100-års jubilæum. Organisationen startede i Glasgow og har siden bredt sig til hele verden og findes i 54 lande og 314 havne. I 2018 havde de kontakt med ca. 1 million søfolk via 70.000 skibebesøg og 146 hospitalsbesøg. Rundt om på kloden har de omkring 320 ansatte og 1.000 frivillige, der foretager skibsbesøg og yder praktisk og moralsk støtte til søfolk – uanset deres nationalitet eller religiøse tilhørsforhold.

I dag findes der ca. 1,6 million søfolk verden over. Antallet er siden 1970 mere end fordoblet og er stadig stigende. I takt

med større og større international handel stiger behovet for billig fragt, og skibsfragt er billig fragt. Det koster ca. 1 krone og 30 øre at fragte en sweater 4.800 km via havet. Verdens største containerskib OOCL er kinesisk. Det kan laste næsten 21.500 store skibscontainere og er næsten 400 meter langt.

Stella Maris oplever, at mange rederier og agenturer ikke lever op til deres forpligtelse som arbejdsgivere, og der kendes mange sager, hvor sømændene ikke får de mest basale behov dækket. De skibsbesøgende tilbyder en samtale, læsestof, hjemmestrik og andre praktiske ting. Men den virkelige styrke ligger i det globale netværk, hvor en sømand ikke bliver efterladt og der i næste havn er en anden skibsbesøgende, der kan fortsætte samtalerne.

Arbejdet på havet er et af verdens farligste brancher. Der sker mange alvorlige ulykker, der ofte har dødeligt udfald. Ud over dette begås der hvert år ca. 2.000 selvmord blandt søfolk. Mange søfolk ender på hospitalet i et fremmed land og skibet sejler videre. Forsikringen dækker udgifterne, men der er en stor ensomhed. Her træder Stella Maris også til, ligesom de hjælper søfolk, der af forskellige årsager forlader skibene før tid.

På vores besøg i Aberdeen blev vi altid taget imod med stort smil og genkendelse, vi så lysene blive tændt i sømændenes øjne, når vi spurgte ind til deres koner og børn. Vi oplevede en stor taknemmelighed for små gaver som deodorant, tandpasta og tandbørste. Men også frustrationen over lange arbejdsdage hvor man aldrig har mere end 6 timers sammenhængende hvile og selvom man har ”fri” kan blive kaldt på dækket til arbejde. Fortvivlelsen over ikke at kunne være der for at støtte sin elskede, når det er svært og hårdt hjemme, når børnene er syge eller nær familie dør.

Stella Maris er ikke etableret i de nordiske lande; men der er behov og et ønske om det fra organisationens side. Danmark er verdens 5. største søfartsnation, og et af verdens største rederier (Mærsk) har hovedsæde i København. Det vil være helt naturligt, at bolden bliver taget op i nordiske havne, så vi som en levende Kirke

også kommer ud til de medmennesker, der har størst behov for omsorg og nærhed.

Jeg oplever, at Stella Maris udlever kirkens sociallære og er en del af den udfarende kirke, som pave Frans efterlyser.

Kirkens sociallære er virkelig den inderste sjæl i vores tro og udspringer fra evangelierne. Ved at drage omsorg for de nederste i hierarkiet bringes værdighed til dem. Ved ikke at gøre forskel på den enkelte uanset nationalitet, race eller religion, viser vi kærlighed til alle Guds børn. Ved at give omsorg og nærvær i form af gaver eller praktisk hjælp bringer vi værdighed til vores brødre og søstre på skibene. Gennem gerningen bliver skibsbesøgende på en helt særlig måde Kristi krop og levendegørelsen af Guds kærlighed til alle mennesker.

Vi kan alle gøre noget – særligt ved at bede for sømændene og for Stella Maris og deres missionsarbejde.

Stine Riegels fra Caritas Danmark, som deltog på turen, ses her i et afslappet øjeblik på Aberdeen havn med diakon Doug Duncan og en filippinsk sømand. Foto: David Noval.

► *Fortsat fra side 11* disse niveauer siger ikke det samme. Nogle gange er der nogle overlappinger, men hvis de kan reduceres til hinanden, er det jo ligegyldigt, at der er noget, som hedder poesi.” Derfor siger han også: ”Jeg er digter, og jeg er kristen, men jeg er ikke kristen digter.”

Sakramental og liturgisk tro

Dette betyder dog ikke, at Søren Ulrik Thomsen er ureflekteret i sin kristentro. Når han skal tale om, hvordan han har fundet sin plads i kristenheden som det han kalder ”evangelisk katolik” eller ”moderat højkirkelig”, tager han udgangspunkt i sin oplevelse af det kirkelige landskab i USA: ”Jeg skrev en serie artikler til Politikken om amerikanske kirker, og i den forbindelse spurgte jeg folk, jeg mødte om, hvilken kirke de tilhørte. Det kan man jo sagtens tale med folk i USA om, da de ikke har nogen blufærdighed omkring religion. Men så spurgte de også mig om, hvad jeg var, og når jeg sagde, at jeg er lutheraner, kunne jeg mærke, at de syntes, det var meget højkirkeligt – med barnedåb og messeklæder. I USA bliver lutheranerne kaldt evangeliske katolikker, og sådan kan jeg også definere mig selv. For her minder den anglikanske og den lutherske kirke om hinanden: de ligger ligesom via media, de ligger mellem Den romersk-katolske Kirke og Den ortodokse Kirke på den ene side og på den anden side Den reformerte Kirke og alle de lavkirkelige, baptister osv. I Den lutherske Kirke vil der nok altid være nogen, der trækker i den ene retning og nogen, der trækker i den anden retning. Selv opfatter jeg mig som en slags moderat højkirkelig. Når jeg siger moderat, skyldes det, at jeg ikke som mange andre kristne er

en fjende af moderniteten, men samtidig opfatter jeg mig som højkirkelig, fordi jeg lægger vægt på liturgien og det objektive i sakramenterne – at Gud er subjekt i dåben og i nadveren. Frem for alt er realpræsens vigtig for mig, det at Kristus er til stede i elementerne. Og så opfatter jeg også præsteembedet som helligt. Jeg kan godt lide, at man i folkekirken skelner mellem den sorte præstekjole og messeklæderne, for den sorte kjole er jo bare en borgerdragt som symboliserer, at vi har valgt dig til at udlægge ordet, for det har du studeret mere end os, men du er bare et almindeligt menneske. Når præsten har messeklæderne på, forvalter han derimod det hellige embede, og det er netop i embeds medfør, at han kan give mig mine synders nådige forladelse. Det kan præsten ikke gøre som person, for han er jo selv en synder. Dvs. at han har fået magten et andet sted fra. Derfor synes jeg, at denne transformation er så smuk. Jeg tror ikke, man kan slippe af med det hellige. Så hvis det ikke bliver indkapslet i sakramenterne, i elementerne, slipper det ud og pludselig bliver det til en hellig, perfekt opførsel og noget inderligt føleri, som kommer fra mennesket selv. Men det hellige kommer ikke fra dig, du får det et andet sted fra, du får det skænket: ”Dette er Jesu Kristi legeme”, ”Jeg tilsiger dig dine synders nådige forladelse”...”

Det sakrale og det profane rum.

Af samme grund går Søren Ulrik Thomsen ind for en adskillelse af det sakrale og det profane rum, hvorfor han ikke ynder bl.a. rock-gudstjenester eller religiøs udsmykning i private hjem midt i vasketøj og deslige hverdagsagtigt. Hans vægge er da også blottet for religiøse billeder og lignede. Dog

hænger der et lille krucifiks, der imidlertid har en særlig historie og på grund af den har fået lov at få en plads på væggen. ”Det var en nonne, der blev forelsket i min morfar og rev sit krucifiks af og gav ham det på hans dødsleje”, fortæller han.

Men da inkarnationen er så central en del af vores kristne tro, kan jeg ikke lade være at spørge, om der ikke på et plan må ske en sammensmeltning eller en forening af det sakrale og det profane, for at man kan tale om kristendom, om troen ikke nødvendigvis må smitte af på vores liv. Til dette svarer han: ”Jeg tror, at der hvor der sker en sammensmeltning, er det noget, der bare sker. Det er ikke noget jeg skal gå og befamle. Det sker, uden at jeg ved det.” Han har lavet det, han kalder en to-etages-lære: ”Alle mennesker lever på to etager. På den ene side lever vi i år 2020 på nogle måder, som man aldrig har levet på før, men samtidig lever vi også på en anden etage, hvor man altid har levet. Man skal fødes og man skal dø. Og ingen ved, hvad døden er – men vi skal forholde os til den alligevel. På samme måde med kærligheden: Man forelsker sig, og man forlades. Der er ting, man altid har skullet erfare. Dvs. at de to etager ikke kan byttes ud med hinanden. Men jeg kan godt lide sammenstødet, når kirken er kirke og den moderne verden er den moderne verden. Derfor synes jeg også, at kirken skal være kirke. Det med at Kirken skal løbe med tiden forstår jeg ikke. Det må ikke være sådan, at Kirken begynder at give efter for moderniteten, ligesom samfundet heller ikke skal underkaste sig kirken som i teokratiske stater. Jeg vil gerne have følelsen af, at når jeg går hen i kirken, går jeg et andet sted hen. Så forholder jeg mig til mit liv på en anden måde, end når

jeg f.eks. sidder her og laver årsregnskab. Det betyder ikke, at det ikke har noget at gøre med resten af mit liv og med de hverdagslige dele af mit liv, men det kaster lys på det fra et andet sted.”

Når Søren Ulrik Thomsen skal definere, hvad troen så betyder for ham personligt, siger han: ”Troen handler ikke om det, vi ikke ved, men om det vi umuligt kan vide. Vi kan ikke vide, om vi lever i morgen. Vi kan ikke vide, om vi har vores kære. Der er rigtig mange ting, som vi ikke kan vide, og det forholder jeg mig til med troen. Da må jeg tro på, at jeg i den helt store forstand i sidste ende kommer over på den anden side. Men det gentager sig jo i de små ting i livet. Hvad skal der ske? Hvordan skal jeg komme fra et sted til et andet? Det kan jeg umuligt vide, men her kommer troen ind.”

Interviewet er nået til sin afslutning, og ligesom det vellykkede digt ifølge Thomsen har huller, der får læseren til at tænke videre, efterlader interviewet mig med nogle overvejeshuller. For nok findes der forskellige erkendelsesniveauer, og teologi og poesi befinder sig på to forskellige sådanne, men Gud er vel på dem alle – han er f.eks. også æstetik og skønhed. Og kan Guds indtrængen i poesien ødelægge poetens særlige sprog? Den Gud, der i inkarnationen afklædte sig sin guddomsmagt og ydmygede sig selv og blev mennesker lig og i sin fremtræden i verden ikke splintrede noget af den Gudskabte godhed og skønhed, vil han ikke også, der hvor han trænger ind i en digters kunst, snarere forædle end ødelægge digterens gudgivne og særegne sprog og talent?

Kvinder fra Zimbabwe fortæller og leder i bøn

Kvindernes internationale bededag.

ØKUMENI Fredag den 6. marts er det her i Danmark Kvindernes Internationale Bededag, ligesom det er i langt de fleste af verdens lande..

Temaet i år er: "Rejs dig! Tag din bære og gå!" Gudstjenesten, der bruges over hele verden, er udarbejdet af kvinder fra alle kirkesamfund i Zimbabwe ud fra noget af det, der skete, mens Jesus vandrede omkring på jorden. Ved gudstjenesten samles der også ind til et par projekter, der især tilgodeser kvinder og børn.

Zimbabwe er et fattigt land, og det har haft en meget urolig tilværelse i mange år; indtil februar 1980 var det underlagt englænderne; frihedskampene i årene op til selvstændigheden krævede betydelige ofre og efterlod dybe sår, som den første frie regering måtte søge at løse ved at få folk til at tale sammen på kryds og tværs. Den første statsminister hed Robert Mugabe; han ledede landet, indtil folket gjorde oprør og afsatte ham i 2017.

Kvindernes Internationale Bededag opfordrer os til at stå sammen i bøn og handling med kvinderne, ja med hele befolkningen i Zimbabwe. Forskellige kvindestemmer fortæller i gudstjenesten om deres land og om de præcise udfordringer, de har i hverdagen. Senest i oktober 2019 har DR bragt reportager om et land i økonomisk og politisk krise.

Befolkningen i Zimbabwe er på 16 millioner, hvoraf de 50 % er unge mennesker. Landet er omkring dobbelt så stort som England. Zimbabwes hovedsprog er shona og ndbele. Kun 2 % af befolkningen har engelsk som første sprog.

I Danmark er Bededagen med sikkerhed blevet fejret

siden 1928 (sandsynligvis også tidligere). I 1969 blev Danmarks Økumeniske Bededagskomite dannet, og her ligger ansvaret for oversættelse og videregivelse af materialet til den årlige Bededag.

På hjemmesiden www.kvindebededag.dk vil man en lille månedens tid inden Bededagen kunne finde de ca. 60 steder, hvor den afholdes i Danmark.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Announcer: Palle Vinther, annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Kirsten Krog, Gregers Mærk-Kristensen, David Noval, Inge Switon-Rønnow og Jacob Nue Sønderstrup.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 33 55 60 40

kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag – ca. 12.600 – ISSN 0902-297X.

Læserbrev

Det personlige gudsforhold

"Når da I, som er onde, forstår at give jeres børn gode gaver, hvor meget snarere vil så ikke Faderen fra Himmelen give Helligånden til dem som beder Ham" (Luk 11,13).

Ovennævnte citat kunne være en sammenfatning af pastor Lars Messerschmidts glimrende artikel i KO 16, 2019.

Det personlige gudsforhold er afgørende. Pastor Messerschmidt skriver, at Kirken ikke har erfaret en global pinse.

Nu vil folk som jeg selv nok sige, at Maria-valfartstederne som Lourdes, Fatima og Medjugorje giver tro, håb og kærlighed. For millioner af troende har det en afgørende betydning.

"Vi må begynde forfra", skriver pastor Lars, og ja, det

må vi! Vor Herre Jesus har en plan for sin Kirke, ja, et dybfølt råb.

Budskaberne fra Lourdes og Fatima og Den hellige Faustina er vores vej! Lever vi efter disse budskaber og løfter, vil Kirken blive åndeligt fornyet.

Den Hellige Montfort skrev, at før Kristi 1. komme var jomfru Maria her; og før Kristi 2. komme vil jomfru Maria være her.

Og budskaberne er alvorlige og løfterige. I Polen har man billedet af Den barmhjertige Jesus med påskriften 'Jesus, jeg stoler på dig'. Der bedes Barmhjertighedens Rosenkrans og der lyttes til, hvad Den hellige Faustinas mission er.

Men i Danmark?! Mig bekendt er der kun én sognepræst, der sammen med sin menighed beder Rosenkransen og Barmhjertighedens rosenkrans, og har nådebilledet i Kirken. Hvorfor er der ikke flere? Det er vigtigt, at hyrderne leder deres hjord! I den glimrende bog 'Over håbets tærskel' fortæller Den hellige Johannes Paul 2, at det ville være godt, hvis præsterne forkyndte om eskatologien.

Så Vor Herre Jesus viser os sine veje og sin barmhjertighed! Jesus ord til hellige Faustina: "Den, som ikke vil gå igennem barmhjertighedens dør, bliver nødt til at gå igennem min retfærdigheds dør".

Klaus Aarup, 8541 Løgten

Det sker i bispedømmet

FEBRUAR

Fredag 28. kl. 19- ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl.

Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Skriftemål fra kl. 18.

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

MARTS

Fredag 13. kl. 18-19.30: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl.

Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4A København V.

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Søndag 22.3 kl. 12-kl. 14.30: i Jesu Hjerter menighedssal, Stenosgade 4 B. Tro Og Lys solidaritets basar. Boder med nyt og gammelt, amerikansk lotteri og hjemmebag.

Fredag 27. kl. 19- ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse, for aborterede og dødfødte børn v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.

Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V.

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Anden og fjerde torsdag i måneden kl. 20.00-23.00:

Natkirke i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N.

Første og tredje torsdag i måneden kl. 20.00-22.00: Mobilkirken på Rådhuspladsen i København.

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Hver søndag kl. 21:00-22:30: Stille tilbedelse i Jesu Hjerter Kirke. Mulighed for at deltage hjemmefra via SMS-tjeneste; skriv til 26 43 19 08.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 18-19.30** i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C, undtagen den første onsdag i måneden.

Messe med forbøn for de syge afholdes første **onsdag i måneden kl. 19-20.30** i kirken. Inden er der tilbedelse af Det Allerhelligste i Niels Steensens kapel, kl. 18-18.45, som optakt til messen. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk; Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Marts

1. viol. 1.SØNDAG I FASTEN.

- ✠ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: 1 Mos 2,7-9; 3,1-7;
 V. Sl 51,3-4.5-6a.12-13.14+17.
 R. Gud, vær os nådig, for vi har syndet!
2.L.: Rom 5,12-19 eller 5,12.17-19.
Ev.: Matt 4,1-11.
Electioceremoni i Domkirken.
2. viol. Mandag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
 V. Sl 19,8.9.10.15
 R. De ord, jeg har talt til jer, er ånd og liv.
L.: 3 Mos 19,1-2.11-18. **Ev.:** Matt 25,31-46.
Karl den Gode, martyr (†1127) kan ihukommes
3. viol. Tirsdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
 V. Sl 34,4-5.6-7.16-17.18-19
 R. Herren befrier dem fra alle deres trængsler.
L.: Es 55,10-11. **Ev.:** Matt 6,7-15.
4. viol. Onsdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
 V. Sl 51,3-4.12-13.18-19
 R. Et sønderbrudt og sønderknust hjerte afviser du ikke, Gud.
L.: Jonas 3,1-10. **Ev.:** Luk 11,29-32.
Casimir (†1483) kan ihukommes
5. viol. Torsdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
 V. Sl 138,1-2a.2b-3.7c-8
 R. Den dag jeg råbte, Herre, svarede du mig.
L.: TilfEst C 12.14-16.23-25 **Ev.:** Matt 7,7-12.
Lucius I, pave og martyr (†254) kan ihukommes i Domkirken.
6. viol. Fredag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
 V. Sl 130,1-2.3-4.5-6.7-8
 R. Hvis du, Herre, vogted på skyld, hvem kunne da bestå, Herre?
L.: Ez 18,21-28. **Ev.:** Matt 5,20-26.
Perpetua og Felicitas, martyrer (†204) kan ihukommes Bededag for præste- og ordenskald
7. viol. Lørdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
 V. Sl 119,1-2.4-5.7-8
 R. Lykkelig den, der vandrer efter Herrens lov.
L.: 5 Mos 26,16-19. **Ev.:** Matt 5,43-48.
Perpetua og Felicitas, martyrer (†204) kan ihukommes Bededag for præste- og ordenskald
8. viol. 2.SØNDAG I FASTEN.
 ✠ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: 1 Mos 12,1-4a;
 V. Sl 33,4-5.18-19.20+22.
 R. Lad din godhed komme over os, Herre, for vi venter på dig.
2.L.: 2 Tim 1,8b-10.
Ev.: Matt 17,1-9.
9. viol. Mandag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
 V. Sl 79,8.9.11.13
 R. Herre, gengæld os ikke vore synder.
L.: Dan 9,4b-10. **Ev.:** Luk 6,36-38.
Francisca af Rom, ordenssøster (†1440) kan ihukommes
10. viol. Tirsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
 V. Sl 50,8-9.16b-17.21+23
 R. Den, der bringer takoffer, ærer mig, ham lader jeg se Guds frelse.
L.: Es 1,10.16-20. **Ev.:** Matt 23,1-12.
11. viol. Onsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
 V. Sl 31,5-6.14.15-16
 R. Frels mig i din trofasthed.
L.: Jer 18,18-20. **Ev.:** Matt 20,17-28.
12. viol. Torsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
 V. Sl 1,1-2.3.4+6
 R. Lykkelig den mand, der tager sin tilflugt til Herren.
L.: Jer 17,5-10. **Ev.:** Luk 16,19-31.
13. viol. Fredag i 2. uge i fasten. (II Ps).

- Faste pf.*
 V. Sl 105,16-17.18-19.20-21
 R. Husk de undere, Herren gjorde.
L.: 1 Mos 37,3-4.12-13a.17b-28.
Ev.: Matt 21,33-43.45-46.
7-års dagen for pave Frans' valg til pave (2013). Mindes i menighedernes forbønner.
8-årsdagen for biskop Hans Ludvig Martensens død (2012). Mindes i menighedens forbønner
14. viol. Lørdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
 V. Sl 103,1-2.3-4.9-10.11-12
 R. Herren er barmhjertig og nådig.
L.: Mika 7,14-15.18-20. **Ev.:** Luk 15,1-3.11-32.
15. viol. 3.SØNDAG I FASTEN.
 ✠ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: 2 Mos 17,3-7;
 V. Sl 95,1-2.6-7c.7d-9.
 R. Om I dog i dag ville lytte til Herren!
 Gør ikke jeres hjerter hårde!
2.L.: Rom 5,1-2.5-8.
Ev.: Joh 4,5-42 eller 4,5-15.19b-26.39a.40-42.
16. viol. Mandag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
 V. Sl 42,2.3.;Sl 43,3.4
 R. Min sjæl tørster efter Gud, den levende Gud, hvornår kan jeg komme og se Guds ansigt?
L.: 2 Kong 5,1-15a. **Ev.:** Luk 4,24-30.
I 3. uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse tekster til 3. søndag i fasten. I så tilfælde bedes også den særlige præfation.
17. viol. Tirsdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
 V. Sl 25,4-5ab.6-7bc.8-9
 R. Herre, husk din barmhjertighed og trofasthed.
L.: TilfDan B 11-20. **Ev.:** Matt 18,21-35.
Patrick, biskop (†471) kan ihukommes
18. viol. Onsdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
 V. Sl 147,12-13.15-16.19-20
 R. Jerusalem, lovsyng Herren!
L.: 5 Mos 4,1.5-9. **Ev.:** Matt 5,17-19.
Cyryllus af Jerusalem, biskop og kirkelærer (†386) kan ihukommes
19. hvid. Torsdag. JOSEF, Jomfru Marias brudgom (h)
 ✠ *Gl.Cr. Sankt Josefs pf.*
1.L.: 2 Sam 7,4-5a.12-14a.16
 V. Sl 89,2-3.4-5. 27+29
 R. Hans slægt skal vare til evig tid.
2.L.: Rom 4,13.16-18.22
Ev.: Matt 1,16.18-21.24a eller: Luk 2,41-51a
20. viol. Fredag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
 V. Sl 81,6c-8a.8bc-9.10-11ab.14+17
 R. Jeg er Herren din Gud; hør, mit folk.
L.: Hos 14,2-10. **Ev.:** Mark 12,28b-34.
21. viol. Lørdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
 V. Sl 51,3-4.18-19.20-21b
 R. Troskab ønsker jeg, ikke slagtofre.
L.: Hos 6,1-6. **Ev.:** Luk 18,9-14.
22. viol. eller rosa. 4.SØNDAG I FASTEN.
 ✠ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: 1 Sam 16,1b.6-7.10-13a;
 V. Sl 23,1-3a.3b-4.5.6.
 R. Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
2.L.: Ef 5,8-14.
Ev.: Joh 9,1-41 eller 9,1.6-9.13-17.34-38.
23. viol. Mandag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
 V. Sl 30,2+4.5-6.11-12a+13b
 R. Herre, jeg priser dig, for du har trukket mig op fra dybet.
L.: Es 65,17-21. **Ev.:** Joh 4,43-54.
Turibius Mongrovejo, biskop (†1606) kan ihukommes I 4. uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse tekster til 4. søndag i fasten. I så tilfælde bedes også den særlige præfation.
24. viol. Tirsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.

- V. Sl 46,2-3.5-6.8-9
 R. Hærskarers Herre er med os, Jakobs Gud er vor borg.
L.: Ez 47,1-9.12. **Ev.:** Joh 5,1-16.
25. hvid. HERRENS BEBUDELSE (h)
Gl.Cr.Særl.pf.
1.L.: Es 7,10-14
 V. Sl 40,7-8a.8b-9.10.11
 R. Se, jeg kommer, Herre, at gøre din vilje!
2.L.: Hebr 10,4-10 **Ev.:** Luk 1,26-38
26. viol. Torsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
 V. Sl 106,19-20.21-22.23
 R. Husk os, Herre, i nåde mod dit folk.
L.: 2 Mos 32,7-14. **Ev.:** Joh 5,31-47.
27. viol. Fredag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
 V. Sl 34,17-18.19-20.21+23
 R. Herren er nær ved dem, hvis hjerte er knust.
L.: Visd 2,1a.12-22. **Ev.:** Joh 7,1-2.10.25-30.
28. viol. Lørdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
 V. Sl 7,2-3.9b-10.11-12
 R. Herre min Gud, hos dig søger jeg tilflugt.
L.: Jer 11,18-20. **Ev.:** Joh 7,40-53.
29. viol. 5.SØNDAG I FASTEN.
 ✠ *Cr. Særl.pf.*
1.L.: Ez 37,12b-14;
 V. Sl 130,1-2.3-4.5-6b.7ab-8.
 R. Hos Herren er der troskab, hos ham er der altid udfrielse.
2.L.: Rom 8,8-11.
Ev.: Joh 11,1-45 eller 11,3-7.17.20-27.33b-45.
30. viol. Mandag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
L.: Tilf.A.t.Dan I(13),1-9.15-17.19-30.33-62 eller I(13),1-3.41c-62.
 V. Sl 23,1-3a.3b-4.5.6
 R. Selv om jeg går i mørkets dal, frygter jeg intet ondt, for du er hos mig.
Ev.: Joh 8,1-11.
I 5. uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse tekster til 5. søndag i fasten. I så tilfælde bedes også den særlige præfation.
31. viol. Tirsdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
 V. Sl 102,2-3.16-18.19-21
 R. Herre, lyt til min bøn, lad mit råb komme til dig.
L.: 4 Mos 21,4-9. **Ev.:** Joh 8,21-30.

Husk du også kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Biskoppens kalender

Marts 2020

1.	kl. 10.00	Messe i Domkirken
	kl. 16.30	Electio i Domkirken
2.	kl. 08.00	Messe hos Barmhjertighedens Missionærer
	kl. 13.00	Møde i Frihed og Lige Vilkår
3.	kl. 07.30	Messe, Redemptoris Mater
7.	kl. 14.00	Foredrag i Domkirken
9.-13.		Møde i Nordisk Bispekonference i Paderborn
14.		Firmelsesweekend Nord på Æm
17.	kl. 07.30	Messe, Redemptoris Mater
18.	kl. 09.15	Messe for medarbejderne på Gammel Kongevej
19.	kl. 08.00	Messe på Karmel
20.	kl. 14.00	Møde i Økonomisk Råd
22.	kl. 10.00	Messe i Sakramentskirken
24.	kl. 07.30	Messe, Redemptoris Mater
	kl. 17.00	Møde i Forretningsudvalget
25.-27.		Møde i COMECE
29.	kl. 10.00	Messe Hvidovre

Støtter mindre projekter
www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 4**, som udkommer den **20. marts 2020**, skal være KO i hænde senest den **2. marts 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 5**, som udkommer den **11. april 2020**, skal være KO i hænde senest den **23. marts 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 - 19

www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Den Nordiske valfart til Lourdes 2020

Temaet:

”Jeg er den uplettede undfangelse”

Den 27. juli til 3. august 2020
Indkvartering på Hotel Paradis samt
Accueil Notre Dame.

Fly fra København til Montpellier,
derfra videre med busser til Lourdes.

Gejstlig medvirken fra Den Nordiske
Bispekonference bl.a. biskop Czeslaw
og valfartspræst Michal Bienkowski.

Prisen for almindelige deltagere er
DKK 7.850,- og omfatter fly, bus
til/fra lufthavn, ophold med fuld
pension, valfartshæfte mm.

Medhjælperen deltager til reduceret pris
og kun efter nærmere aftale og
godkendelse af bestyrelsen.

Tilmeldingsmateriale rekvireres hos:
Marianne Larsen: +45 51242390
E-mail: tilmelding@lourdes.dk

Tilmeldingsfrist 1. april 2020

Den Nordiske Valfart til Lourdes

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Lituanasy
Sweden-Denmark

Det Hellige Land

Tag med Ridderordenen af Den Hellige Grav i Jerusalem
på pilgrimsrejse til det Hellige Land og støt de kristne

Ridderordenen af Den Hellige Grav i Jerusalem arrangerer igen i år en 5-dages pilgrimsrejse til det Hellige Land i den sidste uge i sommerferien.

Rejseperiode: 2. - 6. august 2020, Pris, inkl. fly, kost & logi: 8.000 kr
Kontaktperson: Frode Lundsteen Hansen KHS, T: 29897989, E: secretary@oessh.dk

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Advokat Sandra Moll Dirscherl
Telefon: 60 66 34 35
E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk
www.sandramoll.dk

Fagområder:
• Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
• Ægtepagter • Familieretssager • Køb af
fast ejendom i Danmark og udlandet

Bønnens Apostolat**Marts 2020****Fokus på de kristne i Kina:**

- at Kirken i Kina må
være udholdende ud
i troen på Evangeliet
og vokse i enhed.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information,
kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller
annonce@katolskorientering.dk.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
- også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

**TELEFONLINE
SOS FORBØN**

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Fonden Hoffmanns Minde

Hermed indkaldes ansøgninger til Fonden Hoffmanns
Minde. Fonden yder støtte til Den katolske Kirkes liv
og virke gennem de tre vedtægtsbestemte formål:

- Karitativ virksomhed primært for ældre og sårbare,
- Katolsk kirkebyggeri og
- Økonomisk støtte til præstelønninger

Fonden støtter primært formål i Danmark og ønsker
fortrinsvis at uddele donationer til katolske institutioner
godkendt efter Ligningslovens §8A. Der ydes ikke støtte
til daglige driftsopgaver, ligesom der ikke gives støtte til
enkeltpersoner.

Ansøgningsskema kan rekvireres på
tjl@hoffmannsminde.dk eller ved at skrive til
nedenstående adresse bilagt frankeret svarkuvert.
Ansøgning skal være legatbestyrelsen i hænde
senest 17. april 2020.

Fonden Hoffmanns Minde
c/o Ansgarstiftelsen
Att. Thomas Jacob Larsen
Gammel Kongevej 15 A
1610 København V

Kærlighed og tavshed

Unik norsk bog giver indblik i, hvordan karteuserne ser på sig selv.

Tekst: Lisbeth Rütz

SPIRITUALITET I 1958 kom 23-årige Jacob Dahl hjem til sine forældre i Oslo og fortalte, at nu agtede han at træde ind i karteuserordenen. Det skete kort tid efter, at han var blevet katolik. Hans ordensnavn blev dom Filip, og han blev derinde bag klostermurene i 60 år lige til sin død som 82-årig i 2018. Først levede dom Filip omkring 20 år i klostret i Salignac i Frankrig og senere 40 år i Vermont i USA, hvor han var med til at opbygge det nye karteuserkloster *Charterhouse of the Transfiguration*. Udefra set blev det et begivenhedsløst liv. Var det spild af liv, spørger lillebroren Hans Frederik Dahl i bogen "Dom Filip – karteuseren", udkommet sidste år på Sankt Olavs Forlag.

Tilsyneladende skiltes brødrenes veje.

Jacob – den lovende unge filolog – blev munk, og Hans Frederik blev kulturradikal. Han blev professor i medier og kommunikation og var i årevis tilknyttet det marxistiske forlag Pax. Alligevel forblev de to brødre tætte på hinanden livet igennem. Hans Frederik besøgte hvert år broderen et par dage og deltog i klostrets messer og tidebønner. I alle årene havde de to brødre mange samtaler om tvivl og tro. I 2005 udgav Hans Frederik Dahl bogen *Kallt til stilhet – Min bror Dom Filip*, og to år efter blev han selv katolik.

I bogens første kapitel overvejer Hans Frederik Dahl, hvorfor så mange mennesker i dag vælger troen fra. Disse overvejelser og hans lidt distancerede skepsis over for broderens livsvalg

skaber en fin kontrastvirkning til bogens hoveddel med dom Filips forelæsninger for munkene i Vermont over emner som klosterløfter, ydmyghed, lydighed, anger og barmhjertighed.

Langsomhedens dyd

Langsomhed lader til at være en karteusisk dyd. Philip Gröning måtte vente i 16 år, før han fik lov til at optage en film om livet i La grande Chartreuse, karteusernes moderhus. Det blev en film uden voiceover eller kommentarer, hvor det varer 20 minutter, før man hører den første replik. "Die große Stille" (Den store Stilhed 2005) er en film næsten uden replikker – man møder mest ord som bibelcitater, der kommenterer billederne fra landskabet omkring la Chartreuse eller munkenes daglige liv og arbejde.

I "Den store Stilhed" lever vi i næsten tre timer med La grande Chartreuse og der formidles et billede af klosterlivet bygget på tidløse værdier. I "Dom Filip karteuseren"

møder vi til gengæld en moderne karteuser, der har ét ben i middelalderen og ét i vores tid. Flere af foredragene er skrevet efter år 2000 og virker som et destillat af mange års refleksioner over, hvad der er kernen i karteusernes klosterliv. Og lad det være sagt med det samme. Nogle af teksterne kan være hård kost. At lydighed er en dyd er næsten uforståeligt for den stærkt individualiserede vestlige læser fra det 21. århundrede, hvor man er sin egen herre og skaber sig selv og sit eget liv.

Lydighedens dyd og tårernes gave

"Protestanter forstår ikke at Guds vilje for oss ordensfolk kan vise seg gjennom overordnede," skriver dom Filip (p. 157) og begrunder det med blandt andet eksempler fra Bibelen.

Maria forstod ikke, hvad Gabriel fortalte hende om Guds plan – men hun accepterede den, Josef bad ikke om udsættelse, da englen pålagde ham at flygte til Ægypten med Maria og Abraham adlød uden at stille

Fortættets nederunder ▶

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode	MASKINEL MAGASINPOST 42512 Afsender: Katolsk Orientering Katolsk Orientering · nr. 3 28. februar 2020 · 46. årgang POST PP DANMARK

op til diskussion, da han blev bedt om at ofre Isak på Morijas Bjerg.

Men Gud viste sin nidkærlighed, da Saul var ulydig i to ret små anliggender. Han ofrede uden at vente på Samuel, og han tilintetgjorde ikke alt og alle efter sejren over amalekitterne. Derfor mistede han sin kongeværdighed til David.

Et andet af dom Filips foredrag handler om angeren og tårernes gave. Hvad er der

galt, vil man nok spørge, hvis man ser et menneske sidde og græde ved en messe. Men måske er tårerne et tegn på, at den grædende er benådet. Tårer kan nemlig – som Peter Halldorf siger det – være et tegn på, at Gud har været på besøg, og at man har fået den nådegave at se sit liv i et nyt lys, hvor erkendelsen af egen synd hører sammen med sorg og smerte, men mærkeligt nok også rummer honningens sødme. Det har vi mistet fornemmelsen for i det 21. århundrede. Men det at gå i kloster er at bekende sin egen synd, siger dom Filip, og dermed udtrykker han en realitet fælles for alle kristne – nemlig at tro på Kristus og accept af kristendommen hører sammen med, at man godtager egen synd og indser, at anger er nødvendig.

Mange års læsning af den elskede andagtsbog *Kristi efterfølgelse* får dom Filip til at kaste nyt lys over bogen. Sædvanligvis tilskrives den augustinermunken Thomas af Kempis; men dom Filip hælder

mere til, at den er skrevet af Gerard Groote, der efter et udsvævende liv i Paris trak sig tilbage til karteuserklostret i Monikhuyse, hvor han i løbet af tre år skal have skrevet bogen som en samling notater med væsentlige indsigter i det åndelige liv. Efter de tre år hos karteuserne blev han en uhyre populær prædikant. Kristi efterfølgelse er ikke en håndbog i mystik; men den bærer præg af at være skrevet af en, der selv lever et liv gennemtrængt af mystik, og den handler om Kristi efterfølgelse ikke så meget ved efterligning som ved at lade sig fylde af hans ånd.

Bogen viser også, at dom Filip både havde menneskekundskab og en solid humoristisk sans. I "Prolog – Jeg David" ser kong David 1.000 år efter sin egen død tilbage på et broget liv med ægteskabsbrud, magtkampe, forræderi og fredløshed. Han fortæller om sin egen Messiasforventning til Jesajas og Josef. Indlægget om David og et andet om bønner for de afdøde er selvstændige meditationer og i modsætning til foredragene ikke beregnet til mundtlig fremførelse.

Hvad med fremtiden?

Cartusia numquam reformata quia numquam deformata. Karteuserordenen er aldrig blevet reformeret, fordi den aldrig er blevet deformeret, siger karteuserne om sig selv. De er sig bevidste, at de aldrig har behøvet reformer, fordi de altid har holdt fast ved deres grundlag – ensomhed og fokus på bøn. *Stat crux dum volvitur orbis* – Korset står fast, mens verden drejer rundt er deres motto. Det er Korset, der står fast over for verdens flygtighed. Den historiske fremstilling suppleres med citater fra ordenens *Consuetudines* (Sædvaner) skrevet mellem 1121 og 1128 af Guigo, den femte prior på la Grande Chartreuse.

Da antallet toppede, var der omkring 2.-4.000 karteusere – i dag er der omkring 400 – heraf cirka 50 nonner. Siden 1700-tallet er ordenen gået drastisk tilbage. Under det spanske skisma i 1784 gjorde klostrene i Spanien sig selvstændige. Mindst 50 karteusere blev halshuggede under den franske revolution. Josef IIs oplysningsprogram lukkede "unyttige" kontemplative klostre. og i 1798 måtte karteuserne forlade deres moderhus la Grande Chartreuse.

En overgang så det ud til, at ordenen fik et nyt dødsstød med antiklerikal lovgivning i Frankrig i 1901; men efter 1. Verdenskrig afgik antiklerikalismen ved døden i Frankrig, konkluderer Hans Frederik Dahl. I det 20. århundrede har stærke personligheder formået at genrejse klostrene og tiltrække mennesker, der søger et eremitliv med begrænset fællesskab. Ordenens ideal – at leve i ensomhed med Gud alene – var temaet for bogen *Amour et Silence* af dom Jean-Baptiste Porion (1899-1987) – en bog der skulle blive en klassiker i den åndelige litteratur og påvirke blandt andet Thomas Merton og Jacques Maritain.

I dag står karteuserne over for nye udfordringer. Mange af de gamle klostre i Europa lukker ned; men i efterkrigstiden er der kommet nye klostre i Sydkorea, Argentina, USA og Brasilien. Hans Frederik Dahls bog giver med sin historiske fremstilling og kort over ordenens udbredelse i dag et overblik over denne udvikling.

Det bør også nævnes, at "Karteuseren" er en æstetisk nydelse. Den er fyldt med farvefotos fra ordenens klostre og smukt trykt på godt papir i et håndvenligt format.

Hans Frederik Dahl. *Karteuseren. Tekster fra min bror dom Filip*. St. Olav Forlag 2019. 368 sider. Pris: 329 norske kroner.

Billede fra bogen *Karteuseren*.

De tyske biskopper vælger ny formand

Den reformvenlige biskop Georg Bätzing af Limburg skal stå i spidsen for bispekonferencen de næste seks år.

Tekst: Niels Messerschmidt

LEDELSE De tyske biskopper har på deres plenarmøde 3. marts valgt den 58-årige biskop Georg Bätzing af Limburg til ny formand for bispekonferencen. Han afløser kardinal Reinhard Marx, som i sidste måned meddelte, at han ikke ønskede genvalg til formandsposten.

Georg Bätzing er født i 1961 i Kirchen, i delstaten Rheinland-Pfalz. Efter studier i filosofi og teologi på universiteterne i Trier og Freiburg blev han præsteviet i 1987. Herefter arbejdede han som kapellan i Klausen og Koblenz, inden han i 1990 blev vicerektor for bispeddømmets præsteseminar i Trier – en stilling, han bestred indtil 1996. Samme år erhvervede han en doktorgrad i teologi og blev udnævnt til rektor for præsteseminariet. Blandt hans opgaver var også at organisere 'Heilig-Rock-Wallfahrt' i 2012 til Trier domkirke, hvor kirkens vigtigste relikvie, Jesu kjortel, blev udstillet for første gang siden 1996.

Den 1. november 2012 blev Bätzing udnævnt til generalvikar for bispeddømmet Trier, hvor han assisterede biskop Stephan Ackermann. I 2016 valgte domkapitlet i Limburg ham til at efterfølge Franz-Peter Tebartz-van Elst som biskop af Limburg, og han blev bispeviet af ærkebiskop Rainer Woelki af Köln 18. september samme år.

Bätzing har desuden været formand for bispekonferencens kommissioner for interreligiøs dialog og Verdenskirken.

Positiv overfor 'den synodale vej'

Biskop Bätzing har ihærdigt forsvaret beslutningen om at indlede den toårige synodale vej til fornyelse af lokalkirken.

Han deltog som værtsbiskop på det første synodale møde i Frankfurt i slutningen af januar og blev valgt til formand for den gruppe, der drøfter spørgsmål i relation til Kirkens seksualære.

På pressemødet efter sit valg sagde biskoppen ifølge det katolske nyhedsbureau KNA, at han ser det som én af Kirkens

Biskop Georg Bätzing af Limburg, 58 år, skal de næste seks år stå i spidsen for den tyske bispekonference – på et tidspunkt, hvor biskopperne og repræsentanter for det tyske katolikkers centralkomité har indledt en toårig proces til fornyelse af lokalkirken. Foto: Wikipedia.

En uigenkaldelig afsked

Magleås er solgt pr. 15. marts 2020.

BYGNINGER Bispeddømmets kursus-ejendom i Høsterkøb nord for København har fået ny ejer. Overtagelsesdagen var søndag den 15. marts 2020, og salgsprisen er 35 millioner kroner.

Køber er en privatperson, der ønsker at ombygge Magleås til privatbolig.

Bispeddømmet satte sin kursus-ejendom til salg pr. 1. januar 2019. Rudersdal Kommune meddelte fredag den 28. februar, at der ikke var indkommet klager vedrørende at give en dispensation for den landzonetilladelse, som knytter sig til bispeddømmets nu tidligere kursus-ejendom.

Den nye ejer havde betinget sig for at ville købe ejendommen, at kommunen ville give tilladelse til, at stedet fremover kunne fungere som privatbolig – en tilladelse, som altså nu foreligger.

"Det er med et vist vemod, at vi nu uigenkaldeligt tager afsked med Magleås,

som i en årrække betød meget for bispeddømmet. Men det er også med lettelse, at vi kunne komme af med bygningerne til en fornuftig pris, som kan lette vores økonomi i fremtiden", udtaler generalvikar Niels Engelbrecht.

"Samtidig har vi inden for det sidste år kunnet afslutte salget af annektsbygningen i Ordrup efter en årelang proces, hvor det måtte afklares med Gentofte Kommune, hvad køberen kunne få lov til at bruge bygningen til. Også i Nakskov har det taget lang tid at få kommunens godkendelse til at nedrive den skimmelsvamp-inficerede præstegård, så vi kunne sælge grundstykket til Steno Skolen til legeplads. Salget var en betingelse for, at skolen ville leje kirkebygningen, som fortsat med visse begrænsninger vil kunne bruges til gudstjeneste af menigheden".

NM

kerneopgaver at bekæmpe racisme og agitation og at lade det ske i samarbejde med alle de "konstruktive kræfter" i landet.

Han understregede også, at det er "ekstremt vigtigt" at forsvare religionsfriheden i Tyskland for samtlige religioner. Især er det vigtigt for kristne at "være i dialog med vore jødiske brødre og søstre i troen".

Bätzing kom på pressemødet også ind på den videre efterforskning af overgrebs-sagerne, som han kalder "en central udfordring for Den katolske Kirke i Tyskland", og det er hans håb, at man meget snart kan nå frem til en løsning, som yder ofrene fuld retfærdighed.

Ifølge KNA har Bätzing i de interne kirkelige debatter positioneret sig på reformfløjen og har blandt andet talt for at afskaffe det tvungne præstecelibat.

"Jeg tror ikke, det vil skade Kirken, hvis præster frit kan vælge, om de ønsker at leve i et ægteskab eller ej", har han tidligere udtalt, men fremhæver samtidig vigtigheden af at "redde" celibatet som livsform: "For mig er celibatet noget meget værdifuldt, for det er den måde, Jesus levede på".

En dialogens mand

KNA skriver videre, at den nye formand tillægger dialogen stor betydning, og at envejs-kommunikation ligger ham fjernt: "Jeg er nødt til at træffe beslutninger; men inden da har jeg brug for fælles konsultationer".

Bätzing valgte som biskop mottoet *Congrega in unum* – før sammen til et. Både formanden for pastoralrådet i bispeddømmet Limburg, Ingeborg Schillai, og Volker Jung, leder af den evangeliske kirke i Hessen, vurderer i følge Frankfurter Allgemeine, at dette er lykkedes. Endelig skal biskop Bätzing ifølge KNA have udtalt sig kritisk mod at udelukke kvinder fra viede embeder i Kirken, og havde sagt, at han som biskop "tager det alvorligt, at udelukkelsen af kvinder fra viede embeder må anses for at være grundlæggende uretfærdigt og upassende i det omgivende samfund, hvor kvinder og mænd nu i lang tid har haft de samme rettigheder".

Bätzing er en af indbyderne til den tredje økumeniske kirkedag, der finder sted fra den 12. til den 16. maj i Frankfurt am Main.

Fasteprediken

Helbredelsen af den blindfødte.

Læs mere på side

5

Lourdes

Fællesskab med håb og lys.

Læs mere på side

6-7

Borneo

Kirke i et multikulturelt samfund.

Læs mere på side

8-9

KATOLSK WEBSHOP WWW.PASTORAL.DK

15% Rabat på bøger om katolsk tro når du bestiller online - brug rabatkoden **kg3rt2x** koden indsættes i 'indkøbskurven' inden du går til betaling og gælder indtil søndag 29. marts

KO mener

Efterlyser den 'gode' algoritme

Brugen af kunstig intelligens (AI) er i disse år i kraftig vækst og fører så store samfundsforandringer med sig, at nogle af dem, der er tættest på udviklingen, nu råber vagt i gevær. Teknologien udvikler sig i dag i et værdimæssigt og etisk tomrum, der truer både individets sikkerhed og demokratiet, påpeger de.

AI bruges fx i selvkørende biler, automatisering af produktionsprocesser, målrettet søgning på Google og nyheder på Facebook, til at diagnosticere patienter, sortere i jobansøgninger, men også til avancerede våbensystemer og ansigtsgenkendelse. Og i takt med, at AI bliver stadig mere sofistikeret og en stadig større del af vores hverdag, er det bydende nødvendigt, at civilsamfundet sikrer sig, at teknologien ikke løber etisk af sporet.

Mange har advaret mod denne udvikling, og Vatikanet har netop været vært for et møde med store aktører som Microsoft, IBM, FNs fødevarerorganisation FAO, den italienske regering m.fl. for at drøfte vigtigheden af en etisk tilgang til teknologien.

På mødet, arrangeret af det pavelige livets akademi, underskrev de erklæringen 'Call for an AI Ethics', der udstikker retningslinjerne for en etisk tilgang til brugen af AI, og teknologivirksomheder, regeringer og institutioner opfordres til at tage et medansvar for at skabe en fremtid, hvor digital innovation og teknologiske fremskridt skal tjene mennesket og dets kreativitet og ikke erstatte dem.

En sådan tilgang skal ifølge erklæringen bygge på de seks principper: 1) transparens (AI-systemer må i princippet kunne forklares), 2) inklusion (alle menneskelige behov skal inddrages, så alle kan få gavn heraf og de bedste betingelser for at udtrykke og udvikle sig), 3) ansvarlighed (AI må udvikles og implementeres med ansvarlighed og transparens for øje), 4) upartiskhed (udviklingen må ske uden forudgående bias), 5) pålidelighed (systemerne skal være pålidelige), og 6) sikkerhed og privatliv (disse aspekter skal inddrages i udviklingen).

"Den teknologiske udvikling kan gøre verden bedre, hvis den ledsages af en etik inspireret af visionen om 'det fælles bedste' – en etik om frihed, ansvar og broderskab, der fremmer en integreret menneskelig udvikling i forhold til andre og til hele skaberværket", sagde pave Frans i sin tale til deltagerne.

Vatikanets interesse for teknologien er ikke af nyere dato, og flere af de pavelige akademier arbejder målrettet for at undersøge, hvad AI, robotteknologier og andre nye teknologier betyder for den katolske tro og humaniteten generelt. Underskrivelsen af dokumentet er et tegn på, at Kirken i stigende grad har blik for de etiske aspekter ved AI og forstår vigtigheden af at samarbejde med de vigtigste aktører i denne proces. Også herhjemme er de etiske udfordringer forbundet med AI på dagsordenen. Sidste år præsenterede regeringen en national strategi for kunstig intelligens, der bl.a. lægger op til, at vi får et fælles etisk grundlag for kunstig intelligens. Det betyder, at denne teknologi skal udvikles inden for lovgivning og samtidig med respekt for borgernes rettigheder. Der er øremærket 60 mio. kroner til initiativet. *NM*

Moder Tekla død 83 år gammel

Birgittasøstrenes tidligere generalabbedisse sov stille ind den 3. marts i søstrenes moderhus på Piazza Farnese i Rom, 83 år gammel.

ILDSJÆL Moder Tekla Famiglietti blev født Napoli i 1936, og besluttede allerede som 13-årig at indtræde i Den hellige Birgittas orden. I Birgittahuset i Rom modtog hun i starten af 1950'erne åndelig vejledning og støtte fra ordenens grundlægger, den svenske Moder Elisabeth Hesselblad.

I 1979 blev Moder Tekla valgt til ordens generalabbedisse, og de næste 37 år ledte hun ordenen med stor energi og beslutsomhed. I disse år blev antallet af klostre mere end fordoblet, ligesom antallet af søstre steg betragteligt. I dag har birgittaordenen mere end 600 søstre fordelt på 55 klostre i 19 lande på fire kontinenter.

Fra sit hjemland Polen var den hellige Johannes Paul II godt bekendt med den hellige Birgitta, der var værftsarbejderne i Gdansk skytshelgen. I årenes løb udviklede der sig et dybt venskab mellem Moder Tekla og den polske pave. I Rom og i Vatikanet blev hun betragtet både med beundring og respekt, og hun blev regnet for en af de mest indflydelsesrige kvinder i Den katolske Kirke. Da den polske pave besøgte de nordiske lande i juni 1989, boede han under sit ophold i Sverige hos birgittasøstrene i Djursholm. Moder Tekla havde i sin tid været priorinde for klostret og havde dér lært at tale svensk – et blandt mange sprog, som hun beherskede.

Da pave Johannes Paul II ti år senere udråbte den hellige Birgitta til at være én af Europas tre kvindelige skytshelgener,

havde Moder Tekla afgjort en finger med i spillet.

Moder Tekla arbejdede i mange år for, at Elisabeth Hesselblad skulle kanoniseres. Dette målrettede arbejde bar i sidste ende frugt, da pave Frans i juni 2016 helgenkærede denne svenske ordensgrundlægger.

Vatikanet har i flere sammenhænge gjort brug af Moder Teklas store diplomatiske evner. Til hendes fornemmeste diplomatiske indsats hører, at hun via personlige kontakter til Fidel Castro banede vejen for, at

I årenes løb udviklede der sig et dybt venskab mellem den polske pave Johannes Paul II og Moder Tekla – begge to magtfulde skikkelser i Den katolske Kirke. Foto: L'Osservatore Romano.

McCarrick indblandet i endnu en speget sag

Den tidligere og nu laicerede kardinal Theodore McCarrick donerede store beløb til et skandaleramte religiøst institut og til ledende embedsmænd i Vatikanet.

Tekst: Niels Messerschmidt

USA Ifølge avisen The Washington Post har den tidligere kardinal og ærkebiskop, Theodore McCarrick, givet sammenlagt næsten én mio. dollar til Det inkarnerede Ords Institut (IVE) i perioden 2004-17. Institutet blev grundlagt i Argentina i 1984 af pater Carlos Miguel Buela. Han blev i 2016 kendt skyldig af Vatikanet for at have begået seksuelle overgreb.

Det amerikanske *Catholic News Agency* skriver, at McCarrick udnyttede sin position som ærkebiskop og kardinal til at støtte instituttet og forsvare det mod intern kritik i Kirken, blandt andet fra daværende ærkebiskop Jorge Bergoglio af Buenos Aires, den nuværende pave Frans.

McCarrick blev laiceret i februar 2019, efter at Vatikanet havde fundet ham skyldig i at have begået seksuelle overgreb på mindreårige og udvist upassende opførelse. McCarrick lod sig pensionere som ærkebiskop af Washington DC i 2006.

Ifølge *The Washington Post* donerede McCarrick beløb til instituttet via en fond, som var tilknyttet ærkebispedømmet Washington og hvis midler var øremærket

velgørende formål. Via fonden donerede han gennem årene store beløb til såvel velgørende formål som til en række ledende embedsmænd i Vatikanet.

Efter sin pension valgte McCarrick i 2011 at bosætte sig i nærheden af instituttets præsteseminar i Chillum, Maryland. Nogle af instituttets seminarister og en præst blev tilknyttet McCarricks stab, både mens McCarrick boede dér og efter at han flyttede i slutningen af 2016. Disse ansættelser blev finansieret af midler fra ærkebispedømmet Washington.

Dagbladet skriver videre, at McCarrick valgte at bosætte sig i nærheden af IVE's seminar efter at han var blevet pålagt sanktioner af pave Benedikt, der også beordret McCarrick til at flytte væk fra Redemptoris Mater, ærkebispedømmets eget præsteseminarium, hvor han havde boet i en tilknyttet lejlighed.

Advarede mod McCarricks livsførelse

I 2018 hævdede den tidligere apostoliske nuntius for USA, ærkebiskop Carlo Maria

Den hellige Stol og Cuba genoprettede de fulde diplomatiske forbindelser. I samme forbindelse lykkedes det hende at få tilladelse til at åbne flere birgittinske klostre på øen.

Moder Hilaria var også kendt for sin økumeniske indstilling, og hun overdrog i sin tid Sct. Katarina-kapellet i Birgittahuset i Rom til Svenska Kyrkan, så de dér fik mulighed for at fejre gudstjenester og messe her.

Moder Tekla var også en drivende kraft i forbindelse med flere store birgittajubilæer, som blandt andet resulterede i økumeniske gudstjenester i Peterskirken med deltagelse af statsledere og ærkebiskopper fra Norden. For hendes mangeårige indsats med at styrke relationerne mellem Sverige og Vatikanet tildelte den svenske Kong Gustav XVI hende i 1991 den fornemme orden Kommandørstecknet av Nordstjärneorden.

Fredrik Vahlquist, Signum.se

Viganò, at han allerede i 2006 havde advaret ledende embedsmænd i Vatikanet om McCarricks historik med seksuel overgreb og upassende opførelse. McCarricks efterfølger i ærkebispesædet Washington DC, kardinal Donald Wuerl, blev informeret om en overgrebsanklage mod McCarrick tilbage i 2004, mens han var biskop af Pittsburgh.

Mens McCarrick boede i nærheden af IVE's seminar, spiste han hyppigt sammen med fællesskabet, og havde som nævnt en præst og seminarister tilknyttet sig som sin personlige stab. Men hans tilstedeværelse gav ifølge kilder anledning til interne spændinger på seminaret, og flere åndelige vejledere advarede seminaristerne mod McCarricks 'verdslige' livsførelse.

Catholic News Agency har tidligere skrevet, at McCarrick insisterede på at få en særlig diæt, og at han ofte bad de seminarister, som indgik i hans stab, om at tage med ham på kasino og på weekendture til en hus ved kysten. McCarricks opførelse resulterede i, at flere af seminarets åndelige vejledere klagede til IVE's hovedkontor i Rom.

IVE oplyser til *Catholic News Agency*, at kardinal Wuerl efterfølgende greb ind og tvang McCarrick i 2018 til at fraflytte sin bolig i nærheden af seminaret.

McCarrick ordinerede præster for instituttet så sent som i 2017.

Vatikanet har tidligere i år meddelt, at man i nær fremtid vil offentliggøre en rapport over sine interne sagsakter om Theodore McCarrick.

Kommission skal undersøge og afhjælpe udbrændthed

Større tryghed og klarere regler skal hindre ordenssøstre i at brænde ud.

Tekst: Niels Messerschmidt

INDSIGT Det seneste nummer af Vatikanets månedsmagasin *Donne Chiesa Mondo* (Kvinder, Kirken, Verden) behandler over fire sider emnet 'udbrændthed i det religiøse ordensliv'. Der er også et interview med den australske psykolog og søster Maryanne Lounghry, som står i spidsen for en ny studiekommision til at undersøge fænomenet og over de næste tre år komme med forslag til, hvordan man kan forbedre søstrenes situation.

Kommissionen er nedsat af International Union Superior Generals (UISG) i samarbejde med Union of Superior Generals (USG).

"Det handler ikke kun om at undersøge de individuelle tilfælde, men også hele økosystemet", præciserer sr. Maryanne, der forsker og underviser i psykologi på Boston College og Oxford universitet: "For ellers kigger vi kun på halvdelen af problemet, da de overordnede strukturer er med til at forme individets eksistens".

Tydelige regler og gode livsforhold

Den australske psykolog foreslår, at de kvindelige ordenskongregationer verden over begynder at udarbejde "et adfærdskodeks i stil med retningslinjer til forebyggelse af overgreb på mindreårige". Ifølge sr. Maryanne er så mange ordenssøstre i dag uddannet i at kunne "identificere behov, forpligtelser og rettigheder", at man ville kunne udarbejde sådanne retningslinjer uden at skulle trække på hjælp udefra.

Hun foreslår, at man investerer i ordens-

søstres trivsel ved at indføje en række retningslinjer i retningslinjerne, fx retten til to ugers ferie, løn, anstændig indkvartering og adgang til internet. "Det er altid vanskeligere selv at skulle forhandle sig til disse goder, og klare regler mindsker risikoen for at søstrene bliver misbrugt".

Sr. Maryanne opfordrer kongregationerne til rammer, "der minder om ansættelseskontrakter", så den enkelte ordenssøster véd

Det seneste nummer af Vatikanets månedsmagasin *Donne Chiesa Mondo* sætter blandt andet spot på, hvordan man forhindrer udbrændthed i det religiøse ordensliv.

"hvad man hhv. kan og ikke kan kræve af hende". Hun foreslår også, at den stedlige biskop eller sognepræst ligger inde med en kopi af retningslinjerne, så søsteren i tvister fx kan sige til dem eller sin overordnede: "Du ved, jeg arbejdede 38 timer denne uge. Jeg kan ikke arbejde søndag og er først tilbage på mandag – jeg har brug for en fri-dag".

Skaber tryghed og forudsigelighed

Den australske psykolog insisterer også på større "tryghed og forudsigelighed" i nonners og ordenssøstres forhold, så de fx "ikke behøver at frygte, at de med kort varsel at blive sendt til den anden side af jorden [...] Det, ikke at have kontrol over sit eget liv og ikke selv at kunne planlægge sit arbejdsliv, skader éns mentale sundhed. At man går i uvished, uden at der findes præcise retningslinjer, kan medføre intimidering, overgreb og chikane".

Sr. Maryanne anbefaler også, at der udvises en vis "fleksibilitet" hvad angår de rekreative aspekter, så en ordenssøster også har mulighed for at slappe af, arrangere fester og sammenkomster, og deltage i åndelige retræter. "Et sådant regelsæt kan fx også indeholde en bestemmelse om, at en ordenssøster har ret til at holde et sabbatår hvert femte år – og at kongregationen så håndhæver det på en transparent måde".

Endelig minder sr. Maryanne os om, at selv ordenslederne kan blive ramt af arbejdsrelateret stress, og at man derfor ikke undervurderer betydningen af planlægning til at tackle fx uventede situationer. Lederne bør ikke kun have supervision, men også lære "hvordan man håndterer nødsituationer. At være forberedt på krisestyring er som at tage et førstehjælpskursus".

Donne Chiesa Mondo har tidligere beskrevet, hvordan ordenssøstre i stor stil udnyttes til gratis arbejdskraft som husholderske hos ledende gejstlige, navnlig kardinaler.

hvordan skolen kan blive bedre til at efterleve børnekonventionen målt ud fra religionsfriheden til børn og unge i skolen", siger Sveriges Kristne Råds generalsekretær Karin Wiborn. "Vores spørgeundersøgelse omfatter unge troende fra de kristne kirker. Der er grund til at tro, at fx muslimske og jødiske unge har lignende oplevelser, og måske i endnu højere grad", siger biskop Anders Arborelius fra Stockholms katolske bispedømme. NM

Unge kristne krænkes

En rapport fra Sveriges Kristne Råd viser, at hver anden ung svensk kristen har oplevet at blive krænket på grund af sin tro.

TROSLIV Fra den 1. januar i år er FN's børnekonvention blevet en del af svensk lovgivning – noget de forskellige kirkesamfund længe har arbejdet for. Spørgsmålet er så, hvordan konventionen kan understøtte religionsfriheden for børn/unge i Sverige?

For at belyse spørgsmålet blev 393 unge kristne fra forskellige kirkesamfund interviewet, og de blev blandt andet spurgt, om de har været udsat for diskrimination og krænkelser på grund af deres kristne tro. Svarene er ret nedslående, hvilket fremgår af rapporten 'Unga troende i samhället', som Sveriges Kristne Råd udsendte i februar. Den viser, at hver anden ung kristen føler sig krænket på grund af deres tro, og i flere tilfælde er deres lærer krænkeren.

Hver anden krænket

Halvdelen af de adspurgte (49%) svarer, at de har oplevet at blive krænket på grund af deres kristne tro. Det er en langt højere andel end gennemsnittet for unge i det svenske samfund. Ifølge myndighederne oplyser 14,2 % af alle landets unge, at de har oplevet at blive diskrimineret.

Navnlig i skolen oplever mange unge svenskere, at de bliver krænket på grund af deres tro – ikke kun af deres klassekam-

merater, men især af deres lærere. Således svarer hver fjerde i undersøgelsen, at de har oplevet at blive krænket af deres skolelærer, og det sker ofte i forbindelse med undervisning i naturfag og religion.

"Vores rapport peger på en problematisk situation for troende unge, især når det er læreren, der krænker. Rapporten er endnu et tegn på, at religionsfriheden i Sverige ikke er så indlysende, som vi gerne ville tro det", udtaler ærkebiskop Antje Jackelén fra Svenska Kyrkan til Sveriges Kristne Råd.

Hvad sker der på sigt?

Jackelén får opbakning fra Daniel Alm fra Pinsekirken:

"FN's børnekonvention handler om barnets ret til en alsidig uddannelse samt retten til en religiøs og kulturel identitet. Men hvad sker der på sigt med et samfund, hvor unge troende ikke opmuntres til at søge deres egen overbevisning og samtidig lærer at respektere andres tro?" spørger Daniel Alm.

Rapporten blev præsenteret i Stockholm samme dag som Svenska Dagbladet bragte en kronik i den trykte udgave af avisen underskrevet af flere kirkeledere. "I kronikken opfordrer vi uddannelsesminister Anna Ekström og Skolverket til at kortlægge,

Kort nyt

Hver 4. nye katolske præst er polak

GEJSTLIGE Ifølge landets katolske statistikkontor finder hver fjerde præstevie i Europa sted i Polen. Af statistikken fremgår også, at siden årtusindskiftet er antallet af nye præster i Polen faldet, mens antallet, der forlader præstegerningen, er steget. Det skriver det katolske website *deon.pl*.

De sidste par år blev der årligt viet ca. 350 nye katolske præster i Polen, og de udgør ca. 26 procent af det samlede antal nye præster i Europa. På kontinentet blev der viet 1.272 nye præster i 2017; på verdensplan var antallet 5.800.

Appelsag behandles i marts

AUSTRALIEN Landets højesteret har fastsat datoen for behandlingen af kardinal Georg Pells sidste appellmulighed for sin fængselsdom for at have begået seksuelle overgreb på mindreårige. Hans appelsag behandles den 11.-12. marts

Kardinal George Pell blev dømt den 11. december 2019 for fem sigtelser om at have begået seksuelle overgreb i 1996 og 1997, mens han var ærkebiskop af Melbourne. Han blev idømt seks års fængsel og skal afsone mindst tre år og otte måneder inden han har ret til at søge om prøveløsladelse. Han har hele tiden fastholdt sin uskyld.

Lagrer verdensarv på Svalbard

EFTERTIDEN Repræsentanter fra Vatikanstaten har besøgt Svalbard med henblik på at deponere manuskripter og tegninger fra middelalderen i det såkaldte *Arctic World Archive*.

Dybt inde i en nedlagt mineskakt vil dokumenter og billeder blive lagret på mikrofilm, som har en holdbarhed på min. 500 år. IT-koordinator Paola Manoni oplyser, at man dér bl.a. vil opbevare Botticellis illustrationer fra 1400-tallet til Dantes 'Den guddommelige Komædie', det præ-colombianske manuskript 'Borgiano Mexicanor' og autograferne af Galileo Galilei, Rafael og Boccaccio.

Tænd et lys for familier på flugt i Uganda

Nu kan du købe et smukt fastelys fra Caritas Danmark og samtidig hjælpe familier i Uganda med at få mad på bordet. Overskuddet går til Caritas' fasteindsamling. Du kan vælge mellem to flotte forskellige lys, som kan lyse op omkring dig i faste- og påsketiden.

Køb dit lys i Pastoralcenterets webshop:

www.pastoral.dk

Læs mere om Caritas' fasteindsamling på:

www.caritas.dk/detsidstetrae

Caritas
Danmark

Det klikker vi på

Katolikkers yndlingslinks

NETMEDIER Torben Riis er 73 år, cand.mag, lektor emer. og var fra 2005-2007 redaktør af *Katolsk Orientering*. I dag er han i sit otium fortsat travlt beskæftiget som redaktør af *katolskmagasinet.dk* og af *RFMnyt* – medlemsblad for bevægelsen Respekt for menneskeliv.

Han har nyoversat den franske forfatter Georges Bernanos' roman *En landsbypræsts dagbog* og sammen med sin hustru Ingegerd den amerikanske forfatter Flannery O'Connors novellesamling *Skæringspunkt og andre noveller*

Senest har han skrevet to lærebøger til brug for konfirmandundervisningen: *Jeg tror* og *Den katolske Kirke i 2000 år*.

Hvad klikker du helst på?

Som redaktør af to publikationer er jeg nødt til at holde mig løbende orienteret om, hvad der sker i Verdenskirken, og der findes i dag et væld af websites især i den engelsktalende verden, men også i Europa og Asien.

Lad mig blot nævne nogle af de kilder, jeg trækker mest på: Jeg har i øjeblikket et web-abonnement på den engelske ugeavis *Catholic Herald*, som udkommer på begge sider af Atlanten, og som, synes jeg, giver et grundigt og sagligt billede af, hvad der sker her og nu - og samtidig byder på gode og engagerede debatindlæg. Det samme kan siges om den tyske ugeavis *Die Tagespost*, som ikke mindst er interessant læsning i denne krisetid i Den katolske Kirke i Tyskland. Også det franske katolske tidsskrift *L'Homme Nouveau* har jeg undertiden fundet inspiration i.

Går vi til USA, er udvalget stort og varieret. Her læser jeg blandt andet de websites, som holder mig orienteret om bioetiske spørgsmål såsom abort og eutanasi (især til brug for *RFMnyt*). Det kan være Michael Cooks *Mercatornet*, Reggie Littlejohns *Women's Rights Without Frontiers*, Steven Moshers rapporter fra Population Research Institute (*pri@pop.org*) eller de to "pro life"-websites *LifeNews.com* og *LifeSiteNews.com*. De to sidstnævnte dækker så godt som alt, hvad der vedrører tro og etik både i det amerikanske samfund og i den kriseramte katolske Kirke i dagens USA.

I den lidt tungere, mere akademiske ende af spektret finder man websites som *Catholic World Report*, *Crisis Magazine* og sidst, men ikke mindst den erfarne vaticanist Sandro Magisters blog *Settimo Cielo*, som udkommer på italiensk, fransk, spansk og engelsk med analyser møntet på dem, der interesserer sig for, hvad der rører sig bag Vatikanets mure.

LR

Jean Vanier havde også en mørk side

Året efter hans død afslører en rapport, at grundlæggeren af de verdensomspændende L'Arche-bofællesskaber, Jean Vanier, har udnyttet seks kvinder seksuelt. Afsløringerne har rystet og chokeret katolikker verden over.

Tekst: Niels Messerschmidt

EFTERMÆLE Han blev kaldt en levende helgen og en af vor tids mest fremtrædende åndelige vejledere. Det skortede heller ikke på hædersbevisninger for det store og uselviske arbejde, den fransk-canadiske filosof og humanist Jean Vanier (1928-2019) havde gjort for udviklingshæmmede gennem mere end et halvt århundrede, og som konkret har udmøntet sig i de nu verdensomspændende L'Arche-bofællesskaber og den økumeniske Tro & Lys-bevægelse, der støtter familier med mentalt handicappede børn i 82 lande.

En af de største anerkendelser for sit arbejde modtog Jean Vanier i 2015, fire år før sin død, da han blev hædret med den prestigefulde Templeton Pris, som også kaldes 'den åndelige Nobelpris'. Vanier modtog også en lang række andre hædersbevisninger og i Frankrig, hvor han boede i mere end halvdelen af sit liv, modtog han nationens fornemme fortjenstorden Æreslegionen.

Mange så op til Jean Vanier som en moralsk uangribelig person, der utrætteligt talte de marginaliseredes sag, og udover at være forfatter til mere end 30 bøger var han også en højt skattet international foredragsholder og retræteleder.

Men nu skal Jean Vaniers historie skrives godt og grundigt om, efter at en rapport – bestilt af L'Arches ledelse – indeholder vidnesbyrd fra seks kvinder, der samstemmende beskriver, hvordan Vanier forgreb sig på dem i perioden 1979-2005, da de opsøgte ham for at få åndelig vejledning. Rapporten er udarbejdet af den britiske organisation GCPS Consulting, der er specialiseret i efterforskning og forebyggelse af seksuelle overgreb, og de kan ikke udelukke, at der findes flere potentielle ofre.

Rystet over afsløringerne

Efter rapportens offentliggørelse sendte L'Arche internationale ledelse, Stephan Posner og Stacy Cates Carney, den 22. februar et brev til samtlige 154 L'Arche-bofællesskaber verden over. Heri skriver de, at "vi er rystet over afsløringerne, og vi fordømmer uden forbehold Jean Vaniers handlinger, der står i direkte modsætning til de værdier, han ellers stod for. Handlingerne er uforenelige med grundlæggende regler, når det gælder respekt for mennesker og menneskers værdighed, og de står i modsætning til de grundlæggende værdier og retningslinjer, som L'Arche-bevægelsen bygger på".

I et efterfølgende interview til den franske katolske tv-station KTO sagde Stephan Posner, at L'Arche-bevægelsen føler sig forrådt af sin grundlægger. "Jean har løjet for os. Vi er lamslåede og chokerede", og videre, at "for os skal den totale åbenhed omkring denne sag forhindre, at organisationens arbejde kommer til at lide under afsløringerne".

Da nyheden blev kendt, troede Kirsten Holdt Jørgensen, vicekoordinator for Tro & Lys' provins, som omfatter Danmark, Sverige, Norge og Estland, først, at der

var tale om fake news. Efter rapportens offentliggørelse har hun skrevet flg. på foreningens hjemmeside:

"Også i Tro og Lys Danmark er vi rystede og triste over denne nyhed; men vi mener, at åbenhed er vigtigt, og at sandheden skal frem. Selv om vi har gode minder om Jean Vanier og er glade for alt det gode, som han har været med til at sætte i gang rundt omkring i verden, så er det vigtigt, at ofrene får mulighed for at komme af med den smerte og skam, som de har båret rundt på i mange år. Skulle nogle have haft tilsvarende oplevelser med Jean Vanier, må de gerne henvende sig til os".

Til *Katolsk Orientering* siger Kirsten Holdt Jørgensen, at "selv om Jean Vaniers mørke side nu er kommet frem i lyset, hvilket er både rystende og forfærdeligt, må vi ikke lade det overskygge det store arbejde, Jean har gjort for L'Arche og Tro & Lys. Det er jo ikke institutionerne, der har gjort noget galt – det er Jean Vanier selv, og nu skal vi lære at leve med det, vi nu ved om Jean Vaniers mørke side".

Tro og Lys Danmark arbejder i dag efter et adfærdskodeks, der skal forebygge, at misbrug foregår inden for organisationen, og "skulle dette forfærdelige alligevel ske, skal der øjeblikkeligt tages hånd om det, hvorefter der eventuelt foregår et retsligt efterspil", ifølge organisationens nordiske vicekoordinator.

Afvigende form for mystik

Jean Vanier var søn af en højtstående officer og diplomat, George P. Vanier, som fra 1959-67 var generalguvernør i Canada. I den periode, hvor faderen var generalguvernør, valgte sønnen at udskifte en lovende karriere som officer i flåden og som akademiker, der studerede filosofi og teologi, med et helt anderledes og enkelt liv sammen med udviklingshæmmede personer.

Højt at flyve, dybt at falde. Afsløringerne om, at Jean Vanier har udnyttet sin åndelige autoritet til at forgribe sig på mindst seks kvinder, kaster en dyster skygge over hans lange liv i uselvsk tjeneste for udviklingshæmmede og samfundets udstødte. Foto Lefteris Pitarakis, Associated Press.

Modet til at tage dette radikale skift fik Jean Vanier af sin åndelige vejleder, dominikanerpræsten Thomas Phillippe, der allerede i mange år havde været dybt engageret i forbedre forholdene for mennesker, der faldt udenfor samfundets generelle opfattelse af "normalitet", ikke mindst mentalt handicappede.

Efter et besøg på to franske psykiatriske institutioner i 1964 inviterede Jean Vanier to mænd til at bo sammen med sig i sit hjem i Trosly-Breuil, der skulle blive det første af det, der i dag omfatter 154 L'Arche-bofællesskaber i næsten 40 lande.

Det, som især har vakt manges bestyrtelse, er, at Jean Vanier tilsyneladende har videreført en afvigende form for mystik, som blev praktiseret af Thomas Phillippe. De forblev nære venner indtil Thomas Phillippes død i 1993, også selv om Vatikanet allerede i 1956 havde frakendt Thomas Phillippe retten til at virke som præst. Flere vidnesbyrd har nemlig dokumenteret, at Thomas Phillippe legitimerede seksuelt samkvem med en pseudo-teologisk retorik om sex som en slags nådegave og en direkte relation med Gud.

"Der var ikke tale om uskyldige berøringer, men om en åndelig dominans baseret på en slags hjemmelavet teologi i den hensigt at retfærdiggøre det, der ikke kan retfærdiggøres", forklarede Stephan Posner til tv-stationen KTO.

Ifølge kilder skulle Jean Vanier som ganske ung have deltaget i sådanne handlinger i en lille gruppe bestående af Thomas Phillippe, dennes bror og flere kvinder. Det er denne praksis, Jean Vanier tilsyneladende har fortsat med de seks ofre, som rapporten omtaler.

Det er i skrivende stund svært at vurdere, hvilke konsekvenser rapportens afsløringer vil få for Jean Vaniers eftermæle og hans livsværk. Men Jean Vaniers historie lærer os, at vi bør være varsomme med at sætte folk op på en piedestal, uanset deres mange gode dyder og handlinger til trods. For selv i det mest fromme menneske findes en flig af mørke – et mørke, som hvis det får lov til at udfolde sig, ikke blot risikerer at fortære os selv, men også skade mennesker omkring os. De nyeste oplysninger om Vaniers ugerninger bør minde os om, hvor kort der kan være mellem at være en helgen og at være en synder.

Den blindfødte – et forbillede for vor tro

Tanker om evangeliet til 4. søndag i fasten, om helbredelsen af den blindfødte.

Tekst: Pastor Sigurd Sverre Stangeland, andenpræst ved Sct. Albani Kirke, Odense

PRÆDIKEN I dagens evangelium møder vi en blindfødt, som af Jesus bliver helbredt for sin blindhed. Men der er – interessant nok – ingen, der ønsker ham tillykke. Omgivelserne forholder sig ambivalente, ja åbenlyst fjendtlige over for manden. Hvorfor? Jo, fordi manden hævder, at Jesus har helbredt ham. Men dette ønsker man ikke at acceptere. Man frabeder sig, at Jesus får æren for at have helbredt en blind mand. Gang på gang bliver han opfordret til at benægte, at Jesus har noget med hans helbredelse at gøre. Denne tekst taler til mig; jeg synes faktisk den er endnu mere aktuel i vor tid end den var for 2.000 år siden!

Da jeg studerede til præst, mødte jeg mange unge mænd fra forskellige lande, som havde høstet lidt af de samme erfaringer som denne blindfødte mand. Mange var vokset op i familier, hvor troen på Gud ikke havde spillet nogen som helst rolle; men alligevel havde disse unge mænd uden nogen som helst opmuntring fra deres families side, mærket, at Gud havde en plan med dem og deres liv. Og så kom fjendskabet: nogle blev tvunget til at flytte fra deres forældres hjem, endnu mens de gik på gymnasium, fordi man ikke ville have en søn i huset, der ønskede at blive præst. Forældre stillede spørgsmål som: "Hvem står bag dette modbydelige påfund?" Eller: "Du har jo aldrig troet på Gud. Og nu gør du det?" Eller: "Hvorfor lyver du for os?" For disse forældre ville ikke acceptere, at Jesus kan kalde et menneske til at følge sig. Man ville nok kunne godtage, at en fyr fra et strengt religiøst hjem kunne finde på noget sådan og da afskrive det som et eksempel på religiøs hjernevask; men at en ung mand fra et ateistisk hjem skulle komme på en sådan tanke, betragter mange ateister som en utålelig provokation. Og ateisterne spørger sig selv: Hvad kan være baggrunden for, at dette menneske tror? Er der måske tale om en psykisk forstyrrelse? Hvad skyldes denne pludselige opblomstring af irrationel tro på en guddommelig skikkelse?

Den fundamentalistiske ateisme

Jeg tror, at dagens evangelietekst er vældig aktuel. For vi er på vej ind i den fundamentalistiske ateismes epoke. Verden har set den politisk motiverede ateisme, der spillede en vigtig rolle under den franske og den russiske revolution. Denne ateisme var mere et oprør mod gamle eliter – det være sig konger, kejsere, adel eller Kirke, end ateisme i ren forstand. Mange af de revolutionære var selv troende, som vi kender det fra den franske revolution. Da Stalin tillod, at hundredvis af ortodokse præster velsignede de sovjetiske soldaternes våben midt under 2. Verdenskrig, var det et offentligt signal om, at den marxistiske ateistiske propaganda ikke skulle tages alt for bogstaveligt. Men den form for ateisme, som nu er i færd med at blomstre op, er ikke en politisk eller filosofisk orienteret ateisme. For den nye fundamentalistiske ateisme interesserer sig ikke for social ulighed eller Kirkens magt eller politiske forklaringsmodeller. Den nye, fundamentalistiske ateisme går

til kernen: Den accepterer ikke Gud. Og den accepterer ikke dem, som tror på Ham. Hvor aktuel er altså ikke dagens tekst!

I mødet med unge troende mennesker synes jeg at bemærke en tendens. For tyve år siden var det blandt unge ikke noget stort handicap at bekende sig som kristen. Kristne blev måske nok defineret som værende noget lidt for sig selv; men de blev dog accepterede, og deres tro blev ofte mødt med positiv nysgerrighed fra omgivelserne. Men dette er nu i færd med at ændre sig. For nu er troen ikke længere noget, som man er villig til at acceptere. Som præst finder jeg nu hvert eneste år under juletræet ateistisk propandalitteratur, indpakket i ikke miljøvenligt glanspapir, generøst adresseret til mig fra forskellige mennesker. Jeg er på denne måde i færd med at bygge op et omfattende bibliotek for fundamentalistisk ateistisk litteratur. Da jeg i julen 2018 var præst for svenske dominikanerinder, havde

jeg på mit værelse Bibelen, breviaret og diverse moderne ateistiske kampskrifter, givet til mig i julegave fra venner i Danmark. For i vores tid er troen en sygdom. Og da den er en sygdom, må den kureres. Med alle tænkelige midler. Først prøver man med det gode. Hjælper det ikke, findes der andre metoder. Ateismen er blevet mode i en grad, den aldrig tidligere har været det. Nu skal troen ødelægges og ateismen sejre. Man skal bedrive aktiv og engageret mission for ateismen. I mange sammenhænge har man holdt op med at betragte troende mennesker som seriøse samtalepartnere. Også den danske folkekirkes præster har mærket statens ønske om magt over Kirken; teologiske argumenter om hvad ægteskabet er for noget accepteres ikke længere som del af en dannet samtale. I den senere tid har også forældre, der får deres børn døbt, fået kritik fra omgivelserne. I vores naboland Sverige døbes nu kun 40 procent af de nyfødte, mens forrige generationers ateister døbte deres børn. Vor tids ateister hader dåben. Jeg kender eksempler på, at forældre har afbrudt eller reduceret kontakten med voksne børn, som har ladet sig døbe.

Vi kan ikke fornægte Guds kærlighed

For to tusind år siden gjorde en blindfødt mand sig mange af de samme erfaringer. Derfor skal vi glæde os over dagens evan-

gelium. For selv om den blindfødte mand nok mærker omgivelsernes fjendtlige indstilling, så ved han dog, at ingen kan tage den glæde, han føler i sit hjerte, fra ham. Vel ved han ikke med sikkerhed, hvem denne Jesus egentlig er. Men han har mærket Jesu indgriben i sit liv, han har mærket en helbredende kærlighed. En ting véd han: At han var blind, men at han nu ser. Og han nægter at fornægte Ham, som helt bogstaveligt har givet ham del i lyset.

Således vil heller ikke vi fornægte Den almægtige Skabers store kærlighed til os. At fornægte et politisk eller filosofisk tankesystem volder os ikke de store problemer. Men at fornægte Ham, der elsker os med en helbredende kærlighed, er noget andet. At fornægte Gud er et slags forsøg på at komme ind i et mørke, hvor intet lys skinner. Men heldigvis er det ikke muligt for noget menneske at undslippe Jesu kærlighed. Han, som er sendt til verden for at være læge de syge og frelse syndere, han kommer til os. Han, som efter sin død på korset steg ned til dødsriget, Han følger efter os ind i mørket, griber os og fører os ud i lyset og i friheden.

Så lad os da se på den blindfødte mand som vores forbillede i troen.

Amen.

Helbredelsen af den blindfødte (Joh 9,1.6-9.13-17.34-38)

På sin vej så Jesus en mand, der havde været blind fra fødslen.

Da han havde sagt det, spyttede han på jorden, lavede dynd med spytet, smurte dyndet på den blindes øjne og sagde til ham: "Gå hen og vask dig i Siloadammen!" – Siloa betyder Udsendt. Han gik så hen og vaskede sig, og da han kom tilbage, kunne han se.

Naboerne og de, der ellers var vant til at se ham som tigger, sagde nu: "Er det ikke ham, der plejer at sidde og tigge?" Nogle

sagde: "Jo, det er ham". Andre sagde: "Nej, han ligner ham bare". Selv sagde han: "Det er mig".

De førte ham, som tidligere havde været blind, hen til farisæerne. Det var sabbat den dag, Jesus lavede dyndet og åbnede hans øjne. Nu spurgte så også farisæerne ham, hvordan han havde fået sit syn. Han svarede dem: "Han kom dynd på mine øjne, og jeg vaskede mig, og nu kan jeg se". Da sagde nogle af farisæerne: "Den mand er ikke fra Gud, for han overholder ikke sabbatten". Andre sagde: "Hvordan kan et syndigt menneske gøre den slags

tegn?" Sådan var der uenighed imellem dem. Derfor spurgte de igen den blinde: "Hvad mener du om ham? Det var jo dine øjne, han åbnede". "Han er en profet", svarede han.

De sagde til ham: "Du er helt igennem født i synd, og du vil belære os?" Så jog de ham ud. Jesus hørte, at de havde jaget ham ud, og da han mødte ham, sagde han: "Tror du på Menneskesønnen?" Han spurgte: "Hvem er det, Herre, så jeg kan tro på ham?" Jesus sagde til ham: "Du har set ham; det er ham, der taler med dig". Han sagde: "Jeg tror, Herre". Og han tilbad ham.

Jesus helbreder den blindfødte mand. Freske fra Dionysiou-klostret på Mount Athos.

”Jeg er den uplettede undfangelse!”

Kilde til håb og inspiration til at være lys.

Tekst & foto: Georg Høhling, formand for Den Nordiske Valfart til Lourdes

REFLEKSIONER I 1854 definerede pave Pius IX dogmet om Marias uplettede undfangelse, som slog fast, at Maria var undfanget og født uden arvesynd, og i år, 166 år senere, har man i Lourdes valgt at lade netop ordene, ”Jeg er den uplettede undfangelse”, være årets tema.

Da Bernadette den 11. februar i 1858 så en dame stå foran sig ved Grotten i Lourdes, vidste hun ikke, hvem damen var, og Bernadette spurgte hende derfor om hendes navn; men i stedet for at give et navn svarede damen med en opfordring til Bernadette om at komme igen og igen.

Bernadette var udvalgt til at formidle noget for os alle, og jeg tænker, at Vor Frue ønskede for Bernadette, at hun skulle have meget mere med hjem end blot et navn. Hun skulle lære Vor Frue og Vor Frues anvisninger dybere at kende, og det skete gennem 18 tilsynekomster.

Ved den 16. tilsynekomst siger ’Damen’ så: ”Jeg er den uplettede undfangelse”.

Det er næppe en tilfældighed, at ’Damen’ siger dette på præcis festen for Marias

Bebudelse, den 25. marts, og det vil jeg i det følgende reflektere over.

”Det ske mig efter dit ord”

Maria er blevet bedt om at give sit navn, og hun indleder med ordene: ”Jeg ER”. Den formulering brugte også hendes søn, Jesus Kristus, ”Jeg ER”, og Marias svar til Bernadette leder derfor forventningen hen på noget meget større og mere end blot et navn.

Maria siger, at hun ER det ’hus’ i hvilket Gud inkarnerede sig selv som det lille foster, der julenat skulle blive menneske.

Det leder mig til følgende to refleksioner:

- Maria har altid været billedet på Kirken, og med Marias ord til Bernadette kan vi som troende om vores Kirke tænke, at den er den ’krop’, hvor ord inkarneres til menneskers enestående handlinger – hver gang Kirken tør gøre som Maria og tør sige ”det ske mig efter dit ord”.

- Vi kan også tillade os om os selv at sige, at vi som individer er kaldet til at være den ’krop’, som kan ’undfange’, at ord

inkarneres til handling – blot vi tør sige ”det ske mig efter dit ord”.

Med de refleksioner forstår jeg Marias ord til Bernadette: ”Bed for syndere, gør bod, omvend jer”.

Med de refleksioner forstår jeg, hvorfor over 5 mio. pilgrimme hvert år tager imod invitationen til at besøge Lourdes.

Med de refleksioner giver det mening sammen med Lourdes-valfarts-komiteén hvert år at arrangere rejser til Lourdes fra Skandinavien.

At omsætte Ordet til handling

Den Nordiske Valfart til Lourdes arrangerer også i år en valfart til Lourdes, mandag den 27. juli til mandag den 3. august 2020.

Med årets tema: ”Jeg er den uplettede undfangelse” inviterer Maria, billedet på selve Kirken, os fra diaspora til sammen med resten af Kirkens universelle fællesskab at fordybe os og forny os.

I Lourdes har Kirken siden 1858 bevidnet en række ’undfangelser’, materialiseringer af Guds ord, heriblandt 70 uforklarlige mirakler.

Fra 1866, da Krypten blev indviet i Lourdes, tog valfarterne deres begyndelse, og siden dengang har utallige pilgrimme i Lourdes fået inspiration og kræfter til at drage hjem for selv at ’undfange’ inkarnationer af Guds ord.

Tanken og bevidstgørelsen om, at vores Kirke som familie og fællesskab hver dag ’undfanger’ inkarnationer af Guds ord, og tanken og bevidstgørelsen om, at vi hver især er kaldet til selv at ’undfange’ ordets omsættelse til handling giver håb i en tid, hvor lyset let kommer til at blafre og i svære stunder synes at gå ud.

En historie om håb

Jeg kommer til at tænke på følgende historie, som jeg hørte en præst fortælle under en prædiken:

Engang sad en pige og kikkede på adventskransen.

Pludselig blafrede det ene lys, fredens lys, og lyset sagde til sig selv: ”Der er godt nok mange steder på jorden, hvor der mangler fred. Jeg bliver nødt til at gå ud”.

Og så gik lyset ud.

Et øjeblik efter blafrede flammen på det andet lys, troens lys, og lyset sagde: ”Hvor er der mange, som lader troen drukne i, hvad man har, og derfor helt glemmer at give plads til det, vi ikke ser med det blotte øje”, og i samme øjeblik gik det lys også ud.

Det tredje lys, barmhjertighedens lys, meldte sig også i flokken: ”Hvorfor er det kun i december, at man er så opmærksom på at vise barmhjertighed, - der er så hårdt brug for barmhjertighed hele året rundt”, sagde lyset – og gik ud.

”Nej nu må I lige tage jer sammen”, sagde pigen. ”I kan da ikke bare slukke”.

”Næ, men du har glemt mig”, sagde det fjerde lys, som var HÅBETS lys.

Og lyset fortsatte: ”Jeg er nemlig det lys, som kan tænde de andre igen!”

Håbet binder nuet sammen med en positiv forventning om fremtiden.

Den tyske filosof Ernst Bloch siger: ”Håbet er det, der viser vej udad”.

Håbet inviterer således til at se muligheder fremfor begrænsninger. Håbet lader sig ikke nøje med det, jeg i dag ser og er nået frem til. Det er for begrænset, nej håbet opmuntrer mig til, som Ernst Bloch siger, at tænke ”ikke endnu”. Jeg tror måske i dag, at jeg er nået i mål, men med tanken, ”ikke endnu”, lader jeg muligheden af noget mere og større ligge åben for mig. Håbet giver mig måske endda mod til at sige, ”det ske mig efter dit ord”.

Håbet fjerner mig fra en statisk tænkning til en mere dynamisk tænkning. Håbet i sig selv vedligeholder dermed også nysgerrigheden over for det, der er mere og større end i dags erkendelse. Det giver altså rigtig god mening, når historien om adventskransen siger, at håbets lys kan antænde troens lys.

I Det gamle Testamente var håbet bundet

Overalt i Lourdes præges gadebilledet af ordensfolk. Her en gruppe franciskanere foran Rosenkransbasilikaen.

Sakramentsprocession gennem anlægget foran Rosenkranskirken.

Pilgrimme i den underjordiske Sankt Pius Xs basilika, der blev taget i brug i 1958. Her er der plads til 25.000 mennesker.

op på den kommende Messias. Da Jesus så i Det nye Testamente siger: "Som Faderen har sendt mig sender jeg nu jer", må en naturlig følge være, at vi i dag også binder håbet op på os selv, i troen på, at vi som redskaber i Hans hånd kan 'undfange' store ting.

I vores søgen efter den rette kurs på livets vej ville det være skønt med en GPS. Hyrderne på marken i Betlehem fik en meget fornem GPS, nemlig englenerne. De vise mænd fik en ledestjerne.

Vi fik også en ledestjerne, selveste Kristus, som om sig selv sagde: "Jeg er vejen, sandheden og livet".

Det kald videregiver Han til os alle ("jeg sender jer").

Vi får i Lourdes ny styrke

Vi er derfor kaldet til at være håbets ledestjerner for hinanden. Vi er kaldet til at stille os helt nær ved vores næste ("hvem er den mands næste, som faldt iblandt røvere?") for at lytte og for at vise vej ud af det, der momentant måtte føles som håbløshed eller

fortvivlelse. Håbets lys kan således være med til at tænde barmhjertighedens lys.

At være fortvivlet kan ofte give følelse af afmagt, men i vor tid er afmagt og svaghed næsten det værste at vise hinanden. Fortvivlelsen og afmagten kan derfor undertiden få udtryk som kantethed og hårdhed. Hvis man i den situation i stedet for at møde kantethed møder barmhjertighed, så er det ganske logisk, når historien fortalte, at håbets lys også kan antænde fredens lys.

Kirken som fællesskab og vi som individer er kaldet til at undfange vidnesbyrd på fred, tro, barmhjertighed og håb.

"Jeg er den uplettede undfangelse!", sagde Maria til Bernadette den 25. marts 1858.

Det kunne en teenager ikke finde på af sig selv, så da Bernadette fortalte Kirkens øvrighed, at 'Damen' havde sagt det om sig selv, besluttede Kirken at erklære det som en sandhed, at Maria havde vist sig for Bernadette i Lourdes.

Lige siden har pilgrimme samlet sig i Lourdes dels for i det store universelle fællesskab at søge næring i troen dels også for at styrke fællesskabet ved at repræsentere sin egen del af verden i Lourdes.

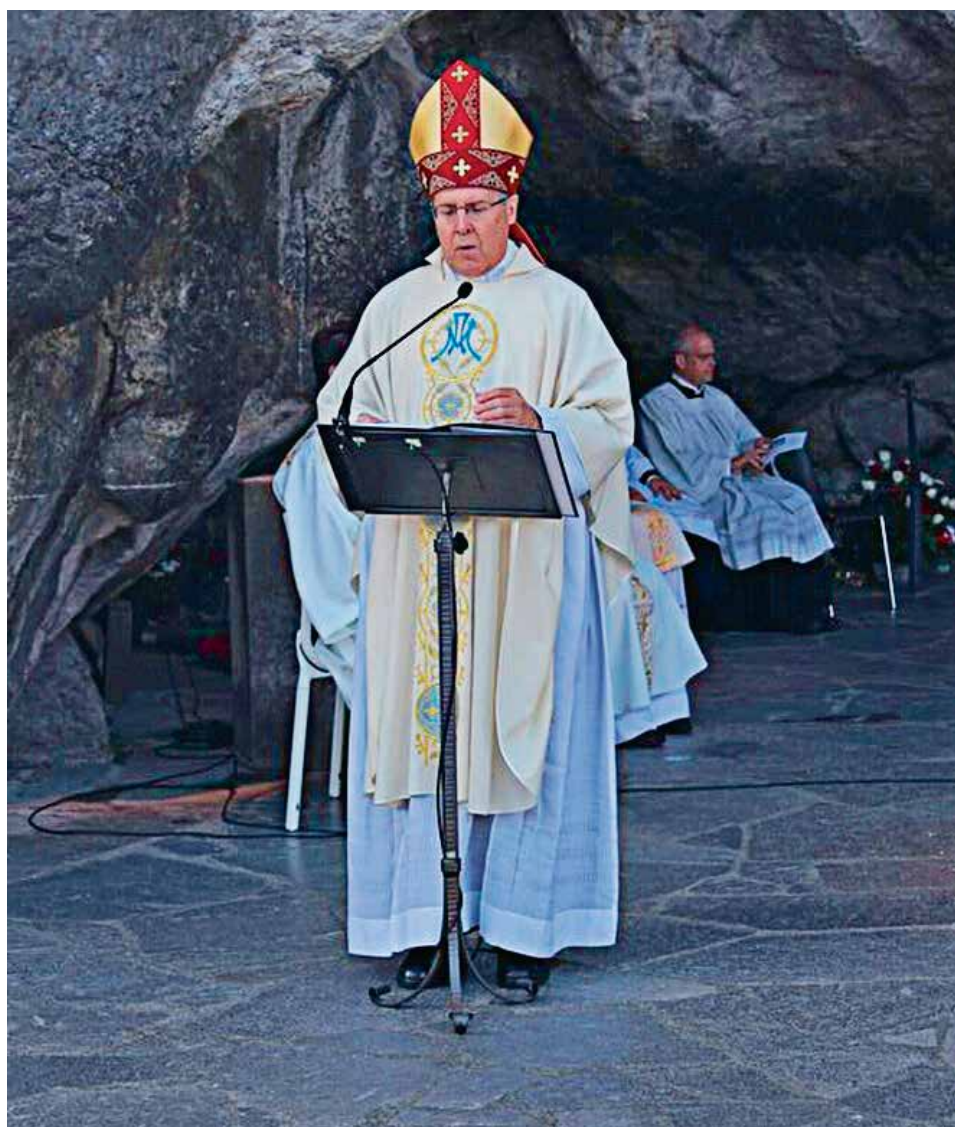
Omdrejningspunktet i Lourdes er eukaristien – både fejringen af messen, men også den sakramentale tilbedelse. Lige så fast som troen er på undfangelsen og Jesu fødsel i Betlehem lige så fast skal troen på Jesu realpræsens i brødets skikkelse være. Alterbordet er vor tids 'julekrybbe'.

Når brødet deles imellem os under den hellige kommunion, mens vi er 30.000 katolikker til messe i den underjordiske Pius X basilika i Lourdes, bliver vi bevidste om, at vi alle er unikke dele af ét forklaret legeme. Vi er et ufatteligt smukt og universelt fællesskab i Kristus – uanset hvor i verden vi kommer fra.

Den nordiske Valfart til Lourdes håber endnu engang her i 2020 at kunne repræsentere den nordiske diaspora i Lourdes. Den centrale katolske Kirke har virkelig brug for at vide og mærke, at diaspora er stærkt dér, hvor vi kommer fra.

Som nordiske pilgrimme får vi i Lourdes ny styrke, så vi som lys ikke bare er voks, men kan være selve den flamme, som Jesus kalder os til at være, når han siger: "I er verdens LYS!"

Oplysninger om og tilmelding til dette års Lourdesvalfart findes i annoncen på side 15 i dette nummer.

Biskop Czeslaw fejrer messen sammen med skandinaviske pilgrimme foran grotten, hvor jomfru Maria viste sig for den hellige Bernadette.

Niels Steensens Gymnasium ...søger viceafdelingsinspektør

Niels Steensens Gymnasium søger en engageret viceafdelingsinspektør til grundskolen pr. 1. august 2020.

Niels Steensens Gymnasium er en katolsk privatskole med ca. 700 elever fra 6. klasse til 3g. Skolen er en del af et netværk af jesuiterskoler med mere end 2. mio. elever over hele verden, og skolens undervisning og øvrige aktiviteter er præget af det ignatianske dannelsessyn.

Skolen har en stærk international profil med kontakter og udveksling med skoler i mange lande (Kina, Indien, Frankrig, Tyskland og USA). Niels Steensens Gymnasium indgår desuden i tæt dialog og samarbejde med 11 britiske jesuiterskoler, hvilket bl.a. betyder udveksling, fælles ledermøder og efteruddannelse af skolens personale.

VI TILBYDER EN SKOLE MED

- en høj faglighed i forhold til både stærke og mindre stærke elever
- fagligt veluddannede lærere engageret og motiveret med baggrund i skolens værdigrundlag
- en åben atmosfære præget af lærere med internationalt udsyn og mange elever med bred international og etnisk varieret baggrund
- et syn på dannelse, hvor elever prægnes til personligt ansvar og medmenneskelighed
- et velfungerende samarbejde mellem elever, forældre, lærere og ledelse baseret på dialog og gensidig respekt

VI SØGER EN VICEAFDELINGSINSPEKTØR DER

- Kan identificere sig med skolens værdigrundlag
- Har lyst til at påtage sig varierende ledelsesmæssige og administrative opgaver
- Engageret kan arbejde med skolens pædagogiske udvikling i samarbejde med rektor og afdelingsinspektør.
- Har stærke administrative evner og kan påtage sig forskellige administrative opgaver
- I samarbejde med afdelingsinspektør kan være ansvarlig for en velfungerende kontakt til elever og forældre
- Er god til at kommunikere skriftligt og mundtligt
- Har gode samarbejdsevner

Undervisning: 50-60 % efter de konkrete omstændigheder det pågældende skoleår.

Ansøgningen sendes til rektor Lise Baadsgaard Jepsen (via sikker mail nederst på skolens hjemmeside, www.nsg.dk)

Ansøgningen skal være skolen i hænde **senest d. 1. april 2020**

Ansættelse sker i henhold til gældende overenskomst.

Læs mere om skolen på www.nsg.dk

Udfordringer på Borneo

Delstaten Sabah har i lang tid haft en højere andel af katolikker end i resten af Malaysia. Men nu er deres antal i tilbagegang og ærkebispedømmet står overfor en række store udfordringer.

Tekst: Ann-Britt Sternfeldt, freelancejournalist

BORNEO Andelen af katolikker i den malaysiske delstat Sabah på Borneo er i dag ca. 12,5 procent – en høj andel i betragtning af, at Malaysia er et muslimsk land, hvor katolikkernes andel på nationalt niveau er 3 procent. Men katolikkernes andel i Sabah har været højere og deres antal har i længere tid været i tilbagegang. Ifølge Dominic Lim, sekretær for ærkebispedømmet Sabah, er en af grundene hertil en bevidst strategi fra den føderale regerings side. Men der findes også andre og mere alarmerende grunde.

Sabahs katolske historie

Borneo har historisk set været beboet af en række forskellige etniske grupper; de fleste med en animistisk tro, som gradvist har taget det kristne budskab til sig, da missionærerne ankom til øen. At Sabah (men også Borneos anden malaysiske delstat Sarawak) fik så mange til at gå over til den katolske tro, skyldes især en stærk katolsk missionsvirksomhed.

”Saint Joseph’s Missionary Society fra Mill Hill London var velorganiseret og udsendte mange europæiske missionærer, først og fremmest engelsktalende, da det nordlige Borneo var under britisk styre fra 1882 til 1941. Det britiske North Borneo Chartered Company oprettede skoler i de vigtigste byer i Sabah, og det var især gennem uddannelsessystemet, at lokalbefolkningen blev ledt til kristendommen”, siger Dominic Lim.

Der blev opført kirker og kapeller, men så kom 2. Verdenskrig. Japanerne havde besat Borneo i nogle år, og på grund af krigen blev mange bygninger sønderbombet, inklusive

kirker og kapeller. Japanerne blev besejret i 1942 og briterne tog herefter over igen.

”Men det var først, da Sarah fik et nyt apostolisk præfektur i 1947 med James Buis, at det virkelige genopbygningsarbejde gik i gang. Han sørgede for, at de rette missionærer kom hertil, mange brødre og søstre som udførte et omfattende lokalt arbejde. Visse præster var også dygtige til dét med medicin, hvilket var en stor fordel”, siger Dominic Lim.

Jeg bliver også fortalt, at da Sarah blev uafhængig af briterne og dannede Malaysia i 1963, var der mere end 60 Mill Hill-missionærer i området. Målet var at nå ud til den oprindelige befolkning, og meget af dette arbejde skete ligesom tidligere via skolerne. En strategi var også at opføre kirker på afsidesliggende steder som en slags forpost og siden oprette flere ’underposter’ i form af kapeller og så senere uddanne kateketer.

”Vi har været heldige i de senere år, at de fleste af vore kapeller er blevet doneret gratis gennem en lokal filantrop. Nu råder de tre bispedømmer i Sabah over 151 stationer og 851 kapeller. Det er takket være kapellerne, at vi har kunnet holde den katolske tro i live ude i landsbyerne”, forklarer Dominic Lim.

Udfordringerne i dag

I årene 1960-70 var antallet af kristne i det nordlige Borneo så højt som 40 procent. I dag er deres antal faldet til 16 procent. Dengang katolikkernes antal var højst, 14,3 procent, var tilbage i 1970’erne. Jeg er nysgerrig efter at vide hvad denne tilbagegang skyldes, og beder Dominic Lim forklare:

De unge bliver firmet. Foto: Ærkebispedømmet Sabah.

”Fra 1969 til 1972 gennemførtes en aggressiv politik mod kristne, og den daværende førsteminister for Sabah begyndte at udvise missionærer, når deres arbejdstilladelse udløb, og de, der nægtede at forlade Sabah, blev arresteret. Som følge heraf faldt antallet af udenlandske præster til 16. Med tiden er situationen blevet forbedret; vi havde endda en katolsk førsteminister fra 1985 til 1994, men med støtte fra den føderale regering blev han siden erstattet af en muslimsk førsteminister. Der var tale om en bevidst manøvre for at ændre områdets vælgersammensætning. Man kan måske sige, at vælgernes religiøse tilhørsforhold blev en stadig vigtigere faktor i lokalpolitik og for at opnå medborgerskab [for indvandrere]”.

Dominic Lim nævner også et andet vanskeligt problem, som han mener ikke er på linje med landets officielle politik om religionsfrihed.

”I Malaysia står personens religiøse tilhørsforhold anført i hans eller hendes ID-kort, og der findes stadig flere tilfælde, hvor

vedkommendes religion står opført forkert alene af den grund, at vedkommende har et muslimsklydende navn. Eller hvis den ene af vedkommendes forældre er muslim, så vil der på ID-kortet stå, at vedkommende er muslim (et barns religiøse tilhørsforhold på ID-kortet følger automatisk den forælder, der er muslim) – og det uanset om personen er blevet opdraget af ikke-muslimske bedsteforældre og senere vælger at blive kristne. Mange er blevet indfanget i dette problem, hvilket har konsekvenser på flere måder”.

Men selv om situationen med den føderale regerings bevidste strategi om at øge antallet af muslimer kan synes hård, ser Dominic Lim det ikke som værende det største problem. Han tror, at globaliseringen og udbredelsen af sociale medier er den store udfordring for de kristne.

”Unge mennesker absorberer alt og de sidder med deres mobiltelefoner selv i kirken. Det er blevet en afhængighed for dem, og det påvirker deres tro. Når du ikke omgås andre, sker der et **Fortsættes ►**

Høstfesten er en stor begivenhed blandt katolikerne i delstaten. Foto: Ærkebispedømmet Sabah.

Institut Sankt Joseph ser tilbage

Sådan markeres 75-året for bombningen af den franske skole.

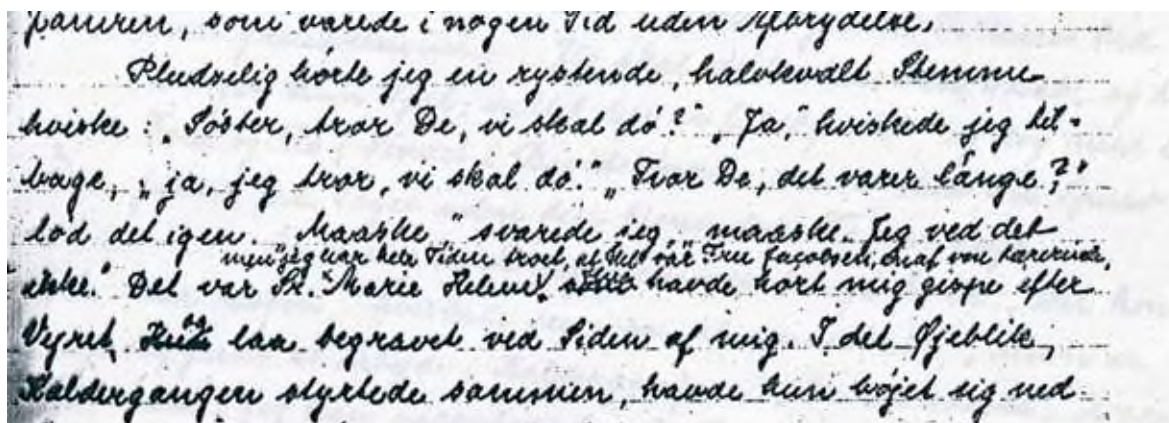
Tekst: Institut Sankt Joseph

MINDEDAG I år er det 75 år siden, at "den franske Skole" på Frederiksberg blev bombet ved en fejl. Den 21. marts 1945 ramte britiske bomber Institut Jeanne d'Arc, hvor der befandt sig bl.a. 482 børn og 34 Sankt Joseph Søstre. 86 børn og 18 voksne - flere af dem ordenssøstre - omkom. Mange af de overlevende kom derefter til Institut Sankt Joseph.

De 18 Mosquito bombmaskiner fra britiske Royal Air Force havde et mål: Gestapos hovedkvarter, der havde til huse i Shellhuset, hvor der sad 26 fanger, inkl. ledende modstandsfolk. Et fly i første angrebsbølge ramte en lysmast og styrtede ned i et garageanlæg ved siden af Institut Jeanne d'Arc. Det endte med at nogle af piloterne fra de efterfølgende bølger fejlagtigt troede, at den katolske pigeskole var målet, da de så røgen stige op. Derfor kastede de deres bomber over skolen og den bagvedliggende karré.

Institut Jeanne d'Arc blev aldrig genopbygget.

Hændelsen blev i mange år aldrig omtalt. Mange børn fik at vide, at de ikke skulle

Søster Helene Rosenberg, der underviste på IJA, skrev om sin oplevelse i hånden:

"Søster, tror De, vi skal dø?", hviskede en rystende pigestemme. 'Ja', hviskede jeg tilbage, 'jeg tror, vi skal dø'. 'Tror De, det varer længe?' 'Måske', svarede jeg. 'Måske. Jeg ved det ikke'. Således lå de indespærrede længe med deres tanker og ventede på at blive reddet. Mange nåede det ikke. Søster Helene selv blev i sidste øjeblik trukket fri af ruinerne, inden nogle bjælker var ved at styrte ned over hende.

Foto: Institut Sankt Joseph.

tænke på, hvad de havde været igennem – sorgbearbejdelse fandtes ikke. Det bevirkede, at mange var plaget af mareridt, sygdomme og fobier i årevis.

"Skolen var vores søsterskole, den lignede i udseende, var bygget af samme arkitekt og blev også drevet af Sankt Joseph Søstre," siger Peter Franklin, skoleleder på Institut Sankt Joseph. "Man kan sige, at vi er et spejlbillede af, hvordan Institut Jeanne d'Arc kunne have udviklet sig."

For at markere årsdagen vil Institut Sankt Joseph gøre følgende:

Fredag den 20. marts: Alle elever fra Institut Sankt Joseph deltager i en mindegudstjeneste i Frederiksberg Kirke kl. 12.30, som afsluttes med kransenedlæggelse ved mindesmærket på Frederiksberg Allé, Presen er velkommen.

Lørdag den 21. marts:

• 86 elever fra Institut Sankt Joseph, svarende til antallet af omkomne elever, synger på Shell-husets tag til en TV-optagelse.

• Skolen deltager i mindegudstjenesten i Frederiksberg kirke med bl.a. Dronningen og det officielle Danmark. Arrangør Frederiksberg kirke.

• På baggrund af regeringens og sundhedsmyndighedernes opfordring til at udskyde eller aflyse arrangementer med flere end 1.000 deltagere er Historiske Dage blevet aflyst.

Vi skulle have haft en stand på Historiske Dage med deltagende elever og lærere. Vi markerer

stadig dagen på skolen den 20/3 2020 med gudstjeneste i Frederiksberg Kirke og kransenedlæggelse.

Yderligere informationer fås hos skoleleder Peter Franklin på tlf. 35 38 47 35 eller pf@sanktjoseph.dk.

Samme indhold – nyt udtryk

Bibelselskabet lancerer en ny, samlet bibeloversættelse i et mere mundret og nutidigt sprog.

TESTAMENTER *Bibelen 2020* hedder en ny samlet oversættelse af Bibelen i et mundret og nutidigt sprog – oversat af eksperter i græsk og hebraisk og bearbejdet af forfattere og sprogfolk med indgående kendskab til moderne dansk. Den udkom den 20. marts og udgives af Bibelselskabet.

Den nye bibel bygger på en revideret udgave af *Den Nye Aftale*, der udkom i 2007, og så en ny, samlet oversættelse af Det gamle Testamente, som har været i gang siden 2013.

Bibelselskabet oplyser, at oversættelsesarbejdet er foregået på den måde, at hvert skrift i Det gamle Testamente er blevet oversat af en hebraiskkyndig teolog og gennemarbejdet sprogligt af en danskkyndig, hvorefter en redaktion har sikret den sproglige røde tråd gennem hele Det gamle Testamente. Endelig er 'Den Nye Aftale' blevet nyrevideret.

I dette arbejde har også været inddraget ikke færre end 500 frivillige testlæsere på

oversættelserne fra Det gamle Testamente, fordelt på over 60 læsegrupper i hele landet i et aldersmæssigt spænd fra 13 år til 85 år. Dette initiativ blev nomineret til Kristeligt Dagblads Initiativpris i 2018.

I pressemeddelelsen hedder det, at *Bibelen 2020* er ikke på samme måde som en autoriseret bibeloversættelse er forpligtet på den kirkelige sprogbrug og salmetradition. Den nye oversættelse forsøger i stedet at gengive meningen i de hebraiske grundtekster ved hjælp af ord og udtryksmåder, der er alment forståelige på nudansk. Og så fremhæves det, at den nye bibeloversættelse også egner sig godt til at blive læst højt; en tradition, der i øvrigt går helt tilbage til bibelsk tid, hvor store dele af teksterne fra Det gamle Testamente blev lært udenad og fortalt fra mund til mund. Også derfor giver det god mening, at den nudanske tekst flyder let og ubesværet, når den læses højt.

Hvorfor er Bibelen 2020 ikke autoriseret?

Den danske bibeloversættelse fra 1992 er autoriseret. Det betyder, at den er officielt godkendt til brug i gudstjenesten i Den danske Folkekirke og er den version, som også bruges af os katolikker og andre kristne kirkesamfund. Den kan derfor også kaldes den officielle danske oversættelse af Bibelen.

En nudansk bibeloversættelse som *Bibelen 2020* er noget andet end en autoriseret

Ikke kun sproget og ordvalget er nutidigt i den nye bibeloversættelse *Bibelen 2020*. Også layoutet og typografien har fået en ordentlig overhaling – her indledningen til Markusevangeliet. Foto: Carsten Lundager.

oversættelse. Til en autoriseret oversættelse hører formelle høringsrunder og andet, og det har Bibelselskabet ikke haft i denne omgang – men det har inddraget læserne via en lang række læsegrupper og har haft fuldstændig lige så kompetente oversættere, som man ville have haft til en autoriseret version.

En nudansk oversættelse af Bibelen tjener desuden et andet formål end en autoriseret oversættelse: Den skal invitere især nye læsere til at give sig i kast med Bibelen. Den har fokus på at vælge ord, alle forstår, og er måske ikke lige så forpligtet på at tale det 'kirkesprog', som kendetegner en autoriseret bibeloversættelse.

Bibelen 2020 udkommer både som fysisk bog, e-bog og lydbog. Den fysiske bog udkom som nævnt den 20. marts, men allerede i løbet af sidste efterår udkom dele af lydbogen. En lille bet for os katolikker er, at *Bibelen 2020* ikke indeholder de apokryfe skrifter, som indgår i den 'katolske' udgave af Den hellige Skrift.

NM

► stort tab af fællesskab. Sociale medier ændrer måden, vi forholder os til andre mennesker på".

Sameksistens med islam

Sabah er et multikulturelt samfund med gode relationer mellem mennesker med forskellige religiøse baggrunde. I visse familier tilhører søskende måske hver sin religion på grund af ægteskab. Så generelt set kan man sige, at der hersker en religiøs harmoni.

"Men en anledning til bekymring er den stigende fundamentalisme blandt visse muslimske piger i det vestlige Malaysia. En muslimsk prædikant opfordrede for nylig

muslimer til ikke at sige 'God jul' til de kristne under juletiden, fordi det ifølge ham stred mod islamisk lære".

Dominic Lim fortæller videre, at selv om sådanne radikale udfordringer fortsat er få, så tager landsbyboerne og de unge muslimer let disse budskaber til sig. Derfor bør alle de religiøse ledere høre deres røst imod ekstremisme og for at man opretholder religionsfriheden.

"Ærkebiskoppen i Kuala Lumpur opfordrede i sin juleprædiken sidste år folk til at blive ved med at værne om den religiøse harmoni, som gør Malaysia så unik. Og vores muslimske førsteminister i Sabah har for nyligt besluttet at gøre også den 24.

Dominic Lim, sekretær for ærkebispeddømmet Sabah, peger på flere forhold, som på sigt kan true den religiøse sameksistens, der i mange år har kendetegnet den malaysiske delstat Sabah. Foto: Ann-Britt Sternfelt.

december til en helligdag, udover den 25. december. En sådan gestus giver håb om en harmonisk sameksistens.

Dominic Lim er dog mest foruroliget over, at vi lever i en tid præget af individualisme, hvor mennesker lukkes inde i deres egen verden. Kontakter til andre sker via de sociale medier i stedet for gennem et ægte fysisk møde. Lim mener, at vi skal modvirke denne tendens, og at skolerne i den forbindelse har et stort ansvar.

"Mange af ens værdier opdyrkes i skolen, så det er her vi bør fokusere", afslutter han vores møde.

Bispedømmets økonom, Stig Sørensen, død 73 år

Økonom, domstolsmedarbejder, menighedsrådsformand og referent for Pastoralrådet var nogle af de hverv, Stig Sørensen beklædte i bispedømmet efter at være gået på pension.

DØDSFALD Onsdag morgen den 4. marts afgik bispedømmets økonom, Stig Sørensen, i en alder af 73 år ved døden. Efter en længere sygeperiode, hvor han dog var kommet sig igen – om end han måtte leve med store helbredsmæssige indskrænkninger – skete der tirsdag en pludselig forværing, som lægerne stod magtesløse overfor, og som førte til døden næste morgen.

Det er et stort tab for Den katolske Kirke i Danmark, at vi har måttet sige farvel til Stig Sørensen. Siden sin tidlige pensionering som kommunaldirektør i forbindelse med sammenlægningerne ved den sidste kommunalreform stod han med sine ekspertiser til disposition for bispedømmet på mange områder. Først og fremmest var han den ansvarlige for bispedømmets økonomi og dermed en vigtig sparringspartner for ad-

ministrationschef Thomas Larsen, når der skulle lægges strategier og træffes vigtige økonomiske beslutninger.

I sin studietid som jurist havde han skrevet guldmedaljeopgave om kirkeret, og han satte sig nu godt ind i den nye kanoniske lov, så han kunne være en værdifuld medarbejder ved den kirkelige domstol, hvor han trak en meget stor del af læsset i de mange ægteskabssager. Han gjorde også god gavn i Sankt Andreas' Biblioteks bestyrelse i en del år.

I sin menighed, Jesu Hjerter Kirke på Vesterbro i København, var han i længere tid medlem af menighedsrådet og en overgang også dets formand. Han var en glimrende og lydhør mødeleder, som samtidig var i stand til at få afsluttet dagsordenens punkter på en tilfredsstillende måde for alle. Da

bispedømmet fik overdraget bygningerne i Stenosgade, stoppede han i menighedsrådet for ikke at have for mange modsatrettede

Nu afdøde Stig Sørensen havde mange tillidshverv i vort katolske bispedømme. Foto: Niels Messerschmidt.

kasketter på.

Engang imellem drømte han om at blive virkelig pensionist og have tid til at gå på udstilling og til koncerter. Han havde også gjort biskoppen opmærksom på, at han jo ikke kunne fortsætte med de mange arbejdsopgaver evigt; men samtidig gjorde hans pligtfølelse, at han fortsatte med en firedages arbejdsuge på Bispekontoret, hvor han sad ved sit skrivebord uden egentlige pauser i seks timer, for arbejdet skulle jo gøres.

Da han konverterede til Den katolske Kirke havde han nok ikke forestillet sig, at det skulle føre til så meget aktivitet fra hans side, for han var i virkeligheden en meget kontemplativ person. Denne side fandt han dog også plads til som trofast medlem af karmeliternes sækularorden. Ordenslivet med den faste tidebøn hjalp ham igennem hans lange sygeperiode, hvor han ved årsskiftet efter en større operation var indlagt på Rigshospitalet i over én måned. Han glædede sig meget over, at han der kunne bede efter en app på sin telefon.

Stig Sørensen blev bisat onsdag den 11. marts fra Sankt Ansgars Kirke.

Requiescat in pace.

Generalvikar Niels Engelbrecht

Sankt Kjelds Kirkes nye ikon af kirkens værnehelgen er malet i Grækenland er en af fem ikoner malet i Grækenland fra 1973-76.

VIBORG Endelig hjemme igen tænkte mange nok, da en ikon med den hellige Kjeld blev indviet den 2. februar i Viborg. Ikonen kom hjem efter en lang rejse. Først blev den malet i Grækenland, så hang den i nogle år i viborgdrengen Ole Frederik Stjernfelts huskapel i Kastrup og da Stjernfelt gik i kloster i Grækenland, forærede han ikonen til sin gode ven, sognepræst Peter Østerby-Jørgensen på Mors.

Kjeld er ikke bare til pynt

Ikonen med den hellige Kjeld vil gerne fortælle os noget.

Nu hænger ikonen i Viborgs katolske kirke – Sankt Kjelds Kirke, der ligger i Sct. Leonis Gade – en af byens travleste gader, kun et stenkast fra domkirken, hvor den hellige Kjeld i mange år havde sin daglige gang.

Vi skal lyse op

”Som kristne har vi jo en pligt til at lyse op med evangeliet. Vi har masser af turister om sommeren og et stort korps af guider, der viser dem rundt i det historiske centrum. Vi vil gerne fortælle om den hellige Kjeld og vise dem vores kirke, der ligger meget smukt med udsigt ud over Sønderø. De frivillige prøver at holde kirken åben hver dag og vi kan også se, at flere er begyndt at bruge kirkerummet til en bøn eller bare en stille stund”, siger Ann-Lise Aasesdatter, medlem af menigheden i Viborg.

For Ann-Lise Aasesdatter er ikoner ikke bare til pynt i kirken. ”De er meget gennemtænkte billeder, hvor alt har en betydning. Jeg opdager hver dag noget nyt, når jeg ser på vores ikon med den hellige Kjeld. Ikonen er malet sådan, at hvor vi end står i forhold til billedet, føles det som om han har øjenkontakt med os. Han er levende til stede sammen med os. Fodstillingen er dynamisk og folderne fornedet viser, han er i bevægelse. Han træder frem mod os og går med os. Ikonen åbner sig stille og roligt for os, når vi tager os tid til at betragte den. Den viser os Kjeld med hans to attributter – kalken og hånden løftet til velsignelse. Der er flere lag i billedet. Kjeld ser ud på os – han holder kalken op foran hjertet og rækker den hen imod os. Man kan se kalken som den kalk Gud gav Kjeld og som den, han giver os, når han spørger – kan du tømme den?”

Kjelds budskab til os

Den hellige Kjeld vil i dialog med os og fortælle os noget. Han udtrykker et troens mysterium og vi inviteres til at tænke på nadverfællesskabet. Kjeld vil os noget - han

skaber et rum, der er handlingsdannende. Jeg tænker han er kommet her til Viborg for at hjælpe os til at få lidt vind i sejlene – for at styrke vores fællesskab og folks lyst til at bidrage.

Kjeld er med i bagagen

Når jeg går mine daglige ture i Viborg, har jeg den hellige Kjeld med mig i bagagen. Som regel går jeg forbi det sted, hvor hans kapel lå. Det lå til venstre for det nuværende kirkeskib og er markeret med en plade i græsplænen. I kapellet stod hans helgenskrin – ovenpå skrinet lå der to sværd over kors som tegn på, at han var fredsstifter. Han rejste til Lund for at mægle mellem Svend Grathe og Knud Magnus. Det var hans drøm at forkynde evangeliet for venderne og blive martyr – men i stedet

måtte han rejse tilbage til Viborg. Det har sikkert været hårdt for ham”, siger Ann-Lise Aasesdatter. Hun ser Kjeld som en stille handlingens mand, nidkær, dygtig og flittig som underviser ved domskolen og medlem af domkapitlet.

Sankt Kjelds Kirke, der blev indviet i 2009, fik samme år hædrende omtale af Viborg Kommune, der kalder kirkebygningen ”et smukt, enkelt, lyst og venligt rum”. Før reformationen lå der en kirke på stedet. Den blev revet ned og erstattet af en bygning, hvor der nu har været katolsk kirke siden 1946.

Med kirkens nye ikon af Kjeld – Viborgs værnehelgen – bygges der videre på gamle traditioner, og der føjes en ny brik til fortællingen om Viborg.

LR

Ikonen er holdt i klassisk stil – men Sankt Kjeld har skandinaviske blå øjne.

DUK har en plan

Ønsker at skabe et større katolsk fællesskab for unge i Danmark.

UNGDOM Danmarks Unge Katolikker (DUK) har på deres sidste hovedbestyrelsesmøde besluttet, at foreningen i år har

ekstra fokus på det katolske fællesskab i Danmark.

”Vi har som mål at nå ud til endnu

flere unge katolikker for at give dem et aktivt trosfællesskab”, siger næstformand Christopher Bonde.

DUK er bispedømmets officielle børne- og ungdomsorganisation for børn og unge op til 30 år. Foreningen har anslået 1.500-2.000 medlemmer fordelt på 30 lokalforeninger, som gennem disse og DUK’s aktiviteter

skaber et trosfællesskab og et mødested for unge katolikker i Danmark.

I løbet af året vil der i Katolsk orientering blive bragt nogle artikler, der fortæller om unges oplevelser med, hvad medlemskab af DUK har betydet for deres tro og forankring i Kirken.

NM

Rasmus Arbirk Larsen, Privatfoto.

Forskellighed er forudsætning for fællesskab

DUK lærte mig, at der findes andre måder at være sammen på.

Tekst: Rasmus Arbirk Larsen

STATEMENT Da der er så mange muligheder i vores lille organisation, har jeg valgt at opdele min ’rejse’ med og i DUK i forskellige stadier. Som almindeligt medlem, som engageret medlem, som bestyrelsesmedlem, som troende og hvad der følger efter.

Som barn og ung blev jeg sendt på katolsk

sommerlejr hvert år. Da jeg kommer fra en lille by i det nordfynske, var det en befrielse at opleve, at der kunne være andre måder at være sammen på end hvad jeg kendte fra min hjemby. Når jeg tænker tilbage på min opdragelse, tænker jeg på dette som en af de største gaver, mine forældre har givet mig. Det har uden tvivl været med til at udvikle

min nysgerrighed på andre mennesker, på tro og en idé om at forskellighed ikke er noget negativt, men en forudsætning for et fantastisk fællesskab.

Da fundamentet for fællesskab var lagt, fik jeg også et stort mod på at give disse oplevelser videre. Som engageret medlem af DUK har jeg lært at lave børne- og ungdomsarbejde i en organisation, hvor man kan få mulighed for at prøve en masse ting af, og hvor man kan påvirke de dele man engagerer sig i. Det har både givet mig erfaringer med planlægning af arrangementer, evner til at kommunikere bedre med dem, jeg arbejder sammen med. Det har også lært mig, i hvor høj grad jeg kan presse mig selv for at give den gode oplevelse videre. Alle, der har været leder på en sommerlejr, har leget med grænsen for hvor lidt søvn man kan nøjes med og stadig være helt tilstede for deltagerne på lejren.

DUK har også givet mig kendskab til foreningsarbejde og den demokratiske proces. Både i forbindelse med udvalgsarbejde, men i særdeleshed også i min tid som hovedbestyrelsesmedlem. Her finder man ud af, hvilket arbejde, det kræver for at skabe det levende fællesskab, vi gerne vil have, foreningen skal kunne vedblive med at være. Grunden til at de til tider kedelige møder alligevel bliver gode oplevelser, er at man er fælles om at tage ansvar for DUK.

En stor del af min dannelsesrejse

Gennem hele min tid i DUK har troen været en essentiel del. Det har været naturligt at debattere store emner som barn og ung på sommerlejrene; det har

følt naturligt at komme i kirken, og det har givet et fællesskab, som var i kirken både fysisk og i ånden. Men det har også for mit vedkommende givet anledning til tanker om, hvad jeg er kaldet til her i livet. Dette har blandt andet ført mig på retræter i Luxembourg og Skotland, hvor jeg har haft mulighed for at leve blandt benediktinermunke. Det har skabt en bevidsthed om, at der er mere på spil i verden, end jeg bliver præsenteret for andre steder i samfundet og en anden tilgang til etiske og moralske overvejelser, end jeg oplever andre steder.

Og så er der livet efter DUK (og dette er nok en overdrivelse). DUK har stadig en stor plads i min bevidsthed, og jeg laver også stadig frivilligt arbejde. Men i modsætning til mange, jeg møder i mit arbejdsliv, har jeg personlige erfaringer med alle aspekter af en organisation og har kendskab til, hvordan alle dele kan fungere. Jeg ved, hvordan man laver mad til 100 mennesker, hvordan man udformer en dagsorden, hvordan man planlægger og afvikler aktiviteter, har erfaring med at tale i forsamlinger og alt muligt andet. Men min stærkeste erfaring med DUK har været, at fællesskabet er altafgørende.

For at runde mine oplevelser af så har DUK været den største del af den dannelsesrejse, jeg har været på i mit liv. Noget, jeg vil anbefale alle, både katolikker og andre at engagere sig i.

Vi vil savne ham

En skattet fængselspræst stopper.

SJÆLESORG Det kom som en stor overraskelse, da Michael ringede til mig og sagde, at fra nu af kunne han ikke være fængselspræst mere, og han var også nødt til at opgive sit arbejde som sognepræst i Hvidovre. Alvorlige problemer med helbredet var årsagen.

Hvordan skulle jeg dog kunne undvære Michael som fængselspræst, når der er op til 60 indsatte, der glæder sig til den månedlige katolske messe i fængslets store kirke?

Jeg har samarbejdet med Michael de sidste fem år, og vi har haft en fin arbejdsfordeling, når jeg kom om mandagen som frivillig medarbejder for at assistere ham.

De katolske indsatte er især udlændinge, der taler alverdens sprog som litauisk, polsk, ungarsk, italiensk, rumænsk, fransk, spansk, portugisisk og endda kinesisk! En stor gruppe kommer fra Afrika, fortrinsvis Nigeria. De er meget aktive under messen, fordi den er på engelsk, og så kan man høre, at de kan deres fadervor.

Michael forstod at samle flokken og skabe den meditative ro som er forudsætning for at fejre den hellige eukaristi. Sammen

med vores professionelle koncertpianist, Semion Balchem og ministranten Kasper

Gudstjeneste i Vestre Fængsel. Til højre Michael Hornbech Madsen – til venstre spiller Semion Balchem.

Thorup skabte han en stemning af Guds nærvær, som disse tatoverede muskelmænd og hærgede kvinder måske aldrig før har oplevet i deres liv.

Michael formåede at knytte tætte bånd til mange indsatte, havde flere på listen, som konverterede til Den katolske Kirke

og hjalp dem også efter deres afsoning til et bedre liv.

Han var ikke kun fængselspræst for Vestre, også for Blegdams Fængsel, Politigården og i Helsingør, hvor der var brug for sjælesorg og ønsker om at modtage sakramentet.

Da disse alle er arresthuse, kørte Michael også til Nyborg og endda til Horsens Statsfængsel for at besøge tidligere varetægtsfængslede, der afsoner der.

Michael var en fast del af den gejstlige betjening, værdsat af sine protestantiske kolleger. Han bidrog med sjove anekdoter fra sit tidligere liv som skuespiller og Pjerrot ved frokosten og de månedlige møder i præstegangen.

Desværre tog alt dette hårdt på ham, og hans friske ungdommelige udseende snød os alle. Det burde nærmere have været mig, som er pensionist, der skulle have smidt håndklædet i ringen.

Det bliver meget svært at finde en efterfølger for Michael Hornbech-Madsen.

Maria-Leonore Christensen

Store sandheder i et enkelt sprog

Bente Lybecker udgiver brugsbog om kristen spiritualitet.

Tekst: Kate Toft Madsen

SPIRITUALITET I orkanens øje er den anden bog fra folkekirkepræsten Bente Lybecker. Hendes ph.d. afhandling, Maria og Helligånden: studier i nyere romersk-katolsk mariologi blev udgivet i 2003. Bente Lybecker er uddannet åndelig vejleder indenfor den ignatianske tradition og diakon fra Filadelfia i Dianalund. Hun giver retræter på det økumeniske Aadalens Retrætecenter udenfor Randers.

Undertitlen hedder: en brugsbog om kristen spiritualitet, en bog som skal hjælpe læseren til at udvikle sin egen spiritualitet, sit liv som kristen, ved hjælp af bøn. Der er øvelser efter mange af kapitlerne.

Bogen består af indledning og to dele, og indledningen er på ingen måde ligeegyldig. Her sætter Bente Lybecker scenen, og med inspiration fra Magnus Malm beskriver hun, hvordan postmodernismen, narcissisme, it-revolutionen og nyliberalismen har ført til en svækket jeg-opfattelse med en afhængighedskultur (=afgudsdyrkelse) til følge, og en fornemmelse af manglende mission med stress og sammenbrud.

Livet er en orkan, med sorg og glæder, lys og mørke. Men i orkanens øje er der som bekendt ro." Jesus er helt central, når vi taler om det kristne liv som et liv i orkanens øje," skriver Bente Lybecker.

"For det første er Jesus arketype på, hvordan vores egen vej til livet går gennem døden. Og for det andet er Jesus selve orkanens øje for os. Han er det sted, hvor vi finder hvile midt i livets heftige storme. Han er vores vindstille balancepunkt". S.26

Kristen spiritualitet kan føre os ind til orkanens øje, til vores identitet i Gud, og den ignatianske tradition er en spiritualitet, som særligt egner sig til vor tid ifølge Lybecker.

I de øvrige kapitler i bogens første del retter forfatteren blikket mod vores gudsbilleder og to begreber, som er vigtige indenfor ignatiansk spiritualitet, nemlig *længsler*, og det som på engelsk hedder *discernment*. Vores Gudsbilleder og længsler er udgangspunkt for vores gudrelation, skriver hun og det, som fører os tættere på Gud.

I kapitel fire tager Bente Lybecker livtag med det ignatianske begreb *discernment*, dvs. at skelne mellem hvad der er af Gud, og hvad der ikke er af Gud. Ignatius mente, at vi skal lytte til bevægelserne i vores hjerter, følelserne af trøst og mistrøst. I ignatiansk sammenhæng forstås disse følelser ikke simpelthen som glæde og tristhed, men skal desuden forstås og tolkes kontekstuel, ikke nogen helt nem opgave og ikke let at

forklare. Bente Lybecker slipper godt fra det.

Det er et langt kapitel og et svært begreb. Læseren skal dog ikke fortvivle og lægge bogen fra sig. Man kan sagtens, og med fordel, give sig i kast med de bønformer, som Bente Lybecker beskriver i bogens anden del. Forfatteren gennemgår fire forskellige former for bøn: det kærlige tilbageblik (examen); ignatianske kontemplationer vha. fantasien; lectio divina; og kristen meditation.

Det hævdes ofte, at det kærlige tilbageblik er den mest givende af Ignatius' øvelser. Man skuer tilbage over en given tidsperiode, oftest en dag, mærker efter, giver tak, og skuer mod dagen i morgen. Der findes mange forskellige udgaver udover den klassiske. Øvelsen gør, at man bliver mere opmærksom på, hvad der foregår indeni en og mere taknemmelig. Øvelsen bliver ofte

præsenteret som noget, der kun tager kort tid og er nemt, men faktisk kan det være følelsesmæssigt ret krævende. Nogle har kaldet det en samvittighedsransagelse, og sikkert er det at man, udover dagens glæder, også får øje på de tidspunkter, hvor man har "undladt det gode, eller gjort det onde". Ignatius mente, at denne bøn kunne bruges systematisk til at udluge unoder, men sådan noget lægger man ikke vægt på i dag, og Bente Lybecker lægger op til en metode som er netop kærlig, og hvor man ikke går for hårdt i rette med sig selv.

Det sidste kapitel omhandler meditation. Bente Lybecker peger klart på en bestemt meditationsmetode, nemlig trappistmunken Thomas Keating's centrerede bøn, og bruger meget tid på at forklare teologien og metoden. Meget interessant. Måske kontroversielt?

Det er en stor fordel, at Bente Lybecker giver teologiske forklaringer på de forskellige bønformer, det ser man langt fra altid, og for den bedende giver det dem ekstra fylde. Det er også en meget bibelsk funderet bog, hvad der giver teksten autoritet. Som Aristoteles sagde, det hele er større end summen af delene. Jeg synes Bente Lybecker på en værdifuld måde kæder nutidslivet (orkanen) og Kristus i orkanens øje sammen med bønformer, som hjælper den kristne til at komme nærmere sit sande jeg i Gud og leve i orkanen. Hun udtrykker store sandheder i et enkelt sprog, små perler. Bogen anbefales varmt!

Bente Lybecker: *I orkanens øje*. 168 sider. Pris: 199 kr. Eksistensen.

Kristen kærlighed i tanke, ord og gerning

Tanker om biskop Suhrs brev til fasten i 1945.

HISTORIE Den 21. marts vil 86 børn fra Institut Sankt Joseph stå på taget af Shell-huset og synge "En lærke letted og tusind fulgte." Det sker i mindet om de 86 elever, der sammen med 18 voksne på den dag for 75 år siden døde ved en tragisk fejltagelse. Bomberne, der faldt ved Jeanne d'Arc Skolen på Frederiksberg, var tiltænkt

Gestapos hovedkvarter i Shellhuset. Men da et Royal Air Force fly ramte en lysmast og styrtede ned ved siden af skolen, troede andre piloter, at Jeanne d'Arc Skolen var målet.

Børnene vil minde os om en af de mørkeste perioder i Danmarks historie. Året før krigen brød ud, havde det katolske Danmark

med benediktineren Theodor Suhr fået en ny biskop. Han blev hentet til Danmark fra Rom efter at være blevet bispeviet dér den 15. januar 1939. Kristen kærlighed hedder biskoppens fastebrev fra februar 1945. Kort, nøgternt og helt usentimentalt fastslår han her, hvad tiden kræver af de kristne: "I de frygtelige Tider, som vi nu oplever, ser vi Hadets Lidenskab brænde i lys Lue. Det forekommer mig derfor nyttigt ved Indledningen til den hellige Fastetid at sige nogle ganske enkle Ord om den Kærlighed, vi skylder Gud og vor Næste".

Når Gud elsker os, så skylder vi også vores næste kristen broderkærlighed, skriver biskoppen med henvisning til 1. Joh.4,11,20-21.

Den absolutte fordring

Midt i denne kaotiske tid havde biskoppen modet til at konfrontere de danske katolikker med den absolutte fordring. "Vi kommer ikke uden om den Fordring, som Kristus selv har stillet, at vi skal elske hverandre. Det skal være hans Disciples Kendetegn", siger hyrdebrevet.

Danmark i 1945 mindede om den verden, kristendommen kom ind i. Den var "splittet, hadefuld, egoistisk og kold." De første kristne menigheder og de kristustroendes kærlighed til hinanden er det spejl, hyrdebrevet holder op for nutiden. De er eksempler til efterfølgelse. Ingen må vi udelukke fra vores kærlighed. Heller ikke vores fjender selv om det kan synes rimeligt.

Kirken skal være et modbillede til det eksisterende samfund. Den skal være præget af en kærlighedens kultur, der begynder med en bevidst, målrettet anstrengelse, når det enkelte menneske tager et valg om at betragte sin næste med velvilje og kærlighed: "og naar vi lærer det, vil de gode Ord

og de gode Gerninger komme af sig selv".

Mere end smukke ord

Men det må selvfølgelig ikke standse ved de smukke ord, for: "Ægte Kærlighed stiller sig ikke tilfreds med skønne Ord. Ægte Kærlighed føler Trang til at tjene, til at hjælpe, til at give, til at glæde andre." Dermed er hyrdebrevet også et tydeligt nej til had og hævnerrighed: "Ingensinde har Hadets bitre Frugter vist sig tydeligere end i de Begivenheder, som vi oplever. Lad os derfor tage det alvorligt med dette svære Bud om Kærlighed, der også gælder vore Fjender. Lad os bandlese alt Had og Hævnsyge fra vore Hjerter. Lad os altid være parate til Tilgivelse og Forsoning. Solen maa ikke gaa ned over vor Vrede." Det lader sig ikke gøre, hvis vi kun ledes af vores følelser – kun hvis vi lader os lede af vores tro. Guds tilgivelse får vi først, når vi har bedt som i Fadervor: "som og vi forlader vore skyldnere", skriver biskoppen.

Dermed er der også sagt eftertrykkeligt nej til at sætte betingelser for, hvem vi vil tilgive. "Ogsaa mellem forskellige Folk og Nationer gælder dette Bud om Kærlighed. Vi er Vidner til de forfærdelige Ulykker, som Racehad og overdreven Nationalisme afstedkommer". Stærke ord i 1945. Og et eksempel for os i dag. LR

"Biskop Suhr begynder messen i ruinerne af St. Knuds Kapel assisteret af bagest pater Brunicardi, Næstved. I forgrunden pastor Hjorth København og den vordende katolske præst Olaf Magnussen", skriver Berlingske Tidende 1940. Billedet er taget søndag den 16. juni 1940 i Haraldsted. Ca. 270 deltog.

I den kommende tid vil der komme flere artikler om Den katolske Kirke i Danmark under besættelsen. Hvis du vil vide mere, findes der også bøger og arkivmateriale om emnet på Sankt Andreas Bibliotek www.sanktandreasbibliotek.dk.

April

1. *viol.* Onsdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
L.: Dan 3,14-21. Tilf B 26. Dan 3,24-25.28
☞ Tilf.B.t.Dan 29.30.31.32.33
☞ Lovprist og ophøjet til evig tid.
Ev.: Joh 8,31-42.
2. *viol.* Torsdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ SI 105,4-5.6-7.8-9
☞ Evigt husker Herren på sin pagt.
L.: 1 Mos 17,3-9. **Ev.:** Joh 8,51-59.
Frans af Paola, eneboer (†1507) kan ihukommes
3. *viol.* Fredag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ SI 18,2-3a.3b-4.5-6-7
☞ I min nød råbte jeg til Herren og han hørte mig.
L.: Jer 20,10-13. **Ev.:** Joh 10,31-42.
4. *viol.* Lørdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ Jer 31,10.11-12b.13
☞ Han vogter os som hyrden sin hjord.
L.: Ez 37,21-28. **Ev.:** Joh 11,45-57.
Isidor, biskop og kirkelærer (†636) kan ihukommes
Bededag for præste- og ordenskald
5. *rød.* **PALMESØNDAG.**
☞ *Cr. Særl.pf.*
Palmeprocessionen:
Ev.: Matt 21,1-11.
Messen: 1.L.: Es 50,4-7;
☞ SI 22,8-9.17-18a.19-20.23-24.
☞ Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?
2.L.: Fil 2,6-11.
Ev.: Matt 26,14-27,66 eller 27,11-54.
6. *viol.* **MANDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).
Pass.pf. II.
☞ SI 27,1.2.3.13-14
☞ Herren er mit lys og min frelse.
L.: Es 42,1-7. **Ev.:** Joh 12,1-11.
7. *viol.* **TIRSDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).
Pass.pf. II.
☞ SI 71,1-2.3-4a.5-6b.15+17
☞ Min mund skal forkynde din retfærdighed
L.: Es 49,1-6. **Ev.:** Joh 13,21-33.36-38.
I Domkirken: *hvid.* **Fornylse af præsteløfterne, indvielse af de hellige olier.**
Gl. Særl.pf.
1.L.: Es 61,1-3a.6a.8b-9
☞ SI 89, 21-22. 25+27.
☞ Om din nåde, Herre, vil jeg evigt synge.
2.L.: Åb 1,5-8
Ev.: Luk 4,16-21.
8. *viol.* **ONSDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).
Pass.pf. II.
☞ SI 69,8-10.21-22.31+33-34
☞ I nådens tid, Herre, svar mig i din store miskundhed, Gud!
L.: Es 50,4-9a. **Ev.:** Matt 26,14-25.
9. *viol.* **TORS DAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).
Fastetiden afsluttes skærtorsdag inden aftenmessen.

PÅSKEHØJTIDEN (TRIDUUM PASCALE)

9. *hvid.* **SKÆRTORS DAG AFTEN.**
Påskehøjtiden indledes med aftenmessen, som træder i stedet for vesper, og varer til og med 1.påskedags 2.vesper.
Gl. Euk.pf. I.
1.L.: 2 Mos 12,1-8.11-14;
☞ SI 116,12-13.15-16.17-18.
☞ Velsignelsens bæger er fællesskab med Kristi blod.
2.L.: 1 Kor 11,23-26. **v.:** Joh 13,1-15.
10. *rød.* **LANGFREDAG.**
1.L.: Es 52,13-53,12;

☞ SI 31,2+6.12-13.15-16.17+25.
☞ Fader, i dine hænder betror jeg min ånd.
2.L.: Hebr. 4,14-16; 5,7-9.
Ev.: Joh 18,1-19,42.
Faste- og abstinensdag.
Kollekt for Det Hellige Land.

11. *viol.* Lørdag. **PÅSKELØRDAG.**

Aften. hvid. PÅSKEVIGILIE. (h).
Gl. Påskens pf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! Påskelyset står tændt ved alle messer til og med Pinsedag. Af det Gamle Testaments læsninger skal læses mindst 3, men altid 2 Mos 14.
GT:
1: 1 Mos 1,1-2,2 eller 1,1.26-31a;
☞ SI 104,1-2a.5-6.10+12.13-15a.24+35c.
☞ Herre, send din ånd og skab liv, gør jorden ny! eller: ☞ SI 33,4-5.6-7.12-13.20+22
☞ Herrens godhed fylder jorden.
2: 1 Mos 22,1-18 eller 22,1-2.9a.10-13.15-18;
☞ SI 16,5+8.9-10.11
☞ Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.
3: 2 Mos 14,15-15,1a (**obligatorisk**);
☞ 2 Mos 15, 1b.2.3-4.5-6.17-18
☞ Jeg vil synge for Herren, for han er højt ophøjet.
4: Es 54,5-14;
☞ SI 30,2+4.5-6.11+12a+13b
☞ Herre, jeg priser dig, for du har trukket mig op fra dybet.
5: Es 55,1-11;
☞ Es 12,2.3+4bcd.5-6
☞ I skal øse vand med glæde af frelsens kilder.
6: Bar 3,9-15.32-4,4;
☞ SI 19, 8.9.10.11
☞ Herre, du har det evige livs ord.
7: Ez 36,16-17a.18-28;
☞ SI 42,3.5bcd; 43,3-4
☞ Som hjorten skriger ved det udtørrede vandløb, sådan skriger min sjæl efter dig, Gud.
I tilfælde af dåb: Vekselsang nr. 5 eller ☞ SI 51,12-13.14-15.18-19
☞ Skab et rent hjerte i mig, Gud.
NT: Rom 6,3-11;
☞ SI 118,1-2.16-17.22-23.
☞ Halleluja! Halleluja! Halleluja!
Ev.: Matt 28,1-10.

12. *hvid.* **PÅSKEDAG. HERRENS OPSTANDELSE.** (h).

☞ *Gl. Sekvens. Cr. Påskens pf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!*
1.L.: ApG 10,34a.37-43;
☞ SI 118,1-2.16-17.22-23.
☞ Denne dag har Herren skabt, lad os juble og glæde os på den.
Eller: Halleluja! Halleluja! Halleluja!
2.L.: Kol 3,1-4 eller 1 Kor 5,6b-8.
Ev.: Joh 20,1-9 eller Matt 28,1-10 eller ved aftenmesse Luk 24,13-35.

PÅSKETIDEN

13. *hvid.* **MANDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
L.: ApG 2,14.22-33;
☞ SI 16,1-2a+5.7-8.9-10.11.
☞ Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.
Eller: Halleluja!
Ev.: Matt 28,8-15.

14. *hvid.* **TIRSDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
L.: ApG 2,36-41;
☞ SI 33,4-5.18-19.20+22.
☞ Herrens godhed fylder jorden.
Eller: Halleluja!
Ev.: Joh 20,11-18.

15. *hvid.* **ONSDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar

tilføjes: Halleluja! Halleluja!
L.: ApG 3,1-10;
☞ SI 105,1-2.3-4.6-7.8-9.
☞ Jeres hjerte glæde sig, I, som søger Herren.
Eller: Halleluja!
Ev.: Luk 24,13-35.

16. *hvid.* **TORS DAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
L.: ApG 3,11-26;
☞ SI 8,2a+5.6-7.8-9.
☞ Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn over hele jorden.
Eller: Halleluja!
Ev.: Luk 24,35-48.

17. *hvid.* **FREDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
L.: ApG 4,1-12;
☞ SI 118,1-2+4.22-24.25-27a.
☞ Den sten, bygmestrene vragede, er blevet hoved-hjørnestein.
Eller: Halleluja!
Ev.: Joh 21,1-14.

18. *hvid.* **LØRDAG I PÅSKEUGEN.**

Gl. Cr. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
L.: ApG 4,13-21;
☞ SI 118,1+14-15.16-18.19-21.
☞ Jeg takker dig, for du svarede mig. *Eller: Halleluja!*
Ev.: Mark 16,9-15.

19. *hvid.* **2.SØNDAG I PÅSKEN. Guds Barmhjertigheds søndag.**

☞ *Gl. Evt.sekvens. Påskepf.I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!*
1.L.: ApG 2,42-47;
☞ SI 118,2-4.13-15.22-24.
☞ Tak Herren, for han er god, hans trofasthed varer til evig tid.
Eller: Halleluja!
2.L.: 1 Pet 1,3-9.
Ev.: Joh 20,19-31.

20. *hvid.* Mandag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Påskepf.
☞ SI 2,1-3.4-6.7-9
☞ Lykkelig hver den, der søger tilflugt hos dig, Herre!
Eller: Halleluja!
L.: ApG 4,23-31. **Ev.:** Joh 3,1-8.

21. *hvid.* Tirsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Eller hvid. Anselm, biskop og kirkelærer (†1109)
Påskepf.
☞ SI 93,1ab.1c-2.5
☞ Herren er konge! Han har klædt sig i højhed.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 4,32-37. **Ev.:** Joh 3,7-15.

22. *hvid.* Onsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Påskepf.
☞ SI 34,2-3.4-5.6-7.8-9
☞ Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 5,17-26. **Ev.:** Joh 3,16-21.

23. *hvid.* Torsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Eller rød. Georg, martyr (†303)
Eller rød. Adalbert, biskop og martyr (†997)
Påskepf.
☞ SI 34,2+9.17-18.19-20
☞ Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 5,27-33. **Ev.:** Joh 3,31-36.

24. *hvid.* Fredag i 2. uge i påsken. (II Ps).

Eller rød. Fidelis af Sigmaringen, præst og martyr (†1622)
Påskepf.
☞ SI 27,1.4.13-14
☞ Kun ét ønsker jeg fra Herren, at bo i Herrens hus.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 5,34-42. **Ev.:** Joh 6,1-15.

25. *rød*. Lørdag. MARKUS, evangelist (f)

Gl. Ap. pf.

L.: 1 Pet 5,5b-14

☞ SI 89,2-3.6-7.16-17

☞ Om din nåde, Herre, vil jeg evigt synge.

Eller: Halleluja!

Ev.: Mark 16,15-20

26. *hvid*. **3.SØNDAG I PÅSKEN.**

☞ *Gl. Cr. Påskepf.*

1.L.: ApG 2,14.22-33;

☞ SI 16,1-2a+5.7-8.9-10.11.

☞ Herre, du lærer mig livets vej. *Eller: Halleluja!*

2.L.: 1 Pet 1,17-21.

Ev.: Luk 24,13-35.

Kirketælling.

27. *hvid*. Mandag i 3. uge i påsken. (III Ps).

Påskepf.

☞ SI 119,23-24.26-27.29-30

☞ Lykkelig den der vandrer efter Herrens lov.

Eller: Halleluja!

L.: ApG 6,8-15. Ev.: Joh 6,22-29.

28. *hvid*. Tirsdag i 3. uge i påsken. (III Ps).

Eller *rød*. **Peter Chanel**, præst og martyr (†1841)

Eller *hvid*. **Ludvig Maria Grignon de Montfort**, præst (†1716)

Påskepf.

☞ SI 31,3d-4.6+7b+8a.17+21ab

☞ Herre, i din hånd befaler jeg min ånd. *Eller: Halleluja!*

L.: ApG 7,51-8,1a. Ev.: Joh 6,30-35.

29. *hvid*. Onsdag. **KATARINA AF SIENA**, jomfru og kirkelærer, værnehelgen for Europa (†1380) (f)

Gl. Helg. pf. ell. pf. for jomfruer

L.: 1 Joh 1,5-2,2

☞ SI 103,1-2.3-4.8-9.10-11.13-14.17-18a.

☞ Min sjæl, pris Herren.

Ev.: Matt 11,25-30

30. *hvid*. Torsdag i 3. uge i påsken. (III Ps).

Eller *hvid*. **Pius V**, pave (†1572)

Påskepf.

☞ SI 66,8-9.16-17.20

☞ Bryd ud i fryderåb for Gud, hele jorden.

Eller: Halleluja!

L.: ApG 8,26-40. Ev.: Joh 6,44-51.

Husk du også kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Pilgrimsrejse til Medjugorje

- med deltagelse i Youth Festival 2020.

Dato: 30. juli-6. august

Pris: 4.500,- kr.

Aldersgrænse: +18 år (medmindre sammen med forælder)

Kontakt: Bente Katherine Palm-Nielsen på bente_katherinejk@yahoo.com på tlf. 27 29 20 85 eller Linda Maria Palm-Nielsen på lpalm@ymail.com, mobil: 25 71 33 24.

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther, annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Nik Bredholt, Marie-Leonore Christensen, Georg Høhling, Rasmus Arbirk Larsen, Kate Toft Madsen, Sigurd Sverre Stangeland og Ann-Britt Sternfeldt.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 33 55 60 40

kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag – ca. 12.600 – ISSN 0902-297X.

Biskoppens kalender

April 2020

- 5. kl. 10:00 Pontifikalmesse i Domkirken
- 6. kl. 10:00 Møde i Biskoppeligt Råd
- 7. kl. 16:00 Messe i Domkirken med indvielse af olierne
- 9. kl. 17:00 Messe i Domkirken
- 10. kl. 15:00 Herrens lidelsesliturgi i Domkirken
- 11. kl. 21:30 Påskevigilie i Domkirken
- 12. kl. 10:00 Pontifikalmesse i Domkirken
- 14. kl. 08:00 Messe hos Kærlighedens Missionærer
- 18. kl. 11:00 Firmelse i Sankt Albani Kirke, Odense
- kl. 15:00 Firmelse i Sankt Nikolaj Kirke, Esbjerg
- 19. kl. 12:00 Firmelse Sankt Peters Kirke, Herning
- 17:00 Firmelse Hellig Kors Kirke, Lemvig
- 21.-23. Kateketkonference i Helsinki
- 25. kl. 10:00 Firmelse i Vor Frue Kirke, Næstved
- 26. kl. 10:00 Firmelse i Sankt Annæ Kirke, Amager
- kl. 12:00 Firmelse i Sankt Annæ Kirke, Amager
- 28. kl. 17:00 Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg

Det sker i bispedømmet

Marts

Fredag 27. kl. 19 - ca. 21: Forsonings- og helbredelsesmesse, for aborterede og dødfødte børn v / pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.

Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V.

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Sankt Andreas Bibliotek holder lukket i dagene op til påske – tirsdag den 7. april og onsdag den 8. april.

Anden og fjerde torsdag i måneden kl. 20.00-23.00:

Natkirke i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N.

Første og tredje torsdag i måneden kl. 20.00-22.00: Mobilkirken på Rådhuspladsen i København.

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonetid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Hver søndag kl. 21:00-22:30: Stille tilbudelse i Jesu Hjerter Kirke. Mulighed for at deltage hjemmefra via SMS-tjeneste; skriv til 26 43 19 08.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Hver **onsdag kl. 18-19.30** i Niels Steen-

sens kapel, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C, undtagen den første onsdag i måneden.

Messe med forbøn for de syge afholdes første onsdag i måneden kl. 19-20.30 i kirken. Inden er der tilbudelse af Det Allerhelligste i Niels Steensens kapel, kl. 18-18.45, som optakt til messen. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk; Jan Zieleskiewicz, tlf. 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Hjælp der gavner
www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 5**, som udkommer den **11. april 2020**, skal være KO i hænde senest den **23. marts 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 6**, som udkommer den **1. maj 2020**, skal være KO i hænde senest den **14. april 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19

www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Den Nordiske valfart til Lourdes 2020

Temaet:

”Jeg er den uplettede undfangelse”

Den 27. juli til 3. august 2020
Indkvartering på Hotel Paradis samt
Accueil Notre Dame.

Fly fra København til Montpellier,
derfra videre med busser til Lourdes.

Gejstlig medvirken fra Den Nordiske
Bispekonference bl.a. biskop Czeslaw
og valfartspræst Michal Bienkowski.

Prisen for almindelige deltagere er
DKK 7.850,- og omfatter fly, bus
til/fra lufthavn, ophold med fuld
pension, valfartshæfte mm.

Medhjælperer deltager til reduceret pris
og kun efter nærmere aftale og
godkendelse af bestyrelsen.

Tilmeldingsmateriale rekvireres hos:
Marianne Larsen: +45 51242390
E-mail: tilmelding@lourdes.dk

Tilmeldingsfrist 1. april 2020

Den Nordiske Valfart til Lourdes

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Lituanasy
Sweden-Denmark

Det Hellige Land

Tag med Ridderordenen af Den Hellige Grav i Jerusalem
på pilgrimsrejse til det Hellige Land og støt de kristne

Ridderordenen af Den Hellige Grav i Jerusalem arrangerer igen i år en 5-dages
pilgrimsrejse til det Hellige Land i den sidste uge i sommerferien.

Rejseperiode: 2. - 6. august 2020. Pris, inkl. fly, kost & logi: 8.000 kr
Kontaktperson: Frode Lundsteen Hansen KHS, T: 29897989, E: secretary@oessh.dk

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik
SkreeMette
Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat**April 2020**

**Fokus på befrielse fra
afhængighed:**

- at alle personer, der er
afhængige af alkohol eller stoffer,
må modtage hjælp og omsorg.

Vor kære mor, svigermor, mormor og farmor

Else Petry

* 26. juni 1926 † 23. februar 2020

er stille sovet ind

Familien

Bisættelsen har fundet sted

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
- også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

**TELEFONLINE
SOS FORBØN**

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Fonden Hoffmanns Minde

Hermed indkaldes ansøgninger til Fonden Hoffmanns
Minde. Fonden yder støtte til Den katolske Kirkes liv
og virke gennem de tre vedtægtsbestemte formål:

- Karitativ virksomhed primært for ældre og sårbare,
- Katolsk kirkebyggeri og
- Økonomisk støtte til præstelønninger

Fonden støtter primært formål i Danmark og ønsker
fortrinsvis at uddele donationer til katolske institutioner
godkendt efter Ligningslovens §8A. Der ydes ikke støtte
til daglige driftsopgaver, ligesom der ikke gives støtte til
enkeltpersoner.

Ansøgningsskema kan rekvireres på
tjl@hoffmannsminde.dk eller ved at skrive til
nedenstående adresse bilagt frankeret svarkuvert.
Ansøgning skal være legatbestyrelsen i hænde
senest 17. april 2020.

Fonden Hoffmanns Minde
c/o Ansgarstiftelsen
Att. Thomas Jacob Larsen
Gammel Kongevej 15 A
1610 København V

Er vi ved at tabe Vesten?

Det spørgsmål stiller forfatter og forskningsleder Ben Ryan i bogen 'How the West was lost'.

Tekst: Nik Bredholt

EUROPA Inden for de sidste ti år er det blevet almindeligt at tale om, at Vesten er i krise. Der er Brexit, Trumps 'America first'-politik, Putins og Kinas fremgang. I Danmark har vi fået Rune Lykkebergs bog 'Vesten mod Vesten'. Er Vesten ved at nå sin udløbstid? Det er en civilisationsdiskussion, som foregår på begge sider af det politiske spektrum og som også har en religiøs dimension.

For Ben Ryan, forskningsleder i den engelske kristne tænketank *Theos*, er løsningen, at Vesten skal genfinde den myte, som er dens formål.

Ifølge Ryan er Vesten karakteriseret

ved tre elementer: a) troen på et moralsk endepunkt som vi har en uundgåelig fremadskridende retning mod; b) de republikanske dyder fra oplysningstiden (frihed, lighed og broderskab/solidaritet); og c) en universalistisk forståelse af, at de to første punkter er gældende over hele jorden i ethvert samfund.

Myten om Vesten er troen på disse forhold, og ifølge Ryan hænger krisen sammen med, at vi er holdt op med at tro på vores egen myte.

Imellem de republikanske dyder skal der være en balance. Et stort fokus på ét af elementerne vil underminere de andre

elementer, og det er i høj grad det, som er sket i Vesten de senere år, hvor der har været fokus på frihed og lighed. Solidariteten er blevet klemt eller glemt. Fx er Europa i dag præget af et krav om plads og rettigheder til alle minoriteter. Det presser friheden, og det presser også solidariteten i samfundet.

Ryan nævner en række undersøgelser som viser, at troen på demokratiet i Vesten er for nedadgående. Hvor man i stadig højere grad taler om værdier i erhvervslivet, så er der i mindre grad tale om reale værdier. Vestens optagethed af religion er også stærkt for nedadgående. Religion bliver taget som gidsel af politiske fløje som markør over for islam, ikke som tro på Gud.

EU-projektet er i høj kurs hos Ryan, og han beklager den krise, som EU er kommet i herunder Brexit. Han påpeger, at EU er bygget på værdier og udviklet af mennesker, som var dybt religiøse. Fx var både den tyske Konrad Adenauer og den franske Robert Schuman begge stærkt katolske.

Men EU har tabt det moralske formål og bliver i dag defineret ud fra de økonomiske fordele. Økonomi har hele tiden været centralt, men var i udgangspunktet et middel til at nå målet, hvorimod økonomien selv er blevet målet. Det har den konsekvens, at når økonomien ikke leverer det, som man forventer, så forsvinder grundlaget for EU-samarbejdet.

Udvidelsen af EU var i udgangspunktet en stor succes, som bragte landene i det gamle Østeuropa på fode. Op til omkring 2010 var der en positiv udvikling både økonomisk og i form af institutioner, der kunne sikre demokratiet. Det ser unægtelig anderledes ud i dag, hvor Orbán i Ungarn er ved at underminere retssamfundet. Samme tendenser ses i Polen, Tjekkiet og Slovakiet. Ryan påpeger, at de faldende befolkningstal i de gamle Østlande i høj grad forklarer frygten for, at den nationale identitet er i fare. I realiteten tapper de vestlige EU lande de østlige for arbejdskraft og ungdom.

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 4
20. marts 2020 · 46. årgang

POST
PP
DANMARK

Som modsætning til frygten for islam foreslår Ryan, at vi i Europa står mere klart på vores værdier. Rationalet er, at hvis vi selv ved, hvor vi står, så er der ikke noget at frygte, og migranterne vil også vide, hvad det er for et samfund, som de skal tilpasse sig.

Ryan påpeger samtidig, at der i dag foregår en generationskamp; den ældre og veletablerede generation versus den unge generation og en presset middelklasse. Ryan har blik for det, som sker i Frankrig og Italien,

der præges af høj ungdomsarbejdsløshed, usikre jobs og få muligheder for at komme ind på det etablerede arbejdsmarked. De unge bliver snydt for de goder, som tidligere generationer har haft, og som de stadig nyder. Det er de ældre, som ejer boligerne og som har pensionerne. De har fået billige eller gratis uddannelser, som nu er svært tilgængelige, og der er ikke råd til sikring af arbejdskontrakter som tidligere, hvor en stilling ofte var for livet. Det er den uretfærdighed, som slår ud i åben utilfredshed. Det er ikke godt nok at have et økonomisk argument for en bestemt politik, når de unge og den klemte middelklasse kan se, at de snydes, og de unge kommer endda til at betale for den gældsætning, som overforbruget har medført.

Den aktuelle konflikt i Frankrig omkring en pensionsreform er et rammende eksempel på det, som Ryan beskriver. Der er et økonomisk rationale for at reformere, men dels er de etablerede samfundsgupper utilfredse, for de vil skulle af med privilegier, dels er de unge utilfredse, for de har troet, at de kunne få samme vilkår som de ældre generationer. Det er en kabale, som ikke har nogen løsning – med mindre det hele anskues ud fra en vinkel om solidaritet. Det løses ikke med økonomiske argumenter.

USA får et særligt kapitel, for USA er om noget land bygget på Vestens idealer. I USA har friheden for erhvervslivet overtaget alle andre rettigheder. Solidariteten er under pres med en enorm fattigdom og ikkeeksisterende muligheder for dem uden midler til at ændre på tilværelsen.

I de sidste to kapitler kommer Ryan med forslag til hvordan identiteten kan genskabes, det civile samfund og solidariteten styrkes og det økonomiske

system reformeres. Hvor Ryan er stærk i det analytiske, så er disse kapitler usikre og svage. Ryan anbefaler bl.a., at Vesten igen sætter kampen for menneskerettigheder højt på dagsordenen og går ud i verden og prædiker republikanske værdier. Er det overhovedet muligt? Putins Rusland eller Kina er ikke villige til at lytte og med vestlige ledere som Trump og Boris Johnson, er der heller ikke på det allerhøjeste niveau nogen vilje til selv at leve op til myten.

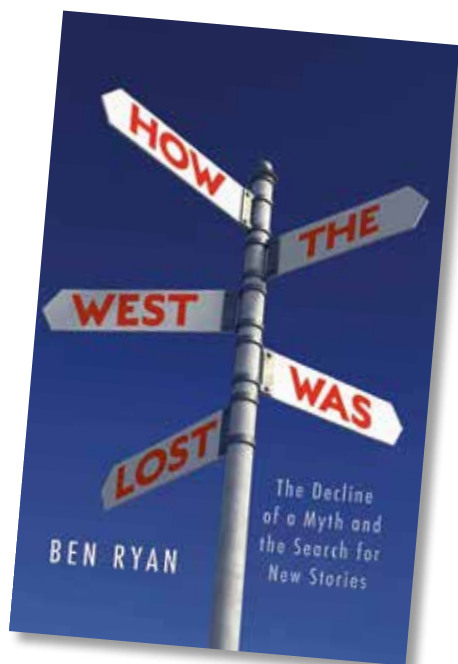
Måske er det repræsentative demokrati ikke funktionelt længere, spørger Ryan? Den nærhed, som systemet forudsatte mellem vælgerne og den valgte, er gået fløjten. Valg afholdes; men det er lobbyisterne, den økonomiske elite og en smal gruppe af politiske ledere, som bestemmer. Samtidig er der generationskonflikten. De folk, der kontrollerer ressourcerne, lever længere, og de, som skal ind på arbejdsmarkedet eller som aldrig rigtig har fået fat, kan ikke demokratisk samle nok til at forandre.

Ryan peger på, at trofællesskaber er væsentlige byggesten for bevægelser, der arbejder på forandring. Tro og religiøst tilhørsforhold giver identitet og vilje til at arbejde for et mål uden for én selv. Det er ikke tilstrækkeligt at erkende problemerne. Der skal være vilje til at kæmpe for et fælles mål.

Det er således ikke ydre fjender, som underminerer Vesten men vores egen manglende tro!

”

EU har tabt det moralske formål og bliver i dag defineret ud fra de økonomiske fordele. Økonomi har hele tiden været centralt, men var i udgangspunktet et middel til at nå målet, hvorimod økonomien selv er blevet målet. Det har den konsekvens, at når økonomien ikke leverer det, som man forventer, så forsvinder grundlaget for EU-samarbejdet.

Ben Ryan giver i bogen 'How the West was lost' en glimrende præsentation af de faktorer, som i dag truer og udfordrer Europa, dens identitet, kultur og selvforståelse.

Frans stod alene og bad for verden

“Menneskelige fejl og mangel på tro førte os ud i krisen”, sagde paven.

URBI ET ORBI Fra en regnvåd og mennesketom Petersplads opfordrede pave Frans fredag den 27. marts til solidaritet, håb og åndelighed midt i en krisetid. Men han advarede også mod egoisme – både under coronakrisen og på den anden side af pandemien og opfordrede til, at vi brugte den ekstraordinære situation til at søge svar på det meningsfulde i vort liv.

“Et tykt mørke har samlet sig over vore pladser, gader og vore byer. Det har overtaget vort liv og fyldt alt med en øredøvende tavshed og et urovækkende tomrum, der stopper alt på sin vej”, sagde han.

“Vi har været grådige efter profit. [...] Vi blev ikke vækket af krige eller uretfærdighed over alt i verden, og vi hørte hverken de fattige græde eller vores skrantende klode. Vi fortsatte bare med en tro på, at vi ville forblive sunde i en verden, der var syg”, formanede Frans og understregede, at tidspunktet ikke var til fordømmelse, men snarere tid til at fokusere på det vigtige.

Paven opfordrede alle til at udvise soli-

daritet og håb, som giver støtte og mening i en tid, hvor alt synes at sygne hen. Han roste samtidig krisens helte: de helt almindelige mennesker, som ikke optræder på røde løbere eller glittede forsider til daglig, men som er dem, der i disse dage indtager en central plads i de historiske begivenheder, som netop nu udfolder sig: lægerne, sygeplejerskerne, folk i transportsektoren,

Foto: Vatican Media.

politiet og præsterne. Alle dem, der ofrer sig netop nu, uden at kny eller gøre meget væsen af sig – dem, som i sidste ende får os ud på den anden side.

Han understregede samtidig, at troen kan være et vigtigt redskab til at afhjælpe den frygt, mange mennesker bærer rundt på i denne tid; at korset er vores anker i krisen med henvisning til evangeliets fortælling om stormen på søen (Mark 4,35-41), og han sammenlignede situationen, hvor vi føler os bange og fortabte, med disciplene hvis båd var ved at synke, mens Jesus sov i stævnen. Krisen minder os om, at “vi alle i den samme båd, alle skrøbelige og forvirrede”. Stormen, sagde Frans, udstiller “vor sårbarhed og afdækker disse falske og overflødige sikkerhedsprocedurer, hvorpå vi har konstrueret vores daglige rutiner”, og blotlægger “alle disse forsøg på at bedøve os selv”. Svaret herpå, sagde han, er Jesu svar til disciplene: “Hvorfor er I bange. Har I endnu ikke tro?”

Under fredagens ceremoni og den efterfølgende Urbi et Orbi-velsignelse, hvor paven også gav fuld aflad til dem, som kiggede med eller lyttede til den næsten én time lange transmission, var Mariaikonon *Salus Populi Romani* og det undergørende krucifiks fra San Marcello al Corso opstillet ved hovedindgangen til Peterskirken og Det allerhelligste Sakramente var udstillet på altret i basilikaen atrium. NM

Med livet som indsats

Ordenssøstre går forrest i kampen mod coronasmitten.

USELVISKE I Italien, som er det land i Europa, hvor coronasmitten har krævet flest menneskeliv, er også ordenssøstre engageret i kampen mod epidemien.

“De risikerer livet uden at gøre noget væsen af sig og uden at de får nogen opmærksomhed”, sagde kamillianersøstrenes kongregation ifølge *VaticanNews*. Søstrene, hvis kald er plejen af gamle, syge og fattige, tager sig for tiden også af coronasmittede patienter – ikke kun som tjenestegørende læger, sygeplejerske og sundhedsassistenter, men også som smittede. Således er 60 kamillianersøstre, der bor i nærheden af Rom, selv smittet med virussen. Derfor har de måttet lukke deres kloster, og to af søstrene har måttet modtage intensiv behandling på et sygehus.

Kamillianersøstrene driver i alt fem sygehuse i Italien, og de, som ligger i det nordlige Italien, i henholdsvis Treviso, Brescia og Cremona, behandler for tiden udelukkende coronapatienter.

“I alle vore sygehuse risikerer søstrene for øjeblikket livet; men de gør det med stor uselviskhed”, forklarer kongregationens generalsekretær søster Lance Ezhupara, som leder sygehuset San Camillo i Treviso.

Pasningen af de syge er ét af de fire ordensløfter, som ordenssøstrene aflægger, forklarer Ezhupara.

Kamillianernes sygehus i Treviso har kun 120 modtagelsespladser, som alle er reserveret til coronasmittede. På trods af et løfte fra myndighedernes side om udstyr, medicin og værnemidler, m.m. har søstrene

fortsat ikke modtaget noget. Alligevel er søstrene villige til at gøre alt for at være tæt på de lidende, understreger generalsekretæren.

Fra klausuren: forbøn og sjælesorg

Udover den medicinske og lægelige indsats mod coronasmitten er forbøn og sjælesorg også en væsentlig del af ordenssøstrenes indsats i Italien. Søstre ‘fra Sicilien til Brennerpasset’ beder for de syge og deres familier. Enkelte kommuniteter beder hver dag offentligt rosenkransen, til og med via en megafon fra deres huses balkoner, oplyser *VaticanNews*.

Et eksempel på dette er benediktterklostret Santa Grata i Bergamo, en af de hår-

dest ramte regioner. Benediktinerinderne har grund af pandemien intensiveret deres forbøn.

“Vi gennemfører et slags bønsmaraton”, forklarer priorinde Maria Teresa Bergamaschini. Søstrene, som bor under klausur, modtager bedeemner “fra hele verden” og står desuden til disposition som sjælesørgere.

“Alle nonner er i telefonisk kontakt med personalet på sygehuse i byer som fx Bergamo, hvor sundhedsvæsenet står foran kollaps: de fortæller om de tragedier, som de bliver vidne til dér”, forklarer priorinden, og fortsætter:

“Vi må i alt dette ikke glemme, at kroppen også har en sjæl, der må forsvares og reddes. Kampen mod coronavirusen kan også vindes på denne måde”. NM

Ordenssøstre på vej på arbejde på Molinette hospitalet i Torino i det nordlige Italien. Foto: AFP.

Coronakrisen

Sammen, men hver for sig.

Læs mere på side

3-6 og 12

Jeg har set Herren

Påskeprædiken.

Læs mere på side

7

Rejsebrev

Ole Lundsteen fra Vestbredden.

Læs mere på side

8

Haiti

Ti år efter jordskælv.

Læs mere på side

9

KO mener

Isolerede men ikke alene

På forunderlig vis har coronapandemien været et 'wake-up call' for mange verden over.

Måske ikke siden den spanske syge i 1918 dræbte flere end under hele 1. Verdenskrig, har så mange lande og mange mennesker været lammet af frygt og uvished. I takt med coronaens udbredelse er hele samfund blevet lukket ned, og ansatte på kontorer og virksomheder er blevet bedt at holde sig hjemme.

Virussen har ikke kun haft stor indflydelse på samfundslivet her-og-nu, og i de kommende år, men har desuden påvirket vores religiøse trosliv og hele Kirkens liv – dog ikke alene på en negativ måde.

Da de første restriktioner blev indført i Danmark blev katolikkerne chokerede over ikke længere at kunne gå til messe og modtage kommunionen, og senere fik kirkerne påbud om helt at holde lukket – endda midt under fastetiden og med udsigt til, at de også ville være det under den stille uge.

Men krisen har også betydet, at vi er kommet til at se anderledes på mange ting. Ved at opdage vor menneskelige magtesløshed og utilstrækkelighed er vi samtidig blevet mere taknemmelige, mindre krævende og mere solidariske.

Hvor vi har været afskåret fra at fejre gudstjeneste sammen og bekende vor tro i fællesskab, har krisen vist, at selv om vi fysisk har været – og har følt os – isolerede, har vi ikke været alene. Det har nemlig ikke skortet på initiativer til, hvordan vi i denne situation alligevel kan være Kirke sammen.

Mange er begyndt at følge livestreamingen af messerne, ikke kun fra domkirken, men nu også fra en håndfuld andre kirker. Mange har fået øje på de muligheder, som den digitale teknologi tilbyder – online-bønsinitiativer som fx rosenkrans og novener, tidebønner, som styrker fællesskabet på tværs af sogneskel og landsdele. Dertil kommer en række nye omsorgstjenester: fx har Caritas Danmark åbnet en daglig telefonservice, hvor enlige kan henvende sig, hvis de ønsker nogen at tale med, eller ønsker at blive ringet op en gang imellem for at tjekke, hvordan de har det. Noget lignende gør Jesu Hjerte menighed på Vesterbro, hvor nogle medlemmer kontakter sognets enlige og ældre for at høre, om alt er vel i disse tider.

Den manglende adgang til at deltage i eukaristien, som nok er det største savn for rigtig mange katolikker, har omvendt skabt nyt fokus på den såkaldte "åndelige kommunion," hvor man i bøn bekender sin tro på Kristi nærvær i eukaristien og udtrykker ønsket om og længslen efter at være forenet med Ham.

Vi har ofte hørt, at vort bispedømme ikke har de fornødne ressourcer til at løfte alle de opgaver, den gerne ville. I disse coronatider har vi omvendt erfaret positivt, at når det gælder om at være Kirke bliver vi langt mere ressourcerige ved at løfte i flok. Krisen har vist os en måde at gøre det på – hvilket er en sand berigelse, baggrunden til trods, i dagene op til Herrens Opstandelse!

NM

Hjælper Syriens børn med at overvinde krigstraumer

Franciskansk sundhedscenter i Aleppo hjælper traumatiserede og forældreløse børn i det borgerkrigshærgede land.

Tekst: Courtney Mares, Catholic News Agency

BØRNEHJÆLP Franciskanerpater Firas Lufti har været missionspræst i Aleppo under den årelange borgerkrig, og har været vidne til hvordan en hel generation af børn i Syrien har kæmpet med krigstraumer.

"Jeg har med mine egne øjne set børn, der bor i ruiner og er berørt af deres lidelser. De har intet hjem, fordi alt er ødelagt hér", siger pater Lufti. Franciskaneren har forsøgt at oprette et center, der tilbyder sikkerhed og lindring for disse børn, hvoraf mange lider af angst, depression og posttraumatisk stress.

"Vi har set hvordan børnene i Aleppo er blevet traumatiserede under borgerkrigen. Rigtigt mange af dem har desuden mistet deres far og mor, og mange har svære legemsskader, har mistet hænder og ben, og er bange for alt", siger præsten.

Lufti har grundlagt et franciskansk pleje- og sundhedscenter, der siden 2017 har arbejdet med posttraumatisk behandling af børn i Aleppo. I centret har et hold af kliniske psykologer, frivillige og socialarbejdere hjulpet omkring 1.500 børn i alderen 6 til 17 år.

Udover psykologisk behandling tilbyder centret også kunstterapi og en række fritidsaktiviteter, for eksempel maling, modellering, musik, teater, dans, basketball og svømning.

Centeret tilbyder også et uddannelsesprogram rettet mod forældrene, så de kan være med til at yde den bedste omsorg og støtte for deres barns mentale helbred under selve behandlingen.

Tæt på konfliktramte områder

Ifølge FN er omkring 500.000 mennesker blevet dræbt, 5,6 millioner er flygtet ud af landet og yderligere 6,1 millioner er internt fordrevne siden borgerkrigen i Syrien begyndte i marts 2011.

Efter kampene i den syriske Idlib-provins vest for Aleppo begyndte i slutningen af sidste år, er næsten én million mennesker flygtet fra området. De tyrkiskstøttede oprørsstyrker har kæmpet mod den russiskstøttede syriske regeringsoffensiv i provinsen, der er Syriens sidste oprørskontrollerede område. En våbenhvile i provinsen, som trådte i kraft den 6. marts, er blevet underskrevet af de russiske og tyrkiske ledere.

Pater Lufti, der nu bor i Libanon efter tolv år i Syrien, siger, at franciskanerordenens historiske ansvar som vogtere af Det hellige

Land nu har betydet, at to franciskanerbrødre er blevet udstationeret i Idlib-provinsen.

"Det er et nyt kapitel for os, fordi vi allerede har to ordensbrødre, som bor tæt ved det konfliktramte område [...] De bor der og sørger for den lille lokale kristne menighed på omkring 300 familier, og desuden mange muslimer, der har overlevet bombeangrebene", forklarer Lufti.

"Disse franciskanere er vore helte, for de bor i de mest udsatte områder og midt under den mest dramatiske situation i Syrien", tilføjer han.

Glemte børn får en identitet

Mange af de børn, som blev født i Syrien under bombningerne og krigens kaos, fik aldrig dåbsattester, fordi deres fødsel aldrig blev registreret af de civile myndigheder. For at give disse glemte børn en officiel identitet begyndte franciskanerne projektet 'Navn og fremtid' i det østlige Aleppo.

"Vi tager os af børnene og vi har fået dem officielt registreret. [...] Vi har 500 børn i hvert pasningscenter", forklarer pater Lufti. Franciskanerne har ansvaret for børnene i hvert center. I Aleppo er der mange efterladte børn med Downs Syndrom og autisme, ligesom mange gravide kvinder har brug for støtte, som franciskanerne også giver dem.

"Det, der bekymrer os, er hvordan det skal gå med projektet fremover. I ved jo, at

den økonomiske situation i Syrien er meget dårlig", forklarer han.

Det franciskanske sundheds- og plejecenter i Aleppo er ét af flere projekter, som modtager økonomisk støtte fra langfredagskollekten, som indsamles i kirkerne verden over den 10. april. Denne kollekt hjælper hellige katolske steder og institutioner ikke kun i Det hellige Land, mens også i Syrien, Libanon, Irak og andre lande i regionen.

Hovedparten af de indsamlede midler anvendes af franciskanerne, som Kustoder af Det hellige Land, den ældste og største institution i Det hellige Land. Provinsen blev grundlagt af Den hellige Frans af Assisi i 1217, blot otte år før han grundlagde sin orden. Kongregationen for østkirkerne anvender også en procentdel af langfredagskollekten til at støtte præsteuddannelse i Mellemøsten.

"I ved jo, at Kirken i Det hellige Land og i hele Mellemøsten har været udsat for svære prøvelser gennem flere århundreder", sagde præfekten for kongregationen for østkirkerne, kardinal Leonardo Sandri, i en tale fornyelig for at tilskynde flere til at give donationer ved langfredagskollekten i år.

"Langvarige og ødelæggende krigshandlinger driver fortsat millioner på flugt og sætter sit præg på de kommende generationer. Disse mennesker bliver frarøvet de mest grundlæggende gode ting såsom retten til at have en sorgfri barndom, en god skolegang, muligheden for at bruge ungdomsårene til at søge og få arbejde, til at kunne stifte familie og opdage sit kald gennem et virksomt og anstændigt liv, og til at få lov at nyde sin alderdom i fred og ro", sagde kardinal Sandri.

"Kirken fortsætter sit arbejde med at sikre den kristne tilstedeværelse i regionen og at være en røst for dem, som ellers ikke bliver hørt".

Det franciskanske pleje- og sundhedscenter i Aleppo har siden 2017 hjulpet omkring 1.500 børn i alderen 6-17 år. Foto: Franciscan Care Center, Aleppo.

AVISDRIFT Som så mange andre gode ting og oplevelser her i livet er det heller ikke gratis at producere og distribuere Katolsk Orientering, der udsendes til godt 12.900 modtagere seksten gange årligt.

Udgifterne til at layoute, trykke og distribuere avisen løber årligt op i ca. 1,3 mio. kroner (heri er ikke medregnet lønudgifter), men heldigvis har avisen også en række indtægter, ca. 1,7 mio. kroner om året, som i det væsentlige stammer fra abonnemeter, annoncesalg, distributions-tilskud og frivillige bidrag.

Især de sidstnævnte, de frivillige bidrag fra avisens trofaste og generøse læsere, skæpper godt i kassen. Det er grunden til, at Katolsk Orientering to gange om året – i henholdsvis april og september – udsender en opfordring til katolske husstande og avisens læsere om et frivilligt bidrag til avisens drift.

I den kommende tid udsendes en sådan opfordring via indbetalingskort eller betalingservice. Vi håber, at mange vil tage godt imod opfordringen. Store såvel som små bidrag er lige velkomne! På opfor-

dringen er anført beløbet 255 kroner, men du bestemmer naturligvis selv, hvor meget du vil give – og om du i det hele taget vil give noget!

Husk, at du altid kan støtte Katolsk Orientering ved at indbetale et beløb på Danske Bank reg. 4183 konto 1685163. Husk at skrive dit navn på meddelelsen – og hvis har vi dit cpr-nummer, indberettes beløbet til SKAT!

KO's redaktion takker for alle bidrag, store såvel som små!

Paven bad om, at pandemien må stoppe

Frans valfartede til fods til to pilgrimskirker for at bede om corona-epidemiens ophør.

Tekst: Niels Messerschmidt

PILGRIMSFÆRD Søndag den 15. marts forlod pave Frans Vatikanstaten for til fods at besøge to af Roms vigtige pilgrimssteder for at bede for byen og for verden i lyset af den omsiggribende corona-pandemi.

Pave Frans' første stop var basilikaen Santa Maria Maggiore, hvor han bad foran *Salus populi Romani*, en Maria-ikon som han trofast har besøgt under sit pontifikat. Herefter gik han langs Via del Corso, en forretningsgade, der normalt er fuld af folk, for at besøge den lille kirke San Marcello al Corso. Her bad han foran det undergørende krucifiks, der i år 1522 blev båret i procession gennem Roms gader for under bod, anger og bøn at stoppe den 'store pest', der hærgede Den evige Stad.

Her påkaldte pave Frans sig den guddommelige indgriben for at bringe pandemien til ophør, som har ramt Italien og resten af verden, og han bad for, at de mange syge måtte blive raske igen, for alle de døde og deres efterladte. Frans bad også for sundhedspersonalet, lægerne og sygeplejerskerne, og alle, som i denne kritiske tid sørger for at opretholde samfundets vitale funktioner.

Salus Populi Romani

Pave Frans' særlige hengivenhed til *Salus populi Romani* er velkendt. Han besøger ikke kun den ældgamle Maria-ikon i forbindelse med de store Mariahøjtider, men hver gang han indleder en rejse og når han vender hjem igen.

Pavens valg af pilgrimsmaal har også en vigtig symbolsk betydning i lyset af den pandemi, som for tiden hærger verden. I år 593 lod pave Gregor I ikonen bære i procession gennem Roms gader for at bede om, at pesten måtte slutte, og i 1837 påkaldte pave Gregor XVI Marias forbøn for at bringe koleraepidemi til ophør.

Det undergørende krucifiks

Også det stop på pave Frans' pilgrimsfærd havde en særlig betydning. I San Marcello al Corso opbevares et krucifiks af træ fra det 14. århundrede. Dette krucifiks forblev ubeskadiget natten til den 23. maj 1519, da en brand fuldstændig ødelagde kirken, som er dedikeret pave Marcellinus. Den efterfølgende morgen lå hele bygningen i ruiner; men mellem murbrokkerne fandt man krucifikset helt intakt på højaltret, og ved korsets fod brændte fortsat en lille olielampe. Den gribende begivenhed medførte, at troende siden samledes dér i bøn hver fredag aften, og den 8. oktober 1519 beordrede pave Leo X at kirken skulle genopbygges.

Krucifikset i procession mod pesten

Tre år efter branden blev Rom ramt af det, som blev kaldt den 'store pest'. Folk bar da krucifikset i en bodsprocession på trods af myndighedernes forbud om ikke at samles for at undgå, at smitten skulle spredes yderligere. Krucifikset blev taget

Pave Frans går søndag den 15. marts hen til kirken Santa Marcello al Corso for at bede foran det mirakuløse krucifiks. Dette krucifiks blev som i året 1522 båret i procession gennem Roms gader for at stoppe den 'store pest' Foto: Vatican News via AP.

ned og båret gennem Roms gader og frem til Peterskirken.

Processionen varede i 16 dage – fra 4. til 20. august 1522. Alle de områder af byen, hvor krucifikset passerede forbi, viste pesten sig at aftage, og derfor ønskede alle Roms distrikter at få lov til at beholde krucifikset så længe som muligt.

Alle de troende – høj som lav – deltog i procession i 1522, som var præget af stor bodfærdighed og anger: kardinaler og præster, ordensfolk, adelsmænd, riddere, mænd og kvinder, unge og gamle, samt børn, alle barfodede og ikklædt aske, mens de frem-sagde bønner: "Allerhelligste Korsfæstede, forbarm dig over os".

Ved afslutningen på den mange dage lange procession, da krucifikset vendte tilbage til kirken, var pesten forsvundet helt fra Den evige Stad. Fra og med det 16. århundrede blev processionen fra kirken San Marcello til basilikaen San Pietro en tradition under jubelårene. Bag på krucifikset findes de forskellige pavers navne indgraveret og hvilke jubelår, den pågældende procession blev afholdt i. Det var også dette krucifiks, som pave Johannes Paul II omfavne under bodsdagen i forbindelse med jubelåret 2000.

Stille uge uden pilgrimme i Rom

Normalt deltager tusinder af pilgrimme i de traditionelle påskeriter i Den stille Uge. Den hellige Stol meddelte den 14. marts, at pilgrimme i år ikke vil have mulighed for at deltage i ceremonierne. Alle påskeriterne i 'det hellige triduum', fra langfredag til påskesøndag, vil i stedet blive livestreamet. Det sker som en følge af den dramatiske situation, der er opstået, efter at pandemien har spredt sig med eksplosiv hastighed over hele Italien.

Indgrebet, der sker i respekt for den fortsat meget alvorlige situation og for at bremse smitte mest muligt, gælder foreløbig indtil den 12. april, betyder indtil videre, at pavens onsdagskatekeser og angelusbønnen om søndagen fortsat bliver streamet. Det samme gælder for den daglige messe, paven fejrer hver dag kl. 7 om morgenen i Santa Marta.

Kort nyt

Jordemødre fik nej

SAMVITTIGHED EU-domstolen vil ikke behandle sagen med de to jordemødre, Ellinor Grimmark og Linda Steen, der af religiøse grunde har nægtet at medvirke til abort og derfor nægtes arbejde i det svenske regionale sundhedsvæsen.

Jordemødrene henvendte sig til EU's menneskerettighedsdomstol og krævede erstatning for at have fået krænket deres samvittighedsfrihed. I en kort begrundelse skriver domstolen, at selv om menneskerettighedskonventionen giver dem ret til samvittighedsfrihed, er det derimod ikke en menneskeret at skulle arbejde inden for sundheds- og plejesektoren.

Følg ikke det tyske eksempel

DØDSHJÆLP Kardinal Christoph Schönborn af Wien har appelleret til partierne i det østrigske parlament om ikke at følge den tyske regerings eksempel med at tillade aktiv dødshjælp. Han henviser til sin forgænger, kardinal Franz König, der ved afslutningen af sit liv formulerede i Østrig nu kendte princip: "Man bør dø, mens man holder en anden i hånden, men ikke dø ved hjælp af en andens hånd".

"Vi har besluttet os for at følge en bedre vej end den, Tyskland nu har valgt, og jeg håber vi fortsætter ad den vej", sagde kardinalen.

Kristne udsat for islamisk vold

AFRIKA Kristne i Burkina Faso oplever en stigende islamisk vold. Katolikker var blandt de 24 personer, som islamiske gerningsmænd dræbte, da de åbnede ild mod en bønnemøde den 16. februar. Bispedømmet Dori i den nordlige del af landet lukkede efterfølgende tre af sine seks sogne pga. "terror". Den 19. februar meddelte bispekonferencen, at katolske sogne, skoler og klinikker var tvunget til at lukke "af frygt for flere terrorhandling".

FN's flygtningshøjkommissær siger, at islamisk terror var skyld i 150.000 internt fordrevne alene i februar.

Pavens bøn til Maria i disse coronatider

Hil dig, Maria, du oplyser altid vor vej som et tegn på frelse og håb. Vi betror os til dig om sundhed til de syge, Du, som ved korset, blev forenet med Jesu smerte, og bevarede din stærke tro.

Du, det romerske folks frelse, som ved, hvad vi har brug for, vi har tillid til, at du giver os, ligesom i Kana i Galilæa, at glæden og festen må vender tilbage efter denne prøvelsens tid.

Hjælp os, den guddommelige kærligheds Moder, at sætte vor lid til Faderens vilje og gøre det, Jesus siger til os, han som taget vores lidelse på sig og båret vores smerte for at lede os, gennem korset til opstandelsens glæde. Amen.

Under din beskyttelse søger vi vor tilflugt, hellige Guds Moder, afvis os ikke i vor appel, nu når vi prøves, men udfri os fra alle farer, O herlige og velsignede Jomfru.

Del nemt din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Du kan nu oprette dit testamente online via den nye platform TestaViva.

Det er gratis, hurtigt og nemt.

SE MERE PÅ WWW.CARITAS.DK/ARV

Kontakt indsamlingskoordinator Lisbeth Dolberg på ldo@caritas.dk eller 38 18 00 28, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

Det klikker vi på

Katolikkers yndlingslinks

NETMEDIER Josefina Pavbro er 19 og student fra Niels Steensens Gymnasium i 2019. Lige nu er hun strandet i Polen, hvor alt er lukket ligesom i Danmark. Hun bruger den ufrivillige ventetid på at søge optagelse på Københavns Universitet og på at løse opgaver på *matematikweb.dk*. Josefina er en af de unge, digitale indfødte, der bruger nettet til alt. Hun shopper, skyper og har en del af sit sociale liv på nettet.

Hvilke links klikker du helst på?

Jeg er med i flere forskellige Facebookgrupper – blandt andet DUKs. Jeg er meget glad for CAYAC-gruppen på facebook og bruger den meget som et katolsk netværk – til at møde nye mennesker og se, hvad der foregår.

CAYAC-gruppen er en af de internationale menigheder, der holder til ved Sankt Augustins Kirke. Det er en gruppe oprettet for engelsksprogede studerende i København; men alle kan være med. Jesuitterne ved Sankt Augustins Kirke laver mange engelsksprogede arrangementer for unge katolikker, og dem kan man høre om i CAYAC-gruppen, hvor vi også deler refleksioner om, hvad der sker ude i verden med hinanden.

CAYAC-gruppen er en del af mit katolske netværk. Her bliver vi inviteret til messer på engelsk og får tilbud om retræter. Der er også tilbud om mange sociale aktiviteter. For eksempel var jeg med sidste år på en kajaktur, der arrangerede til Sverige hvor vi tog ud til en lillebitte ø og spiste frokost.

Lige nu sidder du i Polen. Streamer I også messerne der?

Ja, det sker i mange kirker, og der er også messer på alle mulige TV-kanaler. Det er der stor interesse for, fordi mange tør ikke komme i kirken af angst for at blive smittede.

Kirkerne er stadig åbne, så vi kan komme til messe. Men der må ikke være mere end 50 ad gangen i kirken. Til gengæld bliver der fejret flere messer end normalt, slutter Josefina.

LR

Når du nu ikke kan komme til messe

Det midlertidige forbud mod offentlige messefejring sætter fokus på åndelig kommunion og forskellige former for bøn og fordybelse.

Tekst: Niels Messerschmidt

CORONA I lyset af corona-pandemien fritog de nordiske katolske biskopper i en fælleserklæring 14. marts de troende fra messepligten og indstillede midlertidigt al messefejring i deres bispedømmer. Det betød blandt andet, at de troende ikke har mulighed for at modtage kommunionen.

Biskop Czeslaw Kozon skrev i meddelelse til bispedømmets katolikker, at selv om mange bispedømmer, blandt andet vort eget, har søgt at råd bod på det ved at tilbyde livestreaming af søndags- og hverdagsmesser, gør ingen af disse initiativer det dog muligt at deltage i eukaristien, "hvilket nok er det største savn for mange katolikker". Dog behøver katolikerne ikke at være helt uden eukaristisk kontakt med Kristus, skrev biskoppen videre: "Kirken kender og anbefaler, hvad der kaldes 'åndelig kommunion', som består i, at man i bøn bekender sin tro på Kristi nærvær i eukaristien og udtrykker ønsket om og længslen efter at være forenet med ham".

Hvad er åndelig kommunion?

Idéen med åndelig kommunion, dvs. at invitere Jesus Kristus ind i ens hjerte og sjæl, når det ikke er muligt at modtage det faktiske sakramente, er en del af den katolske tradition.

Tilbage i det 17. århundrede skrev den hellige Alfons af Liguori (1696-1787) således en særlig bøn for åndelig kommunion: *Min Jesus, jeg tror på, at Du er nær værende i det allerhelligste sakramente.*

Jeg elsker Dig over alt, og længes efter at modtage Dig i min sjæl.

Når jeg nu ikke kan modtage Dig sakramentalt, kom åndeligt ind i mit hjerte.

Jeg omfavner Dig, som om Du allerede var dér, og forener mig helt med Dig.

Lad mig aldrig skilles fra Dig.

Amen.

På side 484-491 i 'Bønnebog for Den katolske Kirke, findes et stor udvalg af kommunionbønner. En bøn ved åndelig kommunion findes på side 491-92 og lyder således:

Herre, Jesus Kristus,

Du som er til stede i Altrets helligste Sakramente,

jeg tror på dig, jeg håber på dig, jeg elsker dig.

Lad intet skille mig fra dig,

lad alt føre til større fællesskab med dig;

lad min længsel efter dig komme for dagen i min kærlighed til dig

og til dem, jeg møder på min vej.

Amen.

Roms hjælpebiskop Paolo Ricciardi skrev i Vatikanets dagblad den 11. marts, at "i denne måned vil præster fortsat fejre messe, og selv om man ikke kan deltage vil kristne fortsat frembære for verden nåden af mange års overflod til imødegå disse ugers hungersnød".

Ricciardi bad for, at åndelig kommunion ville hjælpe folk til "at genopdage med glæde alt det gode, vi har modtaget fra eukaristien siden vores førstekommunion".

I de lande, hvor katolikker har mulighed for at modtage eukaristien hyppigt, fx hver søndag, kender mange ikke til begrebet 'åndelig kommunion' – også selv om det nævnes i flere kirkelige dokumenter af nyere dato.

I Vatikanets forberedende dokument om til Den internationale eukaristiske Kongres i Dublin i 2012 står, at de, som – af den ene eller anden grund – ikke kan modtage eukaristien, i stedet har mulighed for åndelig kommunion, hvor de her udtrykker ønsket om at modtage eukaristien og forene "deres lidelse i dette øjeblik med Jesu Kristi offer".

Arbejdsdokumentet for bispesynoden om eukaristien i 2005 omtalte også denne mulighed: "Åndelig kommunion er fx altid en mulighed for ældre og syge, der ikke har mulighed for at komme i kirke. Ved at udtrykke deres kærlighed til eukaristien, indgår de i de helliges fællesskab til stor åndelig gavn for dem selv og Kirken. Kirken beriges ved, at de tilbyder Gud deres lidelser".

Pave Benedikt XVI advarede i sin post-

synodale skrivelse *Sacramentum Caritatis* (2007) efter fornævnte bispesynode folk mod at tro, at de har "ret eller endda en pligt" til at modtage eukaristien hver gang, de går til messe.

"Selv i de tilfælde, hvor det ikke er muligt at modtage den sakramentale kommunion, kan messedeltagelse alligevel være nødvendig, vigtigt, meningsfuld og frugtbar. Under disse omstændigheder er det gavnligt at nære ønsket om en fuld forening med Kristus gennem udøvelsen af åndelig kommunion", skrev pave Benedikt.

Husk også at bede!

På bispedømmet Oslos hjemmeside giver sr. Anne Bente Hadland OP, priorinde for Sankt Katerinahjemmet i Oslo, følgende gode råd til katolikker, som ikke har mulighed for at gå til messe i disse corona-tider.

- Læs i Biblen, bed rosenkransen! Gerne på faste tidspunkter hver dag. Læs fx et af evangelierne, langsomt og over længere tid, eller brevene i Det nye Testamente. Vær forvisset om, at bønnen fortsætter i vore klostre – tidebønner, tilbedelse – og at messer fejres, og at mange mennesker er i tilbedelse dér, hvor kirkerne er åbne. Tidebønner bedes i alle klostre og sikkert også i flere private hjem. Vi er mange som beder sammen!

- For at styrke fællesskabet er det vigtigt at vi deltager i Kirkens bøn, i liturgien. Vi kan godt fejre søndagen ved at bede messen derhjemme. Tag dig god tid til at læse messeteksterne (de kan downloades gratis på www.pastoralcentret.dk/messensliturgi) – ikke bare læsningerne, men også præfationen og den eukaristiske bøn; og gerne en af de længere, der ikke bedes så tit. De er indholdsrige og giver masse af åndelig næring! Og gå til åndelig kommunion. Tilbring også nogen tid, ikke mindst til den efterfølgende taksigelse, i stilhed. Åndelig kommunion er en realitet – den er ikke bare noget, vi gør "i mangel af bedre". Herigennem forener vi os med Kristi offer, og derved også med hinanden.

- Og husk endelig at bede, gerne mere end du plejer! Allehelgenslitaniatet har gennem tiderne været brugt som et værn mod pest og andre sygdomme. Bed det! Det er enkelt at bede. Det samme er rosenkransen, når vi gradvist bliver mere og mere fortrolige med Jesu liv og – i lyset af hans – vores eget.

I disse tider, hvor den offentlige messefejring er suspenderet, er det godt at vide, at katolikker har andre muligheder til deres rådighed, fx åndelig kommunion. Foto: reponses-catholiques.fr.

Menigheden er klistret til kirkebænkene

Italiensk præst håndterer det offentlige messeforbud på kreativ vis.

KREATIVITET Midt under coronapandemien i Italien roste pave Frans efter søndagens Angelus den 15. marts 'kreativitet' hos visse præster, der trods forbuddet mod at fejre offentlige messer og de store indskrænkninger i folks bevægelsesfrihed, finder på nye og kreative måder at være sammen med deres sognebørn på.

Pastor Giuseppe Corbari – sognepræst i Robbiano, i udkanten af Milano og beliggende i regionen Lombardiet, epicentret for corona-smitten i Italien – må så afgjort høre ind under denne kategori.

Da virusset begyndte at sprede sig i Lombardiet i februar, hvilket førte til, at kirkerne blev lukket, fandt pastor Corbari en kreativ måde at være sammen med sine sognebørn på, selv om de ikke måtte komme til messe.

Corbari siger til online-mediet *Crux*, at hurtigt efter forbuddet opstod der i ham et ønske om "at måtte se ansigterne på mine sognebørn, for det er trist at fejre messe og kigge udover de tomme kirkebænke".

På sognets Facebook-side opfordrede Corbari sognebørnene til at indsende billeder og selfies, som han så ville tape fast på de tomme kirkebænke i kirken. Han modtog godt hundrede billeder, som han nu kigger på når han fejrer messe.

Præsten fortæller, at rygten om hans initiativ spredte sig og fik folk fra andre sogne og byer til at indsende billeder til ham. Efter få dage blev det pastorale initiativ delt på de sociale medier, og kort efter blev han kontaktet af både indenlandske og udenlandske medier.

"Jeg modtager hundredvis af mails fra troende og telefonopkald fra hele landet. Alle i Italien ringer til mig", siger han og udtrykker forbløffelse over den store opmærksomhed hans initiativ har fået.

Med henvisning til pavens opfordring til udvise pastoral 'kreativitet' under corona-krisen, siger Corbari, at han ikke ved hvem pave Frans specifikt henviste til, men nyheden om Corbaris initiativ kom få dage før pavens opfordring efter søndagens

Sognepræsten Giuseppe Corbari har fået en smart måde at omgå kirkelukningerne på, så hans sognebørn alligevel fysisk er med han, når han fejrer messe alene i kirken. Foto: *Crux*.

angelus. "Så jeg vil ikke udelukke, at Den hellige Fader var blevet informeret om mit initiativ og måske refererede til dette".

Corbaris sogn livestreamer også

søndagsmesserne, mens hverdagsmesserne sendes via en lokal radiostation. På den måde har de troende også mulighed for at deltage i sognets liv pr. distance. *NM*

Guds fred med vore døde

Bombardementet af Jeanne d'Arc Skolen mindet den 21. marts.

MINDEDAG Omkring 20 mennesker mødtes den 21. marts klokken 11.15 på 75 års dagen for bombardementet af Jeanne d'Arc Skolen på Frederiksberg. Gamle elever deltog sammen med en del Sankt Joseph Søstre og stod i stilhed foran granitmonumentet på Frederiksberg Allé, mens kirkeklokkerne på Frederiksberg Kirke ringede for at markere dagen.

Tragedien skulle have været mindet ved en gudstjeneste for skolens elever i Frederiksberg Kirke; men den måtte aflyses på grund af smittefare fra coronavirus. Den 22. marts skulle skolens elever have sunget "En lærke letted og tusind fulgte" på toppen af Shellhuset; men også det måtte aflyses. Sangen kan dog høres i sin helhed med Institut Sankt Josephs kor, optaget i anledning af jubilæet på YouTube, hvor

man finder den ved at søge på Institut Sankt Joseph.

Skoleinspektør Peter Franklin mindedes begivenheden i dette brev, der blev sendt ud til skolens elever og deres forældre:

Kære elever, forældre og medarbejdere på ISJ.

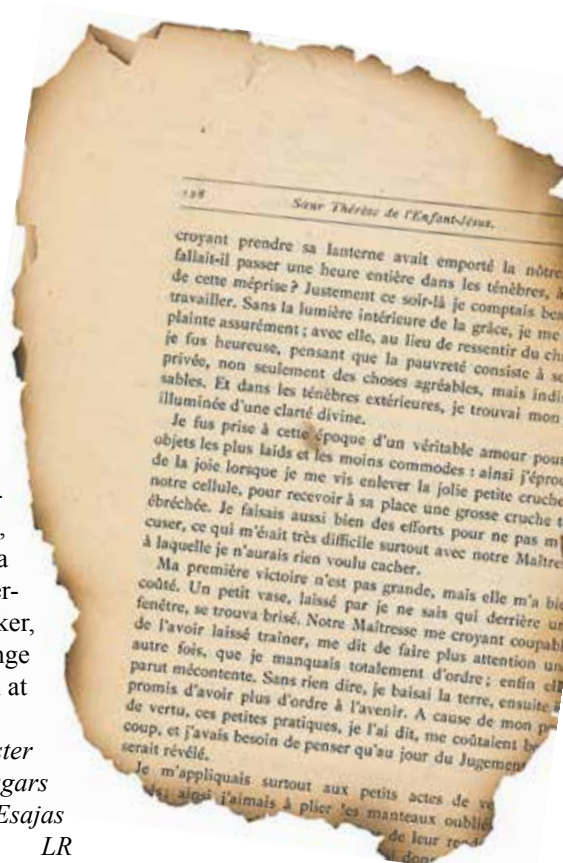
I disse dage skulle vi som bekendt have markeret 75-året for bombningen af Institut Jeanne d'Arc (søsterskolen til ISJ), hvor skolebørn og lærere måtte lide og dø. Det tager kun kort tid at smadre hele samfund og verdensdele og de mennesker, der involveres i det, frivilligt eller ufrivilligt, kommer sig aldrig rigtigt over det. Det er derfor vigtigt, at vi kender vores historie. Mindes dem, der betalte en ultimativ pris for fred og bedre tider. Tider, hvor demokrati og menneskers absolutte ligeværd er

den hjertesag, vi altid må være klar til at kæmpe for. Ikke bare på mærkedagene, men hver dag i vores liv med hinanden.

Med på vejen får vi budskabet om Kristus, der med sin død på korset langfredag gjorde sig til ét med alle lidende og døende – og gav os troen på kærlighedens endegyldige sejr over døden.

Halvanden måned efter den skæbnesvangre bombning kom freden, den 4-5. maj 1945. Et par vers fra befrielsessangen (*se boks*) "En lærke letted og tusind fulgte" udtrykker, hvad man nu stod med: fred og tunge savn – og en bøn til fredens Gud om at velsigne og åbne en god fremtid:

Skolens ledelse og tilknyttede præster (Marcos Romero Bernus, Sankt Ansgars Kirke og Michael Hemmingsen, Esajas Kirke). *LR*

Monumentet på Frederiksberg Allé for omkomne elever. Foto: Jan Olsen, Institut Sankt Joseph.

I Institut Sankt Josephs arkiv findes en brændt side fra en fransk bog, der sandsynligvis stammer fra Jeanne d'Arc Skolen og som blev fundet på Oxford Alle 40 på Amager dagen efter bombningen. Oxford Alle 40 ligger 5,3 kilometer derfra i fugleflugtslinje. Varmen fik lette ting til at stige til vejrs og det blæste den dag, så det er sandsynligt at siden stammer derfra. Foto: Institut Sankt Joseph, Jan Olsen.

*Vi mindes stille de tapre døde,
hvis navne lever i Danmarks navn,
og takken søger til dem, der segned,
og dem, der sidder med tunge savn.
Gud trøste dem, der har lidt og stridt,
til det blev forår og Danmark frit,
og Danmark frit.*

*Men du, som styrter de stoltes riger
og løser fangne af bolt og bånd,
dig flyver hjerternes tak i møde,
vor skæbne er i din stærke hånd.
Nu er det forår og Danmark frit,
Velsign det, Herre, fra sund til klit,
fra sund til klit.
Må Guds fred være med vore døde,
og må Guds fred være med os alle!*

Sammen hver for sig

På vej til påskefejring uden for kirkerne.

Tekst: Lisbeth Rütz

DIGITALT KIRKELIV Coronavirusen har lukket Danmark ned. Men det betyder ikke, at kirken så også lukker ned. I denne sære og svære tid har mange præster og menigheder måttet tænke kreativt for at nå ud til så mange mennesker som muligt. Mange messer bliver streamet, og Caritas var hurtigt på banen med at oprette en telefonservice, som folk kunne ringe til, hvis de mangler en at tale med.

”En af hovedværdierne for Caritas er jo fællesskabet, så derfor har vi lavet den her telefonlinje, som alle er velkomne til at bruge. Den er bemanded med folk, der er vant til at tage svære samtaler. Mange af vores aktiviteter i Danmark har jo været rettet mod ældre mennesker, og vi vil fortsat gerne række ud mod deres fællesskab. Mange ældre migranter har brugt vores tilbud, og der er fællesskabet så også fortsat i for eksempel WhatsApp-grupper, hvor de har delt deres erfaringer med hinanden”, siger Maria Hammershøj, generalsekretær for Caritas.

Da dagligdagen blev væk

Pludselig måtte mange af os acceptere meget drastiske indgreb i vores sociale liv. Pludselig var den faconsyede dagligdag væk. Vi var alt for meget alene med os selv og overladt til vores egne tanker.

”Det her viser jo, hvor sårbare og udsatte vi er og hvor tæt forbundne vi er som menneskehed. Mange er bange og føler en stille sorg over, at de p.t. ikke kan komme til messe. De har mistet noget, der er meget essentielt for dem. Jeg har haft

en del samtaler med folk om situationen og har sendt tekster og refleksioner ud til dem, jeg har mailadresse på”, siger Gregers Mærsk-Kristensen, sognepræst i Kolding og Haderslev.

”Hvor længe mon der går, inden alle de stærke ord virker svage? Og hvad sker der med os? Hvordan erkender vi, at der sker en vækst i os? Og kan den enkelte fremme en følsomhed, som muliggør det?”

Det spørger jeg mig selv om. Og ingen ved jo, hvor længe det her kommer til at vare, og endnu mindre, hvordan det kommer til at udvikle sig for den enkelte”, skriver Jesper Fich, sognepræst ved Sankt Mariæ Kirke på Frederiksberg. Mange mennesker læser og kommenterer på hans Facebookprofil, der bliver opdateret hele tiden med prædikener over søndagens tekst og refleksioner over, hvad der sker lige nu omkring os.

”Det siges, at når mennesker kommer i krise, så bliver de mere troende. Det er ikke nødvendigvis rigtigt, det ved jeg som præst af egen erfaring. I krise prøves troen. Det er til gengæld uomtvisteligt.

Det er en kendt sag, at i koncentrationslejrene var der mange, der mistede troen. Der var også mange, der kom til tro.

I kriser skrælles der lag af, og meget det ligger på et dybere plan kommer frem.

Der tales om åndelig kommunion. Det er godt, især hvis det understreger dimensionen i, at den enkelte ikke er alene i sine udfordringer. Men jeg vil gerne råde dig til at finde en tid, hvor du dagligt sætter dig over for et krucifiks eller et ikon og gerne læser en Davidssalme – fx 23 – 27 – 34 – 139

for nu at begynde et sted. Og lade ordene virke perspektiverende. Davids salmer er så gode, fordi de har været bedt siden oldtiden – og de var også Jesu egen bønnebog. Lov dig selv at gøre det dagligt. Og kommer der spørgsmål, er du velkommen til at skrive eller ringe til mig”, skriver Jesper Fich på facebook.

Med Jesus på rumstationen

”Folk forstår udmærket situationen. De ved, vi var nødt til at lukke kirken. Så nu holder vi kontakten online”, siger Pawel Rakowski S.J., præst ved Sankt Augustins kirke på Jagtvej i København. Hver søndag strømmer mange polske og nogle danske familier til familiemesserne i Sankt Augustins kirke; men nu er fællesskabet gået viralt. Pater Pawel har sammen med menigheden organiseret nogle aktiviteter på polsk på webstedet *msza Rodzin* (familiemesse).

”Fra mandag til fredag er der kl 12 en kort katekese for børn med forskellige spil og aktiviteter. Den hedder *Z Jezusem na stacji kosmicznej* (med Jesus på rumstationen). Vi forestiller os vores hjem som rumstationer, lærer om hvordan universet er skabt af Gud og beder sammen. Der er mellem 20 og 30 børn med – de fleste af dem er fra Sankt Augustins kirke, men nogle af dem også fra Aarhus eller Polen.

Hver dag klokken kvart i seks har jeg katekese for voksne om Lukasevangeliet. Her deler jeg, hvad jeg har lært i Rom under min studietid med mit publikum. Jeg populariserer nogle gode kommentarer og giver lidt introduktion til bibelstudier. Her på Jagtvej beder vi i huskapellet kl. seks om aftenen, og vi opfordrer folk i menigheden til at slutte sig til bønnefællesskabet. Søndagsmessen streamer jeg fra mit værelse, hvor jeg har en god mikrofon og det udstyr, der skal til”, siger pater Pawel.

Med monstransen gennem sognet

Michal Bienkowski, sognepræst i Slagelse, Holbæk og Kalundborg, streamer messer og lægger mange refleksioner ud på Facebook. ”Lad os inddrage fasten. Lad os bruge den kommende tid fyldt med længsel efter messe på at forny vores eukaristiske liv. Kristus vil sikkert give os noget nyt – også i den forbindelse”, skriver han.

I denne svære tid går de polske sognepræster mange gange rundt gennem deres sogne med monstransen for at velsigne sognebørnene. Pastor Michal blev inspireret af

det, og den 17. marts holdt han sin egen lille bønssaktion. Det vakte en vis opsigt i lokaltrafikken, da han kom kørende iført soutane og rochetta med monstransen i sikkerhedssele. Ved hver af sine tre sognekirker steg han ud af bilen for at holde en kort andagt og give en sakramental velsignelse ved sit lille rejsealter.

Digital retræte

Diakon Michael Münchow havde planlagt retræte til lørdag den 14. marts; men da det viste sig, at det ikke kunne gennemføres, tog han en lynhurtig beslutning. ”Jeg mailede til deltagerne, om de havde lyst til en internetudgave af retræten, og det havde de fleste. Nogle valgte at arbejde alene; men de fleste ville gerne arbejde sammen med en makker. Arbejdsformerne vekslede mellem individuelle refleksioner, parvis snak og individuelle samtaler med mig, og dagen sluttede med, at man skulle formulere bønner alene eller i fællesskab. Vores tema var udeståender. Fastetiden er jo ikke bare afholdenhed fra nogle bestemte ting – det er lige så meget udeståender som man er bundet af – ting som koster mange grublerier og meget energi og som man skal frigøre sig fra. Vi gik ud fra bibelcitater fra Esajas 58,1-9, Matthæus version af Fadervor og Romerbrevet 13,7-10”, siger Michael Münchow, der pt også kører en kristen meditationsgruppe over skype.

”Der er ikke bare noget teknologisk i det her, også noget teologisk. Det er faktisk lidt af en udfordring, hvordan situationen skal håndteres. Men jeg synes, formen var fremmede for det åndelige nærvær. Man er nødt til at høre på hinanden, og det her skærper evnen til at kunne lytte. Jeg følte mig også inspireret af Emmanuel Levinas, der taler meget om jeg-du relationen og den andens uendelige anderledeshed”, siger Michael Münchow, der i denne tid også har måttet omlægge sin undervisning på socialrådgiveruddannelsen til digital form.

Caritas telefonlinje kan kontaktes mandag-fredag mellem kl. 8.30 og kl. 16.00. Se nærmere på caritas.dk.

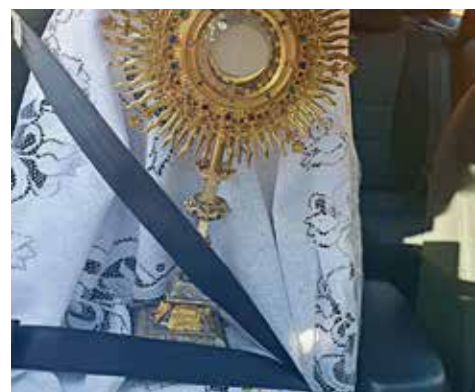
Børn fra den polske menighed ser streamet messe med p. Pawel Rakowski S.J. som ministrant. Foto: Facebook.

Præstestuderende og praktikant i domkirken, Filip Mikic, står for streamingen af hverdagsmesserne i domkirken. De kan ses på katolsk.dk. Foto: Ulla Elmquist.

Sognepræst Marcos Romero Bernus og Martin Ryom fejrer messe i en tom Sankt Ansgars kirke. Foto: Ulla Elmquist.

Monstransen på vej ud i de katolske sogne på Vestsjælland. Foto: Facebook.

Døden er overvundet – livet og kærligheden vandt

Historien om hvordan Maria Magdalenas liv fik et helt andet perspektiv.

Tekst: Diakon Kaare Nielsen

PRÆDIKEN Vi møder i Påskeevangeliet, sådan som det fortælles i Johannesevangeliet kapitel 20, en meget spændende person. Prøv at læse det!

Det er en person, som ikke lige har hørt til de allerbedste.

Ja, faktisk var hun en synder og det af den værste slags.

Traditionen siger nemlig, at Maria Magdalene har været prostitueret.

Når det nu er sagt, så tænker jeg at det er helt vildt smukt, at netop sådan en synder er den første, der kommer til graven og den første, der møder den opstandne Herre.

Det var ikke en eller anden from discipel. Det var ikke Peter, Johannes eller Jakob.

Det er ikke en eller anden perfekt person, der gør og siger det rette.

Men det var synderen Maria Magdalene, Herren valgte at vise sig for først og give hende opstandelsesbudskabet.

Og faktisk er det rigtigt spændende at fordybe sig i den måde, hun oplever og tager imod opstandelsesbudskabet på.

Jeg har set Herren

For prøv lige at høre her hvad evangeliet siger os:

Kort fortalt sker der jo følgende. Det er tidligt om morgenen. Det er mørkt. Maria Magdalene går ud til graven.

Det første vi altså kan sige er, at hun er ikke færdig med Jesus. Der er en vis uro i hende. Måske et lille håb om at ikke alt skulle være forbi.

Da hun opdager, at stenen er rullet bort, løber hun hen til disciplene og siger: "De

har flyttet Herren". Husk lige den sætning, den bliver nemlig vigtig om lidt. "De har flyttet Herren".

Da disciplene har været ude ved graven, hører vi, at de tager hjem igen. Men Maria Magdalene forbliver ved graven, og hun græder. Det med Jesus rører hende altså dybt, for vi græder kun, når noget har rørt os i vores indre. Smerte eller glæde.

Det næste, der sker, er, at hun ser en mand, uden at opdage, at det er Jesus. Og igen taler hun om, at Jesus er borte. Men i det øjeblik, Jesus kalder hende ved navn "Maria", genkender hun Jesus, og nu kan hun sige: "Jeg har set Herren".

Kan I se forskellen? Kan I se udviklingen? Først siger hun: "Han er borte" og nu "Jeg har set Herren."

Der er langt mellem disse to udsagn: "Han er borte" og "Jeg har set Herren."

Det første udtrykker fortvivlelse uden perspektiv, for Han er borte. Hvorimod "Jeg har set Herren" er helt anderledes, her taler et menneske der har oplevet, ja, har set Ham der var død, Jesus, som nu lever.

Jeg har set Herren.

Jeg tror, at teksten viser os, at påskens budskab er noget, Herren selv kalder os til at opleve.

Som Han kaldte Maria ved navn således kalder Han også os ved navn.

Det er den opstandne selv, der giver troen til os.

Og ud fra bibelen kan vi se at vi ligesom Maria må søge for at finde. Der hvor vi begynder at søge, har vi jo Herren ord for, at vi også vil finde.

Den hellige gravs Kirke i Jerusalem – stedet hvor Jesus efter traditionen blev begravet. Foto: Wikipedia.

Og hvilken forskel giver det i vort liv, når vi kommer til tro på opstandelsen. Vi går fra at sige: "Han er borte" og til "Jeg har set Herren."

Vort jordiske liv får et helt andet

perspektiv, for døden er overvundet, livet, kærligheden vandt.

Jeg vil ønske for os alle, at vi lige som Maria kan sige: "Jeg har set Herren"

Johannevangeliet 20,1-9.

Den første dag i ugen, tidligt om morgenen, mens det endnu var mørkt, kom Maria Magdalene ud til graven, og hun så, at stenen var flyttet fra graven. Så løber hun hen til Simon Peter og til den anden discipel, ham, som Jesus elskede, og siger

til dem: »De har flyttet Herren fra graven, og vi ved ikke, hvor de har lagt ham.« Så kom Peter og den anden discipel og ville ud til graven. De løb begge to, men den anden discipel løb foran, hurtigere end Peter, og nåede først til graven; han bøjede sig ind og så linnedklæderne ligge der,

men han gik ikke ind. Simon Peter, som fulgte efter ham, nåede nu også frem; han går lige ind i graven og ser linnedklæderne ligge der og klædet, som Jesus havde haft over hovedet; det lå ikke sammen med linnedklæderne, men rullet sammen på et sted for sig selv. Da gik også den anden

discipel derind, han, som var kommet først til graven, og han så og troede. Indtil da havde de nemlig ikke forstået Skriftens ord om, at han skulle opstå fra de døde.

*Sandelig, det er værdigt og ret,
at prise den usynlige Gud, den almægtige Fader,
og hans Énbårne Søn,
vor Herre, Jesus Kristus,
af hele vort hjerte og med lydelige røster.*

*Han, som for os betalte Adams skyld til den evige Fader
og med sit uskyldige blod indløste det gamle gælds-brev.*

*Dette er den påskehøjtid,
ved hvilken det sande påskelam nu slagtes,
med hvis blod de troendes dørstolper indvies.*

*Dette er den nat,
i hvilken du fordum førte Israels børn, vore fædre,
ud af Ægypten.
Ja! Rødehavet lod du dem vandre tørskoet over!*

*Se, denne er den nat,
i hvilken ildstøtten lyste og bortjog syndens mørke.*

*Dette er den nat,
som i dag over hele jorden frier dem, der tror på Kristus,
fra verdens last og syndens mørke,
fører dem tilbage til nåden
og indlemmer dem i de helliges samfund.*

*Denne er den nat,
hvor Kristus brød dødens lænker
og opsteg af graven med sejr.*

*Thi hvad gavned os livet, om ej Han gav os frelsen.
O, hvor vidunderligt har du i din miskundhed
bøjet dig ned til os!*

*O, vidunderlige kærlighedens fylde:
For at løskøbe trællen har du hengivet Sønnen!*

*O, sandelig var Adams synd nødvendig,
som Kristus ved sin død har tilintetgjort!*

*O, lykkelige brøde,
der fortjente at få en sådan og så stor Forløser!
O, i sandhed lyksalige nat,
som det alene blev givet at vide tid og time,
da Kristus opstod af døde!*

Uddrag af
påskelovsangen
(Exultet). Bønnebog
for Den katolske Kirke.
Ansgarstiftelsens Forlag.
2013

Rejsebrev fra Vestbredden

Man kan tjene Kirken på mange måder. Diakon Ole Lundsteen, der også er biblioteksuddannet, rydder op i et stort gammelt bibliotek på Vestbredden. Her fortæller han om, hvordan han oplever Det hellige Land lige nu.

Tekst: Ole Lundsteen

BIBLIOTEKER Grunden til, at jeg nu sidder i Beit Jala, en lille by i Palæstina, som jeg aldrig havde hørt om er, at jeg blev udsendt hertil af Ridderne af Den Hellige Grav i Jerusalem, OESSH. Ordenen går tilbage til år 1099, og formålet var at forsvare Kristi tomme grav og fejre messen dér. I år 1847 genoplivede pave Pius IX ordenen, som også kaldes Det Latinske Patriakat i Jerusalem. Ordenens hovedsæde er i Vatikanet, og den står direkte under pavens beskyttelse. OESSH støtter Patriakatet i Jerusalem og dets projekter for de kristne i Det Hellige Land. Tilsammen er der 150.000 kristne i Palæstina, Israel og Jordan. På verdensplan er der 30.000 riddere, damer og gejstlige.

Ridderordenen af den Hellige Grav i Jerusalem har som navnet tilkendegiver en dyb åndelig forankring i Det Hellige Land, og den er forpligtiget til at støtte Kirken både finansielt, og ikke mindst med forbøn. Af stor betydning er medlemmernes åndelige liv, som er forudsætningen for at kunne give troen videre.

Jeg fløj direkte til Tel Aviv, og da jeg endelig var kommet igennem paskontrollen, stod der en præstestuderende med et stort skilt, hvorpå der stod: Welcome deacon Ole, og disse ord følger mig stadig i mit vir-

ke her på seminariet, som ligger i nærheden af Betlehem. Rektor Sami El-Yousef sørgede for at vise mig rundt i de meget store bygninger, som huser både en kostskole for drenge og et præsteseminarium. Omgangssproget er arabisk, hvilket er en udfordring for mig. Men nogle taler heldigvis også engelsk. Messen bliver holdt på arabisk; men i Den katolske Kirke, er sproget ikke så vigtigt, fordi messen er ens over hele verden, så selv arabisk er ingen hindring.

Seminariet ligger højt med udsigt mod Betlehem. Mit værelse er meget spartansk med et lysstofrør som eneste belysning.

Min opgave for de næste tre måneder, er sammen med seminariets bibliotekar at "rydde op" i bibliotekets 50.000 bind. Et arbejde som ikke kunne udføres uden frivillig arbejdskraft. Indtil nu har seminariet uddannet 284 præster, 14 biskopper og 3 patriarker. På seminariet bor der 32 unge, som forbereder sig til præstestudiet (gymnasium), 18 præstestuderende, 7 præster, 3 søstre samt lærere og andet personale.

Men Gud har jo ikke altid de samme planer, som vi har. Efter at jeg havde været her i en uge, kom coronavirus til Beit Jala. Fire græske turister kom med smitten. Værst er det gået ud over Betlehem, som ligger et par kilometer herfra. Børnene er

Præsteseminariet i Beit Jala hvor Ole Lundsteen for tiden arbejder i biblioteket. Foto: lpj.org.

blevet sendt hjem fra skolen, og vi andre har fået besked på ikke at forlade seminariets område. Alle Betlehems kirker og museer er lukket. For øjeblikket gælder det kun for Palæstina; men inden længe kommer det formentlig også til at gælde Jerusalem. Det er en forfærdelig situation for alle.

Jeg tænker også meget på alle de pilgrimme, som måske er på deres livs største rejse og må stå foran lukkede døre.

Når alt dette er sagt, er jeg meget taknemmelig over som ridder at kunne tjene Det Latinske Patriakat i Jerusalem og hver dag at kunne være med til at fejre messen i seminariets kirke.

Det er en helt særlig nådegave bogstavelig talt at vandre i Jesu fodspor. Nogle få km. fra, hvor jeg nu sidder, blev Jesus født, og selvom det ikke står nogle steder, er jeg sikker på, at Jesus har været i Beit Jala.

Tidens tegn kalder på kristne svar

Debatbog med skarp diagnose af tidens sygdomme mangler klare svar.

Tekst: Alexander Søndergaard

DEBATBOG Halvdelen af alle ægte-skaber ender i skilsmisse, rekordmange danske unge mistrives og 10 pct. af alle danske børn kommer til verden ved hjælp af kunstig befrugtning. Dårligdomme er der altså nok af i tiden. Hvad er gået galt, og hvordan skal vi rette op på det? Det er temaet i Rasmus Ulstrup Larsens netop udkomne debutudgivelse med titlen: Tidens tegn – hvordan frigørelse, individualisme og selvrealisering gør os til dårligere mennesker.

En bog om etik

Tidens tegn er grundlæggende en bog om etik. En bog om hvordan etikken i Vesten har udviklet sig fra en fællesskabsorienteret og dydsforankret etik til i dag at have det selvstændige og frie individ i centrum. Det er ikke en lang og tung bog, der nøjsomt redegør for etikkens udvikling og behandler den ud fra en filosofisk synsvinkel. Det er en letlæselig og virkelighedsnær bog, som i stedet fokuserer på de konkrete konsekvenser af den herskende etik i dag.

Forfatteren trækker en kort historisk linje fra oplysningstiden i 1700-tallet, som han kalder den moderne – eller progressive – etiks fødsel. Den progressive etik begynder på det her tidspunkt at udfordre den traditionelle, fællesskabsorienterede etik.

Indflydelsesrige tænkere og forfattere begynder at sætte individet i centrum for etikken, og udviklingen accelerer senere op gennem 1900-tallet i takt med, at den personlige frigørelsesideologi vinder indpas politisk, i uddannelsessystemet og ikke mindst i befolkningen.

Det kan undre, at forfatteren ikke trækker den historiske linje hele vejen tilbage til reformationen og Luthers opgør med dydsetikken og Kirkens monopol på etikken i Europa, som i virkeligheden var startskuddet til en langt mere individuel og subjektiv etisk forståelse. Det er dog helt tydeligt ikke en lektion i historie, som er Rasmus Ulstrup Larsens ærinde med bogen. Han vil langt hellere tale om de konkrete slagsider, som følger af den herskende etik i dag.

Dårligdommene

Mennesket har altid haft trang til at dyrke sig selv og foretage en selvprioritering. Etikken har i gennem tiden spillet en vigtig rolle i den forbindelse ved at stille en fordring til mennesket, der har fungeret som en form for korrektion til menneskets navlebeskuende trang til at fortabe sig i sit eget spejlbillede.

Rasmus Ulstrup Larsen redegør på glimrende vis for, hvordan den trang til selvdyrkelse er blevet selve det etiske

fundament i vores kultur i dag. Det vestlige menneske træffer beslutninger ud fra, om det bidrager til en realisering af selvets potentiale, og der er et ekstremt fokus på individets rettigheder, som så ofte kræves med store omkostninger til følge for fællesskabet eller andre mennesker. Et godt eksempel er feminismens rettighedskamp, som er blevet ført hårdt og succesfuldt mod det traditionelle fællesskab i familierne og mod andre mennesker i form af de ufødte, der har mistet deres principielle ret til livet for at styrke kvinders rettigheder.

Forfatteren gennemgår på samme måde andre dårligdomme, som følger af tidens individualiserede etik, herunder den eksplosive vækst i unges mistrivsel, skilsmisseraterne og antallet af solomødre.

Den manglende løsning

Bogen diagnosticerer som en dygtig læge, mange af tidens sygdomme i et klart, kort og præcist sprog. Bogen hjælper også til at forstå de bagvedliggende sammenhænge og den udvikling, der har ført til, at vores samfund i dag har et så ekstremt fokus på frigørelse, individualisme og selvrealisering.

Men forfatteren viser sig desværre som en dårlig læge, når bogen skal anviser, hvordan vi bliver sygdommene kvit. Bogen understreger, at vi må finde tilbage til en kommunitaristisk etik, der sætter fællesskabet og næsten i centrum for at genetablere en stærk, moralsk orden.

Bogens store udfordring er, at den ikke kan svare på, hvorfor en fællesskabsorienteret etik vil styrke det enkelte menneskes moralske integritet – for nu at anvende et af forfatterens egne begreber. Det er helt entydigt, at forfatteren gør sig til talsmand for en etik, som hviler på et kristent fundament, men ved ikke at anviser en kristen vej hen til den 'nye' etik bliver forfatterens bud på en løsning mest af alt til et udefinerbart længselsråb tilbage til noget, som var engang. Det er en blindgyde, som sekulære konservative desværre ofte ender i.

Bogen kan derfor ikke hjælpe os med en anvisning af, hvor vi skal hen. Bogen mangler helt grundlæggende kristendommens lys til at skinne for sig. Men den kan ligefremt og præcist diagnosticere Tidens Tegn og hjælpe os med at forstå, hvorfor vi er endt i nutidens etiske morads.

Tidens tegn – hvordan frigørelse, individualisme og selvrealisering gør os til dårligere mennesker, forlaget Munch & Lorenzen, hæftet, 161 sider, 225 kroner.

Hjælp forældrelose og traumatiserede børn

Sankt Vincent Gruppernes skoleprojekt på Haiti.

Tekst: Poul Skallerup

HJÆLPEARBEJDE Tirsdag den 12. januar 2010 om aftenen, dansk tid ramte et jordskælv Haiti i det caribiske hav. Skælvet er det værste, der har ramt landet i mere end 200 år, og det bliver målt til 7,0 Richter. Jordskælvets epicenter var cirka 20 km vest for hovedstaden, Port-au-Prince, og ødelæggelserne var enorme.

I løbet af de første 12 dage efter jordskælvet var der mindst 52 efterskælv på over 4,5 Richter.

Ifølge Haitis regering omkom 316.000 under jordskælvet, 300.000 blev kvæstet og over en million mennesker blev hjemløse.

I efteråret 2010 modtog Sankt Vincent Grupperne (SVG) en ansøgning fra Father Wismick Jean-Charles, der repræsenterer organisationen CESSA, om hjælp til de mange forældrelose børn, og den 15. december 2010 indgik vi den første kontrakt om støtte.

CESSA (Center for bæredygtig udvikling, spiritualitet og mental sundhed) er en organisation, som arbejder for fornyelse og håb, ledet af Montfort-missionærene. Centrets mission består i:

- At imødekomme de grundlæggende behov for mad til fattige, sultne forældrelose børn.
- Give drikkevand til landsbyerne, hjælp til forladte børn med adgang til uddannelse, grundlæggende sundhedsydelse og mental sundhed.
- Give økonomisk støtte, gennem mikrokredit lån, til de dårligt stillede familier i landdistrikterne og gennemføre læsefærdighedsprogrammer især for kvinder og udsatte unge.
- Fremme lokal kapacitet, teambuilding og samfundsudvikling.
- Uddanne græsrodsledere, lærere og unge fagfolk gennem praktiske og enkle psykoterapeutiske og traumbaserede færdigheder til at reagere effektivt på kriser, katastrofer og deraf følgende kroniske problemer i deres lokale samfund og blive igangsættere i deres egne landsbyer.

Projektets formål

Efter jordskælvet havde CESSA udviklet et program med tre relaterede indsatsområder, der er som følger:

- Familieliv
- Omfattende psykoterapeutisk hjælp
- Havearbejde

Indsatsområdet familielivet havde fokuseret på at samle en gruppe børn, der havde overlevet jordskælvet, i samme telt. Her havde de lært at gennemføre familielivets opgaver og rutiner. Nu er der doneret en bygning, som står til rådighed for vores arbejde med dette indsatsområde.

Den psykoterapeutiske hjælp har til formål at give børnene gode oplevelser gennem teater-, kunst- og legeterapier.

Indsatsområdet med havearbejde er den grønne dimension af dette holistiske program. Dette grønne indsatsområde, der blev finansieret af SVG, havde involveret og fortsætter med at involvere traumatiserede børn og unge i landbrugsaktiviteter.

Ved dette havearbejde produceres afgrøder og grøntsager, der brødføder 550 børn. Dette er den vigtigste største del af vores holistiske program.

Dette fortsatte projekt, som CESSA designer, er et omfattende program, der består i at levere mad til forældrelose og traumatiserede børn, brødføde og tilbyde undervisningstjenester til såkaldte Restavek børn.

En Restavek er et barn, der bliver huslave, når hans forældre, der generelt bor i landdistrikterne, overgiver ham til en familie i en by, der accepterer at give ham husly, men ikke mad og uddannelse. Da de fleste familier i Haiti i landdistrikterne lever i kronisk fattigdom og uden mad, rent vand, husly og anden grundlæggende social støtte, forekommer det at give deres børn til familier i byer at være en velsignelse og endda en gylden mulighed. Men det er snarere et stort problem, fordi disse børn i praksis lever en isoleret eksistens, bliver udnyttet, ofte misbrugt og vokser op adskilt fra deres familie.

En undersøgelse foretaget af Institut for Psykosocialt Velfærd og Familie

rapporterede, at 300.000 børn i Port-au-Prince vokser op under disse forhold.

CESSA anerkender i sine holistiske programmer behovet for at bekæmpe denne form for misbrug og at tilbyde omfattende tjenester såsom: bespisning og uddannelse af disse dårligt stillede børn.

Formålet med dette program er således at opbygge et bæredygtigt lokalt samfundsprogram ved at bespise, uddanne og behandle meget fattige, forældrelose, sultne og misbrugte børn i Port-au-Prince, Haiti.

At skulle brødføde disse fattige børn hver dag er en af de største udfordringer for vores center.

Børn i et af CESSAs bespisningsprojekter. Foto: Sankt Vincent Grupperne.

Korte fakta om SVG's arbejde

Sankt Vincent Grupperne (SVG) blev grundlagt i april 1959 og er inspireret af Lazaristernes grundlægger Vincent de Paul (1581-1660)

Vi har pt. 17 projekter, hvoraf størstedelen vedrører hjælp til skolegang og uddannelse for fattige, forældrelose børn og handicappede børn.

- Vi indsamler ca. kr. 800.000 årligt
- Bidragydere er privatpersoner, fonde, kulturstyrelsen, menigheder og ordener
- Projekter støttes typisk med 40.000 kr. pr. år. Støtten udbetales kvartalsvis.

Imidlertid vil vi i år tilføje et nyt indsatsområde. Det drejer sig om sundhedsydelse for de mest sårbare børn og gravide kvinder. Dette er i overensstemmelse med vores tilgang til bæredygtighed.

Vi ønsker, at dette program hvert år skal vokse og blive bæredygtigt.

Du kan støtte projektet ved at indbetale et bidrag på Reg. nr. 3667, Konto nr. 1097164 eller MobilePay 19379. Mærk indbetalingen "Haiti II".

Læserne skriver

Kirken i coronaens tid

Gennem hele sin historie har Kirken altid været der, når ulykker såsom krig, naturkatastrofer og epidemier ramte. Men nu i denne coronatid er den lukket! Hvor længe ved ingen, ej heller om ledelsen her i landet har en langsigtet plan, og ringer man til bispekontoret, får man blot en telefonsvarer, for det er af en eller anden grund også lukket.

Vi er godt klar over, det har været en vanskelig beslutning at aflyse messen og derved berøve os muligheden for at modtage sakramentet. Det kan slet ikke sidestilles med at aflyse en koncert eller en fodboldkamp. Messen med eukaristien er vores livsnerve, ikke en "kulturel foranstaltning."

Men landets love skal, så længe de ikke strider mod Kirkens menneske- og samfundssyn følges, og når det p.t. er forbudt at forsamles mere end 10 personer (om føje tid måske to?) kan man ikke holde messe på normal vis. Fasten omfatter desværre også nu sakramentet.

Men der burde være mulighed for at gå ind i en kirke og bede en bøn, tænde et lys eller blot sidde helt stille, det er ikke forbudt, ligesom der bør være mulighed for at tale med en præst og skrifte? Hvorfor skal Kirken traske i hælene på folke/statskirken? Hvor står det i kirkeretten, at kirkerne bare skal lukkes og låses, når en regering beslutter sig for at indskrænke forsamlingsfriheden? Vi savner en begrundelse fra biskoppen.

Så er der spørgsmålet om syge og døende

katolikker: Skal de ikke have mulighed for at modtage sakramentet og de syges salvelse af en præst? I Kristeligt Dagblad 24/3 kunne man læse om italienske præster, der på forbilledlig og selvopofrende vis er til stede hos syge og døende, ligesom de begraver de døde. Det har foreløbigt kostet mere end 60 præster livet, og flere er blevet syge, men Kirken i Italien har vist, at den ikke svigter mennesker i den yderste nød!

Hvorledes står det til her i landet, for vil jo på et tidspunkt også her opleve syge og døende katolikker? Vi kender præster, der gerne stiller sig til rådighed; men hvordan ser det ud generelt? Har Kirken et beredskab af præster, der kan træde til? Har Kirkens ledelse en plan for dette – og for den kommende tid i det hele taget?

Det kan godt være, vores ledelse er ligeså så chokeret som så mange andre og handler i panik; men vi synes ikke, vi er blevet særlig godt orienteret. Det er altså i en tid som denne, at der virkelig er brug for Kirkens hjælp og trøst, den må ikke lade sig skræmme og kujonere, ligeså lidt som den må sætte verdslige hensyn højere end at komme mennesker i fysisk, sjælelig og åndelig nød til hjælp. Lad os slutte med at erindre om karteusernes motto: *stat crux, dum volvitur orbis*. (Korset står fast, mens verden skifter)

David Russell OFS, 5892 Gudbjerg, Leif Kongshøj, 5610 Assens

Maj

1. *hvid.* Fredag i 3. uge i påsken. (III Ps).
 Eller *hvid.* **Josef**, Arbejderen
Påskepf.
 V. Sl 117,1.2
 R. Gå ud i al verden og forkynd evangeliet.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 9,1-20. **Ev.:** Joh 6,52-59.
Hvis Josef fejres læses følgende tekster:
L.: 1 Mos 1,26-2,3 eller Kol 3,14-15.17.23-24
 V. Sl 90,2.3-4.12-13.14+16
 R. Styrk vore hænder værk, Herre.
Ev.: Matt 13,54-58
2. *hvid.* Lørdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Athanasius, biskop og kirkelærer (†373) (m)
Påskepf.
 V. Sl 116,12-13.14-15.16-17
 R. Hvorledes kan jeg gengælde Herren alle hans velgerninger mod mig?
Eller: Halleluja!
L.: ApG 9,31-42. **Ev.:** Joh 6,60-69.
Bededag for præste- og ordenskald
3. *hvid.* **4.SØNDAG I PÅSKEN.**
 ✠ *Gl. Cr. Påskepf.*
1.L.: ApG 2,14a.36-41;
 V. Sl 23,1-3a.3b-4.5.6.
 R. Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
Eller: Halleluja!
2.L.: 1 Pet 2,20b-25.
Ev.: Joh 10,1-10.
Kollekt til bispedømmets teologistuderende.
4. *hvid.* Mandag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 42,2-3;43,3.4
 R. Min sjæl tørster efter Gud, den levende Gud.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 11,1-18. **Ev.:** Joh 10,11-18.
5. *hvid.* Tirsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 87,1-3.4-5.6-7
 R. Lovsyng Herren, alle I folk. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 11,19-26. **Ev.:** Joh 10,22-30.
6. *hvid.* Onsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 67,2-3.5.6.+8
 R. Folkene skal takke dig, Gud, alle folkene skal takke dig. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 12,24-13,5a. **Ev.:** Joh 12,44-50.
7. *hvid.* Torsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 89,2-3.21-22.25+27
 R. Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 13,13-25. **Ev.:** Joh 13,16-20.
25-årsdagen for biskop Czeslaw Kozons bispevielse (1995) Mindes i menighedens forbønner
8. *hvid.* Fredag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 2,6-7.8-9.10-11
 R. Du er min søn, jeg har født dig i dag!
Eller: Halleluja, halleluja!
L.: ApG 13,26-33. **Ev.:** Joh 14,1-6.
(Store Bededag)
9. *hvid.* Lørdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
 V. Sl 98,1.2-3b.3c-4
 R. Hele den vide jord har set vor Guds frelse.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 13,44-52. **Ev.:** Joh 14,7-14.
10. *hvid.* **5.SØNDAG I PÅSKEN.**
 ✠ *Gl. Cr. Påskepf.*
1.L.: ApG 6,1-7;
 V. Sl 33,1-2.4-5.18-19.
 R. Lad din godhed komme over os, Herre, for vi venter på dig.
Eller: Halleluja!
2.L.: 1 Pet 2,4-9.
Ev.: Joh 14,1-12.
11. *hvid.* Mandag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
 V. Sl 115,1-2.3-4.15-16
 R. Ikke os, Herre, ikke os, men dit navn skal du give ære.
Eller: Halleluja, halleluja!
L.: ApG 14,5-18. **Ev.:** Joh 14,21-26.
12. *hvid.* Tirsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
 Eller *rød.* **Nereus og Achilleus**, martyrer (†1. årh.)
 Eller *rød.* **Pancratius**, martyr (†304)
Påskepf.
 V. Sl 145,10-11.12-13.21
 R. Dine venner, Herre, skal kundgøre dit kongedømmes prægtige herlighed.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 14,19-28. **Ev.:** Joh 14,27-31a.
13. *hvid.* Onsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
 Eller *hvid.* **Vor Frue af Fatima**
Påskepf.
 V. Sl 122,1-2.3-4a.4b-5
 R. Lad os drage til Herrens hus. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 15,1-6. **Ev.:** Joh 15,1-8.
Ad libitum læsninger til Vor Frue af Fatima:
L.: Åb 11,19a; 12,1-6a.10ab
 V. Sl 45,11-12.14-15.16-17
 R. Hør efter, min datter, lyt opmærksomt!
Ev.: Luk 11,27-28
14. *rød.* Torsdag. **MATTIAS**, apostel (f)
Gl. Ap. pf.
L.: ApG 1,15-17, 20-26
 V. Sl 113,1-2.3-4.5-6.7-8
 R. Herren sætter ham blandt sit folks fyrster.
Eller: Halleluja!
Ev.: Joh 15,9-17
15. *hvid.* Fredag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
 V. Sl 57,8-9.10-12
 R. Jeg vil takke dig blandt folkene, Herre
Eller: Halleluja!
L.: ApG 15,22-31. **Ev.:** Joh 15,12-17.
16. *hvid.* Lørdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.
 V. Sl 100,1b-2.3.5
 R. Bryd ud i fryderåb for Herren, hele jorden!
Eller: Halleluja!
L.: ApG 16,1-10. **Ev.:** Joh 15,18-21.
17. *hvid.* **6.SØNDAG I PÅSKEN.**
 ✠ *Gl. Cr. Påskepf.*
1.L.: ApG 8,5-8.14-17;
 V. Sl 66,1-3a.4-5.6-7a.16+20.
 R. Bryd ud i fryderåb for Gud, hele jorden.
Eller: Halleluja!
2.L.: 1 Pet 3,15-18.
Ev.: Joh 14,15-21.
18. *rød.* Mandag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Erik, martyr (†1160) (m)
Påskepf.
 V. Sl 149,1-2.3-4.5+6a+9b
 R. Herren glæder sig over sit folk.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 16,11-15. **Ev.:** Joh 15,26—16,4a.
Ad libitum læsninger til Erik:
L.: Åb 21,2.22-27
 V. Sl 101,1-2a.3-4.6-7
 R. Om troskab og ret vil jeg synge.
19. *hvid.* Tirsdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
 Eller *rød.* **Johannes I**, pave og martyr (†526)
Påskepf.
 V. Sl 138,1-2a.2bc-3.7c-8
 R. Herre, din højre hånd frelser mig. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 16,22-34. **Ev.:** Joh 16,5-11.
20. *hvid.* Onsdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
 Eller *hvid.* **Bernardin af Siena**, præst (†1444)
Påskepf.
 V. Sl 148,1-2.11-12.13.14
 R. Himmel og jord er opfyldt af din herlighed.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 17,15.22—18,1. **Ev.:** Joh 16,12-15.
21. *hvid.* Torsdag **KRISTI HIMMELFART** (h).
 ✠ *Gl. Cr. Hf. pf.*
1.L.: ApG 1,1-11;
 V. Sl 47,2-3.6-7.8-9.
 R. Gud drager op under jubelråb, Herren drager op til hornets klang. *Eller:* Halleluja!
2.L.: Ef 1,17-23.
- Ev.:** Matt 28,16-20.
22. *hvid.* Fredag i 6. uge i påsken. (II Ps).
 Eller *hvid.* **Rita af Cascia**, ordenssøster (†1457)
Påske- eller Hf. pf.
 V. Sl 47,2-3.4-5.6-7
 R. Gud er hele jordens konge. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 18,9-18. **Ev.:** Joh 16,20-23a.
23. *hvid.* Lørdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påske- eller Hf. pf.
 V. Sl 47,2-3.8-9.10
 R. Gud er hele jordens konge. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 18,23-28. **Ev.:** Joh 16,23b-28.
24. *hvid.* **7.SØNDAG I PÅSKEN.**
 ✠ *Gl. Cr. Påske- eller Hf. pf.*
1.L.: ApG 1,12-14;
 V. Sl 27,1.4.7-8.
 R. Jeg stoler på, at jeg skal se Herrens godhed i de levendes land. *Eller:* Halleluja!
2.L.: 1 Pet 4,13-16.
Ev.: Joh 17,1-11a.
Valfart til Åsebakken
25. *hvid.* Mandag i 7. uge i påsken. (III Ps).
 Eller *hvid.* **Beda den Ærværdige**, præst og kirkelærer (†735)
 Eller *hvid.* **Gregor VII**, pave (†1085)
 Eller *hvid.* **Maria Magdalene af Pazzi**, jomfru (†1607)
Påske- eller Hf. pf.
 V. Sl 68,2-3.4-5ac.6-7b
 R. I jordens riger, syng for Gud. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 19,1-8. **Ev.:** Joh 16,29-33.
26. *hvid.* Tirsdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Filip Neri, præst (†1595) (m)
Påske- eller Hf. pf.
 V. Sl 68,10-11.20-21
 R. I jordens riger, syng for Gud! *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 20,17-27. **Ev.:** Joh 17,1-11a.
27. *hvid.* Onsdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
 Eller *hvid.* **Augustin af Canterbury**, biskop (†605)
Påske- eller Hf. pf.
 V. Sl 68,29-30.33-35a.35b-36bc
 R. I jordens riger, syng for Gud. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 20,28-38. **Ev.:** Joh 17,11b-19.
28. *hvid.* Torsdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Påske- eller Hf. pf.
 V. Sl 16,1-2a+5.7-8.9-10.11
 R. Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 22,30; 23,6-11. **Ev.:** Joh 17,20-26.
29. *hvid.* Fredag i 7. uge i påsken. (III Ps).
 Eller *hvid.* **Paul VI**, pave (†1978)
Påske- eller Hf. pf.
 V. Sl 103,1-2.11-12.19-20b
 R. Herren har grundfæstet sin trone i himlen.
Eller: Halleluja!
L.: ApG 25,13-21. **Ev.:** Joh 21,15-19.
(Ursula (Julia) Ledochowska, (†1939) kan fejres)
30. *hvid.* Lørdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Påske- eller Hf. pf.
 V. Sl 11,4.5+7
 R. De retskafne skal se dit ansigt, Herre. *Eller:* Halleluja!
L.: ApG 28,16-20.30-31. **Ev.:** Joh 21,20-25.
30. **Aften: rød. PINSEVIGILIE** (h)
Gl. Sekvens. Cr. Pinsens pf. Til bortsendelsesord og svar føjes: Halleluja! Halleluja!
1.L.: 1 Mos 11,1-9 eller 2 Mos 19,3-8a.16-20b eller Ez 37,1-14 eller Joel 3,1-5;
 V. Sl 104,1-2a.24+35c.27-28.29b-30.
 R. Herre, send din ånd; gør jorden ny!
Eller: Halleluja!
2.L.: Rom 8,22-27.
Ev.: Joh 7,37-39.
31. Søndag *rød. PINSEDAG* (h)
 ✠ *Gl. Sekvens. Cr. Pinsens pf. Til bortsendelsesord og svar føjes: Halleluja! Halleluja!*
1.L.: ApG 2,1-11;
 V. Sl 104,1ab+24ac.29bc-30.31+34.
 R. Herre, send din ånd; gør jorden ny! *Eller:* Halleluja!
2.L.: 1 Kor 12,3b-7.12-13.
Ev.: Joh 20,19-23.
Påsketiden afsluttes efter komplet.

Støtter nødlidende
www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 6**, som udkommer den **1. maj 2020**, skal være KO i hænde senest den **14. april 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 7**, som udkommer den **22. maj 2020**, skal være KO i hænde senest den **4. maj 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19
www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Advokat Sandra Moll Dirscherl
Telefon: 60 66 34 35
E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk
www.sandramoll.dk

Fagområder:
• Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
• Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

Biskoppens kalender

April 2020

Overstregning betyder at arrangementet er aflyst af hensyn til Covid19 situationen

5. kl. 10:00 Pontifikalmesse i Domkirken
6. kl. 10:00 Møde i Biskoppeligt Råd
7. kl. 16:00 Messe i Domkirken med indvielse af olierne
9. kl. 17:00 Messe i Domkirken
10. kl. 15:00 Herrens lidelsesliturgi i Domkirken
11. kl. 21.30 Påskevigilie i Domkirken
12. kl. 10:00 Pontifikalmesse i Domkirken
14. kl. 8.00 Messe hos Kærlighedens Missionærer
18. kl. 11.00 Firmelse i Sankt Albani Kirke, Odense
- kl. 15.00 Firmelse i Sankt Nikolaj Kirke, Esbjerg
19. kl. 12.00 Firmelse Sankt Peters Kirke, Herning
- kl. 17.00 Firmelse Hellig Kors Kirke, Lemvig
- 21.-23. Kateketkonference i Helsinki
25. kl. 10.00 Firmelse i Vor Frue Kirke, Næstved
26. kl. 10.00 Firmelse i Sankt Annæ Kirke, Amager
- kl. 12.00 Firmelse i Sankt Annæ Kirke, Amager
28. kl. 17.00 Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg

Det sker i bispedømmetSe mere på www.katolsk.dk**Vanløse Begravelsesforretning**

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

April 2020

Fokus på befrielse fra afhængighed:

- at alle personer, der er afhængige af alkohol eller stoffer, må modtage hjælp og omsorg.

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz**Layout:** Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Martin Bjørck, Ole Lundsteen, diakon Kaare Nielsen, Jan Olsen og Poul Skallerup.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 33 55 60 40

kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 12.600 – ISSN 0902-297X.

Martin Ryom
- en katolsk bedemand
T 39 29 60 08
Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
– også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

**TELEFONLINIE
SOS FORBØN**

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Husk du også kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

I coronakrisens værste stund viser italienske katolikker vejen frem

I den mest omsiggribende krisetid i Europa siden 2. Verdenskrig er der mere brug for kristne værdier som medmenneskelighed og næstekærlighed end nogensinde før. Og midt i kaos og frygt viser humanismen sit smukke ansigt.

Tekst og foto: Journalist Martin Bjørck

PANDEMI Situationen i Italien er på grænsen til katastrofal på grund af corona-udbruddet. Landet er nu det land i verden, der har flest døde og det højeste smittetal, og på alle leder og kanter er samfundet under hårdt pres.

Særlig i de norditalienske regioner står det

slem til. Det var her det europæiske udbrud startede i Lombardiet, og 70 procent af det samlede antal smittede og døde er at finde her i Italiens største region med 10 millioner indbyggere. Coronavirussen har bragt regionens økonomi og sundhedssystem i store problemer. Mange virksomheder er

ved at gå konkurs, og mange mennesker oplever at blive afskediget fra deres arbejde.

Coronavirussens angreb på især den ældre del af befolkningen betyder, at sygehusene er overfyldte, og at der mangler udstyr til at give alle patienter med brug for intensivpleje den samme livsnødvendige behandling. Og det er en barsk situation:

“Vi er presset ud over alle grænser. Vi står hver dag i frygtelige dilemmaer, hvor vi bliver nødt til at prioritere, hvilken patient, der skal have adgang til respirator, fordi vi ikke har nok udstyr. Det betyder, at ældre mennesker må lade livet til fordel for yngre mennesker, fordi de yngre har størst mulighed for at overleve”, siger overlæge på et hospital i Bergamo, Daniele Macchini.

Hele det italienske sundhedspersonale får folkets kærlighed at føle i denne tid. Alle de ansatte på landets hospitaler, som udsætter sig selv for smittefare for at sikre befolkningens helbred, bliver nemlig hyldet på samme vis. Klokkerne 12 hver

dag stiller folk landet over – fra nord til syd – sig i deres vinduer og på balkoner og på terrasser, hvor de klapper til ære for nationens sundhedspersonale.

Og det varmer helt ind i hjertet på læge på hospitalet i Bergamo, Daniele Macchini.

“Det er i den grad med til at motivere os, at vi kan mærke folks opbakning”, siger han.

Hjælp til de fattige

Ifølge mange økonomiske eksperter vil coronakrisen udløse en global økonomisk krise, som potentielt vil tage længere tid at komme igennem end verdenskrakket i 2008.

Italien, som er Eurozonens tredje største økonomi, har i forvejen en kæmpestatsgæld og høj arbejdsløshed. For mindre end et halvt år siden måtte regeringen skrabe for at finde de 25 milliarder euro for at overholde budgettet i forhold til EU's regler. Siden corona-udbruddet har den italienske stat

Fortsættes nedenunder ▶

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode
	MASKINEL MAGASINPOST 42512 Afsender: Katolsk Orientering Katolsk Orientering · nr. 5 11. april 2020 · 46. årgang POST PP DANMARK

afsat et gigantisk beløb på 330 milliarder kroner til at dække blot nogle af udgifterne forbundet med coronakrisen – for eksempel til sygedagpenge, ekstra politi og militær og til sundhedssystemerne.

I velgørhedsorganisationer ved man, hvad en økonomisk krise betyder for samfundets udsatte – både familier med lav indkomst og ingen opsparing og for de hjemløse.

Corona-udbruddet betyder udover økonomiske udfordringer for mange italienere – på grund af lavere produktion og jobusikkerhed – først og fremmest helbredsmæssige udfordringer. Der skal tages helt særlige hensyn nu, og det har konsekvenser for de allersvageste segmenter. Det forklarer Don Virginio Colmegna, som leder Casa della carità i det sydlige Milano – et sted, hvor nogle af byens fattigste og mindst ressourcerstærke mennesker kan få et midlertidigt sted at bo og få support. Blandt andet formidler stedet psykiatrisk hjælp til sindslidende, og der bliver serveret mad og tilbudt bade faciliteter for dem, der ikke kan tilbydes overnatningsmuligheder på stedet.

“I øjeblikket er vores tjenester for hjemløse suspenderet. Dette var en meget hård beslutning at tage; men vi har gjort det for at beskytte vores bogæsters helbredstilstand. Inde i Casa della carità bor der 130 mennesker, der har fysiske og psykologiske sygdomme. Vi bliver nødt til at henvise de hjemløse til de andre tjenester i Milano, der stadig er åbne. Folk er bekymrede; men langt størstedelen udviser stor forståelse for situationens alvor”, siger Don Virginio Colmegna til Katolsk Orientering. Han forventer, at der vil komme yderligere pres på velgørhedsorganisationerne i Italien i kølvandet på coronakrisen:

“Vi kan ikke forudse et helt præcist tal; men vi forventer en økonomisk krise, og vi ved, at en økonomisk krise betyder, at flere får brug for hjælp. Både blandt dem, der allerede bliver hjulpet af os, og dem, der kommer til at miste jobs og dermed bliver fanget i fattigdom. Det er meget bekymrende”, lyder det fra Don Virginio Colmegna.

Caritas holder åbent i Milano

Hos Caritas Ambrosiana i Milano har man valgt at holde sit hjemløsested ved Milanos Hovedbanegård åbent

“Der er 10.000 hjemløse i Milano. Og vores vigtigste opgave som hjælpeorganisation er at hjælpe dem, der aller mest brug for det, og det er de hjemløse. Regerin-

Frivillige ved Caritas's hjælpecenter i det centrale Milano laver madpakker, som skal deles ud til byens hjemløse.

Det er i den grad med til at motivere os, at vi kan mærke folks opbakning.

Daniele Macchini, læge på hospitalet i Bergamo.

gens slogan til italienerne lige nu er ”bliv hjemme!”; men de her mennesker har ikke nogen steder at gå hen”, siger Francesco Chiviarini, som er kommunikationsdirektør i Caritas til Katolsk Orientering.

Han fortæller, at organisationen opererer under ekstremt svære vilkår lige nu, og at de må tage helt særlige sikkerhedsforanstaltninger:

“Vores ansatte og frivillige bærer naturligvis sikkerhedsudstyr som masker og handsker, og vi tager temperaturen på alle, der kommer til hjemløsecenteret. Det gør vi for at mindske risikoen for smitte. Vi forsøger også at skaffe ansigtsmasker og handsker til de hjemløse, der besøger os”, forklarer Francesco Chiviarini.

Kommunikationsdirektøren fortæller desuden, at coronakrisen har fået mange til at melde sig som frivillige.

Den stigende interesse for at blive frivillig ser man over hele landet. Blandt andet er der initiativer, hvor borgere kan tage sig af børn af sundhedspersonale, som ikke har pasningsmuligheder – for eksempel børn af enlige sygeplejersker. Der er også opstået utallige private initiativer for eksempel i beboelsesejendomme i byerne, hvor naboer

tilbyder at handle og gøre praktiske ting for beboere, som ikke selv kan.

I Rom bliver man ved

Hvor mange kirker og kristne hjælpeorganisationer vælger at skrue ned for aktiviteter af hensyn til den helbredsrisiko, som coronavirussen udgør, så er formanden for Sant'Egidio-fællesskabet i Rom, Marco Impagliazzo, mere bastant i fortsat at kunne dele det kristne budskab. Han siger til VaticanMedia:

“Bøn giver styrke til kristne i dette øjeblik, og i dag har vi brug for stærke borgere,” siger han, “borgere skal ikke reagere på risikoen for at blive smittet med frygt, men med solidaritet og ved at hjælpe de fattigste og svageste”, lyder det.

Kardinal Konrad Krajewski er den pavelige almissegiver. Han er fortsat med at dele mad ud til hjemløse på gaderne i Rom. Han åbnede også sin kirke, der ligger i et af Roms fattigste områder, så de fattige kunne komme ind og bede. Han udtalte i den forbindelse:

“I fuld overholdelse af sikkerhedsreglerne, er det min ret at sikre en åben kirke for de fattige, så de kan mærke trost i disse svære tider, siger Kardinal Konrad Krajewski.

Kirkens coronasvar: Opretter særkommission og nødfond

Hele det kirkelige netværk skal engageres for at mildne konsekvenserne af coronakrisen og for at ruste verden bedre mod fremtidige pandemier.

Tekst: Niels Messerschmidt

INDSATSER Vatikanet har oprettet en særlig kommission, der skal yde lokal hjælp og tackle problemer i relation til coronasmitten. Kommissionen er oprettet efter pave Frans' ønske og vil koordinere sit arbejde med kuriens forskellige kontorer og specifikt med dikasteriet for fremme af integreret menneskelig udvikling.

I en pressemeddelelse skriver Vatikanet, at den nye kommission er oprettet "som et udtryk for Kirkens bekymring og kærlighed til hele den menneskelige familie i lyset af Covid-19 pandemien, for ved især at analysere og reflektere over de socioøkonomiske og kulturelle forandringer fremover vil tilbyde retningslinjer til at tackle disse forandringer".

Kommissionen styres af dikasteriets ledelse, dvs. dets præfekt kardinal Peter Turkson, dets sekretær ærkebiskop Bruno-Marie Duffé og den nye undersekretær pater Augusto Zampini. Ledelsen vil rapportere direkte til paven.

Kommissionen består af fem arbejdsgrupper.

Den første arbejdsgruppe samarbejder allerede aktivt med Caritas Internationalis. Den har etableret kommandoveje for bedre at kunne identificere de lokale kirkers reelle behov og hjælpe med at udvikle effektive og passende modsvar. Den har også bedt de pavelige nuntier og bispekonferencerne verden over om at indrapportere sundhedsmæssige og humanitære aspekter, der kræver øjeblikkelig handling. Gruppen vil også indsamle og videreformidle de lokale kirkers best practices på området.

Den anden arbejdsgruppe har til opgave at udtænke nye og innovative løsninger, og vil til formålet samle de bedste begavelser inden for økologi, økonomi, sundhed og offentlig sikkerhed. Man ønsker at kombinere videnskabelig stringens med udsyn og kreativitet og vil samarbejde tæt med de pavelige akademier for livet, videnskaberne og socialvidenskaberne.

Den tredje arbejdsgruppe har til opgave at formidle kommissionens arbejde og skabe en ny bevidsthed på området gennem

forskellige kommunikationskanaler, blandt andet via dikasteriet for fremme af integreret menneskelig udviklings egen hjemmeside.

Den fjerde arbejdsgruppe vil tage sig af og koordinere de forskellige initiativer på statsligt og multilateralt niveau – noget, som vil blive koordineret gennem Vatikanets statssekretariat.

Den femte arbejdsgruppe bliver ansvarlig for at skaffe den nødvendige finansiering på en transparent og ved at tilskynde til en mere retfærdighed omfordeling af verdens rigdom, skriver Vatikanet i pressemeddelelsen.

"Vi er i gang med at tage de første skridt. Vi ved, at der er meget at gøre, men vi forpligter os til at bruge al den energi, vi har til rådighed", forklarer dikasteriets præfekt Peter Turkson, som nævner, at man også vil samarbejde med velkendte institutioner som fx Georgetown universitet, Potsdam universitet, det katolske Sacred Heart universitet i Milano og World Resources Institute i Washington.

"Hele Kirken er meget dedikeret under denne krise, lige fra de forskellige Caritas-afdelinger, ordenskongregationer og -samfund, til diverse organisationer og katolske bevægelser. Hele netværket af velgørenhed og solidaritet i den kirkelige verden vil blive mobiliseret", lover Turkson.

Opretter nødfond

I samme ombæring har paven oprettet en nødfond til at hjælpe coronaramte samfund i Kirkens missionsråder, og han har selv ydet et bidrag på 750.000 dollar (ca. 5,2 mio. kroner). Frans beder kirkelige organisationer om også at bidrage til fonden, som skal administreres af de pavelige missionsværker.

"I sin opgave med at evangelisere befinder Kirken sig ofte i frontlinjen for store trusler mod menneskets sundhed", forklarer kardinal Luis Antonio Tagle, præfekt for Kongregationen for folkenes Evangelisering. "Den hellige Fader har opfordret Kirkens store og vidtfordrenede

Kirken har introduceret en række tiltag som skal hjælpe de lokale kirker med at tackle coronapandemien.

Foto: Halfpoint, Shutterstock.

netværk til hjælpe med at tackle de udfordringer, som ligger foran os".

De pavelige missionsværker, som er repræsenteret i 125 lande og hører ind under Kongregationen for folkenes Evangelisering, består af Værket for troens Udbredelse, Børnenes Missionsværk, der fremmer projekter som sigter på uddannelse og sundhed, og Apostlen Petrus' Værk, der søger at fremme kirkelige kald i missionslande og at uddanne præster, kateketer m.fl.

Selskaberne driver eller støtter mere end 9.000 sundhedsklinikker, 10.000 børnehjem, 1.200 skoler, 80.000 seminarister og 9.000 ordenssøstre- og brødre i mere end tusind bispedømmer i missionområderne, de fleste beliggende i Afrika og Asien.

Ærkebiskop Giovanni Pietro Dal Toso, præsident for de pavelige missionsværker, siger, at Kirkens karitative institutioner kommer til at spille en nøglerolle i at hjælpe de coronaramte missionsområder.

"Gennem Kirkens forkyndelse af evangeliet og ved at yde praktisk hjælp gennem vores store netværk vil vi vise, at ingen befinder sig alene i denne krise", siger ærkebiskoppen.

Bispejubilæum

25 år med biskop Czeslaw.

Læs mere på side

4

Påsken 2020

Sådan oplevede vi den.

Læs mere på side

7,8 og 12

Caritas

Linda og Filip fortæller om nye tiltag.

Læs mere på side

9 og 10

Aflysninger af valfarter

CORONA Regeringens midlertidige forbud mod at samles i større grupper betyder, at bispedømmets to store valfarter aflyses i år, nemlig valfarten til Åsebakken søndag den 24. maj og valfarten til Øm søndag den 7. juni.

Læs Flere Bøger

KO mener

Vejen ud af pandemien

Ligesom kvinderne ved graven, hvor deres sorg blev vendt til glæde efter opstandelsen, er vi kristne i denne coronatid kaldede til glæde at vidne om Kristi sejr over døden, siger pave Frans.

I en leder i tidsskriftet *Vida Nueva* skriver Frans, at vi, som deler ”Herrens lidelse, vore næstes lidelser og selv udlever vor egen lidelse, hører opstandelsens nyhed med vores egne ører: vi er ikke alene. Herren går foran os og fjerner stenene på vor vej”.

”Er der én ting, vi kan lære af denne tid, er det, at ingen frelses alene. Grænser falder, mure forvitrer og al dogmatisk snak forstummer overfor tilstedeværelsen af en næsten usynlig fjende, der udstiller vor skrøbelighed”.

I lederen indrømmer Frans, at opfordringen til at være glade ”kan synes provokerende eller en dårlig vittighed i lyset af pandemiens alvorlige konsekvenser”.

Han skriver: ”Ligesom de første kvinder, da de begav sig hen til graven, lever vi i en stemning af sorg og usikkerhed, som får os til at spørge: ’Hvem vil rulle stenen væk fra gravens indgang for os?’ Hvordan tackler vi denne situation som har væltet os omkuld?”

I den nuværende usikre situation symboliserer stenen foran graven de bekymringer og kvaler, som ”begraver håbet” især hos de ældre, de handicappede, økonomisk trængte familier og sundhedsmedarbejdere og offentligt ansatte, der føler sig ”udmattede og overvældede”.

Stenens vægt ”synes at have det sidste ord at sige”, skriver Frans. Men trods sorg og frygt valgte kvinderne alligevel at gå hen til graven og ”ikke lade sig paralyseres af det skete”.

Mens apostlene holdt sig bag lukkede døre medbragte kvinderne velduftende salver og olier for at salve Jesu legeme, ligesom mange mænd og kvinder gør det i dag, når de kommer med ”medansvarlighedens salve for at pleje og ikke risikere, at andres liv går tabt”.

”Vi har set den salve, som læger, sygeplejersker, lagerarbejdere, rengøringsansatte, pedeller, transportansatte, sikkerhedsfolk, frivillige, præster, ordenssøstre, bedsteforældre og undervisere og mange andre har udgydt for at bringe en smule lindring, lidt ro og ånd i den nuværende situation”.

Den gode nyhed om Kristi opstandelse er, at den giver håb og glæde til alle og viser, at ”vore handlinger – vores salvelse, vores given, årvågenhed og ledsagelse på alle mulige måder ikke har været – og vil være – forgæves i denne tid”.

Gud svigter aldrig sit folk; Han er dem altid nær, især når sorgen er overvældende, skriver Frans.

Den nuværende pandemi, fortsætter han, har også fremhævet behovet for ”at forene hele den menneskelige familie” og besejre coronavirusen med ”solidaritetsantistoffer”.

”Vi kan ikke tillade os at skrive den nuværende og fremtidige historie med ryggen vendt mod så mange lidelser, for så vil Herren atter spørge os: ’Hvor er din bror?’ og – gennem vores evne til at handle – afsløre vort folks sjæl; det reservoir af håb, tro og næstekærlighed, som vi alle er født med, men som så længe har været undertrykt eller fortiet”, skriver paven. *NM*

Bliver vi mere religiøse under kriser?

Googlesøgning på ordet ’bøn’ er eksploderet i disse coronatider. Hvordan skal man udlægge det?

Tekst: Niels Messerschmidt

ONLINE Den stigende interesse efter at vide mere om bøn via søgetjenesten Google er ”nærmest eksploderet i marts måned, da Covid-19 blev global”. Det siger Jeanet Sinding Bentzen, lektor ved Økonomisk Institut på Københavns Universitet, hvor hun bl.a. forsker i religion og økonomisk vækst.

På baggrund af data fra Google Trends-tjenesten for internetsøgning over ordet ’bøn’ i 75 lande har den danske forsker fundet frem til, at ”søgefrekvensen for ordet ’bøn’ fordobles, hver gang der registreres 80.000 nye tilfælde af Covid-19”.

Resultaterne fremgår af hendes arbejdsrapport med titlen *’In Crisis, We Pray: Religiosity and the COVID-19 Pandemic’*, som hun gjorde tilgængelig online den 30. marts til kommentering.

Jeanet Sinding Bentzen, der sidste år

udgav en rapport om naturkatastrofers indvirkning på folks ’religiøsitet’, forklarer, at hun har ønsket at undersøge Covid-19’s indvirkning på ”et af de dybeste lag af den menneskelige adfærd - religionen”, nu hvor smitten har bredt sig til mere end 200 lande.

Stigningen i interessen for bøn er den største, som verden har set siden Google Trends-data blev tilgængelige i 2004, siger den danske forsker. Google Trends viser hvor ofte et bestemt søgeord er indtastet i Google, i forhold til den samlede search volumen på tværs af forskellige regioner i verden og på forskellige sprog.

På baggrund af disse data konkluderer Jeanet Sinding Bentzen, at ”vi mennesker har tendens til at bruge religion til at tackle kriser. Det viser sig også at være tilfældet med Covid-19”.

Konklusionen er ikke entydig

Flere forskere, som har kommenteret den danske forskers arbejdsrapport og hendes konklusioner, advarer mod at sammenkæde stigningen i Google-søgninger efter religiøse emner med en tilsvarende stigende interesse for religion.

En amerikansk professor i sociologi påpeger, at disse data alene viser, at flere har googlet ordet ’bøn’, og at det – uden at man kender de pågældendes motiver eller baggrund – ikke nødvendigvis er et bevis for ”en stigende

Foto: Klaus Kegebein, Pfarrbriefservice.de.

Pells fængselsstraf omstødt i højesteret

Kardinal George Pell nåede at afsone 405 dage i Barwon-fængslet i Victoria.

Tekst: Niels Messerschmidt

LØSLADELSE Den 78-årige kardinal George Pell kunne den 7. april forlade fængslet som en fri mand, efter at højesteret i Brisbane énstemigt havde omstødt dommen på seks års fængsel for seksuelle overgreb på to mindreårige drenge i 1990’erne.

Pells appelsag i højesteret var hans sidste mulighed for at få omstødt den dom, han blev idømt i marts 2019 ved en lavere retsinstans og som samme år blev stadfæstet i delstaten Victorias appelret. Højesteret baserede sin beslutning på det faktum, at appelretten ikke havde overvejet den ”rimelige sandsynlighed for, at hændelserne ikke havde fundet sted”, hvilket kunne give ”en begrundet tvivl” om Pell var skyldig.

Bærer ikke nag

I en kortfattet udtalelse efter afgørelsen sagde Pell, at hans frifindelse råder bod på ”en alvorlig uretfærdighed”, og at han ikke ”bærer nag” mod sine anklagere.

”Jeg ønsker ikke, at min frifindelse skal

føje mere til den smerte og bitterhed, der findes hos mange. Der findes nok smerte og bitterhed i forvejen”.

Pell sagde også, at hans retssag ikke bør ses som ”en folkeafstemning for eller imod Den katolske Kirke [...] eller om hvordan de kirkelige myndigheder i Australien har håndteret sagerne med seksuelle overgreb på mindreårige i Kirken”.

Kardinal Pell har under hele retssagen fastholdt sin uskyld.

Fortidens ”kræftsvulst”

I sit første tv-interview efter løsladelsen sagde Pell den 14. april til *Sky News Australia*, at han frygtede yderligere retssager efter medierne har omtalt, at politiet i delstaten Victoria har indledt en ny undersøgelse om beskyldninger mod Pell for at have begået overgreb på mindreårige i 1970’erne.

Pell antydede, at han ”ikke ville blive overrasket” hvis politiet havde en skjult agenda mod ham, og han spekulerede på om anmelderen, en tidligere ministrant, var

religiøsitet”. Søgningerne kan ”sagtens være foretaget af personer, der normalt ville været gået til messe, men nu er forhindret i det”. Professoren mener, at stigningen i ”søgningen efter religiøse emner” snarere afspejler et voksende behov blandt folk i disse coronatider efter at få adgang til religiøse online-ressourcer og -tjenester.

Men uanset hvilke motiver eller årsager, der ligger til grund for denne stigning, er online-efterspørgslen reel nok og massiv på visse katolske online-platforme, som allerede har noteret sig den enorme interesse særligt efter religiøse online-tjenester, fx streaming af messer.

James L. Rogers, kommunikationschef for den amerikanske bispekonference, sagde til *Catholic News Service* den 23. marts, at bispekonferencens omtale på Twitter i de seneste uger var steget med hele 2.783% og at bispekonferencens Facebook-side havde fået 172% flere følgere i samme tidsrum.

John Grosso, ansvarlig for de digitale medier under bispedømmet Bridgeport i Connecticut – et af mange bispedømmer verden over, som midlertidigt har valgt at lukke kirkerne pga. coronapandemien – siger til *Catholic News Service*, at bispedømmet i den senere tid har oplevet ”en online-boom af følgere” på deres sociale medier, flere hjemmesidevisninger og tilmeldinger til deres e-mail nyhedsbreve, livestreams og podcasts.

Adspurgt om Jeanet Sinding Bentzens konklusioner mener John Grosso, at blot fordi folk for tiden søger mere på fx ordet ’bøn’, er det ikke ensbetydende med, at folk også begynder at ”opføre sig” mere religiøst. Men ”online-trafikken på religiøse platforme er helt afgjort stigende. Om det så skyldes, at vi p.t. ikke kan komme i kirke eller at vi tiltrækker nye eller frafaldne katolikker, må være op til enhver at gætte. Personligt tror jeg, at det er en blanding af begge”, siger John Grosso.

blevet ”sat op” så myndighederne kunne komme med nye anklager imod ham.

Vatikanets tidligere økonomichef sagde videre, at nogle kirkelige medarbejdere har antydnet, at Pell var blevet retsforfulgt af de australske myndigheder på grund af de dømminger, han havde skabt i Vatikanet med sin implementering af finansielle reformer.

”De fleste ledende folk i Rom, som stiller sig positive overfor de finansielle reformer, kæder det sammen med retsforfølgelsen”, sagde Pell og tilføjede: ”Det var også overraskende, at heller ikke mine teologiske modstandere i Rom troede på overgrebshistorierne”.

Selv om Pell ikke kan bevise, at det forholder sig sådan, mistænker han den mand, som svor at han var blevet seksuelt misbrugt af Pell i 1990’erne, for at være ”plantet”.

I interviewet siger Pell videre, at han skammer sig over Kirkens håndtering af fortidens ”kræftsvulst”, de mange overgreb på mindreårige. ”Der er to niveauer: det ene er selve forbrydelserne [...] og så, at man har fejlbehandlet disse sager i så lang tid”, sagde han og tilføjede, at Kirkens mange fejl i den forbindelse fortsat plager ham.

”Jeg fordømmer fuldstændigt disse handlinger og den skade, de har påført folk”, sagde Pell: ”Det gør mig dog trist, når nogle har antydnet, at jeg ikke var lydhør over for ofrene eller ikke udviste dem den fornødne omsorg”.

Hjemløse bispises på præsteseminarium

Kardinal Rainer Maria Woelki trak i arbejdstøjet for at hjælpe byens hjemløse under coronakrisen.

Tekst: Niels Messerschmidt

KÖLN Mandag den 30. marts slog ærkebispedømmets præsteseminarium dørene op for Kölns hjemløse. I seminariets spisesal, hvor tyve borde er opstillet med god plads imellem, tilbydes de hjemløse et gratis måltid mad hver dag. Seminariet var i forvejen delvist lukket på grund af et renoveringsarbejde, og de studerende var taget hjem, efter at undervisningen var indstillet på grund af coronapandemien.

Kardinal Rainer Maria Woelki, ærkebiskop af Köln, havde dagen forinden meddelt, at "han ville åbne præsteseminarieret for hjemløse, efter at seminaristerne var taget hjem på grund af coronarestriktionerne".

"Der vil blive tilbudt varme måltider og adgang til hvilerum og brusefaciliteter for dem, der ikke har andre steder at gå hen netop nu i Köln".

Catholic News Agency oplyste den 30. marts, at maden leveres af ærkebispedømmets og generalvikariatets kantinekøkken, og at Malteserordenens medicinske afdeling sørger for, at de hygiejniske forholdsregler bliver overholdt.

Udover servering af varme måltider stiller seminariet sine brusefaciliteter til rådighed for mænd om lørdagen mellem kl. 11 og 13 og for kvinder mellem kl. 13 og 14. Ærkebispedømmet regner med, at der er plads til mellem 100 og 150 personer i seminariets lokaler.

Selvom andre faciliteter for hjemløse i Köln er åbne, har de forskellige restriktioner for at stoppe spredningen af coronavirusen gjort det vanskeligere for de hjemløse at

finde beskyttede områder. Caritas i Köln har advaret om, at de, der normalt beder om hjælp på gaderne, nu har langt færre steder at bede om hjælp.

"Mange af de mennesker, vi møder på gaden, er hovedsageligt sultne og har ikke været i stand til at vaske sig i flere dage", sagde kardinal Woelki. Det er blandt andet frivillige fra ærkebispedømmets ungdomscenter og teologistuderende fra Köln og nærliggende byer, som er aktive på stedet.

"Tidligere i dag [mandag den 30. marts,

Hjerteligt velkommen til præsteseminarieret. Kardinal Woelki tog imod gæster den 30. marts. Foto: Henning Schoon, ærkebispedømmet Köln.

red.] havde jeg muligheden for at byde de første 60 gæster velkommen til vort midlertidigt omdisponerede seminarium," skrev kardinal Woelki på Twitter. "For mange er behovet stort. For mig er det inspirerende at se de unge frivillige og deres store samfundssind".

"Vore menigheder er ikke kun religiøse fællesskaber, men også karitative fællesskaber, og enhver døbt kristen er ikke kun kaldet til gudstjenesteliv og at bekende sin tro, men er også kaldet til at deltage i velgørehedsarbejde", sagde kardinalen og tilføjede, at Kirkens kald til at tjene aldrig kan ophøre. Ærkebispedømmet har også sagt, at man gerne vil tilbyde medicinsk behandling til seks coronapatienter fra det nordlige Italien, som er hårdest ramt af virussen.

Kardinal Woelki kaldte den medicinske hjælp udtryk for "barmhjertighed og international solidaritet" med det italienske folk.

Kort nyt

Gravkirken lukket

JERUSALEM Gravkirken lukkede sidst i marts og det er fortsat uvist, hvornår den åbner igen. Det er næsten 700 år siden, at et af kristendommens helligste steder sidst lukkede i længere tid pga. smittefare.

Kirken, der rummer Jesu grav og stedet, hvor han blev korsfæstet, lukkede for besøgende 25. marts på grund af coronapandemien. Sidste gang, Gravkirken var lukket i længere tid, var i år 1349, da pesten hærgede Jerusalem.

Komponist død

POLEN Krzysztof Penderecki, kaldt "vor tids Chopin", døde 29. marts 86 år gammel. Han er især kendt for værket Agnus Dei, som han skrev til rekviemsmessen for Polens primas, kardinal Wyszyński, i 1981 og for værket Lacrymosa ved afsløringen af mindesmærket for de dræbte værftsarbejdere i Gdansk i 1970. Begge kompositioner integrerede han i værket Polsk Requiem, en hyldest til den afdøde pave Johannes Paul II (1978-2005).

Penderecki voksede op i den jødisk prægede by Debica i det sydøstlige Polen, og religiøs tolerance kom til at præge ham resten af livet. Allerede som syvårig komponerede han sit første stykke, og som student tonesatte han de bibelske salmer. Samme tolerante indstilling finder man i hans 7. symfoni Jerusalems syv porte, som han skrev i 1996 til fejringen af byens 3.000 års jubilæum.

Kollekt udskydes

ISRAEL Kongregationen for Østkirkerne meddelte 27. marts Kustoderne af Det hellige Land, at paven har givet sin tilladelse til, at man i år – i lyset af coronapandemien – udskyder langfredagskollekten til søndag 13. september.

Beløbet, som indsamles i forbindelse med langfredagskollekten, går til opretholdelsen af Kirkens aktiviteter i Det hellige Land. De kristnes tilstedeværelse i Det hellige Land er alvorligt udfordret og de kristne menigheder og institutioner har derfor brug for Verdenskirkens solidaritet.

Verdens største klosterbibliotek går online

Online-biblioteket håber at kunne tiltrække en halv milliard virtuelle besøgende.

VERDENSARV I disse tider med selvisolering har verdens største klosterbibliotek i det benediktinske abbedi Admont i Steiermark, Østrig, valgt at gå online og hermed gøre dets uvurderlige bøger tilgængelige for en endnu bredere kreds.

Via sin computer har den besøgende nu mulighed for at bevæge sig gennem det verdensberømte bibliotek, opført i svul-

stig barokstil, i en højopløst, tredimensionel gengivelse ved hjælp af særlige virtual reality-briller. Ny software gør det desuden muligt for de virtuelt besøgende at bladre i de uerstattelige bøger og at downloade billeder og tekster.

Den digitale guide gennem klosterbiblioteket med dets mere end 200.000 bind findes på flere sprog.

Admont biblioteket – med sine enestående skulpturer, relieffer og fresker – blev færdigopført i 1776 og blev i lang tid anset som verdens ottende vidunder. Blandt dets mest værdifulde genstande er de mere end 1.400 manuskripter fra det 8. århundrede og 530 inkunabler – bøger, pamfletter og aviser trykt i Europa før 1501.

Biblioteket kan tilgås via www.stift-admont.at/en/library.

NM

Såvel forskere som nysgerrige kan få stillet deres sult efter at gå på jagt i de uvurderlige bogskatte, som verdens største klosterbibliotek rummer, og som nu kan tilgås via nettet.

Del nemt din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Du kan nu oprette dit testamente online via den nye platform TestaViva.

Det er gratis, hurtigt og nemt.

SE MERE PÅ WWW.CARITAS.DK/ARV

Kontakt indsamlingskoordinator Lisbeth Dolberg på ldo@caritas.dk eller 38 18 00 28, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

Caritas
Danmark

Det klikker vi på

Lige nu arbejder 20-årige Filip Lazarow som fundraiser for Røde Kors, Mødrehjælpen, Danmarks Naturfredningsforening og Børns Vilkår. ”Det har gjort meget indtryk på mig, hvor mange børn og unge, der har det skidt her under Coronakrisen. Der er omkring 10 gange så mange, der bruger børnetelefonen nu. Men det skal nok gå, for vi skal bare igennem den her krise sammen”, siger han.

I sin fritid er Filip ansvarlig for DUK’s indsamlingsteam, der samler ind til sårbare piger og unge kvinder i Niger. Fællesskabet i kirken har altid fyldt meget i Filip’s liv. Han voksede op i en familie med polske, katolske rødder, og så langt han kan huske tilbage, har han været med i katolsk børne- og ungdomsarbejde. Han bruger meget DUK’s side på Facebook for at holde sig opdateret om, hvad der sker ude i det katolske ungdomslandskab.

”Jeg vil gerne fordybe mig i troen og lære noget hele tiden. For eksempel kan jeg godt lide at følge med i, hvad Matthew Kelly lægger op på YouTube. Kelly har grundlagt *The Dynamic Catholic Institute* i Cincinnati. Han vil gerne inspirere og arbejde for, at Den katolske Kirke i Amerika bliver mere dynamisk, og så snakker han et ungdomssprog, som man kan forstå”.

Når man som Filip har en kæreste i den anden ende af landet er det godt at kunne skype. En gang om dagen bruger Filip tidebønsappen *Universalis* sammen med sin kæreste. ”Vi plejer at tage dagens læsninger sammen og bede aftenbøn, når vi har snakket færdig. Det er en dejlig måde at afslutte dagen på. Jeg bruger også meget *kald.dk* på Facebook. Der ligger en masse gode betragtninger på siden, som man kan bruge for at få lidt perspektiv på sin dag. Og så kan jeg også godt lide det, de lægger op af og til om vores katolske superhelte – helgenerne”, siger Filip med et glimt i øjet.

Filip er også glad for de videoer, Pastoral-Centret lægger op på Youtube. ”Der bliver lagt nye op hele tiden, og der er efterhånden mange forskellige at vælge imellem. Det hele er lavet meget pædagogisk, og man får en masse kompliceret stof forklaret på nogle få minutter. Daniel Ebert har for eksempel nogle videoer om rosenkransen, hvorfor vi skal gå til tilbedelse, hvordan man passer på sin tro, om vi alle sammen har et

kald og meget mere. Men der er også andre videoer med for eksempel søster Anna Mirijam, præsterne Kasper Baadsgaard, Daniel Nørsgaard og Lars Messerschmidt”, slutter Filip. LR

Tillykke biskop Czeslaw

Vi fejrer det i KO – festen kommer på et senere tidspunkt.

Tekst: Generalvikar Niels Engelbrecht

JUBILÆUM Den 7. maj 1995 blev biskop Czeslaw viet til biskop af sin forgænger biskop Hans i Sankt Ansgars Kirke. 25-års jubilæet skulle have været fejret med en festgudstjeneste på dagen i Domkirken; men desværre er corona-krisen kommet imellem, så festlighederne har måttet udskydes. Det skal jo ikke forhindre os i at fejre det til tiden i KO’s spalter.

Hvad var det for en biskop vi fik i 1995? Hvis man skulle betegne ham med nogle karakteristiske egenskaber, kunne man sige, at biskop Czeslaw er arbejdsom, pastoralt omsorgsfuld, en bredt favnende traditionalist, en sprogbeğavelse med stort internationalt netværk, en bredt belæst person med en hukommelse som en elefant og en selskabelig natur med en udviklet imitationsevne, som han gerne demonstrerer for sine gæster. Desuden er han en fredens mand, som man ikke kan være uvenner med i længere tid.

Arbejdsom

Biskop Czeslaw er en mand, der ikke er bange for at arbejde. Efter sin bispevielse lagde han hårdt ud med, ved siden af sit bispeembede, at fortsætte som sognepræst for menighederne i Hellerup og Ordrup, og han fandt de første 2 år heller ikke nogen afløser for sig selv som generalvikar. Først i 2004 flyttede han fra præstegården i Ordrup og overlod de to menigheder til sine efterfølgere, så han kunne koncentrere sig fuldt ud om sit embede som biskop. Og som biskop har man også rigeligt med arbejdsopgaver i et lille bispedømme, hvor der ikke er et stort apparat af eksperter til rådighed. Her må biskoppen gøre meget selv. Når man kommer forbi Bispekontoret om aftenen, ser man tit lys i biskoppens kontor.

Oven i sin store arbejdsbyrde tager han sig ofte tid til at besøge syge og gamle, som han holder kontakt med fra sine gamle menigheder, eller som han kender fra sit arbejde som biskop. Han har særlig omsorg for sine præster, som ofte får en opringning fra biskoppen, når de trænger til det. Hans hukommelse med hensyn til mærkedage er bemærkelsesværdig, hvilket giver sig udtryk i mange hilsner.

Bredt favnende

Ingen var i tvivl om, da biskop Czeslaw blev udnævnt, at her ville vi få en liturgisk meget traditionel biskop; men det viste sig jo, at han liturgisk kunne favne bredt, så han på den ene side med glæde deltager i Vandringens liturgi, som bestemt ikke er traditionel i almindelig forstand, samtidig med at han kan præsidere ved en ekstraordinær pontifikalmesse i Peterskirken, når 10-års jubilæet for tilladelsen til at fejre den tridentinske messe bliver fejret i Rom. Men i almindelighed fejrer han med glæde den ordinære liturgi.

En vigtig opgave for en biskop er at være bindeled til det store kirkelige fællesskab. For øjeblikket har biskoppen særlig meget rejseaktivitet, fordi han er formand for Den nordiske Bispekonference og derfor repræsenterer de nordiske lande ved mange europæiske og internationale møder. Her er det en fordel, at han behersker mindst 5 sprog flydende plus et par andre til husbehov. Samtidig er han en dygtig latinist,

som gerne oversætter fra bladet. I tidens løb har han opbygget et stort internationalt netværk, som betyder, at han let kan følge med i, hvad der sker rundt omkring i Verdenskirken.

Biskop Czeslaw’s forgænger var en internationalt kendt økumenisk teolog, som det kunne blive svært at leve op til på det økumeniske område; men her er biskoppen meget aktiv i de mange organer, hvor samarbejdet mellem kirkerne finder sted i Danmark. Et af de nyere initiativer er en teologisk dialoggruppe med Folkekirken, og forholdet til Folkekirken’s biskopper er absolut venskabeligt; men relationerne til de andre trossamfund er også tæt, hvad der er vigtigt i disse tider, hvor der er så stor politisk fokus på at regulere de religiøse forhold i Danmark på en måde, som ikke er til fordel for kirkerne.

Biskoppen har reolproblemer, da han ikke kan besøge en boghandel uden at købe en stak bøger. Rent faktisk får han også læst meget af det købte, og udvalget af litteratur favner bredt. Samtidig husker han også i detaljer, hvad han har læst, og kan tit citere ordret.

Vokset med opgaven

Som yngre kunne biskop Czeslaw godt være noget fämælt og virke genert, hvilket slet ikke var tilfældet; men i tidens løb er han blevet mere udadvendt og en glad selskabsmand, som gerne har gæster, der ofte bliver underholdt med imitationer af kendte personer, så man let kan få genopfrisket monologer med Dirch Passer eller citater fra politikere, eller måske også typiske udtalelser fra fælles bekendte.

En hovedopgave for en biskop er at holde fællesskabet sammen i Kirken. Her kommer biskop Czeslaw’s forsoningsevne til sin ret. Han har absolut sine meningers mod og kæmper også gerne for dem; men selv om en diskussion kan blive hed engang imellem og måske endda få karakter af et skænderi, så bliver det aldrig til et brud med ham, for han vil altid gøre sit bedste for at komme på god fod igen. Selv sine værste kritikere skriver han venlige og forsonlige mails til.

Biskop Czeslaw er over almindelig pensionsalder, hvad dog ikke synes at påvirke hans arbejdsevne, så vi ser med glæde frem til, at det ikke bliver hans sidste bispejubilæum.

Ad multos annos.

Læs mere på side 8.

Biskop Czeslaw. Foto: Niels Messerschmidt.

Han er hyrden over alle hyrder

Tanker til 4. søndag i påsken.

Tekst: Pawel Rakowski S.J.

PRÆDIKEN Jesus siger i dag: ”Jeg er døren til fårene, og med denne allegori giver Han os nøglen til at forstå Hans billedtale (græsk *paroimia*, hebræisk *mashal*), som nævnes i begyndelsen til det 10. kapitel af Johannesevangeliet. I denne lignelse læser vi om en fårehyrde, får, dem som er tyve og røvere, en gådefuld dørvogter og en dør.

Selv om vi kalder denne søndag for ”den gode hyrdes søndag”, præsenterer Jesus i dag sig selv mere som en dør end som en hyrde. I denne lignelse læser vi om en hyrde, får, dem der er tyve og røvere, den gådefulde dørvogter og en dør. Selv om vi kalder denne søndag for den gode hyrdes søndag, præsenterer Jesus i dag sig selv mere som en dør end som en hyrde. Ja, han er også vores hyrde, eller for at være mere præcis: ”hyrden over alle hyrder” (1 Pet 5,4).

Dette bibelske hyrdebillede er meget velkendt for os. Vi har så mange gange hørt prædikener om den lange tradition for at være hyrder i Israels land. Mange af de vigtige skikkelser var hyrder, for eksempel Moses (2 Mos 3,1) eller David (2 Sam 5,2). Gud selv blev beskrevet som en hyrde, som vi synger det i dag i Salme 23 ”Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød”. Men denne søndag møder vi Jesus som en dør. Men hvorfor som en dør? Hvad betyder det, at Jesus er døren for hyrderne? Selv i dag bygger nogle af de folk, der vogter fåreflokke, indhegninger for at beskytte flokken og holde dem sammen på et sikkert sted, så de kan sove trygt – særligt om natten. Vi er i påsketiden, så de sovende får kunne også være et smukt billede på døden (1 Thess 4,13), og en hyrde, som kalder fårene ud fra indhegningerne, kunne afspejle Jesu stemme, som førte Lazarus ud af hans grav (Joh 11,43). Døren er en selvfølgelig måde at lede fårene på ud af indhegningen og hen mod græsgangene. At gå gennem døren afspejler det vigtigste i Jesu liv – hans død og opstandelse. Så det at Jesus kalder sig selv for døren kunne invitere os til at gå

gennem døden og opstandelsen for at få liv. Symbolsk kan denne bevægelse fra indhegningen ud til græsgangene læses som en slags exodus, hvor flokken ledes fra syndens slaveri til nådens liv. Døren for fårene kunne også minde os om et andet bibelsk billede – byporten. Den var ikke bare indgangen til byen – den var også et sted, hvor nogle af Bibelens begivenheder foregik. For det første var den det offentlige sted, hvor for eksempel Abraham forhandlede om købet af Makpelas hule til grav for sin kone Sara ved Hebrons byport. (1 Mos 23) eller der, hvor Boaz fik ret til at gifte sig med Ruth (Ruth 4). For det andet var det et retfærdighedens sted – det sted hvor transparens var en garanti for en retfærdig dom. Jesus er ikke langt fra disse billeder. Han dømte verden på korset på et offentligt sted. Sandsynligvis blev Jesus korsfæstet tæt på Jerusalems byport, hvor mange folk gik igennem (Joh 19,20)

Men hvis Jesus er porten, hvem er så hyrderne i Guds flok?

Hvis vi læser Johannesevangeliet omhyggeligt, ser vi, at denne lignelse oprindeligt var henvendt til farisæerne. De kunne føle sig som hyrder for Guds folk. Blandt mange jøder blev de anset for at være eksempler på dem, der følger Guds lære (Toraen). Farisæerne levede ude mellem folk. De levede ikke som præsterne eller ypperstepræsterne fra templet, der levede adskilt fra deres folk.

Farisæere kunne være gode hyrder – gode eksempler. Nogle af dem var det helt sikkert. De var meget tæt på Guds rige. Jesus respekterer dem, når Han går ind i en diskussion med dem (saddukæere eller andre jødiske grupper var ikke gode partnere i de debatter, Jesus førte.) Men disse farisæere manglede kun en ting – de genkendte ikke deres Messias i Jesus. Vi læser evangeliet i det 21. århundrede, hvor vi ikke længere finder farisæere. Den gode nyhed får ikke liv, hvis vi bare indsnævrer dens betydning til den historiske kontekst. Så hvordan skal

Foto: Bernhard Riedl, Pfarrbriefservice.de.

vi læse denne lignelse i vores tid, i vores kontekst?

Jesus er porten for fårene. Det betyder, at alle, der ønsker at være hyrder for Guds flok, først må følge Ham – Hans lære og Hans liv, specielt i erfaringen af hans død og opstandelse. Enhver, der ikke lytter til Ham, men ønsker at lede Guds folk, bliver en tyv og en røver. I Den romerskkatolske Kirke kalder vi biskopper og præster for hyrder for Guds flok. Hvordan er de i dag? Leder de katolske fællesskaber gennem Jesus Kristus?

Er vores kirke et sikkert sted for Guds børn?

Uheldigvis har vi på det seneste på en meget pinefuld måde opdaget, at nogle af dem, der skulle sørge for tryghed og sikkerhed for Guds flok, blev tyve og røvere. Indtil nu er mange af os blevet dybt chokerede efter at have hørt stemmerne fra ofrene for seksuelle overgreb. Overgrebene blev begået af dem, der blev anset for at være hyrderne, og i mange tilfælde blev de beskyttet af de kirkelige autoriteter. Ofrenes stemmer har indflydelse på den måde, vi læser evangeliet på i dag. Vi kan ikke så hurtigt glemme, hvad der skete. Og det skal vi heller ikke. Vi har stadig meget at lære fra det smertefulde, der er sket.

Vi ville tegne en karikatur af biskopper og præster, hvis vi kun omtaler dem, der har gjort ondt mod fårene i Guds flok. Mellem os har vi mange gode hyrder, som dedikerede deres liv til at tjene i Guds

rige. Mange af dem tjener langt væk fra kameraernes blitzlys og langt væk fra mainstreammedierne. Deres tjeneste giver os håb om, at den model. Jesus viser for lederskab – at tjene og ikke blive tjent er fornuftig og stadig giver mening. Det er grunden til, at vi med dette håb stadig beder for nye kald, for nye hyrder til vores fællesskaber og for dem, der kan lede Guds folk gennem nye tider. Her er det værd at nævne Sankt Peters ord fra hans første brev. Det bliver ved med at være en god instruktion til præster gennem alle tider:

”Jeres ældste formaner jeg som medældste og som vidne om Kristi lidelser og som den der har del i den herlighed, som skal åbenbares: Vær hyrder for Guds hjord hos jer, vogt den, ikke af tvang, men frivilligt, som Gud vil det, ikke for ussel vindings skyld, men glad og gerne. Gør jer ikke til herskere over dem, I har ansvaret for, men vær forbilleder for hjorden; og når hyrden over alle hyrder åbenbares, skal I få herlighedens uvisnelige sejrskrans”.

Men hvem er denne gådefulde dørvogter fra lignelsen? Kunne det være Gud selv? Ja. Men for at følge dagens lære om Jesus behøver vi ikke svare på spørgsmålene på en allegorisk måde. Faktisk kunne Jesus repræsenteres ved alle tre symboler – døren, hyrden og dørvogteren. Han står i centrum i evangeliet og i vores kristne fællesskab. Vi er alle hans får – inklusive biskopper og præster. Lad os lytte til hans røst.

Oversættelse fra engelsk ved Lisbeth Rütz.

Søndagens evangelium

Johannesevangeliet kap 10,1-10

Den gode hyrde

”Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der ikke går ind i fårefolden gennem døren, men klatrer over et andet sted, han er en tyv og en røver. Men den, der går ind gennem døren, er fårenes hyrde. For ham lukker dørvogteren op, og fårene hører hans røst, og han kalder sine egne får ved navn og fører dem ud. Når han har fået alle sine får ud, går han foran dem, og de følger ham, fordi de kender hans røst. Men en fremmed vil de aldrig følge; de vil tværtimod flygte fra ham, fordi de ikke kender de fremmedes røst.”

Med dette billede talte Jesus til dem, men de forstod ikke, hvad det var, han talte til dem om.

Jesus sagde da igen: ”Sandelig, sandelig siger jeg jer: Jeg er døren til fårene. Alle de, der er kommet før mig, er tyve og røvere, men fårene hørte ikke på dem. Jeg er døren. Den, der går ind gennem mig, skal blive frelst; han skal gå ind og gå ud og finde græsgange. Tyven kommer kun for at stjæle og slagte og ødelægge. Jeg er kommet, for at de skal have liv og have i overflod”.

Og det blev forår og Danmark frit

I anledning af 75-året for befrielsen.

Tekst: Helge Clausen

KIRKEHISTORIE I anledning af 75-året for befrielsen den 5. maj 1945 er der en god anledning til at kaste et tilbageblik på situationen under besættelsen for Kirken i Danmark.

”Det var en Velgerning, at Foraaret kom til Danmark i de samme Dage, hvor den pludselige fremmede Militærbesættelse af vort Fædreland greb saa dybt ind i vor Tilværelse.”

Sådan indledte Katolsk Ugeblad sit nummer søndag den 21. april 1940, kun 12 dage efter besættelsen.

Tre måneder senere kunne man i samme blad læse en notits om, at en række katolske præster efter 9. april havde bemærket et større antal besøgende end ellers. De kom ikke for at få at vide, hvorfor Danmark var blevet besat, men havde spørgsmål som ”hvad ved I om Gud? Hvad bygger I jeres tro på? Hvad venter der efter døden?” Notitsen slutter med at nævne, at de, som søger Guds Rige først, vil få alt andet i tilgift. Et synligt tegn på denne åndelige hunger kan ses af stigningen i antallet af konvertitter året efter: I 1940 var der 98 konvertitter; tallet steg til 156 i 1941, men faldt igen til 105 i 1942. Noget lignende var sket ved 1. Verdenskrigs udbrud, hvor antallet af konvertitter blev fordoblet til 301. Efter besættelsen kom der også en større bølge af konversioner.

Talmæssigt var situationen under besættelsen den, at der herhjemme var 25.000 (49.422) katolikker, 100 (73) præster, flere end 800 (87) nonner og søstre, 30 (22) skoler, 27 (0) hospitaler og plejehjem.

I parentes er tallene for 2019.

Af historiske årsager var der synlige tyske elementer og tendenser i Kirken i Danmark, ikke mindst på grund af de relativt mange (ca. 40 %) præster fra tysksprogede lande. Den indfødte dansker, biskop Theodor Suhr, der tiltrådte som katolsk kirkeleder i Danmark i begyndelsen af 1939, havde blik

for dette og arbejdede langsigtet på at give Kirken en klarere dansk profil.

Modstandskamp

Blandt dem, der på forskellige måder gjorde modstand mod den tyske besættelse, var også en del katolikker. Vi bør mindes bl.a. Esbern von Folsach, grev Valdemar af Rosenberg og Emil Wissum. Også Elsebet, Bente og Flemming Kieler, Børge Ollendorff og Else Marie Pade var med til at udføre sabotage og smugle jøder ud af landet, men de blev først katolikker i slutningen af besættelsen eller bagefter. Prisen for de fleste af dem var fængsling, tortur, koncentrationslejr og ar på sjæl og legeme resten af livet.

Men at den katolske enhed var vigtigere end nationale forskelle, oplevede Elsebet Kieler skærtorsdag 1945, hvor hun skulle modtage sin første hellige Kommunion i Skt. Ansgars Kirke. Ved siden af hende knælede en tysk soldat i uniform og modtog det samme livets brød. Da forstod hun, hvad det vil sige at tilbede Gud i ånd og sandhed.

Blandt præsterne var pastor Kjeld Geertz-Hansen ved Skt. Ansgars Kirke særligt aktiv og uforfærdet. Under besættelsen samlede han mange nyttige informationer om krigens gang og havde flere konfrontationer med de tyske myndigheder vedrørende besøg hos katolske fanger og ved messer for tyske soldater i kirken. Han skrev i det illegale blad Kirkens Front, som blev udgivet af studerende ved Københavns Universitet. Efter krigen gjorde han et stort arbejde for flygtninge og forfulgte.

Flere andre præster kom også i tyskernes søgelys, f.eks. pastor van der Stok. Da han blev sognepræst i Haderslev i 1944, havde han i København allerede i flere år hjulpet med at skaffe jødiske flygtninge til Sverige via de mange illegale ruter over Øresund. I Haderslev hjalp han bl.a. en deserteret tysk officer og nogle politifolk med at få

kontakt til flugtruterne. Også kapellanen i Haderslev, pastor Vick, skjulte nogle polske flygtninge i kirketårnet, fik fat i noget pænere tøj til dem og hjalp dem videre ad flugtruten mod Sverige. Der var normalt et godt samarbejde med de tyske feltpræster, der blev behandlet som medbrødre. En principiel konflikt opstod dog Påskedag 1945, da pastor Geertz-Hansen protesterede voldsomt mod, at tyske soldater havde deres våben med ind i Skt. Ansgars Kirke.

Som formand for Academicum Catholicum udviste Gotfred Wissum (1894-1988) stort mod, da han afleverede en protestadresse mod jødefølgelserne til den tyske rigsbefuldmægtigede Werner Best på Dagmarhus.

Der foregik mange illegale aktiviteter i de katolske institutioner. F.eks. fandt liobasøstrene efter besættelsen et fuldt udstyret trykkeri i klosterkirkens tårn på Jagtvejen i København. Her havde nogle unge mænd, som gik til konvertitundervisning hos pastor Hubert Messerschmidt, fremstillet illegale blade. I en længere periode var der en modstandsgruppe i København, der udelukkende bestod af katolikker.

Biskop Suhr

Det lykkedes biskop Suhr at rejse til Rom to gange under besættelsen, i slutningen af årene 1940 og 1942. Begge gange var han i audiens hos pave Pius XII. Ved besøget i 1942 var USA året i forvejen indtrådt i krigen, og biskoppen hævdede, at de allierede ville vinde krigen på grund af deres større ressourcer. Paven lyttede med stor interesse.

I november 1943 havde en film om pave Pius XII premiere i København, og det næste års tid cirkulerede den blandt de danske biografer. Den 1½ time lange og mesterligt optagne film blev en stor succes, selv om automatreaktionen blandt visse ikke-katolske grupperinger var, at den var stærkt propagandistisk.

Da biskop Suhr i 1939 overtog ledelsen af Kirken i Danmark, blev han mødt med store udfordringer. En af de alvorligste var økonomien, hvor Vatikanets årlige tilskud på 40.000 kr. (svarer til 1,3 mio. kr. i vore dage) var et væsentligt bidrag til at dække de kroniske underskud. Man kunne forudse, at de udenlandske tilskud ville

falde væsentligt under en krig. Derfor iværksatte biskoppen forskellige reformer, hvoraf den vigtigste var oprettelsen af Skt. Knuds Gilder i sognene. Hvert gilde kunne højst bestå af ti personer, som forpligtede sig til at yde 5 øre om ugen. Det lyder ikke af ret meget, men sammen med forskellige besparelser betød det, at regnskabet for 1943 – lige som de følgende år – udviste et pænt overskud. Mange bække små...

I krigens sidste måneder kom 238.000 tyske flygtninge til Danmark, hvor de måtte blive i flere år. Ca. 50.000 af dem var katolikker, hvilket var en udfordring for Kirkens pastorale ressourcer, men man gjorde, hvad der var muligt, både åndeligt og materielt.

Den største enkeltulykke i Danmark under besættelsen indtraf den 21. marts 1945. Ved en fejltagelse bombede engelske fly Jeanne d'Arc Skolen på Frederiksberg. Omkring 100 omkom, de fleste børn. Der blev udvist

Biskop Theodor Suhr ved indsættelsen i 1939. Foto: Bispearkivet.

stor sympati fra hele landet, inklusive fra kongeparret.

Den tyske besættelse medførte mange afsavn for danskerne, men de var i de fleste tilfælde ubetydelige i forhold til, hvad andre besatte lande måtte udstå. Danmark var jo ingen krigszone. Mørklægning, vareknaphed, rationeringsmærker, spærretid og arbejdsløshed i Danmark må sammenlignes med folkedrab, sult og direkte krigshandlinger i f.eks. Polen.

Det lykkedes at holde de fleste sædvanlige aktiviteter kørende: Messerne naturligvis, selv om det efterhånden kunne knibe med altervin og lys, men også foredrag, undervisning, mindre valfarter og andet, der kunne gavne fællesskabet.

En uge efter befrielsen den 5. maj 1945 bragte Katolsk Ugeblad på forsiden et budskab fra biskop Suhr, som han havde skrevet dagen efter. Han indledte med at skrive: ”Te Deum har lydt i alle vore Kirker. Jublende har vi takket Gud, fordi Besættelsesårenes lange Nat endelig hørte op.” Han kunne nu igen offentligt anvende udtryk som fængselsdøre, der åbnede sig [...] den bestialske terror [...] Kirken som besættelsesmagts født fjende [...] nazismens åndelige gift [...] vi har fået friheden og fremtiden tilbage [...] en kristen fremtid skal være Danmarks lykke.

Biskop Suhr sluttede med at meddele, at der i sommerens løb igen vil blive afholdt katolske stævner i hele landet: ”Stævnerne vil forme sig som en Hyldest til Eukaristien. Vor Frelser i Alterets Sakramente er lyset over vor Vej. Han var det gennem de tunge Aar og vil være det i en lykkelig Fremtid.”

Besættelsen var en krisetid for alle danskere. Kirken herhjemme mærkede manglen på kontakt og udveksling med Verdenskirken. Udfordringer var der nok af. Hvis nazityskland vandt krigen, kunne man nok forudse, hvad der var i vente: Forfølgelser af alt katolsk, lige som det skete længere sydpå. Danskerne stod sammen om en både passiv og aktiv modstand mod besættelsesmagten. Kirken magtede at samle katolikker af flere nationaliteter, selv om deres hjemlande bekrigede hinanden.

Hvis man er interesseret i at læse mere om denne periode, kan denne bog stærkt anbefales: Anders Bjørnvad: På vej mod hjemstavnsret. Den Katolske Kirke i Danmark under den tyske besættelse 1940-45. Odense, Odense Universitetsforlag, 1993, 190 s. Bogen kan lånes i Sankt Andreas Bibliotek (som også har den til salg antikvarisk) og alle andre biblioteker. Desuden kan den stadig købes.

En tragisk begivenhed i krigsårene. ”Vi er alle blevet ramt af den Katastrofe, der ramte Jeanne d'Arc Skolen på Frederiksberg,” skriver Katolsk Ugeblad den 8. april 1945. Her begravnes nogle af ofrene. Foto: Katolsk Orienterings arkiv.

”Det virker næsten uvirkeligt”

Tre præster fortæller om, hvordan de oplevede fasten og påskén i år.

Tekst: Lisbeth Rütz

CORONA Det er snart to måneder siden, regeringen indførte meget stramme regler for at standse spredningen af coronasmitten i Danmark og for at forhindre tilstande som i Italien. Danmark gik på vågeblus og oplevede den mærkeligste påske i mands minde. Men hvad betød det for os som kirke, at vi var afskåret fra at fejre påskén i den fysiske kirkebygning, og lykkedes det os at nå andre med påskéns glade budskab?

KO har talt med tre præster i bispedømmet om, hvordan de oplevede denne påske, og hvordan de prøver på at holde kontakten til menigheden. Thomas Birkheuser, præst ved Sankt Josefs Kirke i Horsens. Minh Quang Joseph Nguyen, præst i Sankt Therese og Sankt Andreas Sogn i Hellerup og Ordrup, og Jude Kulas, præst ved Sankt Mariæ Kirke i Aalborg, fortæller.

Jeg ser ud i et tomt kirkerum

”Det er en mærkelig tid, vi lever i, ja, det virker næsten uvirkeligt. For mig er det sådan især når jeg fejrer messen alene, ikke mindst om søndagen og i påskedagene, hvor vores kirke ellers er fyldt. Eller når jeg står i kirken for at optage en videohilsen og ser ud i et tomt kirkerum. Med denne videohilsen, som jeg laver til søn- og helligdage, prøver jeg at holde kontakt med menigheden og viser samtidigt, at jeg stadigvæk er til stede og at man er velkommen til at kontakte mig. Der kom lidt respons, efter jeg tilbød, at man kunne sende en forbøn til mig, som jeg gerne ville fremlægge under en messe, jeg regelmæssigt fejrer alene”, fortæller Thomas Birkheuser.

Pastor Jude savner at kunne være sammen med menigheden: ”Da jeg blev præst, havde jeg dog aldrig forestillet mig, at jeg påskén 2020 skulle stirre ind i bagsiden af en mobiltelefon under min prædiken. Min stemme runger i den tomme kirke og sender et ekko af fravær tilbage i mine ører. Savnet fyldt meget for mange af os; men vi kan finde et stort håb i at Jesus væltede stenen fra graven”.

Også pastor Quang har erfaret savnet: ”Det svære for mange er måske at måtte undvære den ’fysiske’ kommunion og sam-

Lad os ændre perspektivet lidt og rette blikket mod de mennesker over hele verden, der kun kan fejre messe meget sjældent, var pastor Thomas Birkheusers budskab til menigheden skærtorsdag. Screenshot fra kirkens hjemmeside.

været med sine medkristne ved søndagsmessen. Det sværeste og største savn blev nok at måtte undvære påskedags højmesse”.

Nærvær trods afstand

Mange savner kirken, eukaristien og fællesskabet og det at kunne gå til kirken og tænde lys. ”Vi har produceret nogle videoer, som begyndte med, at jeg tændte lys ved Jomfru Maria på vegne af de sognebørn, som ønskede det. Det viste sig, at det var noget der gav mange trøst, og dagligt er der nogen, der beder mig tænde lys.

Jeg tænder lys, beder på vegne af dem, der skriver og synger til Jomfru Maria. Det er dejligt at skabe nærhed med menigheden på den måde. De sidste søndage har vi optaget messen og lagt det på Facebook og YouTube. Hver gang har vi lært noget nyt om teknik og måder at optage på, så palmesøndag blev den første messe livestreamet. Det var en stor succes, hvor mange fulgte med”, fortæller pastor Jude.

Angst og tvivl, men også nye muligheder

Mange i pastor Quangs menighed har oplevet det som en meget anderledes faste- og påsketid. ”Nogen ringer og skriver mere til hinanden end før. Nogen har pludselig mere tid til at være der mere for og med hinanden. Nogen kæmper med angst og tvivl. Men der er noget, de har til fælles, nemlig at alting er meget anderledes i år. Faktisk føles det nogle gange slet ikke som om der har været nogen ’fastetid’ i år, og da slet ikke nogen ’stille uge’. Afsavnene i fastetiden er blevet leveret af Coronaen, så der har ikke været det store behov for selv at finde på yderligere afsavn”.

I Aalborg kom 110 og hentede en påskehilsen fra kirken. ”Vi prøvede påskedag noget helt nyt – noget der virker helt absurd, men alligevel så meningsfyldt i denne tid. Foran kirken i Aalborg blev der drive-in. Søndag morgen pakkede vi poser med en velsignet palmegren fra palmesøndag, velsignet brød fra skærtorsdag, et påskelys, det nye indviende vand fra påskén samt et påskebrev. Det rakte vi gennem vinduet til de folk, der kom til vores drive-in.

Vi må være på tærerne

Jeg er ikke i tvivl om, at en sådan hilsen fra kirken vil skabe en følelse af fællesskab. Vi ved ikke, hvornår vi må fejre messe sammen igen. For hver dag der går, kommer der nye tanker om, hvad vi kan gøre. Vi må være på tærerne, for vi skylder vores menighed at være en levende kirke, der ikke begrænses af mursten og forsamlingsforbud”, fortæller pastor Jude.

Pastor Thomas oplever, at mange ”burer sig inde” for at beskytte sig. ”De venter på, nogen banker på og siger: ”Du må komme ud igen”. ”Jeg ved stort set ikke, hvad den enkelte eller vores familier gør eller har gjort i påskén, da kontakten er meget begrænset for tiden. Lad os håbe på, at der snart kommer en mulighed for at åbne kirkerne igen, måske under visse restriktioner, og vi igen kan samles som menighed. Det bliver sikkert nok anderledes end vi kender, men

Pastor Quang gør klar til en streamet tilbedelse i Sankt Therese Kirke. Screenshot fra kirkens hjemmeside.

Pastor Jude Kulas foran Sankt Mariæ Kirke i Aalborg – klar til at give menighedens medlemmer en påskehilsen. Foto: Sankt Mariæ Kirke.

her kan der også ligge en chance for at gøre noget anderledes og genoverveje rutiner, man ellers har været vant til”.

Pastor Jude oplever lidt af det samme. ”Meget af det vi lærer og erfarer nu, tror jeg vi kommer til at tage med ind i tiden fremover. De nye tiltag, vi tager initiativ til nu, slutter ikke bare med Corona. Der er idéer man kan bygge videre på”.

Det her tvinger os til at tænke os om

Vi stopper jo ikke med at være kirke, bare fordi bygningen er lukket, siger pastor Quang. ”Når folk ikke kan komme til kirke, så må vi komme dem i møde, hvor de nu er. Kirken stopper ikke med at være kirke, bare fordi bygningen er lukket, og man ikke må samles i kirken. Vi skal stadig have en menighed, selvom vi ikke kan mødes. Vi er et fællesskab i menigheden, og det forsvinder ikke af, at vi ikke kan mødes. Fællesskabet består. Vi er stadig sammen, selvom vi af gode grunde ikke kan besøge og se hinanden. Når vi beder, er vi forenet med hinanden og støtter hinanden. Det er kærligheden, der forener mennesker med Gud og med hinanden. Så trods omstændighederne bevarer mange troen på, at Gud er den, der kan hjælpe os,

og altid er der, når vi beder til ham. ”På en eller anden måde er det nok ikke så dårligt, at dette er ’kommet over os’ – det tvinger os til at tænke om på mange punkter, og være taknemmelig for dét vi har. Bortset fra at streamer messerne og tilbedelse plejer jeg også at ringe lidt rundt til de ældre, de ensomme, de syge eller alene i sognet for at høre, hvordan de har det. Nogen gange beder vi sammen over telefonen et Fadervor, Hil dig Maria og et Ære være..., og det er en del af dem meget glade for. For andre er det tid til at være sammen med de nærmeste og have kontakt til netværket selv om det er på Facebook eller Facetime. Det er fantastisk, at vi har mulighederne for alternativer, og de skal udnyttes”.

En ting er sikker for pastor Jude. Det er påskebegivenheden, der giver os kraft og styrke: ”Når Han kunne gøre det med stor kraft har vi grund til at tro, at Han kan gøre det samme, når Han står overfor vores hoveddør mens vi er hjemme hver for sig. Hvad er vores hoveddør i forhold til den store sten ved graven? Selvfølgelig bryder den genopstandne Jesus ind i vores hjem, ind i vore hjerter, for at forny os denne påske”.

Påske i Sankt Laurentii Kirkes menighed

Ny teknologi, god kommunikation og kreativitet hjalp menigheden godt igennem påsken.

Tekst og foto: Ole-Christian Munk Plum

PÅSKEFEJRING Med coronaepidemien blev påsken i år fejret på en meget anderledes måde, end vi er vant til.

Askeonsdag indledtes fastetiden ganske normalt; men der kom så meddelelse fra statsminister Mette Frederiksen med de første forholdsregler vedrørende offentlige forsamlingsherunder muligheden for at holde kirkerne åbne for messer, bøn m.m. Forsamlingsforbuddet blev siden forlænget foreløbig frem til 10. maj.

Skt. Laurentii Kirke blev lukket fra den 12. marts, og samtidig blev påskens messer og en række arrangementer i sognet aflyst.

Aflysning af messerne i Skt. Laurentii Kirke blev ligesom i de andre sogne en nødvendighed; men heldigvis kunne man takket være den moderne teknologi med live-streaming få åndelig del i de daglige messer fra Skt. Ansgars Kirke i København.

Livet i sognet går videre uden for kirken

Kommunikationen i menigheden blev pludselig elektronisk med information bl.a. via hjemmeside, sms og e-mail. Via hjemmesiden har det fra 27. marts været muligt at følge pave Frans fra Peterspladsen i Rom, hvor han holdt en særlig bønsvigilie, *Urbi et Orbi*, efterfulgt af sakramental tilbedelse.

Via hjemmesiden har vi også direkte kunnet oplyse om hjælpenetværket fra Caritas. Det er et godt og fornemt tilbud.

Inden vi så os om, oprandt palmesøndag, hvor det i mange år har været en tradition at indlede højmesse med palmeprocession fra Skt. Ibs kirkeruin. Den blev også aflyst; men menigheden fik mulighed for at hente palmegrene pakket i plastikposer i kirken i løbet af dagen. Man tog de nødvendige

Mange deltog fra de private hjem i Sankt Ansgar Kirkes påskevigilie.

hensyn med afstand og mulighed for at desinficere hænderne med sprit. Igen blev kirkens hjemmeside et vigtigt middel til informationen om denne mulighed.

Selv om Skt. Laurentii Kirke har været lukket, så har kirkerummet som sædvanlig været smukt pyntet til messer takket være vores sakristaner. Ja, Kirken lever.

Vores sognepræst, pastor Mate Rada, sørgede for at indtale sine prædikener til skærtorsdag, langfredag og påskedag, så de blev mulige at høre fra hjemmesiden.

Påskevigilien med biskop Czeslaw Kozon fra domkirken blev på en forunderlig måde lørdag aften samlingspunktet ikke blot for Skt. Ansgars menighed, men for alle landets katolikker, som hjemmefra kunne være med i fejringen af Jesu Kristi opstandelse.

I hele verden oplever vi i øjeblikket modgang ved coronavirussens hærgen, men med fejringen af påsken har vi fået nye kræfter til stå den svære tid igennem, og forhåbentlig kan vi snart atter fysisk mødes i vores kirker og i vores menigheder.

”Hvad var det dog der skete”...

Tanker under en coronatid.

Tekst: Susanne Hytting

KOMMENTAR ”Hvad var det dog der skete?”, skriver Kaj Munk i sangen om den blå anemone, vi ynder at synge her i foråret. Det kan man passende spørge om nu.

Midt i vores forberedelses fastetid, med afsavn, fordybelse og inderlig forventning, måtte vi forholde os til en indtrængende mikroskopisk, forstyrrende og foruroligende angriber. Det blev i bogstaveligste forstand en øjenåbner for; hvor små, hvor sårbare og magtesløse vi er som mennesker og menneskelighed.

Det blev forhåbentlig også klart for os hvor privilegerede vi er som troende...

Som lyn fra en klar himmel kom den, denne lille usynlige virus, som vendte op og ned på alt for hele menneskeheden. Den ramte os som et chok, som en lynild – uden varsel.

Det er det ganske særlige ved alle kriser, de kommer uden varsel.

I vores tid har krisen gjort det klart, at verden er endnu mere globaliseret og differentieret end hidtil antaget. Vi er så

tæt forbundne, at varer, mennesker og ideer spredes med meget stor hast – det gør vira også! Pandemien gør det krystalklart for os, at der er elementer i livet, som vi ikke selv kan kontrollere. Alle liv er forbundet med hinanden, ikke alene på et åndeligt plan, men i vor tid også rent fysisk. Vi er del af et stort menneskeligt fællesskab – på godt og ondt.

Dette giver stof til nye erkendelser: Mange har vænnet sig til at de bare kunne forbruge, rejse og leve et liv for sig selv, uden hensyn til medmennesket, klimaet eller moder jord, som vi jo er sat som forvaltere af. Virussen har tvunget os til at standse op og tænke efter, hvordan vi lever og handler. Er det til det fælles bedste, som vores katolske sociallære prædiker? Er det efter Gud vilje?

Midt i denne trussel og smerte findes der dog også tro, håb og kærlighed, – og ud af

det springer fællesskab og samfundssind, som kan redde liv.

I kristen forstand holder vi hinandens skæbne i vores hænder og er nødt til at sætte hensynet til fællesskabet højere end den enkeltes nydelse.

Krisen er en unik mulighed for os for at stoppe op og spørge os selv om vi er på rette vej, eller det er tiden at vende om, at omvende sig. Vi ved at Gud kan vende alt til det bedste.

Måske dette er et wake-up-call til vor kirke, med både dets gejstlige og menige, til at se – og bruge de muligheder som denne krise har affødt, til at udbrede troen og håbet, ikke bare i vore egne rækker, men til alle de mange mennesker der i denne tid – og tiden herefter, rækker hænderne ud for noget at tro på – noget autentisk!

Fejring af biskoppen på distance

Sådan kan du være med til at fejre biskoppens jubilæum.

JUBILÆUM Torsdag den 7. maj er det 25 år siden, at biskop Czeslaw i Domkirken blev viet til biskop af sin forgænger biskop Hans Martensen.

Planen var at jubilæet skulle fejres med en stor festmesse i Domkirken fredag den 8. maj med efterfølgende reception på Institut Sankt Joseph skolen på Østerbro. Det er jo desværre ikke muligt i den nuværende situation, så festlighederne er udsat indtil videre.

Men vi vil ikke forbigå jubilæet i tavshed, så derfor foreslår vi, at man i tiden omkring den 7. maj kan gøre følgende:

- At bede en særlig bøn for biskoppen
- At sende ham en lykønskning via bispedømmets Facebook-side (www.facebook.com/infotjenesten), måske i form af en lille videohilsen som du optaget på din mobiltelefon,
- At give ham en gave ved at sende et

beløb mærket ’Tillykke biskop’ til én af de tre nedenstående:

Caritas på MobilePay 61100 eller reg. nr. 2191 kontonummer 3487254516,

Sct. Vincent Grupperne på reg. nr. 3667, kontonummer 10 97 164, eller

Katolske Menighedsplejer, reg. nr. 4310, kontonummer 4140527483.

Stort tillykke – *ad multos annos!*
Generalvikar Niels Engelbrecht

25

Fødselsdag i Coronaens skygge

GRÆNGE Coronakrisen gik ikke ubemærket hen, da Therese Kozon, blandt andet kendt for to sønner med vidt forskellige løbebane, i Grænge på Lolland den 27.

marts fejrede sin 92 års fødselsdag i fin form. Hjemmehjælpen Anna mødte op i fuldt reglementeret sikkerhedsornat. Og det blev dagen ikke dårligere af! Jan Kozon

Privat foto.

Tusind tak for jeres gavmildhed!

Hien Bui fortalte i årets første nummer af KO om, hvordan de katolske græsrodder i Hjørring hjælper børnehjemsbørn i Vietnam.

Tekst: Hien Bui

HJÆLPEARBEJDE Siden artiklen var med i KO i januar, er der indkommet 2.350 kr. Således er det samlede beløb kommet op på 29.820 kr. Følelsen af glæde og taknemmelighed over de donationer, der er indkommet, er ubeskrivelig!

Den 13. januar 2020 genbesøgte mine forældre børnehjemmet i Vietnam. Inden de tog afsted var der blevet doneret masser af slik og danske småkager som blev pakket med i bagagen. Udenlandske varer er af meget bedre kvalitet og eftertragtede i Vietnam. Det skulle børnene da også opleve smagen af!

Sidste år da mine forældre besøgte børnehjemmet, kom de tomhændede og havde ingen godter med til børnene. De husker, at børnene stimlede sig omkring dem og de havde intet at give dem.

Denne gang da de ankom til børnehjemmet blev de igen taget imod med åbne arme. Børnene kom stadig løbende og omfavnede dem på trods af, at de ikke vidste, mine forældre denne gang havde kufferter fulde med godter til dem.

Ord kan ikke beskrive den taknemmelighed og åbenhed de blev mødt med, uanset om det var de forældreløse børn eller de handicappede. Børnene var glade og nysgerrige, de kom og satte sig i skødet på mine forældre selvom de ikke kendte dem, de søgte nærvær, opmærksomhed og tryghed.

Mor fortæller, at søstrene græd og blev ved med at takke og ville næsten ikke slippe hendes hånd igen, da de skulle sige farvel.

Alle pengene går ubeskåret til børnene

For de indkomne donationer er cirka halvdelen brugt på nyt tøj til alle 175 børn; både pænt søndagstøj, tøj til skole og tøj til hjemmebrug. Desuden blev holdt en kæmpefest den 25. januar 2020, hvor det vietnamesiske nytår blev fejret. Resten af pengene er overdraget til søstrene, de skal blandt andet bruges til basale skolesager såsom skoletasker, bøger, hæfter, og blyanter. Desuden skal der bruges penge til oplevelser til børnene, og søstrene har et ønske om at få forpladsen asfalteret, så legearealet for børnene bliver større og de handicappede børn nemmere kan komme ud i deres kørestole. De sidste ønsker er desværre ikke blevet opfyldt endnu grundet Covid-19 situationen.

Der er blevet færre hænder

Børnehjemmet drives som sagt af nonner. Der kommer frivillige skiftevis i vagter par timer i løbet af dagen. Ellers er det de store børn som hjælper de små. Der er ingen udgifter til ansatte og det er heller ikke råd til. Pga. Covid-19 er børnene hjemsendte fra skole og generelt bliver befolkningen hjemme og indendørs. Dvs. der kommer færre

Børn fra børnehjemmet Cô nhi Viện Thiên Bình. Cô nhi Viện. Cô nhi Viện betyder børnehjem. Thiên Bình er navnet på det område/region, som børnehjemmet ligger ved.

frivillige dagligt og hjælper til, og dermed er der færre hænder til at udføre madlavning, rengøring, børnepasning, vedligeholdelse etc.

Stigende priser

I Vietnam er priser på alt sat efter udbud og efterspørgsel. Pga. Covid-19 situationen er prisen på alt steget i Vietnam. Asfaltering af pladsen foran er derfor gået i stå, priser på materiale og arbejdskraft er steget.

Ved seneste kontakt jeg havde med søstrene her i slutningen af marts, nævner søstrene, at asfaltering og vedligeholdelse i øjeblikket ikke er første prioritet for dem, lige nu handler det om overlevelse. Landet, ja hele verden er i en svær økonomisk situation, de får færre donationer og mindre økonomi at leve på sideløbende med at priser på madvarer er steget gevaldigt.

Taknemmelighed

Det er en hård tid for søstrene og børnene; men de beder og holder humøret højt. Her ses virkelig taknemmelighed på højt plan, hvilket minder mig om, hvor heldig jeg er med tag over hovedet og rent vand i vandhanen. Og med disse ord vil jeg ydmygt opfordre jer alle til fortsat at tænke på de særligt udsatte børn i verden og åbne jeres hjerter op for dem; bed for dem og hjælp dem fysisk ved at fortsætte med at donere økonomisk.

Man kan donere via Mobilepay til 20 29 71 30 eller indbetale på reg. nr. 7361 kontonr. 1323921 med teksten "Børnehjem". Ethvert beløb – stort eller lille – modtages med taknemmelighed.

Gør små ting med stor kærlighed

DUKerne samler ind til sårbare piger og unge kvinder i Niger.

Tekst: Filip Lazarow, regionsansvarlig i Lokalforeningernes Indsamlingsteam.

INDSAMLING "At være menneske betyder at sætte sig i hinandens sted og hjælpe derfra som én stor familie" Sådan udtrykte Linda Maria Palm-Nielsen, kampagnemedarbejder fra Caritas Danmark, sig angående værdierne bag karitativt arbejde. Et budskab, som afspejles i den tro, som binder os, samt i vores gerninger, som handler ud fra vores fælles tro.

At samles omkring karitativt arbejde i troens navn var derfor motivationen for, at Danmarks Unge Katolikker (DUK) i 2018 etablerede Lokalforeningernes Indsamlingsteam (LIT) i samarbejde med Caritas Danmark. LIT er dannet for at administrere den årlige indsamling, som DUK's lokalforeninger i fællesskab udfører. DUK's lokalforeninger begyndte deres første indsamling i 2019, og deres fantastiske arbejde resulterede i flotte 37.144 kr. som gik direkte til Caritas' projekt: 'Rent drikkevand til fattige bønder i Myanmar'. Tak for den flotte indsats!

En lokalforening, som virkelig formåede at knække koden i forhold til indsamling, var Svendborg Lokalforening. I november 2019 solgte lokalforeningen vietnamesisk mad i menighedslokalet i Skt. Knud Kirke i Svendborg efter søndagsmessen.

"Menighedens unge, samt forældre kom sammen og hjalp hinanden i et godt formåls navn. Vi dækkede folks behov for både frokost og aftensmad, og samtidig gav vi dem en mulighed for at støtte en god sag" udtaler Anna Tran (bestyrelsesmedlem i Svendborg Lokalforening). Med hjælp og opbakning fra forældre, som bl.a. sponsorerede mad til arrangementet, samt en støttende og

'sulten' menighed, blev arrangementet en sand succes fuld af smil og mættede maver; men vigtigst af alt, fuld af omsorg for nogle af verdens svageste. Derfor vil vi takke Skt. Knud menighed for støtten, samt de fantastiske 11.900 kr. som blev samlet ind denne vidunderlige søndag.

I 2020 går Lokalforeningernes Indsamling til Caritas projektet: 'Hjælp til særligt sårbare piger i Niger'. Her bliver piger og unge kvinder støttet på bedst mulig vis til at kunne deltage i samfundet som ligeværdige borgere. I den anledning afholdt lokalforeningen Skt. Mariæ Unge Katolikker (SMUK) i januar 2020 banko som en del af kirkekaffen efter søndagsmessen. Menighedens unge havde skaffet sponsorgaver fra lokale butikker, samt fra menighedens kirkegængere. Der var stor opbakning fra

hele menigheden, som gjorde indsamlingen hyggelig og stemningsfuld med den gode sag i centrum. "Vi er et fællesskab, som er sat i verden for at hjælpe" sagde Asta Kløve (bestyrelsesmedlem i SMUK) i forbindelse med indsamlingen. Så sandelig har Skt. Mariæ menighed hjulpet nogle af de svageste i verden. Vi vil derfor takke Skt. Mariæ menighed for støtten, samt de fantastiske 5.200 kr. som blev samlet ind denne skønne søndag.

"Gå ikke glip af en eneste mulighed for at ofre et lille offer såsom et smilende blik, eller et venligt ord; altid gør de mindste gerninger rigtigt og gør alt af kærlighed" – citeret af Therese af Lisieux, hvilket bl.a. beskriver, hvorledes man kan yde karitativt arbejde blandt sine nærmeste, selv i disse svære corona-tider. Vi vil yderligere opfordre jer til at bede for de svageste i verden, samt at støtte DUKs Lokalforeningernes Indsamling.

Hvis du vil vide mere om projektet, som DUK's lokalforeninger i år samler ind til, kan du kontakte din DUK lokalforening eller Lokalforeningernes Indsamlingsteam. Du kan også læse mere om situationen i Niger på caritas.dk/vores-arbejde/niger/

Svendborg Lokalforenings indsamling i Skt. Knuds kirke med en hjælpende hånd fra forældre fra menigheden. Foto: DUK.

Støt DUKs Lokalforeningernes Indsamling til 'Hjælp til særligt sårbare piger i Niger':
Overfør via. MobilePay: 619047
Overfør som bankoverførsel til:
reg. nr. 5379 kontonummer 521469.

Caritas hjælper på 15 forskellige sprog

Da Danmark lukkede ned, startede Caritas Danmark et netværk for at hjælpe folk i risikogruppen. Her fortæller kampagnemedarbejder Linda Palm-Nielsen fra Caritas hvordan.

HJÆLPEARBEJDE *Hvilke former for hjælp tilbyder I? Hvem er målgruppen?*

Caritas' Hjælpenetværk tilbyder hjælp til folk, der ifølge Sundhedsstyrelsen er i risikogruppen (dvs. ældre, gravide, personer med kroniske sygdomme, hjertekarsygdomme, kroniske lungesygdomme, personer med nedsat immunforsvar, kræft etc.) samt karantæneramte. Kort sagt tilbydes der hjælp til dem, der er løbet ind i en hverdag, hvor de af forskellige grunde er nødsaget til at holde sig indendørs og derfor har brug for en ekstra håndsrekning. Frivillige fra Hjælpenetværket kan træde til og yde den hjælp, der er behov for, som eksempelvis hjælp til indkøb af dagligvarer, medicinkøb eller andre vigtige gøremål, som personer i risikogruppen eller karantæneramte ikke kan gennemføre på normal vis. Ensomhed er også en problematik, Caritas forsøger at tage hånd om, og derfor yder Hjælpenetværket også hjælp i form af telefonisk samtaleven samt forbøn, hvis dette ønskes.

Hvordan fik I fat på DUK'erne? Hvor mange har meldt sig? Hvor gamle er de? Hvilken baggrund?

Caritas har øje for de svageste i enhver given sammenhæng, så da Danmark lukkede ned, var der i Caritas' bagland tanker om, hvordan vi nu bedst muligt kunne hjælpe til. Akkurat samme tanke pressede sig på hos LIT, Lokalforeningernes Indsamlingsteam (DUK). I forbindelse med Caritas' Fasteindsamling 2020 havde Caritas været i løbende kontakt med LIT, så vi vidste nogenlunde, hvad der rørte sig hos dem. LIT-repræsentant Filip Lazarow oplyste, at LIT også ønskede at stable et hjælpenetværk på benene, og i iveren efter at hjælpe var der ikke langt fra tanke til handling. Et hurtigt samarbejde blev etableret, og Caritas' Hjælpenetværk opstod. Pt. består Hjælpenetværket af næsten 50 frivillige, som bl.a. dækker Danmarks 10 største byer. Byer som Svendborg, Fredericia, Viborg, Maribo, Dianalund, Nykøbing Falster, Søborg og flere til er også dækket ind. 34% af de frivillige er ikke-DUK'er, 66% er DUK'er. Alderen hos de frivillige strækker sig fra 18 til 66

år. Ud fra aldersfordelingen fremgår det, at Hjælpenetværkets frivillige ikke kun er DUK'ere, men enhver, der ønsker at hjælpe (og som kan leve op til Hjælpenetværkets retningslinjer og forbehold) kan blive frivillig i dette hjælpefællesskab.

Hvordan finder I frem til dem, der har brug for hjælp?

Både Caritas og DUK har et landsdækkende netværk, hvortil et budskab kan blive sendt ud, videreformidlet og dermed nå ud til de rette personer. Generalsekretær Maria Krabbe Hammershøj kontaktede biskop Czeslaw Kozon, som videreformidlede oplysninger om Hjælpenetværket til landets katolske præster. Tanken var, at den enkelte præst kender sine sognebørn og derfor har et godt indblik i, hvem der har brug for hjælp. På den måde kunne vi nå helt ud i kirkernes kroge. For at være sikker på at alle hørte om muligheden for at få hjælp, blev der også brugt andre platforme: Caritas udsendte et særligt nyhedsbrev; Caritas' sognerepræsentanter modtog en e-mail fra Maria Krabbe Hammershøj, hvorefter den enkelte sognerepræsentant videregav oplysninger om Hjælpenetværket til sin menighed; Hjælpenetværket blev offentliggjort på Caritas Danmarks officielle hjemmeside og Facebookside; en sms-kæde blev startet; forskellige Facebook-grupper, kirkehjemmesider samt adskillige enkeltpersoner hjalp Caritas med at dele opslag, oplysninger samt videoer, så Hjælpenetværket kom længere ud på de sociale medier. Dertil lavede LIT videoer med budskabet om, at Caritas' Hjælpenetværk stod klar til at hjælpe, og disse blev sat ud på Caritas Danmarks officielle Facebookside.

Hvordan har brugerne taget imod initiativet?

Alle, der har været inde over eller har tilknytning til Hjælpenetværket, har en særdeles positiv tilgang til initiativet. Efter at Hjælpenetværket blev offentliggjort, stod det klart for os alle, at folk ikke alene bakker op bag det, men der hersker en særlig velvilje og omsorg for, at vi alle sammen kommer godt igennem denne tid. Ordet sammen skal

understreges. Ingen er eller vil blive glemt. Vi er alle en del af et større fællesskab, hvor vores søsters eller brors smerte også er din, min og fællesskabets smerte. Muligheden for at hjælpe et andet menneske er en invitation til at kunne gøre små ting med stor kærlighed. "Alt, hvad I vil, at menneskene skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem"; disse ord er dybt forankret i mange menneskers hjerter, bevidst såvel som ubevidst, og de ord er stadig højaktuelle og kan endda også efterleves i coronatiden anno 2020 på simpleste vis. Noget så tilsyneladende hverdagsagtigt som et indkøb for et andet menneske kan lige pludselig gå hen og blive den største gave, og det er netop det hjerteslag, mange af Hjælpenetværkets frivillige på forskellige planer er bevidste om. I alle tider vil man kunne grave velsignelserne frem, og selv om omstændighederne har tvunget os alle ud i en ændret hverdag, ser man tydeligt, at det næstekærlige hjerte stadig banker stærkt. Pandemi eller ej. Vi står sammen.

Er der også mulighed for hjælp til brugere, der ikke er så stærke i dansk?

Af sprog dækker Hjælpenetværket selvfølgelig dansk, men også engelsk, kaldæisk, arabisk, vietnamesisk, tamilsk, spansk, fransk, tysk, polsk, filippinsk, swahili, italiensk, nyanja og kinyarwanda byder sig iblandt de frivillige.

Hvor længe fortsætter initiativet?

Da ingen kan gennemskue, hvordan fremtiden ser ud, er Hjælpenetværket sat til juli 2020. Statsminister Mette Frederiksen sagde dog under pressemødet den 14. april, at da ældre fortsat skal isolere sig, skal der ses på mulighederne for at hjælpe dem på alternative måder i samarbejde med frivillige, organisationer og kirkesamfund. Her vil Caritas' Hjælpenetværk forhåbentlig kunne fortsætte med at udfylde en vigtig opgave, og derfor håber vi også, at flere vil blive tilslutte sig dette hjælpefællesskab

Linda Palm-Nielsen. Privat foto.

med deres tid, energi og talenter, så vi sammen kan nå længere ud og yde en endnu større hjælp til dem, der har brug for det.

LR

Har du lyst til at melde dig som frivillig:

Skriv dig op som frivillig på <https://forms.gle/tThe2XqrCqh4Vb5v8>. Her vil du også kunne læse mere omkring din mulighed for at hjælpe samt Hjælpenetværkets retningslinjer.

Videregiv gerne denne information til dem, du mener, der enten har brug for en hjælpende hånd, eller som kunne tænke sig at gøre en forskel for et andet menneske.

Har du brug for hjælp:

Ring ind til Caritas Center Stenosgade/Åben Rådgivning. Se åbningstider og telefonnumre på <https://caritas.dk/i-Danmark/> og hør, hvordan Caritas' Hjælpenetværk kan hjælpe dig sikrest og bedst muligt.

Ubeskåret støtte

www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 7**, som udkommer den **22. maj 2020**, skal være KO i hænde senest den **4. maj 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 8**, som udkommer den **12. juni 2020**, skal være KO i hænde senest den **25. maj 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19

www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Hien Bui, Helge Clausen, generalvikar Niels Engelbrecht, Susanne Hytting, Jan Kozon, Filip Lazarow, Poul Erik Magnussen, Linda Palm-Nielsen, Ole-Christian Munk Plum og pater Pawel Rakowski S.J.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 12.800 – ISSN 0902-297X.

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik
Skree

Mette
Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

Maj 2020

Fokus på diakonerne:

- at diakonerne trofast i tjenesten
for Ordet og de fattige, må være
livgivende tegn for hele Kirken.

Husk du kan hente liturgisk kalender
som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
– også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINIE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

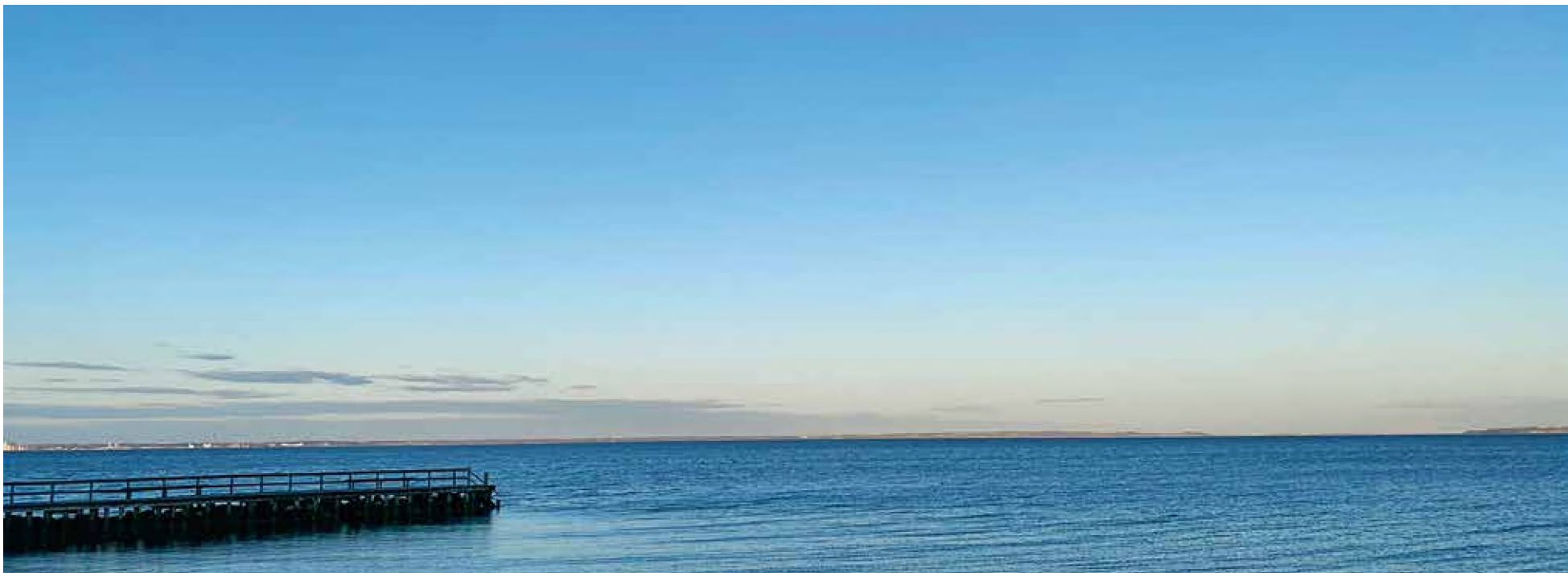
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Det sker i bispedømmet/ Biskoppens kalender

Se mere på www.katolsk.dk

Hvad må det koste at redde menneskeliv?

Har indsatsen mod coronaviruset ikke været alt for dyr i kroner og øre, spørger et bredt spektrum fra den liberale tænketank Cepos til Kristeligt Dagblad i den offentlige debat.

Tekst: Poul Erik Magnussen, Sankt Mariæ menighed

ETIK Hvad må det koste at redde menneskeliv? begyndte det at lyde i nogle kommentarer i aviserne i slutningen af marts, da den danske regering med et enigt folketing bag sig besluttede at nedlukke Danmark for at redde så mange menneskeliv som mulig i kampen mod coronaviruset, herunder også de svage og de gamle. Især i økonomisk liberale kredse, men også i en avis som Kristeligt Dagblad meldte spørgsmålet sig. Kan det ikke blive for dyrt at redde menne-

skeliv? – i kroner og øre vel at mærke.

Jeg vil i denne kommentar primært beskæftige mig med det, jeg opfatter som den kristne/etiske debat. I Kristeligt Dagblad hed det (27. marts) ordret i konklusionen i en leder af chefredaktøren Erik Bjerager:

”Frygten er, at det vil vise sig, at den voldsomme kur mod coronasmitten var overdrevet, og at den pris, der nu bliver betalt for at redde menneskers liv, er så stor, at

det vil forhindre det danske sundhedsvæsen i at redde andre menneskeliv i fremtiden.”

Reelt står der i lederen, som jeg læser den: ”Vi kan redde mange flere menneskeliv en gang i fremtiden, hvis vi lader mange flere dø i første omgang, og ikke bruger så mange penge lige nu på at redde liv fra Corona”

Det har så i praksis vist sig (i hvert fald i skrivende stund), at spørgsmålet ikke var så nemt og simpelt, som Kristeligt Dagblad og Cepos stillede det op. De lande, der IKKE lukkede ned, (f.eks. USA og Storbritannien) har indtil videre ikke alene betalt en højere pris i menneskeliv end Danmark og lande med en tilsvarende tilgang; men økonomien har – indtil videre – også lidt et alvorligt knæk. Men det ændrer ikke ved selve den etiske tankegang, som var grundlaget for Kristeligt Dagblad og de meget liberale økonomiske ”profeter”, som Cepos, der i forbindelse med Coronavirusets hærgen trækker på samme hammel.

Svaret på det spørgsmål kom efter få dage

i Berlingske Tidende fra forhenværende udenrigsminister Per Stig Møller, der skrev: ”Folk taler om, hvor vidt det kan betale sig at redde de gamle og svage. Hvilken gruppe bliver så den næste, der er for dyr?”

Ja, hvem bliver den næste gruppe, der skal have lov til at ligge og dø, fordi nogen mener, at samfundsøkonomien lider. Det spørgsmål vender jeg tilbage til senere.

For paven blev i et e-mail interview med *The Tablet* spurgt om indsatsen mod coronaviruset. Pavens svar er her gengivet i min (måske ikke helt korrekte) oversættelse:

Pave Frans: ”Det er sandt, at en række regeringer har truffet store foranstaltninger for at forsvare befolkningen på baggrund af klare prioriteringer. Men det synes at ligge klart, at mange beslutninger er formet af bekymringer for økonomien. I finansverdenen har det virket, som om det er normalt, at man kan ofre mennesker, og man har bevidst arbejdet for at bortkaste en kultur, hvor vi prøver at redde liv fra begyndelsen

Fortsættes nedenunder ▶

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 6
1. maj 2020 · 46. årgang

POST
PP
DANMARK

til slutningen. Et eksempel er fravalg af bestemte mennesker før fødslen. Det er meget usædvanligt i vores tid at møde mennesker med Downs syndrom på gaden; når fostre med Downs syndrom registreres i scanning inden fødslen, bliver de fjernet. Det er en kultur for døds-hjælp, som også gælder ældre, man hjælper på vej i døden ved såkaldte medlidendhedsdrab”.

Så vidt paven

Det har været kendetegnende for debatten her i Danmark, at de, der som Kristeligt Dagblad tænker mest i økonomi, har en fantastisk god grund/undskyldning for at lade de gamle og de svage ligge og dø nu. Nemlig, at sparer man pengene her og nu, kan man redde mange flere menneskeliv i fremtiden. Så de, der går ind for flere døde nu, er de egentlige næstekærlige. Mens de, der mener, at man altid skal hjælpe sin næste her og nu, er forkert på den, fordi de ikke har forstået, at det er etisk (næstekærligt) bedst at lave en økonomisk

analyse, der gør det muligt at redde flere menneskeliv i en uvis fremtid.

Men tilbage til Per Stig Møllers spørgsmål: ”Folk taler om, hvorvidt det kan betale sig at redde de gamle og svage. Hvilken gruppe bliver så den næste, der er for dyr?” Paven nævner mennesker med Downs syndrom; men listen kan udvides eller beskæres efter diverse cost benefit analyser: Rygere, overvægtige, vanvidsbilister (der kører galt på motorvejen). Og hvad med de multihandicappede i rullestol, er de ikke også alt for dyre i drift – kun fantasien sætter grænsen for, hvem vi økonomisk kan undvære.

Modsat fejrede de – ifølge Jyllands-Posten – påske i byen Rio de Janeiro i Brasilien ved at give byens vartegn, den 38 meter høje Kristusfigur tøj på. En hvid kittel, samt enorme projekterede billeder af sundhedspersonale og flag fra nogle af de lande, der er hårdest ramt af coronavirus. ”Det gjorde man for at hylde læger, sygeplejersker og andre sundhedsmedarbejdere, men også for at sende et budskab om håb til verdens nationer”, skriver Jyllands-Posten.

Ja håb og tak for indsatsen. For sundhedspersonalet i Danmark og verden over har der lydt alt andet end økonomiske argumenter, her har det primært drejet sig om at redde menneskeliv her og nu, og ikke i en fjern fremtid, samt gråd og beklagelser i de lande, hvor sundhedssystemet ikke kunne følge med.

Jeg har et problem med Kristeligt Dagblads holdning – og andre med samme tankegang. Personligt kan jeg slet ikke få det til at passe med min læsning af Det Nye Testamente. Retten til at være uenig er en menneskeret, Kristeligt Dagblad må mene, hvad de vil, og jeg forventer ikke, at andre læser Det nye Testamente, som jeg

gør. Men jeg har ikke – med mine måske mangelfulde evner – noget sted i Det nye Testamente kunnet finde belæg for, at vi hellere må ofre menneskeliv her og nu, hvis vi kan redde flere senere.

Jeg har derfor et lidt kontroversielt forslag til dem, der mener, at det bedste kristne svar på kærlighed til næsten er cost benefit analyser. Hvad kan rent økonomisk betale sig på lang sigt? Måske burde vi få skrevet Det nye Testamente lidt mere om. Der er for nylig kommet nok en såkaldt modernisering, nyskrivning, nyfortolkning af Det nye Testamente. Den burde måske yderligere moderniseres, så cost benefit-tilhængerne ikke skal føle sig fremmede i kristendommen. Jeg tænker her på historien om Den barmhjertige Samaritaner:

Burde Den barmhjertige Samaritaner egentlig ikke være gået forbi den sårede, ligesom præsten og levitten. Det var måske i virkeligheden dem, der tænkte mest på at redde menneskeliv – engang i fremtiden. Måske lå røverne stadig på lur i nærheden. Så var samaritaneren jo selv gået til. Og så ville han jo ikke kunne hjælpe andre i nød i fremtiden. Ville det ikke have været sikrest og bedst for alle, at han havde skyndt sig ind til byen, tjent en masse penge og var blevet rig, så han af sin formue kunne betale nogle mænd for at gå ud til stedet, fange røverne og låse dem inde, så alle kunne bevæge sig sikkert i fremtiden og ikke falde blandt røvere. Havde det ikke været den sande kristne kloge handling, hvor man ikke risikerer, som Kristeligt Dagblad skriver: ”at den pris, der nu bliver betalt for at redde menneskeliv, er så stor, at det vil forhindre det danske sundhedsvæsen i at redde andre menneskeliv i fremtiden.”

Glædelig påske.

Kirkegængerne kan godt glæde sig

Som led i anden genåbningsfase fik kirker og trossamfund lov til at åbne igen 18. maj.

GENÅBNING Efter næsten to måneder med forsamlingsforbud og lukkede kirker meddelte statsminister Mette Frederiksen på et pressemøde den 7. maj, at Folkekirken og andre trossamfund – som led i anden genåbningsfase – kunne genåbne deres kirker mandag den 18. maj.

På det kirkelige område foreligger der i skrivende stund endnu ingen konkret vejledning om, i hvilket omfang en genoptagelse af aktiviteterne kan ske og hvilke sundhedsmæssige regler, der skal overholdes. Det står dog klart, at der er tale om en delvis genåbning, hvilket betyder, at de kirkelige aktiviteter endnu ikke vil kunne genoptages i fuldt omfang. Ifølge Statsministeriet skal de forskellige kirker og trossamfund aftale i sektorpartnerskab, hvordan åbningen rent praktisk kan tilrettelægges sundhedsmæssigt forsvarligt.

I tiden op til meddelelsen om genåbningen har der været afholdt møder mellem Kirkeministeriet og trossamfundene, herunder Den katolske Kirke, og ministeriet har ifølge biskop Czeslaw Kozon været lydhørt over for trossamfundenes ønsker og bemærkninger.

”Så vi kan håbe på, at vejledningen vil være til hjælp for os, når vi igen kan genoptage vore aktiviteter i menighederne”, siger han.

Vejledning på trapperne

Biskop Czeslaw skrev i en meddelelse den 11. maj stilet til præsterne og diakonerne, ordenssamfundene og menighedsrådene, at ”når retningslinjerne fra Kirkeministeriet foreligger, vil der fra bispedømmet blive udsendt en mere konkret vejledning om, hvordan liturgiske og andre aktiviteter af

offentlig karakter skal sættes i gang. Det er derfor yderst vigtigt, at man afventer disse retningslinjer fra bispedømmet, så genoptagelsen af aktiviteterne sker så ensartet som muligt. Alene spørgsmålet om, efter hvilke kriterier antallet af kirkegængere skal håndteres, skal løses på en hensigtsmæssig og retfærdig måde. Indtil denne vejledning fra bispedømmet foreligger, gælder de nuværende statslige regler”.

Det er altså endnu uvist, med hvilke begrænsninger og forholdsregler genåbningen af kirkerne vil kunne ske. Biskoppen oplyser i sin meddelelse, at han allerede har fået forelagt praktiske forslag med henblik på genåbningen, og han takker i samme moment præsterne og menighedsrådene for ”den iver og initiativrigdom, I har lagt for dagen for at holde et minimum af kirkelig og kontakt med de troende i gang”.

Mens vi i skrivende stund altså ikke kender de endelige retningslinjer for genåbningen af kirkerne, er det allerede nu sikkert, at genåbningen ikke vil kunne ske på en sundhedsmæssig forsvarlig måde uden at involvere mange frivillige ude i sognene. Der bliver nemlig brug for rigtig mange frivillige hænder, når kirkerne igen slår dørene op, fx til afspritning og rengøring, så sognene kan efterleve de gældende anbefalinger fra sundhedsmyndighederne. *NM*

Godt nyt i kampen mod overgreb

De tyske biskopper er blevet enige om fælles regler for håndteringen af kirkelige overgrebssager.

Tekst: Niels Messerschmidt

AFTALE Den katolske Kirke bliver den første institution i Tyskland, som har vedtaget faste og bindende regler for efterforskning og håndtering af seksuelle overgrebssager. Aftalen, som den tyske regerings overgrebskommission kalder ’historisk’, vil tjene som model for andre af landets institutioner i kampen med overgreb. Den luthersk-evangeliske Kirke og kirkesamfund i mange andre lande har endnu ikke taget et sådan skridt, rapporterer det tyske katolske nyhedsbureau *KNA*.

Den otte sider lange aftale, som er udar-

bejdet af de tyske biskopper og Johannes-Wilhelm Rorig, regeringens delegerede i overgrebssager, vil forpligte de lokale biskopper til at vurdere de overgreb, der er sket i deres respektive bispedømmer udfra et sæt fastlagte og transparente procedurer.

Aftalen berører også sager, som ikke længere kan retsforfølges på grund af forældelsesfrist, eller fordi de implicerede i mellemtiden er døde. Udover at undersøge omfanget af overgreb vil aftalen også kigge på, hvordan de kirkeligt ansatte i bispedømmerne har håndteret såvel gerningsmænde-

ne som ofrene. Den vil desuden undersøge og identificere de strukturer, som muliggør eller ligefrem befordrer seksuelle overgreb på mindreråge i kirkelig sammenhæng.

Aftalen er resultatet af mere end et års intense drøftelser, og med den følger opfordringen til, at ethvert bispedømme opretter en uafhængig overgrebskommission bemandet med såvel ofre som kirkelige repræsentanter, fageksperter, jurister og administrative folk.

Biskopperne forpligtes

Aftalen blev annonceret i en pressemeddelelse den 28. april. Drøftelserne begyndte efter offentliggørelsen i 2018 af en omfattende rapport om katolske præsters seksuelle overgreb på mindreråge i Tyskland. Rapporten var bestilt af landets katolske bispekonference.

Johannes-Wilhelm Rorig og biskop Stephan Ackermann, bispekonferencens talsmand i overgrebssager, blev i slutningen af sidste år enige om hovedpunkter i aftalen; men den færdige tekst forelå først for nylig.

For at lette samarbejdet mellem bispedømmerne i efterforskningen vil der blive oprettet et kontor under bispekonferencen, som skal afholde møder og koordinere overvågningen. Ifølge *KNA* vil der gå fem år, før en endelig rapport forventes offentliggjort.

Når Rorig og Ackermann har underskrevet aftalen, vil landets 27 katolske biskopper være forpligtet til at overholde dens standarder – noget, som hvert bispedømme skal informere om på deres hjemmeside.

Tidligere i år, i marts, blev bispekonferencens medlemmer enige om at indføre et system, der kan kompensere hver eneste offer med et beløb på op til 50.000 euro (ca. 373.000 kroner).

Johannes-Wilhelm Rorig og biskop Stephan Ackermann har underskrevet en fælles erklæring, som skal beskytte børn i katolske institutioner mod seksuelle overgreb og sikre, at de tyske bispedømmer anvender de samme bindende regler i efterforskningen og deres håndtering af overgrebssager. Foto: *katholisch.de*.

Pius XII

Hvad vil arkiverne fortælle?

Læs mere på side

4

Diakoni

Inge Norling er bogaktuel.

Læs mere på side

6

Maria

Mariafromhed i billeder og bøn.

Læs mere på side

7

Kirken i Danmark

Jubilæer, præsteportræt, påskekommentar.

Læs mere på side

8-9

KO mener

Slut med "katolsk"

Den belgiske kongregation *Broeders van Liefde* (Brothers of Charity) har kappet båndene til sine 15 psykiatriske hospitaler. Det sker, efter at Troslærekongregationen har frataget hospitalerne deres katolske identitet pga. brugen af aktiv dødshjælp.

Ifølge generalsuperior René Stockman havde kongregationen "intet andet valg end at forblive loyal" mod sit "barmhjertighedskald som er uforeneligt med at yde psykiatriske patienter aktiv dødshjælp".

"Tabet af vore psykiatriske hospitalers katolske identitet er en smertefuld situation for kongregationen", siger Stockman. "Det er med et tungt hjerte, at vi nu kapper båndene til dem".

Troslærekongregationen har meddelt, at hospitalernes pro-aktive holdning til dødshjælp er uforenelig med Kirkens lære om livets ukrænkelighed. Hermed sættes punktum for en årelang strid mellem kongregationens ledelse og hospitalernes bestyrelse.

I marts 2017 meddelte hospitalernes bestyrelse, at man ville harmonisere sin praksis med belgisk lovgivning om aktiv dødshjælp fra 2003, der tillader dødshjælp til patienter med "uudholdelige" psykiske lidelser. Herved bragte man sig i konflikt med kongregationens officielle holdning og med landets katolske bispekonference.

I juni samme år bad Stockman Vatikanet om at gribe ind for at få ændret bestyrelsens politik, og Vatikanet indledte en efterforskning.

Ifølge Troslærekongregationens brev blev der holdt "adskillige møder" mellem parterne fra juni 2017 til juli 2019, hvor Vatikanet gjorde det klart, at Kirken anser dødshjælp for en "utilstødelig handling". I brevet oplyses, at Vatikanet bad bestyrelsen give skriftlige forsikringer om, at brugen af dødshjælp er "uacceptabel".

Hospitalernes bestyrelse afviste imidlertid at efterleve kongregationens og Vatikanets henstillinger. Således ignorerede man en anmodning, vedtaget på brødrenes generalkapitel i juli 2018, om at opretholde "den absolutte respekt for alt menneskeligt livs hellighed, fra undfangelse til naturlig død [...] og at overholde Kirkens lære i etiske spørgsmål". I brevet stilet til *Broeders van Liefde* skriver hjælpebiskop Johannes Hendriks af Haarlem-Amsterdam, som Vatikanet sendte til Belgien som apostolisk visitator, at han ikke havde registreret ændringer i bestyrelsens holdning.

Da sagen blev optalt i de belgiske medier, benægtede hospitalers bestyrelsesformand, Raf De Rycke, at hospitalerne skulle have ændret deres etik. "Det er ikke sådan, at vi tidligere var imod aktiv dødshjælp og nu pludselig er for det. Det sker i overensstemmelse med vores gældende kriterier. Begge veje er mulige for vores patienter – et pro-life perspektiv og aktiv dødshjælp. [...] Vi tager udgangspunkt i de samme grundværdier: At livets ukrænkelighed er et vigtigt fundament; men at det ikke er noget absolut for os. Her er vi ikke helt på bølgelængde med Vatikanet".

Beslutningen om fratage hospitalerne deres katolske identitet vil uundgåeligt reducere *Broeders van Liefde's* historiske indsats inden for pleje af psykiatriske patienter. Kongregationen blev grundlagt i 1807 i Gent Belgien, med et kald om at pleje ældre og psykisk syge. NM

Malteserordens stormester død

Ordenens 80. stormester blev 75 år.

RIDDERORDEN Fra' Giacomo Dalla Torre del Tempio di Sanguinetto fødtes i Rom den 9. december 1944. Han læste litteratur og filosofi ved Sapienza universitet i Rom, hvor han specialiserede sig i kristen arkæologi og kunsthistorie. Senere underviste han i klassisk græsk ved det pavelige Urbaniana universitet i Rom, hvor han også arbejdede som biblioteksleder og arkivar for universitetets omfattende samlinger. Han var desuden forfatter til en række akademiske artikler og essays om emner inden for middelalderens kunsthistorie.

Di Sanguinetto blev optaget i Malteserordenen i 1985, og han var 1994-99 storprior i Lombardiet og Venedig, 1999-2004 medlem af Malteserordenens øverste råd. Han valgtes til storkommandør på generalkapitlet i 2004. Efter den 78. stormester Fra'

Andrew Berties død i februar 2008 blev han udnævnt til statholder ad interim. Fra 2008 til 2017 var han storprior i Rom, og efter den 79. stormester Fra' Matthew Festings afgang, blev Giacomo Dalla Torre i april 2017 udnævnt til statholder for stormesterembedet for en etårig periode. På det efterfølgende statsrådsmøde i maj samme år blev Di Sanguinetto valgt til den 80. prins og stormester af Malteserordenen.

Malteserordenen, der blev grundlagt ca. år 1099 af den salige Gérard, er verdens ældste ridderorden og desuden en af de ældste katolske ordener.

Dens opgave opsummeres i dens motto *Tuitio Fidei et Obsequium Pauperum* (dvs. til forsvar for troen og til tjeneste for de nødlidende).

NM

Malteserordenens 80. stormester. Foto: Malteserordenen.

Der er brug for en kulturel revolution i præsteuddannelsen

Kardinal Ouellet, bispekongregationens præfekt, udtaler i 'Donne, Chiesa, mondo' – et månedstillæg til Vatikanets dagblad *L'Osservatore Romano*, at kvinder bør spille en langt større rolle i uddannelsen af kommende præster, ude i sognene og i Kirkens daglige liv.

Tekst: Lisbeth Rütz, for Vatikanets medier

FORMATION Kvinderne spiller ofte en meget stor rolle som præsternes daglige medarbejdere i det pastorale arbejde ude i sognene. I nr. 151 i *Ratio fundamentalis* fra 2016 om præsternes uddannelse står der, at kvinders indflydelse på præsteuddannelsen er vigtig – også af hensyn til den nødvendige komplementaritet, der skal være mellem mand og kvinde. Men for kardinal Marc Ouellet er der stadig meget, der skal gøres. Modellen i dag er for klerikal – og der skal en kulturel revolution til, mener kardinalen.

"Kvinder kan deltage på mange måder i præsteuddannelsen, fx i undervisningen i teologi, filosofi og spiritualitet. De kan være med i det team, der tager sig af de kommende præsters udvikling – specielt hvad angår deres kaldsskelnen. På dette område har vi brug for kvindernes mening, deres intuition og deres evne til at rumme kandidaternes menneskelige side, deres grad af følelsesmæssig eller psykologisk modenhed. Hvad angår den åndelige ledsagelse kan en kvinde selvfølgelig også være til hjælp; men her tror jeg, det er bedre, at det er en præst, der ledsager en kandidat på vejen til at blive præst. Men kvinder kan i stedet følge præstekandidatens menneskelige udvikling – et aspekt, der efter min mening ikke er tilstrækkeligt udviklet på seminarierne", siger kardinal Ouellet, der også mener, at der skal være mere fokus på "præstekandidaternes psykosociale og psykoseksuelle identitet".

"Hvis man ikke begynder at arbejde med kandidaternes forhold til kvinder i løbet af uddannelsen, risikerer præsterne at stivne i en klerikal rolle", mener kardinalen. Efter hans opfattelse er *Ratio fundamentalis*

stadig for mangelfuld på dette punkt. Han ønsker sig en mentalitetsændring. Det drejer sig ikke bare om, at der skal flere kvinder ind i præsteuddannelsen – de skal først og fremmest ses som en helt naturlig og uundværlig del af præsteuddannelsen.

"Vi har brug for et mentalitetsskift"

"Det pastorale aspekt er først og fremmest omsorgen for andre personer. Og det at være opmærksom på andre personer er en naturligt kvindeligt egenskab. Det er kvindens sensibilitet for over den anden som person, der tæller [...] Pave Frans

Bispekongregationens præfekt, den canadiske kardinal Marc Ouellet, fremhæver vigtigheden af kvinders indflydelse på præsteuddannelsen. Modellen i dag er for klerikal og der skal en kulturel revolution til, mener han. Foto: Clément Allard, Le Devoir.

beder os om at spørge os selv om, hvad vi gør for at få folk til at vokse. Indtil nu har vi først og fremmest været bekymrede for, om kandidaterne er rettroende, om de kender troslæren godt nok, og også for, om de er kompetente nok til at give en god undervisning i troslæren. Men hvad med alle disse stakkels mennesker, der skal fordøje det hele? Hvad gør vi for at ledsage dem?" spørger kardinal Ouellet.

"For en præst og for en seminarist er det kvinden, der repræsenterer en fare. Men det er i virkeligheden mændene, der har et problem. Og dette bør ændres radikalt", mener han og tilføjer:

"Af den grund er det vigtigt, at der under præsternes uddannelse er møder, kontakt, udveksling med kvinder. Det hjælper også præsten til at agere på en mere naturlig måde over for kvinder. Det skal man undervise i, og man skal lære det lige fra begyndelsen. Man skal ikke isolere de kommende præster, der så bagefter vil opleve konfrontationen med virkeligheden på en brutal måde og så måske kan tabe kontrollen".

"Hvis der ikke er en interaktion mellem de to køn, er der en risiko for at udvikle former for kompensation. Det kan for eksempel være i form af mad, eller magtmisbrug eller en lukket relation, der udvikler sig til manipulation og kontrol og som får afløb i form af åndelige eller seksuelle overgreb.

Problemet er den klerikale opfattelse af Kirken, siger bispekongregationens præfekt og tilføjer, at det ikke er præsterne, der står i centrum i Kirken:

"Det er ikke præsteembedet, men dåben, der står i centrum i Kirken. Det er dåben, det vil sige troen. Og netop vidnesbyrdet om troen er det sted, hvor kvinden kan få en ekstraordinær plads".

Kardinalerne Stella og Tagle stiger helt til tops

Pave Frans har forfremmet de to til kardinalbiskopper.

VATIKANET Den italienske kardinal Beniamino Stella (præfekt for præstekongregationen, født 1941) og den filippinske kardinal Luis Antonio Tagle (nyligt udpeget til præfekt for evangeliseringskongregationen, født 1957) er forfremmet til rang af kardinalbiskopper, og hermed cementeres deres position i Vatikanets øverste hierarki.

Ved samme lejlighed meddelte Vatikanet, at paven har udnævnt den brasilianske ærkebiskop Ilson de Jesus Montanari, sekretær for bispekongregationen, til ny vice-camerlengo. Han skal i denne position bistå den nuværende camerlengo (italiensk for kammerherre), den amerikanske kardinal Kevin Farrell, hvis opgave er at administrere Pavestolens gods fra en paves død til valget af en ny og at organisere konklavet sammen med kardinaldekanen.

En kardinalbiskop indehaver den højeste rang i kardinalkollegiet – de andre grader er hhv. kardinaldiakon og kardinalpræst. Selv om distinktionen primært er ceremoniel,

vælger kardinalbiskopperne kardinaldekanen, dvs. dekanen for kardinalkollegiet, der præsiderer konklavet, hvor en ny pave bliver valgt.

Der har traditionelt kun været seks kardinalbiskopper, som hver tildeles en af de gamle suburbicariske kirker, dvs. forstadskirker i den romerske kirkeprovins. Men i 2018 brød pave Frans denne præcedens og

Med deres nye rang af kardinalbiskopper cementeres Beniamino Stellas (tv) og Luis Antonio Tagles position i Vatikanets øverste hierarki.

Brugen af den tridentinske messe skal evalueres

Vatikanet er ved at undersøge udbredelsen af den ekstraordinære ritus og om fejringen af den tridentinske messe modsvarer et reelt pastoralt behov og følger de oprindelige retningslinjer.

LITURGI Troselærekongregationen har skrevet til verdens biskopper for at informere dem om, at pave Frans "ønsker viden om" brugen af Benedikt XVI's motu proprio *Summorum Pontificum* fra 2007, der ophævede de hidtidige restriktioner for fejringen af den prækonciliære tridentinske messe.

Biskopper skal også besvare en række spørgsmål, så kongregationen kan danne sig et præcist billede af, hvordan den ekstraordinære messeform fejres rundt om i verden.

Med motu proprio'et ophævede Benedikt XVI restriktionerne efter "gentagne anmodninger" fra grupper af katolikker, herunder unge, der ønskede igen at kunne fejre messen således som det skete inden 2. Vatikan-koncil's liturgiske reformer. Disse reformer blev implementeret af Paul VI (1963-78) og blev afsluttet i 1970.

Der har længe været debat om, hvor efterspurgt den prækonciliære messeform er, og uden for traditionalistiske kredse i Europa, Nordamerika og nogle steder i Latinamerika synes denne messeform ikke at være meget efterspurgt andre steder i verden.

Flere tilhængere af den tridentinske liturgi har udtrykt bekymring over Troselærekongregationens undersøgelse, og det traditionalistiske site *Rorate Caeli* spørger om de "den traditionelle latinske ritus' retigheder og kontinuitet" nu er truet og om resultaterne kan medføre "alvorlige konsekvenser".

En kilde i Rom siger ifølge det engelske katolske tidsskrift *The Tablet*, at undersøgelsen er et rutinemæssigt arbejde for at vide mere om den gamle ritus. Kilden mener dog, at resultaterne måske vil vise, at den ekstraordinære messeform promoveres

Paven hylder Johannes Paul II

FORORD Pave Frans har i sit præstevirke set op til den hellige Johannes Paul II, skriver han i forordet til en bog til 100-årsdagen for den polske paves fødsel.

"Den hellige Johannes Paul II var et stort trosvidne [...] Mange gange i mit liv som præst og biskop har jeg set hen til ham og i mine bønner bedt ham om at måtte få gaven at være tro mod evangeliet, sådan som han var", skriver Frans i forordet.

Bogen *'San Giovanni Paolo II. 100 Anni. Parole e Immagini'* er udkommet på Vatikanets forlag i anledning af 100-årsdagen for Karol Wojtyłas fødsel 18. maj 1920. I sit fem sider lange forord skriver Frans, at

Johannes Paul II var "en bønnens mand, dybt forankret i sin samtid og altid i kontakt med Gud og en sikker guide for Kirken i en tid med store forandringer".

Da Wojtyła blev valgt til pave i 1978 var den da 41-årige p. Jorge Mario Bergoglio jesuiternes provinsgeneral i Argentina. I 1992 udnævnte den polske pave Bergoglio til hjælpebiskop, i 1998 til ærkebiskop af Buenos Aires, og i 2001 til kardinal. Pave Frans helgenkærede den polske pave i 2014.

Frans skriver: "det er vigtigt, på 100-årsdagen for hans fødsel, at mindes dette store, hellige trosvidne, som Gud har givet sin Kirke og menneskeheden". NM

udnævnte yderligere fire kardinalbiskopper: kardinalerne Pietro Parolin fra statssekretariatet; Fernando Filoni, forhenværende præfekt for evangeliseringskongregationen; Marc Ouellet, præfekt for bispekongregationen; og Leonardo Sandri, præfekt for kongregationen for Østkirkerne.

Pavens beslutning skal formentligt ses i lyset af den fremskredne alder, som de nuværende indehavere af denne rang har. I dag er fem af de seks kardinalbiskopper, som indehaver en suburbicariske titular kirke, nemlig over 85 år – kardinalerne Re (86), Sodano (92), Arinze (87), Bertone (85) og Saraiva Martins (88).

Tilbage i 1965 besluttede pave Paul VI, at en patriark fra en af de østlige katolske kirker skulle have rang af kardinalbiskop, når vedkommende blev udnævnt til kardinalkollegiet. I dag indehaver tre øst-patriarker denne rang; kardinalerne Antonios Naguib (koptisk), Bechara Rai (maronittisk), og Louis Raphael Sako (kaldæisk).

Kardinal Beniamino Stella vil som kardinalbiskop få titular kirken Porto-Santa Rufina, som har været vakant siden kardinal Roger Etchegarys død sidste efterår. Kardinal Antonio Luis Tagle beholder sin titular kirke San Felice da Cantalice a Centocelle, der traditionelt ikke er tilknyttet en kardinalbiskop. NM

af individuelle præster, og at kun et mindretal af de troende deltager i messen.

Kritikere af genindførelsen af den tridentinske liturgi har peget på risikoen for at skabe to ritualer i Kirken – noget, de siger, kan skade den kirkelige enhed. Benedikt XVI forsvarede sig mod denne kritik ved at sige, "at det ikke er passende at tale om de to versioner af det romerske missale, som om de var 'to ritualer'. Det er snarere et spørgsmål om en dobbelt anvendelse af ét og samme ritual".

I samme moment tilføjede den tidligere pave, at "hvad tidligere generationer har holdt helligt, forbliver helligt og stort også for os, og det kan ikke pludselig forbydes eller endog anses for skadeligt".

Pave Frans har selv kaldt 2. Vatikanconcils reformer for "irreversible", og med sin omfattende rejseaktivitet til og fokus på de voksende lokale kirker i Afrika og Asien har han ønsket viden om den gamle ritus indgår i de pågældende kirkers mission. Frans har ikke offentligt tilkendegivet sin egen holdning til Benedikt's motu proprio fra 2007. NM

Kort nyt

EU's sammenbrud?

ADVARSEL Kardinal Jean-Claude Hollerich, formand for kommissionen af bispekonferencerne i EU (COMECE) siger, at coronapandemien kan give dødsstødet til den europæiske union, som allerede er handlingslammet pga. flygtningekrisen og en voksende nationalisme i visse medlemslande.

"EU er det største solidariske netværk, vi kan forestille os", skriver han i jesuiternes italienske tidsskrift *Civiltà Cattolica*. EU's medlemslande har lukket sine grænser og prioriterer deres eget land først i kampen mod virussen. "Jeg frygter, at for mange vil det betyde, at det europæiske projekt mister sin legitimitet".

Gratis e-bog

PAVEN Vatikanet har udgivet en gratis e-bog med pave Frans' bønner og prædikener fra marts og april måned. Bogen kan downloades fra Vatikanets forlags hjemmeside og findes på engelsk, italiensk og spansk.

Bogen indeholder konkrete bønner til svære stunder og beskriver, hvordan man leve et sakramentalt liv uden at have fysisk adgang til sakramenterne, samt pavens seneste prædikener.

Slækker på loven om aktiv dødshjælp

EUTANASI Holland har liberaliseret sin lov om aktiv dødshjælp, så man ikke længere kan anklage læger for at have ydet dødshjælp til demente – selv om de tidligere har givet tilladelse hertil i deres livsafslutningstestamente.

Højesterets afgørelse kommer efter en sag i 2016 med en dement 74-årig kvinde, der fire år forinden havde fået diagnosen Alzheimers. Det fik hende til at skrive, at hun hellere ville modtage dødshjælp end at flytte på en hjem for demente.

En læge valgte i 2016 at give hende dødshjælp på baggrund af hendes tidligere udsagn. Da hun vågnede op efter at have fået et sovemiddel og indså, hvad der var ved at ske, gjorde hun modstand, men blev fastholdt af sin datter og svigersøn, mens lægen gav hende den dødelige injektion.

Del nemt din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Du kan nu oprette dit testamente online via den nye platform TestaViva.

Det er gratis, hurtigt og nemt.

SE MERE PÅ WWW.CARITAS.DK/ARV

Kontakt indsamlingskoordinator Lisbeth Dolberg på ldo@caritas.dk eller 38 18 00 28, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

Har Kirken grund til at frygte historien?

Jeg forsøger at være åben over for sandheden og vil altid gerne lade mig korrigeres af kilderne, siger den tyske historiker Hubert Wolf, der forsker i Pius XII og holocaust.

Tekst: Lisbeth Rütz

HISTORIEFORSKNING Kirken har ingen grund til at frygte historien, sagde Vatikanets chefbibliotekar, kardinal José Tolentino Calaça de Mendonça, før Vatikanet den 2. marts i år åbnede for adgang til arkiver med millioner af dokumenter fra pave Pius XII's pontifikat fra 1939 til 1958.

Langtfra alle vil være enige med ham, for siden Rolf Hochhuths skuespil *Der Stellvertreter* (Stedfortræderen 1963) har der været heftig strid om denne paves eftermæle. *Der Stellvertreter* fældede en knusende dom over Pius XII ved at anklage ham for fej tavshed og indirekte medskyld i millioner af jøders død. Den dom tog tyskerne til sig dengang i 1960'erne. Ja, i grunden brugte de den til at frikende sig selv med. Det skete, fordi tyskerne dengang var begyndt at bearbejde, hvad der egentlig skete under krigen. De tænkte: Ja, når ikke engang Kristi Stedfortræder protesterede højt, hvad i alverden skulle vi så kunne have gjort, siger Hubert Wolf, præst og professor i kirkehistorie i Münster i et interview den 22. april med avisen *die Zeit*.

I efterkrigstiden og ved sin død blev Pius XII omtalt særdeles positivt af jødiske ledere – blandt andet af Golda Meir. Man fremhævede hans valg af det stille diplomati, hvor der bag kulisserne blev arbejdet på at redde hundredtusinder af jøders liv. Et eksempel er Roms Schindler – den tyske pater Pankratius Pfeiffer, der efter direkte ordre fra paven hjalp forfulgte jøder og skjulte dem i Kirkens klostre og kirker.

Efter Hochhuth har der stået strid om Pius XII. Den britiske historiker John Cornwell gik så langt, at han i 1999 kaldte ham Hitler's Pope i en bog med samme navn. Her argumenterer Cornwell for, at hele Pius XII's karriere var dikteret af et ønske om at øge og centralisere pavestolens magt. Det var hans første prioritet, og kampen mod nazismen var underordnet dette mål. Cornwell hævdede også, at Pius XII var antisemit.

Holocaust er fokus

Da der blev åben adgang til Pius XII's arkivalier, fik et tysk historikerhold under Wolfs ledelse 7 af 30 pladser på Vatikanarkivernes læsesal. De tyske historikers store forskningsprojekt er finansieret af Kruppstiftelsen og Den tyske Bispekonference. Tyngdepunktet i undersøgelsen skulle ligge på, hvor meget Vatikanet vidste om Holocaust. For lettere at kunne overskue bjergene af arkivalier i Vatikanets arkiver fordelte det tyske historikerteam opgaverne indbyrdes og mødtes hver dag for at konferere om deres arkivfund.

Desværre blev det i denne omgang kun til fem dages studier, fordi coronapandemien satte en stopper for aktiviteterne. Det er planen, at forskerholdet fra Münster også skal se på, om Vatikanet hjalp førende krigsforbrydere til Sydamerika over den såkaldte *Rattenlinie* (rottelinjen). Ligeledes vil teamet granske i forholdet mellem Vatikanet og staten Israel. Israel blev som bekendt grundlagt i 1948, men blev først

anerkendt af Vatikanet i 1993. Her håber man på at finde nyt arkivmateriale, der kan belyse, hvad der egentlig skete bag kulisserne.

Hubert Wolf har de sidste 30 år arbejdet med Vatikanets arkiver især angående Pius XII (Eugenio Pacelli). Under hans ledelse arbejdede et team fra Münster i 12 år med en kritisk online-udgave af Pacellis indberetninger til den romerske kurie i tiden som nuntius i Bayern og senere Berlin fra 1917 til 1929.

Wolf vil som historiker gerne stille åbne spørgsmål, men lægger ikke skjul på, at han er inde i lidt af et minefelt. ”Jeg forsøger at være åben over for sandheden og vil altid gerne lade mig korrigeres af kilderne. Men hvad der virkelig har gjort både mig og mit team dybt bedrøvede, var de mange bønsskrifter. Hver af os har bestemt læst fem, seks, syv skrivelser, der indtil nu har været ukendte, hvor jøder mellem 1940 og 1945 trygler paven om at redde deres liv. De beskriver deres udsigtsløse situation og beder indtrængende om hjælp”, siger Wolf, som fra 2007 til 2016 var særlig rådgiver for Den tyske Bispekonferences kommission for Den katolske Kirkes relationer til jødedommen. Han har planer om at etablere et samarbejde med det jødiske universitet i Heidelberg om en digitalisering af kilderne om Pius XII og holocaust.

Udskydes saligkåring?

Saligkårningsprocessen for Pius XII har stået på, siden Paul VI tog initiativ til den i 1965. I 1990 blev han erklæret for *servus Dei* (Guds tjener) og i 2009 for *venerabilis* (ærværdig). Hubert Wolf er blandt dem der mener, at saligkårningsprocessen må sættes i bero, indtil man har arbejdet sig gennem dokumenterne.

Respekten for Holocaustofrene, men også for Pius XII selv kræver grundigt forarbejde, før der kan konkluderes på noget, siger Wolf i et interview med *Domradio.de*.

Pave Pius XII var den sidste pave fra det romerske aristokrati. Han havde en omfattende skoling som diplomat og jurist og er en nøglefigur i forståelsen af store dele af forgængeren Pius XI's (Achille Ratti) pontifikat. ”Italienerne ser i ham idealbilledet på en pave: en romer i spidsen for Den romersk-katolske Kirke. I virkeligheden var han en asket, der forstod at iscenesætte sig selv. Da bomberne faldt ned over Rom, kørte han i sin bil ud til den bydel, der var blevet ramt, og stillede sig op midt i ruinerne”, siger Wolf.

Wolf vurderer, at Pacelli led af et ”kulturkamptrauma”. I 1917 var han som nuntius kommet til Tyskland, der stadig bar præg af Bismarcktidens ”kulturkamp” med Den katolske Kirke. Dengang stod bise- og præsteembeder vakante, så katolikker måtte dø uden sakramenternes trøst. Både Pius XII og Pius XI anså kommunismen for at være en langt større fare end nazismen. De oplevede den begge på tæt hold, fortæller Wolf i *die Zeit*. Under oktoberrevolutionen, før han blev valgt

Den 2. marts åbnede Vatikanet for adgang til at studere dokumenter fra Pius XII's pontifikat 1939-1958. Her ligger millioner af dokumenter fra Statssekretariatets arkiv, Troslærekongregationen, Østkirkekongregationen, Peterskirkens forvaltning og Pönitentariatet, der administrerer aflad og rådgiver om særlige forhold omkring skriftemålet. Åbningen fandt – efter pave

Frans' ønske – sted på 81-års dagen for valget af kardinal Eugenio Pacelli til pave Pius XII. Arkiverne er åbne for alle historikere – uanset nationalitet, tro og ideologi. Benedikt XVI (2005-2013) besluttede at åbne arkiverne, og medarbejdere ved Vatikanets arkiver har arbejdet i mere end 13 år på at gøre dokumenterne klar til forskerne.

til pave, var Pius XI nuntius i Warszawa, hvor han oplevede massakrer på præster og nonner og omfattende ødelæggelser af kirker og klostre. I Tyskland oplevede Pius XII som nuntius rådsrepublikken, hvor de revolutionære trængte ind i nuntiaturet i München.

Pius XII drog fra sin tid i Tyskland den lære, at Kirken skulle være strengt neutral og aldrig måtte blande sig i politik. Men allerede i 1924 kaldte han nationalsocialismen for ”den farligste hæresi i vor tid”, siger Wolf i *die Zeit*. Fra 1929-1939 spillede han en overordentlig stor rolle som statssekretær under Pius XI, hvor han havde stor indflydelse på formuleringerne i *Mit brennender Sorge* (Med dyb bekymring – 1937) – der fordømmer nazismens raceteorier. I forholdet til den temperamentsfulde og

mere impulsive Pius XI fungerede han her som en diplomat, der vejede sine ord på en guldvægt.

Wolf er som sagt klar over, at han bevæger sig i et minefelt og regner med, at vi først kan vente seriøse resultater fra arkivarbejdet om tre til fem år.

Og der er dokumenter til mange års arbejde i arkiverne. Lige nu ligger den største opmærksomhed på Holocaust-tiden; men dokumenterne vil også indeholde værdifuld viden om atombomberne over Japan i 1945, den kolde krig, afviklingen af kolonierne og udviklingen i katolsk teologi – for eksempel omkring Mariadogmet i 1950 og Kirkens stilling til den historisk-kritiske bibelforskning.

Pius XII ved indsættelsen i 1939. På hovedet bærer han en tiara kronet med kugle og kors. Tiaraens tre ringe er udlagt dels som symbol på Treenigheden, dels som tegn på, at paven er Kristi stedfortræder og hans åndelige og kirkelige autoritet. Tiaraen blev tidligere brugt når paven i *sedia gestatoria* (bærestol) blev båret til bestemte fester i Peterskirken eller i én af Roms store basilikaer eller til *Urbi et Orbi*-velsignelsen til jul, påske og ved afslutningen af et konklave. Paul VI var den sidste pave, der blev kronet med tiara i 1965. Foto: Wikipedia.

Hvis du vil vide mere

Sankt Andreas Bibliotek (www.sanktandreasbibliotek.dk) har mange titler om Pius XII og debatten om hans rolle i forhold til holocaust. Lån bøgerne ved personligt

fremmøde eller gennem dit lokale folkebibliotek.

Læs onlineudgaven af Pacellis indberetninger fra tiden som nuntius i Tyskland på www.pacelli-edition.de/index.html.

Prædiken til 7. søndag i påsken

Dette er det evige liv, at de kender dig, den eneste sande Gud, og Ham. Du har udsendt, Jesus Kristus (Joh 17,1-11a).

Tekst: Pastor Mariano Cardiello

PRÆDIKEN *Timen er kommet!* Få dage er tilbage før gennemførelsen af Jesu Kristi værk på jorden: at søge mennesket, frelse det og føre det tilbage til Faderen.

I den syvende søndag i påsken kan vi se Jesus, som har sine øjne vendt mod himlen, *Jesus så op mod himlen*, og på den måde viser Han os alle det sted, Han har forberedt os til.

Alt er klart, vi skal kun modtage Hans "Herlighed" i vores fattige kød. Ja! Vi skal kun åbne os for Hans kærligheds herlighed: kærlighed til Faderen, til disciplene, til ethvert menneske. Vi snakker om den kærlighed, Han har fuldbyrdet i korsets "time", hvor Guds herlighed har sænket sig ned over Sønnen, så Han i sit kød kunne prise Faderen.

Menneskets forgæves herlighed

Mennesket blev skabt netop for at være en afspejling af Hans herlighed, en bolig for Hans levendegørende ånd. Men, på grund af det djævelens bedrag, mennesket troede på, var det blevet umuligt, at et menneske, kunne give fuld ære til Gud.

Hvor mange gange har vi mennesker ikke "stjålet" æren fra Gud (dvs. ikke givet Ham den ære Han fortjente)!

Hvornår? For tyve år siden, da vi stoppede med at hilse den person, der havde fornærmet os, eller i går, da vi lukkede hjertet for vores kone. Vi har faktisk "stjålet" Guds ære hver eneste gang, vi har syndet, dvs. hver eneste gang, vi har besluttet at lytte til løgnens fader, der fortalte os, at det ikke var værd at elske i dét konkrete tilfælde og at det derfor var bedst at leve for os selv, at vores livs eneste mulighed var at være alene, uden Gud, der blander sig, og uden vores næste, som skaber for mange udfordringer i vores liv.

Men, hvis vi ikke giver ære til Gud, betyder det, at vi giver den til en anden. Til hvem? Desværre til den, der har snydt os, dvs. til løgnens far, som vil alt muligt andet, end at vi giver ære til Faderen. Dét er "forgæves herlighed", noget der ligner røg, nøjagtig som den tomhed og utilfredshed, som vreden og harmen skaber i os.

Ja, vi lider og er tit utilfredse, fordi vi ikke kan give ære til Gud med vores liv, liv som faktisk forvandles til et kaos.

Jesus Kristus kom for at lægge "Faderens Herlighed" ind i mennesket

Men lige her, i denne vores "problematik/forbandelse", udførte Jesus det værk, som Faderen havde givet ham at udføre ved at åbenbare Guds ære på det sidste og værste sted i verden (korset var dødsstraffen forbeholdt de værste!). Det medfører, at selv i den værste del af vores historie og i den mørkeste kløft i vores hjerte, kom Jesus ned for at give os "Faderens Herlighed", hvilket betyder hans barmhjertige tilstedeværelse.

"Faderens herlighed" blev faktisk åbenbaret i Hans søn, korsfæstet, ydmyget, foragtet, afvist for at tage enhver synders

kød og gøre det til et hjem for Helligånden.

Derfor gav Faderen Ham magt over alt kød, så Han kan give evigt liv til alle dem, som Faderen gav ham. Og også i dag kommer denne "magt" for at give liv til os, for at vi kan komme til *at kende den eneste sande Gud, og Ham, som Faderen har udsendt, Jesus Kristus.*

Lad os så være åbne for Jesu Kristi værk i os

Fat mod! Fordi det blev muligt for os at modtage det, der blev tabt med synden: *det evige liv, at vi kender Gud.*

Lad os åbne os for Ham. Lad os lade Ham påtage sig den misundelse, der ødelægger vores hjerter. Lad os uden frygt give enhver dom og fordom over vores brødre og søstre til Ham, også de dybest forankrede. Lad os tillade, at Hans "magt" river os væk det fra slaveri for penge, der gør os så svage, at vi ikke længere kan snakke med vores næste.

Vi vil erfare, at Han ved præcist, hvordan Han kan få os ud af enhver form for afhængighed, som forhindrer os til at være i sandhed og i frihed med os selv, vores næste og Gud.

Faderen har "givet" hver eneste af os til Sønnen

Lad os ikke glemme, at vi er Faderens værk, og at Han allerede har "givet" hver eneste af os til Sønnen.

Alt hvad vi skal gøre, er at "holde ordene" som Kirken forkynder for os, fordi de netop er dem, som Faderen har givet Sønnen, og som Sønnen vil give os.

Lad os lytte til Hans ord gennem Kirken og "modtage" det for at opleve i vores konkrete liv, at Jesus er "kommet ud af Faderen", og "at han sendte Ham" til os for at frelse os.

Så vil "timen" komme for hver eneste af os. Timen hvor vi vil opleve, at "alle tingene", Faderen "har givet" til Sønnen, kommer fra Ham.

Og hvad er disse "ting"? De er hvert øjeblik, hvert forhold og hver begivenhed i vores liv.

Der er faktisk intet, der vedrører vor eksistens, som ikke "kommer" fra Faderen og ikke "gives" til Kristus.

Hvorfor fortsætter vi så med at være bange?

Ægteskabet... vores oprindelige familie, måske fattig, svag, splittet eller i hvert fald ikke lige som vi ønskede... skolen og arbejdet... vennerne og kæresterne... vores krop og vores karakter... vores svagheder... alt er en gave fra Faderen, som "givet" til Kristus, for os bliver den muligheden for at *kende den eneste sande Gud og Ham, som Han har udsendt* og for at opleve det evige liv. Lad os ikke være bange, for det er Jesus selv, der vil herliggøres i os!

Og trods omstændighederne vi befinder os i, kommer Helligånden

Naturligvis, *vi er i verden*, og af denne grund vil det ikke være nemt alt dette,

men, "bevogtet" af Faderens Herlighed, der omslutter os trin for trin, og forenet med Kristus i vores kristne fællesskab, vil det blive muligt at komme ind i vores konkrete historie, hvor vi med Hans "magt" vil benytte enhver lejlighed for at elske i Ham uden grænser.

Der er faktisk ingen anden måde at give ære til Gud på end at ofre sig selv til kærlighed. Kun dem, der har evigt liv inden i sig selv, kan gøre det, kun dem der har ladet Jesu Kristi ånd komme ind i sig kan

give sig selv uden forbehold.

Så lad os bede om, at Helligånden kommer rigeligt over os på denne kommende Pinse og lad os sige sammen: Kom, kom ind i os og giv os Det fuldkomne liv.

Søndagens evangelium, Jesu sidste bøn

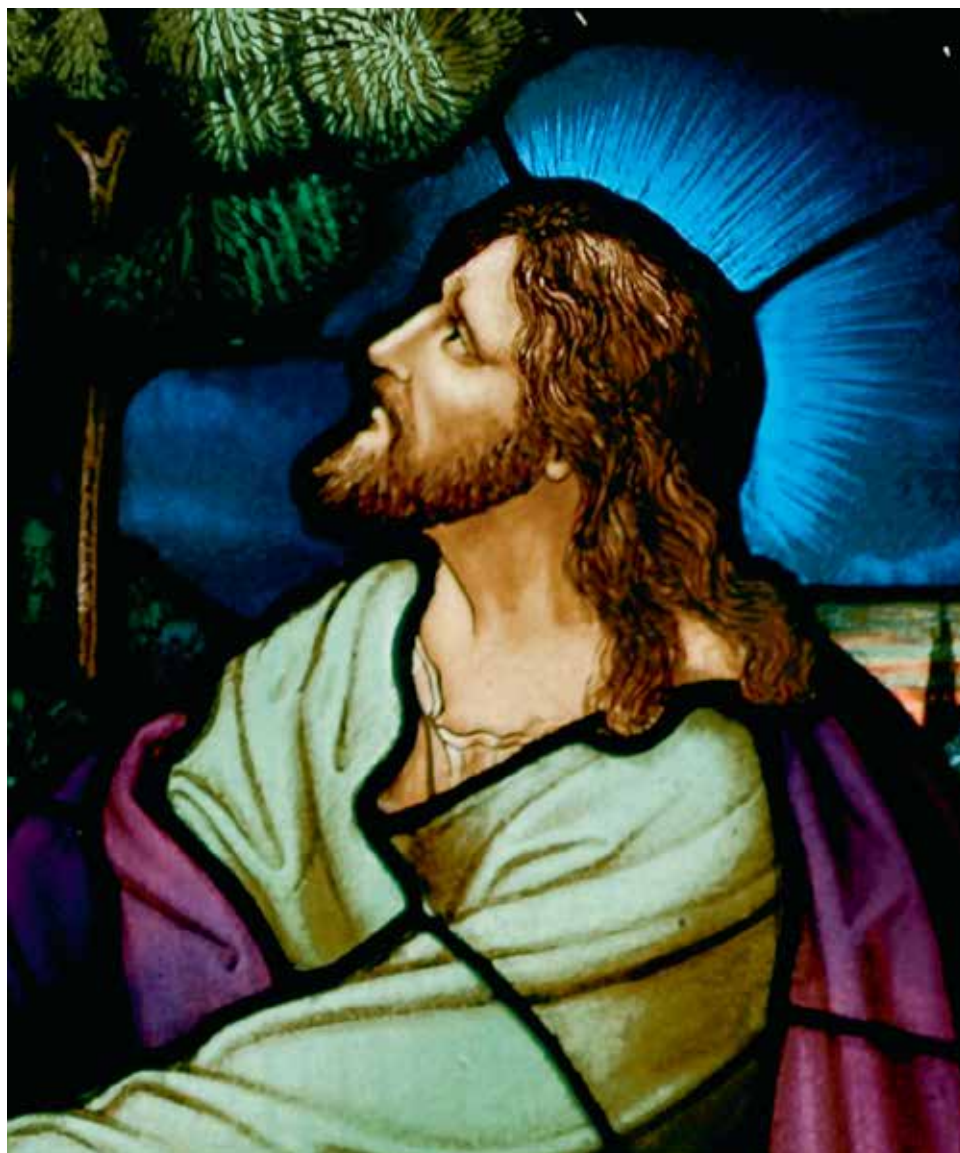
Sådan talte Jesus; og han så op mod himlen og sagde: "Fader, timen er kommet. Herliggør din søn, for at Sønnen kan herliggøre dig, ligesom du har givet ham magt over alle mennesker, for at han kan give evigt liv til alle dem, du har givet ham. Og dette er det evige liv, at de kender dig, den eneste sande Gud, og ham, du har udsendt, Jesus Kristus. Jeg har herliggjort dig på jorden ved at fuldføre den gerning, du har givet mig at gøre. Fader, herliggør mig nu hos dig med den herlighed, jeg havde hos dig, før verden var til.

Jeg har åbenbaret dit navn for de

mennesker, du gav mig fra verden. De var dine, og du gav dem til mig, og de har holdt fast ved dit ord. Nu forstår de, at alt, hvad du har givet mig, er fra dig. For de ord, du gav mig, har jeg givet dem, og de har taget imod dem, og de har i sandhed forstået, at jeg er udgået fra dig, og de er kommet til tro på, at det er dig, der har udsendt mig.

Jeg beder for dem; ikke for verden beder jeg, men for dem, du har givet mig, for de er dine; alt mit er dit, og dit er mit, og jeg er herliggjort i dem. Jeg er ikke længere i verden, men de er i verden, og jeg kommer til dig".

(Joh 17,1-11a)

Glasmaleriet findes i St Johns kirke i Ashfield, Australien, og hedder: 'Jesus i Gethsemane have'.

Noahs ark på FASTERHOLTGÅRD

Inge Norling fortæller usentimentalt og overbevisende om mere end 20 år blandt mennesker på samfundets bund.

Tekst: Lisbeth Rütz

SOCIALT ARBEJDE Inge Norling flytter ind på FASTERHOLTGÅRD med seng og sengetøj, et par tallerkener og kopper, en kniv og en gaffel og stort set ikke mere. Da hun har købt det allernødvendigste, har hun 140 kroner tilbage i pungen, og så har hun forresten heller ikke penge til huslejen. Inge starter helt fra scratch med sit projekt. Hun henter vand til den første kop kaffe i en vandpyt, for både køkkenet og gårdens vandværk er blevet stjålet. Men Inge er fuld af fortrøstning, for hun har en plan. Hun føler sig kaldet af Gud til at starte et sted for dem, ingen andre vil kendes ved. Hjemløse, alkoholikere, narkomaner, kort sagt alle dem, der er faldet gennem maskerne i velfærdssamfundets sikkerhedsnet.

Hvor vil du få pengene fra, spørger en søster og ryster lidt på hovedet, da Inge svarer: ”Dem vil Gud nok give mig”. Men langsomt begynder der at ske noget. Gode naboer inviterer hende indenfor på kaffe og hjælper med stort og småt.

”Jesus hældte glæde i mit hjerte”

Hun er kommet til gården efter et broget liv. Materielt er det gået hende godt, for hun har tjent masser af penge som assurandør. Men der er rod i kærlighedslivet. Efter en skilsmisse og lidt småkæresteri finder hun en ny, charmerende mand i Skotland. Hun opdager, at han har bedraget hende allerede

på bryllupsrejsen, og så knækker filmen for Inge. Hun tegner en livsforsikring og planlægger selvmord, så børnene kan få udbetalt en stor præmiesum, når hun er død. Hun er på vej til at springe ud fra Lillebæltsbroen, da datteren ”ved et tilfælde” inviterer hende med til møde i Pinsekirken. Og her sker det. ”Det var som om Gud hældte glæde ind i min hjerne”. Sådan oplever hun det, da hun rejser sig op på mødet og siger, at nu vil hun også være kristen. ”Den jublende glæde over at være elsket af Gud har aldrig siden forladt mig”, fortæller hun.

Kærlighedens missionærer

”Tag til Nordirland”, siger en stemme. Hun ved egentlig ikke rigtig, hvad hun skal der, men adlyder. I Nordirland og Skotland møder hun Moder Teresas glade søstre, der lever i fattigdom, men alligevel udretter store ting for samfundets nederste. Det virker så overbevisende på Inge, at hun bestemmer sig for at lægge alt i Guds hånd, så hun kan finde sit eget kald. Hjemme i Danmark igen får hun grundig undervisning af pastor Lars Messerschmidt og bliver optaget i Den katolske Kirke.

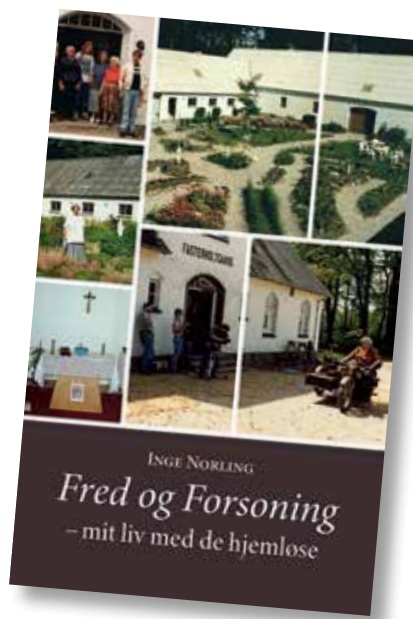
Inge kvitter sit vellønnede assurandørjob og sælger sin store villa. En tid lever hun som posedame blandt de svageste. Hun kommer på diakonikursus og arbejder på Café Sonja – en del af Sidegadeprojektet

i Saxogade, hvor hun lærer, at man skal møde mennesker præcist der, hvor de er uden at prædike for dem.

Gård til leje

”Gård til leje” er overskriften på en annonce i Jyllands-Posten. Hun lægger billet ind på stedet, der ligger perfekt mellem Viborg og Vejle – lige langt fra hendes to børn. Det havde hun bedt Gud om.

Fasterholtgård bliver en hel lille Noahs ark. Her får radmagre burhøns sul på kroppen, en hjemløs familie bliver reddet fra at gå i opløsning, drankere og narkomaner blomstrer op og får fred for trangen til stoffer og forhutlede mennesker får en familie, hvor der bliver holdt traditionel dansk jul med flæskesteg. Der bliver sunget og danset om kæmpejuletræet, hvor der ligger pakker til hver enkelt.

Opmuntringerne undervejs er mange. Flere og flere – i kommunen og det lokale foreningsliv kommer med kontant anerkendelse til Inges arbejde, og hun bliver en kendt foredragsholder.

Men der er også megen modgang og skuffelser. Mange beboere falder tilbage i misbruget og nogle dør ”Stop nu. Du kan jo ikke magte det”, siger politiet, der gang på gang må rykke ud til ballade og slagsmål på gården. Efter en tid med kaos på stedet begynder det at rykke. Tidebøn, salmer og andagter skaber struktur på dagligdagen og så fredfyldt en atmosfære, at selv de skeptiske politifolk letter på kasketten i respekt og kommer på kaffebesøg med deres koner.

Det slider at være på fallittens rand konstant, men mærkeligt nok dukker der altid mennesker op til hjælp, når det ser allersortest ud.

Oftentimes er der ikke penge til nødvendig arbejdskraft – alligevel går det som regel, og tingene lægger sig på forunderlig vis til rette. Men når man er ildsjæl og ser det som sit kald at være på 24/7, er det næsten en naturlov, at man af og til kommer i konflikt med systemtænkningen og med et lille hjertesuk konstaterer: ”Vi er meget afhængige af Guds nærvær og hjælp – det er svært at forklare en fagforening.”

Inge Norling er en god fortæller, der usentimentalt og overbevisende giver os et kikk ind i over 20 år sammen med mennesker på samfundets bund. Erindringsglimtene fra en fattig barndom på Sydhavsøerne bringer os tæt på et stykke Danmark vi næsten har glemt. Det er en hjertestyrkende bog!

Inge Norling: Fred og Forsoning. 185 sider. Indbundet. Pris: 125 kr. Katolsk Forlag.

Alle mennesker har en engel

Ny bog fra den tyske benediktinermunk og psykolog, pater Anselm Grün, om engle i Det gamle og det nye Testamente.

Tekst: Keld Dahlwad

INDBLIK Jeg ved ikke hvordan I, mine læsere, har det med engle, men for mig har de altid udgjort en diffus størrelse, som jeg aldrig helt har kunnet forholde mig til. Måske skyldes det min protestantiske opvækst, hvor dét at tro på engle aldrig var eller blev særlig aktuelt. Ligeledes er der i New Age-kredse et syn på engle som noget lidt spændende og eksotiske, hvilket har bestyrket mit syn på engle, fordi jeg ikke ønsker at blive identificeret med tankegangen i disse kredse.

Jeg havde derfor mine forbehold, da jeg blev bedt om at anmelde Anselm Grüns nye bog Alle mennesker har en engel, som er udkommet på Forlaget Hovedland, og med forord af journalist og forfatter Charlotte Rørth – nok mest kendt for sine tre bøger om sit og andres møde med Jesus.

Forfatteren Anselm Grün selv har udgivet en lang række bøger om kristen spiritualitet, hvoraf enkelte er blevet oversat til dansk.

Efter gennemlæsning af bogen, som er en lille sag på 140 sider med et dejligt layout, er alle mine forbehold imidlertid lagt til side, og jeg har personligt fået et andet og nyt syn på engle og hvordan de virker i vores liv.

Anselm Grün formår nemlig på overbevisende måde at skildre, hvor og i hvilke situationer i ens eget liv, engle har mulighed for at gribe ind – eller har grebet ind – og hvordan ens personlige engel

følger én fra livets begyndelse til dets afslutning. Som forfatteren skriver: ”Troen på en personlig skytsengel er udbredt i mange religioner. Allerede den tidlige kirke har, lige som den jødiske overlevering, en tro på, at Gud tildeler hvert menneske en engel, der følger det overalt på dets vej fra fødsel til død og udover døden videre ind i paradiset”. Og videre ”For mig – Anselm Grün – betyder det, at jeg ser englen i mit eget liv, at jeg overgiver fikseringen på mine traumas og krænkelers historie, mine fejlgreb og mine nederlag. At komme i berøring med englen betyder for mig at opdage englesporene i mit liv [...]”.

I bogens 24 kapitler gennemgår forfatteren englenes funktion ud fra hvilke opgaver, de har, ved helt konkret at henvise til forskellige episoder fra Biblen, hvor engle hjælper mennesker i forskellige livssituationer. Mange vil nok, ligesom undertegnede, få et nyt og tiltrængt syn på Bibelens mange beretninger om engle og deres virke. I Bibelen er der utrolig mange referencer til beretninger om engle, et faktum jeg tror vil overraske mange.

Anselm Grün skildrer selvfølgelig de kendte beretninger fra Det nye Testamente, fx Johannes Døberens bebudelse og da Maria fik besøg af englen Gabriel, der bebudede Jesu undfangelse ved Helligånden. Han omtaler også beretningerne om Abrahams, Jakobs og Daniels møde med engle i Det

gamle Testamente samt en lang række andre beretninger, som jeg vil overlade til de interesserede læsere at ’dykke’ ned i.

Afslutningsvis vil jeg citere fra Charlotte Rørths forord: ”Så lad nu være, opfordrer Anselm Grün, med at verfe englen væk. Stil jer i stedet stille og lyt, eller sæt jer og læs, eller kig op i himlen eller ned i barndommen. Englen er der. Er her. Lige her”.

Alle mennesker har en engel, Forlaget Hovedland, 140 s. Pris kr. 169,95. Oversat fra tysk af Ole Thage.

Mammutbiografi om Benedikt XVI

BIOGRAFI Den 4. maj udkom den længe ventede biografi om Benedikt XVI. Pave emeritus fik bogen til sin fødselsdag den 16. april af bogens forfatter, Peter Seewald. Bogen bygger på samtaler med pave emeritus, hans bror Georg Ratzinger og mennesker, der har stået ham nær.

Seewalds biografi på 1.184 sider i alt er den mest omfattende nogensinde. I 2016 kom en biografi på 600 sider af den italienske publicist og teolog Elio Guerriero.

Seewalds fire interviewbøger med Ratzinger er alle blevet bestsellere. Joseph Ratzinger har præget tre pontifikater – Johannes Paul IIs (1978-2005), sit eget som Benedikt XVI (2005-2013) og pave Frans’ (fra 2013).

Ifølge Seewald er der et konstant træk i Joseph Ratzingers liv. Han overvejer rationelt sine beslutninger og trækker sig tilbage, når han ikke mere kan have aktiv indflydelse. Det skete, da han i 1969 forlod sit professorat i Tübingen og blev professor i Regensburg. Eller da han forlod Würzburger Synoden i 1974. Samme overvejelser skulle ligge bag hans overraskende tilbage-træden i 2013.

I bogens sidste kapitel beskriver pave Benedikt med både gamle og nye argumenter, hvorfor han besluttede sig til at træde tilbage i 2012 og hvordan han forstår titlen pave emeritus.

Bogen beskriver bl.a. misbrugskrisen og andre skandaler i den sidste del af pontifikatet. Den løfter også sløret for, hvordan beslutningen om at træde tilbage blev forberedt og hvem der kendte til den. LR

Roms gade-Madonnaer

På husgavle og -facader, i baggårde og langs gader og stræder. Rom er fuld af de såkaldte by-altre, dvs. små og store Jomfru Maria-malerier, som man kun bemærker, hvis man begiver sig på byvandring med næsen i sky.

Tekst og foto: Jesper Storgaard Jensen

MARIABILLEDER Hvis det er sandt, at alle veje fører til Rom, er det formentlig lige så sandt, at den italienske hovedstad udsætter den besøgende for et sandt sansebombardement af lyde, lugte og synsindtryk. I dette virvar af sanselige påvirkninger sker det let, at man ikke bemærker de små detaljer.

Et eksempel er Roms *edicole sacre*, dvs. hellige by-altre, der i italienske folkemunde også kaldes madonelle, små Madonnaer, eller paa dansk Jomfru Maria-malerier. Det er typisk malerier af Jomfru Maria med Jesusbarnet i skødet. Men også visse helgener kan være afbildet. Fælles for dem alle er, at de hænger på hushjørner og -facader, ofte fra to til seks meter over gadeniveau, dvs. et sted hvor den besøgendes øjne ikke altid søger hen.

Madonna-figurene er udtryk for en gammel folkelig bondekultur, der har rødder tilbage i det 17. og 18. århundrede. Dengang var det skik og brug hos mange italienske bønder at anbringe små Madonna-figurer på træpæle på deres marker. Således markerede man grænsen mellem de jordlodder, der havde forskellige ejere, og samtidig havde den pågældende Madonna-figur den ”opgave” beskytte jorden og gøre den ekstra frugtbar.

Fra det 17. århundrede og op til moderne tid forlod mange italienske bondefamilier landlivet og markerne til fordel for et nyt liv i byerne. Det betød dog ikke, at brugen af Madonna-figurerne som familiens beskytter uddøde, for i mange tilfælde flyttede Madonna'en simpelthen med til byerne. Her blev de små malerier anbragt over husets indgang eller måske over en butik, også i

dette tilfælde for at beskytte både familien og dens kommercielle interesser.

Disse Madonna-figurer var ofte simple malerier, udført af lokale og ikke specielt kendte kunstnere. De kunne være malet direkte på husmuren som en fresko eller på små træplader, der efterfølgende blev hængt op under et ofte interimistisk halvtag af blik. Ofte har Madonna-figurene også selskab af en lille tændt lampe, der skal oplyse værket og samtidig tiltrække sig den forbipasserendes opmærksomhed.

Tidligere over 600 byaltre

Ved nogle af Roms byaltre ser man også de såkaldte votivgaver i form af små ophængte metalplader eller sølvhjerter, ofte med

påskriften P.G.R. (*Per Grazie Ricevuta*), der er den italienske forkortelse for ”For modtaget nåde”. Disse votivgaver opsættes – også nu om dage – for at udtrykke taknemmelighed over fx helbredelse efter lang tids sygdom, eller hvis man med held har undgået en ulykke. Et godt eksempel på brugen af disse votivgaver er en af Roms nyere byaltre, der befinder sig i Via Gramsci i byens nordlige Parioli-kvarter. Denne smukke mosaik-Madonna med Jesusbarnet i favnen, udført i begyndelsen af 1950'erne, er centrum for en betydeligt antal votivgaver. Et andet eksempel på samme fænomen kan ses i den centrale Via delle Botteghe Oscure, hvor en højt placeret Madonna har selskab af flere sølvhjerter. Dette byalter er fra det 18. århundrede, og ifølge et populært folkesagn skulle den pågældende Madonna have bevæget øjnene i 1796.

Under en optælling i Rom, udført i 1853 af filantropen Andrea Rufini, registrerede man over 600 forskellige byaltre. Mange af dem er selv sagt forsvundet med tiden, særligt i forbindelse med de mange arkitektoniske ændringer, som Rom undergik i især det 19.

Gadebillede af Maria omgivet af taksigelser for helbredelser.

århundrede. Mange blev desuden destrueret under fascismen og andre igen – dem der var udført i fordærvelige materialer – er gennem årene blevet tilintetgjort af vejr og tidens tand.

Men heldigvis er der stadig et væld af disse små fascinerende ”byaltre” tilbage. Hele Roms centrum – og også flere steder udenfor centrum – gemmer på disse religiøse og arkitektoniske skatte. De bedste ”jagtområder” er Trastevere, Ponte-kvarteret i centrum, Campo dei Fiori-området, Campo Marzio men også Testaccio, der ligger i forlængelse af Trastevere.

Byaltrene kan være både store og respektindgydende eller små og måske endda usle. Et af Roms mest kendte byaltre finder man på hjørnet af Via del Governo Vecchio og Piazza dell’Orologio. Nogle historikere hævder, at det skulle have været udført af selveste Francesco Borromini, hvorimod sandheden nok er – som de fleste kendere hævder – at dens ophavsmænd, i midten af det 18. århundrede, var to af Borrominis elever, Tommaso Righi og Antonio Bicchieri.

I Via dell’Arco della Ciambella, nær Pantheon, kan man opleve en af byens mere monumentale byaltre. Det er fra 1895 og udført af maleren Pietro Campofiorito. Marmorbænken fornedet er fra det 17. århundrede, og den er ofte optaget af blomster. Et bevis på at de lokale beboere fortsat tillægger stedet en religiøs værdi.

I den mere beskedne afdeling finder man skjult i den lille arkade, Arco dei Banchi, et freskomaleri med Madonna'en, der er malet direkte på en stenvæg. Trods det faktum, at den underliggende turkisblå farve flere skaller af, har hele kompositionen alligevel stor charme.

Hvad enten man søger efter storhed eller forfald, er jagten på Roms skjulte byaltre spændende. Det vigtigste er, at man ifører sig et par gode travesko og derefter stikker næsen i sky.

Pave Frans to bønner til Jomfru Maria

Første bøn

Maria! Du lyser altid op på vor vej som et tegn på frelse og håb. Vi betror os til dig, De syges Helse, du som ved korsets fod forenede dig med Jesu lidelse, og forblev urokkelig i din tro.

Du, ’det romerske folks frelse’*, ved hvad vi behøver, og vi er sikre på, at du kommer os til hjælp, ligesom i Kana i Galilæa, så glæden og festen vender tilbage efter denne prøvelsens stund.

Hjælp os, du den Guddommelige kærligheds Moder**, at vi må underlægge os Faderens vilje og gøre det, Jesus beder os om, han, som tog vore lidelser og smerter på sig, for at lede os gennem korset til opstandelsens glæde. Amen.

Til din beskyttelse tager vi vor tilflugt, hellige Gudsmoder!

Vend dig ikke bort fra os, når vi anråber dig i vor nød, men fri os altid ud fra alle farer, du herlighedsfulde og velsignede Jomfru. Amen.

* *Salus Populi Romani*, navnet på Maria-ikonen i basilikaen Santa Maria Maggiore i Rom

** *Santuario della Madonna del Divino Amore*, en Maria-helligdom udenfor Rom.

Anden bøn

“Til din beskyttelse tager vi vor tilflugt, hellige Gudsmoder!”

I den nuværende dramatiske situation, hvor lidelse og angst har sit greb om verden, vender vi os mod dig, Guds Moder og vor Moder, og søger vor tilflugt under din beskyttelse.

Jomfru Maria, ret dine barmhjertige øjne mod os i denne coronapandemi. Trøst de modløse og dem, som sørger over deres kære afdøde, der til tider begravnes på en måde som gør ondt i sjælen. Støt dem, som er bekymrede over deres syge pårørende og som på grund af smitterisikoen ikke kan være dem nær. Vis tillid til dem, der er

ængstelige over den usikre fremtid og dens konsekvenser for økonomien og arbejdet.

Guds Moder og vor Moder, gå i forbøn for os hos Gud, Barmhjertighedens Fader, at denne hårde prøvelse må ende og at håbet og freden atter må bryde frem. Ligesom i Kana, da du bad din guddommelige Søn, bed ham om også at trøste de syge og ofrenes familier, og fyld deres hjerter med tillid.

Beskyt læger, sygeplejersker, sundspersonale og frivillige, som befinder sig i denne nødsituations frontlinje, og sæt deres eget liv på spil for at redde andre. Svigt dem ikke i deres heroiske indsats, men giv dem styrke, generøsitet og et godt helbred. Vær dem nær, som dag og nat hjælper de syge, støt præsterne, som i deres pastorale bekymring og evangeliske iver forsøger at hjælpe og støtte alle.

Hellige Jomfru, oplys videnskabsmænds og -kvinders sind, så de må finde frem til de rette løsninger for at kunne bekæmpe denne virus.

Hjælp nationernes ledere så de med klogskab, omsorg og på generøs måde kan hjælpe dem, der mangler livets fornødenheder, kan arbejde for fremsynede sociale og økonomiske løsninger i en ånd af solidaritet.

Allerhelligste Maria, opvæk vor samvittighed, så de enorme summer, som bruges til at udvikle og øge antallet af våben, i stedet må anvendes til at fremme forskning for at forhindre katastrofer som denne i fremtiden.

Elskede Moder, hjælp os til at erkende, at vi alle tilhører én og samme familie, og at vi – bevidste om de bånd som forener os alle – i en medmenneskelig og solidarisk ånd kan hjælpe med at lindre de utallige situationer af fattigdom og nød. Styrk os i troen så vi må blive bedre til at tjene og blive mere vedholdende i bønner.

Maria, de nedbøjedes Trøst, tag alle dine bekymrede børn i din favn og bed Gud om, at Han med sin almægtige hånd må befri os fra denne forfærdelige pandemi, så livet igen kan vende tilbage til sin vante kurs.

Vi betror os til dig, som lyser på vor vej som et tegn på frelse og håb, o gode, o milde, o kære Jomfru Maria.

Amen.

Alt hvad han er sagt er sandt

Hvor Kristus er, er der frihed.

PÅSKEMEDITATION Min far døde, da jeg var 23. Jeg fandt ham selv en morgen, jeg var hjemme på påskeferie fra Frankfurt, hvor jeg var på præsteseminarium. Min far havde været ved at tage løbetøj på, da han døde.

På det tidspunkt havde jeg læst til præst i næsten 2 år. Jeg kan huske, hvordan den umiddelbare reaktion hos mange var, at når det drejede sig om døden, så måtte jeg være en slags ekspert.

Men døden kom helt bag på mig.

6 år før var jeg blevet katolik efter en lang tids søgen. Men jeg var ikke konverteret af hensyn til døden, det spørgsmål var slet ikke nærværende hos mig som teenager. Men jeg

Jesper Fich O.P. Arkivbillede.

var optaget af, hvad der gjorde livet muligt at leve.

Der var – og er – den begrundelse af livet som troen åbner for, og som lader alt andet godt falde på plads i en helhed.

Jeg har det lige som den samaritanske kvinde ved brønden. Hun siger om Jesus: ”Alt, hvad han har sagt mig om mig, er sandt. Mon han skulle være Messias?”

Disciplenes – og min livserfaring er meget klar: Hvor Kristus er, der er der frihed – og den kærlighed der muliggør friheden, også friheden til at være menneske, der har andet end sig selv som formål. Men først og fremmest den ubetingede kærlighed, som aldrig kan findes fuldstændigt mellem mennesker, men som vi ikke desto mindre er helt henvist til.

Det var altså livet og ikke døden, som fik mig til at blive katolik.

Og nu er det så påske i en tid, hvor døden er blevet meget nærværende. Hvad skal man stille op, så dødsrædslen ikke skaber mere rod end nødvendigt, og kaster alle mulige skygger af sig, ind over det liv, som vi lever, og som Gud i sin godhed skænker os?

Svaret – må findes i livet og for mit eget vedkommende i ordet: ”Alt hvad han har sagt er sandt!” Skulle han så ikke også tale sandt om det liv, der fuldendes i stedsevarende glæde? Alt godt i livet peger

ud over øjeblikket. Også det kender vi.

Taknemmeligheden er den erfaring som skal gå i kødet på angsten, tænker jeg.

Når evangeliet taler om død, så altid med afsæt i liv. Alt andet er ren spekulation. Men får livet fat i dig, så lærer man at give sig selv hen. Det er den stærke dråbe, som vi drikker af påskeblomsten, og som har evne til at gennemfarve det hele.

Jesper Fich O.P.

Kristus og den samaritanske kvinde. Kobberstik af Hans Sebald Beham (1500 - 1550). Beham hører til generationen efter Albrecht Dürer og har skabt et stort antal træsnit og kobberstik – ofte med scener fra bondelivet.

Jeg er langt væk hjemmefra; men jeg føler mig ikke som en fremmed her

Simon Peter fortæller om mødet med Danmark.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

PORTRÆT Jeg har ikke været så meget udenfor Afrika endnu – kun på en tur til Israel og til hellige steder i Europa – Lourdes og Fatima. Og så har jeg selvfølgelig også været i Rom for at kikke på Peterskirken og Det sixtinske Kapel, siger Simon Peter Ssemakula. Simon Peter er en af de nye præster i bispedømmet. Han er inviteret til Danmark af biskop Czeslaw og kom hertil i efteråret med opholdstilladelse som religiøs forkynder. Lige siden har han siddet på skolebænken for at lære dansk og for at kunne manøvrere i kulturmødet med Danmark. Som altid når der kommer nye præster og søstre har Helle Jørgensen, bispedømmets sprog- og integrationskonsulent, hjulpet ham gennem papirmøllen og godt i gang med den danske dagligdag.

”Det tog lidt tid for mig at vænne mig til vejret, smiler Simon Peter, og man forstår ham, for i Uganda er der behageligt middelhavsklima året rundt.” Jeg føler mig rigtig godt modtaget i Danmark. Martin Ryom hentede mig ude i lufthavnen, og inde i Bredgade tog mine præstekolleger Marcos og Filip godt imod mig.

Da jeg hørte, jeg skulle til Danmark, kunne jeg ikke lade være med at tænke på Jeremias 29,11: ”jeg ved hvilke planer jeg har lagt for jer, siger herren” eller 1. Mosebog 12,1, hvor Gud siger til Abraham: ”forlad dit land og din slægt og din fars hus,

og drag til det land, jeg vil vise dig”. Så godt nok er jeg langt væk hjemmefra; men jeg føler mig ikke som en fremmed her, for jeg er her jo for at samarbejde med Guds plan”.

Børne- og ungdomspræst i Kampala

Simon Peter kommer hertil med en solid pastoral bagage fra Uganda. Her var han i otte år kapellan i Kampala med fokus på sjælesorg for børn og unge i 25 af byens 63 sogne. ”Efter high school arbejdede jeg med døve og handicappede børn i 9 måneder. Min tante ledede en skole for døve børn, og jeg hjalp hende. På skolen lærte jeg tegnsproget for døve og tolkede messen for dem. Og så arbejdede jeg meget med sang,

Pastor Simon Peter Ssemakula.

musik og fodbold for de døve. Jeg lærte dem at føle rytmen, og det gav børnene en enorm selvtillid at bruge kroppen til musik og fodbold. Det kan være svært at være døv. Børnenes forældre troede nogle gange, det var en straf fra Gud, at de havde fået døve børn.

Her i Danmark er jeg præst som en hvilken som helst anden her og tilhører bispedømmet. Inden for bispedømmet er der specielle fællesskaber, og et af dem er det afrikanske. Jeg er her for at tjene det afrikanske fællesskab, for det er meget vigtigt, de har mulighed for messefejring inden for deres egen kulturs rammer.

Vi har et afrikansk fællesskab, der samles i Herlev og et andet, der samles i Jesu Hjerte kirke på Vesterbro i København. Messerne tiltrækker også ikke-katolikker. Jeg beder om, at det vil bære rigelig frugt. Vi skal være missionerende, for Kirken er missionerende af natur. Vi er et fire mands team, der tager sig af den gruppe, jeg er ansvarlig for, og jeg kan se, der er tændt en spæd flamme. Den spæde flamme kan udvikle sig til et bål, for hvis vi begynder med 20 nu, er der måske 35 næste gang. Mit fokus ligger på at finde dem, der ikke er aktive.”

Uganda – et multireligiøst samfund

”Der er meget store forskelle på kulturen i Danmark og Uganda. Fællesskabet og familien spiller en meget stor rolle for os, og vi elsker at være sammen”, fortæller Simon Peter.

”Den katolske Kirke i Uganda er ung. Kristendommen kom til os i 1877. Det var let for den at slå rødder i Uganda. Mange forskellige kulturer lever side om side i Uganda og stort set fredeligt. Generelt har Den katolske Kirke i mit land et godt forhold til andre kirker og religioner. Vi har både et interreligiøst råd og et mellemkirkeligt råd. Pinsekirkerne har vi dog haft et spændt

forhold til. Det er blandt andet på grund af deres aggressive missionsvirksomhed og meget bogstavelige, manipulerende fortolkning af Bibelen. I vores naboland Rwanda er mere end 600 pinsekirker lukket ned. Her er jeg som præst glad for at kende min tro godt og have studeret filosofi. Mine dåbsbørn kommer til mig med mange forskellige baggrunde, og jeg prøver på at støtte dem så godt, jeg kan. Jeg har også i min tid som kapellan i Kampala døbt nogle muslimer, der kom til mig sammen med kristne venner.

Nogle ting her i Danmark kender jeg allerede fra Uganda. Caritas Danmark gør virkelig en forskel med deres projekter i Uganda. Jo mere vi selv modtager i kærlighed, jo mere kan vi give til andre – for på den måde at blive jordens salt”, slutter Simon Peter.

Mennesker i bispedømmet

Katolikkerne i bispedømmet København kommer fra hele verden og har mange forskellige baggrunde. I de kommende numre vil nogle af dem fortælle om, hvordan det er at være katolik i Danmark og hvilke forventninger, de har til Kirken her.

Tillykke!

Runde dage på Strandvejen.

MÆRKEDAGE Tre Sankt Joseph Søstre har den 1. maj fejret hver deres runde dag på Strandvejen 91, hvor de blev ønsket tillykke af deres medsøstre

Fra venstre mod højre på billedet ses sr. Hildegard Doods og sr. Agnes Bröckers, der bor i kommunitetet Seniorbo Skt. Joseph på Strandvejen 91 A. Bagest ses sr. Birgit Brinkkötter, der bor i komunitetet på Klostergårdens plejehjem på Strandvejen 91C og sr. Regina König. Agnes Bröckers fejrede 80 års fødselsdag, mens Hildegard Doods og sr. Birgit Brinkkötter fejrede 60 års ordensjubilæum.

Sr. Agnes stammer fra Westfalen i Tyskland og indtrådte i ordenssamfundet i 1961. Hun er uddannet økonoma og sygehjælper. I denne funktion har hun arbejdet mange forskellige steder både i Tyskland, Norge

og Danmark. I mange år har Sr. Agnes virket på søstrenes nuværende retrætecenter Stella Matutina og i Ringsted, hvorfra hun i 2019 flyttede til seniorbofællesskabet på Strandvejen.

Sr. Birgit stammer også fra Westfalen i Tyskland og kom til Danmark i 1957. Hun har virket forskellige steder i Tyskland og Danmark. Hun er økonomauddannet og har været i køkkenet i søstrenes moderhus på Strandvejen i mange år og ligeledes på Stella Matutina. Sr. Birgit bor nu på Klostergårdens plejehjem på Strandvejen 91 C.

Sr. Hildegard Doods kom til Danmark fra Westfalen i Tyskland i 1957. Hun fik en kateket- og fritidspædagoguddannelse og har været aktiv i arbejdet med unge mennesker både på forskellige katolske skoler og i DUK. De seneste mange år siden 2003 har

Tre Sct. Joseph Søstre fylder rundt. Foto: Sr. Susanne Hoyos.

hun boet i Ringsted, hvor hun var en stor støtte i menigheden. I september 2019 flyttede sr. Hildegard ind i seniorbofællesskabet på Strandvejen 91 A i København. LR

Coronaen skyggede for biskoppens jubilæum

25-års jubilæet blev fejret i domkirken og under private forhold samme aften.

JUBILÆUM ”Når der er gået 25 år, er mange ting, i sagens natur, anderledes. Men vores fejring denne morgen er også meget anderledes end begivenheden, som har givet anledning til, at vi samles her, var for 25 år siden. Vi lever i besynderlige tider, men vi er ikke de eneste, der lever med disse begrænsninger”, sagde biskoppen

under jubilæumsmessen i domkirken den 7. maj, på 25-årsdagen for sin bispevielse, med deltagelse af ti personer, jf. forsamlingsforbuddet på over dette antal.

”I dagens evangelium [Joh 13, 16-20] hører vi Jesus sige til sine disciple, at en tjener ikke er større end sin herre; og en udsending ikke er større end den, som har udsendt ham. Det er en god formaning til mennesker i ledende funktioner, altså også biskopper. Der går naturligvis mange tanker igennem hovedet på én, efter alle disse år, og inspireret af Jesu ord i evangeliet, så håber jeg også, at jeg ikke i alt for høj grad har skygget for ham, jeg skal tjene, og som har sendt mig”, sagde biskoppen indledningsvist.

Udover at takke de tilstedeværende under messen takkede biskoppen også de mange mennesker, som ikke var der på dagen – ”det gælder alle de øvrige præster og diakoner, ordensfolk og gudviede, alle de mange lægfolk i domkirken og andre menigheder, på bispekontoret, og alle de mange, som har støttet og opmuntret mig gennem de 25 år”, sagde Czeslaw og håbede, at han på et senere tidspunkt kunne fejre sit bispejubilæum ”sammen med jer alle”.

Præstestuderende Daniel Ebert med den tro kopi af biskop Absalons hyrdestav. Foto: Jan Kozon.

Det var en lille sluttet kreds, der fejrede biskop Czeslaws 25-års bispejubilæum i domkirken, blandt dem generalvikar Niels Engelbrecht, som var den første præst, biskoppen ordinerede i 1996. Foto: Jan Kozon.

I slutningen af messen overrakte præstestuderende Daniel Ebert, som studerer i Rom men pt. er hjemme pga. coronavirusen, biskop Czeslaw en tro kopi af biskop Absalons hyrdestav, som findes på Nationalmuseet og som hans fadder Jan Schou møjsommeligt havde fremstillet i sit træværksted.

Under den efterfølgende søndagsmesse i domkirken fortalte biskoppen, at ”selv om torsdag ikke blev som planlagt, blev det alligevel en rigtig god dag”, og han takkede dem, som deltog i messen på selve dagen,

og for alle de lykønskninger, som kom ind i løbet af dagen i form af e-mails, via bispedømmets Facebook-side og på anden vis, og takkede ”for alle forbønner og tegn på opmuntring”.

På vegne af domkirkens sognepræst, pastor Marcos, og menighedsrådet overrakte ceremonimester Martin Ryom biskoppen et par kobberstik over den evige stad Rom, som biskoppen elsker så højt – kobberstik fra hhv. 1500- og 1800-tallet.

NM

Læsere skriver

Kommentar til Helge Clausens artikel i KO 6

Jeg har med interesse læst i Katolsk Orientering dit indlæg ’Og det blev forår og Danmark frit’.

Det er spændende at læse om Den katolske Kirke under besættelsestiden. Det ved vi ikke ret meget om.

Blandt de præster, som gjorde sig bemærket, nævner du pastor Geertz-Hansen. Men her må man heller ikke glemme pastor Georg Bertling. I 1939 var han kapellan ved Sct Ansgars Kirke i København.

Som tysker blev han af besættelsesmagten tvunget til at være soldat i den tyske hær. På den måde havnede han som tysk soldat i Rusland – hvor længe, ved jeg ikke. Han fortalte mig, at han med et militærskib kom tilbage til København, hvor biskop Suhr fik ordnet hans sag med de tyske myndigheder, hvorefter pastor Bertling atter blev kapellan i Sct. Ansgars Kirke indtil 1950.

En anden præst er pastor Frans Vervoort O.Præm. Han var sognepræst ved Sct. Noberts kirke i Vejle fra 1937-1956. Han måtte skjule sig for tyskere. Hvorfor? Han blev taget til fange og sad i fængsel i Frøslev.

Henri Kerkhofs, O.Præm.

Biskop Suhr

Efter læsning af Helge Clausens artikel ”Og det blev forår og Danmark frit” (K.O. 6, 1. maj 2020) får jeg lyst til at rejse til Rom for at besøge Vatikanarkivet. Jeg synes nemlig, det kunne være nok så interessant at læse, hvad vor daværende biskop Suhr talte med paven og præfekten for Propagandakongregationen om under sine besøg i Rom i 1940 og 1942. Suhrs spådom om, at Tyskland ville tabe krigen, var vel næppe det eneste, de drøftede.

Desuden kunne det være interessant at gå tilbage til efteråret 1938 for at undersøge den langvarige proces, der gjorde en relativ

ukendt dansk benediktinermunk uden den ifølge kirkeretten krævede licentiat- eller doktorgrad og uden pastoral erfaring til biskop i Danmark. Men ak, jeg er for gammel til det, så jeg ville ønske, at en yngre, dansk katolsk historiker ville påtage sig den opgave. En opgave der eventuelt kunne udvides til en undersøgelse af, hvad der ligger af oplysninger om Danmark i Vatikanets forskellige arkiver siden 1849.

Ville det ikke være noget for Sebastian Olden-Jørgensen?

Kaare Rübner Jørgensen, 2000 Frederiksberg

Juni

DET ALMINDELIGE KIRKEÅR

1. *hvid*. Mandag i 9.alm.uge. (I Ps).
Den salige Jomfru Maria, Kirkens Moder (m)
Sær. pf.
L.: 1 Mos 3,9-15.20 eller ApG 1,12-14
V: Sl 87,1-2.3+5.6-7
R: Herlige ting siges om dig du Guds by.
Ev.: Joh 19,25-34
2. *grøn*. Tirsdag i 9.alm.uge. (I Ps).
Eller *rød*. **Marcellinus og Peter**, martyrer (†303)
V: Sl 90,2.3-4.10.14+16.
R: Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.
L.: 2 Pet 3,12-15a.17-18. Ev.: Mark 12,13-17.
3. *rød*. Onsdag i 9.alm.uge. (I Ps).
Karl Lwanga og lidelsesfæller, martyrer (†1886)(m)
V: Sl 123,1-2a.2bcd.
R: Jeg løfter mine øjne til dig, Herre.
L.: 2 Tim 1,1-3.6-12. Ev.: Mark 12,18-27.
4. *hvid*. Torsdag. JESUS KRISTUS - DEN EVIGE YPPER-STEPRÆST(f)
Gl.Sær. pf.
L.: 1 Mos 22,9-18 eller Hebr 10,4-10
V: Sl 40, 7-8a.8b-9. 10-11ab.17
R: Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.
Ev.: Matt 26,36-42
5. *rød*. Fredag i 9.alm.uge. (I Ps).
Bonifatius, biskop og martyr (†754)(m)
V: Sl 119,157.160.161.165.166.168.
R: Stor er lykken, Herre, for dem, der elsker din lov.
L.: 2 Tim 3,10-17. Ev.: Mark 12,35-37.
6. *grøn*. Lørdag i 9.alm.uge. (I Ps).
Eller *hvid*. **Norbert**, biskop (†1134)
Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
V: Sl 71,8-9.14-15ab.16-17.22.
R: Herre, min mund skal forkynde din retfærdighed.
L.: 2 Tim 4,1-8. Ev.: Mark 12,38-44.
Bededag for præste- og ordenskald
7. *hvid*. **DEN HELLIGE TREENIGHEDS FEST** (h)
✠ (10. ALM. SØNDAG)
Gl.Cr.Sær. pf.
L.: 2 Mos 34,4b-6.8-9
V: TilfDan B (Dan 3) 52a.53a.54a.55a.56a
R: Lovprist og ophøjet til evig tid.
L.: 2 Kor 13,11-13
Ev.: Joh 3,16-18

Valfart til Øm
8. *grøn*. Mandag i 10.alm.uge. (II Ps).
V: Sl 121,1-2.3-4.5-6.7-8.
R: Min hjælp kommer fra Herren, himlens og jordens skaber.
L.: 1 Kong 17,1-6. Ev.: Matt 5,1-12.
9. *grøn*. Tirsdag i 10.alm.uge. (II Ps).
Eller *hvid*. **Efræm Syrer**, diakon og kirkelærer (†373)
V: Sl 4,2-3.4-5.7-8.
R: Løft dit ansigts lys mod os, Herre!
L.: 1 Kong 17,7-16. Ev.: Matt 5,13-16.
10. *grøn*. Onsdag i 10.alm.uge. (II Ps).
V: Sl 16,1-2a.4.5+8.11.
R: Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig!
L.: 1 Kong 18,20-39. Ev.: Matt 5,17-19.
11. *rød*. Torsdag i 10.alm.uge. (II Ps).
Barnabas, apostel (m)
V: Sl 65,10.11.12-13.
R: Dig skal vi lovprise, Gud på Zion.
L.: 1 Kong 18,41-46. Ev.: Matt 5,20-26.
Ad libitum læsninger til Barnabas:
L.: ApG 11,21b-26; 13,1-3
V: Sl 98,1.2-3ab.3c-4.5-6
R: For folkenes øjne har Herren åbenbaret sin retfærdighed.
Ev.: Matt 10,7-13
12. *grøn*. Fredag i 10.alm.uge. (II Ps).
V: Sl 27,7-8a.8b-9abc.13-14.
R: Herre, jeg søger dit ansigt.
L.: 1 Kong 19,9a.11-16. Ev.: Matt 5,27-32.
13. *hvid*. Lørdag i 10.alm.uge. (II Ps).
Antonius af Padova, præst og kirkelærer (†1231)(m)
V: Sl 16,1-2a+5.7-8.9-10.
R: Herre, du er min tilmålte del.
L.: 1 Kong 19,19-21. Ev.: Matt 5,33-37
14. *hvid*. **KRISTI LEGEMS OG BLODS FEST** (h)
✠ (11. ALM. SØNDAG)
Gl. Sekvens ad lib. Cr.Euk. pf.
L.: 5 Mos 8,2-3.14b-16a
V: Sl 147,12-13.14-15.19-20
R: Jerusalem, lovsyng Herren! *Eller* Halleluja!
L.: 1 Kor 10,16-17
Sekv (*ad lib*): Pris, o Sion, din forsoner
Ev.: Joh 6,51-58
15. *grøn*. Mandag i 11.alm.uge. (III Ps).
V: Sl 5,2-3.5-6.7.
R: Herre, læg mærke til min stønnen!
L.: 1 Kong 21,1-16. Ev.: Matt 5,38-42.
16. *hvid*. Tirsdag i 11.alm.uge. (III Ps).
Vilhelm, abbed (†1203) (m)
V: Sl 51,3-4.5-6a.11+16.
R: Gud, vær os nådig, for vi har syndet!
L.: 1 Kong 21,17-29. Ev.: Matt 5,43-48.
17. *grøn*. Onsdag i 11.alm.uge. (III Ps).
V: Sl 31,20.21.24.
R: Vær stærke, fat mod, alle I som venter på Herren.
L.: 2 Kong 2,1.6-14. Ev.: Matt 6,1-6.16-18.
18. *grøn*. Torsdag i 11.alm.uge. (III Ps).
V: Sl 97,1-2.3-4.5-6.7.
R: I retfærdige, glæd jer i Herren.
L.: Sir 48,1-14. Ev.: Matt 6,7-15.

I. vesper til Jesu Hjerter fest
19. *hvid*. Fredag. **JESU HJERTE FEST** (h)
✠ *Gl.Cr.Sær. pf*
L.: 5 Mos 7,6-11
V: Sl 103,1-2.3-4.6-7.8+10
R: Herrens troskab varer fra evighed til evighed mod dem, der frygter ham.
L.: 1 Joh 4,7-16
Ev.: Matt 11,25-30

International bededag for præsterne
2. vesper til Jesu Hjerter fest
20. *hvid*. Lørdag i 11.alm.uge. (III Ps).
Den salige Jomfru Marias reneste hjerte (m)
V: 1 Sam 2,1.4-5ab.6-7.8abcd
R: Mit hjerte jubler over Herren, min Frelser!
L.: Es 61,9-11 Ev.: Luk 2,41-51
21. *grøn*. **12. ALM. SØNDAG**.
✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
L.: Jer 20,10-13;
V: Sl 69,8-10.14+17.33-35.
R: Svar mig i din store trofasthed, Gud.
L.: Rom 5,12-15.
Ev.: Matt 10,26-33.

Kollekt for Bonifatiuswerk
22. *grøn*. Mandag i 12.alm.uge. (IV Ps).
Eller *hvid*. **Paulinus af Nola**, biskop (†431)
Eller *rød*. **John Fisher**, biskop (†1535), og **Thomas More**, martyrer (†1535)
V: Sl 60,3.4-5.12-13.
R: Giv frelse med din højre hånd, Herre, og hør os.
L.: 2 Kong 17,5-8.13-15a.18. Ev.: Matt 7,1-5.
23. *grøn*. Tirsdag i 12.alm.uge. (IV Ps).
V: Sl 48,2-3a.3b-4.10-11.
R: Gud lader sin by bestå til evig tid.
L.: 2 Kong 19,9b-11.14-21.30c-35a.36.
Ev.: Matt 7,6.12-14.
23. Tirsdag aften. **VIGILIEMESSE**
hvid. **JOHANNES DØBERS FØDSEL** (h)
Gl.Cr.Sær. pf
L.: Jer 1,4-10
V: Sl 71,1-2.3-4a.5-6ab.15ab+17
R: Fra fødslen har jeg støttet mig til dig.
L.: 1 Pet 1,8-12
Ev.: Luk 1,5-17

I. vesper til Johannes Døber
24. *hvid*. Onsdag. **JOHANNES DØBERS FØDSEL** (h)
Højtidens messe
Gl.Cr.Sær. pf
L.: Es 49,1-6
V: Sl 139, 1-3.13-14.15-16a
R: Jeg takker dig, fordi jeg er underfuldt skabt.
L.: ApG 13,22-26
Ev.: Luk 1,57-66.80
25. *grøn*. Torsdag i 12.alm.uge. (IV Ps).
V: Sl 79,1-2.3-5.8.9.
R: Befri os, Herre, for dit ærede navns skyld.
L.: 2 Kong 24,8-17. Ev.: Matt 7,21-29.
26. *grøn*. Fredag i 12.alm.uge. (IV Ps).
V: Sl 137,1.2-3b.3c-4.5-6.
R: Gid min tunge må klæbe til ganen, hvis ikke jeg husker på dig.
L.: 2 Kong 25,1-12. Ev.: Matt 8,1-4.
27. *grøn*. Lørdag i 12.alm.uge. (IV Ps).
Eller *hvid*. **Cyrrillus af Alexandria**, biskop og kirkelærer (†444)
Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**
V: Sl 74,1-2.3-4.5-7.20-21.
R: Glem ikke for evigt dine hjælpeløses liv!
L.: Klages 2,2.10-14.18-19. Ev.: Matt 8,5-17.
Lørdag aften: **VIGILIEMESSE**
27. *rød*. **PETER OG PAULUS, APOSTLE** (h)
Gl.Cr.Sær. pf
L.: ApG 3,1-10
V: Sl 19,2-3.4-5b
R: Deres røst når ud til verdens ende.
L.: Gal 1,11-20
Ev.: Joh 21,1.15-19

I. vesper til Peter og Paulus, apostle
28. *rød*. Søndag. **PETER OG PAULUS, APOSTLE** (h)
(13. ALM. SØNDAG)
✠ *Gl.Cr.Sær. pf*
L.: ApG 12,1-11
V: Sl 34,2-3.4-5-6-7.8-9
R: Herren befriede mig for al min frygt
L.: 2 Tim 4,6-8.17-18
Ev.: Matt 16,13-19
29. *grøn*. Mandag i 13.alm.uge. (I Ps).
V: Sl 50,16b-17.18-19.20-21.22-23.
R: Forstå det dog, I som glemmer Gud.
L.: Am 2,6-10.13-16. Ev.: Matt 8,18-22.
30. *grøn*. Tirsdag i 13.alm.uge. (I Ps).
Eller *rød*. **De første romerske martyrer**.
V: Sl 5,5-6b.6c-7.8.
R: Herre, led mig i din retfærdighed.
L.: Am 3,1-8; 4,11-12. Ev.: Matt 8,23-27.

Husk du kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Støtter mindre projekter
www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 8**, som udkommer den **12. juni 2020**, skal være KO i hænde senest den **25. maj 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 9**, som udkommer den **3. juli 2020**, skal være KO i hænde senest den **15. juni 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19
www.bedemandmadsen.dk
Michael Madsen Lars Kingo

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Pastor Mariano Cardillo,
Keld Dahlwad, pater Jesper Fich O.P.,
Jesper Storgaard Jensen.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske
husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 12.800 – ISSN 0902-297X.

Knud Johannes Christensen

*20. september 1924

†18. april 2020

Begravelsen har
fundet sted
Familien

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

Juni 2020

Fokus på hjertets forvandling:

- at de, der lider, må finde vej
i livet ved at lade sig røre af
Jesu Hjerter

Advokat Sandra Moll Dirscherl

Telefon: 60 66 34 35

E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk
www.sandramoll.dk

Fagområder:

- Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
- Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
– også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Det sker i bispedømmet/ Biskoppens kalender

Se mere på www.katolsk.dk

Annoncer

For booking af annonce, indstik eller yderligere
information, kontakt venligst Palle Vinther,
tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail:
annonce@katolskoriering.dk.

Palle Vinther

KO's annonsekonsulent står
klar til at hjælpe dig med dine
annoncemuligheder.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information,
kontakt venligst Palle Vinther,
tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Bøn i pandemiens tid

Den nuværende coronapandemi er en enestående mulighed for at ændre verdens kurs.

Tekst: Tina Beattie, professor i katolske studier ved Roehampton universitet, London

TANKER Coronapandemien minder os om, hvor indbyrdes afhængige mennesker er. Vi i de vestlige kapitalistiske demokratier konfronteres nu med det illusoriske i vore krav om autonomi, individualisme og fremskridt. Alt er pludseligt under forandring, væk er hverdagens rutiner og ritualer, og vi spørger med rette os selv, om alt mon bliver som før. Vi befinder os i et tomrum, udspændt mellem en fortid, der måske er forsvundet for altid, og en uforudsigelig fremtid.

I denne tid med selvisolering er det ikke overraskende, at kristne dagligt fylder de

sociale medier med bønner og velsignelser, hellige billeder og hjemmegjorte ritualer, livestreamede messer og virtuel tilbedelse. Der er mange grunde til denne bønssintensitet: angsten hos dem, der har sygdom og dødsfald tæt inde på livet; udmattelsen hos det sundhedspersonale, der dagligt sætter livet på spil for at hjælpe andre; ensomheden hos dem, der er afskåret fra resten af samfundet og ikke har nogen at henvende sig til; en opgivende holdning hos de fattige og hjemløse, migranterne og flygtninge, som alle befinder sig i samfundets periferi og hvis sparsomme adgang til omsorg og støtte

pludselig er væk. Det er også foruroligende at se, hvordan kristne på de sociale medier har været mere optaget af, hvordan man kunne bede i påskedagene end at bekymre sig om deres næste i nød, og hvordan de i fællesskab kunne yde omsorg og støtte for samfundets mest udsatte.

Forstyrres Kirkens rutiner?

Jeg vil ikke underkende betydningen af bøn og tilbedelse, især i påsken, de kristnes vigtigste højtid. Jeg vil heller ikke benægte, at mange kristne faktisk gør meget for at skabe et sikkerhedsnet under de mest trængende. Alligevel bliver jeg utilpas med al den hektiske aktivitet, som omgærdet det liturgiske online-liv netop nu. Nogle gange virker det som om, at coronavirussens mest alvorlige konsekvenser for os kristne her i Vesten er dens forstyrrelse af de kirkelige handlinger. Vor optagethed af vore egne kampe og afsavn får os til at glemme de mest desperate og fortvivlede mennesker

i verden, hvis situation af elendighed og marginalisering kun er blevet yderligere forværret af coronavirussen. Er problemet ikke, at vi dybest set forventer, at Gud opfører sig som en kapitalistisk herremand, der beskytter de rige hvide mennesker mod sygdommens plager, og det sociale og økonomiske kaos, som hver eneste dag rammer de allerfattigste?

Teodicéens problem viser sit grimme ansigt i disse tider, hvor teologer forsøger at besvare spørgsmålet: Hvorfor tillader Gud disse ting? Hvilken forklaring kan teologien give os i vor tro på Guds godhed, i en tid med sygdom, lidelse og død? Men coronavirussen stiller os ikke overfor en ny teologisk udfordring – pandemier er lige så gamle som menneskeheden selv og troen har altid skullet forholde sig til tragedier, traumer og katastrofer.

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 7
 22. maj 2020 · 46. årgang

PP
 DANMARK

Vores livsstil er ikke bæredygtig

Coronavirus hører til naturens orden, som inkluderer sygdom og død. Men dens udfordringer handler mere om os selv end om Gud. Globaliseringen har gjort det muligt for smitten at sprede sig hurtigt. Vi ved i dag, at en globaliseret forbrugerlivsstil, som mange i Vesten betragter som en selvfølge, ikke er bæredygtig. Konfronteret med pandemiens konsekvenser har vi opdaget, hvor hurtigt vi faktisk er i stand til at ændre vor livsstil. Alligevel peger meget på, at medmindre vi på langt sigt frivilligt ændrer vor livsstil i en mere bæredygtig retning, vil vi sandsynligvis blive ramt af en endnu værre krise, miljøkrisen.

Selv de værste pandemier vil i sidste ende forsvinde; men miljøkrisen vil bestå. Derfor er dette øjeblik af epokegørende betydning for alt liv på jorden. Mens mange af os længes efter at genoptage vore sociale relationer, at gense familie og venner, at få dagligdagen tilbage, må vi spørge os selv, om det "normale" er det samme som før pandemien. Hvordan kan vi indoptage de mere positive aspekter af denne underlige krisetid i vore institutioner og vor livsstil?

En glemt visdom

Pave Frans' rundskrivelse *Laudato si'* genlyder den katolske traditions glemte visdom om, at alt i Guds skaberværk er forbundet, og at alle livsformer afspejler noget af Treenighedens mysterium. I takt med, at den moderne vestlige kultur udviklede sig i tillid til videnskaben, fornuften og fremskridtet, blev vort forhold til den naturlige verden – herunder også vores egen krop – smittet med dualisme. Jordens rigidomme blev betragtet som varer, der kunne udnyttes, i stedet for

at være vidundere, vi kunne betages af. Menneskeheden blev opdelt i turister og omrejsende, der opfattede verden som én stor forlystelsespark, og hvor flygtninge, migranter og udnyttede arbejdere udgjorde bagsiden af den kapitalistiske forbrugsfest. Andre arter blev underlagt os og blev alene værdsat for deres nytte for os mennesker. Men i dag genopdager vi, hvad vores præmoderne forfædre hele tiden har vidst – at vi alle er en del af en skrøbelig og forunderlig livets symfoni, hvor alle forskellige arter og former i naturen er medspillere. Vi mennesker har et ganske stort ansvar for, hvordan vor adfærd påvirker denne ophøjede harmoni af det værende.

Jeg bor på en husbåd ved Themsen i London. Under pandemien har jeg hver dag roet over floden i kajak for at gå min morgentur i et naturområde. Her overraskes jeg igen og igen over, hvordan naturens lyde dukker op midt i storbyens uvante stilhed. For tiden letter eller ankommer der kun få fly til Heathrow lufthavn. Trafikstøjen er næsten forsvundet bortset fra ambulancernes sirener, der er en tydelig påmindelse for os om tiden netop nu. Fuglene synger for fuld hals om foråret, og i denne måned blomstrer buskene langs de næsten øde stier ved floden. Jeg sidder på bredden og kigger ud på vandet, der lyser gyldent i solnedgangen og forestiller mig, at jorden glæder sig over dette korte afbræk i den menneskelige aktivitets formålsløse destruktivitet. Når pandemien er ovre vil vi måske se, at den bedre luft i byerne har resulteret i, at færre er døde som følge af luftforurening.

FN's verdenssundhedsorganisation WHO anslår, at ca. 7 millioner mennesker dør hvert år som følge af luftforurening. Børn,

der bor i forurenede byer, får formentlig lungeskader, nedsat vækst og nedsat hjerneudvikling. Selv om pandemien skulle strække sig over flere måneder, vil den mindre luftforurening i byerne næppe kunne aflæses i disse tal. Miljøkrisen er en mere dødelig og snigende pandemi end enhver sygdom; men alligevel har den indtil nu næppe skabt nogen nævneværdig krusning på overflade af de forandringer, vi bliver nødt til at tage.

Hvad så bagefter?

Der er stadig flere beviser på, at den sparsomme menneskelige aktivitet i de seneste måneder har nedbragt luftforureningen ganske markant. Spørgsmålet er hvad der så sker, når krisen er overstået. For at der ikke blot bliver tale om et kortvarigt stop i vores hastige kurs mod en udslettende katastrofe, må vi kræve af vore regeringer, at de træffer radikale politiske, økonomiske og lovgivningsmæssige beslutninger. Det vil betyde enden på den neoliberale globale forbrugsfest, der har polstret de riges lommer og skubbet de fattige ud mod overlevelsens grænser. Det vil også betyde, at vi som led i vort normale liv må integrerer nogle af de vigtigste erkendelser, som livet under denne pandemi har givet os – og som vi måske har været glade for.

Jeg læste fornyelig den katolske filosof Josef Piepers bog *Leisure: The Basis of Culture* fra 1952. Den indeholder en kras kritik af modernitetens overdrevne arbejdsetik og det kollektive hukommelsestab, den har haft for vores evne til kontemplation, stilhed og at værdsætte skaberværket. Pieper opfordrer læserne til at genopdage kernen i vor menneskelighed ved at sætte pris på fritiden som en måde at give slip på vore bekymringer og frygt, og få os til at

kigge udover det moderne livs kedsomhed og adspredthed.

Sidste udkald?

Ordet 'krise' stammer fra det græske ord 'krisis'. I bibelsk sammenhæng refererer det græske ord til en tid med dømmekraft og beslutsomhed, til en tid med adskillelse og skelnen, hvor vi må vælge mellem liv og død, mellem godt og dårligt. Vi kan knytte det sammen med det bibelske begreb 'kairos', der henviser til et særligt øjeblik i tiden med potentiale til forandring. Denne krisetid er et sådant kairos-øjeblik – en mulighed som måske aldrig kommer igen. I lidelsens og dødens mørke mysterium kan coronavirussen vise sig at være et wake-up kald om at redde planeten. "Se, jeg stiller dig i dag over for livet og lykken, døden og ulykken" (5 Mos 30,15). Det er måske vores allersidste mulighed for at vælge livet og trivsel for de kommende generation. Jeg håber og beder til, at vi må træffe et klogt valg.

Oversættelse: Niels Messerschmidt.

Enheden er Helligåndens gave

Paven fornyer det økumeniske løfte i anledning af 25-året for 'Ut unum sint'.

Tekst: Niels Messerschmidt

ØKUMENI I et brev i anledning af 25-årsdagen for offentliggørelsen af Johannes Paul II's historiske rundskrivelse *Ut unum sint* – 'At de alle må være ét' – ønsker pave Frans at forny løftet om at styrke økumenien og arbejde for Kirkens enhed.

Johannes Paul II skabte overskrifter over hele verden, da han i rundskrivelsen fra 1995 inviterede "kirkeledere og deres teologer" til sammen med ham at "engagere sig i en tålmodig og broderlig dialog" om, hvordan biskoppen af Rom kan udøve sin tjeneste til gavn for de kristnes enhed.

Den polske pave understregede i *Ut unum sint*, at den økumeniske dialog må bygge på en "udveksling af gaver" mellem de forskellige kirkesamfund. Enhedens mål er Guds indre liv, som Gud ønsker, at vi alle skal tage del i. Derfor er økumeni ikke en slags appendiks til Kirkens traditionelle aktiviteter, men noget som gennemtrænger alt, hvad Kirken gør.

Johannes Paul II forklarede i rundskrivelsen, at han som pave har et særligt ansvar for enheden i Kristi Kirke. For Petersembedet og biskopperne i kommunion med det er etableret af Kristus som et varigt og synligt princip og fundamentet for enheden, så derfor kan fuld og synlig enhed kun opnås sammen med Kirken i Rom og med Peters efterfølger.

Tro og taknemmelighed

I brevet, stilet til kardinal Kurt Koch, præsident for det pavelige Råd for fremme af kristen Enhed, skriver pave Frans, at den hellige Johannes Paul II "ønskede, at Kirken på sin rejse mod det 3. årtusinde skulle være stadig mere opmærksom på Kirkens Lærers og Vorherres inderlige bøn om, at 'de alle må være ét'".

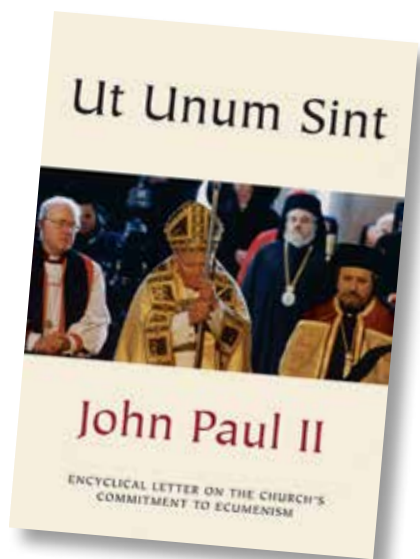
Rundskrivelsen *Ut unum sint* blev of-

fentliggjort Kristi Himmelfartsdag 25. maj 1995 "for at placere den under Helligåndens vartegn, skaberen af enhed i mangfoldigheden", bemærker Frans, og tilføjer: "I samme liturgiske og åndelige kontekst mindes vi den nu, og tilbyder den atter til Guds folk".

Ut unum sint bekræftede, skriver paven, at "en legitim mangfoldighed på ingen måde er i modstrid med Kirkens enhed, men snarere fremhæver dens pragt og bidrager meget til at opfylde dens mission".

Enhed – Helligåndens gave

"Faktisk er det kun Helligånden, som kan vække diversitet, mangfoldighed og samtidig skabe enhed [...] Det er Ham, som tilfører Kirken harmoni", citerer Frans fra *Ut unum sint*. "Og én ting er sikkert:

Forsiden på pave Johannes Paul II's historiske rundskrivelse fra 1995 om Kirkens forpligtelse til økumeni.

enheden er ikke primært resultatet af vores bestræbelser, men er Helligåndens gave".

"På denne årsdag takker jeg Vorherre for den rejse, Han har givet os mulighed for at vandre som kristne i stræben efter fuld enhed [...] Jeg deler også den sunde utålmodighed hos dem, der undertiden mener, at vi kan og bør gøre noget mere", skriver han.

"Men vi må ikke mangle tro og taknemmelighed. Der er blevet taget mange skridt i disse årtier for at helbrede århundreders og tusind års sår".

Pave Frans forklarer, at i dag er der vokset en gensidig forståelse og agtelse frem mellem kirkerne, som kan hjælpe med at overvinde fordomme, ligesom den teologiske dialog fortsat udvikler sig.

Møttet på lederne af de andre kristne kirker beder paven om, at vi "ligesom disciplene i Emmaus må erfare den opstandne Herres tilstedeværelse – han, som vandrer sammen med os og udlægger Skriften for os. Må vi genkende ham, når han bryder brødet, mens vi venter på den dag, hvor vi kan deltage i det samme nadverbord".

Ros til to initiativer

I brevet takker pave Frans medarbejderne i det pavelige Råd for fremme af kristen Enhed, som holder "bevidstheden om dette uigenkaldelige mål i live for Kirken".

Frans takker også rådet for dets arbejde og fremhæver to af dets seneste initiativer: en ny økumenisk vejledning til biskopperne, der bliver offentliggjort i efteråret, og lanceringen af tidsskriftet *Acta Œcumenica*, som skal kaste lys over rådets arbejde og "hjælpe alle, som arbejder i enhedens tjeneste".

Paven afslutter brevet med en opfordring til "at bede Helligånden om at lede vore skridt, og gøre det muligt for alle at høre kaldet om at arbejde for den økumeniske sag med fornyet styrke".

"Må Ånden inspirere til nye profetiske tilskyndelser og styrke broderkærligheden blandt alle Kristi disciple, 'for at verden skal tro' (Joh 17,21), til endnu større lovprisning af vor himmelske Fader".

Det levende brød

Prædiken til Kristi Legems og Blods Fest.

Læs mere på side

5

Ordensjubilæum

Cistercienserne 900 år.

Læs mere på side

8-9

Kirken i Danmark

Corona i kirken, besøgsvenprojekt i Caritas.

Læs mere på side

12-13

Materiale til de nordiske familiedage tilgængeligt på nettet

Aflysningen af det katolske familietræf i Norge kommer nu alle de nordiske familier til gode.

FAMILIEN Ligesom så mange andre begebenheder er også de nordiske familiedage, der skulle være afholdt i dagene 21.-24. maj på Haugetun Folkehøyskole i Frederikstad, Norge, blevet aflyst på grund af coronapandemien. Det skete på et tidspunkt, hvor arrangørerne var langt henne i deres forberedelser til det katolske familiearrangement. For at deres indsats ikke skal have været forgæves, har arrangørerne besluttet at gøre store dele af materialet tilgængeligt

ikke kun for de personer, som havde registreret sig som deltagere, men for alle katolske familier i de nordiske lande. Det sker i form af en hjemmeside med ressourcer, som arrangørerne håber kan hjælpe familierne med at leve deres tro, hvilket i den nuværende situation har været besværliggjort blandt andet af kirkelukninger, aflysning af lokale arrangementer osv.

På hjemmesiden findes bidrag fra en række af de personer, *Fortsettes side 3* ▶

Læs Flere Bøger

KATOLSK WEBSHOP WWW.PASTORAL.DK

10% rabat når du bruger rabatkoden 'katolsk3ko'

KO mener

Opridset af en ny fremtid

I 2015 udsendte pave Frans en rundskrivelse, der tilføjede nye facetter til den katolske sociallære og indeholdt en køreplan for, hvordan man opbygger et mere retfærdigt og menneskeligt samfund, i respekt for hele skaberværket.

I anledning af femårsdagen for offentliggørelsen af *Laudato Si'* vil Vatikanet, fra den 24. maj og ét år frem, fremhæve de initiativer, idéer, erfaringer og 'bedste praksis', som hidtil er gjort i rundskrivelsens ånd – som en hjælp til at reflektere over rundskrivelsens budskab, mens verden kæmper med coronapandemiens følger.

En af *Laudato Si'*s fortjenester er, at den hjælper os med at forstå al tings forbundethed: miljøspørgsmål skal altid ses i sammenhæng med sociale spørgsmål, klimaforandringer, migration, krig, fattigdom og underudvikling. Disse er alle sider af én og samme krise, der – før den er økologisk – i udgangspunktet er en etisk, kulturel og åndelig krise.

Årsagen til den økologiske krise, skriver han, ligger netop i den kendsgerning, at "en bestemt måde at forstå menneskeligt liv og aktivitet på er gået galt, hvilket har medført alvorlig skade for verden omkring os".

Fremfor at stole blindt på det 'teknokratiske paradigme', hvor "det teknologiske menneske opfatter naturen som forudsætningsløs, saglig, som noget givet, som noget der kan udnyttes", må vi tage afsæt i den konkrete virkelighed, menneskets objektive situation, at jordens ressourcer er begrænsede, skriver paven.

Mennesket har altid grebet ind i naturen; "men igennem lang tid var det karakteristisk, at det skete i overensstemmelse med og i respekt for de muligheder, som frembød sig selv". De sidste årtiers rovdrift på jordens ressourcer får paven til at skrive, at nu er "tiden inde til at vise virkeligheden og de grænser, den sætter, fornyet opmærksomhed, for det er betingelsen for en sundere og mere frugtbar udvikling for individet og for samfundet".

Selv om pandemien burde have fået os til at stoppe op, bemærkede Frans i en prædiken 27. marts, at "vi bevæger os fremad med radbrækkende fart, og vi føler os magtfulde og i stand til alt. Grådige efter gevinst lader vi os indfange af ting og lokkes af hastværk. Vi stoppede ikke, da Du irettesatte os; vi blev ikke vækket af krig eller uretfærdigheder overalt i verden, og vi lyttede ikke til de fattiges eller vor skrantende planets nødråb".

Pandemien har udstillet vor egen skrøbelighed og magtesløshed. I denne prøvelsens stund er vi derfor alle kaldede til at vælge "hvad der virkelig betyder noget og hvad der er forbigående", siger Frans.

Laudato Si' kan hjælpe os med at aftegne konturerne til et mere retfærdigt samfund, hvor alt menneskeligt liv forsvares; hvor alle har adgang til sundhedspleje; hvor ingen føler sig overflødiggjorte, og hvor naturen ikke bliver udplyndret, men opdyrkes og bevares til gavn for de kommende generationer. Måtte vi bruge tiden indtil 24. maj næste år til, i lyset af denne og kommende pandemier, til at lægge vise og langsigtede planer. *Laudato Si'* giver os et sådan overblik.

NM

Sr. Faustina Kowalska: Ny mindededag i Kirkens liturgiske kalender

Den polske ordenssøster forbindes især med det ikoniske billede af den barmhjertige Jesus og andagten for Guds Barmhjertighed.

MINDEDAG Pave Frans har besluttet at indføre en mindededag for den hellige sr. Faustina Kowalska i Den romersk-katolske Kirkes liturgiske kalender, som en valgfri mindededag den 5. oktober.

Vatikanets liturgikongregation udsendte et dekret den 18. maj, på 100-årsdagen for den hellige Johannes Paul II's fødsel. Den polske pave kanoniserede sr. Faustina i april 2000 som den første nye helgen i det nye årtusinde.

Dekretet siger, at pave Frans traf beslutningen på opfordring fra mange præster, ordensfolk og lægassociationer, og efter nøje at "have overvejet den indflydelse sr. Faustinas spiritualitet har flere steder i verden".

Fra 1934 og frem til sin død i 1938 nedskrev sr. Faustina sine visioner af og samtaler med Jesus i en dagbog, der senere er blevet udgivet på mange sprog, og som siden har resulteret i den verdensomspændende udbredelse af andagten til Guds barmhjertighed.

Sr. Faustina blev født i en landsby nær Łódź i 1905 og døde i Kraków i 1938. Allerede som barn oplevede hun et ordenskald, og hun indtrådte i 1924 i kongregationen 'Søstrene af den salige Jomfru Maria af Barmhjertigheden' (*Congregatio Sororum Beatae Mariae Virginis a Misericordia*).

Sr. Faustinas navn forbindes især med det nu berømte billede af Den barmhjertige Jesus, som kendes over hele verden. Den 22. februar 1931 så hun i et syn Jesus komme gående hen imod sig iført en hvid klædning med bælte om livet. Ud fra hans hjerte strålede et rødt og hvidt lys: hans ene hånd var hævet til velsignelse, og med den anden hånd berørte han sit hjerte. Jesus bad hende male et billede af, hvad hun så, og under billedet skulle der stå: 'Jesus, jeg stoler på dig'. Jesus ønskede, at billedet skulle æres, først i søstrenes kapel

og siden over hele verden, og på en særlig måde æres den 1. søndag efter påske, som Guds Barmhjertigheds søndag, som pave Johannes Paul II indstiftede i 2000.

Den polske paves liv var i øvrigt tæt knyttet til Guds Barmhjertigheds søndag. Han døde den 2. april 2005 på vigilien til Guds Barmhjertigheds søndag, han blev saligkåret på samme søndag i 2011 og helgenkåret samme søndag i 2014.

NM

Hellige Faustina Kowalska med billedet af Den barmhjertige Jesus, sådan som hun så ham i et syn i 1931.

Advarer om stigende fattigdom i Europa

Coronapandemien rammer især de svageste og kræver en samordnet EU-indsats, siger Caritas Europa.

APPEL Caritas Europa advarer om stigende fattigdom i EU-landene som følge af coronapandemien, og de opfordrer til, at de igangværende drøftelser om EU's kommende budget frem til år 2027 tager højde for det.

"Solidaritet er mere akut end nogensinde for at nedbringe fattigdommen i Europa og over hele verden, især i lyset af coronapandemiens ødelæggende effekter", skriver Caritas Europa, paraplyorganisation for medlemsorganisationer i 46 lande, i en erklæring:

"Vi opfordrer EU's medlemslande til at gå sammen og prioritere de fælles interesser frem for nationale særinteresser, og enes om EU's næste syvårige budget. Millioner

af EU-borgere nyder ligesom unionens nabolande og udviklingslande godt af EU's finansiering – alt dette står på spil, hvis der ikke opnås enighed".

"I dag står de europæiske lande overfor store globale udfordringer, der påvirker deres befolkninger uden undtagelse. Det er tydeligt i lyset af Covid-19 sundheds- og økonomikrisen", skriver paraplyorganisationen i deres appel til Europadagen den 9. maj. Caritas Europa er den ene af i alt syv regioner i Caritas Internationalis og samarbejder tæt med Rådet for de katolske biskopkonferencer i Europa (CCEE), Kommissionen for biskopkonferencerne i EU (COMECE) og Den internationale alliance af katolske

Udviklingsagenturer (CIDSE).

"Disse udfordringer viser med al tydelighed, at det europæiske samarbejde er vigtigt, og at intet land kan tackle disse udfordringer på egen hånd. Den europæiske solidaritet er i dag, ligesom for 70 år siden, altafgørende".

I en anden appel advarer de tyve jesuitiske provinser i Europa om en voksende "eksistentiel trussel" mod EU's institutioner fra uenigheden medlemslandene imellem under pandemien, og de opfordrer til "radikale ændringer", herunder at omlægge landenes militæruddgifter til områderne sundhed, social omsorg og støtte til flygtninge og asylansøgere.

"Paradoksalt nok er det på dette tidspunkt med tomme kirker, at folk genopdager det kristne kald til solidaritet", skriver jesuitterne i deres appel: "Denne opmærksomhed bør være et incitament til forandring, da det, at hjælpe folk med at vokse i den moralske dyd solidaritet, er en del af Kirkens mission".

NM

Vatikanet spænder livremmen ind

Coronapandemien og dens effekter kan aflæses i 2020-budgetudkastet for Vatikanstaten.

Tekst: Niels Messerschmidt

ØKONOMI Verdens mindste stat, Vatikanstaten, er for tiden hårdt ramt af færre turister og andre afledte effekter af coronapandemien. Iagttagere vurderer, at krisen vil ramme det i forvejen økonomisk svækkede Vatikanet, der har indtægter for ca. 270 mio. euro og udgifter for ca. 320 mio. euro, ganske hårdt.

Vatikanstatens strukturelle underskud bliver normalt dækket af overskud genereret fra *Istituto per le Opere di Religione* (IOR), populært kaldet 'Vatikanbanken', og Vatikanstatens eget driftsoverskud, som normalt udgør ca. 60 mio. euro.

Disse to traditionelle redningskranser kan Vatikanstaten ikke klynge sig til i år. I 2019 havde IOR et overskud på 17,5 mio. euro; men overskuddet i år er allerede faldet ganske markant på grund af turbulensen på aktiemarkedene samt Den hellige Stols beslutning om at investere mere i etiske aktier, som typisk giver et mindre afkast end andre typer aktier.

Vatikanstaten har traditionelt nydt godt af sine verdensberømte museer, hvis entréindtægter årligt løber op i ca. 100 mio. euro.

Men museerne har allerede mistet 17 mio. euro i indtægter under pandemien, og her er endda ikke medregnet mistede indtægter fra souvenirbutikkerne.

Men selv om Vatikanets museer atter er åbne, vil udenlandske turister, som traditionelt lægger mange penge i museets kasser, ikke kunne besøge Rom i en rum tid fremover pga. flyforbuddet.

Smalhals flere steder

Udover IOR og museerne forventes også andre af Den hellige Stols aktiviteter at lide som følge af pandemien. Således meddelte *Amministrazione del Patrimonio della Sede Apostolica*, der administrerer Pavestolens ejendomsportefølje til en samlet værdi af 2-3 mia. euro, i starten af nedlukningen, at det kunne blive nødvendigt at reducere huslejen i deres ejendomme for butiksejerne, hvis aktiviteter var ramt af krisen.

Kollekten til Det hellige Land, som indsamles i kirkerne verden over i foråret, er blevet udskudt til den 4. oktober, og det indsamlede beløb forventes også at blive negativt påvirket af krisen. Det gælder

også efterårets Peterspenge-kollekt, som finansierer pavelig velgørenhed og bidrager til at dække Den romerske Kuries udgifter.

Under et møde den 4. maj med dikasteriernes leder omdelte paven et dokument, hvoraf fremgik, at afkastet af Vatikanstatens investeringer indtil nu har hjulpet Den hellige Stol med at polstre sig mod krisens konsekvenser – blandt dem en meget omtalt ejendomshandel i London, der p. t. efterforskes af Vatikanets egne jurister.

Den italienske avis *Il Messaggero*, som har offentliggjort dokumentet, vurderer, at dette års Peterspenge-kollekt kan falde til 68 mio. euro sammenlignet med 97. mio. euro i 2019.

Flere scenarier

Vatikanets økonomisekretariat har i lyset af udviklingen udarbejdet tre mulige scenarier. I det mest optimistiske skøn forventes et fald i indtægterne på mellem 30 og 50 procent, mens Vatikanstatens udgifter samtidig holdes i ro. Dette vil resultere i et underskud på ca. 70 mio. euro i år.

Det mest pessimistiske scenarie kalkulerer med et indtægtsfald på op imod 80 procent, og hvor det samtidig ikke er lykkedes at holde udgifterne i ro. Det vil resultere i et rekordstort underskud på ca. 150 mio. euro i år.

Da Den hellige Stol kun har få muligheder for at øge sin omsætning, siger det sig selv, at man bliver nødt til at nedbringe sine udgifter – men også her har Vatikanstaten kun et lille manøvrerum. Det er svært at skære ned på den pavelige velgørenhed (som årligt andrager 24 mio. euro) eller på Vatikanstatens arbejdsstyrke (hvor de 3.000 medarbejdere tegner sig for 44 procent af Vatikanstatens budget). Pave Frans har nemlig afvist at afskedige medarbejdere, navnlig lægfolk med familier.

I stedet har Vatikanstaten indført ansættelsesstop og sat eventuelle forfremmelser i bero. Økonomisekretariatet har indført "et fleksibelt lønsystem", som skal honorere fleksible og forandringsparate medarbejdere, især på ledelsesniveau. Kuriens ansatte er desuden blevet bedt om at reducere deres rejseaktivitet og mødeaktivitet i Rom.

Desuden håber Vatikanstaten, at udsættelsen af store internationale begivenheder som fx verdens ungdomsdagene og familiedagene også vil have en gunstig effekt på bundlinjeresultatet.

Snart helgen

Pave Frans har under en audiens med Helligkåringkongregationen givet den autorisation til at promulgere otte nye dekretter: tre af dem godkender mirakler sket på forbøn af tre salige – hvilket åbner vejen for snarlig helgenkåring. Én af dem er franske Charles de Foucauld.

Charles de Foucauld, født 1858 i Strasbourg, voksede op i en adelig familie. Mistede som 6-årig sine forældre og voksede op hos sin bedstefar. Fulgte i 1876 i bedstefarens fodspor og indtrådte på militærakademiet Saint-Cyr.

Som officer kæmpede de Foucauld i Algeriet mod araberne, men fik efterhånden respekt for dem og den store gæstfrihed, han fandt i selv de fattigste muslimske hjem, og begyndte at lære arabisk. I 1882 forlod han hæren og deltog herefter i ekspeditioner i Nordafrika.

I 1886 bosatte de Foucauld sig i Paris og fortsatte med at studere arabisk og islam. Gennemgik en religiøs omvendelse og indtrådte i 1890 hos trappisterne. Tiden i ordenen var ikke uden problemer, idet trappisterne ønskede, at han skulle blive præst, mens de Foucauld drømte om at leve et liv som eneboer i ørkenen. Kort efter at være indtrådt i ordenen blev han efter eget ønske sendt til et kloster i Syrien.

I 1897 flyttede han til Palæstina, hvor han gik til hånd som arbejdsmand ved et kloster i Nazareth. I 1901 blev han præsteviet og rejste til Sahara, nær Marokko, for at leve som eremit-missionær blandt ikke-kristne. Her skrev han regler for et lille samfund af kristne, som han drømte ville leve med ham i ørkenen.

De Foucauld levede resten af sit liv dér, først nær en fransk militærbase, senere i en landsby i Syd-Sahara. Han brugte tiden på bøn, udarbejdede en tuaregisk ordbog og grammatik, oversatte Det nye Testamente til tuaregisk og oversatte tuaregisk poesi. Tuaregerne respekterede ham for hans gæstfrihed og fromhed, og de Foucauld lod dem have deres tro i fred. Han blev dræbt i 1916 under et røveri.

Efter sin død blev de Foucauld kendt især gennem biografien skrevet af René Benzin i 1921. Inspireret af denne grundlagde René Voillaume i 1936 fællesskabet Jesu Små Brødre; i 1939 grundlagde Madeleine Hutin Jesu små søstre.

Charles de Foucauld blev saliggjort 13. november 2005 af Benedikt XVI. NM

Billede fra et tidligere års møde mellem pave Frans og Den romerske Kuries ledere. Foto: L'Osservatore Romano.

► Fortsat fra side 1 som var blevet inviteret til at skulle tale på familiedagene samt fra flere pastorale medarbejdere i de nordiske lande, fx kardinal Anders Arborelius' keynote-tale 'The Family – A School of Faith, Hope and Charity' og pater Hallvard Hole OFMs kateketiske oplæg til familiedagene. Karmeliter søstre i Tromsø har stillet to smukke farvelægningsbøger til rådighed, som skildrer den hellige Josefs og den hellige Thérèse af Jesusbarnets liv. Søster Sofie Hamring OP, en af hovedtalerne, har stillet en bred vifte af ressourcer til unge og deres forældre til rådighed om kroppens teologi, ligesom bispedømmet Oslos pastorale afdeling har fremstillet en forenklet præsentation af pave Frans' rundskrivelse *Laudato Si'* til brug for familierne. Hjemmesiden indeholder også forslag til bønner, bibellæsning i familierne og sange samt links til de forskellige pastorale medarbejdere i de fem nordiske lande – og til det

kulturhistoriske museum i Oslo, hvor man kan få en guidet tur gennem en udstilling om norsk religiøs kunst fra middelalderen.

Hjemmesiden findes på adressen <http://nordicfamilydays2020.katolsk.no>.

NM

Odwiedziny w języku ojczystym - Besøg på modersmål

Jestes starsza osoba i masz zyczenie odwiedzin przez osobę, która zna język polski ?

Få en besøgsven fra Besøg på modersmål. Det er både for mænd og kvinder. Caritas samarbejder med Verdens Kvinder i Danmark om projektet Besøg på Modersmål. Læs mere på www.besoegpaamodersmaal.dk Kontakt: kontakt@verdenskvinder.dk / 60 13 33 96

Det klikker vi på

Katolikkers yndlingslinks

Foto: Christine Riegels.

Maria Hammershøj er 49 år, bachelor i indianske sprog og kulturer og ansat i mange år i forlagsverdenen – først blandt andet på Politikens Forlag og Aschehoug – senere i otte år på Bloomsbury Publishing i London, hvor hun arbejdede med kontrakter, rettigheder og copyright. I august sidste år blev hun generalsekretær for Caritas Danmark.

Maria er optaget af menneskerettighederne og forholdet mellem mennesket og teknologien. Hun er medlem af den kristne tænketank Eksistensen, som udgiver det gratis nettidsskrift Omtanke, der er et produkt af tænketankens møder. Aktuelt læser hun meget om sociale og etiske problemstillinger i AI (computerstyret kunstig intelligens). Til september holder hun oplæg om AI i tænketanken.

Hvad er dine yndlingslinks?

Kristeligt Dagblad og the Guardian. Kristeligt Dagblad har efter min mening den bedste udlandsredaktion og kultur, og så følger jeg med i the Guardian om alt i London. Specielt synes jeg, at avisen har en god trosredaktør. Jeg følger primært med i Church of England, der er midt i en brydningstid med kvindelige biskopper og misbrugssager. Ærkebiskoppen af Canterbury er i øvrigt en god fortaler for katolsk sociallære.

Og så følger jeg Theos Think Tank – en økumenisk tænketank med faktabaseret stof om religion. Den citeres ofte både i printmedier og digitale medier. Theos deltager i debatter om migration, klima, menneskerettigheder m.m. Jeg arbejdede med dem i London og var med til at udgive nogle af tænketankens bøger. En af dem hed *'The Political Samaritan: How Power Hijacked the Parable'* – en analyse af alle de gange, den stakkels samaritaner er blevet misbrugt politisk.

Jeg anbefaler også the Tablet, der er stærk både i tros- og kulturstof. En kollega på Bloomsbury sad i dens bestyrelse, og mange af vores forfattere skrev i den. Bladets 100-års fødselsdag i 2015 blev fejret med en katolsk litterær festival under titlen *'Exploring the Catholic Imagination'*. Det var den bedste litterære festival, jeg har været til, og jeg har været til mange.

Og så læser jeg al Jazeeras nyhedssite. Nyhederne er på arabisk og engelsk og i store træk de samme som her; men der er flere historier om de arabiske lande og mange opdateringer om religion. De har hovedsæde i Abu Dhabi.

Læs om Theos Think Tank på theos-thinktank.co.uk.com, Eksistensen på t-eksistensen.dk, the Tablet på thetablet.co.uk og al Jazeera på aljazeera.com.

LR

Johannes Paul II's forældre på vej mod saligkåring?

Deres proces blev formelt åbent i Wadowice den 7. maj.

PROCES En ceremoni, der markerede åbningen af saligkåringprocessen af Karol og Emilia Wojtyła – Johannes Paul II's forældre – fandt sted den 7. maj i domkirken i Wadowice. Under ceremonien nedsatte ærkebiskopedømmet Kraków det tribunal, som skal indsamle vidnesbyrd om forældrenes liv med henblik på en mulig saligkåring.

Efter tribunalets første møde koncelbrerede Krakóws ærkebiskop Marek Jędraszewski ved en messe, som blev live-streamet, med kardinal Stanisław Dziwisz, pave Johannes Paul II's mangeårige personlige sekretær.

Henvendt til ærkebiskoppen og de forsamlede præster sagde kardinal Dziwisz, at han flere gange havde hørt Karol Wojtyła junior omtale sin forældre som "hellige".

Stor glæde i Polen

I et interview med Catholic News Agency sagde den polske bispekonferences talsmand, pater Paweł Rytel-Andrianik, at "saligkåringprocessen af Karol og Emilia Wojtyła [...] først og fremmest vidner om denne særlige familie og dens store rolle i at forme det hellige og store menneske, den polske pave. [...] Derfor er det en stor glæde at åbne saligkåringprocessen, at takke Gud for Emilias og Karol Wojtyłas liv og for, at vi nu lærer dem mere indgående at kende. Deres liv vil tjene som forbillede for de mange familier, som efterstræber hellighed".

Sagens postulator, pater Sławomir Oder, der også førte opsyn med Johannes Paul II's

helgenkåringproces, udtalte til Vatikanets medier, at åbningen af saligkåringprocessen har vakt stor glæde i Polen.

"Jeg mindes de ord, Johannes Paul II sagde under helgenkåringssessen for den salige Kunigunde (Kinga) af Polen, hvor paven sagde, at helgener fødes af hellige [forældre], næres af deres hellige liv og herigennem selv tilskyndes til hellighed", sagde postulatoren og tilføjede:

Den hellige Johannes Paul II's forældre, Karol og Emilia Wojtyła, er nu genstand for en saligkåringproces, som officielt åbnede i starten af maj.

"I den forbindelse talte han om familiens særlige rolle som det privilegerede sted, hvor helligheden finder sine rødder og sine første kilder, og hvorfra den henter næring livet igennem".

Faderens død vakte præstekaldet

I domkirken i Wadowice, hvor Wojtyła-ernes saligkåringproces officielt blev åbnet, blev den hellige Johannes Paul II døbt som barn den 20. juni 1920. Kirken ligger i øvrigt skråt overfor det sted, hvor familien Wojtyła boede og hvis hjem nu er indrettet som museum.

Pavens far, Karol Wojtyła senior (1879-1941), var officer i den polske hær, mens moderen Emilia (f. Kaczorowska 1884-1929) var uddannet skolelærer. Parret blev gift i Kraków i 1906 og fik tre børn: Edmund (1906-32) der uddannede sig til læge, men døde efter at en patient havde smittet ham med skarlagensfeber, og Olga (1916), der døde kort tid efter sin fødsel. Da Emilie blev gravid for tredje gang rådede lægen hende til at få foretaget en abort på grund af hendes skrøbelige helbred; men det nægtede hun.

Efter at have født Karol Józef junior, den senere pave (1920-2005), valgte hun at arbejde som syerske på deltid, men døde 45 år gammel, lige inden Karol junior var fyldt ni år, af et hjerte-og-nyresvigt.

Karol Wojtyła senior var underofficer i den østrigsk-ungarske hær og kaptajn i den polske hær, og døde i Kraków, mens Polen var besat af Nazityskland. På det tidspunkt var Karol junior tyve år og arbejdede i et stenbrud. Da han den 18. februar vendte hjem efter arbejdet fandt han sin far død og vågede herefter hele natten i bøn over faderens afsjælede legeme. Kort tid efter vakttes præstekaldet i den unge Karol Wojtyła.

"Gud har besøgt sit folk"

Pave Frans fremhævede i en prædiken tre særlige kendetegn ved den hellige Johannes Paul II i anledning af 100-årsdagen for hans fødsel.

Tekst: Niels Messerschmidt

MINDEMESSE Den 18. maj, på 100-årsdagen for Karol Wojtyłas fødsel, fejrede pave Frans messe ved den polske paves grav i Peterskirken. I messen deltog også kardinal Angelo Comastri, Peterskirkens ærkepræst, den pavelige almissegiver kardinal Konrad Krajewski, monsignor Piero Marini, Johannes Paul II's ceremonimester gennem 18 år, og den polske ærkebiskop Jan Romeo Pawłowski, leder af Statssekretariatets tredje afdeling.

"Herren glæder sig over sit folk" (Sl 149, 4), som vi sang i vekselsangen mellem læsningerne, er noget som Israels folk gentog med glæde [...] Det samme sagde folkeskaren, der fulgte Jesus og så hans under: 'Gud har besøgt sit folk' (Luk 7,16)". Med disse ord indledte pave Frans i sin prædiken og han fortsatte:

"I dag kan vi sige: For hundrede år siden besøgte Herren sit folk. Han sendte en mand, forberedte ham til at være biskop og til at lede Kirken. Når vi mindes Johannes Paul II gentager vi dette: 'Gud har besøgt sit folk', og 'Han har sendt os en hyrde'".

Pave Frans fremhævede herefter tre vigtige kendetegn ved sin polske forgænger.

Tre kendetegn

"Vi finder mange af Den gode Hyrdes 'kendetegn' i Johannes Paul II", sagde pave Frans og nævnte de tre kendetegn: bøn, nærheden til folket og kærlighed til retfærdigheden.

"Den hellige Johannes Paul II var en Guds mand for han bad, og han bad meget! Det er en biskops vigtigste opgave at bede, og det vidste han og det gjorde han", sagde Frans: "Han lærte os, at når en biskop ransager sin samvittighed ved dagens slutning, må han spørge sig selv: 'Hvor mange timer har jeg bedt i dag?'"

"Et andet kendetegn ved Johannes Paul II var, at han var nærværende", sagde Frans: "Han holdt sig ikke væk fra mennesker. Tværtimod: han tog ud og opsøgte dem, han rejste verden rundt for at besøgte sit folk, opsøge dem og være dem nær".

Frans fastslog, at en hyrde altid er nær sit folk. For ellers er han ikke en hyrde, men en hersker og en administrator. Og en hyrde er netop kendetegnet ved at være nær folk. "Den hellige Johannes Paul II gav os et godt eksempel på dette ved at være nær både store og små, ved at være nær dem i ens nærhed og dem, der befinder sig langt

væk. Han var dem altid nær".

Det tredje kendetegn ved Johannes Paul II var hans kærlighed til retfærdigheden. "Han higede efter retfærdighed, social retfærdighed og folkets retfærdighed, og den retfærdighed, der fordriver krig. Altid en ægte retfærdighed! Netop derved var den hellige Johannes Paul II en barmhjertighedens mand, fordi retfærdighed og barmhjertighed går altid hånd-i-hånd og ikke kan adskilles", sagde Frans.

"Når vi omtaler denne retfærdige og barmhjertige mand, husker vi, hvor meget Johannes Paul II gjorde for at få mennesker til at forstå Guds barmhjertighed. Vi husker, hvordan han fremhævede den hellige Faustinas hengivenhed – den liturgiske mindedag, som fra og med i dag gælder for hele Kirken (se side 2). Han vidste, at Guds retfærdighed har et barmhjertigt ansigt. Og han efterlod os denne gave – en barmhjertig retfærdighed og en retfærdig barmhjertighed".

"Lad os derfor i dag bede den hellige Johannes Paul II om at give os, navnlig Kirkens præster, men også alle andre, nåden til at bede og være nærværende, og at skænke os den barmhjertige retfærdigheds og den retfærdige barmhjertigheds nåde", afsluttede pave Frans sin prædiken under messen ved den polske paves grav i Peterskirken.

”Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra himlen”

Prædiken til Kristi Legems og Blods fest søndag den 14. juni.

TEKST: Pastor Benny Blumensaat, Skt. Nikolaj kirke, Esbjerg

PRÆDIKEN Søndagens evangelielæsning er fra Johannesevangeliet 6,51-58: ”Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra himlen, siger Herren; den, der spiser af det brød, skal leve til evig tid”.

Kristi Legems og Blods fest, kendt på latin som Corpus Christi, er en af de mest betydningsfulde fester, vi fejrer i det liturgiske år. Vi har i den grad brug for at genopdage ærefrygten og storheden i denne fest, for den eukaristiske Jesus er helt og fuldt tilstede, som det udtrykkes så stærkt, når vi beder i Barmhjertighedens Rosenkrans: ”Evide Fader, vi frembærer for dig, din elskede Søns, vor Herre Jesu Kristi legeme og Blod, Sjæl og Guddommelighed for at sone vores synd og hele verdens synd”.

Når vi i Esbjerg har haft eukaristiske helbredelsesmesser og fader Kevin går gennem kirken med Jesus i monstransen, beder sr. Briega altid med ordene: ”Se på Jesus, ræk dine hænder op imod Ham, det er Jesus”.

Hvad enten det er i Esbjerg, i Slagelse, i Lourdes, ja, overalt hvor der er sakramental tilbedelse og processioner, finder velsignelser og helbredelser sted.

Lad os i vor tid bede om en ny eukaristisk bevægelse, således at Jesus må blive tilbedt dag og nat i monstransen på alteret og i tabernaklet, og bragt ud i byens gader og stræder. Måske en nordisk eukaristisk kongres i København kunne sætte fokus på vigtigheden af Eukaristien i alle dens former også her i Norden, hvor processioner m.m. er fremmedartet for mange?

Sakramental tilbedelse

Mens jeg var præstestuderende i London, besøgte jeg klostret i Tyburn, hvor søstrene indbyder til evig tilbedelse, dag og nat, og hvor mange præste- og ordenskald er blevet grundlagt. Det er et af de utallige klostre, hvor sakramental tilbedelse er en del af dagligdagen. Måtte sakramental tilbedelse også blive en del af dagligdagen i vore menigheder; man kunne starte fx med tilbedelse efter messerne.

Pave Benedikt XVI har udtalt om forholdet mellem ’fejring og tilbedelse’ af Eukaristien, at han gerne vil benytte dagens højtid (fejringen af Corpus Christi) til kraftigt at opfordre præster og alle de troende til at praktisere eukaristisk tilbedelse. I dagens verden, så ofte støjende og distraheret, er det vigtigere end nogensinde at genvinde evnen til indre stilhed og retræte. Den eukaristiske tilbedelse tillader os at gøre det således, ikke kun i forhold til ’jeg’, men også i selskab med dette ’Du’, fuld af kærlighed, som er Jesus Kristus, ”Gud med os”.

Corpus Christi-festen fejres traditionelt torsdagen efter Den hellige Treenighedsfest og stammer fra middelalderen (1264). Det liturgiske år har to festdage, hvor vi fejrer Eukaristien; Skærtorsdag, indstiftelsen af Eukaristien, og Corpus Christi.

I mange katolske lande er der denne dag store sakramentsprocessioner gennem byerne.

Festens rødder

Corpus Christi-festens indførelse forbindes med den tyske præst pastor Peter fra Prag, og sr. Juliana af Mont Connillon i Belgien (1193-1258).

Sr. Juliana havde visioner af Jesus, som fortalte hende, at han ønskede en liturgisk fest indført til ære for Den hellige Eukaristi, som sr. Juliana havde stor andagt til og ærefrygt for, og pastor Peter så Kristi blod dryppe fra hostien under fejringen af messen.

Pastor Peter var i 1263 på pilgrimsrejse til Rom og standsede i Bolsena, Italien, for at fejre messe i Skt. Christina kirken. På det tidspunkt havde han sin tvivl om Jesu nærvær i Det hellige Sakramente. Som svar på hans tvivl begyndte der under konsekrationebønnen, da han fejrede messe, at dryppe blod fra den indviede hostie ned på alteret og korporalet. Den kalk og patene, som blev brugt under messen i Bolsena, opbevares nu i katedralen i Orvieto.

Pave Urban IV blev orienteret om miraklet, der blev undersøgt af pavens udsendinge, og i år 1264 – ét år efter det eukaristiske mirakel i Bolsena, som stadig

kan bevidnes – indførte pave Urban Corpus Christi-festen for hele kirken.

En unik gave fra Faderen

På grund af coronakrisen har det været svært for de troende at komme til kirken for at modtage Jesus i Eukaristien.

Utallige troende i vore egne menigheder praktiserer sakramental tilbedelse – enten foran det udstillede sakramente eller det lukkede tabernakel. Det, som krisen har synliggjort, er jo, at den fantastiske gave, som apostlene oplevede skærtorsdag aften, og som sr. Juliana og pastor Peter, og en pater Pio, søstrene i Tyburn og karmeliterne i Hillerød vidner om er, at Eukaristien ikke kan erstattes af noget andet; den er en unik gave, skænket os af Faderen selv, da Han gav os sin Søn, og aktualiseret i modtagelsen af Hans legeme og blod under messen.

Jesus siger: ”Sandelig siger jeg jer: Hvis ikke I spiser Menneskesønnens kød og drikker hans blod, har I ikke liv i jer. Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, har evigt liv, og jeg skal oprejse ham på den yderste dag, og mit blod er sand drik. Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, bliver i mig, og jeg i ham” (Joh 6,51-57). Tydeligere kan det ikke siges! Så ofte vi har del i Herrens legeme og blod, forkynder vi Hans sejr over døden, indtil Han kommer igen for at gøre Hans sejr til vor egen.

For en stund var vi berøvet Eukaristien, og i nogle lande myrdes katolske præster, og kirker lukkes for at stoppe de troende, så de ikke længere kan komme til den eukaristiske fejring og modtage Herrens

legeme og blod, lad os sætte vor egen situation i perspektiv.

Nu er kirkerne igen åbne i vort bispedømme, og hør, hvad Thomas af Aquin siger om den nåde, vi igen har adgang til: ”Kostelige og vidunderlige måltid! Et måltid, der bringer frelse og strømmer over af al åndelig nydelse. Kan noget være bedre end dette måltid, hvor ikke bukket og kalves kød som efter den gamle lov, men Kristus, den sande Gud, gives os som føde? Hvad er mere underfuldt end dette hellige sakramente! Brød og vin er væsensforandret deri til Kristi legeme og blod; ja, derfor findes Kristus, Gud og fuldkomment menneske, i brødets og vinens ringe skikkelse. Intet sakramente er mere frelsebringende end dette, som vasker synder bort, forøger dyder, mætter sjælen med en overflod af åndelige gaver. Og eftersom det blev indstiftet til alles frelse, ofres det af kirken for de levende og de døde, for at alle kan få gavn deraf”.

Messeofrets kraft

Hvor messeofret ophører med at blive fejret, har Satan frit spillerum, idet kraften i messeofret jo har en universel beskyttende dimension i sig, og hver gang det bliver fejret mindskes det ondes indflydelse. Eukaristien er sammen med skriftemålet den vigtigste næringskilde for de troende, og derfor er det jo også, at Kirken og dens medlemmer vil kæmpe til sidste bloddråbe for at holde fejringen af messeofret levende, hvad enten det sker offentligt eller i ’Undergrundskirken’, koste hvad det koste vil!

Uden den hellige messe går tilværelsens hjul i stå. Som pater Pio engang sagde: ”Vi kan bedre eksistere uden solen end uden den hellige messe”.

At modtage Herrens legeme og blod, at tage del i den eukaristiske tilbedelse, kalder til handling både kontemplativt og aktivt, som vi blandt andet så det i Moder Teresas liv.

”Dette er mit bud, at I skal elske hinanden, ligesom jeg har elsket jer. Større kærlighed har ingen end den at sætte livet til for sine venner, og I er mine venner. I er mine venner, hvis I gør, hvad jeg byder jer. Dette byder jeg jer, at I skal elske hinanden” (Joh 15,12-17).

Lad os bede Jomfru Maria om at indgyde i os en ’længsel’ efter at blive forenet med Jesus i Eukaristien, hvilket hun med sin forbøn vil hjælpe alle søgende mennesker med.

Amen.

Foto: Vatikanets medier.

Jesus som livets brød (Joh 6,51-58)

”Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra himlen; den, der spiser af det brød, skal leve til evig tid. Og det brød, jeg vil give, er mit kød, som gives til liv for verden”.

Så kom jøderne i voldsom diskussion med hinanden og sagde: ”Hvordan kan han give os sit kød at spise?”

Jesus sagde til dem: ”Sandelig, sandelig siger jeg jer: Hvis ikke I spiser Menneskesønnens kød og drikker hans blod, har I ikke liv i jer. Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, har evigt liv, og jeg skal oprejse ham på den yderste dag. For mit kød er sand mad, og mit blod er sand drik. Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, bliver i mig, og jeg i ham”.

Firmelsen – et problem

Har vi som Kirke virkelig taget firmelsens sakramente til os?

Tekst: Pastor Lars Messerschmidt

SAKRAMENTE I 1971 trådte et nyt firmelsesritual i kraft. Pave Paul VI forklarer i indledningen, hvad firmelsens sakramente egentlig er og redegør også i store træk for dette sakramentes udvikling rent rituelt. Han fastsætter det nugældende ritual for Den latinske Kirke, som på vigtige punkter er blevet ændret, idet han faktisk mere eller mindre overtager det byzantinske ritual, hvad formen angår: ”Vær besejlet med Helligånden, Guds gave”.

Spørgsmålet er imidlertid, om vi som Kirke virkelig har taget firmelsens sakramente til os. Jeg har i embedsmedfør, siden ritualet kom på dansk, fulgt den praksis, vi havde i bispedømmet. Jeg tror ikke, at vi forstår dette sakramentes originalitet:

Intimt forbundne

I 1974 kom et nyt ritual for initiation af voksne og børn i skolealderen. Det karakteristiske ved dette ritual er den fastlagte sammenhæng mellem dåb, firmelse og kommunion. Disse tre sakramenter skal under normale forhold meddeles under samme gudstjeneste og i denne rækkefølge. De er intimt forbundne. Denne nye praksis afspejler den oldkirkelige praksis i Øst og Vest. Den dag i dag meddeles alle tre sakramenter i Østkirken på én gang også til spædbørn af den præst, der døber dem. Hvor mange katolikker (og præster?) i Vesten ved, at hvis et lille barn, der er døbt, er i livsfare, skal den nærmeste præst firme det? I kirkeretten af 1983 fastlægges firmesalderen til syv år. Dog kan biskopperne fastsætte en anden alder; vores nuværende praksis i bispedømmet i dag er lig Folkekirkens konfirmationsalder, 15 år. Indtil for nylig var den 12 år. Et andet problem, som ingen rigtig har bemærket, er rækkefølgen af sakramenterne. Da pave Pius X i begyndelsen af 1900-tallet flyttede 1. kommunion til en tidlig alder (6-7 år), blev firmelsen ”hængende” i 12 års alderen (nu 15 år), dvs. man byttede om på rækkefølgen. De var tre uafhængige sakramenter. Betyder det noget for initiationssakramenternes åndelige værdi? Teologisk set, er man først fuldt optaget i Kirkens fællesskab, når man har modtaget alle tre sakramenter. Den nuværende praksis med at bytte om på firmelse og 1. kommunion peger på, at man teologisk ikke rigtig forstår firmelsens specifikke karakter og nådegave samt dens forbindelse med dåb og eukaristi.

Et teologisk problem

Så mærkeligt det kunne synes, så kan det også være et problem, at biskoppen i Den latinske Kirke har ”monopol” på at firme. Man er endda i tvivl om, hvorvidt en præst i kraft af sit embede kan firme! Der er en rigtig god liturgisk forklaring på denne praksis: I Rom og andre byer, der havde en biskop, var praksis, at præsten døbtte, og biskoppen firmede den døbtte straks efter dåben fx påskemat, således blev dåb og firmelse aldrig adskilt. Det havde en stor symbolsk værdi, at biskoppen ”afsluttede” dåbshandlingen med salvelse og håndspålgelse. Men da kristendommen også bredte sig ud på landet, kunne dåb og firmelse jo ikke foregå på denne måde. I Vesten udviklede man så følgende praksis i modsætning til Østkirken: Præsten døbtte de nyfødte, og biskop-

pen firmede dem, når han aflagde visitats i sognene. Der måtte ikke gå mere end 7 år mellem de to sakramenter! Vores pastoralteologiske forståelse og begrundelse er langt fra den oldkirkelige praksis. Nu handler det om, at børnene skal ”forberedes” ved undervisning, så de selv aktivt kan modtage sakramentet. Er et sakramente ikke først og fremmest en gave? Hvis et barn kan døbes som lille, hvorfor kan det så ikke også firmes? Her har vi et teologisk problem.

Denne latinske praksis stiller et spørgsmål vedr. Kirkens missionsvirksomhed i 1500-tallet. Det var såkaldte ordenspræster, der drog til Sydamerika eller Fjernøsten. Havde de firmestilladelse, når de døbtte befolkningen; de var jo ikke biskopper? Jeg har ikke kunnet finde svar på dette spørgsmål. Hvis ikke de havde det, betyder det så, at alle disse hedninger aldrig blev firmet, for der var jo i begyndelsen ingen biskopper til stede? Hvis ikke de nydøbte hedninger også straks blev firmet, var det teologisk umuligt at grundlægge nye selvstændige kirker. Kan det forklare den pastorale situation den dag i dag i Latinamerika og andre steder?

Helligånden i sakramenterne

Jeg vil forsøge at skitsere de to initiations-sakramenters samhörighed og forskellighed. Både pave Paul VI og biskop Martensen har på en god måde forklaret firmelsens sakramentale væsen som en meddelelse af Helligånden. Jamen modtager man ikke også Helligånden i dåben? Jo, selvfølgelig, men pointen er, at den samme Helligånd, som virker i alle sakramenter, gør det på forskellig måde, ellers ville der ikke være brug for syv sakramenter. På baggrund af Det nye Testamente og de oldkirkelige traditioner kan man sige, at firmelsen pr. excellence er Helligåndens sakramente.

Paulus forklarer, at Gud sendte sin søn, for at vi skulle få barnekår (Gal 4,4-7). Det græske ord, Paulus bruger, betyder at blive adopteret som børn. Når Gud (Far) har adopteret et menneske som sit barn, sender han sin søns Ånd i dets hjerte. Paulus skriver ikke Helligånden, men Sønnens Ånd (som jo også er Faderens Ånd). Det er altså Helligånden som Sønnens Ånd, der

skal inddrage os i hans forhold til Faderen. Derfor ”råber” Sønnens Ånd i vore hjerter: Abba, Far. Vi får samme status og ånd som hans enbårne søn. Det er dåben! Vi bliver Guds børn.

I brevet til efeserne (1,9-10) fortæller Paulus os, at Gud (Far) havde besluttet, at hele ”guddomsfylden skulle tage bolig i ham (Sønnen)” (som menneske), ”han er (som menneske) den usynlige Guds billede, førstefødt forud for al skabningen” (Kol 1,19; 1,15). Her kommer Helligånden ind i billedet. Den er med fra begyndelsen: Jesus undfanges af Jomfru Maria ved Helligånden. Da Jesus er blevet døbt af Johannes i Jordanfloden åbnes Himmelen, og Faderen sender sin Ånd over ham i skikkelse af en due og siger: ”Du er min Søn. I dig har jeg velbehag” (Mark 1,11). Gud salver sin Søn, Marias Søn, med Helligånden til at være Messias / Kristus (som betyder den ’salvede’), hele universets konge. Det er altså som den, der er salvet med Helligånden, at Jesus er skabningens herre. At Helligånden viser sig i en dues skikkelse, hænger sammen med, at duen kunne være et symbol på Guds folk.

Jesus på korset

Der er en direkte forbindelse mellem denne scene og pinsefesten. Men inden da sker der noget: På løvhyttefesten stod Jesus frem og råbte: ”Den, der tørster, skal komme til mig og drikke”. Evangelisten Johannes forklarer det således: ”Det sagde han om den ånd, som de, *der troede på ham*, skulle få. For Ånden var der endnu ikke, undtagen i Jesus, fordi Jesus endnu ikke var herliggjort” (Joh 7,39). Altså: Jesus lover højtideligt Helligånden til alle, der tror på ham, når han selv er blevet herliggjort. Jesus selv taler om sin død på korset som sin herliggørelse (Joh 17,1). Og Johannes fortæller, hvordan Jesus døde: ”Da Jesus havde fået eddiken, sagde han: Det er fuldbragt. Og han bøjede hovedet og *opgav* Ånden (Joh 19,30). Johannes bruger udtrykket ”overgav Ånden”, nemlig Helligånden. Således gik Jesu ord i opfyldelse: Først ved sin død kunne han give os Ånden. Og derfor fortæller Johannes også, at der flød blod og vand ud af Jesu side (19,33-35). Johannes vil uden tvivl fortælle os, at ud af Jesu side skabes hans Kirke, ligesom Eva blev skabt ud af Adams side. Ved sin død på korset bliver Jesus den nye Adam. Og han kan ved skaberånden skabe den nye menneskehed, som stammer fra ham. Han siger til sin mor: ”Kvinde, der

er din søn” og til disciplen, der repræsenterer alle Guds børn: ”der er din mor” (Joh 19,26-27). Jesu mor bliver indsat som stammomoder til den nye slægt.

På denne baggrund skal vi forstå Jesu ord til disciplene efter sin opstandelse: ”I skal få kraft, når Helligånden kommer over jer, og I skal være mine vidner i Jerusalem [...] lige til jordens ende” (ApG 1,8). Det er pinsens betydning, at Kirken får den samme ånd, som Faderen skænkede sin Søn efter dåben for at han kunne gøre Faderens vilje: Frelse hele verden. Kort og godt: Jesus fortsætter sin frelsende gerning gennem sin Kirke, som er hans nye mystiske legeme, men det forudsætter, at Kirken er fyldt af den samme ånd, hvilket sker på pinsedag.

Om firmelsen

Det er her firmelsen kommer ind. Den er det troende og nydøbte menneskes personlige pinse. Takket være firmelsens salvelse kan Jesus bruge en kristen til sit frelsesværk og til at lovprise Faderen for hans herlighed. Derfor kan Peter i sit første brev skrive: ”I (nemlig alle de troende) er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk, et ejendomsfolk, for at I skal forkynde hans (Guds) guddomsagt [...]” (1 Pet 2,9).

Ligesom dåben giver firmelsen os et ”segl” (teologisk: karakter): ”Vær besejlet med Helligånden, Guds gave”, siges der i ritualet. Segl betyder teologisk, at vi får en ny status, som er definitiv. I dåben får vi status som Guds børn, i firmelsen får vi status som Jesu medarbejdere på verdens frelse, et lem på Kristi legeme, som skal gøre alle folkeslag til Guds børn. Det kræver så sandelig Helligåndens salvelse!

I dåben får vi ret til Jesu Ånd. I firmelsen får Jesus ret til os som lemmer på hans legeme, der skal frelse verden i Helligåndens kraft.

På denne baggrund vil jeg foreslå en ny praksis: Børn, der er døbtte som spæde, firmes o. 5 år, inden de begynder skolen. Efter firmelsen, men under samme gudstjeneste modtager de for første gang Jesu legeme og blod. Teologisk bør man stille det spørgsmål, om man fuldt og helt kan fejre eukaristien, hvis ikke man er firmet. Det er Kirken, der fejrer eukaristien, men uden firmelse, er man ikke fuldt og helt optaget i Kirken. Den eukaristiske forsamling mangler således noget for at kunne fejre messen i Helligånden.

”Og tunger, som af ild viste sig for dem, fordelte sig og satte sig på hver af dem”. (ApG 2,3). Foto: Pfarreibriefservice.de.

Sankt Andreas Kollegiet i Ordrup 1873-1920

Historien om hvordan kulturkampen i Tyskland førte jesuitterne til Danmark.

Tekst: Sebastian Olden-Jørgensen

SKOLELIV I år er det 100 siden, den katolske drengeskole Sankt Andreas Kollegiet i Ordrup nord for København, lukkede. Det er vel i sig selv ikke noget at fejre, men nok værd at tænke tilbage på. Kollegiet var nemlig i to menneskealdre en meget vigtig plet på det danske katolske landkort og i øvrigt en institution, der spejler både danmarkshistorien og den store europæiske historie.

En ganske særlig skole

Det, der gjorde Sankt Andreas Kollegiet specielt, var ikke, at det var en katolsk skole. Katolske skoler, sygehuse eller børnehjem, normalt drevet af ordensfolk, var nærmest standardinventar i det, man kunne kalde den typiske katolske missionsmodel i 1800-tallet. Det, der gjorde Sankt Andreas Kollegiet til noget særligt, var, at det var en latinskole og en kostskole, dvs. den sigtede mod studentereksamen og en videregående uddannelse for eleverne. Formålet med skolen var nemlig ikke at imødekomme det lokale sogns behov – der var næsten ingen katolikker i omegnen – men at fungere som et drivhus for en kommende dansk-katolsk elite af præster, lærere og andre veluddannede.

Det var den vision, der foresvævede lederen af den lille katolske minoritet, sognepræsten ved Sankt Ansgars Kirke, Hermann Grüder (1828-83), der i 1869 var blevet udnævnt til præfekt. Han vidste også, hvem, der skulle løfte opgaven: tyske jesuitter. Han havde selv ønsket at blive jesuit, men det havde ikke kunnet lade sig gøre, fordi han havde fået sin præsteuddannelse betalt af Propagandakongregationen. Så kunne han til gengæld få jesuitterne til Danmark. Og han vidste også, hvem der skulle betale gildet: Det skulle den formuende kammerherreinde Polly Berling (1825-95), der i 1869 konverterede til Den katolske Kirke.

Problemet var blot, at jesuitterne ikke var særlig interesserede i at komme til Danmark. Der var alt for få katolikker (knap 2.000), og ordenens resurser var meget bedre brugt i Tyskland. Polly Berling var heller ikke umiddelbart positivt indstillet. Hun ville

gerne gøre noget for sin nye tro, men hendes tanker gik i retning af et børnehjem ledet af Sankt Joseph-søstre, ikke en drengeskole ledet af jesuitter.

Med hjælp fra Bismarck

På dette punkt fik præfekt Grüder hjælp fra uvant hold. Syd for grænsen, i det velvoksne, dynamiske og unge tyske kejserrige, hed den nyslåede (1871) kejser Wilhelm, men hjernen bag det hele var ”jernkansleren” Otto von Bismarck. Efter sejrene mod Danmark (1864), Østrig (1866) og Frankrig (1871) var det på tide at gøre op med de indre fjender. Det omfattede både socialisterne og Den katolske Kirke.

I relation til Den katolske Kirke udløste det den såkaldte kulturkamp, og et af de første indgreb rettede sig mod jesuitterne, der blev anset for pavens katolske kernetropper og helt igennem nationalt upålidelige. Deres ejendomme og formue blev beslaglagt, og deres skoler lukket. Det var i 1872. I denne situation, hvor de tyske jesuitter var blevet hjemløse, blev Danmark pludselig attraktivt. Da det ydermere lykkedes Grüder at overbevise Polly Berling om, at Kirken i Danmark virkelig havde desperat brug for en jesuiterskole, kunne han i begyndelsen af 1872 formidle et tilbud, jesuitterne simpelthen ikke kunne afslå: Kom til Danmark, få husly, kirke og skolebygninger hos Polly Berling på hendes landejendom i Ordrup nord for København og fortsæt jeres ordensliv og skolevirksomhed!

På den måde åbnede Sankt Andreas Kollegium i 1873, men som i en anden spionroman, var det meste hemmeligt: Offentligheden fik kun at vide, at katolske gejstlige, der refererede til præfekt Grüder, drev skolen, og jesuitterne ankom én efter én, klædt i civil for ikke at vække opsigt.

Et katolsk Herlufsholm

Da Sankt Andreas Kollegium åbnede i august 1873, var det med kun 13 elever. I de følgende år voksede elevtallet, men kun ved at man åbnede skolen for ikke-katolikker og ikke mindst ved, at der kom mange elever fra Tyskland, hvor jesuitternes skoler jo nu var forbudt, men hvor efterspørgslen bestod. På den måde blev Sankt Andreas Kollegiet et led i et netværk af tyske jesuiterskoler, der blev etableret lige uden for Det Tyske Riges grænser. Der er altså ikke kun gået danske katolikker og ikke-katolikker på Sankt Andreas Kollegiet, men også mange tyske og polske børn og sågar en del fra Dansk Vestindien, hvor der var mange katolikker i alle hudfarver.

Indtil omkring 1900 var skolens elevtal på godt 40. Det synes vi i dag er en meget lille skole, og klasserne var helt bestemt små, men den størrelse var ikke ualmindelig. Herlufsholm kostskole var ikke større.

Storhed og fald

Omkring 1900 ændrede Ordrup karakter og blev en forstand til København. Det gav nye muligheder, og Sankt Andreas Kollegiet ekspanderede. Man optog mange ikke-katolske dagelever, delte skolen i en tysk og en dansk afdeling, etablerede en

Studerne fra Sankt Andreas Kollegium 1915. Foto: Katolsk Historisk Arkiv.

realafdeling og byggede til. I årene lige før Første Verdenskrig havde skolen 300 elever, og der udfoldede sig et rigt kostskoleliv med alt, hvad der hører med af traditioner, skuespil, udflugter osv.

Grüders gamle drøm blev også til virkelighed. Ikke alene fik en hel del danske katolske præster deres første uddannelse her, men omkring skolen voksede et dansk-katolsk kulturmiljø frem. Det omfattede forfatteren Johannes Jørgensen, der stadig huskes og læses, men også den nu glemte flittige forfatter og redaktør af Katholsk Ugeblad (Katolsk Orienterings forgænger) Niels Hansen, samt ikke mindst skolemanden og digteren Halfdan Kejser. Sammen med lederen for skolens danske afdeling, pater Ludvig Günther, reviderede Kejser den katolske salmebog, og når vi i dag synger de gamle katolske salmer, synger vi dem alle i Kejsers og Günthers stilsikre og håndfaste revision. Havde de ikke gjorde det, havde vi næppe kunnet synge dem i dag!

Jesuitterne på skolen deltog også flittigt i den offentlige debat og i kulturlivet. Skolens kor optrådte bl.a. i Odd Fellow Palæet, og pater Amandus Breitung rejste landet tyndt og holdt anti-darwinistiske foredrag – på strengt naturvidenskabelig grundlag forstås! Takket være jesuitternes internationale ordensfællesskab var skolens naturhistoriske samling omfattende, og man dyrkede de klassiske fag. Den senere så berømte og alt andet end katolske forfatter Otto Gelsted lærte her det græsk og latin, der gjorde ham til digter og anerkendt oversætter af Odysseen og Illiaden.

Men i 1920 var det hele forbi, og skolen lukkede. Årsagen var ligesom i 1872 storpolitisk. Ved Første Verdenskrigs udbrud i 1914 blev de tyske elever væk, og de unge tyske jesuitter blev indkaldt. Da krigen var slut i 1918, var Det Tyske Kejserrige også faldet, og Tyskland var en republik. Dermed bortfaldt også kejserrigets antikatolske lovgivning, og de tyske jesuitter kunne uhindret genoptage deres virksomhed i fædrelandet. Det gjorde de, og i den situation ønskede de ikke at binde så store resurser i Danmark, som var nødvendige for at føre Sankt Andreas Kollegiet videre.

Efterliv

For Den katolske Kirke i Danmark var lukningen af Sankt Andreas Kollegiet et føleligt tab. Det smukkeste mindre om skolen er dog de gamle elevers sammenhold. De blev ved med at mødes i Sankt Andreas

Kollegieansamfund og satte bl.a. mindeplader for de afdøde lærere på Sankt Andreas Kirkes sydmur. De holdt sammen indtil 1980'erne, mere end 60 år efter kollegiets lukning!

Nu vil nogen måske sige, at Sankt Andreas Kollegiet genopstod, da jesuitterne i 1950 oprettede Niels Steensens Gymnasium, først i Sankt Knuds Skoles lokaler i Stenosgade og siden på den nuværende placering på Jagtvejen. Det er for så vidt rigtigt, og en af de kendte gamle lærere fra Sankt Andreas Kollegiet, pater Fr. Kùpferle nåede faktisk også at undervise på Niels Steensens Gymnasium.

Men i øvrigt var der ikke megen kontinuitet. I årene efter Anden Verdenskrig var tyske jesuitter og tyske traditioner ikke i høj kurs, så man gjorde helt bevidst Niels Steensens Gymnasium til en ny begyndelse. Dele af Sankt Andreas Kollegiets gamle naturhistoriske samling befinder sig dog fortsat på Niels Steensens Gymnasium, der med fornyet energi plejer den jesuitiske identitet.

Så kan man i øvrigt altid lade tankerne drage på langfart og overveje, hvordan det mon var gået, hvis jesuitterne ikke havde valgt at lukke Sankt Andreas Kollegiet i 1920. Det ville utvivlsomt ikke have været nemt at være en velvoksen tysk jesuiterskole under besættelsen 1940-45. Ville skolen være blevet nazificeret, eller havde nazisterne lukket den og brugt den til egne formål? Hvordan ville biskop Suhr have tacklet det? Det er umuligt at svare på, men interessant at overveje.

Pater Ansgar Meyer S.J. foran kollegiet. Foto fra 1916. Katolsk Historisk Arkiv.

Udateret postkort med den oprindelige kollegieføj fra 1873. Til højre ses kirkedøren, til venstre hallen i Andreas-flojen (1873-bygningen).

Carta Caritatis: kærlighedens overenskomst gennem 900 år

Historien om cisterciensernes klosterbevægelse.

Tekst: Brian Patrick McGuire

ORDENSLIV Indtil lukningen i 1500-tallet tilhørte klostrene i Esrum, Sorø, Løgum, Vitskøl og Øm cistercienserordenen, et klosterfællesskab, der opstod i 1100-tallet som den første klosterorden i den kristne middelalderverden. De fleste mennesker, der har lidt kendskab til klosterliv, tager det for givet, at benediktinerne udgjorde den første orden; men dette er en misforståelse. Benedikt af Nursia, der levede i 500-tallet, etablerede ingen klosterorden, men skrev en regel, som hvert kloster skulle overholde. Det enkelte kloster var i princippet en selvstændig enhed, og selv om der var forsøg, for eksempel i 800-tallet under Karl den Store, på at etablere en fælles orden for alle klostre, lykkedes det først med cistercienserne i 1100-tallet at nedsætte fælles retningslinjer for en klosterorden. Hoveddokumentet i denne forfatning for den første orden hedder Carta Caritatis, Kærlighedens Overenskomst, og den blev vedtaget i 1119 af de første cistercienserabbeder ved et møde eller generalkapitel ved moderklostret Cîteaux.

Denne overenskomst blev 23. december 1119 bekræftet af pave Callixtus 2. Ved den lejlighed var han ikke i Rom, men i byen Saulieu, ikke langt fra Cîteaux, eller Det Ny Kloster, som det blev kaldt. Det vil sige, at lillejuleaften 2019 var det præcist 900 år siden, cistercienserordenen fik en officiel godkendelse fra højeste myndighed i middelalderkirken. Godkendelsen var i overensstemmelse med paveembedets program om at reformere Kirken og sikre enhed i kirkelige institutioner. Cistercienserne passede fint ind i dette mønster.

Reformklostret i Molesme

Den nye klosterbevægelse begyndte omtrent tyve år tidligere, da en gruppe munke og deres abbed forlod klostret Molesme i Bourgogne og grundlagde, hvad de kaldte Det Ny Kloster. Disse munke var utilfredse med livet i Molesme, fordi de måtte finde sig i, at klostret blev brugt af egnens høvdinge til jagt og selskaber. Molesme var netop blevet etableret i 1075 som et reformkloster, der holdt afstand til verdsligheden. Abbeden, Robert, var påvirket af tidens

reformbevægelse, der søgte ensomhed og frihed fra verdslige bekymringer. Han og hans brødre var givetvis påvirket af, hvad de fandt i orkenfædrenes bestræbelser på at afsondre sig fra verden. Men i løbet af to årtier kom de til at føle, at verdslige forpligtelser var ved at overtage klostrets hverdag.

Robert og flere af hans munke forlod Molesme og grundlagde Det Ny Kloster. Men de tilbageværende munke i Molesme klagede deres nød til paven, der lyttede til deres situation og forlangte, at Abbed Robert kom tilbage til de brødre han havde forladt. Denne reaktion virker måske i overensstemmelse med en kirke, hvor paven var den højeste myndighed; men det var dengang faktisk usædvanligt, at paven blandede sig i klosteranliggender så langt væk fra Rom. Robert adlød dog opfordringen, og samtidig tog nogle af munkene med ham tilbage til Molesme. På den måde var der kun ganske få munke tilbage i Det Ny Kloster, og deres historie bliver fortalt i en beretning, som vi kun har i en udgave fra midten af 1100-tallet, men som formodentlig blev skrevet kort tid efter begivenhederne. Denne kilde hedder *Exordium Parvum*, "Den lille Begyndelse," og den er et vidnesbyrd på cisterciensernes ønske om at redegøre for deres ophav og vise, at de fra første færd fulgte retmæssige retningslinjer. Som det står i dokumentet, sørgede pavens legat for at 'munkene som elskede ørkenen [Det Nye Kloster] kunne blive der i fred og ro.'

En ny orden med en traumatisk begyndelse

Robert endte sine dage i Molesme, og de munke, som blev i Det Ny Kloster må have følt sig forladte og derfor ikke kunne regne ham som deres første abbed. Et århundrede senere, i 1222, blev Robert helgenkåret og herefter tog cistercienserne ham til sig som deres første abbed. Men ordenens begyndelse er præget af en traumatisk oplevelse: først forlod en gruppe deres kloster. Det var brud på Benedikts Regels hovedkrav om stabilitet i klosterlivet. Bagefter blev denne gruppe splittet mellem de munke, der forblev i Det Ny Kloster og dem, der tog med abbeden tilbage til Molesme. Dette kloster sluttede sig aldrig til den nye klosterorden; men der opstod faktisk venskabsbånd mellem Molesme og Cîteaux, som Det Ny Kloster kom til at hedde.

Exordium Parvum, Den Lille Begyndelse, fortsætter ved at fortælle, hvordan de tilbageblevne munke i Det Nye Kloster valgte en efterfølger for Robert, Alberik, der siges at have været lærd og samtidig en som 'elskede Reglen og brødrene'. Han havde været prior i Molesme, og derfor var det oplagt, at han skulle blive abbed. Alberik siges at have været udsat for "mange fornærmelser, fængsling og piskning." Vi hører ikke nærmere om disse prøvelser; men det virker som om det lille selskab i Det Ny Kloster måtte kæmpe mod en barsk modstand. Alberik anså det som påkrævet at få sit klosterexperiment anerkendt og derfor sendte han to munke til Rom for at få pave Paschalis' godkendelse.

Da Alberik døde i 1109 blev hans efterfølger valgt. Denne var Stefan, kendt i dag som Stefan Harding, selv om navnet Harding først langt senere dukker op i historiske kilder. Han havde været munk ved et stort gammelt benediktinske kloster i Sydengland, Sherborne; men som ganske ung forlod han klostret for at søge til Kontinentet, muligvis som en af de mange omvandrede studerende der prægede denne tid. Stefans ønske om frihed og selvbestemmelse (netop i modsætning til klosterdisciplinens stabilitet i livsførelsen) blev udskiftet med et nyt tilhørsforhold, da han omkring 1080 kom til Molesme og blev optaget som menig munk. Han tog med de andre brødre til Det Ny Kloster og her var vidne til det brud der skete; men han valgte at blive tilbage med de brødre som samledes under Alberik. Stefan blev valgt til prior og derfor var det oplagt, at han fulgte Alberik som abbed.

Her er vore kilder problematiske, fordi de antyder, at dette klostereksperiment var ved at uddø, på grund af personalemangel. Men denne påstand kan være et resultat af det faktum, at ankomsten af den unge Bernard og hans venner til klostret Clairvaux i 1112 blev en saltvandsindsprøjtning for Det Ny Kloster. Det ser ud, som om Stefan allerede før Bernards ankomst var ved at forberede grundlæggelsen af det første datterkloster for Det Ny Kloster. Og her ved omtalen af et datterkloster er det nødvendigt at præsentere det dokument, som Abbed Stefan forfattede og som gør ham til cistercienserordenens grundlægger.

Cîteaux og datterklostrene

Vi er nået til 1119, og omverdenen er begyndt at kalde Stefans kloster for Cîteaux efter, fra stedet hvor klostret befandt sig. Han har tilkaldt abbederne for de første datterklostre som Cîteaux har grundlagt. De anser Cîteaux som deres moderkloster og fastholder et nært forhold til det: La Ferté, Clairvaux, Pontigny og Morimond. Det dokument, de vedtog, kaldes Kærlighedens Overenskomst, ikke fordi der er et følelsesmæssigt kærlighedsforhold klostrene imellem, men fordi de var solidariske med hinanden. De fastholdt deres bånd til moderklostret uden at Cîteaux skulle opkræve en skat eller anden betaling fra dem. Datterklostrene blev ikke afhængige af moderkloster som undersætter. Deres tilknytning til moderklostret skyldtes kærlighedsbånd og ikke økonomisk afhængighed.

Disse bånd bliver yderligere forklaret i grundlæggelsesdokumentet med hensyn til kontakterne klostrene imellem. Moderklo-

Den hellige Benedikt og den hellige Bernhard (1542) malet af den portugisiske kunstner Diogo de Contreiras. Den hellige Bernhard afbildes i cisterciensernes hvide ordensdragt. Foto: Wikipedia.

strets abbeden skal regelmæssigt komme på besøg hos datterklostrene og sørge for, at alt foregår i overensstemmelse med Benedikts Regel og cistercienserordenens statutter. Men faderabbeden har intet at sige angående datterklostrets materielle besiddelser. Disse bliver passet af datterklostrets abbed og munke, og derfor skal en visitats udelukkende tage stilling til datterklostrets åndelige situation. Visitatsen skal finde sted en gang om året, og samtidig skal alle abbeder hvert år i september, efter høsten er overstået, rejse til Cîteaux for at deltage i et generalkapitel. Her skal de diskutere med hinanden "hvis noget skal forbedres eller tilføjes den hellige Regels observans eller Ordenens." Generalkapitlet bliver ofte beskrevet i moderne redegørelser som en lovgivende forsamling; men i dets første århundrede var det mere et diskussionsforum for at sikre overholdelsen af cisterciensernes levevis. Der blev også fortalt opbyggelige historier under generalkapitlet, og nogle af disse er blevet nedskrevet og giver os en idé om munkenes indre verden.

Vedtagelsen af Carta caritatis i 1119 var muligvis speciel, fordi abbed Stefan mente, at der måtte udfærdiges et dokument, som skabte en fremgangsmåde, der var fælles for alle klostrene. Benedikt i sin Munkeregel havde aldrig beskæftiget sig med forholdene klostrene imellem: hans interesse var det enkelte kloster og specielt dets abbed, ▶

Bernhard af Clairvaux afbildet i begyndelsesbogstavet til et gammelt manuskript. Foto: Wikipedia.

Skærtorsdagsprocession i år i Stift Heiligenkreuz i Østrig. Heiligenkreuz blev grundlagt i 1133 – mens den hellige Bernhard endnu levede. Foto: Stift Heiligenkreuz.

Hendes kald var fred og forsoning

Inge Norling var på selvmordets rand, da hun for over 30 år siden blev troende kristen ved et møde i en frikirke. Fra den dag tvivlede hun aldrig på Guds godhed, og det blev hendes kald at give Hans kærlighed videre til hjemløse og narkomaner. Kaldet fik sin form, da hun mødte en gruppe Moder Teresa-søstre og kort efter besluttede at konvertere til katolicismen. Hun døde 15. maj, 86 år gammel.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

MINDEORD ”Kærlighed. Der skal skrives mere om kærlighed. Vil du hjælpe mig med at skrive en bog om Guds kærlighed?”

Sådan sagde Inge Norling til mig for en måneds tid siden, da jeg talte i telefon med hende. Hun var på det tidspunkt meget svækket af sygdom, og restriktionerne som følge af corona-pandemien betød, at hun ikke kunne få besøg på det plejecenter i Arden, hvor hendes datter havde sørget for, at hun kunne flytte ind, så familien var tæt på hende. Vi aftalte, at når det igen blev muligt for Inge at få besøg, skulle vi sætte os sammen og begynde på den bog, hun ønskede at skrive. Det skulle være en bog om, hvad Guds kærlighed kan udrette i os mennesker, mente Inge – og på den måde en form for fortsættelse på eller uddybning af hendes erindringsbog, *Fred og forsoning – mit liv med de hjemløse*, som netop var udkommet på Katolsk Forlag. En bog, Inge havde skrevet selv, men som jeg havde været involveret i at redigere færdig, da Inge blev så syg, at hun ikke længere kunne skrive ret meget selv.

Vi vidste derfor begge, at sandsynligheden for, at endnu en bog fra Inges hånd ville blive til noget, var lille. Inge vidste, at hun var syg, og hun talte også om døden og om sin tiltro til, at Gud i sin barmhjertighed og kærlighed ville tage imod hende 'på den anden side'. Den Gud, hun, sent i livet, havde overgivet sig fuldstændigt til, måtte kalde hende hjem, når tid var, og hun var indstillet på, at det kunne ske når som helst. Samtidig havde hun svært ved at forlige sig med, at kræfterne til sidst ikke rakte til at gøre så meget konkret og praktisk for andre som tidligere. Nu var det Inge selv, der måtte tage imod hjælp, og det var uvant for hende.

En fattig opvækst

Inge Norling blev født i 1933 i en fattig familie på Lolland og blev godt nok døbt

og konfirmeret, som traditionen foreskrev, men oplevede aldrig, at forældrene bad eller tog børnene med i kirke. Hun var derfor helt kirkefremmed, da hun som voksen blev omvendt under et besøg i en frikirke, hvor hendes datter havde inviteret hende med til gudstjeneste. Hun hørte præsten tale om Gud, der elsker alle mennesker, uanset hvad de har gjort eller tænkt, og allerede har tilgivet dem. Hun syntes, at det lød for godt til at være sandt; men samtidig kunne hun ikke slippe tanken om, at det virkelig kunne være sandt. Så hun vendte tilbage til et møde i kirken samme aften og bad præsten bekræfte, hvad han havde sagt om Guds kærlighed. Det gjorde han, og hun besluttede fra det øjeblik at stole på, at der fandtes en kærlig Gud. ”Hvis der fandtes en Gud, som kendte mig og elskede mig, så ville jeg også elske ham. Og så skulle det være det vigtigste i mit liv fra det øjeblik”, som hun siden forklarede.

Inge Norling var ellers på det tidspunkt nået til en blindgyde i sit liv. En succesfuld karriere inden for forsikringsbranchen førte hende til Skotland, hvor hun havde boet i en årrække. Men det på overfladen vellykkede liv med materiel velstand kunne ikke dække over den tomhed og sorg, hun følte. Flere kærlighedsforhold var forlist, og hun havde nøje planlagt, hvordan hun ville tage sit eget liv – efter først at have sørget for, at hendes søn og datter ville få udbetalt en stor sum fra hendes livsforsikring. Planen blev imidlertid aldrig ført ud i livet, for netop den dag, hun havde planlagt at springe ud fra Lillebæltsbroen, inviterede datteren hende med i kirke, og det blev det afgørende vendepunkt i hendes liv – og den spæde begyndelse på et enestående diakonalt arbejde for hjemløse og narkomaner.

Konversionen

Inge Norling blev døbt i frikirken; men nogle år senere konverterede hun til

katolicismen inspireret af Moder Teresas søstre, Kærlighedens Missionærer, som hun mødte i Skotland, og efter samtaler og åndelig vejledning hos Lars Messerschmidt, som kom til at betyde meget for hende. Mødet med søstrene inspirerede hende til at etablere et bofællesskab for hjemløse og narkomaner, og i 1990 flyttede hun ind på en forladt gård i nærheden af Herning, hvor der hverken var køkken eller vand. Samme år blev hun medlem af Moder Teresas lægsorden, *Lay Missionaries of Charity*.

Inden da havde hun i en periode levet som selvvalgt hjemløs for at forstå, hvad det vil sige at leve på gaden, og hun havde taget et kursus i sognediakoni på Diakonissestiftelsen.

Med hjælp fra naboer og venner fik hun renoveret gården, og da de første hjemløse flyttede ind, hjalp de med at reparere, bygge om, luge have, vaske op og gøre rent. Stedet, som fik navnet *Fred og forsoning*, blev i 27 år Inge Norlings hjem. Hun boede i bofællesskabets mindste værelse og insisterede på ikke at have mere end de andre beboere. Undervejs var der mange vanskeligheder, som nok havde fået de fleste andre til at give op. Men Inge var drevet af et stærkt kald og en tro på, at den kærlighed, Gud havde til alle mennesker, kunne bære igennem – også når hun blev udsat for vold eller trusler. Efter en periode med særlig mange vanskeligheder fik hun en indskydelse, som hun oplevede, at Helligånden, gav hende, en fast praksis med borbøn og daglige andagter, og hun indførte en husregel om, at man ikke måtte bande i bofællesskabet. Effekten var mærkbar fra dag et, og det oplevede Inge Norling som et klart bevis på kraften i Guds kærlighed og Helligåndens virke.

Inge Norling. Arkivfoto.

”Det er egentlig ret enkelt. Gud er kærlighed. Men vi må selv vælge, om vi vil tage imod den eller ej. Jeg har aldrig tvunget nogen til at bede eller blive boende”, fortalte Inge Norling i et interview til Kristeligt Dagblad i februar i år.

Nogle flyttede; men mange blev boende i kortere eller længere tid, og en kreds af venner og støtter hjalp til med penge, mad og forbøn. En fond blev etableret for at sikre, at stedet kunne drives videre, når Inge Norling ikke længere selv havde kræfterne, og stedet drives i dag fortsat efter de husregler, Inge Norling fastsatte.

”Jeg skal hjælpe Gud på den anden side”

Inge Norling modtog til det sidste opkald, breve og besøg af tidligere beboere på Fred og forsoning, som ønskede at takke hende og fortælle hende, hvordan deres tid i bofællesskabet havde forvandlet dem. Inge Norling tog glad imod besøg, men insisterede på, at det var hende, der skulle takke.

”Jeg er dybt taknemlig for de mennesker, der delte liv med mig. De gav mig mit liv”, sagde hun.

At Inge Norling gav liv og kærlighed til mange står tilbage uden tvivl. Det fremgår også af hendes erindringsbog, som nøgternt og ligetil beretter om den forvandling, Gud skabte i hendes liv, og hvordan hun omsatte den i handling for andre. Inge Norling døde 15. maj 2020, 86 år gammel. Tre måneder inden sagde hun i et interview til Kristeligt Dagblad:

”Jeg ved, at når jeg dør, skal jeg over på den anden side og hjælpe Gud. Gud har grebet ind i mit liv mange gange, og jeg tror på, at Gud har engle, der ved, hvor de skal være til hjælp og tjeneste. Helligånden arbejder gennem dem, og jeg er sikker på, at jeg skal hjælpe med fra den anden side”.

► og der er meget lidt i Reglen om hvad der skal gøres hvis en abbed ikke passer sit hverv på ordentligt vis. Det var anderledes for Stefan og hans første datterabbeder: han insisterede på, at alle abbeder skulle komme til generalkapitlet og ellers skulle de sende deres priorer. Og hvis ingen kom, så skulle det påtales det næste år og der skulle gøres bod.

Det lyder måske meget logisk og fornuftigt; men vi skal huske; at cistercienserordenen opstod i et Europa, hvor kommunikation var vanskelig og rejser kunne være farlige. Da der blev etableret et kloster i Øm, for eksempel, kunne det tage flere uger at nå ned til generalkapitlet i Bourgogne. Vi ved fra generalkapitlets bestemmelser, at der var abbeder, der blev væk, og senere i 1200-tallet blev det afgjort, at abbeder fra fjerne lande kun skulle møde op hvert andet eller tredje år. Desværre kom der ingen

retningslinjer for danske abbeder, så vi kan kun gætte, hvad de gjorde; men der er enkelte beslutninger fra generalkapitlet der straffer danske abbeder for deres fravær.

Den første klosterorden i Europa

Ruinerne af klosterkirken i Rievaulx Abbey i Yorkshire. Klostret var et af Englands største, indtil det blev lukket under Henrik VIII's reformation. Foto: Wikipedia.

Bag Kærlighedens Overenskomst og generalkapitlets struktur opstod der den første klosterorden i Europa. Der havde tidligere været klosterrammeslutninger eller kongregationer, for eksempel omkring Cluny. Men Clunys fremgangsmåde var at opkræve skatter fra alle dets priorater. Clunys abbed was næsten en monark, mens abbeden af Cîteaux kun var en faderskikkelse. Cistercienserordenen var ikke demokratisk, fordi kun abbederne deltog i dens styrelse; men der blev en stor grad af selvbestemmelse klostrene imellem.

Ordenens historie er præget af både opgør og nedgangstider, men den eksisterer den dag i dag. Der er faktisk to cistercienserordener: O.Cist., de almindelige cisterciensere og O.C.S.O., cistercienserne af den strenge observans, populært kendt som trappisterne. Disse holder fortsat generalkapitler, men kun hvert fjerde år. Tidligere foregik de i

Rom, men nu har abbederne flyttet dem til Assisi, som de mener giver mere åndelig inspiration. Cistercienserne af begge observanser inviterer lægfolk som mig selv til at mødes med dem til konferencer og besøge deres klostre, samt holde foredrag for munkene – og nonnerne, fordi munkene i løbet af 1100-tallet opgav deres modstand overfor kvindeklostre og kom til at anerkende kvinder som medlemmer af cistercienserordenen. Men både munkene og nonnerne anerkender abbed Stefan som grundlægger af deres orden, en stor begavelse som indså behovet for fælles retningslinjer. Han efterlod Kærlighedens Overenskomst, der stadig sammen med Benedikts Regel er fundamentet for cistercienserordenen.

Rejs med Rude

Med en veloplagt guide til byen hvor livet leves uden filter.

NAPOLI Alfonso Liguori, Clara af Assisi, Giuseppe Moscati, Louis af Toulouse og Gennaro af Napoli har én ting tilfælles. De er alle sammen helgener, og vi møder dem sammen med mange andre i ”Napoli: liv, død og mirakler” – en ny bog af Andreas Rude, der ved siden af jobbet som gymnasielærer og skribent ved Kristeligt Dagblad også skriver rejsebøger. Indfaldsvinklen er gerne kirkerne som kulturarv og bærere af Europas historie.

Det begyndte i 2010 med ”Troen går til Paris”. Året efter kom ”Ånden over New York”, og i 2017 skrev Rude om jesuitterne og deres undervisning i ”En anden reformation” – en bog om modreformationen. I år er han så bogaktuel med den så vidt vides første danske Napoli-guide – ”Napoli: liv, død og mirakler”.

Hvorfor har du valgt Napoli til din bog, og hvorfor har du fokus på kirkerne?

”Der er stadigvæk noget eventyr tilbage i Napoli. Den er ikke gennemtærsket af en masse danske rejseskribenter, og der er ikke den form for mætning på Napoliområdet, som der er med Rom, Firenze og alle de store kulturbyer i Norditalien. Ingen kender rigtig Napoli. Der er masser, som gerne vil se Pompei; men når de så har set det, drager de tilbage til hotellet i Rom. Selv Peter Schindler gør meget lidt ud af Napoli. Napoli måles hele tiden med Rom, og det er uretfærdigt. Byen lider i det hele taget af mangel på opmærksomhed. Men det har også sine fordele. Her møder man ikke masseturismen med rejseføreren, der leder sin flok med en vimpel. Her er der plads til eventyrlyst og man kan se det hele i gåafstand. Jeg kan godt lide at skildre byen gennem kirkerne, for det er kirkerne, der giver adgang til kunsten og man møder hele lokalsamfundet gennem kirkerne”. siger Andreas Rude.

Skeletter og knogleraslen

I sin nye bog kikker Rude indenfor i Santa Maria delle Anime del Purgatorio (Vor Frue af sjælene i Skærsilden) med

masser af dødningehoveder i facaden og ved indgangen bronzekranier, der er blankpudsede af de mange kærtegn fra kirkens besøgende. Herinde møder man mellem de dødes fint sorterede knogler kraniet af jomfrubruden Lucia, der ligger der med brudesløret på. I århundreder var det en sælsom skik, at mange napolitanere adopterer kranier som de talte med, gav blomster og bad om forskellige tjenester. Konservatorerne fandt ved en restaurering af kirken talrige sedler med bønner og anmodninger til de døde i øjnene på kranierne.

Der er masser af skeletter og knogleraslen i din bog. Hvorfor spiller døden så stor en rolle?

”Døden er til stede over alt i Napoli. Det er, som om man har en mere intens og barsk tilgang til livet, og det er nok, fordi den har været ramt af masser af katastrofer lige fra da Vesuv begravede Pompei under asken til utallige krige og epidemier. Alting er vildere og mere intenst her”.

Klostre og helgener i Napoli

Du skriver, at Napoli havde flere munke og nonner end nogen anden by i hele verden. Hvorfor?

”Det skyldes helt sikkert modreformationen kombineret med den spanske indflydelse. Der var en tæt forbundethed mellem kirke og adel, og der var mange aristokratiske familier i byen. Mange af døtrene fra de aristokratiske familier gik i kloster. En anden årsag kan være, at Napoli var et uafhængigt kongerige. Den regulering af ordenslivet, som pavedømmet stod for, skulle krydse en grænse. Der var altså ikke helt det opsyn i Napoli, som der var i fx. Kirkestaten. Troslivet var frodigt og temmelig vildtvoksende. Klostrene havde mange rige venner, så der var råd til at ansætte stjernearkitekter, og derfor har vi mange pragtbygninger tilbage fra den tid”.

Hvad betyder helgenerne for Napoli?

”Helgenerne betyder meget i dagligdagen, og de er meget forskellige. Den mest kendte

Menigheden i Santi Domenico Soriano e Nunzio Sulpizio fejrer et års-dagen for helgenkåringen den 14. oktober 2018 af kirkens ene værnehelgen Nunzio Sulprizio (1817-1836), der døde af knoglecancer kort efter sin 19-års fødselsdag. Han regnes for at være et eksempel på fromhed og udholdenhed. Foto: Andreas Rude.

er San Gennaro, hvis blod man kan se i en ampul, der bliver fremvist flere gange om året. Bliver det flydende, ja så tegner det godt for byen – hvis ikke er det et dårligt varsel. Hans kapel er et rent festfyrværkeri i barok. San Gennaro er til de mere højtidelige lejligheder – mens den meget populære Giuseppe Moscati er til daglig brug. Han var læge, døde i 1927 og blev helgenkåret i 1987. I Gesù Nuovo kirken kan man bag hans kapel se hans lægekittel og nogle af hans remedier”.

Fint sorterede knogler fra Fontanelle kirkegården. Foto: Andreas Rude.

Du har også besøgt en af Sant' Alfonso Liguoris fjerne slægtninge?

”Ja, den mest napolitanske af alle helgenerne var jo den hellige Alfonso, der grundlagde redemptoristordenen. Før han blev ordensgrundlægger, havde han succes som advokat. Han kom fra en meget fornem familie; men hans gren af slægten døde ud, fordi der var så mange af dem, der gik i kloster. Jeg besøgte i Napoli en af hans fjerne slægtninge - Paola de'Liguoro. Hun bor i et 1700-tals palæ, der ligner en kulisser til Lampedusas roman Leoparden. Når man har en helgen i familien er der en særlig opmærksomhed på en - men jeg er nu ikke bigot som mine tanter, fortalte hun mig. Hun havde indbrud i palæet for år tilbage, og tyvene var klar til at stikke af med portrættet af den hellige Alfonso. Men det fandt han sig ikke i, så portrættet af ham faldt ned med et ordentligt brag”, fortæller Rude med et lunt smil. LR

Napoli. Liv, død og mirakler af Andreas Rude 176 sider, 200 kroner udkom den 11. maj på forlaget Orbis.

Tag nattoget til Lissabon... også under pandemien

Pascal Merciers bestseller om et katolsk diktatur.

Tekst: Vibeke Fenger-Petersen

LITTERATUR ”Jeg ville ikke kunne leve i en verden uden katedraler... jeg har brug for dem som en modvægt imod verdens brutalitet”. Sådan begynder Amadeu de Prado, den ene hovedperson i Pascal Merciers bestseller fra 2004 *Nattog til Lissabon*, den translokationstale, han holder – på latin – da han i 1937 forlader Portugals mest elitære gymnasium. Han er 17 år gammel og den bedste på sin årgang. Han fortsætter: ”Jeg elsker bedende mennesker. Jeg har brug for dem som en modvægt imod overfladiskheden og tankeløshedens snigende gift”. Han slutter imidlertid anderledes: ”Men jeg har ikke mindre brug for frihed og fjendskab over for alt grusomt. For det ene er intet uden det andet. Og ingen skal tvinge mig til at vælge”. Afslutningen er ungdommelig og oprørske, men også profetisk, for kampen

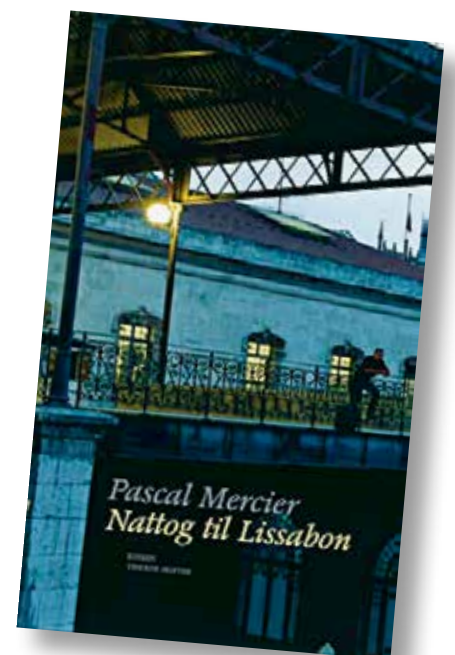
mod grusomheden kommer til at definere Prados liv, og i en afspejling af hans tales dobbelthed omtales han romanen igennem som ”den gudløse præst”. På hans gravsten kommer der til at stå: ”Når diktaturet er kendsgerning, er oprøret en pligt”. Diktatoren er António Oliveira Salazar, og Prado – den karismatiske og aristokratiske læge, der hellere ville have været digter – slutter sig sammen med nære venner til oprøret imod ham. Romanens beskrivelse af deres aktiviteter i modstandsbevægelsen er spændende som en thriller,

Salazar var Portugals premierminister fra 1932-1968. Han tilbragte sin ungdom på et præsteseminarium og levede hele sit liv cølibatært og i monastisk enkelhed – og han forlod aldrig Portugal. Han søgte bevidst at styre efter de principper for katolsk social-

lære, som kommer til udtryk i den pave-lige encyklika *Rerum Novarum* (Leo XIII, 1891) og efterfølgeren *Quadragesimo Anno* (Pius XI, 1931). Grundtanken i disse rundskrivelse er en hævde af menneskets værdighed baseret på indbyrdes harmoni og solidaritet, også mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Familien, nationen og kirken er samlende enheder, mens ideologier af alle slags fra socialistisk ateisme til det liberalistiske konkurrencesamfund opfattes som nedbrydende for den sociale orden. Salazar koncentrerede magten i sin egen person og afviste demokrati og parlamentarisme; men hans lange styre var stabilt med gode økonomiske og sociale forhold, herunder et velfungerende skolesystem, der var offentligt, men underlagt Kirkens autoritet. Udenrigspolitisk lykkedes det ham at holde Portugal neutralt under 2. Verdenskrig, så landet blev et fristed for flygtninge fra hele Europa. Han tolererede ikke antisemitisme og lagde afstand til Hitler og Mussolini, som han kaldte ”hedenske”. Hans eftermæle er stærkt kompromitteret, fordi han efterhånden støttede sig mere og mere til et brutalt hemmeligt politi, PIDE, med et tæt

netværk af stikkere, og tillod udstrakt brug af tortur.

Prado, den gudløse præst, dør pludseligt i 1973, men 30 år senere finder en midaldrende *Fortsættes side 11 ►*

Veloplagt og med smittende skrivelyst

Sørine Godtfredsen på banen med læsehjælp til bibelen.

Tekst: Jesper Fich OP

ANMELDSELSE Bibelen er mere end én bog – på græsk hedder bibelen ”biblia” som direkte oversat betyder bøgerne.

Sørine Godtfredsens ”som Sørine læser bibelen” virker også som mere end én bog. Hvor bibelen ikke forbigår en eneste væsentligt side ved det at være menneske, så kommer Sørine Godtfredsen med sin bog: ”som Sørine læser bibelen” også forbløffende vidt omkring. Veloplagt og med en smittende skrivelyst, som får læseren til at læse let, også når det bliver indviklet. Det er svært ikke at blive optaget af Sørine, mens hun præsenterer læseren for velunderbyggede og klassiske argumenter om eutanasi,

kønsskifte – og om muligheden og opgaven med at blive sig selv.

Når Sørine Godtfredsen aldrig nogensinde virker moraliserende, så må det skyldes, at hun forsøger at gå bibelens ærinde, og bibelen er netop heller ikke moraliserende.

Hendes bog er tænkt som en læsehjælp og det lykkes fremragende. Allermest læsehjælp er der at hente, når argumentationen rækker hænderne ud mod hverdagen. Virkeligheden er som bekendt altings prøve. Jeg glæder mig over alle de mange fortællinger, Sørine Godtfredsen altid er god for. Egne oplevelser og erfaringer – hvor Sørine Godtfredsen mestrer den svære kunst

at være personlig uden at blive privat. Men også gode historier fra alle de bøger, man aldrig fik læst og de film, man aldrig fik set, men som med få ord forståeligt bliver knyttet til argumentationen. Uden at bibe-

len derved bliver reduceret til en kulturbog. Perspektivet er altid mennesket – og dets forhold til Skaberen – ”Har man først sagt Gud, har man også sagt intention.” Livets spørgsmål til den enkelte ER øst op på tallerkenen, uden mulighed for selv at sætte menuen sammen.

Sørine Godtfredsens må opfattes relevant for alle, der vil tage sin opgave som menneske på alvor. Og så glæder jeg mig over, at det er muligt at skrive så vedkommende en bog om at tro, hvor man udfordres uden at omklamres.

Men én ting, bliver hun og jeg nok aldrig enige om. Synet på det ondes gådefuldhed. Og jeg er ikke sikker på, at hun har ret, når hun påstår, at ”uden faldet ville der ikke findes lidenskab.” Men jeg er jo også katolik, og som sådan har jeg arvet den jødiske skabelsoptimisme.

Sørine Godtfredsen: Som Sørine læser bibelen. 264 sider 264 sider hæftet. Bibelselskabet. Pris 259,95 kr.

► *Fortsat fra side 10.* gymnasielærer i Bern tilfældigt en bog med hans selvbiografiske notater og læser denne sætning: ”Når det forholder sig sådan, at vi kun kan udleve en lille del af det, vi har i os – hvad sker der så med resten”? Han bliver inspireret i en sådan grad, at han i løbet af samme dag bryder op og tager nattoget til Lissabon – dels for at komme til klarhed over hvem Prado var, dels for at foretage en filosofisk afsøgning af relationen mellem de levede og ikke-udlevede dele af sit liv, og af muligheden for at genoptage et liv, der hvor det

blev afbrudt. Mundus Gregorius er en fremragende lærer i klassiske sprog; en mand fra små kår, hvis liv i det ydre har været begivenhedsløst og ensomt. Han foretrækker rutiner, klare strukturer og et langsomt tempo. I næsten enhver henseende er han modsætningen til den mand, hvis historie han prøver at opspore. Det overrasker ikke, at den ydre rejse også fører til indre forandringer for Gregorius, efterhånden som det lykkes ham at finde frem til de endnu levende mennesker, der har kendt Prado – herunder den nu meget gamle præst, der var Prados

vejleder tilbage i gymnasiet, da han holdt sin tale om nødvendigheden af katedraler. Det bliver klart, at de to liv, der umiddelbart synes så forskellige, har mange lighedstræk – og man ledes til at formode, at de to mænd også kommer til at dø på samme måde.

Byen Lissabon spiller en stor rolle i romanen. Den er labyrintisk at finde rundt i for Gregorius, da han stiger af nattoget fra Bern og begynder den ligeså labyrintiske søgen efter Prado – og efter sig selv. Man kan faktisk bruge romanen som guide, når man fysisk besøger byen, men når en

pandemi nu har lukket grænserne, er det stadigvæk muligt at rejse i tid og rum og bl.a. få indsigt i livet under et katolsk diktatur for ikke så længe siden – når man går om bord i *Nattog til Lissabon*.

Pascal Mercier, Nattog til Lissabon (tyisk originaltitel: Nachtzug nach Lissabon, 2004). Tiderne skifter, 2004. Bogen kan lånes på folkebibliotekerne.

Spreckelsens projekt afsluttes

Nyt klokketårn på vej i Esbjerg

KIRKEBYGGERI Glæden var stor den 16. november 1969, da Sankt Nikolaj Kirke blev indviet i Esbjerg. Endelig fik den voksende menighed en kirke, der var stor nok. Og så tilmed en kirke tegnet af den senere så berømte arkitekt Johan Otto von Spreckelsen, der i 1960 havde tegnet den også katolske Sankt Nikolaj Kirke i Hvidovre. Spreckelsens livsværk blev den internationalt kendte Grande Arche (kaldet Menneskehedens Triumfbue) i den nye bydel La Defense uden for Paris.

Der var dog en dråbe malurt dengang i glædens bæger. I 1968 havde arkitekt von Spreckelsen et klokketårn med på tegnebrættet i planen for den nye Sankt Nikolaj kirke; men på grund af pengemangel valgte menighedsrådet dengang klokketårnet fra.

Nu, 51 år senere, får menigheden langt om længe et nyt, otte meter højt klokketårn i

gasbeton ved vejen ud mod Kirkegade. Alle de nødvendige tilladelser fra kommunen er hjemme, klokketårnet har været til nabo-høring og byggeriet er i fuld gang. Klokketårnet kommer stort set til at se ud som det, von Spreckelsen projekterede. Stilen er den samme; men tårnet bliver lidt højere og kommer til at stå omkring 4 meter længere ind mod kirken. Vi har valgt denne løsning, som er noget dyrere end en klokkestabel af træ som på Nordvanggård, fordi det kommer tættere på den oprindelige plan, oplyser sognepræst Benny Blumensaat, der også fortæller, at Sankt Nikolaj Kirke i mange år har været Esbjergs eneste klokkeløse kirke.

Projektet har været et par år undervejs. På initiativ af pastor Stephen Holm blev menigheden i Esbjerg gjort opmærksom på, at der var en klokke tilovers på Nordvanggård, hvor Den hellige Families Kirke blev lukket i 2013. Klokken er en gedigen hollandsk bronzeklokke fra 1950 med påskriften ”Lover den herre”. Det lykkedes to medlemmer af menigheden, Slavko og Richard, at få klokken bugseret til Esbjerg, og lige siden har den ventet tålmodigt i et hjørne af aulaen foran kirken på at komme op at hænge. Om alt går vel, kommer klokken til at ringe igen den 17. oktober, hvor der skal være firmelse, og i fremtiden vil den blive en naturlig del af det daglige menighedsliv med ringning til angelus, messer, bryllupper, begravelser og andre begivenheder i menighedens liv.

Menighedsrådet har sagt ja tak til tilbud-

Sognepræst Benny Blumensaat velsigner byggepladsen, da arbejdet er gået i gang.

det fra firmaet E3C Engineering & Construction ApS på 637.000 kr. inklusive moms. Til finansieringen har Esbjerg Fonden givet 250.000 kroner Claus Sørensen Fond 50.000 kroner og Hoffmanns Minde Fonden 200.000 kroner.

Menigheden bidrager selv med 50.000 opsparede kroner til projektet. Yderligere 100.000 er kommet ind ved forskellige initiativer i menigheden. To frivillige fra menigheden – Maria og Lan – har en gang om måneden solgt mad, som kunne spises i menighedssalen eller tages med hjem. Madholdet har selv betalt udgifterne til fællesspisningen, og overskuddet på 30.000 kroner blev den 14. maj afleveret til sognepræsten. En lokal familie har indsamlet 20.000 kroner, og via facebook og MobilePay er der kommet 50.000 kroner ind.

Der mangler dog stadig omkring 75.000

kroner til byggeriet, idet der er kommet ekstra udgifter på til maling af klokketårn, eftersyn af klokke og ringeværk, genetablering af området omkring klokketårnet samt lys på klokketårnet. Derfor fortsætter indsamlingen indtil videre. LR

Klokken er en gave fra den nedlagte kirke på Nordvanggård.

Støt byggeriet i Esbjerg

Vil du være med til at støtte klokketårnsprojektet, kan der indbetales et beløb på MobilePay484814 mrk. KLOKKETÅRN eller konto nr. 3001-3002039397.

Giver man via MobilePay, skal man skrive Klokketårn i kommentarfeltet. Kontonummeret er oprettet alene til klokketårnet, så her behøver man ikke at skrive noget.

Besøg på modersmålet

Caritas Danmark samarbejder med nyt projekt for ensomme ældre indvandrere.

ENSOMHED Du er faldet ned fra himlen til mig, hørte Robert en dag sin vært sige. Robert stammer fra Polen og er besøgsven. En dag om ugen besøger han en ældre polsktalende mand på et plejehjem. Manden er ikke gift, har ingen børn og har tabt forbindelsen til sine slægtninge, så han har følt sig meget alene her i Danmark. Han stammer oprindeligt fra Litauen, men kom til Danmark for mange år siden.

”Jeg har aldrig tidligere haft noget med plejehjem at gøre; men det giver mig faktisk meget at være besøgsven. I begyndelsen var han lidt skræmt, når jeg besøgte ham. Han var meget forsigtig og lukket; men nu er han blevet mere åben. Jeg er faktisk lidt rørt over at se, hvor lidt der skal til for at skabe forandring i et andet menneskes liv. Personalet på plejehjemmet har travlt og der mangler penge, så der er ikke så meget overskud til omsorg. Men det afgørende i vores liv er jo kærlighed. Når den er væk, kan vi let komme til at føle os ensomme.

Jeg har arbejdet med at motivere min besøgsvært til at stå ud af sengen og være lidt mere aktiv. Vi har holdt coronapause, og jeg har ikke kunnet besøge ham; men nu skal vi i gang igen og så skal vi bestemt ud og nyde sommervejret sammen.

Min besøgsvært har parabolantenne, så han kan se polsk tv; men ellers har han kun mig at snakke polsk med. Sommetider laver jeg polsk mad til ham i hans tekøkken. Han er lidt utilfreds med de dampkogte kartofler fra storkøkkenet, så han er glad, når jeg koger kartofler til ham i hans tekøkken og tager pølser med fra den polske slagter. Så spiser vi sammen”, siger Robert.

Lydia stammer fra Bulgarien og har boet her i Danmark i 20 år. Hun har fået en

besøgsven til sin gamle mor, der har boet her i fem år. Moderen er på plejehjem og taler ikke dansk, så hun har følt sig meget alene her i Danmark. Moderens besøgsven har bulgarsk som modersmål. ”Jeg synes min mor er blevet mere åben og glad af at få en besøgsven, der kan tale bulgarsk med hende. De spiller spil sammen, snakker, hygger sig og griner sammen”, fortæller Lydia, der har arbejdet som pædagog i Danmark i mange år og ind imellem tolker fra bulgarsk til dansk.

Mange unge polakker har valgt at være besøgsvenner for ældre polsktalende i Danmark. Her er det Katarzyna, som besøger Danuta på Peder Lykke Centrets Plejehjem på Amager. Billedet er taget før Coronakrisen. Foto: Projekt Besøg på Modersmål.

Et tilbud til ældre med anden sproglig baggrund end dansk

Både Robert og Lydia er aktive i besøgsordningen foreningen Verdens Kvinder i Danmark. Verdens Kvinder i Danmark blev grundlagt i 2005 og har som medlemmer kvinder fra 32 forskellige lande. Foreningen arrangerer forskellige aktiviteter, der skal fremme brobygning mellem de mange forskellige etniske og kulturelle grupper i Danmark. Foreningen er for alle kvinder, der kan tilslutte sig formålet, og den er uafhængig af økonomiske, politiske, religiøse og kulturelle interesser. I efteråret 2019 tog foreningen en ny udfordring op.

Et stigende antal ældre med anden baggrund end dansk føler sig isolerede i Danmark. Det er baggrunden for, at foreningen

har taget initiativ til at uddanne frivillige indvandrere til at være etniske besøgsvenner. Projekt besøgsvenner er et tilbud til ældre med anden sproglig baggrund end dansk. Idéen er, at besøgsvennen mødes regelmæssigt med den ældre og at man laver noget sammen. For at besøgsven og besøgsvært kan passe godt sammen, matcher man så vidt muligt folk, så man har samme sprog og kulturelle baggrund.

Den der vil være besøgsven indgår en skriftlig aftale med Verdens kvinder i Danmark, hvor man forpligter sig til at være besøgsven for den ældre i mindst et halvt år. Man bliver også indbudt til at komme på kursus, hvor man møder andre besøgsvenner og drøfter erfaringer sammen. Besøgsvennen må ikke påtage sig hjemmeplejens opgaver som for eksempel plejeopgaver, behandling og rengøring, men man må godt hjælpe med indkøb og andre praktiske småting.

Projektleder for besøgsprojektet er Alma Bekturganova Andersen, der kom til Danmark i 2004 og har arbejdet i 11 år som konsulent i Københavns Kommunes Kultur- og Fritidsforvaltning.

Alma har lige siden hun kom til Danmark fra Kasakhstan i 2004 været dybt engageret i at ændre det billede, den danske offentlighed har af mange etniske minoritetskvinder. I 2008 modtog hun integrationsprisen. LR

Vil du vide mere?

Projekt besøg på modersmålet kan kontaktes på kontakt@verdenskvinder.dk eller 45 60 13 33 96

Læs om besøgsprojektet på: besoegpaamodersmaal.dk og om Verdens kvinder i Danmark på verdenskvinder.dk.

Messefejring med visse begrænsninger

Forhåndstilmelding er flere steder nødvendig, efter at kirkerne har fået lov til at åbne igen.

KIRKEÅBNING Fra den 18. maj blev det atter muligt at samles i kirkerne til messefejring; men da Kirkeministeriet og Sundhedsstyrelsen først havde udsendt de omfattende retningslinjer aftenen forinden, nåede ikke alle menigheder at blive klar til at åbne deres kirker Kristi Himmelfartsdag.

De nye retningslinjer lægger visse bånd på messefejringen, så der er med biskoppens ord ikke ”tale om en uindskrænket genoptagelse af de vante aktiviteter”.

På grund af afstandskravet skal der være mindst én meters afstand mellem kirkegængerne (undtaget er familiemedlemmer), og

to meter hvis der synges. Mange menigheder har derfor indført forhåndstilmelding for at undgå, at folk må gå forgæves, medmindre det på forhånd er givet, at der vil komme færre deltagere end der må være efter retningslinjerne.

For at mindske smittefaren skal vievandskarene være tomme, og ved kirkens indgangen skal helst forefindes flydende vand/sæbe eller håndsprit.

I stedet for salmebøger anbefales det at fotokopierede sangblade, der kasseres efter hver gudstjeneste.

Restriktionerne påvirker også kommuniionsuddelingen, som kun sker under én skikkelse, og kommunionen kan kun modtages i hånden. Præst og eventuelle kommuniionsuddelere skal spritte hænder og iføre sig engangshandsker umiddelbart før uddelingen.

I sin følgeskrivelse til retningslinjerne for genåbningen af kirkerne skriver biskop Czeslaw, at vi ikke må glemme de ældre og syge, som befinder sig i en risikogruppe, og derfor fortsat ikke rådes til gå til messe:

”Derfor håber jeg, at alt, hvad der hidtil er gjort for at holde kontakt med disse menne-

Messe i Vor Frue Kirke i Silkeborg. Foto: Susanne Hytting.

Instrukser foran Jesu Hjerter Kirke i Stenogade. Foto: Fra Facebook.

sker, må fortsætte. Det gælder også videreførelsen af videostreamingerne af messerne, som mange fortsat vil kunne have glæde af, ikke mindst de, der i forvejen pga. alder og

sygdom havde svært ved at komme i kirke”.

De udførlige retningslinjer findes på kattolsk.dk.

NM

På kirkebænken i Sankt Laurentii Kirke i Roskilde. Foto: Henning Jørgensen.

Skt. Knuds Skole i Aarhus søger

Pædagog eller lærer til bl.a. 0. kl. fra 1.8.2020. Ansøgningsfrist 14.6. Se mere på skolens hjemmeside: www.sktknudsskole.dk.

www.sktknudsskole.dk

Vi er alle Guds børn og vi er set af Ham

Pater Herbert Krawczyk SJ skriver om sine oplevelse at af være isoleret under pandemien.

KOMMENTAR Koronapandemien er for mange en hård tid, en tid, som vil blive husket langt ude i fremtiden. Den er ikke overstået endnu, selv om man er begyndt med at lukke op for normaliteten, hvordan den så ellers kommer til at se ud.

Jeg hører med til risikogruppen ikke blot på grund af min alder, men også fordi min sundhed ikke er den bedste. Hele to måneder i en fuldstændig isolation gjorde noget ved mig.

Det var svært for mig at vænne mig til den nye situation. Jeg var ret rastløs. Udfordringerne var store. Jeg kunne næsten ikke klare dem. Pessimistiske tanker var ved at tage magten over mig, ikke mindst fordi jeg surfede meget på internettet og læste de forskellige profetier

og konspirationsteorier. De forvirrede mig og drog mig i den forkerte retning. Jeg blev mere og mere påvirket af negativiteten, og jeg blev mere og mere deprimeret indeni, for udadtil virkede jeg som normalt, syntes jeg. Men påtrængende spørgsmål havde sneget sig ind i mig. Det kan ikke gå på længere sigt. Det var jo pandemien begyndelse. Usikkerhed og bange anelser meldte sig oftere og oftere. Det ene spørgsmål affødte det andet. Hyppigst fremkomne spørgsmål var: Hvis det trækker ud, hvor længe kan du så klare dig på den måde? Et eller andet måtte ske, hvis jeg skulle komme helskindet ud af det mørke hul.

Morgendagens kirke?

KOMMENTAR At det er svært at spå, i særdeleshed om fremtiden, er en velkendt sag. Men én ting er dog sikkert og vist. Fremtiden kommer, og med den kommer også udfordringer og prøvelser for vores kirke. Hvorledes vil vor kirke se ud i fremtiden? Hvad tager vi i dag for givet i kirken? Vigtigst af alt: Hvor skal vi investere de få resterende skillinger, der er tilbage i kassen, så der er en chance for, at vi på et tidspunkt kan tale om høst i stedet for den evindelige talestrøm om nedskæringer og besparelser?

For der skal investeres. 35 millioner kroner fik vi for Magleås. De vil sikkert blive anbragt i obligationer, så fælleskassen bliver yderligere polstret til endnu flere år med budgetteret nedgang. Begrebet er velkendt, 'Decline management', hedder det.

Man kan spare sig selv til døde. Eller man kan passivt se til, at nedgangen ordner det fornødne før eller senere. Men hvis man vil leve, kræver det aktiv stillingtagen og visionær handlekraft. Hertil hører andet og mere end at udsende girokort og falbelader om kirkelige helte.

Der er brug for handling. Egenkapitalen i sognene er mange steder lille, hvis den da ikke ligefrem er i minus. Kostbare renoveringsopgaver lurer i horisonten, og snart er det helt slut med bidrag fra Tyskland. Disse udfordringer kan nye kirkeskatteaftaler formidlet 50 kroner om året ikke dække.

Corona-nedlukningen har måske ufrivilligt gjort sit til, at fremtidsscenerierne for et digitalt bispedømme langt hurtigere bliver implementeret, end hvad man havde forestillet sig. I 10 uger sad katolikkerne i deres bløde sofaer i en varm stue, bivånede en streamet messe på et selvvalgt tidspunkt op ad søndagen, når brunchen var blevet for-

Vendepunktet

I et interview sagde pave Frans: "Vi er alle Guds børn, og vi bliver set af Ham". Denne ene – nogen vil måske synes, banale sætning – var for mig vendepunktet. Gud, du er god: du ser mig, du sender mig denne tanke for at gøre det klart for mig, at intet sker uden din vilje og at du har en mening med det, der sker.

Jeg besluttede mig til at se det gode i den nye situation. Jeg kom til at tænke på de lukkede kirker, hvortil der var forment adgangen til. Jeg kunne gå i kirken alle de gange, jeg kunne ønske mig det. Millioner af mennesker måtte undvære at deltage i eukaristien, at modtage Jesus i den hellige kommunion. Jeg fik lov til at fejre eukaristien hver dag og modtage Jesus i mit hjerte. Taknemmeligheden var altså det første, jeg blev opfyldt med. Paulus' opfordring: "Sig (Gud) tak under alle forhold; for dette er Guds vilje med jer i Kristus Jesus" gjorde sig gældende, og det virkede.

Inden pandemien var min dagsrytme bestemt af kalenderen. Jeg var min kalenders slave. Pludselig havde jeg overskud af tid.

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle gøre med den. Jeg begyndte derfor at sætte min hverdag i nogle rammer. Den nye dagsrytme gav mig en fornemmelse af stor frihed og gjorde mig glad. Endelig kunne jeg gøre, hvad jeg ville. Og det gjorde jeg. Jeg holdt online-møder via Zoom. I den stille uge holdt jeg online-korsvejsandagten.

Jeg skrev meditationer, som jeg sendte rundt til medlemmer af min meditations-gruppe. Jeg holdt ignatiansk online-retræte i tre uger. Jeg deltog én gang om ugen i lovprisningsmøde. I maj måned begyndte vi at bede rosenkransen hver dag via Zoom.

Isolationstiden gav mig muligheden for at tænke over mange ting – positivt set.

Min dagligdag fik en ny drejning og ny mening. Jeg kunne fungere igen. I dag er jeg taknemmelig for den nye erfaring, som jeg gjorde i krisetiden. Den har ført mig tættere på Gud. Den har vist mig, hvor skrøbelig jeg er, og hvor stærk jeg kan være, når jeg holder mig til Gud, når jeg husker, at jeg er hans barn, og at han ser mig. Tak, kære Gud. Endnu en ting jeg er blevet taknemmelig for – internettet!

tæret. Førhen skulle man aktivt bevæge sig hen til en hård bænk i en kold kirke til søndagsmessen på et fastlagt klokkeslæt. Nu er kirkerne så småt ved at åbne igen, men hvad betyder perioden med nedlukning for fremtidens kirkeliv? Vil alle komme tilbage på deres vante plads, eller har afbrydelsen været en medvirkende faktor til forandring, som andagtsøgende i Kirkens periferi måske kommer til at bruge i weekender, hvor kirkelivet rangeres lavere end før?

Skal vi have mere streaming fra nu? Det er jo billigt! Ingen håndværkere og mursten, organister og flydende Ajax, elregninger og blækpatroner og velsagtens også behov for færre præster?

Jeg tror nu nok, at folk stadigt gerne vil den 'analoge' Kirke – også selv om den er hamrende dyr at holde vedlige. Men det kræver, at folk føler sig talt til og ikke talt ned til. Hvis kirken skal bestå i samfundet, skal den være et modsigelses tegn, som tør tale højt om et budskab, der i samfundet er ilde hørt. Vi behøver ikke flere økumeniske vandreture, tøjindsamlinger og foredragsaftener. Det findes til overflod i forvejen. Vi behøver ej heller at have kirkebygninger og liturgi, der ligner

Folkekirken på en prik. Hvorfor skulle folk konvertere, hvis der ikke er nogen, eller en meget lille forskel fra det, de kommer fra?

Vi skal turde være Kirke. Vi skal turde være synlige. Mange katolikker hører intet fra Kirken i årevis, og når der endelig er 'hul igennem', skyldes den nyetablerede kontakt som oftest budskabet om flere penge. Giv folk evangeliet og ikke et girokort. Det sidstnævnte bruges nemlig heller ikke mere.

Vi skal have klokker, der fungerer og ikke er tavse. Vi skal fortsat have kirkespir, som rager højt op i himlen. Vi skal have katolske kirkerum, der emmer af skønhed, og hvor røgelseskyerne bølger under hvælvingerne.

For den slags findes der nemlig ikke ude i samfundet.

Rasmus Kaare Frederiksen, 2720 Vanløse

Ny skoleleder i Roskilde

Mads Ole Frost Hansen ny skoleleder på Skt. Josefs skole og børnehaven pr. 12. maj.

ANSÆTTELSE Mads Ole Frost Hansen har flere års erfaring som viceskoleleder på den katolske skole i Roskilde. Han har været den drivende kraft i at udvikle skolen pædagogisk med gode resultater i Unge talenter, science programmer, 21st Century learning, og han har en bred erfaring i arbejdet med fokus på både elite og bredde.

Siden den tidligere skoleleder Thorsten stoppede pga. sygdom, har Mads med utrættelig energi virket som leder under coronakrisen. Skt. Josefs skole var klar til hjemmeundervisning, lærerne blev undervist i IT til formålet, og når noget ikke fungerede optimalt, blev der rettet til. Også ved skoleåbningen klarede Mads og medarbejderne åbningen, så skolen åbnede som en af de første i kommunen.

Personligt er Mads Ole Frost Hansen et menneske med hjertet på det rette sted, og han har flere gange gået i brechen for børnene ud fra skolens værdigrundlag, der ser det enkelte barn med dets unikke potentiale. Privat er han gift med Trine,

har tre børn og bor på en lille gård mellem Svogerslev og Kornerup. Mads blev ansat på skolen i 2006, først som lærer, siden som afdelingsleder for udskolingen og fra 2013 som viceskoleleder

Foto: Skt. Josefs skole.

Biskoppens kalender

Juni 2020

1. kl. 12.00 Dåb og optagelse i domkirken
3. kl. 07.30 Messe Redemptoris Mater
5. kl. 11.00 Firmelse i Sankt Pauls Kirke, Taastrup
7. kl. 11.00 Messe i Jesu Hjerte Kirke, København
kl. 18.00 Messe i Jesu Hjerte Kirke København (ekstraordinære form)
8. kl. 10.00 Møde i biskoppeligt råd
18. kl. 14.00 Møde i Økonomisk Råd
kl. 18.00 Messe i Domkirken, Fejring af Sankt Josemaría Escrivá
19. kl. 17.00 Messe i Jesu Hjerte Kirke, København, Fejring af Jesu Hjerte Fest
20. kl. 10.00 Årsmøde Danske Kirkers Råd
kl. 18.00 Italiensk messe i Jesu Hjerte Kirke, København
21. kl. 11.30 Fransk messe i Sakramentskirken
kl. 17.00 Engelsk messe i Sakramentskirken
27. kl. 11.00 Møde i forretningsudvalget

Juli

1. *grøn*. Onsdag i 13.alm.uge. (I Ps).
 V̄ Sl 50,7.8-9.10-11.12-13.16bc-17.
 R̄ Den der følger vejen, lader jeg se Guds frelse.
 L.: Am 5,14-15.21-24. Ev.: Matt 8,28-34.
2. *grøn*. Torsdag i 13.alm.uge. (I Ps).
 V̄ Sl 19,8.9.10.11
 R̄ Herrens bud er sandhed, de er alle retfærdige.
 L.: Am 7,10-17. Ev.: Matt 9,1-8.
3. *rød*. Fredag. THOMAS, apostel (f)
Gl.Ap.pf
 L.: Ef 2,19-22
 V̄ Sl 117,1-2
 R̄ Gå ud i al verden og forkynd evangeliet!
 Ev.: Joh 20,24-29
4. *grøn*. Lørdag i 13.alm.uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Elisabeth af Portugal** (†1336)
 Eller *hvid*. **Guðsmoders lørdagsmesse**
 V̄ Sl 85, 9.11-12.13-14.
 R̄ Herren taler fred til sit folk.
 L.: Am 9,11-15. Ev.: Matt 9,14-17.
5. *grøn*. **14. ALM. SØNDAG**.
 **Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Zak 9,9-10;
 V̄ Sl 145,1-2.8-9.10-11.13-14.
 R̄ Jeg vil prise dit navn, min Gud og konge,
 for evigt og altid.
 Eller: Halleluja.
 2.L.: Rom 8,9.11-13.
 Ev.: Matt 11,25-30.
6. *grøn*. Mandag i 14. alm. uge (II Ps).
 Eller *rød*. **Maria Goretti**, jomfru og martyr (†1902)
 V̄ Sl 145,2-3.4-5.6-7.8-9.
 R̄ Herren er nådig og barmhjertig.
 L.: Hos 2,16.17b-18.21-22. Ev.: Matt 9,18-26.
7. *grøn*. Tirsdag i 14. alm. uge (II Ps).
 V̄ Sl 115,3-4.5-6.7ab+8.9-10.
 R̄ Israel, stol på Herren! *eller* R̄ Halleluja!
 L.: Hos 8,4-7.11-13. Ev.: Matt 9,32-38.
8. *grøn*. Onsdag i 14. alm. uge (II Ps).
 Eller *rød*. **Augustin Zhao Rong**, præst (†1815),
 og **lidelsesfæller**, martyrer (†1648-1939)
 V̄ Sl 105,2-3.4-5.6-7.
 R̄ Søg altid Herrens ansigt *eller* Halleluja!
 L.: Hos 10,1-3.7-8.12. Ev.: Matt 10,1-7.
9. *rød*. Torsdag i 14. alm. uge (II Ps).
Villehad, martyr (†1572) (m)
 V̄ Sl 80,2ac+3b.15-16.
 R̄ Lad dit ansigt lyse, Herre, så vi bliver frelst.
 L.: Hos 11,1-4.8c-9. Ev.: Matt 10,7-15.
10. *rød*. Fredag. **KNUD KONGE**, martyr, kongeriget
 Danmarks værnehelgen (†1086)(f)
Gl. Mart.pf.
 L.: 2 Krøn 24,18-22 eller 2 Kor 9,6-15
 V̄ Sl 31.3cd-4.6+8ab. 16bc-17
 R̄ Fader! I dine hænder betror jeg min ånd.
 Ev.: Matt 10,34-39
- På Færøerne og i Grønland:**
rød. **Knud Konge**, martyr (†1086) (m)
 V̄ Sl 51,3-4.8-9.12-13.14+17.
 R̄ Min mund skal forkynde din pris.
 L.: Hos 14,2-10. Ev.: Matt 10,16-23.
11. *hvid*. Lørdag. **BENEDIKT**, abbed, værnehelgen
 for Europa (†547)(f)
Gl.Helg.pf
- L.: Ordspr 2,1-9
 V̄ Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11.
 R̄ Jeg vil love Herren til hver en tid.
 Eller: Smag og se, at Herren er god.
 Ev.: Matt 19,27-29
12. *grøn*. **15. ALM. SØNDAG**.
 **Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Es 55,10-11;
 V̄ Sl 65,10abcd.10e-11.12-13.14.
 R̄ Sæden faldt i god jord og gav hundrede fold.
 2.L.: Rom 8,18-23.
 Ev.: Matt 13,1-23 *eller* 13,1-9.
13. *grøn*. Mandag i 15.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Henrik** (†1024)
 V̄ Sl 50,8-9.16bc-17.21+23.
 R̄ Den, der ærer mig, lader jeg se Guds frelse.
 L.: Es 1,10-17. Ev.: Matt 10,34—11,1.
14. *grøn*. Tirsdag i 15.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Kamillus af Lellis**, præst (†1614)
 V̄ Sl 48,2-3a.3b-4.5-6.7-8.
 R̄ Gud lader sin by bestå til evig tid.
 L.: Es 7,1-9. Ev.: Matt 11,20-24.
15. *hvid*. Onsdag i 15.alm.uge. (III Ps).
Bonaventura, biskop og kirkelærer (†1274) (m)
 V̄ Sl 94,5-6.7-8.9-10.14-15.
 R̄ Herren forkaster ikke sit folk.
 L.: Es 10,5-7.13-16. Ev.: Matt 11,25-27.
16. *grøn*. Torsdag i 15.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Den salige Jomfru Maria af Karmel**
 V̄ Sl 102,13-14ab+15.16-18.19-21.
 R̄ Fra himlen ser Herren ned til jorden.
 L.: Es 26,7-9.12.16-19. Ev.: Matt 11,28-30.
17. *grøn*. Fredag i 15.alm.uge. (III Ps).
 V̄ Es 38,10.11.12abcd.16.
 R̄ Du, Herre, skåned mig for ødelæggelsens grav.
 L.: Es 38,1-6.21-22.7-8. Ev.: Matt 12,1-8.
18. *grøn*. Lørdag i 15.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Guðsmoders lørdagsmesse**.
 V̄ Sl 10,1-2.3-4.7-8.14.
 R̄ Herre, glem ikke de hjælpeløse!
 L.: Mika 2,1-5. Ev.: Matt 12,14-21.
19. *grøn*. **16. ALM. SØNDAG**.
 **Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Visd 12,13.16-19;
 V̄ Sl 86,5-6.9-10.15-16a.
 R̄ Du, Herre, er god og tilgiver gerne.
 2.L.: Rom 8,26-27.
 Ev.: Matt 13,24-43 *eller* 13,24-30.
20. *hvid*. Mandag i 16.alm.uge. (IV Ps).
Torlak, biskop (†1193) (m)
 V̄ Sl 50,5-6.8-9.16bc-17.21+23.
 R̄ Den, der ærer mig, lader jeg se Guds frelse.
 L.: Mika 6,1-4.6-8. Ev.: Matt 12,38-42.
21. *grøn*. Tirsdag i 16.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Laurentius af Brindisi**, biskop og kirkelærer
 (†1619) V̄ Sl 85,2-4.5-6.7-8.
 R̄ Lad os se din godhed, Herre!
 L.: Mika 7,14-15.18-20. Ev.: Matt 12,46-50.
22. *hvid*. Onsdag. **MARIA MAGDALENE** (f)
Gl. Særl.pf
 L.: Højs 3, 1-4a *eller* 2 Kor 5,14-17
 V̄ Sl 63,2.3-4.5-6.8-9
 R̄ Min sjæl tørster efter dig, min Gud.
 Ev.: Joh 20,1-2.11-18
23. *hvid*. Torsdag. **BIRGITTA**, værnehelgen for Europa
 (†1373)(f) *Gl.Helg.pf*
- L.: Gal.2,19-20
 V̄ Sl.34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11
 R̄ Jeg vil prise Herren til alle tider.
 Ev.: Joh.15,1-8
24. *grøn*. Fredag i 16.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Charbel Makhluf**, præst (†1898)
 V̄ Jer 31,10.11-12ab.13.
 R̄ Herren vogter os som hyrden sin hjord.
 L.: Jer 3,14-17. Ev.: Matt 13,18-23.
25. *rød*. Lørdag. **JAKOB**, apostel (f)
Gl.Ap.pf
 L.: 2 Kor 4,7-15
 V̄ Sl 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6
 R̄ De, som sår med gråd, skal høste med jubel.
 Ev.: Matt 20,20-28
26. *grøn*. **17. ALM. SØNDAG**.
 **Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: 1 Kong 3,5.7-12.;
 V̄ Sl 119,57+72.76-77.127-128.129-130.
 R̄ Herre, hvor jeg elsker din lov!
 2.L.: Rom 8,28-30.
 Ev.: Matt 13,44-52 *eller* 13,44-46.
27. *grøn*. Mandag i 17.alm.uge. (I Ps).
 V̄ 5 Mos 32,18-19.20.21.
 R̄ Du glemte den Gud, der bragte dig til verden.
 L.: Jer 13,1-11. Ev.: Matt 13,31-35.
28. *hvid*. Tirsdag i 17.alm.uge. (I Ps).
Martha (m)
 L.: 1 Joh 4,7-16
 V̄ Sl 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11
 R̄ Jeg vil prise Herren til alle tider. *eller* Smag og se,
 at Herren er god!
 L.: Jer 14,17b-22. Ev.: Joh 11,19-27 *eller* Luk 10,38-42
29. *rød*. Onsdag i 17.alm.uge. (I Ps).
Olav, martyr (†1030) (m)
 V̄ Sl 59,2-3.4-5a.10-11.17.18.
 R̄ Gud, du er min tilflugt, når jeg er i nød.
 L.: Jer 15,10.16-21. Ev.: Matt 13,44-46.
På Færøerne og i Grønland
rød. **OLAV**, martyr (†1030) (h)
Gl.Cr.Mart.pf
 1.L.: Visd 10,10-14
 V̄ Sl 31,2-3a.3bc-4.6+8ab.16bc-17
 R̄ Fader! I dine hænder betror jeg min ånd.
 2.L.: Jak 1,2-4.12
 Ev.: Matt 16,24-28
30. *grøn*. Torsdag i 17.alm.uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Peter Chrysologus**, biskop og kirkelærer
 (†451) V̄ Sl 146,1-2.3-4.5-6.
 R̄ Lykkelig den, hvis hjælp er Jakobs Gud
eller Halleluja!
 L.: Jer 18,1-6. Ev.: Matt 13,47-53.
31. *hvid*. Fredag i 17.alm.uge. (I Ps).
Ignatius af Loyola, præst (†1556) (m)
 V̄ Sl 69,5.8-10.14.
 R̄ Svar mig i din store trofasthed, Gud.
 L.: Jer 26,1-9. Ev.: Matt 13,54-58.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Husk du kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på: <http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Det sker i bispedømmet/
biskoppens kalender

Se mere på www.katolsk.dk

Hjælp der gavner
www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 9**, som udkommer den **3. juli 2020**, skal være KO i hænde senest den **15. juni 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 10**, som udkommer den **7. august 2020**, skal være KO i hænde senest den **20. juli 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19

www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Pastor Benny Blumensaat, Malene Fenger-Grøndahl, Susanne Hytting, Vibeke Fenger-Petersen, Rasmus Kaare Frederiksen, pater Jesper Fich OP, Henning Jørgensen, pater Herbert Krawczyk S.J., pastor Lars Messerschmidt, Brian Patrick McGuire, Sebastian Olden-Jørgensen og Christine Riegels.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 12.800 – ISSN 0902-297X.

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

Juli 2020

Fokus på familierne:

- at familierne i dag må
blive omgivet af kærlighed
respekt og vejledning

► *Fortsat fra side 16* Jesus forsøgte heller ikke at presse "de vildfarne får" ind i tidens strukturer i Judaismen. Han vidste, at ny vin må hældes på nye læderflasker.

Vi må udvide vores begrænsede forståelse af kirken. Vi skal omfavne både nyt og gammelt i den traditionernes skat, vi har fået betroet – og gøre dette til del af en dialog med søgende. En dialog, hvor vi må tage ved lære af hinanden.

Vi bør lære radikalt at udvide vores ellers begrænsede forståelse af Kirken. Det er ikke længere tilstrækkeligt for os, at vi storsindet åbner op for "templets forgård". Herren har allerede banket på "inde fra", og han er kommet ud – og det er nu op til os at søge ham og følge ham.

Kristus er gået gennem den dør, som vi havde låst af frygt for andre. Han er gået gennem den mur, som vi selv har bygget op og ladet os omringe af. Han har åbnet et rum, hvor størrelsen og omfanget gør os svimle.

De første jødiske og "hedenske" menigheder oplevede ødelæggelsen af templet, hvor Jesus bad og underviste sine disciple. Jøderne fandt på dette tidspunkt en modig og kreativ løsning: De skiftede templets alter ud med familiens spisebord og udøvelsen af offertjenesten ud med den personlige bøn og den fælles bøn. De skiftede brændofre og blodofre ud med refleksion, lovprisning og studier af

skrifterne.

På samme tid, i den tidlige kristendom, der var bandlyst af synagoger, søgte kristne efter en ny og egen identitet. På traditionernes ruiner lærte jøder og kristne at læse og fortolke Loven og profeterne på nye måder.

Er der brug for en ny teologi og en ny forståelse af Kirken?

Da Rom faldt i begyndelsen af det 5. århundrede, tolkede "hedninger" det som gudernes straf på grund af kristendommens indførelse – mens de kristne så det som en straf fra Gud rettet mod Rom, som var blevet ved med at være Babylons skøge.

Den hellige Augustinus afviste begge disse forklaringer: Han udviklede sin teologi om den ældgamle strid mellem to modstridende former for kærlighed, der bor i menneskers hjerter: Kærligheden til sig selv, hvor der er lukket for transcendens ("amor sui usque ad contemptum Dei"), og den kærlighed der giver sig selv og dermed finder Gud ("amor Dei usque ad contemptum sui").

Er den nuværende tid med forandringer i vores civilisation ikke netop noget, der kalder på en ny teologi og en ny forståelse af Kirken?

"Vi ved, hvor kirken er, men vi ved ikke, hvor kirken ikke er", har den ortodokse teolog Paul Evdokimov lært os. Måske er det sådan, at hvad det seneste koncil sagde om katolicisme og økumeni trænger til en dybere forståelse og et dybere indhold. Tiden er inde til at en bredere og dybere forståelse af økumeni – for en mere dristig "søgen efter Gud i alle forhold".

Vi kan, selvfølgelig, betragte og acceptere de tomme og tavse kirker i fasten og påsken i år som midlertidige foranstaltninger, der snart er glemt. Men vi kan også tage imod og omfavne det, der er sket som en form for Kairos. Som en anledning til at søge en ny identitet for kristendommen – i en verden, der ændrer sig radikalt lige for øjnene af os.

Lad os omfavne denne tid som en udfordring til at søge Kristus på ny og på nye måder. Lad os ikke søge de levende blandt de døde. Lad os søge ham ihærdigt og med dristighed. Og lad os ikke blive overraskede, hvis han åbenbarer sig til os som en fremmed. Vi vil kende ham på hans sår, hans stemme når han taler til os – med den ånd, der bringer fred i vores indre, og som bandlyser frygt. *Oversættelse fra fransk ved Jesu Små Søstre og Sylvie Dauzat.*

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
– også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Det bliver ikke som før

Kirken må ud af sin åndelige indespærring, mener Tomas Halik, den kendte tjekkoske teolog, som hemmeligt var ordineret præst under det kommunistiske styre i det daværende Tjekkoslaviet. Han underviser i sociologi på Prags universitet, hvor han også er studenterpræst.

Vores verden er syg.

Jeg refererer ikke blot til coronapandemien, men til den tilstand vores globale civilisation befinder sig i – sådan som det er blevet afsløret af det globale fænomen med coronavirus. Med bibelske formuleringer er denne altgennemtrængende sygdom et tegn på vores tid.

I begyndelsen af den usædvanlige fastetid troede mange af os, at denne epidemi ville medføre en form for kort blackout, et kort sammenbrud i samfundets almindelige virkemåde, noget vi på en eller anden måde kunne komme igennem – og hvor tingene

hurtigt ville vende tilbage til den måde, de var på før corona.

Men som tiden er gået, bliver realiteterne mere klare: Vi vender ikke tilbage. Og det ville ikke være godt, hvis vi blot prøvede at vende tilbage. Efter dette globale fænomen vil verden ikke være den samme som før – og sandsynligvis skal den heller ikke være det.

Under store katastrofer er det naturligt at bekymre sig om de materielle behov; men vi lever ikke af brød alene.

Nu er tiden inde til at vurdere de dybtgående følgevirkninger af det slag, vi har fået,

og som ryster sikkerheden i vores verden. Den hidtil uundgåelige globalisering ser ud til at have nået sit højdepunkt. Den omfattende sårbarhed i en global verden med mange afhængigheder er indlysende.

Hvilke udfordringer vil den nye situation betyde for kristendommen, for Kirken – en af de første globale aktører – og for teologi?

Kirken skal være "et felthospital", foreslog paven. Med den metafor, mener paven, at Kirken ikke må være afsondret fra resten af verden, men må gøre sig fri af sine egne opsatte grænser og give hjælp til de mest trængende. Hjælp til dem, som er fysisk, mentalt, socialt og spirituelt ramte og nedslåede. På den måde kan Kirken også angre de skader, den har påført sig selv overfor de mest sårbare.

Men hvordan kan vi gøre denne metafor til praksis?

Hvis kirken skal være "et felthospital", må den kunne hjælpe inden for sundhed, det sociale område og det karitative felt, sådan som Kirken har gjort det gennem tiderne.

Men hvis Kirken skal være "et godt felthospital", skal den også udføre andre opgaver. Den skal være i stand til at diagnosticere og aflæse "tidens tegn". Ligesom den skal have en forbyggende rolle og være med til at opbygge et "immunforsvar" i et samfund, som er plaget af ondartede virusser som frygt, had, populisme og nationalisme. Kirken skal også have en genoprettende rolle ved at overvinde og hele fortidens traumatiske lidelser gennem tilgivelse.

Er de lukkede og tomme kirker et tegn?

Sidste år, lige før påske, brændte Notre-Dame katedralen i Paris. I år i fastetiden har der ikke været nogen form for gudstjeneste i tusinder af kirker verden over, ligesom der heller ikke har været aktivitet i synagoger og moskeer. Som teolog og præst tænker jeg på, om de lukkede kirker kan være et tegn og en udfordring fra Gud.

At kunne forstå Guds sprog gennem de

Fortættets nedenunder ▶

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 8
 12. juni 2020 · 46. årgang

PP
 DANMARK

begivenheder, som ryster vores verden, kræver spirituel dømmekraft og åndelig visdom. Dette kræver igen en kontemplativ løsrivelse fra vores tendens til at lade os rive med af følelser og fordomme og vores projicering af egen frygt og lyst. I katastrofesituationer spreder billeder sig af en ond og hævnerrig Gud. Disse billeder har været vand på ateisters mølle i århundreder.

I perioder med katastrofer ser jeg ikke Gud som en hidsig instruktør, som sidder komfortabelt i kulissen og betragter verdens begivenheder. Jeg ser Gud som en kilde til styrke – og som virksom i dem, der viser solidaritet og uselvsk kærlighed – også selvom dette ikke har basis i "religiøse motiver". Gud er ydmyg og diskret kærlighed.

Er vi ikke allerede blevet advaret om, at stadig flere kirker, klostre og præsteskoler bliver forladt og må lukke?

Jeg kan ikke lade være med at spørge mig selv, om den tid, hvor kirkerne har været tomme og aflåste, er et symbol eller en advarsel om, hvad der kan ske i nær fremtid. Dette er måske, som det kunne se ud i en stor del af vores verden om nogle få år.

Er vi ikke allerede blevet advaret om, hvad udviklingen i mange lande har medført? Stadig flere kirker, kloster og præsteskoler bliver forladt og må lukke deres døre. Hvorfor giver vi skylden til ydre faktorer (den "sekulære tsunami") i stedet for at forstå, at et kapitel i kristendommens historie er afsluttet, og det er på tide til at forberede sig på et nyt?

Denne tid med tomme kirker afslører måske kirkernes skjulte tomhed og den mulige fremtid for kirkerne, hvis ikke Kirken gør en alvorlig indsats for at vise verden et helt andet ansigt af kristendommen. Vi har tænkt for meget på at omvende verden og meget mindre på at omvende os selv. Der er

behov for en radikal ændring – fra at "være kristne" til "blive kristne".

Da den middelalderlige kirke havde en overdreven brug af straf gennem udelukkelse ("Interdictum"), blev gudstjenester nogle gange ikke afholdt og sakramenter ikke uddelt, og det medførte, at folk i stigende grad begyndte at få et mere personligt forhold til Gud. De verdslige broderskaber og mysticismen blomstrede. Dette opsving for mysticismen har uden tvivl været med til at bane vej for Reformationen. Ikke kun Luthers og Calvins, men også den katolske reformation, forbundet med jesuitterne og den spanske mysticisme.

Måske burde vi acceptere den aktuelle abstinens fra gudstjenester og fraværet af den måde, kirken traditionelt har fungeret på, som en form for "Kairos" – en anledning til at stoppe op og til at indlede en fordybende refleksion foran Gud og med Gud.

Jeg er overbevist om, at tiden er inde til at reflektere over den fortsatte vej med reformer, som pave Frans ser som nødvendige: Vi skal ikke forsøge at vende tilbage til en verden, der ikke længere eksisterer, eller gøre os afhængige af strukturelle reformer – vi skal i stedet vende os mod kernen i Evangeliet, "en rejse i dybden".

Jeg kan ikke se, hvordan en kortsigtet løsning i form af virtuelle erstatninger, kan være en tilstrækkelig løsning i en tid, hvor den offentlige gudstjeneste er blevet forbudt. Ligesom det heller ikke er en løsning af problemet med manglende præster at importere nogle "reservedele" fra de gejstlige lagre – der åbenbart er bundløse – i Polen, Asien og Afrika?

Vi bør i stedet acceptere, at det aktuelle fravær af gudstjenester, og den måde, Kirken fungerer på, kan ses som en form for Kairos – en anledning til at stoppe op og

til at indlede en fordybende refleksion foran Gud og med Gud.

Vores sogne, vores menigheder, vores kristne bevægelser og vores klostre burde nærme sig det ideal, som har skabt de europæiske universiteter: Et fællesskab blandt lærere og studerende, en visdommens skole, hvor man finder frem til sandheden gennem fri debat, men også gennem dyb tilbedelse. Sådanne øer af spiritualitet og dialog kunne være kilden til helbredelse i en syg verden.

Dagen før han blev valgt til pave, citerede kardinal Bergoglio et skriftsted fra Apokalypsen, hvor Jesus står på dørtærsklen og banker på døren. Han tilføjede: "I dag banker Kristus inde fra kirken og vil gerne ud". Er det det, han lige har gjort?

Hvor er Galilæa i dag?

I årevis har jeg reflekteret over en velkendt tekst af Friedrich Nietzsche om den sindsyge (den sindssyge, som er den eneste, der kan sige sandheden) og som forkyn-der "Guds død". Kapitlet ender med, at den sindssyge kommer i kirke og synger *Requiem aeternam deo* – og spørger: "Når alt kommer til alt, hvad er i virkeligheden disse kirker, hvis ikke Guds grave og mindesmærker?"

Jeg må erkende, at jeg i lang tid har oplevet nogle sider af Kirken som kolde og som overdådige grave for en død gud. En stor del af vores kirker har været tomme i påsken. Vi har læst evangeliernes tekster om den tomme grav andre steder end i kirkerne. Hvis de tomme kirker minder os om den tomme grav, skal vi ikke ignorere Stemmen fra det høje: "Han er ikke her. Han er opstået. Han går i forvejen for jer til Galilæa."

Hvor er Galilæa i dag? Hvor befinder vi os i dag, og hvor kan vi møde den levende Kristus?

Sociologisk forskning viser, at antallet af troende i verden falder – dem, der identificerer sig med den traditionelle form for en religion – og dem, som hævder en dogmatisk ateisme. Samtidig er der et stigende antal af "apatiiske" – dem, som blæser på religiøse anliggender og de traditionelle svar.

Den vigtigste skillelinje er ikke længere mellem dem, som tror, og dem, som ikke tror. Der findes søgende blandt troende – dem, for hvem tro ikke er arv, men en vej. Ligesom ikke-troende, selv om de forkaster de religiøse principper, fremlagt af deres omgivelser, alligevel har en brændende længsel efter noget, der giver mening.

Her befinder Galilæa sig i dag – i de søgendes verden.

Befrielsesteologien har lært os at lede efter Kristus blandt dem, som er marginaliserede i samfundet. Men det er også nødvendigt at lede efter Kristus blandt dem, som er marginaliserede inden for kirken, blandt dem, som vi mener "ikke følger med". Hvis vi ønsker at være forbundne med dem – de marginaliserede – som Jesus' disciple, er vi nødt til at give afkald på mange ting.

Vi skal forlade mange af vores tidligere forestillinger om Kristus. Den opstandne er radikalt forvandlet gennem dødens oplevelse. Og som vi læser det i evangeliernes – end ikke hans nærmeste genkendte ham.

Vi behøver ikke lade os forføre af alt det, den nye verden tilbyder os. Vi kan insistere på, at vi vil berøres af hans lidelses sår, af verdens sår, af kirkens sår og af sårene i hans legeme.

Vi skal forlade vores mål med at omvende. Vi går ikke ind i de søgendes verden for at omvende dem så hurtigt som muligt og presse dem ind i de eksisterende institutionelle og mentale rammer i vores kirker.

Fortættets side 15 ▶

Det begyndte med et møde

En pavelig audiens med en fremtrædende fransk jødisk historiker for 60 år siden fik kirkelige konsekvenser for eftertiden.

Tekst: John L. Allen Jr., redaktør af Cruxnow.com

RELIGIONSIALOG I sin første rundskrivelse *Deus Caritas Est* skrev pave Benedikt XVI, at kristendommen ikke begyndte som en idé eller et etisk system, men som et møde med Kristus. Personlige møder har siden sat sine aftryk på store dele af kristendommens historie, og 13. juni var 60-årsdagen for ét af forrige århundredes vigtigste af slagsen.

Den 13. juni 1960 var den kendte franske-jødiske historiker og underviser, Jules Isaac, i audiens hos pave Johannes XXIII i Vatikanet.

Deres drøftelser blev starten på en lang forsoningsvej mellem jødedommen og katolicismen, som nåede et højdepunkt under 2. Vatikankoncil og fik nyt momentum under Johannes Paul II og Benedikt XVI. Den fortsætter i dag under pave Frans – et tegn på det er en nylig artikel om Isaac/Johannes XXIII-mødet i *L'Osservatore Romano*, Vatikanets officielle dagblad, skrevet af den argentinske rabbiner Abraham Skorka, en nær ven af pave Frans, som lejlighedsvis har ledsaget Frans på dennes rejser.

Da han mødte ”den gode pave Johannes” var Isaac allerede en velkendt pioner inden for de jødiske/kristne relationer, delvist gennem sit venskab med den franske katolske digter og essayist Charles Péguy. I 1894 forsvarede de to Alfred Dreyfus og fortsatte med at støtte ham indtil Dreyfus blev renset i 1906.

Sammen kæmpede de også for forsoningen mellem kristne og jøder, og modsatte sig den stigende antisemitisme i Frankrig, som eksploderede med Dreyfus-affæren. Isaac var også med til at grundlægge *Amitié Judéo-Chrétienne de France*, en organisation viet til at fremme venskabet mellem kristne og jøder, og en af hans mest kendte historiske bøger var *Jésus et Israël* fra 1947, som udforskede Jesu jødiske rødder.

Audiensen i juni 1960 var ikke Isaacs første møde med en pave. I 1949 mødte han Pius XII og overrakte paven en liste med 18 punkter, som Isaac mente burde indgå i kristen undervisning om jødedom, fx at ’Jesus var jøde’ og at ’retssagen mod Jesus var en romersk retssag, ikke en jødisk retssag’.

Da Johannes XXIII meddelte, at han ville sammenkalde et koncil i januar 1959, så Isaac det som en anledning til at opfordre verdens biskopper til at behandle spørgsmålet om de jødiske/kristne relationer og anmodede paven om audiens, hvilket blev bevilliget ét år senere mens forberedelserne til konciliet var i gang.

Johannes XXIII med det borgerlige navn Angelo Roncalli, medbragte sine egne erfaringer med kristen/jødisk solidaritet på koncilmøderne.

Da Roncalli var udstationeret som apostolisk delegeret i Tyrkiet under 2. Verdenskrig, reddede han mange liv ved at udstede falske dåbsattester til jødiske børn og hjælpe flygtninge med at opnå visa. Han rapporterede også til pave Pius XII om jødeudryd-

delsen i Polen og Østeuropa, delvist baseret på, hvad jødiske flygtninge fortalte ham.

Senere, som pave, brugte Johannes XXIII sin første langfredagsliturgi i 1959 til at fjerne udtrykket ”troløse” fra den traditionelle bøn om jødernes omvendelse.

Isaac fortalte senere om audiensen i 1960, at han havde overrakt Johannes XXIII en mappe med resultatet af sine undersøgelser af historien om den kristne undervisning om jøder og jødedom, og dens rolle i at fremme antisemitisme, og Isaac bad om, at der måtte blive oprettet en kommission til at behandle spørgsmålet på det kommende koncil.

Pavens svar, erindrede Isaac, var: ”Jeg tænkte allerede på det i begyndelsen af vores samtale”, og han fortalte Isaac, at han kunne tage fra audiens ”med mere end blot et håb” om noget ville blive gjort.

Efter den traditionelle sommerpause i 1960 bad Johannes XXIII den tyske kardinal og jesuit Augustin Bea, den første leder af det nye sekretariat for fremme af kristen enhed, om at oprette et underudvalg til brug for konciliet, til at belyse de jødiske-kristne relationer. Pavens privatsekretær, den daværende monsignor Loris Capovilla, skrev et notat til Bea i 1966 om Isaac-mødets betydning.

”Jeg erindrings ganske godt, at paven var ret påvirket efter mødet og han fortalte indgående om det”, skrev Capovilla: ”Johannes XXIII havde aldrig selv overvejet at bringe det jødiske spørgsmål og antisemitismen op [på konciliet], men sagde, at han nu var fuldstændig dedikeret”.

Som et udslag af historiens ironi levede hverken Isaac eller Johannes XXII længe nok til at se de første frugter af deres fortrolige møde: koncilets erklæring *Nostra Aetate*, om Kirkens forhold til de ikke-kristne religioner, og med særlig vægt på

forholdet til jødedommen.

Blandt koncilets skelsættende deklamationer var synet på Kristi død: ”Kan det, der skete under hans lidelse, dog ikke uden forskel tilregnes alle de jøder, som levede dengang, ej heller jøderne i vor egen tid”. Det blev også sagt, at Kirken beklager ”al antisemitisme og al forfølgelse af jøderne såvel i fortiden som i nutiden”.

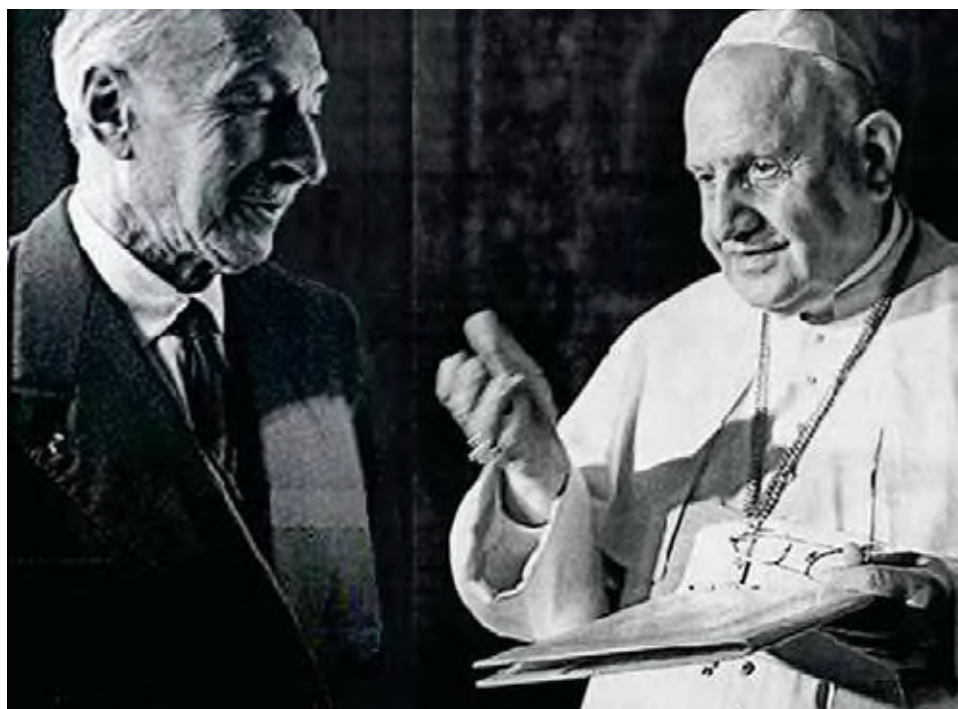
Et første udkast til erklæring med arbejdstitlen *Decretum de Iudaeis* blev godkendt af Johannes XXIII i november 1961; men den endelige version med titlen *Nostra Aetate* blev først promulgeret i 1965 under pave Paul VI, altså to år efter pave Johannes’ død i juni 1963. Isaac døde tre måneder efter pave Johannes, i september 1963.

Interessant nok var alle tre hovedrolleindehavere i dramaet om *Nostra Aetate* – Johannes XXIII, Isaac og Bea – i firserne på det pågældende tidspunkt, hvilket blandt andet beviser, at det ikke altid er de unge som fører an i revolutionerne. I dette tilfælde bragte tre gamle mænd deres samlede vægt af overbevisninger og livserfaringer i spil, og forandrede dermed historien.

(Som fodnote var der også en fjerde figur, som spillede en mere tilbagetrukket rolle, den italienske lægkvinde Maria Vingiani, der døde januar i år, 98 år gammel. Født i Venedig var hun tidligt tiltrukket af byens religiøse mangfoldighed, herunder byens historiske jødiske samfund – ordet ’ghetto’ stammer faktisk fra en venetiansk dialekt. Vingiani var engageret i økumenisk arbejde og interreligiøs dialog, og blev ven med både Roncalli, mens han var patriark af Venedig, og Isaac. Da Isaac anmodede om sit nu berømte foretræde for paven, støttede Vingiani ham og rådede kraftigt Johannes XXIII til at holde mødet).

Dette vendepunkt i de jødiske-katolske relationer begyndte, ligesom kristendommen selv, med et personligt møde. Historiens morale er måske, at man bør tage ethvert møde med en anden person alvorligt, fordi man ved aldrig ved hvad skæbnen byder på.

Oversættelse ved Niels Messerschmidt.

Den hellige Johannes XXIII havde den franske jødiske historiker Jules Isaac i privataudiens den 13. juni 1960. Mødet skulle blive historisk for de jødiske-kristne relationer. Foto: Det pavelige Gregorian universitet.

Urszula

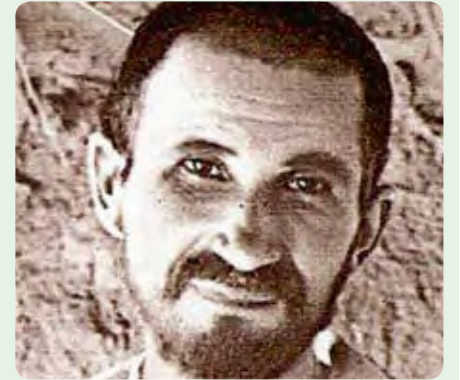

En polsk helgen i Aalborg.

[Læs mere på side](#)

6

Kommende helgen

Lille Bror Marc skriver om Charles de Foucauld.

[Læs mere på side](#)

8

Kirken i Danmark

Renovering i Stenosgade, coronakrisen, præster og diakoner.

[Læs mere på side](#)

10-12

Frans og Clara

Lene Højholt skriver om to elskede helgener.

[Læs mere på side](#)

16

KO mener

En 'åndelig' virus

I stil med coronavirussen er racismen en 'åndelig' virus, som har spredt sig verden over og skal udryddes. Det mener ærkebiskop Vincenzo Paglia, præsident for det pavelige Livets Akademi.

"Jeg sammenligner den [racisme] med Covid-19; men det er en åndelig virus, en kulturel virus, der – hvis ikke den inddæmnes – spreder sig hurtigt", siger Paglia til *Catholic News Agency* i en kommentar til politidrabet på afroamerikaneren George Floyd og de protester, det har affødt i hele USA og andre lande.

Ærkebiskoppen siger, at lige som man under pandemien bliver opfordret til selv-isolation af hensyn til andre og for at minimere smittespredningen, kan racismen kun overvindes ved, at mennesker viser omsorg for hinanden.

"Lad os starte en forbrødrings revolution. Vi er jo alle brødre og søstre. Løftet om forbrødring mangler i disse moderne tider", siger han. "Forbrødring og solidaritet er efter min mening den ægte styrke, der kan støtte os i vor egen magtesløshed".

Kampen mod racisme, tilføjer Paglia, sker "ikke med vold, men som Martin Luther King Jr. viste os – med ord, med kultur, med tro og med humanisme. Den bekæmpes på samme måde, som vi bekæmper coronavirussen".

"Derfor er det ikke nok at forblive tavse", forklarer den italienske ærkebiskop: "For at forhindre racismens virus i at forøges sig må de [som modsætter sig racisme] også forøges".

USA har haft det som sit kald, tilføjer Paglia, at hjælpe andre og ikke kun sig selv. Men "jeg tror de har tabt" dette kald.

Ærkebiskoppen ser gerne, at pave Frans adresserer racismens problem i en skrivelse, idet racismen findes "overalt i verden". Han henviser til det brev, paven skrev sidste år i anledning af det pavelige Livets Akademis 25 års fødselsdag, hvor Frans reflekterede over mange af de samme opsplitninger, som findes i nutidens verden.

I brevet med titlen *The Human Community* skrev Frans, at følelsen af forbrødring mellem folk og nationer er blevet svækket gennem erosionen af den gensidige tillid og den "forbliver et af modernitetens uopfyldte løfter".

"Den gensidige mistillid mellem enkeltpersoner og folk fødes og næres af en overdreven higen efter egne interesser og en intens konkurrence, som til tider endda kan være voldelig. Kløften mellem bekymringen for ens eget velbefindende og den større menneskelige families samlede velstand synes at have udstrakt sig til det punkt, hvor den fuldstændige splittelse opstår", skrev Frans.

Ærkebiskop Paglia siger til nyhedsbureauet, at forbrødring mellem folk kun er mulig "hvis diskussionerne leder hen til det faktum, at vi er én familie på syv milliarder mennesker".

"Det er jo ikke sådan at jeg kan sige til min broder: 'Jeg er ligeglad med dig', fordi han er den 9. i søskendeflokken og jeg kun bryder mig om de første fem søskende", siger Paglia. "Jeg er overbevist om, at der her ligger en stor mission for den amerikanske katolicisme" i landet.

Redaktionen ønsker hermed KO's læsere en god sommerferie! NM

Bortviser grundlægger af økumenisk klosterfællesskab

Efter en visitation af det økumeniske kloster Bose i Piemonte har Vatikanet beordret dets grundlægger og tre andre medlemmer om at forlade fællesskabet.

ITALIEN I forlængelse af en apostolisk visitation om lederskabet i det norditalienske klosterfællesskab har Vatikanet beordret dets tidligere prior, den 77-årige Enzo Bianchi, til at forlade klostret. Bianchi grundlagde klostret tilbage i 1968 og var dets prior frem til januar 2017.

Fællesskabet, hvor der leves et monastisk liv med fælles korbøn, arbejde og studier, består af 80 mænd og kvinder fra forskellige kristne traditioner. Klostret er især kendt for dets økumeniske konferencer og liturgiske studier.

I decembersidste år meddelte fællesskabet, at pave Frans havde udpeget tre personer til at gennemføre den apostoliske visitation. De forklarede, at anmodningen om visitation skete på et "skrøbeligt" tidspunkt i klostrets liv, og særligt "problematisk med hensyn til udøvelsen af myndighed, måden den forvaltes på og det broderlige klima" medlemmerne imellem.

Den månedlange visitation resulterede i

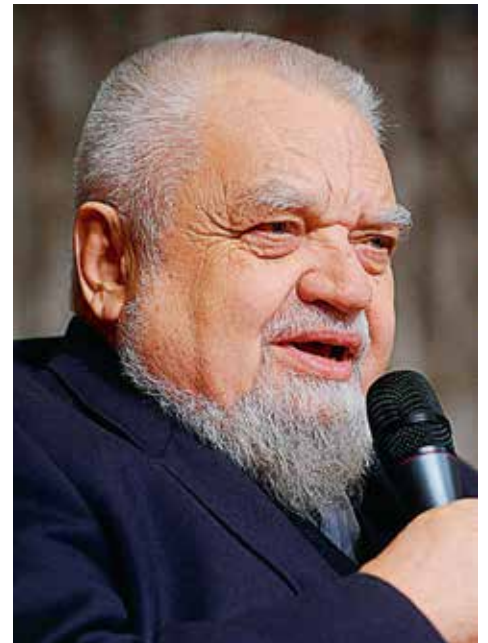
en rapport – "baseret på vidnesbyrd som alle fællesskabets medlemmer har afgivet i fuld frihed" – som blev overrakt til Vatikanet.

Klosterfællesskabet oplyser, at Vatikanets statssekretær kardinal Pietro Parolin i sidste måned underskrev et dekret, som beordrede Enzo Bianchi og tre andre medlemmer til "at lade sig skille fra det monastiske fællesskab" og flytte væk fra gruppens hovedkvarter i det nordlige Italien.

Beslutningen blev kommunikeret med "størst mulige hensyn til de involveredes diskretion", oplyste fællesskabet, men da "nogle af de implicerede" meddelte, at de ikke ville efterkomme Vatikanets beslutning, valgte klosterfællesskabet at offentliggøre erklæringen.

Klostret Bose har ikke oplyst, hvem af de fire personer har nægtet at forlade klosterfællesskabet.

Enzo Bianchi har siden skrevet i et tweet: "Det afgørende for at bestemme værdien af et liv, er ikke mængden af de ting, vi har

En ledelsesstrid i det økumeniske klosterfællesskab Bose har ført til, at Vatikanet nu har beordret dets grundlægger og mangeårige prior, Enzo Bianchi, og tre andre medlemmer til at forlade klosterfællesskabet. Foto: Wikipedia.

udrettet, men den kærlighed vi har lagt i alle vore handlinger. Selv når de ting, vi har skabt, ophører, står kærligheden tilbage som et uudslætteligt spor".

NM

Lourdes åbner så småt igen

... men forvent først normale tilstande til næste år.

Tekst: Niels Messerschmidt og La Croix

HELLIGDOM Det populære pilgrimsmaal, Maria-grotten i det sydvestlige Frankrig ved foden af Pyrenæerne, er igen begyndt at tage imod pilgrimme, men kun individuelle besøgende: egentlige pilgrimsgrupper må fortsat belave sig med tålmodighed.

Selv om Lourdes genåbnede i midten af maj er de fleste forretningerne ved esplanaden forsat lukkede. I byen med det næsthøjeste antal hoteller i nogen fransk by holdt kun seks hoteller åbent under coronapandemien. Og mange butikker er fortsat lukkede, og pilgrimme må lede længe efter et sted, hvor de kan få noget at spise og drikke.

"Når helligdommen er lukket, dør byen", udtaler Mariahelligdommens rektor monsignor Olivier Ribadeau Dumas til den katolske avis *La Croix*. Han tilføjede, at pave Frans' initiativ lørdag den 30. maj med at bede rosenkransen sammen med repræsentanter for Mariahelligdomme over hele verden, var et vigtigt skridt for Lourdes og markerede afslutningen på forsamlingsforbuddet, som skyldtes coronapandemien.

I Lourdes bliver der for tiden bedt "rosenkrans i faglernes skær" hver aften, indtil man har samlet nok pilgrimme til at kunne gennemføre de traditionelle natlige processioner.

Sikker afstand

Helligdommen har genindført sine normale åbningstider. Efter nedlukningen, der begyndte 17. marts, har kapellaner fortsat holdt bønsvigilier i grotten og bedt mere end 130.000 intentioner, som er blevet indsendt fra troende over hele verden.

Siden genåbningen den 16. maj er antallet af pilgrimme vokset støt hver eneste dag; men deres antal ligger fortsat langt under det normale på grund af den franske rejserings forbud mod rejser på over 100 km.

Under den direkte transmission den 30. maj med pave Frans i Vatikanets haver var ca. 500 personer forsamlet ved indgangen til Lourdes grotten. Alle bar de masker eller beskyttelsesvisirer, og hvide cirkler var tegnet på asfalten for at angive, hvor de skulle stå for at overholde sikkerhedsafstanden.

I fællesskab med hele verden

"Vi er så småt begyndt at vende tilbage til en normal rytme, og vi glæder os over at se folk igen", siger assumptionssøstrene Anne-Marie og Marie-Yvonne til *La Croix*.

Søstrene har boet i Lourdes under hele nedlukningen og har med deres egne øjne kunnet se helligdommen helt tom for mennesker fra deres vinduer. Således deltog søstrene i påskenattens vigiliemesse, som kapellanerne celebrerede i skæret fra lomelygter.

"Normalt lever vi side om side med de store begivenheder her; men der er fortsat langt til det igen bliver tilfældet", forklarer sr. Marie-Yvonne.

Hélène, der er ankommet til Lourdes sammen med sin familie fra en by lidt over 100 kilometer væk, er dog ikke utilfreds med tingenes tilstand: "Atmosfæren er ganske intim. Men gennem vor samhørighed med paven og de andre Mariahelligdomme, er vi en del af et stort fællesskab spredt ud over verden", siger hun ifølge avisen.

Selv om der forsat er få pilgrimme i Lourdes, skal alle bære masker eller beskyttelsesvisirer, og hvide cirkler tegnet på asfalten angiver, hvor de skulle stå for at overholde sikkerhedsafstanden. Foto: Laurent Dard, Photopqr/La Depeche du Midi.

NM

Kvinde bliver biskoppens adjutant

Marianne Pohl-Henzen får ansvaret for det tysksprogede vikariat i bispedømmet Fribourg.

SCHWEIZ Biskop Charles Morerod af Lausanne, Genève og Fribourg har udpeget en kvindelig teolog til at overtage den nuværende biskoppelig vikar, pastor Pascal Marquards arbejdsopgaver i forbindelse med, at han flytter til Zürich. Hun får det administrative ansvar for bispedømmets tysksprogede katolikker.

Den 60-årige Marianne Pohl-Henzen har en akademisk grad i teologi og filosofi, har tre børn og fire børnebørn. Hun har 18 års erfaring som kateket i Vaud og som pastoralassistent i en fransksproget pastoral enhed i Fribourg, og har de seneste otte år samarbejdet tæt med pastor Marquard i dennes hverv som biskoppelig vikar.

Vatican News omtalte hende først som 'biskoppelig vikar', men trak senere denne betegnelse tilbage, da kun præster ifølge kirkeretten kan udnævnes til biskoppelige vikarer. Kirkelige aviser har siden omtalt hende som "biskoppens delegerede" eller "biskoppens adjutant".

Pohl-Henzen understreger i et interview med det katolske nyhedsmedie *KNA*,

at hendes ansvarsområder bliver af administrativ art og altså "ikke har med sakramenterne og liturgien at gøre". Til domradio.de udtaler hun, at der "denne gang" har der ikke været mange diskussioner inden hendes udnævnelse: "Var jeg blevet udnævnt for otte – ja, selv

Marianne Pohl-Henzen vil fra 1. august overtage den biskoppelige vikar pastor Pascal Marquards administrative arbejdsopgaver for de tysksprogede katolikker i bispedømmet Fribourg. Foto: kath.ch.

for fem – år siden, ville det formentligt have skabt meget større overskrifter. Men da de sidste tre biskoppelige vikarer kun har bestridt deres hverv på deltid, og fordi jeg har udført mange af deres arbejdsopgaver, bliver det forhåbentligt meget lettere for mig nu og lettere for de troende at acceptere mig [i min nye position]", siger hun.

Marianne Pohl-Henzen tiltræder sit nye hverv den 1. august, og indgår herefter også som medlem af det biskoppelige råd.

Bispedømmet Lausanne, Genève og Fribourg har i alt fem biskoppelige vikarer. NM

Mariastatue genrejst i Prag

Lidt mere end 100 år efter at en rasende folkehob væltede en gammel Mariastatue, er Vor Frue tilbage på sin vante plads på torvet i den gamle bydel.

Tekst: Niels Messerschmidt

GENREJSNING I disse tider, hvor den omsiggribende 'Black lives matter'-bevægelse har betydet, at borgerkrigsstatuer falder på striben i USA, er man gået den modsatte vej i Tjekkiet. Her har man nemlig genrejst en statue af Jomfru Maria på det torv i Prags gamle bydel, hvor en rasende folkemængde væltede hende i 1918.

Den meterhøje søjle fra det 17. århundrede blev væltet i efterdønningerne på det østrigske-ungarske riges sammenbrud og den tjekkoslovakiske nations fødsel.

Det nye monument er ifølge BBC en tro kopi af den oprindelige baroksøjle, som øverst var prydet med en forgyldt Jomfru Maria-statue.

Elsket eller hadet?

Var den oprindelige statue et skattet monument over afslutningen på Prags belejring under Tredivårskrigen? Eller var den et hadet symbol på katolsk overherredømme og de bøhmiske protestanters fejlslagte oprør? Svaret afhænger af, hvem du spørger.

"Det var pragerne, der ønskede statuen", siger Jan Bradna, billedhugger, konservator og medlem af *Maria Column Restoration Society*: "Borgerne bad den habsburgske kejser Ferdinand III om tilladelse til at rejse den".

Pagerne, forklarer Bradna, ønskede at udtrykke deres taknemmelighed over afslutningen på svenskernes belejring af byen. Prags belejring fandt sted i slutningen af Tredivårskrigen, som begyndte i Bøhmen i 1618 og hærgede det meste af Central-europa indtil freden i 1648. Krigen resulterede i, at næsten en tiendedel af Europas

befolkning mistede livet. Efter krigen gendandt de habsburgske fyrster magten over de krigshærgede lande, og i kølvandet herpå blev Maria-søjler rejst overalt i Bøhmen og andre steder.

Efter afslutningen på det habsburgske overherredømme, og efter den tjekkoslovakiske nations fødsel i kølvandet på det østrigske-ungarske riges sammenbrud, blev symbolerne på århundreders katolsk overherredømme mål for nationalistiske kræfter.

Den 3. november 1918 blev Mariastatuen og baroksøjlen revet ned af en folkehob anført af den bøhmiske nationalist og forfatter Franta Sauer fra arbejderbydelen Zizkov i Prag. Billedhuggeren Petr Vana, som har skabt en kopi af den oprindelige

Den flere hundrede år gamle Mariastatue knejser atter stolt på torvet i Prags gamle bydel. Foto: Lukas Vana.

statue og søjle, forklarer, at Sauer havde opildnet folk på en kro og fået dem til at gå hen til torvet i Prags gamle bydel, hvor de rev statuen ned.

"Men faktisk var der tale om 'fake news' idet borgerne generelt ikke havde noget imod statuen", udtaler Vana til *BBC*.

Marian Column Restoration Society, som blev grundlagt i 1990, har i flere årtier oplevet modstand og endeløse juridiske tovtrekkerier. Deres projekt er blevet modarbejdet af såvel ateister som de protestantiske kirker og er til tider resulteret i håndgemæng mellem tilhængere og modstandere af projektet. Prags bystyre gav til sidst tilladelse til at genrejse Mariastatuen på dens oprindelige plads.

Det siges i øvrigt, at Franta Sauer på sit dødsleje skulle have udtrykt anger og bedt om tilgivelse hos den præst, som gav ham de syges salvelse.

Kort nyt

Film om relikvierejse

NORDEN I efteråret 2018 besøgte relikvierne af Thérèse af Lisieux og hendes forældre, Louis og Zélie Martin, de nordiske lande, hvor de var udstillet i flere katolske kirker i Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island.

Den nordiske afdeling af det verdensomspændende katolske tv-netværk, *ETWN* (Eternal World Television Network), har lavet en 15 min. lang svensk-sproget film om relikviernes besøg. Den kan ses på *YouTube* – den findes ved at søge på ordet 'Relikresan'.

McCarrick rapport

USA Vatikanets rapport om kardinal Theodore McCarrick er færdig og vil kunne frigives om kort tid; men pave Frans har det sidste ord mht. tidspunktet for offentliggørelsen, oplyser Vatikanets statssekretær Pietro Parolin.

McCarrick blev laiceret, efter at en undersøgelse i Vatikanet fandt ham skyldig i seksuelle overgreb på mindreårige og voksne, og for magtmisbrug. Den 89-årige ærkebiskop emeritus af Washington DC (2001-6) er den højst placeret kirkelige person, som er blevet laiceret i nyere tid.

Pave Frans beordrede i 2018 en tilbundsgående undersøgelse af alle dokumenter om McCarrick i Den hellige Stols besiddelser. De fire bispedømmer, han virkede i (New York, Metuchen, Newark og Washington DC), har foretaget deres egne separate efterforskning til brug for Vatikanets rapport.

Ordo Viginum

VATIKANET 31. maj var 50-årsdagen for genetableringen af *Ordo Viginum* – en ordning med rødder helt tilbage til de første kristne menigheder. Efter en nedgangsperiode ønskede pave Paul VI at genoplive denne form for gudviet liv.

Den 31. maj 1970 udfærdigede kongregationen for gudtjenesteliv, i henhold til Paul VI's ønske, det nye ritus for jomfruvivelse og genoplivende den gamle jomfruorden *Ordo Viginum*.

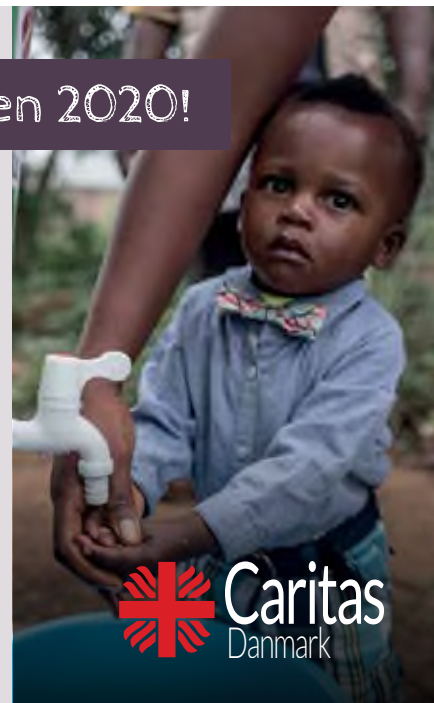
Der findes i dag ca. 5.000 gudviede jomfruer på verdensplan: i vort bispedømme findes der tre nulevende gudviede jomfruer.

Kom til Caritas-dagen 2020!

Sæt kryds i kalenderen allerede nu til årets Caritas-dag.

På dagen kan du bl.a. høre om, hvilke konsekvenser Corona-pandemien har for verdens fattigste, og hvad Caritas Danmark gør for at hjælpe i verden og i Danmark. Caritas byder også på sjove aktiviteter for børn, unge og børnefamilier.

Dagen finder sted **4. oktober** i **Sct. Mariæ Kirke** og på **Sct. Mariæ Skole, Kastetvej 3, i Aalborg kl. 11-15.**

Det klikker vi på

Katolikker fortæller om deres yndlingslinks.

Frans Josef Meyer er 55 år – IT-arkitekt og har søsat flere IT-virksomheder, siden han i 1988 startede sin egen, som han stadig driver.

Frans Josef har været på nettet siden 80'erne og fik i 2005 under en ferie i Sevilla ideen til *katpod*, som han overtalte sin gode ven, afdøde Erling Tiedemann til at være redaktør for. Det blev et meget succesfuldt projekt, idet de producerede over 600 udsendelser.

En del anser nok Frans Josef for at være kritisk over for ledelseslaget i Den katolske Kirke, nationalt og internationalt. Selv mener Frans Josef, at han blot ser tingene i lyset af tre af Tiedemanns etiske grundprincipper:

Transparency, good governance og accountability – underforstået fraværet af disse.

Han står bag bloggen 'Katolikker i Dialog' (*katialog.dk*), Facebook siden og Twitterprofilen af samme navn.

Hvad er dine yndlingslinks?

Jeg følger blandt andet Massimo Faggioli – en italiensk professor, kirkehistoriker og teolog, fra Villanova Universitetet i Philadelphia USA. Han er uhyre velfunderet med et skarpt blik for den teologiske dysfunktionalitet i dele af Kirken. Faggioli kommenterer på sin Twitterkonto *@MassimoFaggioli*. Så er der The National Catholic Reporter (*ncronline.org*) med Heidi Schlumpf (*@HeidiSchlumpf*) som ny redaktør med 30 års erfaring i emner som religion, spiritualitet, social retfærdighed og kvinder. NCR regner sig selv for at være det eneste rigtig uafhængige katolske magasin og er grundlagt i 1964. NCR har for eksempel afdækket overgrebsager helt tilbage i 80'erne, dvs. længe før Boston Globe begyndte med det. De havde også tidligt blik for Maciel Macial og skandalen omkring Kristi Legionærer.

Under National Catholic Reporter hører også National Sisters Report. Her skriver bl.a. den fremtrædende benediktiner Joan Chittister sin klumme *From where I stand* om emner som menneskerettigheder og kvinders liv.

Commonweal Magazine (*commonwealmagazine.org*) grundlagt i 1924 har i denne uge en stor artikel om Martin Cugino, den 75-årige katolske aktivist, der blev offer for politivold under en demonstration i Buffalo.

America Magazine – The Jesuit Review (*americamagazine.org*) er et rent jesuitisk projekt grundlagt i 1909. Blandt andet skriver James Martin S.J. i det. Han kan følges på *@JamesMartinSJ* og kommenterer på emner som ignatiansk spiritualitet og minoritetsgrupper. Han er hyppigt i konfrontation med traditionalistiske katolikker.

LR

Benedikt XVI – et liv

Tysk stjernejournalist ser tilbage på Benedikt og hans århundrede.

Tekst: Lisbeth Rütz

BIOGRAFI "Jeg bliver kardinal engang" siger lille Joseph i Markt am Inn, da han bliver spurgt om, hvad han skal være, når han bliver stor. Han bliver firmet af kardinal Faulhaber, hedder Ratzinger til efternavn og vokser op sammen med storebror Georg og storesøster Maria. Faderen er gendarm og grandonklen Georg, der er præst, er aktiv i det katolske Zentrum-parti.

De andre børn ser meget tidligt Joseph som lidt af en drømmer; men han er vellidt og beundret for sine evner. Han skriver julebrev til Jesusbarnet og lover at være artig, hvis han til gengæld får en Schottmessebog og en Jesu Hjertefigur i julegave. Beskrivelsen af barnet Joseph er en lille brik i et meget bredt tidsbillede af en katolsk enhedskultur i 30'ernes Bayern, hvor Kirken præger alle livets forhold. Samtidig beskrives nazismens gradvise forvandling af Tyskland til en slavestat, hvor Kirken er tålt, indtil det endelige opgør kommer.

Joseph Ratzingers barndom er en del af hele det tidsbillede, Peter Seewald ruller ud i den store nye biografi: *Benedikt XVI. Ein Leben* (Benedikt XVI Et liv). Og Seewald må siges at være den rette mand til opgaven.

Seewald blev marxist efter studenteroprøret i 1968 og trådte ud af Kirken. Han blev journalist og arbejdede bl.a. for Stern, Spiegel og *Süddeutsche Zeitung*. I 1996 mødte han Ratzinger for første gang, da han interviewede ham som præfekt for Trosælerekongregationen. Interviewet blev senere til bogen *Salz der Erde* (Jordens salt) – den første af Seewalds i alt fire interviewbøger med pave Benedikt.

De mange, meget personlige samtaler med Ratzinger fører til, at Seewalds genindtrædelse i Kirken og i 2004 til *Als ich begann, wieder an Gott zu denken* (Da jeg igen begyndte at tænke på Gud). Års researcharbejde, jagt i arkiverne og privat korrespondance med pave Benedikt ligger bag Seewalds nye biografi. Mere end 100 skolekammerater, venner fra præsteseminariet, naboer, familiemedlemmer og universitetskollegaer er blevet interviewet til den 1084 sider lange Benediktbiografi.

Drømmeren Joseph

Den unge Joseph er temmelig indadvendt og flygter ind i bøgerne. Yndlingsbogen bliver Hermann Hesses Klassiker *Steppeulven* – senere hippiernes kultbog. Han skriver digte, og som seminarist er han igennem en langvarig forelskelse, før han beslutter sig for at blive præst. "Ja, jeg er blevet berørt af kærligheden i dens forskellige dimensioner og former. At være elsket og give andre kærlighed tilbage har jeg mere og mere oplevet som helt grundlæggende", siger pave Benedikt, og Seewald spørger ham direkte:

"Var De forelsket i en pige?"

Måske.

Altså ja?

Man kunne udlægge det sådan.

Hvor længe varede så denne lidelsesfulde tid? Nogle uger? Et par måneder?

Længere"

"En yderst samvittighedsfuld præst"

"En yderst samvittighedsfuld og meget duelig præst med teologiske kundskaber,

der er overordentlig store for hans alder". Sådan er skudsmålet fra sognepræsten i München-Bogenhausen om kapellan Ratzinger, der også beskrives som lidt for genert. Kometkarrieren starter med disputats om Sankt Bonaventura og ansættelse ved universitetet i Bonn. Tiltrædelsesforelæsningsens tema er en ægte Ratzinger – troens Gud og filosofernes Gud.

Meget tidligt opdager han kvalitetene i *la nouvelle theologie* – en bevægelse, der ønskede en grundlæggende reform af katolsk teologi med en tilbagevenden til kilderne – kirkefædrene.

Ratzinger vækker opsigt, da han i oktober 1958 i tidsskriftet *Hochland* skriver om, at den moderne kirke er blevet en hedensk kirke – selv om facaden er i orden, og man kan fremvise de nydeligste religionsstatistikker. Og han taler i klartekst:

"Hedenskaben sidder i dag i Kirken selv og det kendetegner kirken i vore dage som også den nye hedenskab, at det drejer sig om hedenskab i kirken og om en kirke, i hvis hjerte hedenskaben lever". Artiklen kommer i 1958 i tidsrummet mellem Pius XII's død og valget af hans efterfølger. På en vis måde formulerer den Kirkens program for eftertiden. Den store fortælling, Kirken har præget verden med er ved at falme, og Kirken må til at indstille sig på at være en

mindretalskirke. Det blev opfattet som stærkt provokerende, og Ratzinger bliver kaldt modernist. Men i Köln sidder kardinal Frings med de samme tanker.

Vejen til Rom

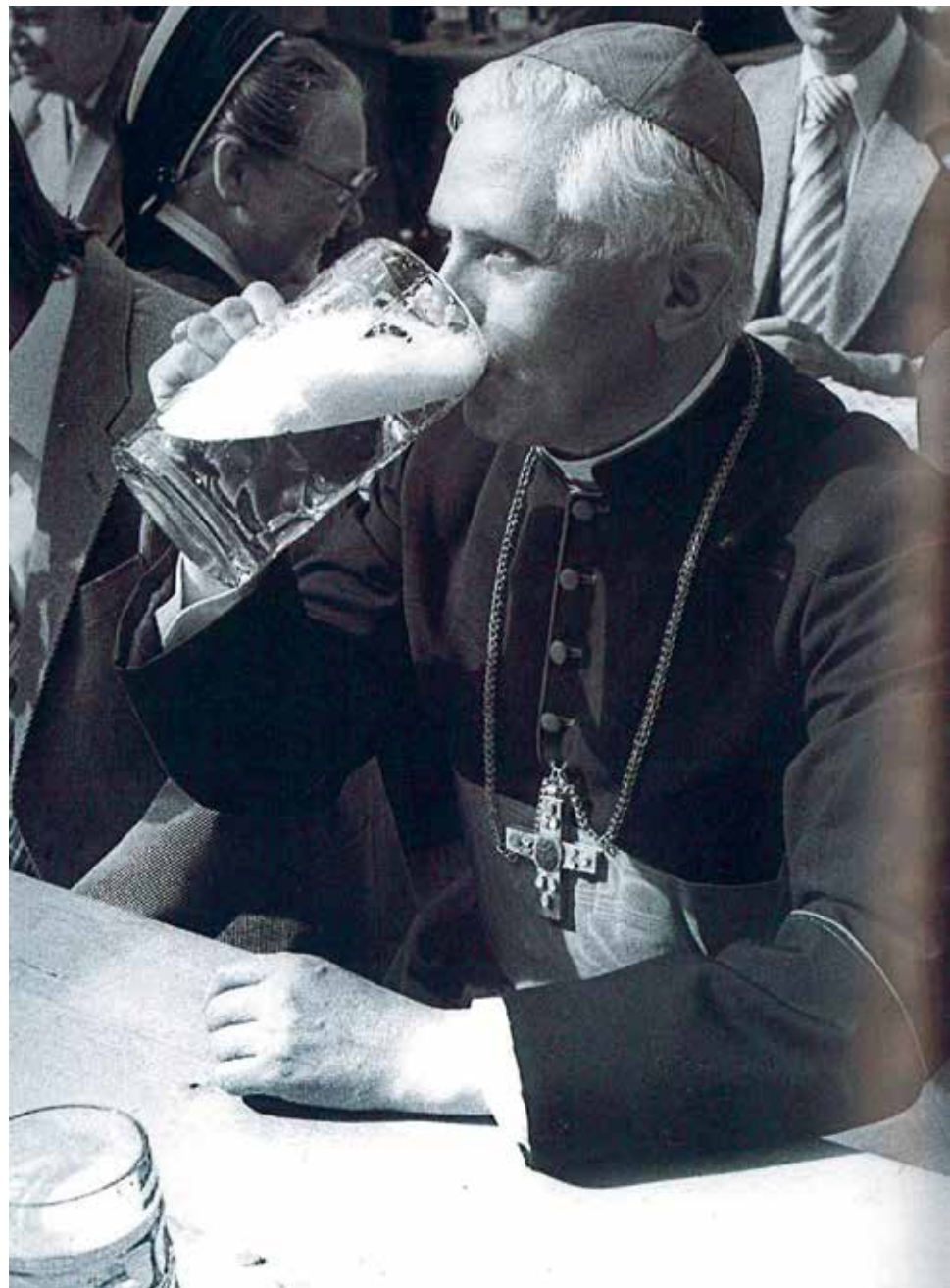
Joseph Ratzinger bliver personlig assistent for kardinal Joseph Frings og træder for alvor ind på den internationale scene. Den 25. februar 1961 holder han foredrag om det kommende koncil og det 1. Vatikankoncil på Thomas Moore Institutet i Bensberg. På forreste række sidder kardinal Frings som meget opmærksom tilhører. Foredraget gør så stort et indtryk på Frings, at han straks betror Ratzinger en opgave, han ikke selv føler sig teologisk rustet til. I Genua skal han holde en tale om det samme emne, og han bad Ratzinger skrive manuskriptet.

Det kommer Johannes XXIII for øre, at talen har vakt begejstring: Kardinalen bliver ringet op om morgenen og bedt om omgående at møde i Vatikanet, hvor paven iler ham i møde. De sagde alt det, som jeg tænkte og ville sige, men ikke kunne sige selv", siger paven til Frings, der var med i den centrale forberedelseskommision til koncilet.

Kardinal Frings kommer på forsiden af *Spiegel* med teksten *Deutsche Welle*. Med det var der tænkt på den bølge, Frings havde udløst i Rom. Længere inde i bladet nævnes Ratzinger som "en af de mest begavede reformteologer".

Küng og Ratzinger – Salieri og Mozart

Seewald kalder det en myte, at Ratzinger har udviklet sig fra progressiv til konservativ.

Joseph Ratzinger i et afslappet øjeblik i München, hvor han var ærkebiskop fra 1977-81. Foto fra *Benedikt XVI. Ein Leben*.

Han bærer vores byrder sammen med os

Om at tage Jesu åg på sine skuldre – prædiken til 14. alm. søndag, 5. juli.

Tekst: Sognepræst Hans Esmark, Sankt Vilhelms Kirke, Hillerød

PRÆDIKEN For nogen tid siden havde jeg nogle samtaler med to damer, som begge var i en svær og vanskelig situation. Begge måtte de opleve, hvordan deres mødre på grund af sygdomme blev svagere og svagere.

Den ene fortalte mig, hvordan hun plejede sin mor derhjemme og hjalp hende med at spise, mest flydende kost, fordi hun havde svært ved at indtage fast føde. Datteren var enke og havde sit job at passe. Da jeg spurgte hende, hvordan hun magtede alt dette svarede hun: Det kunne slet ikke gå uden de mange mennesker, som hjælper mig og somme tider sidder hos mor i timevis. Det er en utrolig svær tid, men jeg er glad og taknemmelig over, at jeg kan hjælpe min mor og ikke bare sende hende væk.

Den anden kvinde oplevede, hvordan hendes mors kræftsygdom bredte sig mere og mere. Moderen vidste, hvad vej det gik og havde det store ønske, at hun gerne ville dø i sit hjem. Og mens tårerne løb, fortalte hun mig om sin mors ønske og spurgte mig fortvivlet: Hvad kan jeg gøre som enlig mor. Jeg skal passe mit arbejde og sørge for mit barn. Dertil kommer at jeg også har en gammel far, som jeg skal tage mig af. Jeg kender ikke nogen som vil kunne hjælpe. Jeg ser ingen anden udvej end at søge et

plejehjem til mor.

Begge de to samtaler husker jeg den dag i dag. For begge kvinderne havde næsten det samme problem de skulle løse, men opfattede situationen så helt forskelligt.

Den ene mærker, at hun bæres af gode venner, som er parate til at hjælpe og støtte hende. Og derved får hun selv kraft og styrke. Den anden står der helt alene og hun aner ikke hvordan hun skal klare situationen.

At bære for andre

Jeg vil tro, at de fleste af os har oplevet belastende situationer. Det kan være en sygdom, problemer med ens partner, økonomiske problemer, vanskeligheder med børneopdragelse, eller måske følelsen af, at man ikke rigtigt kan klare hverdagens udfordringer.

Hvis jeg i sådan en situation mærker, at der rundt omkring mig er mennesker, som vil hjælpe med at bære, bliver byrderne ofte lettere og jeg selv får ligesom ny styrke.

At bære for andre kan være sådan noget som at overtage et konkret stykke arbejde. Men det kan også være, at man giver sig tid til en samtale eller måske blot at lytte til et medmenneske. At bære for andre kan også være at bede for et andet menneske, at bære

medmenneskets problem frem for Gud.

En byrde bliver lettere, når andre hjælper med at bære, men den bliver også lettere, når jeg ved for hvad eller for hvem jeg skal bære denne byrde.

Jesu taler i evangeliet om at bære en byrde, når han siger: ”Tag mit åg på jer”. (Nu skal jeg hjælpe jer med at bære...)

Hver gang dette hjælpemiddel nævnes, er jeg nødt til at forklare, at et åg er et bæreredskab af træ, der lægges på skuldrene, og som i hver ende har et reb med en krog, så at man kan bære to tunge spande samtidig. I sig selv vejer et åg jo også noget, men et åg man har på skulderen hjælper jo til at fordele vægten af det der skal bæres. Hvis man tager Jesu åg på sine skuldre, kan man gøre det i tillid til, at Jesus måske ikke fjerner byrden, men i hvert fald går han med og hjælper så meget med at bære, at vi selv kan bære resten.

Jesu indbyder os til, at vi netop i de stunder, hvor vi er ved at segne under vores byrder, at vi da kaster et blik på ham for at se, hvad han har båret for os mennesker og hvordan han har båret dette. Han vidste hvorfor og for hvem han skulle dette igennem. Og han vidste, at Faderen var ved

Foto: Wikipedia.org.

hans side og hjalp ham med at bære.

I dagens evangelium, er vi også indbudte til at tage imod byrderne i vores tilværelse. Ikke for at stå stille med dem, men for at bringe dem frem for ham, vise ham dem og bede ham bære med; altså bede om, at han giver os styrke og kraft. Vi har det gode gamle katolske begreb som hedder, at vi kan ofre vore byrder til ham. Og så ved vi, at han bærer med. Hvor er vi egentlig privilegerede. *Amen.*

Søndagens evangelium - Matt 11,25-30, om Jesu fryderåb

På den tid tog Jesus til orde og sagde: ”Jeg priser dig, fader, himlens og jordens Herre, fordi du har skjult dette for vise og forstandige og åbenbaret det for umyndige; ja, fader, for således var det din vilje. Alt har min fader overgivet mig, og ingen kender Sønnen undtagen Faderen,

og ingen kender Faderen undtagen Sønnen og den, som Sønnen vil åbenbare ham for.

Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile. Tag mit åg på jer, og lær af mig, for jeg er sagtnodig og ydmyg af hjertet, så skal I finde hvile for jeres sjæle. For mit åg er godt, og min byrde er let”.

Han argumenterer energisk for, at Ratzingers teologi meget tidligt er færdigdannet, og at der er kontinuitet i den. Som pave Benedikt siger til ham: ”det er ikke mig, men de andre der har ændret sig”. Seewald sammenligner forholdet mellem Ratzinger og Küng med forholdet mellem Mozart og Salieri. Han ser Küng som den hovedansvarlige for at have bygget det billede op, vi kender så godt. Panserkardinalen, Guds rottweiler og storinkvisitoren er nogle af de tvivlsomme titler, der bliver hæftet på Ratzinger, da han i 1981 bliver præfekt for Troselærekongregationen.

Der er mange ligheder mellem de to - de er begge fra Alperne, fra dedikerede katolske familier, og de er begge humanistisk dannede. Begge deltog i konciliet som periti (rådgivere) – Ratzinger som peritus for ærkebiskoppen af Köln og Küng som peritus for bl.a. biskoppen af Rottenburg. Sympatien lader til at have været gensidig mellem de to. Vi hører, at Ratzinger læser Küngs disputats med nydelse og syntes om Küngs ”sympatiske åbenhed og ukomplicerede væremåde”. I 1966 er det Küng, der arbejder for, at Ratzinger skal have den nyoprettede teologiske lærestol i Tübingen.

Küng med den velhavende baggrund kommer velklædt kørende i sin Alfa Romeo til koncilets samlinger, mens Ratzinger ankommer i sit slidte tøj på en brugt cykel. Den ene er mediedarling og den anden skydeskive for de medier, der taler reformkirkens sag.

Seewald karakteriserer Küng som en, der ”havde en sikker fornemmelse for de udviklinger, der lå i luften og kunne elektrificere mennesker”, ja ”han kunne lave formuleringer, der krøb ind under huden på

folk”. Hvor Ratzinger i følge Seewald forsvare det enkle menneskes folkefromhed mod ”professorernes kolde religion”, satser Küng på de katolske eliter, siger Seewald. Küng var virtuos til at bruge medierne og holdt pressekonferencer for åbent kamera på Peterspladsen. Han opererer med en diffus størrelse som ”koncilets ånd”, mens Ratzinger kæmper i 50 år for at forsvare ”det sande koncil”, siger Seewald.

I januar 2009 med skandalen omkring biskop Williamsons holocaustfornægtende udtalelser, citerer Süddeutsche Zeitung Küng: ”For pontifex (brobyggeren) betyder ”forsoning” med fire ærkereaktionære mere end katolikernes tillid”.

Habemus papam

Ratzinger bliver valgt til pave i 2003 efter et af de korteste konklaver nogensinde. *Wir sind Papst* (vi er pave) står der på forsiden af BILD. Fire millioner mennesker samles i det første år til forskellige events med paven – flere end nogensinde før. I Köln kommer der halvanden million til Verdensungdomsdagen i 2005, og den første encyklika ”Deus caritas est” sælges i millioner af eksemplarer.

Stemningen er vendt, og ”panserkardinalen” vokser ud af forgængerens skygge.

Vendepunktet

Efter Williamsonsagen går det nedad. I samtalen med Seewald kalder pave emeritus det ”fuldkommen ubegribeligt” at ingen havde orienteret ham om biskop Williamsons udtalelser om holocaust. Bekæmpelse af fattigdommen, miljøspørgsmål, globaliseringen bliver skubbet til side.

Møgsagerne står i kø. En udtalelse om kondomer i flyet på vej hjem fra et vellyk-

ket besøg i Angola virker som benzin på bålet. Og næste katastrofe er på vej. Den 20. maj 2009 kommer Ryan-rapporten, der påviser misbrug foregået i en periode på 50 år af over 2.500 børn i et stort antal katolske institutioner i Irland. Der er problemer med tvivlsomme forretninger i Vatikanbanken IOR, og i 2012 kommer Vatileaks-affæren, hvor fortrolige dokumenter blev lækket af Paolo Gabriele, pavens personlige butler. Svaghederne – informationsniveauet i Vatikanet og dårlig krisemanagement – bliver tydeligere. Ledelsen var ikke mere kompetent under Johannes Paul II, mener Seewald; men regeringsapparatet fungerede som en velsmurt maskine. Stassekretær Tarcisio Bertone ses som den hovedansvarlige for, at potentialet i dette pontifikat ikke kunne komme til udfoldelse.

De humanistiske ideologiers diktatur

I bogens sidste kapitel fra november 2018 gør pave emeritus status. Den største fare for Kirken ligger i de humanistiske ideologiers diktatur. At sige de humanistiske ideologier imod betyder udelukkelse fra den grundlæggende konsensus i samfundet, mener pave emeritus. ”For hundrede år siden ville enhver have anset det for absurd at tale om homoseksuelt ægteskab. I dag exkommunikerer man fra samfundet, hvis man går imod det. Noget lignende gør sig gældende ved abort og ved fremstilling af mennesker i et laboratorium”, siger han.

Er Benedikt skyggepave? Nej, siger han. Han har kun taget til orde, når han blev opfordret - og aldrig i sager, der havde med den aktuelle ledelse af Kirken at gøre. Allerede i 2010 erklærede Benedikt XVI i interviewbogen *Licht der Welt* (verdens lys), at en pave ikke blot har ret, men

undertiden også pligt til at træde tilbage, hvis han fysisk eller psykisk ikke er i stand til at klare sit job.

Benedikt XVI. Ein Leben er yderst velskrevet. Dette er ikke en distanceret biografi. Seewald ser uden forbehold på Benedikt som en helt unik skikkelse og en af det 20. århundredes største teologer, men fremhæver dog også pontifikatets svagheder. Bogen spænder over næsten et århundrede – fra tiden før Benedikts fødsel og til i dag med et mylder af detaljer, der fletter Benedikts liv sammen med den store, profane historie. Seewald er eminent til at skabe stemninger og få læseren til at opleve det, som om man selv er til konklave eller oplever nazistiske optøjer i 30’ernes Bayern. Potentialet i dette pontifikat, der havde så stærk en start, blev ikke fuldt udfoldet. Det er der flere grunde til. Tidligere medarbejdere citeres for, at Benedikt er bedre til at være professor end leder. Han er ret naiv, upraktisk og til tider verdensfjern, har svært ved at skære igennem, tager ikke altid initiativer hurtigt nok og har svært ved at skille sig af med uegnede medarbejdere, er vurderingen. Men læs bogen selv og kom helt tæt på mennesket Joseph Ratzinger.

Benedikt XVI. – Ein Leben Droemer Knauer. 38 Euro, 1184 sider. Indbundet med smudsomslag. Udkommer til november på engelsk.

Bogen kan lånes gennem Sankt Andreas Bibliotek. (www.sanktandreasbibliotek.dk)

Den hellige Urszula Ledóchowska – en alsidig begavet og usædvanlig kvinde

”I dag, hvor verden bliver mere og mere hedensk, hvor materialismen trækker flere og flere sjæle væk fra Gud, hvor forskellige falske filosofier bestræber sig på at tilsløre Guds sandhed ved at gøre grin med hellighed og vores tro, bliver vi nødt til at kikke på de hellige, der levede almindeligt ligesom vi, men udførte de almindelige små pligter med ualmindelig kærlighed” – søster Urszula.

Tekst: Renata Szwebs ZAK

HELGENER Den 29. maj hvert år mindes vi i Den katolske Kirke den hellige Urszula Ledóchowska. I år rundede mindehøjtideligheden. Der var 100-års jubilæum for hendes nonneorden – Ursulinerordenen af Jesu smertefulde hjerte – USJK.

Søster Urszula (oprindeligt døbt Julia) blev født den 17. april 1865 i Østrig. Faderen var en flygtning fra Polen, og på mødrene side nedstammede hun fra en schweizisk adelsfamilie. Familien flyttede senere til Polen. Som 21-årig indtrådte Julia i den katolske Skt. Ursulas nonneorden (mest kendt som ”De sorte” Ursulinerne) i Krakow, hvor hun fik et nyt navn, Urszula, og i de næste 20 år arbejdede hun både som pædagog og lærer i en skole i Krakow. I 1907 åbnede der sig nogle nye muligheder for søster Urszula – hun kunne lede et skolehjem i Skt. Petersburg, Rusland, som en autonom enhed i sin nonneorden. Sammen med to andre søstre rejste hun til Skt. Petersburg, hvor hun arbejdede med de nyeste pædagogiske idéer. Dengang var det forbudt at leve åbent katolsk i Rusland, derfor bar søstrene almindeligt tøj i Skt. Petersburg. I 1910 opretter hun et gymnasium for polske piger i Finland. I 1914 begynder 1. Verdenskrig og søster Urszula er nødt til at forlade Rusland pga. sit østrigske statsborgerskab. Søster Urszula rejser til Stockholm. Hun bringer sine søstre fra Rusland til Sverige og starter en sprogskole for svenske piger. I Sverige startede søster Urszula sit apostolske værk; hun samlede katolske damer til retræter og religiøse samtaler, og hun begyndte at udgive ”Solglimet” – det første katolske tidsskrift i Sverige.

Da Urszula kom til Aalborg

Danmark er den næste etape i hendes økumeniske arbejde. I august 1917 kom den hellige Urszula til Aalborg på opfordring af Kamillianerne. Hun beskriver sin ankomst til Aalborg i et brev til sin broder på følgende vis: ”Fader Sassen fra Kamillianerordenen i Aalborg presser på, for at jeg skal komme til Aalborg og åbne et børnehjem for de polske landarbejderes børn. Jeg har afvist ham i to år. Det er ikke nemt uden at have en formue at drive en skole for børn, som ikke kan betale for det, og så skal man desuden købe et hus. Jeg søgte råd hos pater Wladzio (Urszulas bror, general i Jesuiterordenen), og spurgte, hvad han tænkte. Hans råd var, at jeg burde forsøge, fordi det var Guds lys til mig, så jeg besluttede mig for at tage til Aalborg, når p. Sassen ville skrive, at der fandtes et passende hus til børnehjemmet”. De polske børn stammede fra forskellige

steder i Danmark: Vestjylland, Fyn og København, og deres ve og vel blev til en hjertesag for hende. Den 15. januar 1918 blev børnehjemmet Sct. Antonius indviet i Aalborg, og senere oprettede Søster Urszula også en husholdnings- og sprogskole i villa Skrænten i byen. På den måde sikrede hun sig indtægter, som kunne bruges på det polske børnehjem. Søster Urszula havde også åbnet sit hjerte for de danske gadebørn. Sammen med de danske protestantiske præster oprettede hun et fritidshjem, og på den måde tog hun de danske børn under sin beskyttelse.

Den hellige Urszula brugte også en stor del af tiden på at rejse og holde foredrag om Polens historie, kultur og religion samt den aktuelle situation. Urszula ville vække den politiske samvittighed hos mennesker i de skandinaviske lande. Hun kæmpede for Polens sag og forsikrede alle om, at Polen ville eksistere i menneskers hjerter, selvom det var forsvundet fra verdenskortet. Pengene, som hun fik fra kollekten, brugte hun til en komite for krigens ofre og for Sct. Antonius Børnehjem. For at kunne holde foredrag lærte den hellige Urszula finsk, svensk og dansk til sidst. Hun deltog i det sociale og religiøse liv. Det undrede mange, at hun som kvinde, grevinde og nonne var så politisk engageret. Kvindens plads var nemlig hjemme hos børnene og ikke på en politisk arena på daværende tidspunkt. Men søster Urszula var en unik person, der ikke var begrænset af den daværende tids normer; hun tænkte nyt og anderledes. For eksempel insisterede hun på at ophæve den barriere, som hidtil havde eksisteret mellem nonner og samfundet. Hun var ikke bange for at sende katolske nonner ud at arbejde i almindelige skoler i det danske samfund.

Kort efter krigen, i august 1920 vendte søster Urszula sammen med 40 andre søstre og en gruppe af de polske forældreløse børn tilbage til det befriede Polen. I Pniewy købte de af en norsk konsul, Stolt Nielsen, en ejendom til Urszula, hendes søstre og børn. Her startede de grå søstres første hus med den hellige Olaf som patron. I Pniewy havde hun i sinde at opdrage børn og unge sammen med søstrene. Den 7. juni 1920 fik hun lov til at videreføre det autonome kloster fra Skt. Petersburg som den nye Urszulas orden, Ursulinernes ordenssamfund, USJK – de grå søstre. Deres mission var at opdrage og undervise børn og unge samt hjælpe de fattige. Søster Urszula vidste godt, at en holistisk og harmonisk opdragelse var den vigtigste mission for hendes orden. Søstrene havde arbejdet med deres apostolat i forskellige miljøer, især blandt de mennesker,

der var trængt. De var overbeviste om, at ”I dag undgår verden klostrene, derfor burde ordener gå ud blandt mennesker”. Det lykkedes for Urszula at åbne børnehaver, skoler og daginstitutioner og at holde kurser for lærere på mange steder i Polen, hvor situationen var vanskelig.

En ny mission i Rom

I 1932 mens søster Urszula opholdt sig i Rom fik hun at vide, at en af kardinalerne ville give hendes orden en mission. Det beskrev hun i sit brev til søstrene i Polen

”Jeg er nødt til at dele dette med jer, som nok vil glæde jer alle sammen. Kardinalen vil give os en mission – ikke i Afrika, men der hvor missionen er nødvendig, og det er i Rom. Der findes et område, hvor folk bor i barakker. Vi får også et sted, hvor vi vil bo. Jeg ønskede ikke noget bedre. Der kan vi leve med fattige, lære dem katekismus, samt helbrede og elske dem”. Så begyndte Urszulas søstre at arbejde i Prima Valle – et af de fattigste områder i Rom. Prima Valle var også et kommunistisk sted, hvor en præst kunne føle sig truet, derfor besøgte de stedet ofte med en politibetjent. Søstrene har fortsat deres arbejde i området helt frem til i dag.

Søster Urszula døde den 29. maj 1939 i Rom. Hendes krop, der ikke var gået i opløsning, blev transporteret til ordenens kapel i Pniewy i 1989. I 1983 blev søster Urszula saligkåret og i 2003 helgenkåret af pave Johannes Poul II i Rom. I dag er der ca. 8000 søstre i 100 klostre i 14 lande.

Som Ursulas medsøster Zofia Zdybicka skriver: ”Søster Urszula hentede sin kærligheds glød direkte fra Jesu åbne hjerte, som i

dødens stund viste en ubegrænset barmhjerlighed og kærlighed til alle mennesker. Jesu åbne hjerte dannede søster Urszulas hjerte og takket være det blev det åbent over for hvert menneske hun mødte eller hun søgte for at give ham Gud”.

Kærlighed til andre mennesker opildnede hende til at starte nye aktiviteter nye steder.

Vejen til hellighed, som hun foreslår, er meget enkel: Tro I elskede til sidst Jesus Kristus, stol grænseløst på Ham og elsk, elsk indtil det gør ondt (som Jesus ved døden), arbejd med iver for andre med overbevisning om, at hellighed beror på opfyldelsen af almindelige pligter med ualmindelig kærlighed. Den hellige Urszula erindrede ofte om, at ”når man elsker Jesus, så vil man føle alle til ham” og at alle er kaldt til at være hellige ved at gå den almindelige, grå hverdagsvej – kærlighedsvejen i hverdagen. Dette kan man gøre med smil, som hun siger:

”Mit første apostolat er det lyse sinds apostolat – den hellige glæde. Om det er nemt eller svært, om en sol skinner lyst på min himmel eller om mørke skyer hvirvler på himlen, om mennesker giver ros og omgiver jer med kærlighed eller bagtaler og forfølger – vær munter og smilende, altid lystig og god!”

Alle citater er fra Zofia Zdybickas bog ”At åbne hjertet”, Forlaget Verbinum Warszawa 2003.

Søster Urszula sammen med elever fra husholdningsskolen i Aalborg. Arkivfoto.

Sr. Ursula sammen med ursulinersøstre. Arkivfoto.

God tid i coronatiden

Historien om hvordan en ufrivillig pause blev brugt til at få styr på mange års kirkebogsrod i Sønderjylland.

Tekst: Pastor Gregers Mærsk Kristensen

KIRKEBOGSFØRING I forhold til de enorme menneskelige, økonomiske og åndelige omkostninger, så er der ikke meget positivt, der kan siges om de sidste måneders coronakrise. Men én ting har krisen givet de fleste af os. Det er tid! Her i Haderslev har vi brugt denne tid på – endelig – at få styr på 113 års voldsomt rod i ministerialbogsregistreringen i hele Sønderjylland.

Af historiske årsager har Sankt Marie kirke i Haderslev haft ret og pligt til alene at føre ministerialbog og udstede dåbs- og bryllupsattester til sognene i Tønder, Aabenraa, Sønderborg og Haderslev.

Men ved at sammenligne de autoriserede ministerialbøger med de ca. 16 uautoriserede interne katolske kirkebøger, som vi har rekvireret fra kirkerne i Sønderborg, Aabenraa og Haderslev, så finder man en voldsom diskrepans.

Der er således fundet 1.136 dåb, 293 bryllupper og godt 450 begravelser, der aldrig er blevet ført ind i ministerialbøgerne!

En alvorlig sag for sønderjyske katolikker

Den manglende ministerialbogsføring er en alvorlig sag af flere grunde!

En meget kompetent og mangeårig folkekirkedordegn, som igennem årene også haft løbende professionel kontakt med Sankt Marie katolske kirke angående registreringer på enkeltborgere, gjorde os for eksempel opmærksom på, at indtil omkring 1960 stod Sankt Marie kirke faktisk for udstedelse af fødsels- og dåbsattester til børn, der var født af polske (og vel sagtens også alle andre udenlandske) forældre, og som var døbt katolsk i Sønderjylland. Denne kordegn fortalte, at disse børn ofte ikke vil være fødselsregistreret andre steder end i vore ministerialbøger. Også derfor er det alvorligt, hvis ikke vi har fået alle dåb indført

i ministerialbøgerne.

Den manglende registrering forværres af det faktum, at enkelte sognepræster – imod alle regler – har haft den praksis kun at udstede dåbsattester, hvis forældre eller dåbskandidaterne selv har bedt om det. Derfor har et meget stort antal katolikker i Sønderjylland ikke et håndgribeligt bevis på, at de er døbt. Når de så kommer for at få lavet en dåbsattest, har deres dåb – indtil nu – ofte ikke været at finde i ministerialbøgerne. Dertil kommer, at med de ofte meget mangelfulde oplysninger, der har været at finde i de uofficielle kirkebøger, så har det vist sig umuligt at lave en fuldt udfyldt gyldig dansk dåbsattest.

Omvendt så har jeg fundet og set et utal af dåbs- og bryllupsattester, som sognepræsten i et givent sogn (altså også andre sogne i det sønderjyske end Haderslev) har underskrevet og stempet. Underskrift og stempel har disse præster sat på disse attester under ordene ”Overensstemmelse med ministerialbogen bevidnes”. Problemet er blot, at mange af disse mennesker, der har fået udstedt disse attester, først er blevet ført ind i ministerialbogen i disse uger under coronakrisen. Med andre ord, det, som disse præster har skrevet under på, kan næppe siges at have været i overensstemmelse med sandheden.

Vidste ikke, de var registrerede som katolikker

Hvad der ikke har så meget med ministerialbogsføringen at gøre, er, at vi under hele denne proces har fundet flere hundrede, som intetanende ikke er blevet registreret som katolikker i Danmark. Hvad uregistrerede katolikker angår, har Lone Gambino, Jacob Messerschmidt og Keld Dahlwad på bispekontoret gjort en stor og arbejdskrævende indsats for at få disse katolikker dels

Sådan! Sognepræst i Kolding, Gregers Mærsk Kristensen, sognesekretær i Kolding, Hanne Jensen, og præstekandidat Michal Wojutyński ser tilbage på mange timers slid med kirkebøgerne. Privatfoto.

opsportet og dels registreret med deres underskrift og tilladelse.

Hvad angår registrering af vielser af allerede borgerligt indgåede ægteskaber, har Kirkeministeriet bidraget med kompetent vejledning, som en gang for alle – også på bispedømmeplan – må have ryddet enhver tvivl af vejen for, hvordan disse skal registreres. I hvert fald ser den fuldmægtige i Kirkeministeriet intet til hinder for, at disse skrives ”ind, hvor de passer ind kronologisk, med anmærkning om den borgerlige vielse!”

En helt afgørende hjælp har vi fået fra Rigsarkivet, hvad angår ministerialbogsføring af dåb, begravelser og de bryllupper, som ikke først er indgået borgerligt. Med tilbagevirkende kraft har rigsantikvar Hans Schultz Hansen godkendt en bog med registrering af dåb (Tauf-Register), en bog med registrering af bryllupper og en bog med registrering af døde (Sterbe-Register) som ministerialbøger. Disse tre bøger indeholder mange hundrede katolske dåb, bryllupper og begravelser frem til 1933. Disse tre bøger vil nu blive skannet ind i Rigsarkivet i Viborg og lagt ud på nettet.

Rigsantikvar Hans Schultz Hansen har også, som ministerialbog med tilbagevirkende kraft, godkendt en højst uautoriseret ministerialbog, som præsterne i Sønderborg har fået fremstillet og valgt at føre fra 1924 til 1963. Som den fuldmægtige i Kirkeministeriet udbrød, da hun hørte om denne: ”Jamen, den katolske kirke i Sønderborg har da aldrig haft ret til at føre ministerialbøger!”

Ud med ministerialbøgerne!

Men det efterlod os stadig med godt flere hundrede kirkelige handlinger fordelt på 16 uautoriserede kirkebøger. Det har krævet mange ugers intenst arbejde at få disse ført ind i ministerialbøgerne. Dels har vi skullet systematisere de mange kirkelige handlinger, så de blev ført ind kronologisk, og så vi undgik dobbelte indførsler. Dels har det møjsommelige skrivearbejde taget lang tid. Og dels har vi til sidst kontrolleret og genkontrolleret, så vi kunne være sikre på, at vi – efter så mange årtier – ville have fået alle kirkelige handlinger ført så nogenlunde korrekt ind ud fra de ofte mangelfulde oplysninger, som vi havde at gå ud fra. I denne proces har sognesekretæren fra Kolding, Hanne Jensen, og præstekandidat

Michał Wojutyński ydet en meget stor indsats og brugt mange dage på dette arbejde. Det samme har Helle Bartelsen, som over mange dage har konfereret og kontrolleret samtlige indføringer i hoved- og kontrabog.

Det har til tider været en særdeles interessant opgave. Men som tidligere kirkebogsførende sognepræst i Folkekirken må jeg sige, at jeg også har været dybt rystet over det fuldstændigt åbenlyse rod, der har været i ministerialbogsføringen i hele denne landsdel. I Folkekirken blev der, som jeg husker det, konfereret kirkebøger med provsten flere gange om året, hvor man sikrede sig, at der var overensstemmelse mellem arkivalier og hoved- og kontrabøger. Jeg har aldrig oplevet en sådan grundig konferering med udefrakommende i min tid i Den katolske Kirke.

Efter oplevelsen i Sønderjylland, og efter at have hørt, hvad der er af problemer andre steder, må jeg derfor sige: Lad os komme af med ministerialbøgerne hurtigst muligt. Der er alt for mange eksempler på, at det ikke bliver gjort kompetent og ordentligt. Hvad værst er – bispedømmet har tilsyneladende hverken ressourcer eller motivation til blot én gang om året at komme rundt i de enkelte ministerialbogsførende sogne og kontrollere, at kvaliteten er forsvarlig og god.

Kirkebogsføring

I sognets kirkebøger registreres alle sognets kirkelige handlinger, d.v.s. dåb, vielse og begravelse, som foretages/fejres/gives indenfor sognets grænser.

Der føres to identiske kirkebøger, hvoraf den ene afleveres til Rigsarkivet, når den er fyldt. Kirkebogsføring er sognepræstens ansvar, som han kan uddelegere til fx en sognesekretær. I de katolske sogne føres tillige bøger over optagelser i Kirkens fulde fællesskab, firmelser og 1. kommunion. Kirkebøger skal opbevares i pengeskabe.

Den katolske Kirke kan med samme gyldighed som Folkekirken udstede attester fra kirkebøgerne. I Folkekirken har kirkebogsføringen været digitaliseret siden 2002/2003.

Helle Bartelsen ånder lettet op efter mange timers slid over kirkebøgerne. Privatfoto.

Hun vil gerne vise os perlen

Læg din smartphone væk og und dig selv noget stilhed, siger Eva Maria Nielsen, der brænder for at vise vej til dybden og skønheden i den karmelitiske tradition.

RETRÆTER Karmels spiritualitet har været Eva Maria Niensens åndelige hjem i over 40 år, og hun vil gerne invitere andre ind i det hjem.

Det hele begyndte, da hun var 14 år. Eva Maria voksede op i et aktivt, katolsk hjem i Tyskland. I en lang periode så hun meget op til store kvindeskikkelser i Kirken. Hun beundrede Katarina af Siena, Frans og Cla-

ra, Oscar Romero, Simone Weil og mange andre store skikkelser. Klarisseklostret i hjembyen Paderborn virkede som en magnet på hende, og hun søgte kontakt med mange forskellige ordenssamfund. Læs den lille Thérèses skrifter var et af rådene til hende. Nej, det er slet ikke noget for mig, det er da alt for barnligt, var hendes første tanke. Men efter at have taget sig sammen

Eva Maria Nielsen. Foto: Anette Hansen.

og læst En sjæls historie, var hun solgt. Hun tog kontakt til et karmelkloster i Sydfrankrig og blev inviteret til at komme derned. Her levede hun i klausuren en uge. Hun blev meget betaget af Teresa af Avilas spiritualitet – at man kan finde Guds nærvær i køkkenet midt mellem potter og pander. Senere vendte hun tilbage og levede i to år med i klostrets liv. Hun husker det som et meget koncentreret liv med store indre ommøbleringer og en stærk erfaring af Guds kærlige nærvær. Udadtil skete der ikke ret meget; men erfaringen af, at Gud har ansigt og er en personlig Gud, som vil have en personlig relation til dig, voksede sig stærk. Denne erfaring vil hun gerne dele med andre, og derfor indbyder hun i september til en karmelitisk retræte på Sankt Birgitta Kloster i Maribo. Retræten kommer til at handle om den kostbare perle og hvordan Teresa af Jesus kan introducere os til den indre bøn.

Birkenwerder

Eva Maria mødes jævnligt i Birkenwerder med en lille gruppe mennesker fra Tyskland, Polen, Frankrig og Østrig for at uddanne sig til retræteleder indenfor den karmelitiske tradition. På traktørstedet i Birkenwerder uden for Berlin var der engang liv og glade dage med sang og bægerklang. Her tog folk i skoven for at spille kegler og nyde den friske landluft. Så overtog karmeliter søstrene stedet, og i mange år var der børnehjem. Men søstrene blev ældre og ældre, og der kom ikke flere nye kald. Efter Murens fald forærede søstrene børnehjemmet til nogle karmeliterbrødre, der havde helt nye planer med stedet. En frugtbar, dyb stilhed afløste lyden af børneleg og høje stemmer, da børnehjemmet blev til et nyt retrætecenter med over 2.000 gæster om året.

”Jeg kender Birkenwerder som et sted for mennesker der længes efter noget mere. Stedet bliver ledet af karmeliterbroderen Reinhard Körner. Han voksede op i DDR, hvor han blev uddannet som katolsk teolog og skrev en doktorafhandling om Johannes af Korset. Pater Reinhard er et menneske,

der gerne vil føre andre til Gud. Han er præget af sin ungdom i DDR – dvs. diasporakatholicismen. Han er sensibel over for fællesskab og er også en dygtig teolog”, siger Eva Maria. Kerneydelsen i Birkenwerder er karmelitiske retræter, hvor man mødes, og trækker sig nogle dage tilbage fra verden for at komme ind til det væsentlige. Et andet ord for disse stille dage er exercitier – åndelige øvelser – og de har en lang historie inden for Den katolske Kirke. Allerede i den tidlige middelalder var der exercitiedage i de mandlige og kvindelige klostre.

Gertrud af Helfta (død 1256) har nedskrevet de første exercitier. Det er takket være Ignatius af Loyola (1491-1556), at exercitierne har fundet deres klassiske form. I de sidste årtier af det tyvende århundrede har exercitiebevægelsen med dens forskellige traditioner fået en opblomstring og tiltrækker nu mennesker fra mange forskellige kirkesamfund. I modsætning til ignatianiske retræter bliver deltagerne ikke ledsaget med personlige samtaler ved en karmelitisk retræte. Tanken er, at Gud selv er samtalepartneren. I reglen er der kun en samtale med retrætelederen under en retræte og kun hvis man ønsker det. Under karmelitiske exercitiedage giver retrætelederen to daglige foredrag. Ved hvert foredrag får man en impuls til at tænke og bede videre på. Under retræten er der daglige foredrag, messefejring og fælles måltider. Retræten foregår i stilhed. LR

Her kan du få mere at vide

Eva Maria Nielsen afholder fra den 18. til den 20. september en karmelitisk retræte hos Birgittadøstrene i Maribo.

Læs mere om retræten og programmet på <http://pastoralcentret.dk/kurser-og-events/>

Til min kære bror Charles!

”Som et menneske, der gør religion til kærlighed”. Sådan omtaler Lille Bror Marc sin medbroder, Charles de Foucauld, som snart bliver helgenkåret.

HELGENER Den 26. maj blev det offentliggjort fra Vatikanet, at Charles de Foucauld – Lille Bror Charles af Jesus – bliver helgenkåret i løbet af året. I den anledning har én af hans brødre, Marc, tidligere ansvarlig for ordenen Jesu små Brødre, skrevet et brev til Charles.

Min kære bror Charles!

Den 13. november 2005 blev du saligkåret, og et kæmpebanner med dit portræt blev rullet ud over Peterspladsen i Rom – jeg ville gerne have set din reaktion – værdsatte du det?

Nu bliver du snart helgenkåret, og jeg vil derfor gerne forklare dig, hvorfor det er så vigtigt for os at fejre det, og hvordan dit liv stadig berører os.

I begyndelsen var dit liv vanskeligt: Du blev forældreløs som 6-årig og flygtede i eksil under krigen. Det var følelsesmæssige belastninger, der rystede dig og kunne have nedbrudt dig. Du skriver om dig selv: ”Som 17-årig var jeg fortvivlet”. Du havde penge nok og du brugte dem, men de gav dig ingen fylde. I stedet erfarede du ”en

smertelig tomhed, en uendelig kedsomhed, sorg og afsky” – ordene er dine.

Det forunderlige er, at din fortvivlelse og din længsel efter at blive elsket og at elske blev dit livs forår, din drivkraft. Det giver mig håb, når jeg selv er sårbar. Det er ikke for ingenting, at begrebet ’bror’ er et af dine yndlingsord og hentyder til et respektfyldt og åbent forhold. Jeg tror aldrig, du fik at vide, at din åndelige vejleder pater Huvelin beskrev dig ”som et menneske, der gør religion til kærlighed”.

Du var meget trofast, nærværende og kærlig i kontakten med din familie og dine venner. Tusindvis af dine breve er bevaret. På en helt særlig måde berører det mig, at Jesus var en lige så nærværende og virkelig ven for dig, som alle de andre. Du var munk i en årrække og senere eneboer i Sahara, og dog skriver du til din familie:

”At fra kl. 4:30 om morgenen til kl. 20:30 om aftenen møder og taler jeg konstant med slaver, fattige, syge, soldater, rejsende og nysgerrige, der kommer forbi hos mig”. Hvordan klarede du samtidig at være opmærksom på Jesus i dit hjerte?

Foto: petitsfreresdejesus.com.

Din hemmelighed: ”Vend tilbage til Evangelierne [...] Lad dig præge af Jesu ånd, læs og læs igen, mediter og tænk hele tiden over hans ord og eksempel, lad dem dryppe som dråber, der hele tiden falder på samme sted”.

Du fortæller os, at midt i vore travle liv er der plads til venskabet med Jesus. Det får os ikke til at svæve på en sky, men kan i det lange løb gøre os lige så menneskelige, som du var, menneskelige som Jesus var det.

Én af de store ting, du lærer os, er ’at være menneske’; nogle gange er det den eneste måde, vi kan bryde isen på, den eneste måde, vi kan ’tale’ om Gud på. Den sidste del af dit liv boede du blandt et ukendt folk: Tuaregerne. Det eneste du gjorde, var at nærme dig dem, respektere og værdsætte

deres kultur. De tog imod dig og du troede på, at Gud derigennem ’arbejdede, også selvom det ville tage ”århundreder”, som du sagde. Efter din død skrev Moussa, Tuareghøvdingen, til din søster: “[...] Marabuen Charles er ikke kun død for jer, han er også død for alle os. Må Gud vise ham barmhjertighed og lade os mødes med ham i Paradis!”

Du véd, at man i dag taler meget om kommunikation, men alligevel færdes vi oftest i kendte cirkler, fordi vi er bange for det fremmede. Du gjorde det modsatte, du søgte dem, der var længst væk, og du gav dig selv fuldt ud. Sikke et boost du giver os!

Jeg tror godt, jeg ved, hvordan du reagerede den 13. november 2005: Du var lykkelig ... Ligesom på billedet, jeg har vedhæftet. Det er ikke helt skarpt; men man ser tydeligt, at du smiler, og at du er på vej – på vej til at mødes med én. Det er dig i en nøddeskal, og det er sådan, vi elsker dig.

Lad mig slutte mit brev på samme måde som du afsluttede dine til din ven Gabriel:

”Et hjerteligt knus til dig, som jeg holder af”

Marc – din Lille Bror.

Oversættelse ved Jesu Små Søstre

Efter broder Charles’ død er der opstået tyve forskellige fællesskaber, som lader sig inspirere af hans liv og hans måde at efterfølge Jesus.

Skt. Joseph Søstrenes retrætecenter har 25 års jubilæum

Skt. Joseph Søstrene begyndte deres virke i Danmark med sygepleje, hospitals- og skoledrift. Men i 1995 etablerede de retrætecenteret Stella Matutina i Kokkedal, og stedet bruges i dag af mennesker fra mange forskellige kirkelige miljøer.

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

RETRÆTER Da Skt. Joseph Søstrene kom til Danmark i 1856, engagerede de sig i sygepleje og skoledrift. Men i slutningen af 1980'erne, da de fleste af ordenens hospitaler og skoler var overtaget af staten, og antallet af søstre i Danmark var dalende, fik søster Ansgaria Riemann, der på det tidspunkt var leder på en skole i Ordrup, den tanke, at søstre skulle begynde at arbejde med retræter og åndelig vejledning.

"På det tidspunkt havde flere af Skt. Joseph Søstrene i Norge taget en uddannelse i åndelig vejledning og var begyndt at udbyde retræter, og jeg fik den idé, at vi kunne gøre noget lignende," fortæller hun. Samtidig blev et par værelser i ordenens hus på Strandvejen i Kokkedal ledige, da stedets præst gennem mange år flyttede på plejehjem, og det åbnede mulighed for at tilbyde retræter med overnatning.

I 1995 åbnede søstrenes hus, Stella Matutina, for de første retræter med deltagere udefra, og i juni i år kan retrætecenteret fejre 25 års jubilæum. Samtidig kan søstre meddele om stort set fuldt booket på alle deres retræter, som både omfatter stilleretræter og retræter med meditativ dans. Vejledningen foregår med afsæt i den ignatianske tradition, som er grundlagt af Ignatius af Loyola,

jesuiterordenens stifter.

"Vi tager udgangspunkt i, at vi kan søge og finde Gud alle steder, i vores hverdagsliv, i naturen, i vores møde med andre mennesker. Udgangspunktet for de individuelle samtaler er altid det sted, som den enkelte er i sit liv, og den længsel, den enkelte kommer med. Derfor tror jeg, at folk oplever en stor rummelighed her," siger søster Ansgaria Riemann, der efter mange år som retrætecenterets leder nu er tilknyttet som vejleder.

Det bekræfter Elisa Stokka, der er uddannet cand.theol. og ansat som lektor ved MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn (tidligere Det teologiske menighetsfakultet) i Oslo. Hun er kommet til retræter på Stella Matutina siden 2008 og siger: "Man får lov at være sig selv i mødet med Gud. Mennesker er så forskellige i deres måde at kommunikere og indgå i relationer, og det tager søstre højde for i deres vejledning. Man kan udtrykke sig ved at male og tegne, man kan få meditationer, som kan laves i naturen osv. Der er en stor lydhørhed over for den enkeltes bønnesprog og måde at relatere til Gud på. Er det bibelvers, du har behov for, eller andre typer tekster eller billeder? Søstre lytter

Mennesker fra mange forskellige kirkesamfund bruger Stella Matutina som åndelig oase. Her kommer de for at få åndelig vejledning og være med i søstrenes retræter.

sig ind til ens behov og længsel."

Centrets nuværende leder, søster Susanne Hoyos, supplerer: "Da vi begyndte for 25 år siden, kom der en del folk med baggrund i new age-miljøer. I dag er her en overvægt af mennesker med tilknytning til kristendommen, heraf mange folkekirkelige, men også fra frikirker og selvfølgelig også en del katolikker. Det er vigtigt for os, at vores arbejde er transparent. Vi er katolikker og arbejder på det grundlag, men vi skal ikke gøre folk til katolikker; vi skal hjælpe dem derhen, hvor deres længsel fører dem."

Jesper Fich, der er sognepræst ved Sct. Mariæ Kirke på Frederiksberg og desuden

fungerer som præst på Stella Matutina, siger: "Søstrenes arbejde er up front evangelisering. Mange af retrætedeltagerne er kommet væk fra kirke og tro, kender den ikke eller er kommet på kant med den. Men på Stella Matutina møder de en måde at være kirke på, hvor der er plads til dem, som de er. Udgangspunktet for vejledningen er altid folks egne erfaringer. Søstre er blottet for enhver moralisme og møder mennesker, som de er," siger han.

Jubilæet skulle have været markeret med fest og reception den 20. juni, men på grund af Corona-krisen er fejringen udskudt til juni 2021.

To nye diakoner på trapperne

Bispedømmet får to nye diakoner i løbet af efteråret.

TJENESTE August og september måned byder på hver sin diakonvielse.

Søndag den 16. august kl. 10 bliver den første, David Noval, der tilhører Sct. Josefs sogn på Lolland-Falster, diakonviet i Sct. Ansgars domkirke, Bredgade 64, 1260 København K.

Lidt over en måned senere, lørdag

den 19. september kl. 11, bliver den anden, præstestuderende Filip Mikic diakonviet i domkirken. Filip er tilknyttet præstekollegiet Redemptoris Mater i Vedbæk.

Alle er hjerteligt velkomne!

NM

David Noval tv. og Filip Mikic th.

Min Kirke
skal elske
mig og
acceptere
mig, for
den jeg er

[katolsk.dk/
ungkirkeskat](https://katolsk.dk/ungkirkeskat)

Der lå en fortælling under gulvtæppet

En renovering i Stenosgade fører en del af kirken tilbage til dens oprindelige skikkelse.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

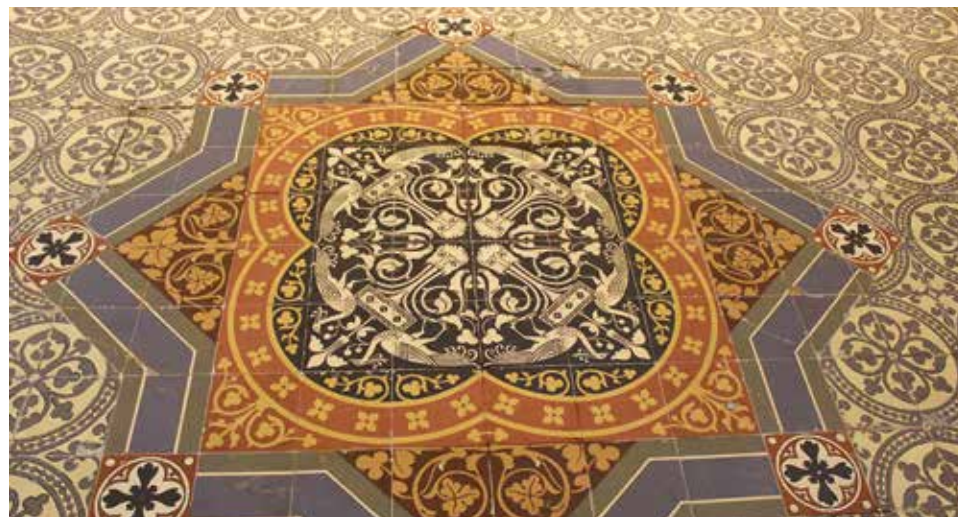
RENOVERING Det var en ganske almindelig hverdag i Jesu Hjerter Kirke i Stenosgade. Ved sakristidøren sad et stykke af det røde gulvtæppe løst. Gad vide hvad der er nedenunder cementen, tænkte menighedsrådsformand Rasmus Kaare Frederiksen. Forsigtigt begyndte han med hammer og mejsel, og snart viste der sig et lille stykke af en gammel flise. Nu blev Rasmus for alvorlig nysgerrig. Han gik i Katolsk Historisk Arkiv og opdagede på de historiske fotos, at der havde været de skønneste fliser på gulvet ”i gamle dage” for liturgireformerne. Og så blev han fyr og flamme. Sognepræsten og menighedsrådet gav grønt lys til at gå videre og det hårde arbejde begyndte. Fra starten af februar i år har han ligget på knæ i koret og banket løs. Cementen er forsvundet centimeter for centimeter, og nedenunder er det intakte, originale flisegulv efterhånden dukket op.

Undervejs i processen er evangelistsymbolerne – en okse, en løve, en ørn og en engel dukket op i hver af højkorets fire fliser, og inde i midten viste sig selveste fuglen Fønix – opstandelsens symbol. Fliserne med bibelsk symbolik blev bestilt til kirken fra Villeroy og Bochs flisefabrik i Mettlach i Rhinlandet.

Da kirken i 1972 blev nyindrettet for at leve op til kravene i liturgireformerne, blev flisegulvet dækket af cement og et rødt tæppe. I en artikel i Katolsk Forum forklarer daværende præst ved kirken Herman van Schaik S.J. ombygningen ud fra hensynet til den nye liturgireform og henviser til konstitutionen *De sacra liturgia*. Der var enighed om, at en gennemgribende restaurering af

kirken var nødvendig. De seks lag maling var begyndt at skalle af og hvælvingerne slog dybe revner. Når man nu alligevel var i gang, kunne man så også få ændret kirkerummet, så det passede bedre til liturgireformernes krav. Sognepræst, menighedsråd og liturgikommissionen blev enige om en ombygningsplan af den tyske arkitekt Ostermann, der i 1966 havde bygget kirken i Frederikshavn. Alteret fik en mere central placering ved at blive rykket frem i kirken. Nu blev det muligt, at flere præster kunne koncelebrere – fejre messen samtidigt ved samme alter.

Ved ombygningen blev hovedaltret flyttet frem, så det kunne placeres under krydshvælvingen hvilket akustisk og optisk skulle give den bedste effekt. Og der blev bygget en ”alterø” for at give bedre plads. ”Det vil i hvert fald være umuligt at gøre

Et af de gamle flisemotiver der er dukket op igen i Jesu Hjerter Kirke.

alle tilfreds. I nogle tilfælde spiller det følelsesmæssige en stor rolle, og det vanskeliggør yderligere forståelsen.” skriver van Schaik i sin nøgterne kommentar til ombygningen.

Ombygningen i Stenosgade gik ikke stille for sig. Omkring 400 skrev under på en protestskrivelse, hvor ombygningsplanerne blev beskrevet som hærværk: ”Nu raser billedstormen vel i Stenosgade i København, så Jesu Hjerter Kirke, der var et historisk monument i det danske stift af den katolske kirke kommer til at ligne et hvidkalket missionshus med et stenbord til alter som alle andre steder i landet.” skrev en vred jysk læser (Katolsk Forum nr. 1 1972)

Tre andre forsvandt sammen med ombygningen med de gamle skriftestole, der ikke var helt lydte (I). Nye skriftestole – i folkemunde kaldet ”telefonboksene” – afløste de gamle. Baldakinen over Sankt Ignatiusstatuen og sidealtrene forsvandt. Jesu Hjerter statuen, tabernaklet og overbygningen med spir blev fjernet fra højalteret. Et par scener forsvandt ned i jesuiternes spisestue. I dag hænger de i refektoriet på Jagtvejen ”I 1959 blev den vurderet til en million kroner. Senere blev det hugget i stykker”, skrev Pater Alfred Otto i en lakonisk kommentar

Jahrbuch des St. Ansgarius-Werkes 1976.

Dele af prædikestolen og andre genstande fra kirken blev smidt i en container, hvor mange fiskede dem op. Andre dele blev gemt af vejen i kirkens kælderrum. Af og til dukker der løsdele op fra folks private gemmer, fortæller Rasmus, og viser mig en pompøs billedramme, han har fået gennem Den blå Avis. Engang hørte den til i kirken. I sit nye hjem blev den et originalt entrémøbel. I dag sidder der et spejl der, hvor der engang var et front billede.

Ombygningen skulle imødekomme de nye krav. Men den var også et oprør mod selve bygningens udtryk – ”nygotikken”. Dengang i 70’erne opfattede mange nygotikken som kitsch. Nygotikken er et udtryk for historicisme – den stil, som efterlignede tidligere tider og var almindeligt brugt i kirkearkitekturen helt frem til omkring 1940. Arkitekten bag Jesu Hjerter Kirke var Friederich Wipfler. Han havde tidligere arbejdet som arkitekt ved Domhütte – byggeforvaltningen ved domkirken i Köln. Den stod i 1880 endelig færdig og inspirerede til en blomstrende nygotik mange steder i Tyskland. Hvor man tidligere så lidt ned på nygotikken og kaldte den pastiche, oplever mange af de nygotiske kirkebygninger i dag lidt af en renaissance. Bygningerne rummer nemlig mange fint udførte håndværksmæssige detaljer, hvis kvaliteter man har genopdaget.

Det er i det lys, man skal forstå restaureringen i Stenosgade. I 2003 stod kirkens daværende andenpræst Michael Hornbech Madsen sammen med en lokal tømrermester for restaureringen af højalteret, og i 2010 restaurerede Hornbech Madsen Mariaaltret sammen med Quentin Wendt, der er uddannet billedskærer og vicevært på bispekontoret.

Tiden vil vise, om der kommer yderligere forsøg på at føre kirken mere konsekvent tilbage til dens gamle udtryk. Større ændringer vil dog forudsætte godkendelse fra bispedømmets kommission for sakrale bygninger.

Hvordan har trossamfund reageret på nedlukningen under coronakrisen?

Det har Center for Samtidsreligion på Aarhus Universitet undersøgt.

UNDERSØGELSE ”Vi har undersøgt, hvordan 179 anerkendte trossamfund i Danmark har håndteret stats- og kirkeministeriets udmeldinger og nedlukning af danske trossamfund i forbindelse med Covid-19-krisen, dvs. alle de danske trossamfund, der står uden for folkekirken”, siger Tina Langholm Larsen, ekstern lektor på Religionsvidenskab på Aarhus Universitet.

En gruppe forskere har i perioden fra nedlukningen af samfundet den 11. marts til den 10. maj undersøgt anerkendte danske trossamfunds reaktion på nedlukningen. Det mest bemærkelsesværdige ved undersøgelsen er, ifølge Tina Langholm Larsen, at langt hovedparten af de anerkendte trossamfund faktisk lukker ned uden nogen forbehold og ofte henviser direkte til de danske sundhedsmyndigheder eller regeringen.

”Samfundssind er, i følge vores undersøgelse, blevet sat over religiøse behov i denne periode”, fortæller den eksterne lektor, der står bag undersøgelsen i samarbejde

med en forskergruppe på Religionsvidenskab. Ud af de 179 anerkendte trossamfund i Danmark har 126 trossamfund således reageret på Covid-19-krisen. Det er primært sket på sociale medier, hvor Facebook uden sammenligning har været det mest anvendte medie.

Online aktiviteter og religiøs innovation

Forskergruppen har primært undersøgt offentligt tilgængelige online-reaktioner på nedlukningen. At Facebook har været det foretrukne medie skyldes det hurtige informationsflow, Facebook tilbyder. Flere trossamfund har i denne periode brugt deres hjemmeside til at henvise til deres Facebook-gruppe eller side, hvor de løbende har postet information. Selv om det på Facebook er muligt at interagere med likes og kommentarer, så har der primært været tale om envejskommunikation og meget begrænset interaktion.

Tina Langholm Larsen, ekstern lektor på Religionsvidenskab på Aarhus Universitet, har sammen med en gruppe forskere fra instituttet for religionsvidenskab undersøgt hvordan anerkendte trossamfund i Danmark har reageret på Covid-19-krisen.

Covid-19-krisen falder også sammen med flere helligdage, hvilket har betydet, at de fleste kristne, jøder og muslimske trossamfund har forsøgt at omlægge deres

aktiviteter i forbindelse med henholdsvis påske, pesach og ramadan.

”Helligdagene har givetvis betydet, at trossamfund har haft et yderligere incitament til at være aktive online. Online-tilbud er ganske udbredt, særligt hos de kristne og muslimske trossamfund, hvilket fortæller os, at disse formentligt fungerer ikke kun som religiøse samlingspunkter, men også som sociale samlingspunkter”, siger Tina Langholm Larsen.

”Flere kristne trossamfund har for eksempel opfordret deres medlemmer til at gennemføre nadverritualet hjemmefra som del af en livestreamet gudstjeneste. Der har været drive-in gudstjenester og et tredje initiativ har været en muslimsk ungdomsorganisation, der har lavet håndsprit i henhold til WHO’s guidelines, som man har kunnet bestille via deres Facebook-side. Derudover har vi set Ramadan-quiz og Ramadan-Kahoot. Nogle trossamfund har med andre ord forsøgt at efterligne den traditionelle religiøse praksis – og andre har forsøgt sig med forskellige former for religiøs innovation”, forklarer Tina Langholm Larsen.

Interesserede kan downloade rapporten på Center for Samtidsreligions hjemmeside, <https://samtidsreligion.au.dk>.

Pater Paul Marx OMI fyldt 80 år

En elsket skriftefader og åndelig vejleder fylder rundt.

FØDSELS DAG Mandag den 29. juni, på festen for Peter og Paulus, fyldte pater Paul Marx OMI 80 år. Tillykke Paul!

I de mange år pater Paul har arbejdet i Danmark, har han været præst et par gange i Vor Frue i Herlev og Skt. Antoni i Brønshøj, et par gange i Aalborg og Nordjylland, som generalvikar nogle år under biskop Hans Martensen, som sognepræst for Krist Konge menighed i Nuuk og Mariukirkjan i Tórshavn. Han har også vikarieret i mange sogne, mens sognepræsten har været på ferie eller tog en tur som vikar i Nuuk eller Tórshavn – hvor han for tiden er konstitueret sognepræst. Jeg tror, at Paul vil betakke sig for mulige sognepræstestillinger og det synes jeg er en god idé.

Når pater Paul afslutter sin tid som konstitueret sognepræst i Tórshavn vender han tilbage til oblatfædrenes 'moderhus' i Herlev, oblatfædrenes faste tilholdssted og dér, hvor vi vender tilbage fra vores forskellige tjenester (sognearbejde) i bispedømmet. Det er også her, vi har vores arkiv over den tid, vi har været her i

Danmark. Paul har også tjent oblatfædrene som deres viceprovincial, da præsterne var en del af den skandinaviske enhed og senere, efter nogle interne omstruktureringer som superior for oblatfædrenes danske distrikt.

Mange af jer kender pater Paul som ens åndelige vejleder eller har deltaget på nogle af de retræter, han har været præst på. Han har været velkvalificeret til opgaven, fordi han har læst – og ved – meget om spiritualitet og hvordan den kombineres med Bibelens glade budskab og menneskers ønske om at leve et helligt liv. Og det er en del af den arv, som vi oblatfædre har fra vores grundlægger, den hellige Eugene de Mazenod, hvis ordsprog var: "Han [Kristus] har sendt mig til at forkynde det glade budskab til de fattige, og de fattige har fået det glade budskab forkyndt".

Jeg tror nok, at pater Paul vil fortsætte med at være skriftefar og åndelig vejleder, men også finde tid til at slappe lidt af.

Din medbroder pater Allen Courteau

Oblatfædrene i Danmark ved ordensjubileet den 16. januar 2016. Til venstre for biskop Czeslaw: Leo Kertz, Paul Marx, Fredrick Anton Thevaraj, Alren Soosaipillai, Allen Courteau med portræt af ordensstifteren Eugène de Mazenod. Til højre for biskoppen: Christie Joy Fernando Santhiyogu, Michael Bradley og Carroll Parker. Foto: Lisbeth Rütz.

Foto: Pfarrbriefservice.

Vi er på vej til næste nummer

Glæd dig til at læse om Pastoral- Centrets bønneapp, Dostojevskij og Johannes af

Korset, en ny bog af Brian McGuire. Bliv opdateret på hvad der sker i menighederne og mød en katolsk profil.

Demonstration for Jesu nærvær i Kolding

Kristi Legems og Blods Fest fejret med procession.

Tekst: Helle F. Bartelsen

FESTLITURGI Hvad gør man, når den årlige Corpus Christi procession ikke er mulig under de nuværende Covid-19 restriktioner? Ja, man kunne jo afholde en demonstration i stedet! I en tid med megen frygt, usikkerhed og oprud er Jesu nærvær det bedste modsvar, vi kan give, og takket være en inspireret idé, var det præcis det modsvar, vi gav søndag den 14. juni i Kolding. Pastor Gregers Mærsk-Kristensen kontaktede politiet og fik tilladelse til en demonstration for Kristi nærvær i Sct. Michaels Gade med sakramental velsignelse af de tilstedeværende og hele Kolding. Nogle vil måske synes, det er en

anelse frækt at kalde det en demonstration, når det nu er en procession, men som P. Gregers så rigtig påpegede i sin prædiken, så er der en klar sproglig sammenhæng mellem "demonstration" og "monstrans", begge har at gøre med at vise frem. Og der er intet, vi hellere vil vise frem end Jesus!

Det var derfor stor opbakning fra menigheden og godt vejr fra oven, at vi sluttede messen med en demonstrationsprocession gennem Sct. Michaels Gade. Resultatet var en flot og andægtig demonstration af Jesu Kristi fulde og reelle nærvær i verden under brødets skikkelse.

Ung dansker træder ind hos karmelitterne i USA

Jonathan Steiner Ebert vil leve sit klosterliv på et af USA's største valfartssteder.

ORDENSLIV Jonathan Steiner Ebert er trådt ind i noviciatet hos de uskoede karmelitter i Wisconsin, der hører til Washington provinsen. Det er meningen, at han efter noviciatets afslutning skal begynde på et præstestudium. Klosteret hedder Holy Hill og er et karmeliterkloster og valfartssted dedikeret til Vor Frue af de Kristne i Nød. Jonathan er 23 år gammel, kommer fra Virum og har taget en bachelor i filosofi fra Københavns Universitet. Jonathan træder ind i et stort kommunitet med mange unge kald. Han er bror til Daniel, der p.t. studerer teologi i Rom på Angelicum – dominikanernes universitet i Rom. Daniel bliver færdig med studierne næste år.

De uskoede karmelitter ser sig selv som aktive kontemplative. Det betyder, som de skriver på deres hjemmeside, at de har et dobbeltkald. De er kaldede til bøn, men også til at dele Guds Ord med andre. Kernen i deres spiritualitet er at leve konstant i Guds nærhed og se fejringen af eukaristien som det centrale.

De uskoede karmelitter har Maria som forbillede og søger hendes vejledning og beskyttelse. Holy Hill er et af de helt store katolske valfartssteder i USA og fik navnet af irske indvandrere. Den store valfartsbasilika, der blev bygget i neoromansk stil og stod færdig i 1930, ligger meget naturskønt på en bakketop. Omkring en halv million pilgrimme kommer hertil hvert år for at bede ved statuen af Vor Frue af de Kristne i Nød. Statuen kom

oprindeligt fra München og var udstillet på Verdensudstillingen i Filadelfia i 1876. I 1876 blev den båret op til toppen af Holy Hill af 18 unge barfodede kvinder fulgt af en stor procession af troende.

De første karmelitter kom til Wisconsin i 1906. I 1903 havde kirken fået Porziuncula privilegiet af Leo XIII. Ved karmelitternes 100-års jubilæum i 2006 blev basilikaen ophøjet til basilica minor. LR

Jonathan Steiner Ebert. Privatfoto.

Tag med på valfart til Haraldsted 9. august

I år er det 850 år siden, at Knud Lavard blev helgenkåret i Sct. Bendts Kirke i Ringsted.

VALFART Som bekendt har bispedømmet været nødt til at aflyse sine valfarter til Åsebakken og Øm på grund af coronasmitten. Nu er forsamlingsforbuddet lempet så meget, at den traditionsrige valfart til Haraldsted, til ære for Knud Lavard, Sjællands værnehelgen, gennemføres.

Valfarten – bispedømmets mindste, men

til gengæld også den ældste og smukkeste – afholdes i år søndag den 9. august, og ledes af biskop Czeslaw Kozon og pastor Samuele Lando, sognepræst for Sct. Knuds Kirke i Ringsted.

Valfarten begynder med andagt i Haraldsted Kirke kl. 14. Her blev liget af den myrdede Knud Lavard bragt til, efter at han var

Haraldsted Kirke.

blevet lokket i baghold og myrdet i skoven ved Haraldsted. Legenden fortæller, at en kilde sprang frem på det sted, hvor Knud Lavard blev myrdet. I middelalderen opstod der et stort valfartssted her, og der blev

bygget et kapel på det sted, hvor helligkilden sprang frem.

Efter andagten i Haraldsted Kirke går man i procession ud til kapelruinen, hvor biskop Czeslaw fejrer messe ca. kl. 15. Valfarten slutter med sakramental velsignelse foran Sankt Knud Lavards Hus. Efter valfartsprogrammet er der hyggeligt samvær i haven med mulighed for at købe forfriskninger. Alle er hjerteligt velkomne til valfarten. Bemærk at der ikke går offentlig transport til Haraldsted om søndagen.

Har du spørgsmål vedrørende valfarten så kontakt Ruth Simonsen på tlf.: 24 26 25 49.

NM

Konvertitkursus 2020/2021 i Storkøbenhavn

Forberedelse til optagelse i Den katolske Kirke.

KONVERTIT Undervisningen finder sted hver torsdag kl. 19 i Sankt Ansgar Kirkes menighedslokale, Bredgade 69 A, 1260 København K. Har du spørgsmål kan du henvende dig til sr. Anna Mirijam Kaschner CPS (tlf. 20 43 52 90), e-mail amk@katolsk.dk eller til pastor Marcos Romero Bernus (tlf. 28 85 25 17), e-mail marcos@katolsk.dk.

Programmet for konvertitundervisningen er:

- **3. september** Introduktion til kurset og Den katolske Kirke v/sr. Anna Mirijam og teamet
- **10. september** Indføring i Det gamle Testamente v/pastor Niels Engelbrecht
- **17. september** Indføring i Det nye Testamente v/Ulla Elmquist
- **24. september** Tro eller religion? v/pastor Marcos Bernus

- **1. oktober** Messen v/pastor Marcos Bernus
- **3. oktober** Messe med kateketisk gennemgang v/pastor Marcos Bernus (NB: lørdag kl. 17)
- **8. oktober** Maria og Rosenkrans v/sr. Anna Mirijam
- **15. oktober** Efterårsferie – ingen undervisning
- **22. oktober** Hvordan begår man sig i Kirken? v/Ulla Elmquist
- **29. oktober** Alle Helgen – Alle Sjæle v/pastor Kasper Baadsgaard-Jensen
- **5. november** Spørg-løs-aften
- **12. november** Kirken v/diakon Fillip Mikic
- **19. november** Kirkehistorie I v/Sebastian Olden-Jørgensen
- **26. november** Kirkehistorie II v/Sebastian Olden-Jørgensen
- **3. december** Det liturgiske år v/sr. Anna Mirijam Kaschner

- **10. december** Mellemevaluering – vi fejrer Sankt Nikolaus
- **17. december** Hvorfor blev Gud menneske? v/pastor Jan Hansen
- **24. & 31. december** Juleferie – ingen undervisning
- **7. januar** Sakramenterne I, dåb og firmelse v/pastor Marcos Bernus
- **14. januar** Sakramenterne II, ægteskab og seksualitet v/Chi Le
- **21. januar** Kirkevandring – ingen undervisning
- **28. januar** Sakramenterne III, forsoningens sakramente og de syges salvelse v/pastor Kasper Baadsgaard-Jensen
- **4. februar** Almisser – faste – bøn v/Ulla Elmquist

- **5.-7. februar** Retræteweekend til forberedelse for optagelse i Den katolske Kirke
- **11. februar** Information om Electio v/Ulla Elmquist
- **18. februar** Vinterferie – ingen undervisning
- **25. februar** Kirkens moral v/pastor Marcos Bernus
- **4. marts** Bøn og spiritualitet v/sr. Anna Maria Kjellegaard OSB
- **11. marts** Sakramenterne IV, ordinationens sakramente v/biskop Czeslaw Kozon
- **18. marts** Retfærdiggørelse og reformation v/Peter Franklin
- **25. marts** Den stille uges liturgi og påskehøjtiden v/Ulla Elmquist
- **3.-4. april** Påskevigilie med mulighed for optagelse i Den katolske Kirke
- **8. april** Påskeferie – ingen undervisning
- **15. april** Kirkens sociallære v/Stine Rigels
- **22. april** Treenigheden v/pastor Jan Hansen
- **29. april** De sidste ting (helvede, skærsild, himmel m.m.) v/pastor Kasper Baadsgaard-Jensen
- **6. maj** Afslutning og evaluering.

Læsere skriver

De unge vil bare gerne have røg, stilhed og kærlighed

LITURGI Hvad er der dog galt med de unge i dag? Hvad er mon årsagen til, at flere og flere unge lader sig tiltrække af den ekstraordinære form af den romerske ritus, også kendt som den traditionelle messe? Fremfor at se en opblomstring af den traditionelle messeform som et faresignal, kan vi betragte tendensen som et positivt udtryk for den mangfoldighed, som altid har kendetegnet den katolske kirke, og som en positiv konsekvens af Det 2. Vatikankoncil.

En nylig amerikansk analyse har undersøgt nogle af årsagerne til, hvorfor især unge vælger at deltage i den ekstraordinære form af den romerske ritus. Blandt 1.799 adspurgte mellem 18-35 år angav 43%, at den primære årsag var andægtighed og reverens. En tidligere undersøgelse året forinden viste samtidig, at 98% af de troende overholdt deres søndagsforpligtelse og gik til skrifte mindst 1 gang årligt og samtidig at familiers fertilitetsrate lå signifikant over gennemsnittet ift. øvrige (3,6 børn pr. familie mod 2,3 i kontrolgruppen).

Ifølge *Sacrosanctum Concilium*, 2. Vati-

kankoncil dokument om Den Hellige Liturgi, understreges det at liturgien først og fremmest skal understøtte en fornyelse af Pagten mellem Gud og menneskene. "Liturgien og især Eukaristien er altså ligesom en kilde, hvorfra nåden strømmer imod os, og her opnås der den helliggørelse af mennesker i Kristus og den forherligelse af Gud, som alle Kirkens øvrige gerninger har som mål for deres bestræbelser". Denne smukke og meget præcise formulering, understreger messens endegyldige formål, at de troende både i ånd og i bøn atter skal levendegøres og helliggøres. Eukaristien og den hellige messe, skal bringe sjælen i bevægelse, som en kirkeklokke der levendegøres, idet den bringes i bevægelse. Klokken virker som et dirrende akustisk vidnesbyrd, idet den først er levendegjort når den udbreder sin klang, hvor vi troende erkender og lever den sandhed, der er Kristus. Konkilsteksten understreger på fornem vis, hvorledes den gregorianske sang bør indtage førstepladsen i de liturgiske handlinger. Måske er det netop denne levendegørelse af sjælen, og

denne andægtighed og skønhed, som er årsagen til, at flere og flere tiltrækkes af den ekstraordinære form?

Mange som i dag er tiltrukket af den ekstraordinære messeform, er konverteret – eller hjemvendt – fra andre kristne og alternative trosretninger. Mange konvertitter møder indledningsvis Kirken gennem den ordinære messeform, hvor især den talte daglige messe udstråler en enkelhed, og indbyder til nærhed og indsigt i det hellige messeoffer. Måske er denne pædagogik, hvor stilhed og enkelthed indbyder til en endnu større længsel og nysgerrighed for teologien og liturgien i messeofferet et eksempel, vi kan lære af?

Når konkilsteksterne opfordrer til, at de troende bereder og indstiller deres sind, inden de kommer til liturgien, og at de bringer hjertet i overensstemmelse med munden, kan man argumentere for at man skaber et stærkt fundament for bevidst og aktiv åndelig deltagelse i den hellige messe. Den ekstraordinære messeform, med sin gregorianske sang, virker dermed som et stærkt supplement af åndelig fordybelse og endnu større teologisk forståelse, som virker opdragende og dannende for dem, som deltager aktivt.

Disse åndelige frugter, eller nådegaver om man vil, bør ikke opfattes som faresig-

naler, men som positive gevinster ved en øget liturgisk mangfoldighed. Den ordinære og ekstraordinære form, kan således supplere hinanden på fornemste vis, hvor der åbnes op for en forstærket trosmæssig og åndelig dybde, som både tiltrækker nye katolikker og beriger de eksisterende. Unge konvertitter, som også holder af den ekstraordinære messeform, vil måske i stigende grad værdsætte den stille og andægtige enkelthed, som kendetegner den ordinære messefejring. Denne liturgiske gensidighed, kan være et yderst positivt udtryk for reel mangfoldighed i Den katolske Kirke, fordi vi således bliver klogere på vores egen kristne, liturgiske historie og udvikling. Måske opnår vi endda større indsigt i, hvilke virkemidler der skal tages i brug, for at vi kan tiltrække flere unge troende til Kirken, så Kirken står stærkere og mere frugtbar, jo længere vi kommer ind i dette århundrede. De unge vil bare gerne have røg, stilhed og kærlighed. Alt dette kommer særligt til udtryk i den ekstraordinære form, lad derfor de unge familier komme til Kirken og Kristus. Det må vi ikke hindre dem i.

Hans-Christian Bruus, 8900 Randers.

Firmelsen – et problem

SAKRAMENTERNE Således er problemstillingen i pastor Lars Messerschmidts fine artikel fra KO nr 8. Men den fine artikel slutter efter min mening noget abrupt uden en egentlig konklusion.

Afslutningen i artiklen lyder: "Den eukaristiske forsamling mangler således noget for at kunne fejre messen i Helligånden"

Hvad mangler der, vil jeg så spørge?

Det håber jeg, at pastor Lars vil uddybe, måske i en anden af sine fremragende artikler.

At firmelsen er et problem, ikke kun rent teologisk er en kendsgerning!

Ofte lyder det, at de unge forlader Kirken efter firmelsen!

Hvorfor mon? Gud giver Helligåndens gave, det er ubestrideligt; men har vi modtaget gaven? Er vi bevidste om, at Helligånden lever i os??

"Ved I ikke, at Jesus Kristus er i jer? Ellers står I ikke jeres prøve". Paulus 2. Kor. 13,7.

Et højaktuelt spørgsmål.

Så ja, firmelsen er et problem og hvad gør vi?

Klaus Aarup, 8541 Løgten.

Sproglige forviklinger

INTEGRATION I nogle katolske kirker er der op til tre messer med forskellige sprog om ugen og dermed også tre menigheder. Jeg har deltaget nogle gange i en. Det undrede mig meget, at kvinder sad med deres børn og børnebørn og ikke kunne deltage i en messe på dansk? De havde været her i så mange år, det samme gælder polakkerne; en messe på dansk duer åbenbart ikke, selvom de fleste må vide, at messen er bygget stort set ens op. Det lærte jeg på pilgrimsvandring i Polen.

For flere år siden mødte jeg en pige, der var katolik og født i Danmark af polske forældre. Hun talte flydende dansk og gik på Københavns Universitet. Til min overraskelse fandt jeg ud af, at hele familien deltog i en messe på polsk på Amager, forældrene havde nu været i Danmark i mange år. Jeg har hørt, at børn er blevet firmet, ikke på dansk, men polsk i samme kirke.

Vi må spørge os selv, respekterer vi danskere ikke vores eget sprog?

Grunden til at jeg spørger er, at i en del år, har det været svært at skrive på dansk på Åsebakken til den årlige valfart i Høsterkøb. Der er gerne lange køer til dansk og polsk, og til sidst var jeg ved at vælge engelsk.

Der var ikke så mange, fordi ventetiden var så lang, og messen snart ville begynde, men jeg gjorde det ikke. I udlandet er jeg nødt til det.

Da jeg er født katolik, og døbt i Sankt Vincent Kirke i Helsingør, som blev efterfulgt af den katolske skole hos Vincent-søstrene samme sted, hvor jeg også boede i nogle år, har jeg fulgt Sankt Vincent Kirke i mange år. Da jeg blev voksen, efter at børnene var fløjet fra redet, fik jeg forskellige poster, som sekretær, menighedsrådsformand, sakristan, lektor, gudstjenesteleder, kommuniionsuddeler og rundviser i kirken. Og så har jeg lavet praktisk arbejde.

I dag er vores kirke blevet en søndagskirke med to menigheder, danskere og polakker, og på trods af at flere af de fastboende polakker taler dansk, er vi blevet en splittet menighed, selvom vores konstituerede sognepræst har forsøgt at samle dem; men det lykkes ikke så længe, der er to gudstjenester på to sprog hver søndag. En søndagskirke betyder, at der ikke sker så meget i løbet af ugen.

Det er aldrig sket før. Vincentpræster og -søstre har lige fra starten, da de kom i 1904 ønsket at skabe en dansktalende menighed, og de udlændinge, der kom, blev en del af den danske menighed.

► *Fortsat fra side 16* ved at udholde sin smerte, tænker han på Kristus, lever sig ind i Jesu smerte og fyldes af taknemlighed over, at Jesus deler smerten med ham. Han forstår, hvordan Jesus er gået hele vejen ind i den dybeste smerte for hans skyld, og langsomt kommer han helt ind i essensen af Jesu inkarnation og korsfæstelsen og bliver ligesom løftet op i opstandelsen," siger hun.

"Gennem det forstod jeg også noget af den middelalderlige tradition for at sidde ved Jesu kors og meditere sig ind i lidelsen – og igennem kærlighed til Jesus og hans kærlighed til os – blive trukket ud af den subjektive virkelighed og ind i en objektiv virkelighed, hvor man glemmer sig selv."

Lene Højholt er siden sit første besøg i Assisi vendt tilbage igen og igen. Efter nogle år begyndte hun at arrangere pilgrimsrejser for grupper, som ønskede at fordybe sig i franciskansk spiritualitet. Blandt de første deltagere var en ung mand, som siden valgte at blive franciskaner-broder og i dag er kendt under navnet broder Theodor.

Lene Højholt fik også selv den tanke, at hun måske havde et kald til at blive katolik og ligefrem gå i kloster.

"Men under et besøg i Assisi stod jeg uden for overkirken i San Francesco-basilikaen og så på folk, der levede deres almindelige hverdagsliv der, og da gik det op for mig, at mit kald var at bringe noget af det, jeg var blevet givet i Assisi, med hjem og ind i de sammenhænge, hvor jeg hører til," siger hun.

Det har hun gjort siden ved at arrangere meditative rejser til Assisi og bruge den franciskanske tradition for sanselig indlevelse i evangelierna i bibelmeditationsgrupper og i sine prædikener som sognepræst i

folkekirken i Grenå.

"Da jeg begyndte på det, var der ikke særlig stor åbenhed over for den spirituelle og meditative tilgang til evangeliet, så jeg måtte prøve mig frem sammen med en gruppe ligesindede – inspireret af den franciskanske tradition og af mystikere som Teresa af Avila. Senere gik det op for mig, at meget af det, vi gjorde, ligger tæt op af fx den ignatianske tradition for at leve sig ind i evangeliet med alle sanser," siger hun.

Clara var ikke bare en skygge af Frans

Ideen om at skrive en bog om Frans og Clara kom bl.a. af opfordringer fra deltagerne i hendes rejser, men også ud af en længsel efter at komme endnu tættere på Frans og Clara.

"Jeg læste mange bøger om dem, men savnede at komme helt tæt på de mange beretninger, som mennesker, der levede sammen med Frans og Clara, har efterladt sig. Det har været bevægende og rystende at læse – og også oversætte mange af – kildeteksterne og komme Frans og Clara så nær, at det, de er, bliver virkelighed. At

deres kærlighed til Jesus var så total og deres hengivelse så gennemgribende," siger Lene Højholt.

Hendes håb er, at den 495 sider lange bog, der beskriver Frans' og Claras liv og giver meditative indføringer i deres spiritualitet ved hjælp af kildetekster og kunstværker, kan inspirere andre til også at leve sig ind i Jesu liv og lidelse. Så vidt hun ved, findes der ikke andre store værker, der behandler Frans og Clara sammen, og både deres relation og Claras individuelle trosvej fascinerer hende.

"Clara kalder sig selv 'Frans' lille plante', og mange har nok set hende som en skygge af Frans. Men han insisterer på, at hun skal finde sin egen vej til Kristus, og derfor besøger han hende ikke så ofte, som hun ønsker. Han følger på den måde i Jesu fodspor, når Jesus siger, at han må gå bort for, at han kan sende Helligånden til os. Alligevel bevarer Frans og Clara en stærk relation til det sidste," siger Lene Højholt og refererer en legende, der billedliggør styrken af deres forbundethed.

"En vinterdag skilles de, og Clara spørger, hvornår Frans vender tilbage. Når roserne blomstrer, svarer han, og Clara er fortvivlet ved tanken om, hvor lang tid der er til sommer. Men i det samme springer der roser ud på en busk, som om deres kærlighed må give sig fysisk udslag i verden. Deres kærlighed kan jo ikke fuldbyrdes fysisk, men Clara plukker roserne og lægger dem for foden af et krucifiks – og viser på den måde, hvordan deres kærlighed blomstrer i Kristus."

Lene Højholt tilføjer, at der kunne vokse meget moderne ægteskabsvejledning ud af det billede.

kom og blev en fantastisk del af Sankt Vincent menighed, senere var der andre fra både Sri Lanka, Polen og Filippinerne. Det skal opleves, hvor værdifuldt det er, at vi er sammen som én menighed. Uden alle dem fra andre lande, som blev en del af menigheden, ville det aldrig været gået så godt før i tiden i vores Vincent Kirke.

Såvidt jeg har hørt, gik vores tidligere biskop Hans L. Martensen ind for at bevare det danske sprog i Den katolske Kirke i Danmark. Han deltog i det sidste møde i Det andet Vatikanconcil.

Det er ikke for ingen ting, at der har været flere danskere, der blev kendte katolikker, blandt andet vores Johannes Jørgensen, som blev æresborger i Assisi.

I sidste ende tror jeg, at det var den hellige pave Johannes den Treogtyvendes hensigt at samle menighederne i de forskellige lande i forbindelse med Det andet Vatikanerconcil i 1962.

Netop nu i disse coronatider kan vi måske ændre det sproglige således, at vi atter bliver samlet, som én menighed i de forskellige katolske kirker.

Forfatter og maler Elisabeth Tasarek Dahlerup, 3070 Snekkersten

"I forelskelsen tror vi ofte, at den anden er eller skal være som Kristus. Men hvis et par i stedet kan lade hinanden gå hver sin spirituelle vej og være forenet i ånden, i Kristus, tror jeg, at mange kærlighedsforhold ville vare længere," siger hun.

Også på andre måder mener hun, at Frans og Clara kan give inspiration til nutidens udfordringer.

"Frans' måde at møde skaberværket på, som springer ud af inkarnationstanken, er så relevant i dag med vores voksende bevidsthed om natur og bæredygtighed," siger hun.

Lene Højholt: *Frans og Clara. Meditativ fordybelse i de franciskanske fortællinger. Borgen. 495 sider. Pris: 349,95 kroner.*

Mit kald var at bringe noget af det, jeg var blevet givet i Assisi, med hjem og ind i de sammenhænge, hvor jeg hører til.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskorientering.dk.

August

1. *hvid*. Lørdag i 17.alm.uge. (I Ps).
Alfons Maria de' Liguori, biskop og kirkelærer (†1787)(m)
V. Sl 69,15-16.30-31.33-34.
R. I nådens tid, Herre, svar mig.
L.: Jer 26,11-16.24. Ev.: Matt 14,1-12.
2. *grøn*. 18. ALM. SØNDAG.
*Gl. Cr. Alm. S. pf.
1.L.: Es 55,1-3;
V. Sl 145,8-9.15-16.17-18.
R. Herre, du åbner din hånd og mætter os.
2.L.: Rom 8,35.37-39.
Ev.: Matt 14,13-21.
3. *grøn*. Mandag i 18.alm.uge. (II Ps).
V. Sl 119,29.43.79.80.95.102.
R. Lær mig dine love, Herre!
L.: Jer 28,1-17. Ev.: Matt 14,22-36.
4. *hvid*. Tirsdag i 18.alm.uge. (II Ps).
Johannes Maria Vianney, præst (†1859) (m)
V. Sl 102,16-18.19-21.29+22-23.
R. Herren genopbygger Zion, han viser sig i sin herlighed.
L.: Jer 30,1-2.12-15.18-22. Ev.: Matt 15,1-2. 10-14
5. *grøn*. Onsdag i 18.alm.uge. (II Ps).
Eller *hvid*. **Kirkevielsesfest for kirken Santa Maria Maggiore**
V. Jer 31,10.11-12ab.13.
R. Herren vogter os som hyrden sin hjord.
L.: Jer 31,1-7. Ev.: Matt 15,21-28.
6. *hvid*. Torsdag. HERRENS FORKLARELSE (f)
Gl. Sær1.pf (Der vælges enten 1. eller 2. læsning)
1.L.: Dan 7,9-10.13-14
V. Sl 97,1-2.5-6.8-9
R. Herren er konge, den Højeste over hele jorden
2.L.: 2 Pet 1,16-19
Ev.: Matt 17,1-9
7. *grøn*. Fredag i 18.alm.uge. (II Ps).
Eller *rød*. **Xystus II**, pave, og lidelsesfæller, martyrer (†258)
Eller *hvid*. **Cajetan**, præst (†1547)
V. 5 Mos 32,35cd-36ab.39abcd.41.
R. Det er mig, der dræber og gør levende.
L.: Nah 2,1.3; 3,1-3.6-7. Ev.: Matt 16,24-28.
8. *hvid*. Lørdag i 18.alm.uge. (II Ps).
Dominikus, præst (†1221) (m)
V. Sl 9,8-9.10-11.12-13.
R. Du svigter ikke dem, der søger dig, Herre.
L.: Hab 1,12—2,4. Ev.: Matt 17,14-20.
9. *grøn*. 19.AL.M. SØNDAG.
*Gl. Cr. Alm. S. pf.
1.L.: 1 Kong 19,9a.11-13a;
V. Sl 85,9abc+10.11-12.13-14.
R. Lad os se din godhed, Herre, og giv os din frelse.
2.L.: Rom 9,1-5.
Ev.: Matt 14,22-33.
10. *rød*. Mandag. LAURENTIUS, diakon og martyr (†259)(f) Gl.Mart.pf.
L.: 2 Kor 9,6-10
V. 112,1-2.5-6.7-8.9
R. Lykkelig den, der låner gavmildt ud.
Ev.: Joh 12,24-26
11. *hvid*. Tirsdag i 19.alm.uge. (III Ps).
Klara, jomfru (†1253) (m)
V. Sl 119,14.24.72.103.111.131.
R. Hvor er dit ord sødt for min gane, Herre!
- L.: Ezek 2,8—3,4. Ev.: Matt 18,1-5.10.12-14.
12. *grøn*. Onsdag i 19.alm.uge. (III Ps).
Eller *hvid*. **Johanne Franciska Chantal**, ordenssøster (†1641) V. Sl 113,1-2.3-4.5-6.
R. Herrens herlighed er ophøjet over himlen
eller R. Halleluja!
L.: Ezek 9,1-7; 10,18-22. Ev.: Matt 18,15-20.
13. *grøn*. Torsdag i 19.alm.uge. (III Ps).
Eller *rød*. **Pontianus**, pave, og **Hippolyt**, præst, martyrer (†3.årh.)
V. Sl 78,56-57.58-59.61-62.
R. Glem ikke Herrens gerninger!
L.: Ezek 12,1-12. Ev.: Matt 18,21—19,1.
14. *rød*. Fredag i 19.alm.uge. (III Ps).
Maximilian Maria Kolbe, præst og martyr (†1941)(m)
V. Es 12,2-3.4bcd.5-6.
R. Din vrede svandt, og du blev mig til trøst.
L.: Ez 16,1-15.60.63 eller Ez 16,59-63.
Ev.: Matt 19,3-12.
15. *grøn*. Lørdag i 19.alm.uge. (III Ps).
Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
V. Sl 51,12-13.14-15.18-19.
R. Skab et rent hjerte i mig, Gud!
L.: Ezek 18,1-10.13b.30-32. Ev.: Matt 19,13-15.
Lørdag aften:
hvid **JOMFRU MARIAS OPTAGELSE I HIMLEN** (h) **VIGILIEMESSE**
Gl.Cr.Sær1.pf.
1.L.: 1 Krøn 15,3-4.15-16;16,1-2
V. Sl 132,6-7.9-10.13-14
R. Herre, bryd op til dit hvilested sammen med din magtfulde ark.
2.L.: 1 Kor 15,54-57
Ev.: Luk 11,27-28
16. *hvid* Søndag: **JOMFRU MARIAS OPTAGELSE I HIMLEN** (h) (20. ALM. SØNDAG)
Gl.Cr.Sær1.pf.
1.L.: Åb 11,19a; 12,1-6a.10ab
V. Sl 45,10.11-12.16
R. Dronningen står ved din højre side, smykket med ofirguld.
2.L.: 1 Kor 15,20-26
Ev.: Luk 1,39-56
Kirketælling
17. *grøn*. Mandag i 20.alm.uge. (IV Ps).
V. 5 Mos 32,18-19.20.21.
R. Gud, der fødte dig, forsømte du.
L.: Ezek 24,15-24. Ev.: Matt 19,16-22.
18. *grøn*. Tirsdag i 20.alm.uge. (IV Ps).
V. 5 Mos 32,26-27ab.27cd-28.30.35cd-36ab.
R. Det er mig, der dræber og gør levende.
L.: Ezek 28,1-10. Ev.: Matt 19,23-30.
19. *grøn*. Onsdag i 20.alm.uge. (IV Ps).
Eller *hvid*. **Johannes Eudes**, præst (†1680)
V. Sl 23,1-3.4.5.6.
R. Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
L.: Ezek 34,1-11. Ev.: Matt 20,1-16.
20. *hvid*. Torsdag i 20.alm.uge. (IV Ps).
Bernhard, abbed og kirkelærer (†1153)(m)
V. Sl 51,12-13.14-15.18-19.
R. Jeg vil stænke rent vand på jer. Jeg renser jer for al jeres urenhed.
L.: Ezek 36,23-28. Ev.: Matt 22,1-14.
21. *hvid*. Fredag i 20.alm.uge. (IV Ps).
Pius X, pave (†1914) (m)
V. Sl 107,2-3.4-5.6-7.8-9.
R. Tak Herren, for hans trofasthed varer til evig tid
eller R. Halleluja!
- L.: Ezek 37,1-14. Ev.: Matt 22,34-40.
22. *hvid*. Lørdag i 20.alm.uge. (IV Ps).
Jomfru Maria, vor Dronning (m)
V. Sl 85,9ab-10.11-12.13-14.
R. Herrens herligheden skal bo i vort land.
L.: Ezek 43,1-7a. Ev.: Matt 23,1-12.
Ad libitum læsninger til Jomfru Maria, vor Dronning:
V. Sl 113,1-2.3-4.5-6.7-8
R. Lovet være Herrens navn fra nu af og til evig tid!
L.: Es 9,1-6. Ev.: Luk 1,26b-38
23. *grøn*. 21. ALM. SØNDAG.
*Gl. Cr. Alm. S. pf.
1.L.: Es 22,19-23;
V. Sl 138,1-2b.2c-3.6+8bc.
R. Herre, din trofasthed varer til evig tid, opgiv ikke dine hænders værk!
2.L.: Rom 11,33-36.
Ev.: Matt 16,13-20.
24. *rød*. Mandag. BARTHOLOMÆUS, apostel (f)
Gl.Ap.pf.
L.: Åb 21,9b-14
V. Sl 145,10-11.12-13ab.17-18
R. Dine hellige, Herre, kundgør dit riges strålende herlighed.
Ev.: Joh 1,45-51
25. *grøn*. Tirsdag i 21.alm.uge. (I Ps).
Eller *hvid*. **Ludvig** (†1270)
Eller *hvid*. **Josef af Calasanz**, præst (†1648)
V. Sl 96,10.11-12a.12b-13.
R. Herren kommer for at holde dom over jorden.
L.: 2 Tess 2,1-3a.14-17. Ev.: Matt 23,23-26.
26. *grøn*. Onsdag i 21.alm.uge. (I Ps).
V. Sl 128,1-2.4-5.
R. Lykkelig hver den, der frygter Herren.
L.: 2 Tess 3,6-10.16-18. Ev.: Matt 23,27-32.
27. *hvid*. Torsdag i 21.alm.uge. (I Ps).
Monika (†387) (m)
V. Sl 145,2-3.4-5.6-7.
R. Jeg vil prise dit navn, Herre, for evigt og altid.
L.: 1 Kor 1,1-9. Ev.: Matt 24,42-51.
Ad libitum læsning til Monika:
Ev.: Luk 7,11-17
28. *hvid*. Fredag i 21.alm.uge. (I Ps).
Augustin, biskop og kirkelærer (†430) (m)
V. Sl 33,1-2.4-5.10-11.
R. Herrens godhed fylder jorden.
L.: 1 Kor 1,17-25. Ev.: Matt 25,1-13.
29. *rød*. Lørdag i 21.alm.uge. (I Ps).
Johannes Døberens Martyrium (m)
V. Sl 71,1-2.3-4a.5-6ab.15ab+17
R. Min mund skal forkynde din frelse.
L.: Jer 1,17-19
Ev.: Mark 6,17-29
30. *grøn*. 22. ALM. SØNDAG.
*Gl. Cr. Alm. S. pf.
1.L.: Jer 20,7-9;
V. Sl 63,2.3-4.5-6.8-9.
R. Min sjæl tørster efter dig, Herre min Gud.
2.L.: Rom 12,1-2.
Ev.: Matt 16,21-27.
Kollekt for Caritas Danmark
31. *grøn*. Mandag i 22.alm.uge. (II Ps).
V. Sl 119,97.98.99.100.101.102.
R. Hvor jeg elsker din lov, Herre!
L.: 1 Kor 2,1-5. Ev.: Luk 4,16-30.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Husk du kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på: <http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Det sker i bispedømmet/
biskoppens kalender

Se mere på www.katolsk.dk

Støtter nødlidende
www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 10**, som udkommer den **7. august 2020**, skal være KO i hænde senest den **20. juli 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 11**, som udkommer den **28. august 2020**, skal være KO i hænde senest den **10. august 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19
www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Pastor Hans Esmark, Malene Fenger-Grøndahl, Anette Hansen, pastor Gregers Mærsk Kristensen og Renata Szwebs.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 33 55 60 40 kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag – ca. 12.800 – ISSN 0902-297X.

Mariahjemmet, Lensbaron og Lensbaronesse Stampe Charisius Fond

yder støtte til:

- katolikker under uddannelse
- katolske kvinder og børnerige katolske familier i svære økonomiske kår

Ansøgninger fra katolikker under uddannelse skal indgives på skemaet, som findes på www.mariahjemmet.dk. Ansøgninger fra katolikker, som er på en videregående uddannelse, vil blive prioriteret.

Andre ansøgninger skal indgives på skemaet, som findes på www.stampelegat.dk

Den udfyldte ansøgning skal indeholde en påtegning fra sognepræst eller anden gejstlig myndighed og skal modtages med posten på:

Katolsk Bispekontor
Att. Mariahjemmets fond
Gammel Kongevej 15, 2. sal
1610 København V

OBS: NY deadline. Ansøgninger skal være modtaget **senest d. 1. september 2020**.

Alle, der har sendt et korrekt udfyldt ansøgningsskema, vil modtage svar inden jul.

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

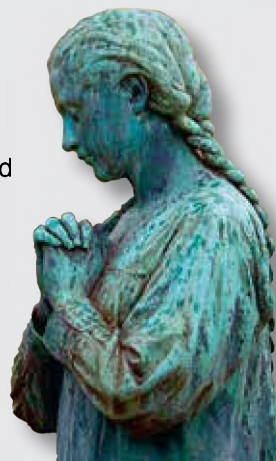
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

Juli 2020

Fokus på familierne:

- at familierne i dag må blive omgivet af kærlighed respekt og vejledning.

Advokat Sandra Moll Dirscherl

Telefon: 60 66 34 35

E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk

www.sandramoll.dk

Fagområder:

- Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
- Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINIE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Annoncer

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskoriering.dk.

Palle Vinther

KO's annonsekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

Redaktionen ønsker alle en dejlig sommer.

Præst og forfatter: Jeg længtes efter at komme tættere på Frans og Clara

Lene Højholt er uddannet i kristendomskundskab, psykologi og kunsthistorie og bruger alle tre fag i sin nye store bog om Frans og Clara af Assisi. Men mest af alt bruger hun sine egne troserfaringer og en meditativ tilgang til de franciskanske fortællinger. For det er i den sanselige tilgang til troen og verden, at vi kan komme helt tæt på helgenerne og på Jesus, mener hun

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

BOGUDGIVELSE For omkring 35 år siden stod Lene Højholt på torvet i Assisi og kiggede på de mange franciskanske brødre og søstre, der gik forbi i deres enkle ordensdragter. Hun fornemmede i deres ansigter og bevægelsesmønstre, at de havde

erfaret dyb smerte og lidelse. Men samtidig udstrålede de en stor glæde, som hun fornemmede, at hun ikke selv kendte til. Det greb hende og gav hende en fornemmelse af, at der i den franciskanske trosvej gemte sig en hemmelighed om livet, som hun øn-

skede at få del i. Den længsel førte hende igen og igen til Assisi, og nu har den også ført til, at hun har skrevet et stort værk om Frans (1181/1182-1226) og Clara (1194-1253), de to helgener, som har gjort Assisi berømt, og hvis radikale fortolkning af kristendommen og individuelle valg angav en helt ny retning for teologi, kunst og livsforståelse på grænsen mellem middelalder og renaissance.

”Det er en bog, jeg har drømt om at skrive i mange år, men først fik mod til at begynde på for omkring fire år siden. Tanken var, at det skulle være en lille bog, som introducerede mennesker med interesse for Assisi og meditativ trospraksis til den franciskanske tradition og til Frans og Claras måde at forstå kristendommen på. I stedet blev det en meget større bog, fordi der undervejs dukkede dybder op, jeg ikke kunne ignorere,” siger Lene Højholt.

Katolsk Orientering er taget på besøg hos hende i Rønede på Djursland, hvor hun bor i et bofællesskab af ligesindede, der støtter

hinanden i en åndelig praksis og bl.a. holder andagter og meditation i et fælleshus, som hører til rækkehusene.

I Lene Højholts bolig er der udsigt over marker og bakkedrag ud mod Kalø Vig, og der er højt til himlen ude og inde. I huset hænger bedekranse, ikoner og billeder af Jesus og jomfru Maria, og på en væg hænger en 400 år gammel træskulptur af Maria med Jesusbarnet, som stammer fra et kloster i Assisi. Reolerne bugner af bøger om kristen spiritualitet, blandt dem også flere, hun selv er forfatter eller medforfatter til, heriblandt Vejen, der består af meditative læsninger af Johannesevangeliet, og At blive menneske, der er en læsning af Bibelens første kapitler.

På bordet foran hende ligger hendes nyeste værk, Frans og Clara – meditativ fordybelse i de franciskanske fortællinger, der netop er udkommet.

”Jeg er begyndt at læse i den med et nyt blik, nu hvor jeg ikke længere skal redigere og rette til, og det slår mig især, at de

Fortsættes nedenunder ▶

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 9
3. juli 2020 · 46. årgang

POST
PP
DANMARK

middelalderlige kilder om Frans og Clara er så dybe og samtidig har en lethed over sig.”

Frans og hans kaldelse

Dybden består ifølge Lene Højholt blandt andet i, at de afspejler den radikalitet og alvor, hvormed Frans og Clara fulgte deres kald. ”De brød på mange måder med, hvordan man forstod og praktiserede kristendommen i middelalderens Italien. Frans var på sin vis ekstrem individualist. Men modsat nutidens individualisering, hvor meget handler om at spejle sig i andre eller hævde sig på deres bekostning, var Frans efter sin kaldelse kun optaget af Guds virkelighed. Han ønskede at følge Helligåndens indskydelser og følge Jesus i et og alt. Det afgørende nye var, at han især var optaget af Jesus som menneske, ikke af den opstandne Jesus. Han levede sig så intenst ind i Jesu

liv og lidelse, at han derigennem også fik del i opstandelseserfaringen. Men hans udgangspunkt var Jesu liv i denne verden – inkarnationen i sin fulde dybde – derfor blev hans blik på verden også markant anderledes end det, der prægede samtiden,” siger hun.

Lene Højholt er som kunsthistoriker optaget af, hvordan den franciskanske leven med Guds tilstedeværelse i alt det skabte smittede af på kunst, teologi og trospraksis.

”Mange af datidens store forfattere og kunstnere blev lægfranciskanere, og det afspejler sig i deres værker – lige fra Dantes Guddommelige komedie til Giottos malerier af Frans’ liv i San Francesco-basilikaen,” siger hun.

En livskrise viste en ny vej. Dermed er vi tilbage i Assisi og hendes første møde med det sted og den spiritualitet, som

har formet hendes tro og hendes virke som underviser, rejseleder, præst og forfatter. Da hun første gang besøgte Assisi, var hun i en dyb livskrise efter en skilsmisse. Hun var taget til Grækenland for at besøge nogle berømte eremiklostre og ville på hjemvejen – efter anbefaling fra den spirituelle lærer og stifter af Vækstcentret, Jes Bertelsen, som hun var tilknyttet på det tidspunkt – også besøge Assisi. Hun havde kort forinden haft en drøm, hvor en stråle af lys tegnede et kors på hendes hoved, og drømmen fik Jes Bertelsen til at anbefale hende at opsøge Assisi. Hun havde læst kunsthistorie, psykologi og teologi, men havde ikke nogen tanker om at blive præst. Tværtimod havde hun fået et job som underviser og adjunkt på VUC i Aarhus, hvor hun skulle undervise i bl.a. religion. På en strand i Grækenland blev hun udsat for et voldsomt overfald, som medførte, at hun efterfølgende følte sig mærkeligt tom og død indeni, og i den tilstand kom hun til Assisi. I løbet af sin første nat i byen havde hun imidlertid en drøm, hvor hun så Frans – som hun dengang ikke kendte andet til end hans navn – komme til sig med korsglorie, blå med grønt kors. Fra sine studier i kunsthistorie vidste hun, at kun Jesus bar korsglorie, gylden eller rød. Men dagen efter, under et besøg i San Francesco-basilikaen, fik hun øje på en glasmosaik, hvor Frans står omsluttet af Kristus og med lysende blå glorie, og hun så en fresko af maleren Pietro Lorenzetti (ca. 1280-1348), hvor den korsfæstede Jesus bærer et grønt kors i glorien.

”Jeg følte mig hjemme på en måde, jeg aldrig havde oplevet, og følte mig set og genkendt, selv om jeg intet vidste om Assisi eller Frans. Det var, som om drømmen og mødet med billederne i basilikaen fik livet

”

Jeg følte mig hjemme på en måde, jeg aldrig havde oplevet, og følte mig set og genkendt, selv om jeg intet vidste om Assisi eller Frans.

Det var, som om drømmen og mødet med billederne i basilikaen fik livet til igen at strømme ind i mig og vækkede mine følelser til live.

til igen at strømme ind i mig og vækkede mine følelser til live,” fortæller Lene Højholt.

Da hun vendte hjem fra Assisi, var hendes liv som forvandlet. Hun var stadig præget af dyb smerte og angst. Forskellen var, at hun nu havde en anelse om, at der fandtes en vej ind i mørket og angsten, som samtidig kunne blive en vej til dybere glæde.

Den franciskanske glæde

”Jeg havde set brødrene og søstrene i Assisi, der bar smerten på deres krop, men samtidig var så glade. Det livsmysterium tog jeg med hjem, og langsomt åbnede den franciskanske spiritualitet sig for mig – gennem Frans og hans liv. Der var så meget afsavn og lidelse i hans liv, men samtidig vælder glæden op fra ham og omkring ham, fordi han insisterer på at følge Helligåndens inspiration og Kristus. Når han har svært

Fortsættes side 13 ▶

Lene Højholt.

Hagia Sophia er én af de mest besøgte turistattraktioner i Istanbul.
Foto: Wikipedia.org.

Hagia Sophia taget i brug som moské

Beslutningen mødes med voldsomme protester fra kristne kirker, men også fra sekulære muslimer.

Tekst: Lisbeth Rütz

ISTANBUL Mens præsident Recep Tayyip Erdogan sammen med hundreder af troende bad den første middagsbøn i 86 år i Hagia Sophia, ringede kirkeklokkerne over hele Grækenland som udtryk for sorg over, at Hagia Sophia, der i 916 år var kristen kirke, nu er taget i brug som moské. Præsident Erdogan citerede ved åbningen af ceremonien Koranens åbningssura. De troende både i og uden for moskeen reagerede med råbene Allahu Akbar (Gud er stor).

Ali Erbas, chef for de tyrkiske religionsmyndigheder, talte i sin prædiken om, at dette var "en velsignet dag" for Tyrkiet og for islam. Han opfordrede muslimer over hele verden til at arbejde for fred, tolerance og retfærdighed, som ifølge ham er kernen i islams budskab.

En dom i Tyrkiets højesteret ophævede den 10. juli Hagia Sophias status som statsmuseum. Hermed var vejen åben for, at der igen kunne holdes religiøse ceremonier i den kendte turistattraktion i Istanbul. Recep Erdogan var hurtigt ude med et dekret, der sagde, at Hagia Sophia nu kan benyttes som moské. I en fjernsynstale sagde han, at den første fredagsbøn i Hagia Sophia ville finde sted den 24. juli.

Hürriyet – den største uafhængige avis i Tyrkiet skriver i sin netudgave, at højtideligheden fandt sted på en dato med symbolsk betydning. Den 24. juli 1923 blev en fredsftale indgået mellem Ententemagterne og Tyrkiet underskrevet i Lausanne. Hermed blev Tyrkiets grænser anerkendt som

de så ud efter den græsk-tyrkiske krig 1919-22. Traktaten blev betragtet som en sejr for Kemal Atatürk, det moderne, sekulære Tyrkiets grundlægger. Beslutningen om at tage Hagia Sophia i brug som moské afspejler i høj grad kontrasterne og splittelsen i dagens Tyrkiet, hvor nationalt-konservative kræfter står over for den prodemokratiske, sekulære tradition, der blev grundlagt med Kemal Atatürk.

Stærk kritik

Ærkebiskop Hieronymos, der er overhoved for den ortodokse kirke i Grækenland, havde erklæret fredag den 24. for en sørgedag for kristendommen og for alle grækere. Som reaktion på den tyrkiske regerings skridt havde han bestemt, at Akathistshymnen – en Mariabøn der stammer fra Konstantinopel (det nuværende Istanbul) – skulle bedes i de græske kirker. I sin tid blev hymnen bedt som bøn om hjælp mod angreb fra fjender. Bønnen bedes ellers kun langfredag.

Beslutningen om at omdanne den tidligere kristne kirke til moské har mødt stærk kritik fra flere sider. Den har skabt stor splittelse mellem sekulære, kristne og islamiske grupper i Tyrkiet, og ortodokse kristne i nabolandene Grækenland, Cypern og Rusland har også reageret stærkt på afgørelsen.

Men også liberale muslimske teologer har udtrykt sig offentligt mod forvandlingen af Hagia Sophia til en moské. I en erklæring,

der blev bragt onsdag den 22. juli i onlineudgaven af Hürriyet, skriver Mehmet Ali Öz og Yusuf Dülger, der betegnes som "kemalistiske" teologer, at det er en svær fejltagelse, der ikke står til at genoprette. Videre skriver de to, at denne handling er med til at fornærme ikke-muslimer og opmuntre islamister.

Den græske regering tager skarpt afstand fra Erdogans beslutning: "Hagia Sophia er en del af verdensarven og kan ikke omskabes i en neo-osmannisk retning", sagde viceudenrigsminister Miltiadis Varvitsiotis. Grækenlands præsident, Katerina Sakellaropoulou, har indtrængende opfordret pave Frans til at gøre sin internationale indflydelse gældende i håbet om, at den tyrkiske regering vil revidere sin afgørelse.

Pave Frans tog ved søndagens Angelus den 12. juli udgangspunkt i, at dagen kaldes 'Havets søndag', men rettede herefter sine tanker på Istanbul:

"Havet fører mig i tankerne lidt langt væk – til Istanbul. Mine tanker går til Istanbul. Jeg tænker på Hagia Sophia, og det smerter mig meget", sagde paven om Erdogans beslutning at omdanne den oprindeligt kristne kirke til moské.

Aykan Erdemir, et tidligere tyrkisk parlamentsmedlem og nu leder af NGO-organisationen *Foundation for Defense of Democracies* i Washington, USA, ser beslutningen om at gøre Hagia Sophia til moské som en del af Erdogans islamiseringsprojekt. "Præsidentens afgørelse er ikke blot foruroligende for den tyrkiske befolkning, men også for Mellemøsten, og signalerer en farlig kurs", udtaler han til den norske avis *Vårt Land*.

Ærkepræst Constantin Miron fra den græsk-ortodokse kirke i Tyskland kalder beslutningen ren symbolpolitik. Moskva taler med to tunger, siger han til nyhedsbureauet KNA. På den ene side er Hagia
Fortsættes på side 5 nederst ▶

Kommunion

Modtagelse af den hellige kommunion i en corona-tid.

Læs mere på side

4

Bernard af Clairvaux

Brian Patrick McGuire fortæller om sin nye bernhardbiografi.

Læs mere på side

7-8

Bøger

Udgivelser om bibel og kultur, tidlig kristen kunst og teodicéproblemet.

Læs mere på side

8-9

Kirken i Danmark

Kirken i Lemvig er solgt, årets studenter fra NSG, Nis Schmidt og meget mere.

Læs mere på side

11-12

KO mener

Kirke hvor går du hen?

I et sekulært samfund skal sognene arbejde mere missionærisk og evangeliserende og ikke bare henvende sig til den lille gruppe, der allerede er aktiv i menighederne. Menighederne er der for at give det glade budskab videre, og dette er mere en åndelig end en organisatorisk proces. Derfor ligger der ikke det store problem i, at lægfolk ikke kan overtage nogen ledelsesfunktion i Den katolske Kirke. I Sverige er der ikke den store modsætning mellem præster og lægfolk, sagde kardinal Anders Arborelius i et interview med domradio.de i Köln den 28. juli. Kardinalen, der er medlem af kleruskongregationen, udtaler sig i anledning af kongregationens nye instruks fra den 20. juli - kaldet "Den pastorale omvendelse af menigheden i tjeneste for Kirkens missionæriske sendelse".

Det lyder umiddelbart ikke som nogen kioskbasket; men dokumentet har fyret op under en i forvejen hed debat i Den katolske Kirke i Tyskland, hvor man er dybt engageret i den synodale vej. Her arbejder biskopperne og repræsentanter for Zdk (*Zentralkomitee der deutschen Katholiken*) sammen i grupper, hvis anbefalinger skal munde ud i en ændret praksis for lokalkirkerne i Tyskland. Den synodale vej søger svar på de udfordringer, Kirken i Tyskland i disse år møder i form af dalende engagement i Kirken, udmeldelser, præstemangel og faldende indtægter.

Det nye dokument understreger præstens helt centrale ledelsesrolle og siger blandt andet, at lægfolk er udelukkede fra at lede menigheder. Der lukkes også for ledelse gennem teams af viede og uviede personer.

Reaktionerne i Tyskland er gået fra skarp kritik til uforbeholden tilslutning. Bispekonferencen vil studere dokumentet omhyggeligt og drøfte det ved biskoppernes næste møde, meddeler bispekonferencens talsmand Matthias Kopp lakonisk. Kirkeretseksperter Thomas Schüller fra Münster, kritiserer dokumentet skarpt. "Papiret besvarer dagens spørgsmål med svar fra i går", siger han i følge KNA. Han kalder dokumentet for et "helt igennem klerikalt papir".

Kardinal Woelki i Köln tilslutter sig dokumentet uden forbehold. "Jeg er taknemmelig for, at pave Frans viser os vejen med denne håndsrækning", siger Woelki, mens stedfortrædende leder af den tyske bispekonference Franz-Josef Bode, biskop af Osnabrück, udtaler, at instruksens er en stærk bremse for motivation af lægfolk og efterlyser en bedre forståelse for, hvad synodalitet betyder i en tysk sammenhæng.

Kardinal Marx fra München siger: "det er noget mærkværdigt, når der kommer et dokument fra Rom uden at nogen har talt med os om det - er det et samspil mellem hele den universelle og den lokale kirke som man ønsker sig det"? Kardinalen mener, den nye instruks har sået mistro og sørget for at grave grøfter.

Ærkebiskop Stefan Heße fra Hamburg udtrykker sin overbevisning om, at reformprocessen skal fortsætte. Ærkebispedømmet udvikler og afprøver for tiden forskellige ledelsesformer.

Meget tyder på, at det nye dokument vil virke kontraproduktivt og øge spændingerne mellem Rom og den tyske lokalkirke. Vi går urolige tider i møde.

Lisbeth Rütz

Bispevielse i Trondheim 3. oktober

Efter en rekonvalescensperiode er cistercienserabbed Erik Varden klar til at indtage det vakante bispesæde.

NORGE Efter i elleve år ikke at have haft sin egen biskop får det midnorske prælatur Trondheim den 3. oktober igen en biskop, når abbed Erik Varden bispevies. Allerede i november forrige år udnævnte pave Frans den 46-årige norskfødte Varden til ny biskop; men bispevielsen blev udskudt på ubestemt tid på grund af Vardens helbredstilstand. Nu meddeler den mangeårige apostoliske administrator af bispedømmet Trondheim, biskop Bernt Ivar Eidsvig af Oslo, at Vardens bispevielse finder sted den 3. oktober.

Erik Varden, som blev født 13. maj 1974 i Degernes i Østfold syd for Oslo, blev optaget i Den katolske Kirkes fællesskab af biskop Bernt Eidsvig i Klosterneuburg i juni 1993. Han indtrådte i april 2002 i Mount Saint Bernard Abbey i Leicestershire i Midtengland og blev ikklædt 15. oktober samme år. Den 1. oktober 2004 aflagde han foreløbige løfter og tre år senere de evige løfter.

Erik Varden begyndte sine studier ved Det pavelige orientalske Institut i Rom i oktober 2009 og blev licentiat i 2011. Han har siden erhvervet en doktorgrad i kirkehistorie fra

St. John's College, Cambridge.

Han blev diakonviet i 2010 og blev året efter præsteviet i Mount Saint Bernard Abbey.

Erik Varden blev udnævnt til klostrets superior i 2013 og blev den 16. april 2015 udnævnt til Mount Saint Bernard Abbeys 11.

Abbed Erik Varden bliver indsat i prælaturet Trondheims bispesæde lørdag den 3. oktober. Foto: Den nordiske Bispekonference.

Ny, generel kateketisk vejledning offentliggjort

Vatikanet har offentliggjort de nyeste retningslinjer for Kirkens forkyndelse gennem katekese og evangelisering.

Tekst: Niels Messerschmidt

RETTESNOR Vatikanet præsenterede den 24. juni en opdateret udgave af den generelle kateketiske vejledning, udarbejdet af det pavelige råd for Fremme af Nyevangeliisering.

Den 300-sider store bog med universelle retningslinjer for præster og kateketer verden over er skrevet som en opfølgning på Kirkens kateketiske retningslinjer fra hhv. 1971 (General Catechetical Directory) og 1997 (General Directory for). Bioetik, køn og biologisk seksualitet er blandt de nye spørgsmål, der behandles i den nye version.

Vejledningen fremhæver det tætte bånd mellem evangelisering og katekese, og understreger, at alle døbt er kaldede til at finde nye måder at formidle troens budskab med engagement og ansvarlighed.

"De nye generelle kateketiske retningslinjer udstikker de grundlæggende teologiske og pastorale principper og kommer med nogle generelle udtalelser om, hvad der er relevant for katekesen i dag", skriver ærkebiskop Rino Fisichella i forordet til vejledningen.

"Den kateketiske vejledning indgår i en dynamisk kontinuitet med de to tidligere vejledninger", fortsætter Fisichella, der er præsident for det pavelige råd for Fremme af Nyevangeliisering.

I kontinuitet med Kirkens undervisning På et pressemøde den 25. juni sagde Fisichella, at katekesen "må ikklæde sig evangeliseringens egenskaber", men ikke erstatte

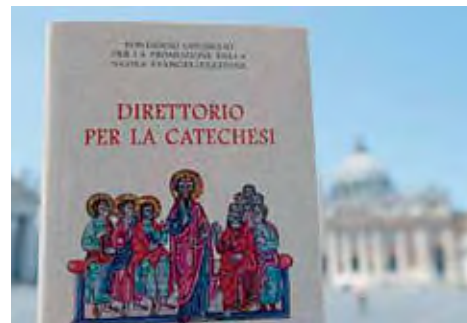
den. Og i den sammenhæng har evangeliseringsen, og ikke katekesen, forrang".

I indledningen fastslås det, at alle vejledninger er i kontinuitet med Kirkens læreembede, især med 2. Vatikankoncilts dokumenter, Kirkens katekismus, de pavelige rundskrivelser og bispesynoderne.

Som nævnt behandler 2020-vejledningen spørgsmål i relation til bioetik, seksualitet og køn, omsorg for skaberværket og brugen af dødsstraf.

Mht. bioetik understreger den opdaterede vejledning forskellen mellem "terapeutisk indgriben og manipulation", især når det øger risikoen for at udøve eugenik, dvs. arve- eller racehygiejne.

Dokumentet bekræfter, at Gud har skabt den menneskelige person som "mand og kvinde", men tilføjer, at selv om Kirken er

Den italienske version af den opdaterede generelle kateketiske vejledning, som blev offentliggjort i Vatikanet den 25. juni. Foto: Daniel Ibáñez/CNA.

abbed som den første abbed født uden for Storbritannien og Irland.

I 2018 udgav han den meget roste bog 'The Shattering of Loneliness - On Christian Remembrance', hvori han beskriver ensomhedens betydning og hvordan det at være kristen er at træde ind i en historie, hvor man forpligtes til at tage ansvar for andre.

Prælaturet Trondheim omfatter fem menigheder med ca. 15.000 katolikker fra mere end 100 nationer. I den seneste tid er medlemstallet vokset med én procent hver måned, primært på grund af arbejdskraftindvandring og flygtninge.

NM

opmærksom på den personlige kompleksitet, som visse mennesker oplever mht. køn og seksualitet, "er den [Kirken] imidlertid også opmærksom på - i troens perspektiv, at seksualitet ikke kun er et fysisk faktum, men også en personlig virkelighed og en værdi, som er overdraget til personens ansvar".

Fire grundlæggende elementer

I lyset af nutidens udfordringer på det bioetiske og kønslige områder siger vejledningen, at kateketerne bør fremme en undervisning, der er forankret i fire grundlæggende elementer, nemlig:

- Gud er livets første og ultimative reference, lige fra undfangelse til naturlig død
- At en person altid er en enhed af ånd og krop
- At videnskab skal tjene mennesket, og
- At acceptere livet i alle dets former, forløst af Jesu Kristi påskemysterium.

Om brugen af dødsstraf understreges det, at ethvert menneske har en "iboende og umistelig værdighed", og vejledningen henviser til de senere pavers undervisning, navnlig pave Frans' ændring af Den katolske Kirkes katekismus i 2018, som herefter omtalte dødsstraf som "ikke tilladeligt".

Om omsorgen for vort fælles hjem påpeger vejledningen behovet for en "økologisk omvendelse" i lyset af nutidens accelererende og komplekse økologiske problemer. Den efterlyser en katekese, der er "følsom overfor beskyttelsen af skabelsen, og kan fremme en kultur af årvågenhed mod både miljøet og de mennesker, som bor der".

Endelig adresserer den opdaterede vejledning også de udfordringer, som den digitale kultur og globaliseringen rejser, og slår til lyd for undervisning af disse områder, fordi begge emner "er så sammenkoblede, at de betinger hinanden og frembringer fænomener, som skaber en radikal forandring i menneskers eksistens".

Det går den forkerte vej i Irak

Iraks kristne står over for 'udryddelse', advarer rapport.

Tekst: Niels Messerschmidt

MELLEMOSTEN Uden en øjeblikkelig indsats fra det internationale samfunds side risikerer de kristne i Nordirak at blive 'udryddet'. Det advarer den pavelige bistandsorganisation Aid to the Church in Need om i en ny rapport. Organisationen har interviewet kristne fra den nyligt befriede Nineveh-slette.

Med en forventet immigration siger ACN, at regionens kristne befolkning kan falde til blot at udgøre 23.000 i løbet af de næste fire år. Holder det stik, vil der være tale om et fald på 80 % fra månederne op

til at Islamisk Stat invaderede området i 2014. I så fald vil det kristne samfund i Irak gå fra kategorien 'udsatte' til den kritiske kategori 'truet af udryddelse', hedder det i rapporten.

"Det internationale samfund må tage øjeblikkelige og resolute skridt til at tackle problemerne, der truer den fortsatte kristne tilstedeværelse i Irak", forklarer ACN's indsatschef Edward Clancy: "Derfor er det vigtigere end nogensinde, at verdens ledere samarbejder for at forhindre, at de kristnes antal falder yderligere i Irak".

Kristne har været i Irak i mere end tusind år; men landets kristne kultur og tro står ifølge den pavelige bistandsorganisation Aid to the Church in Need står overfor 'udryddelse', idet landets kristne fortsat er udsat for trusler, afpresning og intimidering, også selv om Islamisk Stat er blevet fordrevet fra den nordlige del af landet.

Foto: Ærkebispedømmet Erbil.

Kampagne for at få ny kommissær for religiøse anliggender

EU-politikere og religiøse ledere arbejder for at få stillingen genoprettet.

POLITIK Der er voksende pres i EU for at få genoprettet stillingen som EU's særlige udsending for tros- og religionsfrihed, efter at stillingen blev nedlagt af den nye EU-kommission under ledelse af Ursula von der Leyen.

"I nogle lande har den religiøse undertrykkelse nået et niveau af folkedrab", siger kardinal Jean-Claude Hollerich af Luxembourg, formand for COMECE, som repræsenterer de katolske bispekonferencer i EU. "Sårbar religiøs mindretal og grupper er i fare, og EU må fortsætte sin kampagne for religionsfrihed, herunder ved at have sin egen repræsentant på området".

Det sagde Hollerich til nyhedsbureauet Deutsche Welle 5. juli i forbindelse med, at 135 tyske politikere fra flere partier opfordrede deres land til at bruge deres formandsperiode til at presse på for at få genoprettet stillingen. Et lignende krav har en gruppe konservative EU-parlamentsmedlemmer fremført for kommissionsformanden.

Østrigske politikere opfordrer ligeledes i en fælleserklæring deres regering at arbejde for, at EU-kommissionens beslutning bliver omstødt. Beslutningen om at nedlægge stillingen er også blevet kritiseret af ortodokse og muslimske ledere, og præsidenten for konferencen af europæiske rabbinere, Pinchas Goldschmidt, sagde til Deutsche Welle, at beslutningen havde "sendt et forkert

signal", idet religiøse mindretal "i stigende grad er mål for ekstremister, og fordi den frie religionsudøvelse er under pres".

Slovakken Jan Figel blev i 2016 udnævnt til EU's særlige udsending for tros- og religionsfrihed, og han siges at have haft stor indflydelse på, at Danmark, Tyskland og Storbritannien efterfølgende oprettede regeringskontorer for tros- og religionsfrihed. Han var desuden i 2019 med til at sikre, at den pakistanske kristne kvinde, Asia Bibi, som havde en dødsdom for påstået blasfemi, blev løsladt. Figels støtter kritiserede imidlertid, at han blev nægtet kontorlokaler og økonomiske midler i Bruxelles, og da han kun nåede at bestride sit hverv i ét år, nåede Figel heller ikke at formulere en langsigtet indsatsplan.

I et brev til International Religious Freedom Roundtable (et samtaleforum for ngo'ere og enkeltpersoner som arbejder for at fremme religions- og samvittighedsfrihed) skrev EU-kommissionen, at den i henhold til 2013-retningslinjerne var forpligtet til at fremme religionsfriheden, men tilføjede i brevet, at disse overtrædelser fremover vil blive "overvåget og regelmæssigt fremsat af EU-delegationer" samt af Eamon Gilmore, EU's særlig repræsentant for menneskerettigheder.

I deres appel siger de tyske politikere, at de "i høj grad beklager" Jan Figels afskedi-

gelse og de opfordrer deres land til at bruge formandsperioden, der begyndte 1. juli, til at sikre, at hans "tidligere succesrige arbejde" kan fortsætte. "Kommissionen må ikke glemme, at EU – som en pionér inden for universelle menneskerettigheder – har forpligtet sig på globalt plan", skriver de: "På et tidspunkt, hvor forfølgelsen af religiøse mindretal af alle trosretninger øges, har vi brug for en stærk europæisk stemme på området".

NM

Kort nyt

Skolelukninger

UDDANNELSE Libanons økonomiske krise rammer landets velansete private uddannelsessektor særligt hårdt. Således risikerer op imod 80 % af landets katolske skoler, der underviser ca. 2/3 af samtlige elever (i alt 710.000) i den private skolesektor, at måtte lukke på grund af manglende offentlige tilskud. Til sammenligning går der tilsammen 260.000 elever i landets offentlige skoler.

Pater Boutros Azar, leder af Libanons katolske skolesekretariat, advarer i et åbent brev landets præsident Michel Aoun om problemet, som skyldes "statens negligering" af landets vigtige private uddannelsessektor, hvorunder de katolske skoler hører. Azar kalder de mulige skolelukninger for "et større nationalt tab", som er med til forværre landets i forvejen smertelige situation.

Georg Ratzinger død

TYSKLAND Georg Ratzinger, storebror til pave emeritus Benedikt XVI, døde 1. juli i Regensburg, 96 år gammel. Efter endt præsteuddannelse begyndte han i 1951 at studere kirkemusik, og blev senere verdenskendt som leder af Regensburger Domspatzen (1964-1994) – et drengkor, som han rejste verden rundt med. Koret deltog i mange pladeoptagelser med værker af blandt andet Bach, Mozart og Mendelssohn.

Regensburgs biskop, Rudolf Voderholzer, sagde i forbindelse med Georg Ratzingers død: "Deres musik var både bønsskole, trosundervisning og prædiken. Utallige eukaristefejringer i domkirken i Regensburg og i andre kirker kan takke Dem som dirigent for skønhed, hjertevarme og ophøjethed. De kunne forvandle koncertsale til bedehuse".

De to brødres planer om at tilbringe alderdommen sammen fik en brat afslutning, da Joseph Ratzinger i 2005 blev valgt til pave; men trods tiltagende problemer med benene og synet fortsatte Georg Ratzinger med at rejse fra Regensburg til Rom, hvor han i længere perioder var sammen med sin bror i klostret *Mater Ecclesiae*.

Åben Rådgivning på seks sprog

Dansk, engelsk, polsk, fransk, italiensk og serbokroatisk
Se mere på www.caritas.dk/aaben-raadgivning

Vi rådgiver bl.a. om:

- Trivsel, børn og familie
- Økonomi og økonomiske rettigheder

Vi tager udgangspunkt i din situation

GRATIS OG ANONYM RÅDGIVNING

Åben onsdage kl. 17 – 19.30

Stenosgade 4A, Kbh V

Tlf: 22 99 38 18 (i åbningstiden)

Vedrørende bispedømmets retningslinjer for uddeling og modtagelse af kommunionen

Kære trosfæller,

Vor dagligdag, også den kirkelige, er stadig præget af coronapandemiens virkninger. Vi glæder os dog over, at vi siden Kristi Himmelfart igen kan samles til offentlige messer og andre aktiviteter i vore menigheder. For at begrænse og mest muligt undgå smittefare er der alligevel stadig en hel del restriktioner, såsom begrænset deltagerantal og krav om overholdelse af regler om afstand mellem personer, rengøring, afspritning mm. Fra bispedømmets side er der allerede udsendt retningslinjer vedrørende fejring af offentlige messer. Også som Kirke føler vi os forpligtede til at medvirke til at mindske faren for udbredelse af corona. Dog må de udsendte retningslinjer ikke betragtes som en rent kirkelig forordning, men som retningslinjer, der er underlagt de betingelser, de civile myndigheder har opstillet.

Uddelingen af kommunionen er underlagt en række særlige begrænsninger. For tiden uddeles kommunionen ikke under vinens skikkelse, og modtagelsen af Kristi Legeme skal ske i hånden, og kommunionens uddeleren skal bruge handsker. Disse påbud går tæt på, da Eukaristien er noget af det helligste, vi kan omgås. Det betyder også, at stærke følelser bliver vakt både hos dem, der uddeler og modtager kommunionen. Der er noget yderst unaturligt ved at skulle

bruge handsker, og for mange er det stadig grænseoverskridende at modtage kommunionen i hånden. Disse ubehag er langt hen ad vejen forståelige, og i hvert fald lader de sig ikke ignorere. Ikke desto mindre kræver den aktuelle situation, at der må ses bort fra disse ubehag og nogle af de traditioner, vi er vant til. Det er først og fremmest nødvendigt for at undgå smittefare. Dertil kommer, at manglende overholdelse af reglerne kan vække ængstelse hos nogle, en ængstelse, som ikke kan ignoreres.

For mange er det en stor udfordring at indse nødvendigheden af at modtage kommunionen i hånden. Det skal understreges, at det under normale omstændigheder er det Øenhver troendes ret at modtage kommunionen i munden. Når smittefaren engang er overstået, vil denne form for modtagelsen af kommunionen kunne genoptages, men på grund af den nuværende risiko for smitte kan man for tiden ikke påberåbe sig denne ret. Uanset hvilken form for modtagelse af kommunionen man normalt foretrækker, må det accepteres, at kommunion i hånden og kun under brødets skikkelse er det eneste tilladte i den nuværende situation. Mange savner nemlig også at modtage Kristi blod, men dette afkald må der ligeledes indtil videre leves med.

Selv om det for mange er uvant, er det

på ingen måde respektløst at modtage kommunionen i hånden, når man ellers er rigtigt disponeret, dvs. tror på Kristi virkelige nærvær og er i nådens stand. Derfor må måden at modtage kommunionen på ikke blive et alvorligt samvittighedsspørgsmål. Ydermere var modtagelse af kommunionen i hånden gængs praksis i det meste af det første årtusind. Fra Pavestolens side blev muligheden for håndkommunion indført i 1969 som en tilladelse, de enkelte biskopper kunne benytte sig af. Denne tilladelse udnyttes nu i store dele af Kirken, og derfor skal modtagelse af kommunion i hånden betragtes som en ret og en mulighed,

Biskop Czeslaw Kozon.

der ikke kan anfægtes eller betragtes som mindre værdig.

For mange betyder forbuddet mod mundkommunion, at de i denne tid afholder sig fra at modtage Kristi Legeme og nøjes med den åndelige kommunion. Dette står naturligvis de pågældende frit for; men bør samtidig også give anledning til overvejelser, om det er rimeligt at give afkald på modtagelsen af Kristus blot fordi, det ikke kan ske under en bestemt form.

Trods de udfordringer, det giver, gælder de tidligere udsendte retningslinjer således stadig, indtil andet meddeles, hvilket betyder at

Kommunionen kan kun modtages under brødets skikkelse og i hånden. Uddeling af kommunionen i munden må heller ikke finde sted efter messen.

og at

Præster og andre kommunionens uddelere skal bære handsker. Brugen af handsker kan ikke erstattes af afspritning af hænderne.

Det er en vanskelig tid også for Kirken. Vi har måttet opgive og ændre på mange væsentlige ting. Det væsentlige forbliver dog uændret. Vort personlige forhold til Gud i tro og bøn kan ingen tage fra os, og vi kan også glæde os over igen at kunne mødes til fejring af Eukaristien. Selv om vi kan opleve de nuværende restriktioner fra de civile myndigheders side som en begrænsning, er de ikke i grundlæggende modstrid med nogen kirkelig forordning og slet ikke i denne tid. Jeg beder derfor alle medvirke til, at de givne retningslinjer overholdes.

København, den 20. juli 2020

+Czeslaw

Tag med på valfart til Haraldsted den 9. august

I år for 850 år siden blev Knud Lavard helgenkåret i Sct. Bendts Kirke i Ringsted.

VALFART Danske katolikker blev i år "snydt" for de traditionelle valfarter til Åsebakken og Øm. Valfarterne måtte som bekendt aflyses på grund af restriktioner, der var indført for at forebygge smitte fra coronapandemien. Nu er forsamlingsforbuddet dog lempet så meget, at den traditionsrige valfart til Haraldsted til ære for Sankt Knud Lavard, bispedømmets værnehelgen, gennemføres.

Grib derfor muligheden for at komme med på bispedømmets mindste, ældste og smukkeste valfart, der i år afholdes søndag den 9. august, og ledes af biskop Czeslaw Kozon og sognepræsten for Sct. Knuds Kirke i Ringsted.

Valfarten begynder med andagt i Haraldsted Kirke kl. 14. Her blev liget af den myrdede Knud Lavard bragt til, efter at han var blevet lokket i baghold og myrdet i skoven

ved Haraldsted. Legenden fortæller, at en kilde sprang frem på det sted, hvor Knud Lavard blev myrdet. I middelalderen opstod der et stort valfartssted her, og der blev bygget et kapel på det sted, hvor helligkilden sprang frem. Bortset fra afbrydelser på grund af verdenskrigene har Knud Lavardvalfarten været fejret hvert år siden 1914. Den er den ældste efterreformatoriske valfart i Danmark og har betydet meget i arbejdet for at udvikle en katolsk kirke i Danmark med rødder i dansk, katolsk historie.

Efter andagten i Haraldsted Kirke går man i procession ud til kapelruinen, hvor biskop Czeslaw fejrer messe ca. kl. 15. Valfarten slutter med sakramental velsignelse foran Sankt Knud Lavards Hus. Efter valfartsprogrammet er der traditionen tro hyggeligt samvær i haven med mulighed

for at købe forfriskninger. Alle er hjerteligt velkomne til valfarten. Se www.rejseplanen.dk med henblik på evt. at bestille plustur.

Har du spørgsmål vedrørende valfarten så kontakt Ruth Simonsen på tlf.: 24 26 25 49. LR

Glimt fra Haraldstedvalfarten 2010 med procession ud mod kapelruinen og messe i det frie. Foto: Lisbeth Rütz.

Hvem var Knud Lavard?

Knud Lavard (ca 1096-7.1. 1131) var søn af Erik 1. Ejegod og dronning Bodil.

Hans forældre døde på en pilgrimsrejse til Det hellige Land i 1103, og han blev derfor opfostret først hos høvdingen Skjalm Hvide på Sjælland, senere hos hertug Lothar 3. af Sachsen, tysk konge 1125 og tysk-romersk konge 1133 under navnet Lothar 2.

Som 20-årig blev han jarl af Slesvig og var lensmand både under den danske kong Niels og den tyske konge. På grund af sit nære forhold til den tyske konge fik han en stærk position først og fremmest i forhold til kong Niels' søn Magnus Nielsson, men også til andre fætre og halvbrødre. Den 7. januar 1131 dræbte Magnus Knud i Haraldsted.

Efter længere strid mellem rivaliserende

fraktioner i kampen om kongeværdigheden blev Knud Lavards halvbror konge under navnet Erik 2. Emune. Under ham begyndte bestræbelserne på at få kanoniseret Knud. Det lykkedes for Knuds søn, Valdemar 1. Knud blev kanoniseret 8.11. 1169 ved en pavelig bulle. Saxo skriver i *Gesta Danorum* (Danernes bedrifter) udførligt om mordet på Knud Lavard og striden om Danmarks trone med udelt sympati for Hvideslægten og Knud Lavard.

Knud Lavard portrætteres med en blomsterkrans eller en hertugkrone. Han kan ses på kalkmalerier i Sankt Bendts Kirke i Ringsted (begyndelsen af 1300-tallet) og i Vigersted Kirke ved Ringsted (ca. 1450)

Kilde: Den danske Encyclopædi. Danmarkshistorien.dk

Om åndelig stivhed

Lille refleksion over pave Frans' begreb 'rigidità'.

Tekst: Pastor Stefano Tarquini

REFLEKSION Brevet til Diognetus er en tidlig kristen skrivelse fra det 2. århundrede, som kan være samtidig med nogle af Det nye Testaments bøger. Nogle små citater af denne vigtige skrivelse er citeret i Den katolske Kirkes Katekismus, hvor det omhandler kristen moral. Den mest kendte passage er følgende: "For kristne er, hverken hvad angår sted, tale, eller fremtoning, forskellige fra alle andre mennesker. De bor nemlig ikke i særlige byer, ej heller taler de nogen særlig dialekt eller lever noget bemærkelsesværdigt liv". De kristne ligner altså alle de andre mennesker, i den måde de lever på, den måde de klæder sig på, og også i den måde de taler på: "Mens de bor i græske byer, såvel som i barbariske, alt efter hvor den enkeltes lod er faldet, og alt imens de følger landets sædvanlige traditioner i fremtoning, livsform og i det øvrige liv, viser de sig samtidig at stemme overens med deres egen bys forunderlige og paradoksale forfatning". Men der er noget, der selvfølgelig adskiller dem fra andre, det er netop det moralske liv. Dette udgør uden tvivl en forskel: "De gifter sig som alle andre, og de får børn, men de skiller sig ikke af med deres afkom. De sætter sig ved et fælles bord, men ikke ved en fælles seng".

Dette skrift, som nemlig bliver citeret i katekismen, er vigtig for den måde, som vi forstår vores kristendom på, og den måde vi skal leve den på. At være kristen betyder ikke at være anderledes eller opføre sig specielt. Det er ikke den måde, jeg er klædt på, eller det sprog jeg taler, som kendetegner min kristentro. Ikke det ydre, men det indre. Det indre kommer dog til udtryk, i den måde hvorpå jeg lever i mine vigtigste relationer: "de skiller sig ikke af med deres afkom og de deler ikke sengen".

Andre skal lægge mærke til dem

Vi lever i en verden, hvor mange søger autenticitet og ægthed, men samtidig vil de fleste prøve at være noget helt specielt, at være enestående, at adskille sig fra den store mængde og gøre noget, for at andre skal lægge mærke til dem. Nogen får en

stor tatovering på armen eller benet, andre farver deres hår på de mærkeligste måder, nogen køber sig en Ferrari, andre kaster sig ud i at læse filosofi eller lignende eksotiske emner for det moderne tekniske menneske. Nogen søger ly i fremmede religioner som islam, med dens strengthed, når det gælder familieliv og forholdet til den intime verden. Alt dette er kun nogle eksempler på det, som folk kan finde på. Vi katolikker er ikke skånet for disse tendenser og fristelser i den måde, vi lever troen på.

Pave Frans har, flere gange efter han er blevet valgt til pave, talt om en åndelig stivhed (rigidità på italiensk), en holdning til det religiøse, som gør den enkelte stiv og hård, når det gælder de ydre religiøse former, især i det liturgiske. Denne mangel på elasticitet eller fleksibilitet, som gør det svært for den enkelte at have de forskellige trossandheder i deres rigtige rangorden og hierarki, ("I giver tiende af mynte, dild og kommen, men I forsømmer det i loven, der vejer tungere, ret og barmhjertighed og troskab", Matt 23,23) gør sig gældende især blandt præster, men ikke kun hos dem. Hos præster kan denne stivhed ofte modsvare et behov for ydre sikkerhed, som man ikke kan finde i sig selv, måske pga. karaktersvagheder, traumer i opvæksten eller mangel på en dyb erfaring af Gud og et sundt forhold til Kristus. Det kan dog også inficere lægfolk, især folk som er søgende og tørstende efter ægthed. Denne form for stivhed kan komme til udtryk i ydre attituder og klæder, som skulle være tegn på dyb fromhed og derfor tillægges alt for meget vægt i forhold til andre aspekter af troen, som opfattes som mindre vigtige.

Den åndelige stivheds former

Denne stivhed kan til tider være en modreaktion på en afslappethed og udskejelser i det moralske liv, som man tidligere kan have levet i, men også en modreaktion på en afslappethed i den form for tro, som man selv eller ens forældre havde, og som nu bliver vurderet som værende alt for svag eller uægte eller ikke autentisk. Reaktionen kan føre til

► *Fortsat fra forside.* Sophia hellig for den russisk-ortodokse kirke- på den anden side søger Putin at nå til enighed med Erdogan om Syrien. Hertil kommer så også, at Bartholomeos I, patriarken af Istanbul, i 2018 anerkendte den nye ukrainsk ortodokse kirke imod Moskvapatriarkatets ønske.

Den tyske Bispekonference har reageret med sorg, og den frygter, at beslutningen kan føre til splittelse mellem kristne og muslimer. Præsidenten for De tyske katolikkers Centralkomité (ZdK), Thomas Sternberg, opfordrer til, at såvel kristne som muslimer kan gøre brug af Hagia Sophia.

Et kendt vartegn

Istanbuls mest kendte vartegn blev indviet i år 537 under kejser Justinian I. Her blev de byzantinske kejsere indsat. Hagia Sophia var længe kristenhedens største kirke. Da de osmanniske styrker erobrede Konstantinopel i 1453, skiftede byen navn til Istanbul, og i den forbindelse blev Hagia Sophia – hvis navn betyder 'Den hellige

visdom' – omdannet til moské under sultan Mehmet II.

I 1935 besluttede præsident Mustafa Kemal Atatürk, det moderne sekulære Tyrkiets grundlægger, at Hagia Sophia skulle have status som museum.

Mere end tre millioner mennesker besøgte sidste år Hagia Sophia. For mange ortodokse kristne har den tidligere kirke en tilsvarende historisk betydning som Peterskirken i Rom har det for katolikker.

Hagia Sophia har – ligesom andre historiske mindesmærker i Istanbul – stået på Unescos verdensarvsliste siden 1985. Unescos generaldirektør Audrey Azoulay har sine "alvorlige betænkeligheder" ved Erdogans beslutning, idet den rejser spørgsmål om Hagia Sophias "universelle værdi".

Den tyrkiske præsident har påpeget, at den næsten 1.500 år gamle kirke fortsat skal være åben for muslimer, kristne og udlændinge. Når den bruges til bøn fem gange om dagen, vil de berømte mosaikker dog være tilhyllede.

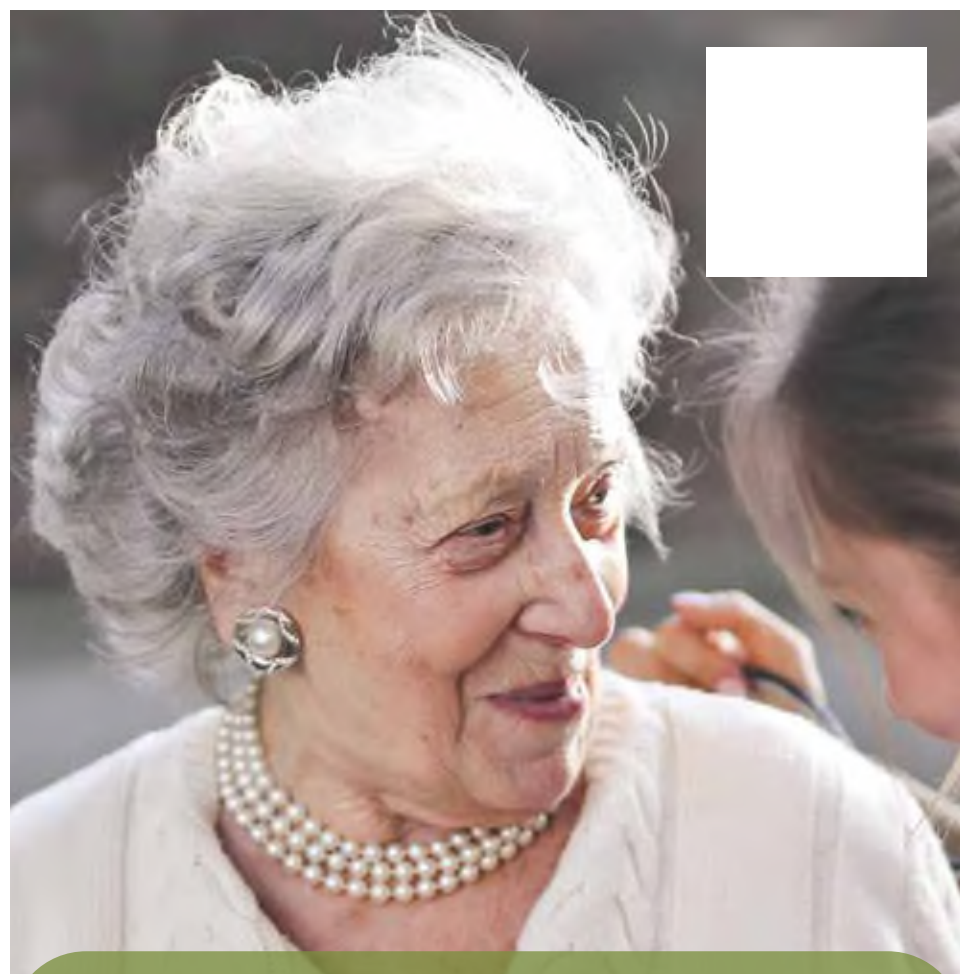

Stefano Tarquini er konstitueret sognepræst ved Jesu Hjerte Kirke i Randers. Arkivfoto.

andre ekstremer, som ender i en form for religiøst liv, der til tider er baseret på love og regler, som kommer til at overskygge kristendommens centrum: Kærlighed. Denne form for stivhed kan faktisk ofte have i fordømmelse af næsten eller åndelig stolthed, som i sidste ende er mangel på caritas, den kristne kærlighed til vores næste. Paulus siger det samme, bare med andre ord: "Det går for at være visdom med selvvalgt gudsyndyrkelse, falsk ydmyghed og skånselsløshed mod legemet, men det har ikke nogen værdi, det tjener kun til kødelig tilfredsstillelse" (Kol 2,23).

For at vores tro ikke skal blive "stiv", som er det samme som farisæisk, altså

hyklerisk og dobbeltmoralisk, er der brug for en indføring i tro, som er langvarig (det gamle menneske skal dø, man må ikke risikere at klæde det gamle med nyt tøj, men "nye vin i nye sække"), pædagogisk (Kirken er den mor, som undfanger os, man kan ikke være autodidakt i tro), og som kan balancere de forskellige trossandheder: ikke på en selvskabt måde (jeg henter kun det, jeg godt kan lide af kristendommen og kasserer resten), men med en syntese af tro, liv og liturgi, som kun Helligånden i troskab mod kirken kan gøre: "Troskab og sandhed mødes, retfærdighed og fred kysser hinanden" (Sl 85,11).

VIL DU TILGODESE KIRKEN
I DIT TESTAMENTE?

Vi dækker udgifterne til advokaten

Kontakt Thomas Jacob Larsen for flere informationer
33 55 60 80 eller tjl@katolsk.dk

Kirken i morgen

Den nye verden efter coronapandemien må grundlæggende besinde sig på, hvad det vil sige at være sandt menneske.

Tekst: Pastor Lars Messerschmidt

REFLEKSION Efter den østrigske-jødiske forfatter Stefan Zweigs død i Brasilien i 1942 udkom hans selvbiografi Verden af i går. I den så han tilbage på det hedengangne Europa – han var om nogen europæer) – fra tiden før 1. Verdenskrig, altså verden af i går.

I KO nr. 8 (12. juni 2020) bringes en artikel af den tjekkiske teolog Tomas Halik med titlen 'Det bliver ikke som før'. Halik skriver i indledningen, at "verden er syg", og her refererer han ikke til coronapandemien, men til den tilstand som vores globale civilisation befinder sig i. Jeg kan godt følge hans interessante overvejelser. Hans hovedanliggende er at finde ud af, hvor Kirken befinder sig i denne globale situation og han citerer pave Frans for at sige: "Kirken skal være et felthospital". Tomas Halik anlægger en teologisk indfaldsvinkel og karakteriserer Kirkens tilstand i vor tid.

Her vil jeg i forlængelse af disse tanker, som desværre ikke rigtig kommer til udtryk i vor danske katolske Kirke (eller i Folkekirken og andre kirkesamfund), komme med diverse overvejelser.

1. Det er Kristus, der ved sin Kirke skal frelse verden. Vi skal her forstå, at frelse ikke alene handler om det enkelte menneskes evige frelse. Det er også verden, der skal frelses. 2. Vatikanconcil taler udtrykkeligt om dette aspekt i den pastorale konstitution om Kirken i den moderne verden. Sagt enkelt: Gud har skabt verden for menneskenes skyld som en forberedelse til den kommende verden: derfor skal verden være menneskeværdig. Hvor mange genkender i FNs menneskerettigheder Bibelens menneskesyn, som allerede i Det gamle Testamente blev formuleret i det såkaldte bud om næstekærlighed, og som Jesus også citerer: "Du skal elske din næste som dig selv"? Det vil jeg omskrive med: Dit medmenneske har (menneske)ret til at blive behandlet med respekt, omsorg og solidaritet (det er det, ordet kærlighed betyder i Bibelen).

Et samfund har dette næstekærlighedsbud som grundlov ifølge Skaberen. Det går igen og igen i Moseloven. Hvis altså ikke der ef-

ter denne coronakrise opstår et nyt verdenssamfund bygget på menneskerettighederne, dvs. på næstekærlighedsbuddet, bliver verden atter et helvede. Ingen vil benægte, at det er den indtil nu. Meget interessant er det, at der skete noget godt under pandemien: Familierne kom igen i centrum. For et af de væsentligste onder i det moderne samfund er, at familien – og dermed også børnene – i praksis er sekundære i forhold til økonomien og kæmpeorganisationer og firmaer. Det er markedsøkonomien (bortset fra i Kina), som er magtprincippet og det sker på bekostning af mennesket!

Her kunne Kirken bidrage med et humant indslag. Den har nemlig et samfundssyn, som ikke hersker i den politiske verden, men som er basalt og vitalt for at bygge et samfund op, også et verdenssamfund. Dette samfundssyn er baseret på to basale principper, som hele tiden skal afbalanceres: nærhedsprincippet (subsidiaritetsprincippet) og solidaritetsprincippet. Det hele begynder med den enkelte person, som er unik. Men denne person er ikke et personnummer i et system. En person er skabt til sammen med en anden person af det andet køn at danne en organisme, som er frugtbar, nemlig familien. Det ligger dybt i menneskets gener. Nærhedsprincippet betyder, at denne organisme skal respekteres og selv løse sin væsentligste opgave: at skabe nyt liv og opdrage det til et ægte medmenneske. Familien er og bliver det menneskelige samfunds grundcelle. Disse grundceller vokser sammen til større enheder for til sidst at blive et verdenssamfund. Solidaritetsprincippet betyder, at helheden skal respekteres og støtte familierne, men også at familierne aldrig må lukke sig om sig selv, for så går de til grunde og børnene udvikler sig ikke til voksne, ansvarsfulde mennesker i stand til at skabe nyt liv.

Vi er med rette (også ungdommen) optaget af at bevare naturen på dens egne præmisser og biodiversitet. Men ærlig talt, den eneste del af naturen, der ikke respekteres på dets egne præmisser, er mennesket selv. Al den destruktive aktivitet, vi har udøvet,

og stadig udøver overfor naturen, udøves i endnu voldsommere grad mod mennesket. Det er langt fra menneskerettighederne, der er grundloven for verdenssamfundet, lige gyldig hvor meget vi end påstår det. Tænk blot på terrorismen, borgerkrige, flygtninge – og abort (mere end 40 millioner om året). Ingen kan med nogen logik definere, hvornår et menneske bliver et menneske, der har retten til livet: efter 4 uger, 6 uger osv.? Den eneste objektive begyndelse er undfangelsen. Resten er gæt. Skal vi ende med at udrydde os selv, mens vi kæmper en sej kamp for at redde naturen? Er det ikke problemet over alle problemer? Tænk de unge på det? Her kan naturligvis også nævnes tobak og stoffer m.m.

Denne problematik er tidens problematik over alle, og der er ikke mange politikere eller demonstranter, der gennemskuer den. Den nye verden efter coronapandemien må altså grundlæggende besinde sig på, hvad det vil sige at være sandt menneske, ellers går det ad helvede til.

Vi som Kirke må altså også spørge os selv, hvordan vi tager kampen op på dette punkt for at skabe en human verden. Der er heldigvis mange tiltag rundt omkring i den retning, tænk blot på Caritas eller andre kristne organisationer og de (endnu) mange ordenssamfund, som arbejder i marken. Jo, men hvad med resten af Kirken også herhjemme? Og, hvor mange kristne engagerer sig som kristne i politik og gør det kristne menneskesyn gældende? I denne forbindelse er det uhyre interessant at studere, hvordan det Europa, vi kender i dag, blev opbygget i Middelalderen. På så mange planer var det de kristne, der grundlagde og formede de nye samfund fra at være barbariske til at være "civiliserede" (naturligvis må vi ydmygt erkende alle de fejl, der også blev begået).

2. Men Kirkens opgave overfor menneskeheden stopper ikke her. Der venter os en ny himmel og jord, som vi får adgang til gennem personlig tro. Derfor gav Kristus sin Kirke som hovedopgave at gøre alle folkeslag til hans disciple. Hvor langt er vi kommet for eksempel i Danmark (ja resten af den vestlige verden)? Vi er aldrig kommet til vejs ende (hvis man kan komme det). Hvor mange af danskerne (og de fremmede blandt os) har en virkelig personlig tro? Måske et par procent? Efter 1.000 år! Hvad er galt? Ganske enkelt, de kristne er blevet splittet op i, jeg ved ikke, hvor mange grupper, der alle mener, at de repræsenterer den sande kristendom. Jesus har udtrykkeligt sagt (Joh kap. 17), at det er enheden blandt os, der tror, der er det bedste, ja det eneste vidnesbyrd om kristendommens sandhed. Voila, så enkel en forklaring på den mislykkede evangelisering.

3. Jeg savner i den nutidige debat i Kirken, at man alvorligt drøfter, hvad "den nye pinse" (pave Johannes XXIII) og "nyevangelisering" (pave Johannes Paul II) betyder.

Når man fordyber sig i disse pavers overvejelser, bliver det helt klart: Kirken, som den

har været lige til nu, har brug for, at Helligånden fornyer og levendegøre den, som på pinsedag, og forudsætningen er, at man begynder forfra med at evangelisere, også den gamle kristenhed, altså at føre folk til Gud. Det er nemlig Helligåndens og Kirkens opgave. Det er ikke sket i det rigtige omfang! De fleste, også præster og kateketer, tror, at det handler om nogle mere pædagogiske undervisningsprogrammer for børn, unge og voksne. Hvor værdifulde de end kan være, så kan de ikke skabe tro. Kirken har helt klart udtrykt det i det nye ritual for dåb af voksne og børn i skolealderen. Der må gå en evangeliseringsfase forud for katekesen. Denne første fase, evangeliseringsfasen, kan ikke programmeres eller tidsfæstes. Det er primært Helligånden selv, ofte med mennesker som hjælp, der fører mennesker til den sande tro på en helt individuel måde. Ritualer understreger endda, at ingen må optages i katekumenatet, som ikke er nået frem til personlig tro. Det princip respek-

”

Vi er med rette (også ungdommen) optaget af at bevare naturen på dens egne præmisser og biodiversitet. Men ærlig talt, den eneste del af naturen, der ikke respekteres på dets egne præmisser, er mennesket selv.

teres ikke i praksis, bl.a. fordi man ikke ser forskellen på evangelisering og katekese. En katekese, hvor pædagogisk den end er, får ingen virkning, hvis ikke der er gået en evangelisering forud af det enkelte menneske.

4. Den måde, Kirken de sidste 1.000 år har udviklet sig, trænger til en ydmyg og ærlig revision på baggrund af Bibelens forståelse af det at være Kirke. Her genfinder vi de samme principper: nærhedsprincippet og solidaritetsprincippet. Også her er det (den kristne) familien, der er Kirkens grundcelle. Hvis den ikke er overnaturligt udviklet eller syg, er hele Kirken svækket og måske døende.

Et karakteristisk træk ved det bibelske kirkesyn er, at hele den universelle (katolske) Kirke er substantielt nærværende i den lokale Kirke, som er en levende organisme, Kristi legeme. Her støder vi på problemet: Er den kirkelige (kirkeretlige) organisation trofast overfor det oldkirkelige kirkesyn? Det kunne man virkelig spørge sig selv om. Opfatter vi ikke Kirken som en verdensomfattende organisation med et administrativt centrum i Rom? Opfatter de enkelte medlemmer sig selv som Kristi Kirke på stedet samlet omkring hyrden, biskoppen, og ikke sognepræsten? Føler de helt konkret, at de er lemmer på Kristi legeme udrustet med Helligåndens nådegaver, som blandt andet skænkes i firmelsens sakramente?

Der er nok at tage fat på, så Kirken i morgen kommer måske slet ikke til at ligne den Kirke, vi er vant til. Men det var pave Johannes Paul II, der henviste til 2. Vatikanconcil som det koncil, der skulle få os til at nytænke det af være Kirke i 3. årtusind. Vi er langt fra kommet dertil.

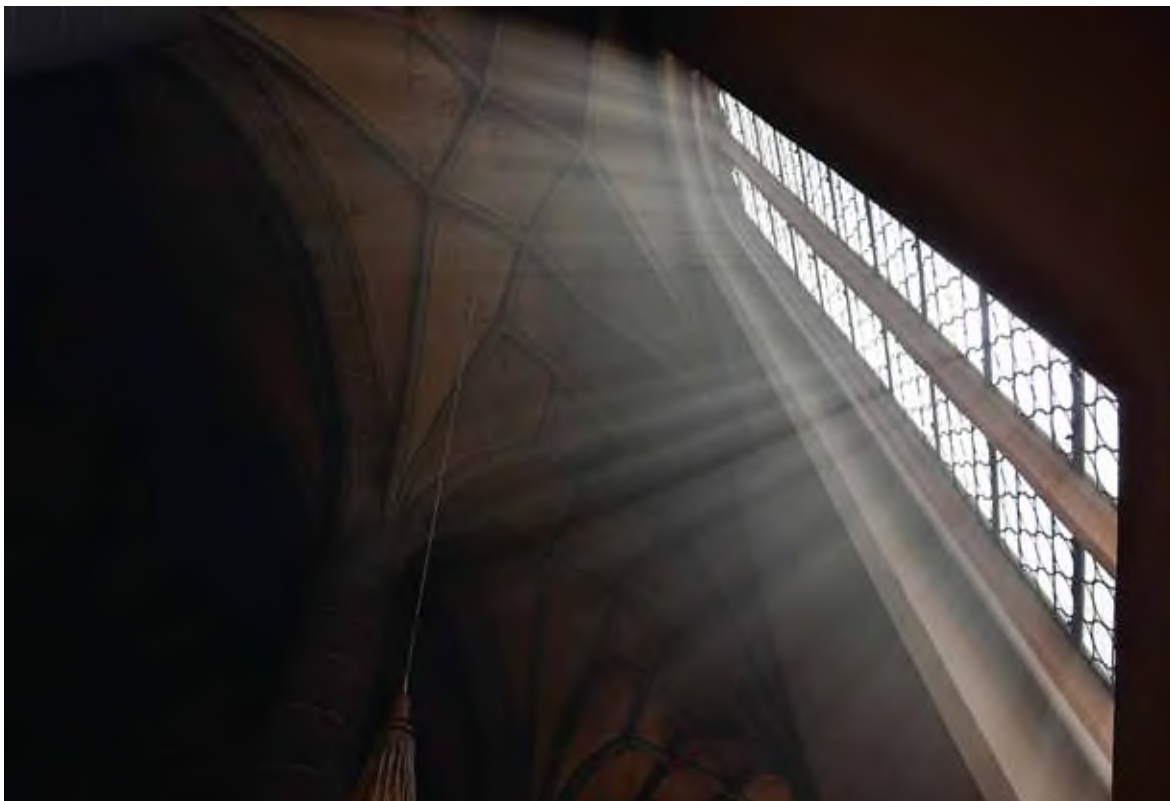

Foto: Christine Limmer, Pfarrbriefservice.de.

Bernhard af Clairvaux

– den vanskelige helgen

Til efteråret kommer der en ny biografi om den hellige Bernhard af Clairvaux. Bogens forfatter – middelalderhistorikeren Brian Patrick McGuire fortæller her om, hvordan han med årene har ændret syn på Bernhard.

Tekst: Brian Patrick McGuire

KIRKEHISTORIE Den 20. august fejrer kirken den store cistercienserabbed Bernhard af Clairvaux. Som med alle hos andre helgener er hans fødselsdag den dag, han døde og blev ”født i himlen”. 20. august 1153 var en uforglemmelig dag i klostret Clairvaux i Bourgogne. Bernhard havde været stedets abbed siden 1115, og Clairvaux var blevet et af de største og vigtigste klostre i Europa. Nyheden om hans sidste sygdom var nået langt omkring. Hundreder, måske tusinder, af lægfolk var nået til klosterporten for at være i nærheden af den døende mand.

Bernhards klosterorden, cistercienserne, var kendt for at overholde en streng klaustr, og normalt fik ingen lægfolk adgang til klostret. Men ved nyheden om Bernhards død overgav munkene sig og tillod lægmænd—men ikke lægkvinder—at komme i klosterkirken og bede ved den store abbeds lig. Der begyndte at ske mirakler, specielt helbredelser, og Clairvauxs munke blev bange for, at deres kloster ville blive et valfartssted. Selveste faderabbeden for cistercienserordenen, Cîteauxs abbed, ankom til Clairvaux efter Bernhards død og beordrede ham til at ophøre med at lave mirakler. Ellers ville Clairvauxs levevis blive forstyrret. Bernhard adlød fra efterlivet sin faderabbed. Miraklerne for lægfolk ophørte; men ifølge beretningen fra omkring 1200, Exordium magnum cisterciense (Den store cistercienserbegyndelse) fortsatte mirakler for gode cisterciensermunke.

Hvem var Bernhard?

Hvem var denne mand, der tiltrak så mange mennesker og blev husket som en helgen? Jeg har brugt en del af mit liv på at læse hans værker og granske de mange biografier, som er blevet skrevet om ham siden 1100-tallet. I min første bog om Bernhard, fra 1991, kaldte jeg ham ”den vanskelige helgen” (The Difficult Saint,

Cistercian Publications, Kalamazoo, Michigan). Her forklarede jeg, at jeg ikke var interesseret i at skrive en rigtig biografi, men ville begrænse mig til, hvordan Bernhard blev opfattet og tolket efter sin død. Jeg fortalte om et møde, jeg havde i 1975 med min vejleder i Oxford, hvorunder han opfordrede mig til at lave en biografi om Bernhard. ”Den sidste gode af slagsen er fra 1895, så der er et stort behov for noget nyt,” sagde vejlederen, en af det tyvende århundredes største middelalderhistorikere, Sir Richard Southern.

”Den kan jeg ikke,” svarede jeg straks, ”Jeg hader manden”. Bernhard var for mig vederstyggelig. Han var en fanatiker, der opildnede ridderstanden til korstog mod muslimer. Han forfulgte den største intellektuelle begavelse i 1100-tallet, Pierre Abélard. Han viste ingen nåde over for sine fjender og kunne ligefrem blive anklaget for at have bidraget til, hvad der er blevet kaldt ”the persecuting society” (det forfølgende samfund).

Den vigtige arv efter Bernhard

Det er mærkeligt, hvordan forældre og lærere kan plante frø i os, der tager tid til at vokse frem; men sådan blev det med min vejleders opfordring. Ved at få mere livserfaring fik jeg et mere positivt syn på Bernhard. Jeg kom til at arbejde i mange år med cistercienserne, først med kilder fra Danmark, senere med deres fortællinger fra klostret Clairvaux, og på denne måde mødte jeg gang på gang Bernhard. Jeg indså, at hans ord og handlinger efterlod en vigtig arv, specielt takket være hans overbevisning om, at han accepterede ansvaret for deres liv og frelsen. Bernhard blev husket for at sige til en munk, der var i tvivl om nadverens indhold, at han skulle overlade sine forbehold til Bernhard og indtage hostien. Bernhard tog mandens angst og utilstrækkelighed på sig og supplerede hans manglende tro.

Bernhard blev født i 1090 i nærheden af Dijon, Bourgognes hovedstad. Hans far tilhørte aristokratiet og det var nok meningen, at flere af Bernhards brødre skulle blive riddere. Men Bernhards mor, Aleth, vidste fra første færd, at sønnen Bernhard skulle komme til at læse og finde en plads i kirken. Den unge Bernhard inspirerede sine brødre og venner til at søge optagelse i Cîteaux, dengang et fattigt kloster der i 1098 blev etableret som en protest mod traditionelt munkeliv. Cîteauxs abbed, Stefan Harding, så i Bernhard en dygtig leder, som han i 1115 sendte sammen med andre munke til at etablere klostret Clairvaux. Kort tid efter begyndte Bernhard at skrive breve og traktater, der beskæftigede sig med tidens kirkelige spørgsmål. Hans smukke latinske stil, klare tankegang og spydige bemærkninger gjorde Bernhard berømt og efterspurgt i tidens kontroverser. I 1130erne var det Bernhard mere end nogen anden gejstlig person, der sikrede pavedømmet for Innocens II, på trods af udbredt støtte for rivalen, Anaklet.

Kristus bøjer sig ned fra korset for at omfavne Bernard. Skulptur fra Esrum Kloster dateret 1494.

Cistercienserne blev kendt som en meget succesrig bevægelse, og Bernhard inspirerede etableringen af dusinvis af klostre. Mendetvarikkeordenens ekspansion under Bernhard, der fascinerede mig: det var hans evne og vilje til at sige undskyld, da han gik for vidt i klosterdisciplinen. Som den gang han sparkede en ulydig broder ud af Clairvaux; men manden gemte sig på en nærliggende ladegård, der tilhørte klosteret. I mellemtiden klagede brødrene til Bernhard og fortalte ham, at han var gået for vidt. Bernhard erkendte, at hans reaktion havde været overilet, og broderen fik lov til at vende tilbage til Clairvaux.

Bernhard fik kontakt med konger og kejsere og blev en af de centrale deltagere i tidens kirkepolitik. Men så vidt jeg kan se fra Bernhards breve, hans øvrige skrifter, og samtidens omtale af ham, betragtede han altid Clairvaux som sit hjem. Han kunne være blevet valgt til biskop eller ærkebiskop eller måske pave; men han foretrak at være faderskikkelse for de munke der kom til Clairvaux og som han sendte overalt i Europa, også til Danmark og Sverige.

Bernhard har ikke forandret sig

Hvad er der sket med den mand jeg hadede? Bernhard har ikke forandret sig; men det har jeg. I løbet af mit liv har jeg oplevet, hvor vanskeligt det er at påvirke mine omgivelser og ændre noget. Jeg er kommet til en erkendelse af, at Bernhard nåede meget. Samtidig må jeg indrømme,

at Bernhard ikke var så slem endda, når det drejede sig om at forfølge dem, som han mente var en fare for kirken og for troen.

Da jeg først kom til Danmark i 1970erne, fandtes der en dansksproget biografi om Pierre Abelard skrevet af kirkehistorikeren Leif Grane. Her optræder Bernhard som en skurk, og jeg fik at vide, at Grane undervejs med bogen havde erklæret, at Bernhards behandling af Abelard var utålelig. Granes biografi ligner meget andet skrevet i det sidste århundrede om Abelard og Bernhard: cistercienserabbeden er den mørke middelalder, mens Abelard viser vejen frem til nutiden og kritisk sans.

I dag ved jeg, at dette modsætningsforhold var overdrevet. Bernhard som Abelard tog det for givet, at troen kan forstås. Bernhards indvending mod Abelard var, at han gik for langt og opfandt begreber, som underminerede trosbekendelsen. Samtidig indvendte Bernhard, at Abelards tolkning af forløsningen var for enfoldig. Abelard mente, at Jesu død skyldes Guds ønske om at vise os sin ubegrænsede kærlighed. Bernhard mente, at denne forklaring udelod behovet for at gøre gengæld for menneskehedens synder.

I vor tid er Abelards forståelse af forløsningen som en kærlighedsgerning langt mere udbredt end den traditionelle opfattelse, at mennesket må tilbagebetale Gud for synden, og at dette kun kan gøres, når Gud bliver menneske. Men selve

Fortsættes på side 8 ►

Bernhard i en samling af helgenlegender, ”Legenda Aurea” lavet til dominikanermonner i 1260erne.

Du er ikke alene

Erindringen er en bro til fællesskab med Gud og medmennesker, siger Erik Varden i ny bog.

Tekst: Lisbeth Rütz

MEDITATIONER Den 3. oktober bliver en glædens dag for vores norske medkataloger. Den dag bliver cisterciensermunken Erik Varden biskop af Trondheim, efter at embedet har været vakant i mere end 10 år.

Det er en spændende og intellektuelt velfunderet profil, der bliver biskop. Med sig i bagagen har Varden erfaring som forsker og underviser ved Sant'Anselmo – det pavelige universitet i Rom – og ledelseserfaring som abbed på Mount Saint Bernard Abbey i Leicestershire i England.

Mange kender allerede Varden og hans klosterfællesskab gennem den britiske filminstruktør Nick Hamers film *Outside the city* (2019). Filmen følger de cirka 25 munkes hverdag i et liv, som er vendt væk fra den hektiske verden omkring dem, men alligevel er tæt på de medmennesker, som de følger i bøn. Vi hører deres tanker om, hvorfor de gik i kloster og følger en gammel munks sidste tid helt frem til hans død og begravelse som 84-årig. Men Varden er også internationalt kendt for sin bog *The Shattering of Loneliness - On Christian Remembrance* (2018 - norsk: *Lengsel er mitt vesen – om ensomhet og kristen erindring*. 2020)

Husk du er støv!

Lengsel er mitt vesen er svær at placere rent genre-mæssigt. Den er en kombination af bibeleksegese, litterære analyser og personlige erindringsindslag. Bogen er delt op i seks todelte essays eller meditationer. Første del udlægger en passus fra Bibelen om at erindre, anden del kommenter en

litterær tekst, der har noget tilfælles med bibelteksten.

Første afsnit indledes med ”Husk, du er støv” (1. Mos. 3,19). Det lyder umiddelbart temmelig nedslående; men det kan hjælpe os til en realistisk og velgørende selvindsigt. Det er denne realisme der bliver tydelig, når vi modtager askeonsdags kors. Så forstår vi, at Gud er *das ganz andere*, og at en afgrund skiller os fra Ham. Ved at modtage askekorset anerkender vi både, at vi selv er støv, og at vi er bestemt til at være noget mere. Men det ydmyger os ikke - det er tværtimod Gud, der ydmyger sig selv ved at blive ved med at bøje sig ned over os og omforme os i sit billede ifølge Varden.

Betragtningen sammenstilles med en passus af den svenske digter Stig Dagerman (1923-1954), der skriver, at menneskets behov for trøst er umætteligt. Erik Varden føler sig beslægtet med Dagerman, der tog sit eget liv som 31-årig. De stirrer begge ud over den afgrund, der skiller dem fra Gud; men der hvor Dagerman tager det for givet, at vi kun er støv og intet andet, oplever Varden, at han med troen kan kaste en bro over afgrunden.

Tredje afsnit indledes med ”Husk på Lots hustru!”, der i nærkonteksten efterfølges af ”Den, der søger at redde sit liv, skal miste det, men den, der mister det, skal vinde det” (Lukas 17,32.) Varden forklarer Kristi påbud ud fra dets placering mellem de store domslignelser i kapitel 15 og 16. og kapitel 17, der insisterer på troens omsætning til handling. Varden støtter sig til Origenes’ udlægning og ser Lot som den inkarnerede middelalderlighed, der nok var troende, men

fremstod som en utroværdig person. Lots hustru blev en saltstøtte, fordi hun vendte sig om og blev fristet til at gå tilbage til det kendte. Hun gik til grunde, fordi hun ikke vovede at begive sig ud i det ukendte, og fordi Lot ikke formåede at give det troværdige vidnesbyrd, som det til alle tider er de troendes opgave at aflægge, skriver Varden.

Varden sammenstiller skriftstedet med digtet ”Lots hustru” – skrevet af den store, russiske digter Anna Akhmatovas digt om Lots hustru, der er for bundet af sin fortid til at kunne vælge en uvis fremtid.

Kristen erindring

At være kristen er først og fremmest at erindre, har Erik Varden sagt i et interview med det norske dagblad Vårt Land. Her beskriver han kristendommen som en historisk religion, der baserer sig på noget der faktisk skete. ”Troen blev for mig en stadig tiltagende erindring og at tage del i en kollektiv erindring. Den indbefatter så meget, både af lys og mørke, af nåde og synd, stræben, triumf og nederlag, at der ligesom også var plads til mig” (min oversættelse), siger han i interviewet.

Varden betegner gudstjenesten som en

generindring af Guds inkarnation som menneske; men også af alt det, der gik forud og kom derefter. En erindring i banal forstand er der altså ikke tale om – snarere en erkendelsesproces, hvor vi gradvist opdager, hvem vi er og hvad vores rolle er i forhold til Gud og medmennesket.

Klostret er for Varden det sted, hvor man kan møde tilværelsens dybder. ”Klostret står der i sin blotte eksistens som en udstrakt venskabs hånd til alle som har set ned i disse dybder og oplevet dem som frygtindgydende. Munke og nonner håber på gennem deres liv, gennem deres bønner at invitere medsøgende til at løfte blikket og opleve, at hjertet berøres af en dyb erindring om Guds oprindelige kærtegn. At erindre det er at blive vakt til håb. Og finde trøst som ikke bedrager” (min oversættelse).

Bogens seks kapitler formidler dybe indsigter i, hvad det betyder at være menneske og kristen. Vi møder her noget så sjældent som en forfatter, der tydeligvis kan sine kirkefædre, men også er belæst i moderne litteratur og formår at skabe et samspil mellem Bibelen og den moderne verden. Bogen er tydeligt præget af idéen med Benedikts regel – at klostret er ”en skole i Herrens tjeneste” og kan være vejviser gennem livet, hvad enten man er munk eller ej.

Som mange af bøgerne fra St. Olav Forlag, er *Lengsel er mitt vesen* gennemtænkt rent grafisk i et lækkert, håndvenligt format med god papirkvalitet, der matches af spændende fotos. Det er en bog til langsom nydelse og genlæsning. Her i Danmark glæder vi os over, at Trondheim snart får en biskop. Men vi er så egoistiske, så vi håber på, at Varden snart bliver bogaktuel igen. For der er mange bøger endnu i den mand.

Lengsel er mitt vesen. St. Olav Forlag 2020. Indbundet, 201 sider. Pris: 329 norske kroner.

► Fortsat fra side 7.

debatten mellem Abelard og Bernhard er ikke udtryk for en mørk middelaldermunk over for et oplyst moderne menneske. Opgøret er i sig selv repræsentativt for middelalderens enestående møde mellem tro og forståelse, og her er Bernhard og Abelard brødre og ikke fjender.

Han var mere end et magtmenneske

Gennem cisterciensernes fortællinger om deres liv og holdninger har jeg lært Bernhard at kende som mere end et magtmenneske. Jeg har været overvældet af fortællingen om, hvordan en munk en dag så Bernhard i bøn foran den korsfæstede. Jesus bøjede sig ned over for Bernhard og omfavnede ham. Dette motiv, kendt som ”Amplexus”,

opsummerer for mig Bernhards betydning ikke kun i middelalderen men til alle tider: hans indre liv åbner for Guds ubegrænsede kærlighed der udtrykkes helt fysisk.

Det er glædeligt, at vi på Nationalmuseets middelaldersamling har et alter fra Esrum kloster, i hvis hjørne Bernhard ses modtage Kristi omfavnelser fra korset. En af de sidste abbeder i Esrum, Peder Andersen, gav dette alter til sit kloster i 1490'erne, og han placerede sit eget billede forrest i den korsfæstelsesscene, der er i scenens centrum. Efter reformationen blev altret flyttet til en sognekirke, og her fik det lov til at overleve, bortset for en omdannelse af cistercienserabbedens figur. Han blev iklædt luthersk præsteornat; men hans dyrkelse af korsfæstelsesscenen blev ikke berørt.

Ironisk nok er scenen med omfavnelsen den dag i dag misforstået. I teksten på museet står der, at Bernhard trækker Kristus ned fra korset. Det gør han aldeles ikke. Bernhard bliver omfavnet af Jesus, men det verdslige Nationalmuseum er ligeglad med middelalderens spiritualitet. Da jeg for et par år siden gjorde opmærksom på misforståelsen, fik jeg at vide at teksten måske ændres næste gang, middelalderudstillingen fornys. Jeg venter fortsat.

Bernhards liv og spiritualitet er ikke nem at forstå. Han er ikke umiddelbart tilgængelig som en Frans af Assisi. Men Bernhard er en del af vores kristne kultur, en inspiration til at dyrke åndelige venskaber og til at sætte pris på forskellige

former for kristne fællesskaber. Bernhard elskede sine munke og sendte dem overalt. Han modtog i Clairvaux nogle af Europas førende gejstlige, ærkebisper som Malachy af Irland og Eskil af Lund. Eskil blev så betaget af Bernhard, at han vendte tilbage til Clairvaux længe efter Bernhards død og blev en almindelig munk. Han døde i Clairvaux og blev begravet ved siden af sin ven. Den store og vanskelige ærkebiskop fandt trøst og inspiration hos den store og vanskelige abbed. Bernhard lever videre hos de munke og nonner, der udgør vor tids to cistercienserordener: trappisterne og de almindelige cisterciensere. Disse mænd og kvinder har beriget mit liv, som Bernhard også gør.

Øjenåbner og guide til de tidlige kristnes billedverden

Ny udgivelse lægger en bred og spændende vinkel på krydsfeltet mellem dogmatik, kirke- og kunsthistorie.

Tekst: Signe Engelhardt Lykkegaard

KUNST OG KIRKE I Sandra Kastfelts bog "Den tidlige kristne billedverden" præsenteres de første kristnes billedverden, hvor dekorationer på hverdagsting og grave udgør et overset billedmateriale fra kristendommens afgørende, formative periode.

Frem af middelhavskulturens antikke arv i det multikulturelle Romerrige udspandt et rigt billedsprog, som bogen henter frem fra det vidtstrakte geografiske område, der rækker fra Eufratfloden i øst til det romerske Britannien i vest, men med fokus på Italien i 200–400-tallet. Bogen er den første samlede fremstilling af emnet på dansk, hvor billedstoffet sammenstilles kalejdoskopisk med et mangfoldigt tekstunivers, der inddrager samtidens kirkefædre, teologer og apokryfe traditioner ud over de bibelske tekster i en dialog, der gør bogen til et nybrud. Den kan læses som en guide til de ældste kristne seværdigheder, såsom gravpladser og kirker i Rom. Eller som øjenåbner for den, der vil vide mere om opvæksten til århundreders kirkekunst.

Introduktionen fra bogens bagside fortæller: "Sandra Kastfelt er cand. theol. fra Københavns Universitet 1995 og har siden 1999 været sognepræst i Mariendal kirke, Frederiksberg. Hun har en BA i kunsthistorie fra Københavns Universitet 2000 og har været billedredaktør på

Tidsskriftet *Bibiana* fra 2000-2013. Sandra Kastfelt har skrevet om nyere dansk billedkunst. Hun har stor erfaring som underviser på Folkeuniversitetet og som foredragsholder i sognegårde og kirkehøjskoler om emner som Antikken, kirke-, kunst- og kulturhistoriske emner".

Bogen skulle have været lanceret den 14. april i Mariendal kirken, men lanceringen blev aflyst grundet den krise, som præger samfundet aktuelt.

Komprimeret men letlæst

Selve layoutet er flot. Det er en dejlig bog med smukke billeder og fine beskrivelser. Indholdet er komprimeret og mættet. Bogen er meget personlig og kan læses flere gange. Der er fine referencer til Biblen, kirkefædre og apokryfe tekster samt Homer og Ovid. Sproget er levende og flydende; man glider hen over siderne, selvom indholdet er komprimeret og meget mættet, så den kan læses flere gange og ligeledes benyttes som en opslagsbog. Den er spændende i sin beskrivelse af, hvordan billederne er opstået, og hvordan de kristne fik et billedsprog også i den periode, hvor de var forfulgte, hvilke motiver der blev valgt i starten, og hvordan de udvikledes. Samtidig fortælles der om optakten til mødet i Nikæa i 325 og om nogle af de forskellige strømninger, der var inden dette møde og de stridigheder, der var blandt andet omkring Jesu to naturer. Vi følger ligeledes, hvordan billederne udviklede sig og blev til mosaikker på vægge og gulve - først i velhavende hjem og sidenhen, hvordan smukke kirker skød op gennem 300-tallet og udviklede kunsten.

Bogen som sådan kan ikke kategoriseres under et emne, da den både er dogmatisk, kirkehistorisk og kunsthistorisk. Dette giver bogen en bred og spændende vinkel. Hvordan symboler blev til kristne symboler,

som beskrev håb og opstandelses billeder, billeder som vi ser den dag i dag bl.a. i ikonografien.

Bogen er værd at læse og giver indsigt i de kristne billeder, vi ser omkring os. Det er den første af sin art på dansk.

En ting som virkelig savnes er et stikordsregister. Der er lavet henvisninger i kapitlerne til tidligere omtalte referencer, hvilket er godt. Bogen kan klart anbefales.

Sandra Kastfelt. Den tidlige kristne billedverden, bog af Sandra Kastfelt. Udkom på forlaget Orbis marts 2020. Omslagsgrafik: Thomas Bo Nielsen. Fagredaktør: Pernille Carstens. Indbundet. Illustreret. 263 sider. Pris i fgl. forlagets hjemmeside: 250,00 kr.

Lidelsen og det onde

Det lykkes Caspar Wenzel Tornøe at finde nye vinkler på et gennemanalyseret problem.

Tekst: Kirsten Krog

TEODICEPROBLEMET Det synes som om interessen for spørgsmålet om lidelsen og det ondes problem er blevet forøget på dansk grund i de sidste år. Med indtil flere udgivelser om emnet, bl.a. Sørine Gottfredsens "Fri os fra det onde" og Leif Andersens hele to nyere bøger "Når Gud er tavs" og "Gud og det onde", er emnet allerede vendt fra flere sider, teoretisk, teologisk som praktisk og personligt. Nu foreligger der så igen en ny bog om lidelsens problem: Caspar Wenzel Tornøes "Hvorfor lider vi?" med undertitlen "Det ondes problem i kulturhistorisk perspektiv", og det viser sig med den, at der stadig er nye vinkler at sætte på det gennemanalyserede teodicéproblem.

Lidelsen i et nutidigt perspektiv.

En af bogen helt store kvaliteter er dens analyse af det moderne samfunds tilgang til lidelsens problem. Her kommer forfatteren med flere eksempler på, hvordan vores moderne vestlige kultur med dens manglende accept af lidelsen som en ufravigelig del af tilværelsen, så at sige har forøget lidelsen, fordi vi tilføjer den nøgne lidelse, den lidelse, det er at kæmpe imod lidelsen og dertil spørge "hvorfor?", i stedet for at tage den som en naturlig del af livet og indrette sig derefter. Vi har med andre ord gjort det lykkelige liv til det normale, mens lidelsen er et fremmedelement, der skal bekæmpes: "Teodicéproblemet opstår under et kunstigt, selvskabt forventningspres til livet" (s. 129).

Det er dermed Caspar Wenzel Tornøes påstand, at teodicéproblemet er en nyere opfindelse og ikke fandtes, så længe man forstod lidelsen som en del af livets betingelser.

Lidelse kontra det onde.

For at kunne det, må man imidlertid skelne mellem lidelsen og det onde, eller, som forfatteren skriver, mellem det naturligt onde, som er "et onde, der forårsager det organiske livs lidelse" (s. 122), som f.eks. sygdom og naturkatastrofer og det moralsk onde, der "kræver selvbevidst frihed til at gøre det onde som alternativ til det gode" (s. 122). På samme måde må man skelne mellem en produktiv og en uproduktiv lidelse. Noget af det, man kan kalde produktivt ved lidelsen, er dens funktion som modstand. Der, hvor et menneske ikke længere har noget at kæmpe for og imod, hvor der ikke længere er "en tilværelseskamp" (s. 61) bliver det overflødig: "Uden modstand falder et menneske sammen, over sine egne ben og styrter i afgrunden" (s. 73). Lidelsen kan altså på ét plan skabe mening. Men over for dette står det, som Kant kalder "det radikalt onde". Konklusionen – selvom den står først i bogen – bliver dermed, at "Alt, hvad der er ondt, gør ondt, men ikke alt, hvad der gør ondt, er ondt" (s. 24).

Hvad er almagt?

Hvis man overhovedet skal kunne tale om lidelsen og det onde som et problem - ikke bare som den smerte, den påfører

mennesket - men som noget "naturstridigt" og "forkert", må man imidlertid have en forestilling om en almægtig og god Gud, der både kan og bør fjerne lidelsen: "Ingen kommer i ulykken i tvivl om en gud, som ikke er god [...]. Det er fordi Gud er god, at hans eksistens betvivles" (s. 73). Men så står og falder alt jo med Guds almagt.

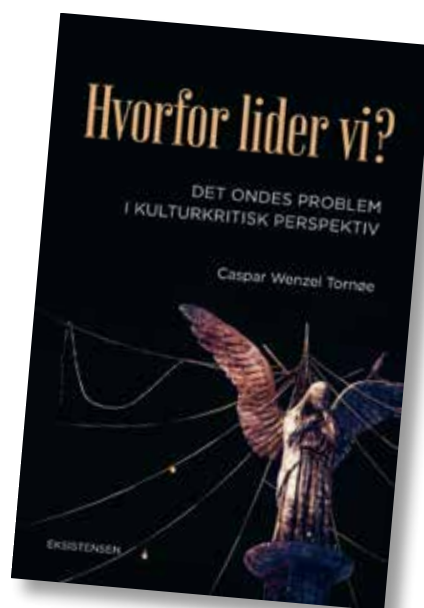
Ifølge forfatteren er Guds almagt ikke "viljen til magt" men "den egentlige guddommelige almagt", for "Guds magt er ikke noget, Gud stræber efter, men blot noget, han har" (s. 40). Om det løser dilemmaet, kan så diskuteres.

Tankevækkende men svær tilgængelig.

"Hvorfor lider vi?" er på mange måder en fin lille bog, med mange tankevækkende perspektiver, men også med rigtig meget teoretisk viden, som er presset ind på ganske lidt plads, hvilket gør bogen lidt "gumpetung". Da den derudover er fyldt med filosofiske fagtermer og fremmedord, er den ikke videre tilgængelig for en bredere læsekreds. Dertil kommer, at den tankemæssigt stikker i mange retninger, så den taber en klar rød tråd. Kan man imidlertid overkomme alt dette, findes der mange gode nedslag til videreovervejelser over emnet.

Er man til gengæld personlig ramt af lidelsen, er det nok ikke lige her, man skal søge efter lindring eller forståelse, for selvom forfatteren taler om det ørkesløse i den uberørtes filosofen over lidelsens problem, synes han selv at falde i denne grøft, uagtet at man selvfølgelig ikke kan dømme i hans personlige erfaring med lidelsen – eller mangel på samme. Dette "uvedkommende" i tilgangen kan imidlertid forklares med, at han har valgt en kulturfilosofisk vinkel på problemet. Det er i sig selv interessant; men søger man trøst midt i lidelsen, er der ind til flere bøger, jeg vil anbefale før denne.

Caspar Wenzel Tornøe. "Hvorfor lider vi?" Eksistensen 2020, 134 s., 160,- kr.

En aften i det kristne fællesskabs tegn

Inge Norling blev mindet på Christiania.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl.

MINDEFEST Søndag den 28. juni blev stifter og leder af det kristne bosted Fred og Forsoning, Inge Norling, mindet i Christiania Kirken. Inge Norling døde 15. maj; men på grund af corona-restriktioner var kun den nærmeste familie til stede ved begravelsen. Inge Norling har imidlertid

Søstrene hyggede sig efter andagten med tidligere beboere på Fred og Forsoning og Inge Norlings mange venner.

betydet meget for mange mennesker, ikke mindst de hundredvis af narkomaner, hjemløse og alkoholikere, som i kortere og længere perioder var en del af fællesskabet på Fred og Forsoning. En tidligere misbruger, der lærte Inge Norling at kende via et kristent behandlingshjem på Fyn, som hun var inspireret af, og som nu bor i kirken på Christiania, tog derfor initiativ til et arrangement i Christiania Kirken. Ved arrangementet deltog både katolikker og protestanter, og der var venner og bekendte fra forskellige perioder af Inge Norlings liv. Mange af deltagerne i mindesamværet havde boet på Fred og Forsoning og kunne fortælle, hvordan det rummelige fællesskab og hverdagen med tidebønner og andagter havde hjulpet dem til at komme ud af misbrug og få et nyt indhold i deres liv. Også søstre fra Kærlighedens Missionærer i København deltog – som et billede på den betydning som Mother Teresa og hendes orden havde for Inge Norling, da det var et møde med Kærlighedens Missionærer i Skotland, der blev afgørende for, at Inge Norling gav de sidste mange år af sit liv til arbejdet med og for de mest udsatte i samfundet.

Marie-Leonore Christensen, der har kendt Inge Norling i mange år, fortæller

Søstre fra Kærlighedens Missionærer ledte andagten i Christianias kirke.

om sin oplevelse af mindesamværet: ”Flere gange måtte jeg holde tårerne tilbage, så rørt var jeg ved at høre og se de mange deltagere, der helt i Inges ånd skabte den atmosfære, som jeg havde oplevet i Fred og Forsoning. Da vi kom kl. 14, var der fuld gang i køkkenet, hvor der blev formet vegan- og hakkebøffer til aftenens grillfest. Der skulle serveres burgere og pølser, salater m.m. Festpavilloner var stillet op, men et kæmpe skybrud var lige ved at ødelægge det hele. Regnen væltede ned, og pavillonerne brasede sammen. Men alle tog fat og fik genrejst teltene og flyttede stolene indendørs, og inden længe kunne man sætte sig ned og nyde en kop kaffe og

kage i tørvej. Der blev vist en film med Inge Norling, og under den efterfølgende gudstjeneste blev der sunget salmer ledsaget af trommer og keyboard, og Kærlighedens Missionærer delte små andagtskort ud med Mother Therasas billede og en bøn på bagsiden, som alle læst højt i fællesskab. Gudstjenesten sluttede med mulighed for personlig forbøn, som gik over i dybere samtaler inde og udenfor kirken, mens der var gang i grillpølserne og bøfferne.”

Vi er taknemmelige for at have kendt hende

Birthe Lejeune født Bringsted in memoriam.

TILBAGEBLIK Den 6. maj døde Birthe Lejeune 92 år gammel i sit hjem i Paris, meget tæt på katedralen Notre Dame. Hun efterlader sig 5 børn, hele 28 børnebørn og en hele tiden voksende skare af oldebørn.

Birthe var en helt enestående personlighed. Hun var en fantastisk vidende, storsindet og fintfølelse kvinde, som jeg er meget glad og taknemlig for, at jeg for ca. 10 til 15 år siden fik lov til at lære at kende. Vi, en håndfuld af hendes naboer på Sydstranden i Kerteminde, havde planlagt at besøge Birthe i Paris her sidst i april. Det forhindrede Coronavirussen, og Birthe ville formodentlig heller ikke længere have været i stand til at modtage os.

Birthe var vokset op med en enlig mor blandt fiskerne i 30'ernes Kerteminde. Efter realeksamen tog hun til Paris for at studere og passe børn. På biblioteket mødte hun Jerome Lejeune, en fattig medicinstuderende, som hun i 1952 blev gift med. Han blev senere professor og hjerneforsker med speciale i Downs Syndrom. Det var Jerome Lejeune, der bl.a. fandt ud af, at et ekstra kromosom er skyld i Downs Syndrom eller populært sagt ”mongolbørn”. Man han blev chokeret over, at man nu i mange lande inden fødslen kunne vælge abort, hvis det viste sig, at man ville få et barn med dette ekstra kromosom. Han fortsatte med forskningen, men viede en stor del af sit liv til kampen for mongolbørnenes livsbetingelser og de ufødte børns rettigheder. Da Jerome Lejeune døde alt for tidligt påskedag 1994,

havde Birthe lovet ham at fortsætte arbejdet for disse børn, som stod hans forskerherte så nær. Allerede inden begravelsen ringede Pave Paul Johannes II, som ægteparret Lejeune havde lært at kende, da han ”kun” var kardinal i Polen. Han sagde, at det var ganske forfærdeligt, men også, at Jerome skulle have holdt foredrag for 1000 mennesker hos dem, kun 10 dage senere. ”Så De må komme i stedet fru Lejeune”, sagde han. Man havde fundet en video af et tidligere foredrag, som man ville vise, og hun skulle præsentere. På opfordring af sine børn tog hun afsted, og det blev en dag Birthe senere flere gange har fortalt om, især fordi det var samme dag, hendes datter fødte en lille pige, som blev døbt Faustine efter en polsk helgeninde.

Efter hendes mands død oprettede familien først en lille forening og senere en fond i Jerome Lejeunes navn og med hans billede i logoet: Fonden skulle tilgodese forskning i Downs Syndrom og bygge et hjem til disse børn. Birthes svigersøn blev præsident og Birthe vicepræsident for fonden, som voksede hurtigt. I dag støtter fonden ca. 400 projekter med ca. 10 mil. euro om året. Fonden driver også et hospital og har ud over nogle læger en hel del ansatte. Indtil for to år siden cyklede Birthe hver dag på arbejde på fondens kontor. Fire – fem gange om året rejste hun enten til Rom eller andre steder i verden for at samle penge ind eller besøge de projekter, man støttede. Birthe betegnede Johannes Paul II som en god

ven, som de besøgte flere gange, og også deres ældste datter var på besøg på sommerresidensen.

Hver sommer uden undtagelse har Birthe været tilbage i Kerteminde i juli og august og hun var et kendt ansigt i bybilledet lige som hendes store familie, der på skift har været med. Birthe var et yderst beskedent menneske, som på ingen måde gjorde væsen af sig selv. Hun ejede på Sydstranden et af de små badehuse uden toilet, el eller rindende vand. Der boede hun hele sommeren, selv om familien de sidste år også ejede en noget mere moderne lejlighed lige ved si-

den af. Da vi engang inviterede hende til at møde nogle venner, insisterede hun på kun at deltage, hvis hun ikke skulle klæde om.

To af hendes døtre fik ni og den tredje syv børn, mens de passede deres erhvervskarriere i toppen af det franske samfund. Samtidig var der plads til to adoptivbørn også. Hendes søn Damien Lejeune er permanent diakon på Saint Martin i Lourdes. Alle hendes børn taler det flotteste dansk.

Birthe var medlem af Academy of Life, Pontifical Council of Health og Ridder af Æreslegionen.

Ludwig Brechmann.

Birthe Lejeune. Privatfoto.

Hellig Kors kirke i Lemvig er solgt

Struer bliver fremover det geografiske samlingspunkt for de lokale katolikker.

FRASALG Hellig Kors Kirke i Lemvig har skiftet ejere. Efter kun at have været til salg i kort tid, er kirkebygningen på Østergade 33 nu blevet solgt til en privat køber for 695.000 kroner. Køberen overtager bygningen den 1. december i år.

”Vi er meget tilfredse med salgsprisen”, oplyser generalvikar Niels Engelbrecht. Da man for nogle år siden fik foretaget en uvildig vurdering af kirken med henblik på salg, blev prisen anslået til ca. 300.000 kroner.

Frasalget af kirken i Lemvig sker som led i det nye katolske danmarkskort og følger som naturlig udvikling af, at bispedømmet sidste efterår købte missionshuset i Struer, som fremover skal fungere som det geografiske samlingspunkt for områdets katolikker.

”Vi forventer at kunne tage de nye lokaler i Struer i brug den 1. søndag i advent i år”,

tilføjer Niels Engelbrecht.

Det er 42 år siden, at katolikkerne rykkede ind i Hellig Kors Kirke i Lemvig. Dengang overtog man bygningen efter Metodistkirken, der opførte den røde murstenskirke i 1905.

Nødvendigt at lukke

I Lemvig er menigheden kede af at skulle sige farvel til kirken.

”Men det er også en nødvendighed. Der er mange, der ønsker at komme i kirken, og især ved højtiderne er der ikke for meget plads”, siger Bodil Jensen, den lokale kontaktperson for Hellig Kors Kirke til Folkebladet Lemvig.

Bodil Jensen vurderer, at der inden coronakrisen kom et sted mellem 40 og 50 deltagere til messerne i kirken i Lemvig, og hovedparten af dem kom blandt andet fra Vinderup, Struer og Holstebro.

I 42 år har Hellig Kors Kirke på Østergade 33 i Lemvig været på katolske hænder. Salget af kirken sker som led i det nye katolske danmarkskort, hvor Struer fremover bliver samlingspunkt for områdets primært polske katolikker. Arkivfoto.

Pastor Winek Barwinski, sognepræst for menighederne i Herning og Lemvig – nu Struer, forklarer, at menigheden i Lemvig havde mellem 120 og 140 medlemmer, men at langt de fleste enten bor i Struer eller Holstebro. Derfor giver det god mening at rykke til Struer, siger han.

Langt de fleste kommer ligesom pastor Winek selv fra Polen:

”Desuden er der kommet flere og flere fra Polen, som har fået arbejde omkring Struer og Holstebro, og det har været medvirkende i beslutningen om at sælge kirken i Lemvig til fordel for den nye kirke i Struer”. NM

Så blev corona-årgang 2020 også studenter

Indtryk fra Niels Steensens Gymnasium.

Tekst og foto: NSG

SKOLELIV Vel nok det mærkeligste forårssemester i dansk skolehistorie fik sin festlige afslutning på Niels Steensen Gymnasium lørdag den 27. juni, da 80 studenter fik overrakt deres eksamensbeviser af rektor Lise Baadsgaard Jepsen.

For 3.g'erne havde de foregående måneder budt på hjemmekarantæne med virtuel undervisning. Siden fulgte almindelig undervisning på skolen, hvor lærerne var i stadig bevægelse mellem de forskellige lokaler, som klasserne var opdelt på, for at mindske smittefaren. Ikke lige den ideelle optakt til studentereksamen skulle man tro, men alligevel kom årgangen ud med et fornemt gennemsnit. Flokken af studenter med 12 i sidste eksamen, der traditionen tro skal løbe efter studentervognene det første stykke vej, var også usædvanligt stor.

Inden vognene kørte ud af skolegården, havde de fire afgangsklasser i fællesskab lyttet til taler og sunget sommerens sange – skønt hver for sig. For helt i overensstemmelse med Undervisningsministeriets krav til dimissionen fandt den sted klassevis og fordelt på gymnastiksal, kantine, Engle-

En glad Clara Maria Kreisberg omgivet af sin familie.

sal og lærerværelse. Livestreaming gjorde det dog muligt ad elektronisk vej at samle studenterne og deres forældre om den store begivenhed, ligesom alle kunne følge med,

når rektor på skift uddelte eksamensbeviser i de forskellige lokaler. På den måde var dagen fuld af paradokser. For alting var anderledes, samtidigt med at alt gik præcis som

12-tals elever løber efter studentervognen.

det skulle. Der var smil på læberne, tårer i øjnene, vajende Dannebrog og høj sol over skolegården. Et usædvanligt forår fik den flotteste finale.

Meddelelser fra bispekontoret

Om præsters udnævnelser og forflytninger.

GEJSTLIGE Efter udløbet af sin embedsperiode fratræder pater Alren Soosaipillai OMI pr. 31. juli 2020 som sognepræst ved Sct. Knud Lavards kirke i Lyngby og flytter til sine medbrødre i Herlev. Pr. 1. august 2020 udnævnes pastor Samuele Lando til sognepræst ved Sct. Knud Lavards kirke i Lyngby for en periode af fem år.

Pr. 1. august 2020 konstitueres pastor Mate Rada som sognepræst ved Sct. Knuds kirke i Ringsted. Pastor Rada fortsætter som konstitueret sognepræst i Roskilde og Køge.

Pr. 1. august 2020 udnævnes pastor Vito Gilberto Vinciguerra til andenpræst ved Sct. Laurentii kirke i Roskilde. Pastor Vinciguerra har netop færdiggjort sit licentiat i kirkeret og vil også varetage opgaver i den kirkelige domstol.

Efter ti års tjeneste i bispedømmet som præst for fransktalende og italienere vender pastor Robert Culat tilbage til sit bispedømme Avignon.

Pr. 1. september 2020 udnævnes pastor Jerome Dejean de la Batie, præst i ærkebispedømmet Avignon til præst for

fransktalende for en periode af tre år.

Pr. 1. juli 2020 udnævnes pastor Michael Hornbech-Madsen til præst for italienere i Storkøbenhavn for en periode af fire år.

Pr. 1. august forlænges udnævnelsen af pater Julian Bodnar CSSR som sognepræst ved Vor Frue kirke i Næstved til den 31. juli 2021.

Pr. 1. august forlænges udnævnelsen af pastor Hans Esmark som sognepræst ved Sct. Vilhelms kirke i Hillerød til den 31. juli 2021.

Pr. 1. august forlænges udnævnelsen af pastor Jan Ophoff O.Præm. som sognepræst ved Sct. Norberts kirke i Vejle til den 31. juli 2021.

Fra den 20. juli 2020 indgår pater

Martin Chase SJ i kommunetet ved Niels Steensens Kollegium. Pater Chase SJ kommer fra en stilling som professor ved Fordham University, New York og har tidligere fungeret i bispedømmet i en årrække frem til 1999.

Diakonvier

Søndag den 16. august 2020 kl. 10.00 diakonvies David Noval i domkirken
Lørdag den 19. september 2020 kl. 11.00 diakonvies Filip Mikic i domkirken

Lørdag den 13. juni blev Przemyslaw (Premo) Gwadera SJ diakonviet i Sct. Andreas Bobola-kirken i Warszawa. Premo har været skolastiker i Danmark 2015-2017.

Den envingedede er landet i Averbode

Skulptur af Nis Schmidt indviet.

Tekst: Lisbeth Rütz

KIRKEKUNST Det er dejligt at tjene Kirken, siger kunstneren Nis Schmidt glad. Trods sine 88 år maler han stadig hver eneste dag og har endnu en gang oplevet at se et af sine kunstværker træde ind i det offentlige rum. I Belgien på det store abbedi Averbode ved Leuven blev hans skulptur afsløret den 5. juli. På grund af corona-restriktionerne var der ikke muligheder for den helt store festivitas; men dagen blev behørigt markeret med højtidelig vesper, afsløringen af skulptur og festmiddag. Mange af de præster, der er tilknyttede abbediet, var til stede sammen med præmonstratenserne fra Vejle, Nis Schmidt, hans kone Else, bronzestøber Jørgen Svendsen fra Svendborg og hans kæreste.

Vi har tabt den ene vinge

Nis Schmidt kalder sin skulptur for troens vinge - eller den envingedede. Inspirationen til navnet kommer fra Benedikt XVI. Under et ophold på Averbode, hvor han skulle male et portræt af abbeden, havde Nis Schmidt medbragt Peter Seewalds interviewbog *Gott und die Welt*, hvor Seewald taler med daværende kardinal Ratzinger om tro og eksistens.

I bogens forord bringes dette citat af pave Johannes Paul II: "Tro og fornuft er de to vinger, hvormed mennesket hæver sig i betragtning af sandheden". Ratzinger kommenterer: "Måske er grunden til, at det ikke længere lykkes mennesket at hæve sig lige netop, at man har brækket den ene vinge - troen - af. Den anden vinge, fornuften, kan ganske vist klare meget, men formår alligevel ikke alene at svinge os op til de bærende erkendelser om det at være menneske."

Skulpturen er i sig selv en slags lignelse, der skal hjælpe det moderne sekulariserede menneske med at tænke på den dybe sammenhæng i vores liv. Især over hvad man mister ved at tabe troens vinge, siger

Nis Schmidt i et stort interview, som det belgiske kirkeblad Tertio bragte i juli.

Det er hovedløst at ville flyve med kun en vinge. Derfor er engelskulpturen også hovedløs. Ligeegyldigt hvor hårdt englen

Nis Schmidts skulptur af den envingedede engel har fået den smukkeste tænkelige placering med den gyldne sandsten som baggrund. Foto: Holahageland.net.

Averbodes abbed, Marc Fierens, til vesper i kirken. Foto: Holahageland.net.

arbejder med denne ene vinge, vil den aldrig få vingefang, men kun rotere rundt om sig selv. Bruger man derimod begge de to gudgivne vinger, vil man kunne løfte sig og få et evighedsperspektiv med dybde og substans på livet, siger Nis Schmidt i interviewet.

Præmonstratenserne fylder rundt

Skulpturen er bestilt af abbediet Averbode i anledning af, at præmonstratenserne i år kan fejre 900-året for ordenens grundlæggelse. Ordenen blev grundlagt af den hellige Norbert af Xanten, der juleaften 1119 aflagde

i Vejle, og han har tidligere undervist på Sankt Norberts Skole. Præmonstratenserne i Danmark har gennem årene givet ham en del opgaver. Blandt andet har Nis Schmidt tidligere lavet en Sankt Norbert statue til Vejle, til Averbode Kloster og til abbediet i Frigolet.

Katolsk tro er den røde tråd

Lige siden Nis Schmidt efter mange års overvejelser konverterede som 34-årig, har katolsk tro været vejviser i hans liv som en uadskillelig del af hans dagligdag og hans kunst. Han betegner sig selv som symbolsk maler. I sine malerier udtrykker han de to sider af vores eksistens. I hans malerier mødes den materielle side af det konkrete levede hverdagsliv med den metafysiske side af tilværelsen. Nis Schmidt har en forkærlighed for dagligdagens ydmyge, slidte brugsgenstande som for eksempel gamle krus, bulede emaljegydelåg, vindueshasper og køkkenredskaber. Han er en anerkendt og meget alsidig kunstner, der har arbejdet både med maleri, skulpturer og glaskunst og har udsmykket de katolske kirker i Vejle, Silkeborg, Sønderborg og Kolding. Men selv om den kristne symbolverden ofte dukker op i hans kunst, tøver Nis Schmidt med at kalde sig katolsk kunstner, selvom han står ved, at kristendommen præger hans værker. En grund kan være de mange eksempler fra det tyvende århundrede, hvor en kunstner lod sig spænde for fascismens eller kommunismens ideologiske vogn og endte som propagandakunstner.

Den cirka en meter høje engel står nu på en tre meter høj sokkel og er en tro kopi af den engel af rustfrit stål, der den 18. september for snart fire år siden blev indviet med vievand på kirkepladsen foran Sankt Norberts Kirke i Vejle i 2016. Her er den symbolsk placeret mellem kirken og skolen - to institutioner, der skal hjælpe os til at udfolde vores fulde potentiale som mennesker. Denne gang er statuen støbt i bronze. Det betyder, at den med tiden vil blive smukt patineret og gradvist få en grøn farve. Bronzeengelen står smukt mod kirkemurens gyldne baggrund på Averbodes kirkeplads som et alvorligt memento om troens nødvendighed.

sine ordensløfter. I middelalderen var der i Danmark flere præmonstratenserklostre i Skåne og et enkelt - Børglum Kloster - i Vendsyssel

Efter indførelsen af trosfriheden med grundloven i 1849 kom den senere biskop Ludvig Josef Brems og Simon Eykens som de første præmonstratensere til Danmark i 1903, hvor de overtog den præstelige betjening af Vejle i 1904. Senere kom Næstved, Esbjerg og Nyborg til.

Nis Schmidt og hans familie har i mange år været tilknyttet Sankt Norberts menighed

Sankt Josef stråler igen

Kirkerummet i Stenosgade kommer tættere på det oprindelige udtryk.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

KIRKEKUNST Besøgende i Jesu Hjerter kirke i Stenosgade kan glæde sig til at møde Sankt Josef, når de går ind ad venstre sidedør. Pastor Michael Hornbech-Madsen, der er præst for den italienske menighed, har restaureret skulpturen og fornyet guldbelægningen.

Skulpturen er den vigtigste del af det nedlagte Josefsalter. Her ser man den hellige Josef af Nazaret, der ifølge traditionen var brudgom til Jesu mor, Maria. Både Matthæus og Lukas skriver i deres evangelier, at Josef var efterkommer af kong David. Desuden nævnes han kortfattet i Johannesevangeliet 1:45 og 6:42. Ifølge den apokryfe tradition i Historia Josephi var han allerede 80 år gammel, da Jesus blev født. Det er af Josef, Jesus bliver uddannet som tømrer.

Evangelierne beretter intet om hans senere liv, og deraf har man traditionelt sluttet, at Josef døde, før Jesus trådte offentligt frem.

Josef af Nazaret afbildes i ikonografien ofte som den døende Josef, der ligger med hovedet i Marias skød, mens Jesus holder hans hånd. Ifølge traditionen var han en ældre mand, der døde efter Jesu besøg i templet i 12-års alderen. Det er sidste gang, han omtales i evangelierne. Josef blev tidligt dyrket i østkirken og først senere i vest. Han kom ind i det romerske kalendarium i 1621. Af pave Pius IX blev han i 1870 ophøjet til skytshelgen for Den katolske Kirke.

Den hellige Josef er en ret alsidig helgen. Han er værnehelgen for alle familier og ægtepar, børn, unge og håndværkere. Han påkaldes også, når man er husvild

Den hellige Josef mellem Maria og Jesus.

eller beder om hjælp til en god død. Han fejres den 19. marts og den 1. maj på Josef arbejderens dag.

Ved ombygningen af Jesu Hjerter Kirke i 70'erne skete der adskillige drastiske ændringer. Den midterste del af højalteret med tabernakel, udstillingstrone og en siddende Jesu Hjerter statue blev fjernet, og tabernaklet blev anbragt på Mariaaltrets plads. Mariastatuen blev derefter placeret isoleret der, hvor jusefalteret tidligere stod.

Gennem de seneste ti år har man på flere forskellige måder forsøgt at genskabe noget af det oprindelige udtryk i kirkerummet, som det stod før "billedstormen" i 1970'erne. Højalteret er blevet genetableret med Jesu Hjerter-statuen, og også Mariaalteret er genetableret. Primus motor bag disse ændringer har været pastor Michael Hornbech-Madsen sammen med Quentin Woods, der er uddannet billedskærer.

Michael Hornbech-Madsen har tidligere påtaget sig udsmykningsopgaver i de katolske kirker i Køge, Esbjerg og Høje Tastrup.

Vellykket hjælp til gadebørn i Kenya

Sankt Vincent Grupperne hjælper Nairobis gadebørn væk fra misbrug og giver perspektiv for fremtiden.

Tekst: Poul Skallerup

UDVIKLINGSARBEJDE Sankt Vincent Grupperne har siden 2016 støttet CHILD-projektet, der hjælper gadebørn i udkanten af Nairobi, hovedstaden i Kenya. CHILD står for 'Children Health Implementation for Life Development'.

I Nairobi bor der mere end 250.000 gadebørn. Det er et hårdt liv at bo på gaden. For at få mad er mange af gadebørnene nødt til at tigge eller stjæle. Nogle samler plastik og metal, som de kan sælge. Flere af gadebørnene har stofmisbrug eller sniffer lim for at flygte fra det hårde liv præget af diskrimination og vold.

Gadebørnene, der bliver tilknyttet CHILD-projektet, er typisk mellem 6 og 15 år gamle. De kommer hver dag på et værested, hvor de får mad og lærer at læse og skrive. Man fokuserer på at gøre børnene stoffri og hjælper dem, hvis de er kommet til skade eller bliver syge. For tiden er der lidt over 30 børn på værestedet, som egentlig bare er en lille fire-værelses lejlighed.

Projektets formål er at få børnene tilbage til deres familier og tilbage i skole. Derfor forsøger man altid at opsøge børnenes forældre eller den voksne, der tager sig af dem, for at forstå hvorfor de endte på gaden. Når børnene er klar til at komme tilbage i skole igen, bliver de ved med at være tilknyttet CHILD-projektet den første tid.

CHILD-projektet blev startet for knap 25 år siden af et dansk par, der boede i Kenya og har siden modtaget dansk støtte gennem forskellige kanaler. Projektet ledes af en bestyrelse i Kenya og drives af en lille gruppe medarbejdere.

I årsrapporten for 2019 skriver Holidah, som leder projektet bl.a.:

"CHILD har siden sin start rehabiliteret 762 børn i værestedet. 99 % af dem har påbegyndt skolegang, mens 1 % er tilbage i landdistrikterne. Mere end 1800 familier har nydt godt af projektet, ved at deres børn er reddet fra at ende på gaden gennem rådgivning, vejledning og opfølgning.

Antallet af gadebørn i vores land Kenya stiger dagligt på grund af fattigdom, sammenbrud af hjem/familier, seksuelt, fysisk og følelsesmæssigt misbrug, forsømmelse fra forældre, forældres død og politisk krise har også resulteret i mange gadebørn. Kangemi slumkvarteret, hvor CHILD-projektet er placeret, har de fleste gadebørn.

Definitionen af gadebørn er nu ændret, da det ikke kun omfatter hjemløse børn. Nogle børn forlader deres hjem for at gå ud og tigge om mad, da det er et problem at spise et måltid i hjemmet.

CHILD projektets aktiviteter omfatter: Undervisning, rådgivning, feltarbejde, hjemmebesøg, sundhedsundervisning, skolebesøg, medicinsk hjælp, erhvervsuddannelse, videoshow og ture."

Undervisning af gadebørn

Om undervisningen skriver Holidah:

"Undervisning og rådgivning foregår dagligt. Værestedet er åbent fra 8-16. Børnene kommer til værestedet hver dag mandag til fredag 8-16, lørdag 8-12 og søndag 8-10 til søndagsskolegudstjeneste. I løbet af denne tid vurderer vi, om barnet ved, hvordan man læser og skriver. I værestedet lærer børnene disciplin og at læse, skrive, tegne, synge og bede. Det skal gøres individuelt, da børnene er på forskelligt uddannelsesniveau.

Elever på CHILD-projektets frisøruddannelse. Foto: Sankt Vincent Grupperne.

Børnene er meget interesserede i at vide, hvordan de læser, skriver og tegner. Vi underviser i Kenyas pensumplan, der også undervises efter i skolen. Vores børn har gjort det meget godt i skolen uanset deres status, og vi har formået at få elever til at opnå over 300 point i deres sidste år.

I værestedet får de morgenmad og frokost og ind imellem spiller de fodbold. Fodbold foregår på en nærliggende offentlig skoleplads en gang om ugen i halvanden time.

Når børnene har lært at læse og skrive, tilmelder vi dem til de offentlige skoler for at fortsætte med deres uddannelse, og det betyder, at barnet er fuldt rehabiliteret og klar til at være sammen med andre børn i skolerne.

Projektet tager sig af alle udgifter for at sikre, at børnene indskrives i offentlige skoler."

Erhvervsuddannelse for ældre gadebørn

Om erhvervsuddannelsen skriver Holidah:

"CHILD tilbyder en erhvervsuddannelse

for at hjælpe de store drenge og piger med at få praktiske færdigheder. Der er frisør og skrædder kurser.

Tilbuddet om erhvervsuddannelse startede igen i februar 2017 og er fortsat indtil nu. 135 studerende har deltaget fordelt på 6 semestre. Der blev udstedt 92 certifikater i 2019.

En del af frisørerne har fået job og har herved en fast indkomst. Nogle af skrædderne har anskaffet sig symaskiner og tjener penge ved reparation af tøj."

Hvad kan du gøre?

Du kan støtte projektet ved at indbetale et beløb på Reg. nr. 3667, Konto nr. 1097164 eller MobilePay 19379. Mærk indbetalingen 'CHILD'

► *Fortsat fra side 16* med overskrifter som "Det Glædelige i: at jo svagere Du bliver, desto stærkere bliver Gud i Dig", "Det glædelige i: at hvad Du taber timeligt, det vinder Du evigt" og "Det glædelige i: at Modgang er Medgang". Med andre ord er det ved at miste sig selv og give sig hen til Gud, at man vinder ham og dermed vinder alt – bliver sig selv. Men dette er netop et paradoks for det naturlige menneske. Derfor taler Kierkegaard også om det specifikt kristelige stadie, som et paradoksets stadie, og Johannes af Korset må benytte mystikkens sprog, når han nærmer sig denne sandhed.

Men når det kommer til foreningen med Gud, synes der også at være en forskel på de to. Mens Johannes af Korset især i beskrivelsen af åndens nat lægger vægt på, at menneskets kærlighed skal renses for al selvished, så man ikke elsker Gud, for det han giver os, men for den han er, siger Kierkegaard tilsyneladende det modsatte. Han skriver således i "Christelige taler": "Det Simple og Ydmyge er at elske Gud, fordi man trænger til ham. Vel synes det saa naturligt, at man for at elske Gud, maatte see at svinge sig højt op til Himlen, hvor Gud boer: rigtigst og sikkrest er det dog i at elske Gud ydmygt at blive ved Jorden. Vel synes det saa højt at elske Gud, fordi han er

saa fuldkommen, det synes saa selvkjerligt at elske Gud, fordi man trænger til ham: dog er den sidste Maade den eneste, paa hvilket et Menneske i Sandhed kan elske Gud. [...] Det Menneske, der dybest erkjender sin Trang til Gud, elsker ham sandest", ja han har kaldt en af sine opbyggelige taler for: "At trænge til Gud er Menneskets høieste Fuldkommenhed". Der er ingen tvivl om, at der her virkelig er en forskel, som måske til dels kan forklares med, at den ene er katolik og den anden er lutheraner, men forskellen er nok i virkeligheden ikke så stor, som den først synes. Hele Johannes af Korsets beskrivelse af de rensende nætter, handler jo i dybeste forstand om, at mennesket må blive så færdig med sig selv, at det forstår, at det trænger til Gud, ja at det ikke kan leve på andre måder end i ham – for hvad er foreningen andet end dette?

Hos andre.

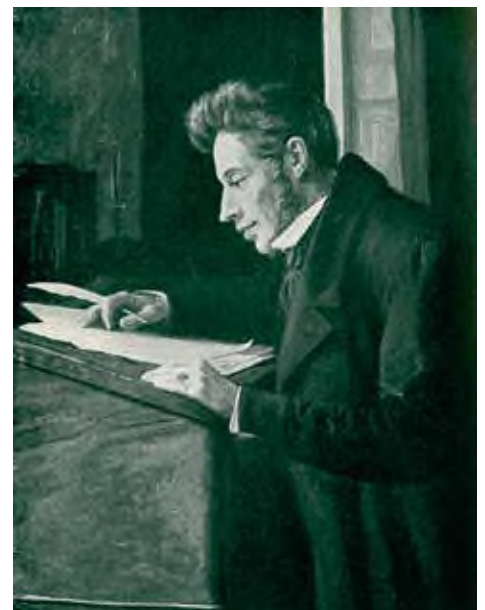
Da jeg i første omgang under læsningen af Kierkegaards opbyggelige taler fik associationer til Johannes af Korset, var jeg ikke klar over, om andre havde bemærket denne sammenhæng, og det er da også yderst begrænset, hvad der er skrevet om emnet. Jeg har dog fundet to andre, der har sammenstillet Søren Kierkegaard og Johannes af Korset:

Den ene er karmeliternonnen, sr. Bridget Edman, der i tidsskriftet "Teresianum" fra 2002 i artiklen "St John of the Cross and Soeren Kierkegaard" foretager denne sammenligning og indleder med at påpege, at sammenstillingen af Søren Kierkegaard og Johannes af Korset, ikke er blevet gjort tidligere trods det, at de to hver især er gennemanalyserede- og fortolkede. Sr. Bridget Edman påpeger også, at Kierkegaard – hende bekendt - ikke hverken implicit eller eksplicit har nævnt Johannes af Korset. Dette er som nævnt ikke rigtigt.

Den anden er Grethe Livbjerg, der i indledningen til sin bog om Johannes af Korset beskriver, hvordan netop disse to store ånder har haft stor betydning for hende, og hun prøver her at drage en parallel mellem dem, uden dog at gå i dybden med det. Grethe Livbjerg var imidlertid heller ikke klar over, at Søren Kierkegaard faktisk havde kendskab til Johannes af Korset. Hun skriver således i epilogen til sin bog: "Søren Kierkegaard havde læst nogle katolske værker om mystik, men intet tyder på at han er stødt på Johannes".

Mens Grethe Livbjerg i sin sammenligning af Søren Kierkegaard og Johannes af Korset bl.a. fokuserer på angstens rolle i deres værker, fokuserer sr. Bridget Edman bl.a. på menneskets intethed. Dermed er det også

sagt, at foreliggende artikel på ingen måder er udtømmende, når det kommer til at påvise paralleller mellem Søren Kierkegaard og Johannes af Korset.

Søren Kierkegaard ved skrivepulten. Portræt af Luplau Janssen. Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot.

Ubeskåret støtte

www.vincentgrupperne.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 11**, som udkommer den **28. august 2020**, skal være KO i hænde senest den **10. august 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 12**, som udkommer den **18. september 2020**, skal være KO i hænde senest den **31. august 2020**.

Bedemand
H.J. Madsen
· tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19

www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Academicum Catholicum inviterer

Coronapandemien og theodicé-problemet – Katastrofen i teologi- og filosofihistorisk belysning

Foredrag af dr.theol. Niels Christian Hvidt
Lørdag den 29. august 2020 kl. 15

Niels Christian Hvidt, dr.theol. fra Gregoriana Universitetet på en afhandling om kristen profeti i den post-bibelske tradition, arbejder i dag som professor (i åndelig og eksistentiel omsorg) på Syddansk Universitets sundhedsvidenskabelige fakultet. Han vil dele sine tanker om, hvordan vi som kristne kan forstå det onde, som det manifesterer sig gennem naturkatastrofer, epidemier og andre udefra kommende fænomener.

Hvilke tanker har filosoffer og teologer gjort sig om dette fra Jobs Bog og Epikur til oplysningstidens filosoffer (især Leibniz og Voltaire)? Hvordan kan det objektivt onde tydes som et profetisk tegn? – bliver nogle af de spørgsmål, der stilles. Der er lejlighed til efterfølgende meningsudveksling om dette højaktuelle emne.

Niels Christian Hvidt har selv skrevet en tekst om teodicéproblemet historiske udvikling, som han vil tage udgangspunkt i.

Sted: Katakomberne, med indgang fra gården ved Skt. Augustins Kirke, Jagtvej 183 D. Såfremt fremmødet gør det nødvendigt, vil kirken alternativt danne rammen om arrangementet.

Arrangør: Academicum Catholicum,
www.academicumcatholicum.dk.

Husk du kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

August 2020

Fokus på den maritime verden:

- for alle, der lever på og af havet, deriblandt sømænd, fiskere og deres familier.

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Ludwig Brechmann, Malene Fenger-Grøndahl, Kirsten Krog, Signe Engelhardt Lykkegaard, Brian Patrick McGuire, Poul Skallerup og pastor Stefano Tarquini.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.
E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.
Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 12.800 – ISSN 0902-297X.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
– også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Det sker i bispedømmet/ biskoppens kalender

Se mere på www.katolsk.dk

Annoncer

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskoriering.dk.

Palle Vinther

KO's annoncekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

Har Søren Kierkegaard og Johannes af Korset noget til fælles?

Trods mange kulturelle og religiøse forskelle taler Søren Kierkegaard og Johannes af Korset langt hen ad vejen det samme sprog.

Tekst: Kirsten Krog

KRISTENLIVET Under læsningen af to af Søren Kierkegaards opbyggelige taler fik jeg – med to års mellemrum – spontant associationer til nogle af Johannes af Korsets tanker. Jeg satte mig derfor for at undersøge, om denne association kunne have noget på sig og opdagede, at Søren Kierkegaard faktisk i sine journaler, som er udgivet i Søren Kierkegaards Skrifter,

der udkom fra 2009 til 2013, nævner, at han tænkte på at skrive en bog netop om Johannes af Korset. Henvisningen består kun af forslag til titlen på en sådan bog, men er nok til at kunne gå videre med disse tanker på sikker grund i visheden om, at Kierkegaard ikke blot kendte til Johannes af Korset, men også viste ham så stor interesse, at han legede med tanken om at

skrive en bog om ham. Søren Kierkegaard nåede imidlertid aldrig at skrive denne bog; men sporene af inspirationen er altså at finde i det, han nåede at skrive.

Forskelligt sprog, samme sag.

Sammenstillingen af Søren Kierkegaard og Johannes af Korset er ikke umiddelbart indlysende. Udover den kendsgerning, at de er fra to forskellige århundreder og kulturer, er den ene protestant, den anden katolik, den ene filosof, den anden mystiker. Derfor er det sprog og de begreber, de anvender, også forskellige, og det kan synes som om, de taler om noget, der ikke er sammenligneligt. Man må ind til sagens kerne, det der ligger bag de umiddelbare ord, for at opdage, at de dybest set alligevel langt hen ad vejen "taler det samme sprog".

Stadierne og bjergbestigningen.

Mange, som aldrig har læst noget af Søren Kierkegaard, har måske hørt om hans tre stadier: det æstetiske, det etiske og det

religiøse, som de præsenteres bl.a. i "Enten-Eller". Disse stadier nuanceres og suppleres i "Afsluttende, uvidenskabelig Efterskrift", hvor overgangen fra det æstetiske til det etiske er ironien og mellem det etiske og religiøse er humoren. Her opdeles det religiøse stadie derudover i to stadier: det alment religiøse og det specifikt kristeligt religiøse.

Æstetikerne er nyderen, der bliver drevet af den umiddelbare tilfredsstillelse og viger udenom valget. For etikeren er livets alvor blevet erkendt og valgt, og han er dermed blevet kæmpende. Ingen af disse to stadier behøver nødvendigvis at have nogen form for religiøs dimension: De er drevet af menneskets egne henholdsvis følelser, tanker og vilje, mens det religiøse stadie overskrider mennesket, og Gud bliver den styrende. Her begynder mennesket at leve i paradokset. Med andre ord er mennesket i centrum og bærer sig selv i de to første stadier, mens Gud tager over i det tredje,

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 10
7. august 2020 · 46. årgang

POST
PP
DANMARK

især i det specifikt kristelige stadie. Men dette er så meget imod den menneskelige natur, at det netop opleves som et liv i paradokser.

Ved at beskrive vejen til Gud ved hjælp af stadier skriver Kierkegaard sig ind i en lang tradition for dette. Vi kender Benedikts trin, Teresa af Avilas boliger og Johannes af Korsets nætter og bestigelse af Karmelsbjerget. Både hos Kierkegaard og Johannes af Korset er der et fokus på, hvordan mennesket går fra en egoistisk, menneskecentret tilstand, styret af sanserne og begæret til en overgivelse til Guds vilje. Men mens Johannes af Korsets fokus, når han taler om nætterne, er på udviklingen hos den kristne, der allerede er begyndt at bestige bjerget, er fokuset i Kierkegaards stadier i højere grad på tiden inden mennesket møder Gud. I den opbyggelige del af hans forfatterskab er fokus imidlertid på tilstanden og udviklingen hos den, der er begyndt sin vandring som kristen. Hos begge forfattere er der tale både om en aktiv og en passiv udvikling, hvor mennesket fra begyndelsen tager en del af initiativet. Men jo mere Gud bliver en virkelighed for og i mennesket, bliver udviklingen også suverænt Guds virke og værk.

Lidelsen og nætterne.

Både hos Kierkegaard og hos Johannes af Korset har lidelsen en central placering. Lidelsen er nødvendig, for at mennesket kan blive befriet fra sig selv, så det kan hengive sig til Gud.

Kierkegaard bruger netop ordet "lidelse" om denne renselse, mens Johannes af Korset primært bruger ordet "mørke". I hans "Sjælens dunkle nat" beskriver han, hvordan man må ind i et mørke, hvor glæden ved alt andet end Gud berøves en. I

sansernes og åndens nat befries mennesket fra alt sig eget for at nå til kun at eje Gud. Det samme beskriver Kierkegaard i "Lidelsens Evangelium" fra "Opbyggelige Taler i forskjellig Aand": "Naar Klogskaben ikke kan see en Haandsbred for sig i Lidelsens mørke Nat, da kan Troen see Gud, Thi Troen seer bedst i Mørke". I det samme skrift skriver han også: "Saaledes skal et Menneske, i dybeste Forstand, ved Lidelser vænnes fra, vænnes fra Verden og hvad Verdens er, fra at elske og fra at forbitres paa den, for at lære for Evigheden".

Begge ser lidelsen og mørket som et tegn på, at man – som Johannes af Korset ville sige det – er på vej mod foreningen med Gud. Kierkegaard formulerer det således: "Paa denne Vei er Lidelsens "Mærker" de glædelige tegn paa, at man gaar frem ad den rette Vei". Emanuel Skjoldager, der har skrevet en indføring i Søren Kierkegaards opbyggelige taler, beskriver Kierkegaards forståelse af lidelsen som tegn på Guds nærvær på følgende måde: "Kun som lidende ejer mennesket fuldt personligt fællesskab med Gud". Kierkegaard omtaler selv denne kendsgerning således i "Stadier paa Livets Vei": "Glæden i Bevidstheden om, at Lidelsen betyder Forholdet".

Lidelsen og mørket bliver altså på et dybere plan til glæde. Om denne kendsgerning udbryder Johannes af Korset i digtet "Den dunkle nat": "O lykkelige lod!". I bogen af samme navn, skriver han: "Det er dér at sjælen midt i sin angstfyldte kval føler sig truffet af en levende, heftig kærlighed til Gud. Samtidig har den en vag følelse af at Gud er dér, uden at den alligevel fatter noget definerbart, for forstanden ligger som sagt i mørke". Søren Kierkegaard taler i "Lidelsens Evangelium" næsten endnu stærkere om glæden midt i lidelsen: "Men en over al

Maade stor, evig Vægt af Herlighed er intet jordisk gode [...]. Dersom da Lidelsen *for-skaffer* dette Gode, saa har ganske simpelt og ligefrem Saligheden Overvægt, selv naar Lidelsen tynger mest", og han forbinder i "Christelige taler" – ligesom Johannes af Korset – denne glæde med kærligheden til Gud: "I Fortvivlelsens mørke Nat, naar ethvert Lys gik ud for den Lidende – der er endnu et Sted, hvor Lyset holdes tændt, det er ad den Vei den Fortvivlende skal, der er Udveien: "naar" Du elsker Gud".

Hengivelsen og foreningen.

Når man skal tale om kristenlivets endemål, kan man benytte flere forskellige benævnelser. Johannes af Korsets foretrukne ord er "forening", Søren Kierkegaards

"overgivelse" eller "hengivelse". Disse ord refererer alle til den stilling et menneske skal indtage overfor Gud. Det er dér, hvor man har forladt sig selv og sin egen vilje og har overgivet sig til Guds vilje. Det er dér, hvor man selv er blevet et intet, og Gud alt.

I "Bestigningen af bjerget Karmel" har Johannes af Korset tegnet en illustration af Karmelsbjerget, hvorunder han bl.a. har skrevet: "For at opnå at nyde alt, ønsk ikke at nyde noget. For at opnå at vide alt, ønsk ikke at vide noget. For at opnå at eje alt, ønsk ikke at eje noget. For at blive alt, ønsk at blive intet". Denne paradoksale modstilling korresponderer med en lignende hos Kierkegaard, der i nogle af sine "Christelige taler" har benyttet sig af det samme kneb *Fortsættes side 14 ►*

Find din sommerlæsning på **KATOLSK WEBSHOP**

WWW.PASTORAL.DK Få 15% rabat på mange bøger med koden engel

Tvangsforanstaltninger mod de kristne i Kina

Kommunistpartiet ser de stadig flere kristne i landet som en potentiel trussel.

Tekst: Niels Messerschmidt, redigeret fra signum.se og Kathpress

STRAMNINGER Hjemmesider og konti på de sociale medier, der drives og ejes af kirker, bliver stadig oftere mistænkt for at være "illegale aktiviteter" af de kinesiske myndigheder. Som den fælles asiatiske katolske pressetjeneste *UCAnews* kunne berette i starten af august, har Folkerepublikkens centrale kontor for cybersikkerhed, på engelsk *Central Cyberspace Affairs Commission*, i den senere tid holdt øje med kirkelige hjemmesider og sociale medier, hvis indhold de siger "truer Kinas enhed". Kampagnens egentlige mål er kommercielle webplatforme, men også livestransmitterede messer og kristne chatgrupper er kommet i deres søgelys. De sidstnævnte er af embedsmænd fx blevet bedt om at slette bestemt indhold eller har fået forbud mod at publicere religiøst indhold fremover.

Ifølge pater Paul, der står bag et nordkinesisk bispedømmes konto for det sociale medie WeChat, skulle embedsmænd have opfordret ham til "at være opmærksom på den offentlige mening på internettet" og "ikke give udenlandske massemedier nogen anledning til at angribe regeringen".

Tilsvarende rapporter kommer fra en række andre præster, fx pater Zhao fra det nordlige Kina. Han fortæller, at myndighederne har overvåget kirkens sociale netværk siden nedlukningen som følge af coronapandemien, og de opfordrede ham til at stoppe med at livestransmittere gudstjenesten til menighedens medlemmer. Deres begrundelse var ifølge Zhao, at det var forbudt "at sprede religiøse overbevisninger på internettet og navnlig på platforme, som

bruges til livestreaming". Myndighederne frygtede, at præsterne kunne finde på at kritisere regeringen online. Desuden kunne de livestransmitterede messer "lokke mange mennesker til kirkerne og svække det kommunistiske parti".

For pater Zhao er myndighedernes ageren tegn på, at det kommunistiske styre ikke tør "se virkeligheden i øjnene. De kan kun undertrykke andre og bruger vold som en del af løsningen", siger Zhao og kalder det for et "diktaturets tyranni". Pater Peter, en anden ramt præst i landets nordøstlige del, kalder myndighedernes handlinger for "illegale fordi de undertrykker Kirken og krænker tros- og ytringsfriheden", ifølge den asiatiske katolske pressetjeneste.

Myndighedernes overvågning gælder ikke kun præster, men også lægfolk, oplyser *UCAnews*. Således skulle en katolsk kvinde fået blokeret sin adgang til en WeChat-gruppe efter at have delt et bibelvers

Hovedet af en Mariastatue mellem ruinerne af den katolske Qianwang kirken i Shandong provinsen efter at kirken blev revet ned den 13. august 2018. Foto: *UCAnews*.

Bekymrende udvikling i Tyrkiet

Yderligere en tidligere ortodoks kirke i Istanbul forventes om kort tid at blive moské.

TYRKIET Efter præsident Recep Tayyip Erdogans beslutning om at gøre den kendte turistattraktion Hagia Sophia i Istanbul til moské, er der voksende bekymring for at samme skæbne vil overgå en anden tidligere ortodoks kirke, kendt for at rumme nogle af de smukkeste mosaikker og fresker i den kristne verden.

Hellig Frelser kirken i Chora, en tidligere byzantinsk kirke i det vestlige Istanbul, nu et museum, er udsmykket med storslåede, bibelske scener og portrætter af Jesus og helgenerne fra det 14. århundrede.

Da de ottomanske styrker gjorde kirken i Chora til moské 50 år efter erobringen af Konstantinopel (nu Istanbul) i 1453, blev kirkens mange kunstværker overmalet med et kalklag pga. Islams billedforbud.

Et af de flotte fresker i Hellig Frelser kirken i Chora, beliggende i det vestlige Istanbul. Foto: *Wikipedia*.

Efter 2. Verdenskrig fik kirken status af museum i det dengang sekulære Tyrkiet, og amerikanske eksperter restaurerede i 1958 kirken tilbage til dens oprindelige skønhed.

med andre kristne. Det forbløffer dem naturligvis, når det kinesiske styre gentagne gange har benægtet, at de overvåger folks adgang til internettet.

Vidtgående kontrol

Den katolske platform *asianews.it* kan fortælle om endnu mere vidtgående foranstaltninger. Således oplyser en præst fra det nordlige Kina, pater Dominikus, at hvis en kristen ønsker at arbejde i staten, være soldat eller partimedlem, er vedkommende nødt til at afsvære sin tro, ligesom han eller hun heller ikke må udøve nogen form for religion. Det har mange troende, der arbejder i de statslige myndigheder eller offentlige institutioner, været nødt til at gøre. Dertil kommer, at det i Kina ved lov er forbudt for mindreårige at bekende sig til nogen religiøs tro; det samme gælder for studerende, der af deres universiteter har fået forbud mod at deltage i søndagsmesser.

For at kunne kontrollere de religiøse aktiviteter kræver regeringen i Beijing ifølge pater Dominikus, at kirkerne installerer overvågningskameraer, som er koblet op til det offentlige sikkerhedssystem. Desuden er det forbudt at holde gudstjenester og religiøse ceremonier udenfor kirkebygningerne. Hver menighed skal nu lade sig registrere, hvilket dog ikke har forhindret myndigheder i de seneste måneder at nedrive adskillige registrerede kirker eller tvangslukke dem – "ofte under påskud af, at medlemsantallet var for lille" – en konsekvens af, at de lokale embedsmænd tidligere anbefalede menighederne ikke at registrere for mange medlemmer. Ifølge pater Dominikus har han selv måttet opsætte kameraer i alle kirkens fire indgange, og afstå fra at yde sjælesorg til menighedens børn samt partimedlemmer.

Kristenforfølgelserne er taget til i Folkerepublikken efter at Kina og Vatikanet indgik en midlertidig aftale i 2018 om udnævnelsen af biskopper.

I november sidste år besluttede det tyrkiske statsråd som led i præsident Erdogans genoplivning af den islamiske nationalisme, at kirken i Chora igen skulle fungere som moské, men beslutningen er endnu ikke ført ud i livet.

Før Erdogan besluttede sig for at gøre Hagia Sophia til moské, bemærkede den franske historiker Fabrice Monnier, at Tyrkiet allerede i de senere år havde gjort to tidligere kirker, begge nu museer, til moskeer, nemlig i byerne Iznik, tidligere kendt som Nikæa, og i Trabzon.

"Med Hellig Frelser kirken i Chora forholder det sig anderledes", siger Monnier til den franske avis *Le Figaro*: "Næsten alle kirkens vægge og kupler er dækket med smukke mosaikker og fresker", forklarer han. "Det er være svært at forestille sig, at den igen kan blive en moské uden at de bliver malet over".

Hagia Sophia, der var Konstantinopels hovedkirke før osmannernes erobring, blev gjort til museum tilbage i 1935 og fik i sidste måned igen status af moské.

NM

Diakoni

Her får misbrugere et nyt liv.

Læs mere på side

4-5

Caritaskollekt

Støt udsatte søfolk.

Læs mere på side

6-7

Kirken i Danmark

Diakonvielse, ny klosterkirke på Åsebakken, organistjubilæum og meget mere.

Læs mere på side

10-11

Justitia et Pax

Tilbageblik på et formandsskab.

Læs mere på side

16

KO mener

Er du døbt eller ej?

Svaret burde være indlysende. Er man døbt, ja så er man vel døbt? Men det er ikke nødvendigvis tilfældet, hvis man skal tro Trosæltekongregationen, for det afhænger nemlig af, om præsten har anvendt den traditionelle formular eller ej.

For nogle år siden erklærede den dåb, som var sket med brug af formularen "NN. Jeg døber dig i Skaberens og Frelserens og Livgiverens navn," for ugyldig. Der var vist en menighed i Australien, som i flere år havde anvendt denne fra den traditionelle formular stærkt afvigende formulering og nu var nødt til at gendøbe alle børn, som var omfattet af det.

Når Trosæltekongregationen atter indskærper kriterierne for gyldigheden af dåbens sakramente er det fordi, at selv et ændret ord har samme alvorlige konsekvens, fx når man bruger formularen "NN. Vi døber dig i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn" – hvor 'Jeg' altså er udskiftet med et 'Vi'.

Ifølge Vatikanet bliver alternative formuleringer typisk anvendt for at understrege dåbens fællesskab, for at udtrykke familiens og de tilstedeværendes deltagelse under dåben, eller for at undgå forestillingen om, at dåben ene og alene er udtryk for præstens 'sakrale kraft'. Kongregationen understreger og citerer fra koncilskonstitutionen *Sacrosanctum Concilium*, at "med sin kraft er han [præsten] til stede i sakramenterne, sådan at det er Kristus selv, der døber, når nogen døber".

Forældre, gudforældre og hele menigheden er også kaldede til at spille en aktiv rolle under dåben, men således, ifølge konstitutionen, at "ved de liturgiske fejringer skal enhver, det være sig præst eller lægmand, udfylde sin opgave og kun gøre det, men også alt det, der vedkommer ham ifølge sagens natur og efter de liturgiske regler" (*Sacrosanctum Concilium*, 28).

Trosæltekongregationen skriver også, at en præst ikke har ret til at tilføje, fjerne eller ændre noget i liturgien på eget initiativ. "En ændring af sakramentets ordlyd på eget initiativ er ikke alene et simpelt liturgisk misbrug [...] men også et sår, man påfører det kirkelige fællesskab og i anerkendelsen af Kristi handling, som i det mest alvorlige tilfælde gør selve sakramentet ugyldigt, fordi præsteembedets karakter kræver, at man er tro mod det, man har modtaget".

"At ændre sakramentets formular", tilføjes det, "betyder også, at man ikke i dybden forstår det kirkelige embede, som altid er at tjene Gud og Guds folk, og ikke udøve en magt, der leder til manipulation af det, som er blevet Kirken betroet og tilhører traditionen. I hver dåbshandling må man derfor være bevidst om, at man ikke kun handler på vegne af det kirkelige fællesskab, men også, at man er overbevist om det, som den hellige Augustin sagde: 'Kristus er den, der døber med Helligånden' [...] Døb du da også Peter, det er Kristus, der døber".

Det er almindeligt kendt, at ord kan have en stor magt. Men er det ikke de færreste af os, som ved, at kun et enkelt forkert ord kan forhindre os i at blive indlemmet i Guds rige?

NM

Asiatiske kardinaler og religiøse ledere: "Vi står sammen med uighurerne"

I en fælleserklæring fordømmer de Kinas hårdhændede behandling af den etniske gruppe.

Tekst: Niels Messerschmidt

INTERNERING Den kinesiske regerings behandling af uighurerne er "en af de værste menneskelige tragedier siden Holocaust", skriver to asiatiske kardinaler og 74 andre religiøse ledere i en fælleserklæring offentliggjort den 8. august.

Kardinal Charles Maung Bo, ærkebiskop af Yangon i Myanmar og formand for sammenslutningen af asiatiske bispekonferencer, og kardinal Ignatius Suharyo, ærkebiskop af Jakarta, Indonesien, er blandt de 76 medunderskrivere, der opfordrer til "bøn, solidaritet og handling for at stoppe disse masseovergreb" mod det muslimske mindretal i Kina.

"Efter Holocaust sagde verden 'Aldrig igen'. I dag gentager vi igen disse ord 'Aldrig igen'. Vi står sammen med uighurerne. Vi står også sammen med de tibetanske buddhister, Falun Gong-udøvere og kristne over hele Kina, der er udsat for de værste overgreb på religions- og trosfriheden siden kulturrevolutionen", hedder det i erklæringen.

"Vi kommer med en simpel opfordring til retfærdighed, til at efterforske disse forbrydelser og stille de ansvarlige til regnskab, og til at finde en genopretningsvej til menneskelig værdighed", hedder det videre.

Brevets underskrivere – som også omfatter den tidligere ærkebiskop af Canterbury, Rowan Williams, og andre muslimske, jødiske, buddhistiske og kristne ledere – henviser til Kinas internering af én million muslimer, den igangværende kampagne for tvungen sterilisation og "masseforfølgelser og masseovergreb".

Ifølge flere rapporter er mellem 900.000 og 1,8 million uighurere og andre etniske mindretal blevet interneret i Xinjiang, Kinas nordvestlige provins. Regeringen har oprettet mere end 1.300 interneringslejre, hvor indsatte har rapporteret om politisk og antireligiøs indoktrinering, tortur, slag og tvangsarbejde.

Et folkemord

Nyhedsbureauet *Associated Press* skrev den 29. juni, at mange uighurere også er blevet tvunget af myndighederne til at anvende spiralen og andre former for fødselsregulering, ligesom de blev tvunget til at få foretaget abort og sterilisation som en håndhævelse af Kinas familieplanlægningspolitik. En ekspert siger til nyhedsbureauet, at kampagnen er "intet mindre end et folkemord, punktum".

Uighurisk indsatte lytter til en 'afradikalisering' præsentation i en genopdragelseslejr på et billede, som blev bragt på Xinjangs juridiske administrations WeChat-konto i 2017.

Vatikanet udsender manual for håndtering af overgreb

Trosæltekongregationen har publiceret en vejledning med de almindeligste spørgsmål om procedurer i sager, hvor en præst er anklaget for at have begået overgreb på en mindreårig.

VEJLEDNING Formålet med den nye manual er at give præcise svar på de hyppigst stillede spørgsmål i sådanne overgrebsager. Manualen er på 30 sider og er opdelt i ni kapitler. Den skal hjælpe de lokale kirker til at indføre gode procedurer i forbindelse med håndteringen af sager, hvor en præst står anklaget for at have begået overgreb på en mindreårig.

Da formændene for verdens bispekonferencer mødtes i februar sidste år i Vatikanet til et 'overgrebstopmøde', udtrykte biskopperne ønsket om, at der blev udarbejdet en sådan manual. Den nyligt offentliggjorte version har titlen *Vademecum version 1.0* – idet man regner med, at den løbende vil blive opdateret.

Indholdsmæssigt rummer manualen ingen ny lovgivning på området, men beskæftiger sig mere med, hvordan eksisterende kirkelig lovgivning på området omsættes

til en god og effektiv praksis i sager om *delicta graviora* (dvs. alvorlige lovbrud). Manualen kalder disse lovbrud for "et grundlæggende og smertefuldt sår for hele Kirken, som skriger efter at blive helbredt".

Manualens fire hovedpunkter

Første punkt fastslår, at der skal lyses til det formodede overgrebsoffer og vedkommendes familie. De skal ledsages på en værdig og respektfuld måde af Kirken under hele sagen og sikres den fornødne åndelige, medicinske og psykologiske hjælp. Det prioriteres højt i den indledende fase at beskytte samtlige involverede personer – også den mistænkte – gode navn og rygte. Manualen fastslår, at den anklagede altid har ret til at forsvare sig.

Andet punkt fastslår, at modtaget information om et formodet overgreb altid skal undersøges nøje, også når det drejer sig

De kinesiske myndigheder har desuden installeret masseovervågningssystemer i regionen for at kunne spore folks færden, blandt andet ved hjælp af avanceret ansigts-genkendelsesteknologi.

De religiøse lederes fælleserklæring mener, at den tvungne sterilisation af uighuriske kvinder i den fødedygtige alder, som i dag finder sted i fire præfektureer med uighurisk befolkning, tangerer til et egentligt folkemord ifølge folkemordskonventionen fra 1948.

"De kinesiske myndigheders klare mål er at slette den uighuriske identitet. Kinas statsmedier har erklæret, at målet er "at bryde deres afstamning, deres rødder, deres relationer og deres oprindelse", siger erklæringen.

"Parlamentarikere, regeringer og jurister har et medansvar for at undersøge situationen", hedder det. "Som religiøse ledere er vi hverken aktivister eller beslutningstagere. Men vi har en pligt til at opfordre vore samfund til at tage et medansvar for vore medmennesker og reagere, når de er i fare".

Paven er fortsat tavs

Tyve rabbinere og 19 imamer har underskrevet erklæringen sammen med repræsentanter for Dalai Lama i Europa og den koptiske-ortodokse ærkebiskop af London, Angaelos. Andre katolske medunderskrivere er biskop Declan Lang af Clifton, Storbritannien, og pater Nicholas King, kapellan ved Oxford universitet.

Menneskeretsadvokaten Benedict Rogers har reageret på erklæringen ved at spørge om, hvornår pave Frans og ærkebiskop af Canterbury, Justin Welby, vil udtale sig om uighurerens situation i Kina.

"Måske har de haft deres grunde til at skulle se tiden an indtil nu. Men når nu så mange af deres egne gejstlige udtaler sig, ser verden frem til disse to åndelige ledere for deres svar", skrev Rogers den 10. august. "Når det drejer sig om folkemord, forbrydelser mod menneskeheden og masseovergreb, forventer verden, at troslederne tager et standpunkt".

om anonyme rygter eller information via de sociale medier.

Skrifteseglet skal respekteres, men når et overgreb skriftes, skal det formodede offer eller den formodede gerningsmand på det kraftigste opfordres til at anmelde det til de civile myndigheder.

Tredje punkt vedrører kommunikationen, hvor man henstiller til at undgå al unødvendig spredning af information vedrørende sagen – især under forundersøgelsen. Nødvendig information til offentligheden under forundersøgelsen skal ske forsigtigt og velovervejet, og således, at den endelige dom ikke foregribes.

Fjerde punkt understreger nødvendigheden af et velfungerende samarbejde mellem kirke og stat. De kirkelige myndigheder skal foretage anmeldelse til de offentlige myndigheder hver gang dette skønnes nødvendigt.

Endelig understreger dokumentet, at andre tiltag kan være nødvendige. For fx at undgå skandale, forsøg på at skjule beviser eller trusler mod det formodede offer, kan præsten pålægges ikke at varetage sine kirkelige opgaver, mens den indledende undersøgelse finder sted.

NM

Første russiskfødte katolske biskop siden kommunismens fald

Med udnævnelsen af pater Nicolai Dubinin OMF Conv. skrives katolsk historie i Rusland.

MOSKVA Pave Frans har udnævnt den 47-årige franciskaner-konventual til hjælpebiskop for det romersk-katolske bispedømme Moskva og tildelte ham titulærbispedømmet Acque di Bizacena.

Udnævnelsen af p. Dubinin ses som et vigtigt skridt i den åndelige fornyelse af landets 700.000 personer store katolske samfund, der – selv om det er lille – er repræsenteret over hele Ruslands enorme areal.

Den nye biskop er født ca. tusind kilometer syd for Moskva i minebyen Novoshakhtinsk i 1973.

Han begyndte i 1993 som en af de første seminarister på Moskvas hovedseminar, og indtrådte siden hos franciskaner-konventu-

Den 47-årige franciskaner-konventual Nicolai Dubinin bliver den første russiskfødte nye katolske biskop siden kommunismens sammenbrud.
Foto: Vatikanets medier.

alerne – samme orden som hans seminarielærer, pater Grzegorz Cioroch, tilhørte; Cioroch var polsk missionær og én af de første katolske præster til at virke i Rusland efter Sovjetunionens opløsning.

Dubinin videreuddannede sig hos franciskanerne i Polen, hvor han aflagde de evige løfter i 1998, og han blev præsteviet i 2000. Herefter boede han en tid i Italien, som forsker tilknyttet det pastorale liturgiske institut ved Santa Guistina i Padua og som præst for flere sogne tilknyttet franciskaner-konventualerne.

I 2004 døde p. Grzegorz Cioroch i en bilulykke på vej fra Polen til Rusland, og p. Dubinin overtog sin mentors arbejde. Året efter overtog han Ciorochs hverv som kustode for den franciskanske russiske provins, og i 2008 blev han ansvarshavende redaktør for den russisk-katolske encyklopædi, som Cioroch tidligere havde haft ansvaret for. Samme år blev Dubinin udnævnt til professor for det katolske hovedseminarium i Sankt Petersborg – en position, han fortsat bestrider.

NM

Udpeger syv lægpersoner til økonomisk råd

Paven har udskiftet 13 af organets nuværende 15 medlemmer. Otte nye medlemmer er kardinaler og syv er lægekspertes, blandt dem seks kvinder.

KURIEN Vatikanets økonomiske råd, der blev oprettet i 2014 og fører opsyn med kuriekontorenes strukturer og finansielle aktiviteter, har fået udskiftet de fleste af sine hidtidige medlemmer. Ifølge dets statutter skal rådet sammensættes af otte kardinaler og biskopper samt syv bank- og

finanseksperter

På det nye hold er de tre europæiske kardinaler, Anders Arborelius af Stockholm, Péter Erdő af Budapest, og Giuseppe Petrocchi af L'Aquila. Dertil kommer Odilo Pedro Scherer af São Paulo (Brasilien), Gérald Cyprien Lacroix af Québec (Canada)

og Joseph William Tobin af Newark (USA).

Af rådets hidtidige kardinaler fortsætter kardinal Reinhard Marx (Tyskland) som rådets koordinator og kardinal Napier (Sydafrika) som menigt medlem.

Til det nye råd er også udpeget syv lægpersoner med ekspertise inden for bank- og finansverden, kapitalforvaltning og international ret, nemlig Charlotte Kreuter-Kirchhof (Tyskland), Eva Castillo Sanz (Spanien), Leslie Jane Ferrar (Storbritannien), Marija Kolak (Tyskland), Alberto Minali (Italien), María Concepción Osákar Garaicoechea (Spanien), og Ruth Maria Kelly (Storbritannien).

NM

Den nordirske fredsforhandler John Hume død, 83 år

Hume modtog i 1998 Nobels fredspris sammen med David Trimble for at kickstarte fredsforhandlingerne i det uroplagede Nordirland.

FREDSMAGER John Hume og David Trimble fik i 1998 Nobels fredspris for deres indsats for at finde en fredsaf tale i Nordirland og for at standse de katolske og protestantiske væbnede gruppers voldelige aktioner.

Hume var en lang årrække leder af Nordirlands moderate katolske Socialdemokratiske Labour-parti, mens Trimble repræsenterede det pro-britiske Ulster Unionist Parti.

Katolikker og protestanter havde gennem deres respektive undergrundshære og væbnede militser udkæmpet en lang og blodig borgerkrig i Nordirland, og under den 30-år lange konflikt mistede flere end 3.600 mennesker livet.

Hume og Trimble var centrale personer i den aftale, der i 1998 førte til det, der kendes som Langfredsaftalen.

I årene op til aftalen havde protestanten Trimble forhandlet med katolikken Hume, som var en moderat nationalist, der kunne afklare de forskellige punkter i aftalen med de mere yderliggående katolske nationalister i Sinn Fein, det politiske talerør

for Den Irske Undergrundshær (IRA).

Hume var med til at bane vej for fredsaf taltalen ved tidligt at føre forhandlinger med Gerry Adams fra Sinn Fein. Disse forhandlinger banede vej for et fælles

John Hume. Foto: Wikipedia.

britisk-irsk fredsudspil i 1993. Det resulterede i den egentlige fredsproces, som indbefattede en IRA-våbenhvile i 1994 og forhandlinger, som førte til underskrivelsen af fredsaf taltalen langfredag 16. april i 1998.

John Hume sov stille ind den 3. august efter kort tids sygdom på et plejehjem i sin fødeby, Londonderry.

NM

Kort nyt

Religionsfriheden styrkes

SUDAN En række lovgivningsmæssige ændringer i Sudan betyder historiske forbedringer i folks frihed – selv for kristne, der udgør 3% af befolkningen.

Under den tidligere diktator Omar al-Bashir blev landets kristne regelmæssigt forfulgt, og det muslimske land indførte sharia-lovgivning. Al-Bashir blev styrtet i april 2019, og landets nye regering har som mål at føre landet mod demokrati og lighed. Den nye regering består af ni mænd og to kvinder, hvoraf den ene er en koptisk kristen.

Gennem de nye love, der blev vedtaget i juli, kan en muslim nu blive kristen uden at trues med dødsstraf. Blasfemiloven er samtidig afskaffet og kristne har fået lov til at importere og drikke alkohol. Ydermere kan landets muslimske kvinder nu rejse til udlandet med deres børn uden deres mænds forudgående skriftlig tilladelse, og en tidligere lov, der regulerede kvinders påklædning og 'offentlig opførsel' er fjernet. Den vigtigste forandring er måske, at kvindelig omskæring nu forbydes.

Asteroide opkaldt efter jesuit

ASTRONOM Pater Chris Corbally har fået asteroiden med det mundrette navn '119248 Corbally' opkaldt efter sig.

Den 74-årige englænder, dr. i astronomi, har arbejdet på Vatikanets observatorium siden 1983, og har siden 2012 været vice-direktør for dets forskerhold. Hans virkefelt spænder vidt – fra flerstjernesystemer, klassifikation af stjernespektre, aktivitet i sollygnende stjerne, galaktiske strukturer og 'stjernefabrikker'.

Corbally er ikke den første jesuit tilknyttet Vatikanets observatorium til at få opkaldt en asteroide efter sig: det samme har broder Guy Consolmagno, direktør for observatoriet, de to astronomer p. Richard Boyle og p. Jean Baptiste Kikwaya, og p. Robert Macke, forsker og kurator for observatoriets meteoritsamling.

Asteroider er klippestykker, der er for små til at blive kaldt planeter.

Del nemt din arv med verdens fattigste!

Når du skriver testamente, kan du vælge at lade hele eller en del af din arv gå til Caritas' arbejde for verdens fattigste.

Du kan nu oprette dit testamente online via den nye platform TestaViva.

Det er gratis, hurtigt og nemt.

SE MERE PÅ WWW.CARITAS.DK/ARV

Kontakt indsamlingskoordinator Lisbeth Dolberg på ldo@caritas.dk eller 38 18 00 28, hvis du har spørgsmål angående arv og oprettelse af testamente.

Caritas
Danmark

Andis hugger brænde.

Nogle gange er du nødt til at falde meget dybt for at rejse dig op igen

Agris fik et kald fra Gud til at hjælpe havarerede mænd tilbage til livet. Her fortæller han om sit sociale arbejde for Blå Kors i Letland.

Tekst og fotos: Leva Liede, oversættelse fra lettisk: Jolanta Dal

DIAKONI Agris Reinis, leder af Blå Kors i Kabile modtager os med et bredt smil, et varmt håndtryk og et ønske om at dele det, der er blevet udrettet, og som stadig skal gøres i den "Guds mark", der er betroet ham. Vi begynder vores bekendtskab med en rundvisning i gårdens bygninger, hvor en dygtig og opfindsom ejers tilgang til tingene gradvist afsløres. Smågrises grynten lyder hjemligt ude i stalden, kalve tygger drøv, og i en anden stald er der geder. En hønsfamilie bor i et bjælkehus, mens racekvæg græsser på marken. Der møder vi Anna, som kom til Kabile fra Ukraine for 43 år siden og nu hjælper med al pasning af dyrene. Agris er selvlært landmand og har lært om landbrug på den hårde måde gennem de erfaringer, han har høstet gennem årene.

Kabiles præstegård får nyt liv

For 12 år siden, da Agris ankom til Kabile, så den herregård, der var til leje, ganske trist ud; men gennem årene er der udrettet meget – bygningen er blevet renoveret og der er blevet lagt nyt tag på. Præstegården, der i øjeblikket huser 12 mænd og Agris, blev bygget i 1960'erne. Der er vedvarende reparationer indenfor, så bygningen bliver tilpasset de eksisterende behov. Først var Agris overrasket over, hvordan et luthersk sogn kunne have så meget jord. Men da han havde sat sig mere ind i det, opdagede han, at bygningerne tidligere havde rummet

stedets første plejehjem og skole og altid havde været et offentligt sted.

Agris har sin egen unikke historie om at dyrke jorden, hvor Guds forsyn tydeligt afsløres: "Der var ingen landbrugsmaskiner til at dyrke jorden med. Jeg vidste, at jeg havde brug for en traktor med redskaber bagpå, fordi jeg havde set den køre i marken; men jeg vidste ikke nøjagtigt hvordan. Vi bad til Gud vedrørende dette formål. Efter et stykke tid blev jeg ringet op af en person fra "Velks' Forening" i Riga. Foreningen har venner i både Sverige og Norge. Han spurgte, om jeg havde brug for landbrugsmaskiner.

Det viste sig, at en svensker, der ejede en kartoffelfarm, også havde en søn, der ikke ønskede at overtage virksomheden. Svenskeren ville med glæde give alt sit udstyr gratis til en kristen. Han henvendte sig til Ivars Velks i Riga; men det viste sig, at han ikke havde brug for det. Imidlertid kendte Ivars til vores behov, og som et resultat heraf bragte svenskerne os udstyret. To store lastbiler med landbrugsmaskiner blev bragt ind på gården – en traktor, en plov, en kultivator, en såmaskine, en gødningsspreder – lige hvad der var brug for. Svenskerne boede her selv i 10 dage, hvor de viste os, hvordan landbrugsmaskinerne skulle betjenes. I mange år fortsatte de med at besøge os. Jeg var lige ved at græde over, at Gud besvarede mine bønner. Sådan startede vi."

Jeg har en rig far

Ser man på alt, hvad der er blevet gjort, opstår spørgsmålet naturligvis: Hvor kommer pengene til alt dette fra? Svaret kommer hurtigt og kort: "Min Far er rig." Det viser sig, at der er blevet arbejdet med projekterne i flere omgange; men ingen af dem er blevet støttet offentligt. Agris forklarer: "Et team i Riga har kontakt med lederne af forskellige organisationer og fortæller, hvad vi gør, og beder om donationer. Vi støttes af virksomhederne "Lido", "Hanzas Maiznīca", "Valdo". "Kuldīgas Brødbageri", og lokale ejere og iværksættere støtter med deres produkter. Finansiell støtte ydes regelmæssigt af tidligere klienter, der er vendt tilbage til livet og bidrager gennem Blå Kors. Resten af pengene får vi fra salg af det, vi producerer på gården, og desuden betaler kommunen også lidt for hver klient. Jeg er i kontakt med Kuldīga kommune, inklusive politiet. Hvis nogen er faldet beruset om på gaden, bringes han til os, hvor han får lov at sove. Næste dag diskuterer vi, hvilke muligheder der er. De, der ønsker at ændre noget i deres liv, får lov til at blive."

Præstegården er fra det 19. århundrede. Værelserne, hvor mændene bor, er rene og opvarmede. Reparationer udfører de selv. En ansvarlig person overvåger, at der er orden i huset. Uldis, en kok, der kan klare alt selv og ikke ønsker hjælpere, venter på os i køkkenet. Det er obligatorisk at arbejde her; men alle får et arbejde, som de egner sig til. Drikker man, er man nødt til at forlade stedet.

Til herregården hører 50 hektar jord inklusive en fiskedam, hvor kokken er glad for at fange fisk til frokost. Husk "de fede år" siger Agris: Vi havde tidligere et godt samarbejde med staten om jobtræning. Der var fem retninger, hvor vi trænede mennesker efter de var kommet ud af fængslet eller dem, der ville skifte retning i livet: de lærte tømrerarbejde, metalsløjf, arbejde i systue, indretning af naturstier og

bygningskonstruktion. Da krisen startede, stoppede alt. Mange klienter vendte tilbage til fængslet igen, og mange endda lykkeligt, fordi det er et sted, hvor de kan komme ud af afhængigheden. At forsørge en fange koster staten omkring 30 euro om dagen, rehabilitering hos Blå Kors koster kun 10 euro. Da jeg kom til Blå Kors, havde vi 15 ansatte, nu har vi 3. Blå Kors eksisterede også i Letland før krigen.

Åndelige fremskridt

Efter at have inspiceret det indre af huset, inviterer Agris os til bords. Agris kone Ruta venter i køkkenet, og hun bringer dampende, fyldte pandekager til bordet. Det viser sig, at Ruta til daglig bor og arbejder i Riga. Kun i weekenden er familien sammen.

Folk, der kommer til Kabiles opholdssted, kender sjældent til kristen tro; men jeg undrer mig over, hvor let det er for dem at acceptere de tilbudte bibelstudier ledet af de tre dominikanerinder fra Kuldīga.

"Her sorterer vi ikke folk efter religion. Jeg er selv katolik. Intet pålægges nogen, dominikanerinderne fra Kuldīga leder bibelstudier om onsdagen. Om tirsdagen er der bedeafstener, og undertiden ser vi en film.

Vi havde en klient, der fik et ben amputeret i fængslet. Han var sådan en stædig en, der ikke ville lære at gå, fordi han var bange for at falde. Jeg insisterede på, at han skulle træne. Han sagde, at han ikke ville tage nogen steder hen, fordi han ikke kunne. Jeg sagde – du kan ikke, fordi du ikke kan gå. Det endte med, at også det andet ben måtte amputeres. Han var klar til ethvert job, bortset fra noget, som havde med religion at gøre. Nu er han døbt", siger Agris.

"Søster Katrīnas arbejde har båret frugt her! Hun gjorde det med sådan en kærlighed! Fordi han var så negativ, var søster Katrīna meget imødekommende i sin kærlighed. Han nægtede at deltage i nogen religiøs begivenhed, og da han ikke rejste nogen steder, kom søster Katrīna i stedet til ham.

Mændenes hjerter er meget hærdede; men når de får kærlighed af søstrene, åbner de sig. Når de går til søstrene eller menigheden for at hjælpe med for eksempel at hugge brænde, inviteres de altid til bords bagefter, og det er meget vigtigt for dem", siger Ruta

Vejen til tro for Agris og Ruta

Gud har travlt med at møde os, hvor vi er, i det arbejde vi udfører, og i de mennesker, vi betror os til. Således har det også været for Agris' og Rutas familie.

"Vi havde vores egen forretning – en café på et smukt sted – på flodbredden. Vores teenagedatter var alvorligt syg af gig, så hun var nødt til at tage en masse medicin", siger Agris.

"På det tidspunkt troede vi ikke på Gud. Vi var jo vokset op under det sovjetiske styre, så vi adlød lægen, og derfor gjorde

Imants i kørestol sammen med Dainis ved messen 1. juledag.

vi alt, hvad han sagde. Vi så imidlertid, at vores datter ikke kunne tåle medicinen. Hendes krop viste tydelige symptomer på det. Vi underskrev derfor et dokument, hvor vi gav afkald på brugen af medicinen; men lægerne advarede os”, siger Ruta.

”Vi havde travlt med at arbejde på caféen, da jeg fik et opkald fra vores datter og indså, at noget var galt. I det øjeblik tænkte jeg meget på de besøgende, der allerede stod i kø, og jeg forsøgte også at fortælle min kone, at det sandsynligvis var en teenagers luner. Men Ruta lyttede til sit moderinstinkt. Vi kørte hjem og så vores datter ligge bevidstløs på gulvet i badeværelset. Hun havde forsøgt at begå selvmord ved at tage al den medicin, hun kunne finde derhjemme. Vi tog hende med på hospitalet og reddede hende. Fra da af besluttede vi, at vores datter ikke skulle tage nogen medicin mere; men vi ville i stedet bede for hende. På det tidspunkt kendte vi ikke Gud så meget, og som lutheranere gik vi kun i kirken to gange om året. Hun har ikke taget piller siden da og er nu absolut rask. Lægen sagde, at hun ikke ville være i stand til at få børn; men nu har vi to raske børnebørn.

Efter disse begivenheder vendte vi, hele familien, tilbage til Gud. Da jeg vendte tilbage, tilsluttede jeg mig *Baptist International Bible Institute* og uddannede mig der. Mens jeg studerede der, havde jeg et personligt behov for bekendelse. I en bøn hørte jeg en stemme, der spurgte mig, ”Hvorfor forfølger du min hellige familie?” Jeg gik til præsten Andris Kravalis for at diskutere. Gud har en sans for humor, fordi det var gennem ham, at Gud fik mig ind i Den katolske Kirke. Den katolske Kirke er vores kald, da vi hverken er født eller opvokset som katolikker. Men jeg var jo en almindelig lutheraner, og jeg var meget imod det hele!

Gennem vores datter kom vi til Den katolske Kirke. Min datter og jeg var de første til at tage dertil. Det er interessant, at vi blev tiltrukket af katolicismen gennem den lutherske præst Jānis Bitāns. Vi deltog i retræter i Saldus, og der indså vi, hvad der er tæt på vores hjerte. I Saldus var det første gang, vi blev oplært i hvordan man går til skrifte”, siger Agris.

”Vi var også med i det karismatiske fællesskab Effata-samfund uanset hvor der blev holdt møde. Den første lejr var midt om sommeren i Lenas.

”Vi konverterede i St. Teresa kirke. Vores

otte år gamle barnebarn deltager i øjeblikket meget flittigt i katekesen, og den vigtigste årsag, som han forklarede for mig, er hans ønske om at gå til skrifte”, siger Ruta.

”

*Min nåde er dig nok,
for min magt udøves
i magtesløshed*

Anerkend at du er svag

Hvad skal der ske, for at mænd vil indse, at de ønsker at vende tilbage til livet, men ikke det, de levede før? Det hurtige svar på dette spørgsmål er direkte og klart: ”Når en mand kommer til den erkendelse, at han ikke kan klare sig selv. Når man så ønsker at klare det på egen hånd, følger faldene efter hinanden. Nogle gange er du nødt til at falde meget dybt for at rejse dig op igen. Nogle gange er jeg nødt til at køre dem ud af huset, selv når der er hård vinterfrost, fordi de har indtaget alkohol. Kun ved at bede og give sit liv til Jesus kan man se vejen ud af denne afgrund. Faldet kommer som en velsignelse, nogle gange er du nødt til at falde dybt. Vi har en klient, der har været i Brukna Mount Blessing Community og deltaget i Minnesota-programmet. Han var begyndt at leve et selvstændigt liv igen, men har fået tilbagefald. Nu er han sammen med os. En dag kørte vi sammen i bilen, og han viser mig, hvad han har købt! Han er handicappet og modtager derfor kun en beskedent ydelse. I hånden havde han Bibelen, som kostede halvdelen af den ydelse, han fik for sit arbejde”, siger Agris.

Dominikanerinderne besøger Blå Kors i Kabile regelmæssigt, gennem dem modtager mænd, hvad de ofte manglede i barndommen – moderkærlighed. Nogle af mændene tog også på pilgrimsrejse til Polen organiseret af søstrene, hvilket gav dem et incitament til at vende tilbage til Gud. Efter at have været sammen med folk i kirken i en hel uge, oplever de, at de accepteres på lige fod med andre uden at nogen forsøger at minde dem om deres fortid. Det er helende. Vi går også i biografen og på museum sammen”, siger Agris.

For Agris kræver den tjeneste, som Gud har overdraget ham, meget styrke, både fysisk og åndeligt. Fritid og ferier er ord,

han ikke bruger om sit eget liv. Nogle gange melder dystre tanker sig. Men alt falder på plads, når man minder sig selv om, at det er et kald, som man ikke kan sige nej til.

Ruta husker, at de lokale fra Kabile oprindeligt var bange for, at tidligere fanger, narkomaner og alkoholikere skulle bo her. Der blev samlet underskrifter ind for at Blå Kors kom til Kabile. Agris siger: ”Nu er mine mænds image ændret, de er lige så velanskrevne som de lokale. Jeg er også motiveret af det faktum, at jeg ser mænd forandre sig. Der var en klient, der havde tilbragt mange år i fængsel; han havde en søn, som han var meget knyttet til og ville hjælpe. Det var hans motivation for at vende tilbage til livet, han fik kørekort, job og en lejlighed.”

Dainis' historie

Dainis har boet i Kabile præstegård siden 2015, hvilket han er Gud taknemmelig for. Han har fået en kontrakt på ubestemt tid, kun betinget af han skal handle ærligt. Livet i Blå Kors er hans faste støtte, og forhåbentlig et springbræt. Indtil videre er Dainis ikke sikker på, at han kan bo alene. Han er født og opvokset i Kuldiga. Han arbejdede på et hospital og på et savværk, men så gik alt forkert, fordi Dainis (som ikke benægter at det var hans egen skyld) begyndte at få problemer med alkohol. En alkoholikers liv er uberegneligt. Dainis har vandret rundt og ledt efter sæsonjobs hos landmænd.”

I 2015 var jeg nødt til at vælge mellem at være hjemløs eller ændre på noget. Jeg havde hørt om Kabile ved slutningen af året og kom for at tale med Agris. Nu starter min dag sammen med andre mænds med arbejde fra 8.00 til 17.00 med en tepause og frokost i midten. Ansvar for tidspunktet for bøn og sengetid skal vi være enige om. Ingen bliver presset, alle arbejder efter deres evner”, tilføjer Dainis.

Gud er til

Dainis far var graver på en kirkegård. I den sovjetiske æra var det ikke tilladt at nævne Guds ord til afskeden; men han havde pakket det pænt ind, og den, der var i stand til at forstå, forstod. Dette var Dainis' første kontakt med Gud, men derefter, meget tættere og mere personligt, blev han tiltrukket af, hvad de dominikanske søstre sagde. Det, han hørte, kom sammen med hans egne erfaringer, efterfulgt af en pilgrimsrejse til

Polen og en dåb, som var hans egen beslutning. På spørgsmålet om, hvorfor han ville døbes, svarer Dainis: ”Under turen til Polen blev jeg meget imponeret over at besøge helligdommene – jeg kunne simpelthen ikke glemme det. Der boede en handicappet person hos os i Kabile, som vi var nødt til at hjælpe. Han måtte undertiden skubbes i en kørestol i kirken, alt dette påvirkede) mig på en sådan måde, at jeg forberedte mig på det første skriftemål og derefter på dåben”. Hvis der er mulighed for det, tager Dainis gerne til Kuldiga for at hjælpe søstrene med at læsse brænde, såvel som for at hjælpe kirkebetjenten Pēteris, som kun kan klare store afstande i kørestol. Sammen med menigheden har Dainis også besøgt den lettiske pilgrimsby Aglona.

Gudgivne muligheder

Dainis er glad for at tale om de tjenester, han kan gøre andre mennesker, for eksempel at arbejde som varmemester i Kabiles lutherske kirke. Agris tager altid Dainis med sig, når han skal til Riga for at modtage en donation, der tilbydes af en organisation. Når han taler om at hjælpe, indrømmer Dainis: ”Gud lærer mig, at en person skal hjælpe, og at det er det vigtigste i livet. Jeg får også hjælp af præsten Vjacheslav Bogdanov, der efter forsoningens sakramente giver mig råd om, hvordan jeg kan leve videre. Jeg læste også opbyggelig litteratur, og hvis noget særligt interesserer mig, tager jeg Bibelen og læser i den alene. Hvis jeg har det svært, går jeg til skrifte eller taler med præsten. Selv når jeg går ind i en tom kirke og sidder stille, har jeg det meget bedre, når jeg går ud. Søndag føler jeg mig meget anderledes under og efter den hellige messe – jeg får viljen til at leve videre og slette alt det mørke, der tidligere har været i mit liv.”

Teksten blev bragt første gang i Kurzemes katolske bispedømmeblad december 2019.

Dainis bliver døbt påskenat i Kuldigas katolske kirke.

Alle deltager i kartoffelhøsten.

CARITAS-KOLLEKT 2020

Søndag den 30. august bliver der i landets katolske kirker optaget kollekt til fordel for Caritas Danmarks nationale arbejde. Kollekten har i år særligt fokus på at kunne give hjælp og omsorg til udsatte søfolk i dansk farvand og danske havne. Mange søfolk kommer fra fattige kår og tager arbejde på skibene for at kunne sikre mad til deres familier og skolegang til deres børn. Men livet ombord på skibene er ofte både barskt og ensomt.

Caritas Danmark arbejder derfor sammen med den katolske organisation Stella Maris (Havets stjerne), som tjener søfolk fra hele verden med praktisk hjælp, psykisk omsorg, støtte og rådgivning.

Du kan støtte kollekten via MobilePay

61100

På forhånd tusind tak for alle bidrag.

Havets migrantarbejdere

Sømændene nederst i hierarkiet er havets migrantarbejdere. En gruppe mennesker som vi meget sjældent hører om, som ofte kommer fra fattige kår og arbejder under dårlige og til tider helt urimelige forhold. At leve og arbejde isoleret ombord på et skib i flere måneder ad gangen, kan være enormt anstrengende både psykisk og fysik.

Caritas ønsker at række ud til de mest udsatte med hjælp, støtte og omsorg, og derfor samler vi i år ind til vores samarbejde med Stella Maris i Danmark.

MARIA KRABBE
HAMMERSHØY,
GENERALSEKRETÆR
I CARITAS DANMRK.

“

Tak for jeres besøg på vores skib og for at give os nogen at tale med. Der er meget ensomhed og kedsomhed ombord, men jeres besøg løfter vores humør. Må Gud velsigne jer!”

Sømand Donovan Sarmiento Nepomuceno

Sidste år mødtes Maria Krabbe Hammershøy med den nationale chef for Stella Maris UK Martin Foley i København.

Den katolske kirkes sociallære i en nøddeskal

"Jeg har valgt at engagere mig i Stella Maris af flere årsager – dels er det et virkelig vigtigt hjælpearbejde for vores medmennesker på skibene og deres familier. En stor del af dem er katolikker og langt væk fra familie og deres lokale kirke – de er ofte meget troende og har et stort behov for os. Desværre har der ikke været arbejdet med Stella Maris i mere end 50 år i de nordiske lande. Danmark er verdens 5. største søfartsnation, og naturligvis skal vi som Katolikker i Danmark/Norden støtte og hjælpe vores brødre og søstre på skibene og deres familier. En af de smukkeste ting ved den katolske kirke er sociallæren. Den er essensen af alt vi tror og arbejder for. Stella Maris arbejder 100 procent med denne sociallære. Stella Maris er den katolske kirkes sociallære i en nøddeskal.

Sømændene har et enormt behov for at have kontakt til andre end deres kolleger. Én de kan være fortrolige med og som er der for deres skyld. De er ofte nederst i hierarkiet og har også behov for menneskelig omsorg. Arbejdet med Stella Maris er utroligt smukt. Meget simpelt og meget givende."

- DAVID NOVAL

David Noval (I midten) er en af de tre danske frivillige, som allerede har været på kursus hos Stella Maris i Skotland.

Giver virkelig meget mening

Stine Rørbæk Møller er en af drivkræfterne bag Caritas Åben Rådgivning. Hun er et engageret menneske, hvis hjerte banker for at hjælpe andre. Hun har derfor også meldt sig som en af de frivillige initiativtager til Stella Maris i Danmark.

"Arbejdet i Stella Maris giver så meget mening for mig, både som socialrådgiver og som privatperson. Det giver mig mulighed for at nå ud til en gruppe mennesker, der i deres dagligdag lever et isoleret, ofte ligefrem marginaliseret liv. Mange sømænd binder sig til at blive ombord i op til næsten et år, har meget lidt privatliv og ikke altid lige gode muligheder for at kommunikere med familien derhjemme.

Stella Maris går ombord og møder sømændene dér hvor de lever og tilbyder dem et afbræk i hverdagen; måske et simkort, så man kan ringe hjem, måske et lyttende øre eller hjælp til at løse et problem. Eller bare et medmenneske, der kan fortælle, hvor man er i verden, og hvem der lever her.

Arbejdet med Stella Maris er utroligt givende for man møder helt almindelige mennesker, der lever ualmindelige liv – og som oftest med et smil på læben. På mit besøg i Skotland tidligere i år, spurgte vi en filippinsk mand, hvorfor han havde udholdt en virkelig svær arbejdssituation i syv år. Han trak på skuldrene og sagde "jeg elsker min familie – de har brug for pengene". Jeg tager hatten af for ham og for andre, der gør det samme. Han sætter mit eget privilegerede liv i perspektiv og viser mig, hvor meget jeg har at være taknemmelig for, fortæller Stine.

Kærligheden kan ikke købes, den må vokse i os

Refleksioner over de kloge og de ukloge brudepiger.

Tekst: Diakon Ole Andreas Lundsteen

PRÆDIKEN Scenen med de ti brudepiger har i hele kunsthistorien været et yndet motiv. Lignelsen har sin rod i den jødiske bryllupsceremoni. Både i romantikken og gotikken bruges dette motiv ofte og især ved mariaportaler. Både de kloge og mindre kloge har givet beskueren mulighed for at identificere sig selv.

Dog, dagens evangelium handler ikke om brudepiger, men om Menneskesønnens komme og vore egne forberedelser til denne dag.

Ti brudepiger gør sig rede til at hente brudgommen og føre ham til bruden. De tager olielamper med. Disse har en kort brændetid. De må hele tiden fyldes med olie, så de kan brænde i længere tid.

Brudepigerne venter formentlig i brudens hus. Da pigerne nu hører, at brudgommen kommer, gør de lamperne i stand. Da først opdager de ukloge brudepiger, at de ikke har taget olie med. Deres lamper kunne derfor kun brænde i et kort stykke tid.

At leve klogt eller uklogt

Måske ville de ukloge brudepiger først tænde deres lamper, når de hørte råbene, at brudgommen var på vej. Det er et billede på, at disse piger lever tankeløst og ikke kan varetage deres opgave. Lamperne er ikke gjort i orden i tide.

De kloge brudepiger har forberedt sig omhyggeligt til festen, de andre er lunkne og halvhjertede.

Modsætningen mellem klog og uklog er

”

De brændende lamper er et symbol på den indre glæde, der begejstrer de mennesker, som hører evangeliet og følger Jesus. Også vi tænder et lys hjemme eller i kirken.

Lignelsen om de ti brudepiger

Matt. 25.1-13- 21. alm. uge.

Da skal Himmeriget ligne ti brudepiger, som tog deres lamper og gik ud for at møde brudgommen. Fem af dem var tåbelige, og fem var kloge. De tåbelige tog deres lamper med, men ikke olie. De kloge tog både deres lamper med og olie i deres kander. Da brudgommen lod vente på sig, blev de alle sammen døse og faldt i søvn. Men ved midnat lød råbet: Brudgommen kommer, gå ud og mød ham! Da vågnede alle pigerne og gjorde

typisk for Jesu lignelser. F.eks. den kloge og ukloge mand, der bygger sit hus på henholdsvis en klippe eller på sand.

Dumhed kan være en magt, som forvirrer forstanden. Men de kloge brudepiger er dem, der lader sig lede af deres sunde fornuft.

I den antikke verden er det kloge og bevidste menneske altid det gode menneske, mens den ukloge er det onde menneske. I lignelsen er de ukloge brudepiger dem, der lukker øjnene for virkeligheden, mens de kloge er i stand til at se klart og handle derefter.

Er de kloge brudepiger egoistiske

Når Jesus fortalte denne lignelse, har tilhørerne nok spidset ører, dels fordi et bryllup jo altid er et festligt indslag i hverdagen, men også fordi lignelsen har et "negativt" islæt, når Jesus taler om, at de kloge brudepiger ikke vil give olie til de andre brudepiger, som ikke har mere olie. Hvorfor deler de kloge ikke deres olie? De skulle jo dele deres glæde med de andre. Er det ikke egoisme? Men Jesus bebrejder ikke de kloge brudepiger. Jesus vil med denne lignelse sige til sine tilhørere, at når man kommer til et helt afgørende øjeblik i sit liv, kan man ikke forlade sig på andre. Hvis man lever langt fra Gud, kan man ikke forvente, at andre pludseligt kan åbne ens øjne.

De kloge brudepiger siger til de ukloge, at de kan gå hen til købmanden og købe mere olie. Men har købmanden åbent så sent? Jesus ville formentlig med dette billede sige, at man ikke "bare" kan købe noget, som man aldrig før har haft i sig selv. Kærligheden lader sig ikke købe. Den må vokse i os. Vi må dagligt arbejde med den, så den kan gennemtrænge vort liv.

De kom for sent

De ukloge brudepiger står foran en lukket dør. Ved et jødisk bryllup er døren normalt åben for alle gæster, så enhver kan komme ind.

deres lamper i stand. Og de tåbelige sagde til de kloge: Giv os noget af jeres olie, for vore lamper går ud. Men de kloge svarede: Nej, der er ikke nok til både os og jer. Gå hellere hen til købmanden og køb selv. Men da de var gået hen for at købe, kom brudgommen, og de, der var rede, gik med ham ind i bryllupssalen, og døren blev lukket. Siden kom også de andre piger og sagde: Herre, herre, luk os ind! Men han svarede: Sandelig siger jeg jer, jeg kender jer ikke. Våg derfor, for I kender hverken dagen eller timen.

De vise og de tåbelige jomfruer. Skulpturer fra indgangsportalen i domkirken i Magdeburg cirka 1250. Foto: Chris73/Wikimedia Commons.

I den jødiske tradition er den lukkede dør et udtryk for, at man har forpasset en begivenhed.

Matthæus beretter i Jesu lignelse om den kloge mand, der bygger sit hus på en klippe. For Matthæus betyder et kristent liv ikke kun, hvilke ideer man følger, men hvordan man konkret opfylder Jesu ord i dagligdagen. Tro og gerning hører sammen.

De brændende lamper er et symbol på den indre glæde, der begejstrer de mennesker, som hører evangeliet og følger Jesus. Også vi tænder et lys hjemme eller i kirken.

Ord og gerning

I lignelsen bliver kanden med den nødvendige olie vigtigere end selve lampen. Evangelisten betoner også her, hvor vigtigt det

er at omsætte ord til gerning. De ukloge kristne lader sig begejstre af Jesu budskab, men olien slipper hurtigt op. I slutningen af denne lignelse hører vi, at kun de kan deltage i bryllupsfesten, som er forberedt på, at der vil opstå diverse prøvelser, og som klogt har indstillet sig på en mulig forsinkelse af brudgommens komme.

Man kan også sige, at gæsterne ikke kun har pyntet sig til fest, men at de også beredvilligt og tålmodigt har varetaget hverdagens opgaver og pligter. Netop derfor er de beredt, da brudgommen melder sin ankomst. Sammen med ham kan vi gå ind i bryllupssalens strålende herlighed, hvor alle de små jødiske olielamper er udtjente.

Min Kirke
skal også
formidle
troen
til børn og
unge,
så de har den
med i deres
hverdag

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

[katolsk.dk/
ungkirkeskat](http://katolsk.dk/ungkirkeskat)

Antvorskov Klosters jubilæum

For 850 år siden blev Nordens første johanniterkloster grundlagt.

Tekst og foto: Helge Clausen

HISTORIE Når man kører ad motorvej E20 fra Storebælt mod København, ser man på venstre side ved Slagelse nogle ruiner på en skrænt. Det er de synlige rester af Nordens ældste og største johanniterkloster, Antvorskov. Som alle andre katolske institutioner ophørte dets oprindelige virksomhed på reformationstiden.

Johaniterordenen er måske ikke så kendt mere. Den har siden ca. 1530 været kaldt Malteserordenen. Dens forhistorie begynder omkring 1048, hvor nogle handelsfolk fra Amalfi i Italien begyndte at pleje syge pilgrimme i et hospits tæt ved Gravkirken i Jerusalem. Hospitset, som var indviet til Johannes Døberer, blev ledet af den salige Gérard (ca. 1040 – 1120), der regnes for ordenens grundlægger og første stormester. I 1113 godkendte pave Paschalis II ordenen, hvis militære medlemmer – ridderne – snart begyndte at beskytte pilgrimme i Det Hellige Land.

I takt med muslimernes ekspansion måtte ordenens hovedkvarter flyttes længere væk fra Jerusalem (Rhodos 1310-1522, Malta 1530-1798). I det meste af Europa blev der bygget johanniterklostre, alle med hospitser. I 500 år var ordenen også en betydelig flådemagt i Middelhavet og deltog i forsvaret af det kristne Europa. Ordenens motto *Tuitio fidei et obsequium pauperum* (Forsvar for troen og tjeneste for de nødlidende) stammer fra 1400-tallet og angiver dens to formål. I 1798 fordrev Napoleon ordenen fra Malta, og i 1834 blev et nyt hovedkvarter oprettet i Rom, hvor ordenens stormester og ledelse fortsat befinder sig. Ordenens ejendomme i Rom er eksterritoriale, og den anerkendes folkeretsligt som en selvstændig nation, har permanente observatorer i bl.a. FN og WHO og diplomatiske forbindelser med 108 lande.

Grundlæggelsen

Der er ikke bevaret noget skriftligt om, hvornår johanniterne kom til Danmark. Franciskaneren Peder Olsen (ca. 1490-ca. 1570) har i sine samlinger af historiske informationer en kronologisk liste over vigtige begivenheder, hvor han har skrevet, at klosteret blev grundlagt i 1170 af kong Valdemar den Store og biskop Absalon af Roskilde: 1170 *fundatur Antvorskov a*

Waldemaro I. & Absalone Episcopo Roskildensi. Dette årstal regnede man med i lang tid, men nutidens historikere argumenterer for, at grundlæggelsen allerede fandt sted i 1160'erne.

Da Valdemar den Store blev konge i 1157, indledtes en længere periode med et stærkt kongedømme. Absalon var biskop af Roskilde fra 1158-1192 og Eskil ærkebiskop af Lund 1137-1177. En strid mellem Valdemar og Eskil medførte, at Eskil måtte tage til udlandet, hvor han bl.a. opholdt sig i Paris og var på pilgrimsrejse til Jerusalem i 1164. Senere det år kunne han vende tilbage til Danmark og blev forsonet med kongen. I udlandet kan Eskil have mødt johanniterne og i Jerusalem kan han have talt med ordenens stormester Gilbert d'Assily. Da Eskil var stærkt interesseret i at få nye ordener til Danmark, lyder det sandsynligt, at han traf de fornødne aftaler om, at johanniterne kunne etablere sig her. Ved hjemkomsten kunne forsoningen med kongen besejles med et fælles projekt, som både tilgodeså kirkeligt-karitative og militære opgaver.

Den afdøde svensk-danske katolske historiker Tore Nyberg og andre historikere argumenterer på denne måde og mener, at grundlæggelsen i Antvorskov skete ca. 1164, måske lidt senere, men senest 1170. Initiativet var Eskils, Absalon gav som lokal biskop tilladelse og Valdemar donerede de fornødne ressourcer (landområde og indtægter).

Klosteret var indviet til Treenigheden, Jomfru Maria og Johannes Døberer.

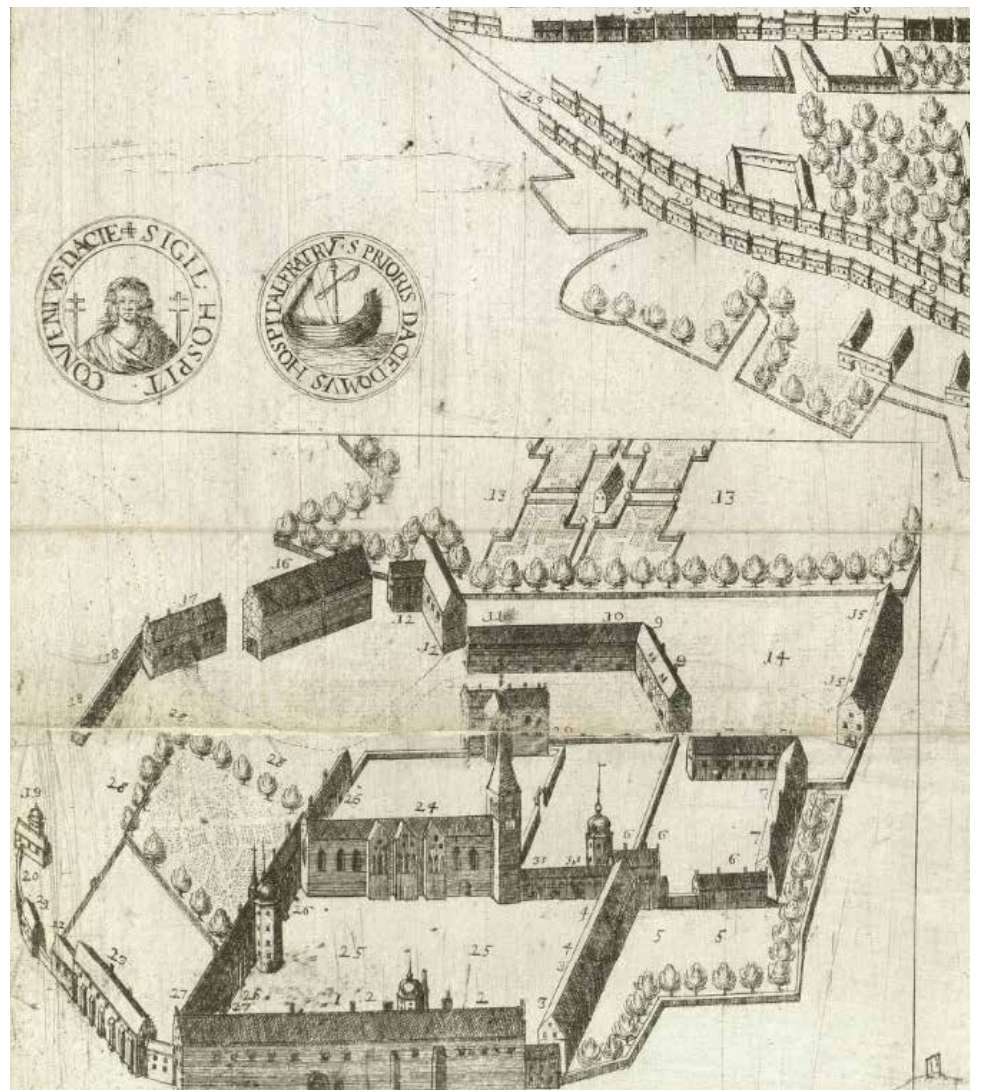
Udbredelse og udvikling

I løbet af middelalderen etablerede johanniterne sig seks steder i Danmark. Foruden Antvorskov var det i Odense (1280), Viborg (1284), Ribe (1311), Horsens (mellem 1360 og 1390) og Dueholm Kloster i Nykøbing Mors (ca. 1370). Desuden var der i kortere perioder johanniterhuse i Nyborg, Svenstrup ved Ringsted, Lund og Maskenholt på Rügen.

Fra Antvorskov blev ordenen udbredt til Sverige: Eskilstuna (ca. 1170), Stockholm (1334), Köpinge på Øland (1469) og Kronobäck nord for Kalmar (1479). I Norge blev der før 1177 oprettet et kloster i Værne ved Moss. Klosteret i Antvorskov var ordenens hovedsæde i Norden, som udgjorde provinsen Dacia. Ordenen indtog en stærk stilling i Norden, idet kongerne i de tre lande næsten altid støttede den og gav den privilegier. Den 26. maj 1505 bekræftede et papebrev, at alle klostre i Dacia skulle have de samme privilegier som Antvorskov.

Hvert kloster blev ledet af en klosterprior, der havde en kirkeprior under sig, som havde ansvaret for kirken og dens drift. Navnene på godt 20 priorer i Antvorskov er kendte. Mange af dem havde sæde i Rigsrådet.

Pave Leo X tillod 8/12 1516 prior Eskil Thomesen at bære pontificalier, hvilket kan ses på hans gravsten (nu delvist ødelagt). Det betød, at han bl.a. måtte bære mitra, stav og ring, som abbeder også ofte måtte, og desuden kunne han udføre visse biskopelige funktioner, der ikke krævede bispevielse.

Antvorskov Kloster. Kobberstik fra resens Atlas Danicus – også kaldet Resens Billedatlas 1677. Foto: Wikipedia.

Ved reformationen blev det forbudt at optage nye medlemmer. Sammen med de lutherske restriktioner blev det begyndelsen på enden for johanniterne i Danmark. Prior Eskil Thomesen bekæmpede det lutherske, så godt han kunne. I 1580 byggede Frederik II hele klosteret om til slot, og der var strenge straffe for fortsat at kalde det kloster. Kronen solgte 1774 det hele på en auktion til en privatmand, og bygningerne blev nedbrudt. Det er måske herfra, inspirationen er kommet til den overskrift, der står på en af informationstavlerne fra de kulturelle myndigheder i Slagelse: "Fra internationalt magtcenter til genbrugte mursten"? H.C. Andersen legede som skoledreng på ruinerne, som han kaldte "min barndoms Pompeji". Ca. 1830 valgte man at tildække de resterende murrester med jord.

Ruinerne

De ruiner, man kan se i dag, er kun en brøkdel af klosteret, som var Nordens største johanniterkloster. Der har været foretaget flere større arkæologiske udgravninger, som har frilagt ruinerne, men som kun sporadisk har afsløret omfanget af resten af klosteret. De øvrige bygninger, som sammen med kirken har udgjort et firfløjet anlæg, har ligget ovenfor ruinerne, hvor der nu er skov. Klosteret har haft en god beliggenhed ved hovedlandevejen mellem Storebælt og København. Johanniterklostre blev ofte anlagt i nærheden af en større by, hvilket også er tilfældet her ved Slagelse.

De synlige ruiner er hovedsageligt fra omkring 1200 og er blandt de første muretsbygninger i Danmark. Man ser en ca. 20 m lang mur og to større bygninger med mure i op til 4-5 meters højde. Den ene bygning måler 7 x 13 meter og har været hvælvet, og den anden er 8 x 15 meter med en høj kælder og mindst en etage mere. I et hjørne af den øverste etage har der været et toilet (en "hømmelighed"), og rummene har været opvarmet med et varmluftanlæg

(hypocaust). Desuden er der en udbygning på 5 x 4,5 meter. Det kan være vanskeligt at identificere de enkelte bygninger i et johanniterkloster, da ordenen ikke har en generalplan for, hvordan et kloster skal indrettes, sådan som det er tilfældet med andre ordener. Arkæologerne gætter på, at disse rum kan have været anvendt til hospital, måske også spisesal, og det mindre rum kapel.

... men der er mere ...

Klosterkirken, der mælte 62 x 13 meter, var den femtestørste kirke i landet, kun overgået i størrelse af domkirkerne i Århus og Roskilde, Vor Frue Kirke i København og klosterkirken i Mariager. Bygningsdele og inventar er blevet spredt efter reformationen: En kirkeklokke fra 1490 har siden 1817 været i Vor Frue Kirke i København, et par ægyptiske stensøjler står foran kirkegården i Korsør, en ottekantet søjlekapitel er blevet døbefont i Sankt Peders Kirke i Slagelse, som også har nogle korstole. Der findes en del fragmenter af gravsten fra kirken. På Nationalmuseet har man fra Antvorskov klosterkirke bl.a. Danmarks største alterkalk samt flere andre kalke og patener. Desuden er der bevaret en del segl fra klosteret og dets priorer.

Besiddelser og økonomi

Antvorskov havde omfattende godsbesiddelser i det meste af Danmark, især på Sjælland. Man regner med, at klosteret ejede op til 6.000 tønder land, hvilket gjorde det til det næststørste i landet, kun overgået af cistercienserklosteret i Sorø. Meget af det var doneret af adelige i forbindelse med, at de på deres gamle dage indgav sig i klosteret. Dette var en udbredt praksis, også hos andre ordener.

Næsten fra begyndelsen fik johanniterne en fast indtægt til deres virksomhed i ind- og udland: Valdemar den Store indførte en årlig skat på 1 penning fra alle husstande til dem **Fortsættes side 10** ►

Antvorskov klosterruin.

Årets valfart til Pindstrup

Valfarten til Skt. Mikæls Kirke i Ringsø ved Pindstrup afholdes lørdag den 5. september

JUBILÆUMSVOLFART Det er en gammel tradition, at landets polakker og især polakker bosiddende i Jylland valfartede til den kirke, som herboende polakker byggede. De indsamlede mellem 6.-8.000 kr. Fra Pindstrup Mosebrug fik de gratis tømmer, og det meste af arbejdet udførte de selv. I år fejres 90-års jubilæum for kirkens indvielse, der fandt sted 2. påskedag den 21. april 1930. Kirken er nyrestaureret og bragt tilbage til den oprindelige tilstand. I denne anledning bliver der tilrettelagt en udstilling om 'Skt. Mikæls Kirke fra begyndelsen indtil vore dage'.

"Vi udtrykker vores store taknemmelighed til vore polske forfædres vidnesbyrd om deres tro og hengivenhed. De vidner for os om det, der engang kendetegnede hele det polske folk på egnen og i hele Jylland", siger valfartspræst pater Herbert Krawczyk SJ: "Samtidig takker vi Gud for den hellige pave Johannes Paul II, hvis 100-års fødselsdag var den 18. maj. Pandemien gjorde det umuligt at fejre disse

begivenheder særskilt".

Programmet for valfarten, som i år afholdes i en meget beskåret udgave på grund af coronapandemien, og holdes under overskriften 'Eukaristi – menneskets styrke i Kristus', er:

- Kl. 14.00: Udstilling af sakramentet, stille tilbedelse, lejlighed til skriftemål (i kirken)
- Kl. 14.30: Sakramental velsignelse (i kirken)
- Kl. 14.30: Udendørs festmesse, afsked og udsendelse
- Kl. 16.00: Velsignelse af skulpturen Skt. Michael i forbindelse med 90-årsdagen for kirkens opførelse.

Bemærk, at pga. pandemien vil Skt. Michaels hus og køkkenet være lukket, ligesom der ikke vil være fællesspisning og kaffe/the. Messen slutter således valfarten.

Pater Herbert Krawczyk SJ oplyser, at valfartsarrangørerne vil sørge for håndsprit. Valfartsdeltagerne opfordres til evt. at medbringe mundbind.

NM

Dette års valfart til Skt. Michaels Kirke i Ringsø ved Pindstrup markerer 90-året for kirkens opførelse.

AFLYSNING Grundet coronakrisen ser TRO & LYS sig desværre nødt til at aflyse vores store 50 års jubilæumsfest 12. september i Sankt Therese Kirke og menighedssal. Alt godt Inge Switon-Rønnow

Repræsentanter for Tro og Lys i Danmark med bevægelsens flag.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Organist i 40 år

Sådan kender vi ham – livsglad, sprudlende og med stort musikalsk overskud.

Tekst: Klaus Munk-Nielsen (sanger i Skt. Ansgars Kirkes kor)

JUBILÆUM Rolf Tönshoff har i august i år 40-års jubilæum, som organist i vores domkirke – Skt. Ansgars Kirke i Bredgade. Det har været en stor glæde for menigheden og vort bispedømme at nyde Rolfs sprudlende musikalske som orgelspiller, og ligeledes hans passion for især den gregorianske korsang. Rolfs virtuose og stilsikre orgelspil kombineret med hans glimrende liturgiske overblik har gjort, at messerne altid har fået et levende og sikkert musikalsk akkompagnement.

Jeg husker selv, at jeg som 15-årig dreng oplevede, at Rolf Tönshoff afløste sin svoger Erling Rasmussen på organistposten, og som senere sanger i koret i en menneskealder, har jeg med glæde sunget under Rolfs ledelse både ved de latinske og danske messer herunder ikke mindst Erling Rasmussens vellykkede påskemusik, messer og vekselsange.

Udover det musikalsk-kunstneriske fokus har Rolf altid elsket korets sociale dimension, og han har flere gange udtrykt, at uden kor, ønskede han ikke at være organist på "Broadway". Mange tidligere korsangere (heriblandt Rolfs ældste søn Klaus) er da også frivilligt dukket op og

sunget med i koret især til påske.

Udover selve musikken har Rolf Tönshoff således været stærk tilhænger af de talrige korfester, som er blevet afholdt bl.a. hos Rolf selv, hvor Rolfs trofaste liv – Annemarie – traditionelt har disket op med sine fantastiske vintersupper og efterfølgende kageorgier. Ved korfesterne demonstrerer Rolf en særlig evne for uden noder, men til gengæld under indtagelse af flere glas snaps, at kunne spille klaver til et stort set alle drikkeviser i alle tonearter til morskab og højnelse af den almindelige festlighed.

Det har i den forbindelse også været en fast tradition med en årlig "Helligtrekongers præste- og kormiddag" i Skt. Ansgars Kirke, hvor Ulla Elmkvist beredvilligt har arrangeret maden senest i år, hvor det foregik i Ullas hyggelige lejlighed øverst oppe i bygningen. Ved disse festligheder er også det festlige "Halleluja-ja-ja-ja og SKÅL", blevet afsunget – endda med præstelig accept og smil på læben. Korfesterne har også ført koret ud i selv at få erfaringer i ølbryggeriets kunst (som jo historisk også hænger godt sammen med den gregorianske munkesang). Ligeledes

har koret afholdt fester med indledende ridning i Dyrehaven samt inspirerende sangstudier hos "Bakkens sangerinder". Ved denne lejlighed rødmede Rolf dog, da sangerinderne fra scenen udbragte en skål for "Rolf og hans proselytter".

Koret har årligt givet koncerter i Skt. Ansgars Kirke på kulturnatten, vi har deltaget i valfarter og endda rejst til det internationale gregorianske seminar i Trondhjem for år tilbage. Et musikalsk og åndeligt højdepunkt var det, da Rolf samlede og dirigerede "Pavekoret" i forbindelse med pave Johannes Paul II's besøg i Danmark i

Rolf Tönshoff i aktion til fastelavnsmesse.

1989. Johannes Paul II, som var særdeles glad for musik, og utrolig karismatisk og nærværende overfor alle mennesker han mødte, kom ved messens afslutning på Åsebakken over til koret og takkede Rolf personligt med håndtryk, og glæden hos Rolf blev ikke mindre ved, at det endda var Rolfs egen fødselsdag – nemlig den 6. juni – bedre fødselsdagshilsen fås ikke!

En særlig udfordring for Rolf blev dette års påske, hvor hverken kor eller menighed kunne deltage pga. den rædselsfulde corona. Her sad Rolf alene musiker på pulpituret og sørgede for, at liturgien musikalsk set kunne gennemføres og streames ud til de mange troende, som kun kunne følge den righoldige påskeliturgi hjemme i stuerne foran computerskærmene, medens kirkebænkene stod foruroligere tomme.

Ved messen 2. august i år blev Rolf Tönshoff takket af både ceremonimester Martin Ryom og pastor Jan Hansen for sit mangeårige virke med en stor, smuk buket blomster, og menigheden bifaldt hyldesten varmt med flere gange applaus til organisten, som har været kirkens både dygtige, stabile og muntre orgelspiller under så mange forskellige præster i de forløbne 40 år.

Stort tillykke Rolf og stort tillykke Skt. Ansgars Kirkes menighed!

► Fortsat fra side 9

(huspenning), hvilket blev bekræftet af kongerne i 1244, 1441, 1473 og 1476. Man samlede løbende ind til ordenens arbejde i Det hellige Land.

Forsvare troen, hjælpe de syge

Johannitterne var inddelt i tre klasser: Riddere, præster og sygepassere. Der er kun bevaret lidt om antallet af ordensmedlemmer. Der har nok kun været få riddere i Danmark, og nogle af dem gjorde sikkert tjeneste under korstogene. I 1417 fik prio-

ren af Dacia, Hemming Laurentzen, tilladelse til at optage seks riddere. I 1507 note-rede stormesteren, at der ingen riddere var i Dacia. Meget tyder på, at johannitterne fra Antvorskov var involverede i kong Valdemar Sejrs korstog til Estland i 1219. Det var under dette korstog, Dannebrog angiveligt dalede ned fra himlen under et slag i Tallinn i Estland. Det er meget muligt, at dette flag var kraftigt inspireret af Johannitterordenens banner, et hvidt kors på rød baggrund, som kan have været bragt med til Estland.

Der er ikke bevaret mange efterretninger

om hospitalsvirksomhed i Antvorskov, men i alle johanniterklostre var der hospitaler. Man ved dog, at man i Antvorskov, Ribe, Horsens og Dueholm også tog sig også af spedalske. Sygepasserne anvendte bl.a. lægeurter. I Antvorskov blev der i 1964 fundet lægeurter, som blomstrede, efter at en del jord var blevet flyttet året før. Nogle af klo-strene havde også skoler, bl.a. i Antvorskov, Odense, Dueholm. Således indgik johannitterne i den omfattende sundhedsmæssige, sociale og kulturelle indsats, som blev båret af Den katolske Kirke i middelalderen.

Jubilæet

Malteserordenens skandinaviske Association havde planlagt at markere 850-års jubilat ved sit årskapitel i København i august 2020, men på grund af virussituationen, er det blevet udskudt til 2021.

Lysets engle går med glans

Klosterkirken på Åsebakken har fået to nye værneengle.

Tekst: Lisbeth Rütz

KIRKEKUNST ”Lysets engle går med glans”, sagde Hans Jensen, bestyrelsesformand for Sankt Benedikts Stiftelse, med en let omskrivning af Ingemanns klassiker, da han den 10. august præsenterede to store nye vinduer med glasmosaikker af engle i klosterkirken på Åsebakken. De to engle, der nu er installeret i koret, er med til at løfte sindet i et kirkerum, som med Hans Jensens ord ”kalder på stilhed, bøn og andagt”.

”I overført betydning ser jeg de to glasmosaikkers engle som Vor Frue Klosters værneengle, hvilket giver dem en særlig aktualitet i denne coronatid”, sagde Hans Jensen.

Benediktinerinderne på Åsebakken ønskede, at mosaikkerne skulle forestille to engle – én på hver side af altret, og den fynske kunstner John Frans blev valgt til udsmykningsopgaven. John Frans har i kraft af sin baggrund en særlig følsomhed over for denne opgave. ”Mine billeder handler om lyset og vil til stadighed handle om lyset, set fra både en optisk og en åndelig synsvinkel”, skriver han på sin hjemmeside. John Frans har haft en katolsk opvækst, hvilket også har sat spor i hans kunst. ”Den katolske opdragelse er blevet tilbage, ikke som fundamentalistisk overbevisning om rigtigheden af visse doktriner, men som en optagethed af eksistentielle problemstillinger, der grundlæggende er religiøse, og som en følelse af etisk forpligtelse”, skriver forfatteren og kritikeren Palle Juul Holm om hans kunst. John Frans påtog sig udsmykningsopgaven i håbet om, at to engle ville slå sig ned i hans indre. Det har været et kapløb med tiden at få mosaikkerne færdige, da John Frans er syg af ALS. Han har mistet taleevnen og en del af sin bevægelsesfrihed.

Englene passer på os

”Du vil altid blive husket i vores bøn dag efter dag”, sagde klostrets priorinde, Ana Maria Cabral, i sin tale til John Frans. Hun mindede om, at ethvert menneske har en værneengel og at troen på engle er dybt funderet i Bibelen. Som eksempler citerede hun Salme 103: ”Pris Herren, I hans engle, I stærke krigere, der udfører hans befaling i lydighed mod hans ord” og Salme 91: ”For han vil give sine engle befaling om at beskytte dig på alle sine veje”.

Da John Frans havde tegnet glasmosaikkerne, blev den tekniske udførelse med fremstillingen af mosaikken betroet til glasmageren Per Steen Hebsgaard – kendt under navnet ”doktor Glas”. Hebsgaard har 50 års erfaring i at arbejde med glas. Utallige gange har han restaureret kirkeruder eller fremstillet glasmalerier/mosaikker i samarbejde med mange anerkendte danske kunstnere.

Han har samarbejdet med fx Nis Schmidt, Tróndur Patursson, Svend Wiig Hansen, Per Kirkeby, Bjørn Nørgaard, Svend Hausten Mikkelsen, Maja Lisa Engelhardt m.fl. Maja Lisa Engelhardts glasmalerier kan ses i Sankt Mariæ Kirke på Frederiksberg.

Et helt nyt kirkerum

Åsebakkens mange venner har noget at glæde sig til, når kirkerummet skal tages i brug igen. Det før så mørke og indelukkede rum, der p.t. er helt tomt, er holdt helt i hvidt og har fået højere til loftet. Mellemvæg og paneler er fjernet, og rummet har fået en helt ny karakter, der får det til at syne mange gange større. Hermed har søstrene og deres gæster fået en værdig ramme for klostrets tidebønner og liturgi.

John Frans er en meget alsidig kunstner,

De to nye glasmosaikker i klosterkirken på Åsebakken er tegnet af kunstneren John Frans. Fotos: Lisbeth Rütz og Hans Jensen.

der har arbejdet i forskellige materialer, primært med oliemaleri, men også med akvareller og tuschtegning. Han var tidligere aktiv i kunstnersammenslutningen Grünhorse – en gruppe fynske kunstnere, der med mellemrum lavede fællesudstillinger. I 2007 lavede han en glasmosaik på 10 m²

belyst af 6.000 lysledere til Odense Teaters restaurant. I mosaikken, der signalerer fest og farver, anes et sejlskib i det fjerne. I 2008 udførte han som udsmykningsopgave for Energi Fyn et 20 m² stort oliemaleri til Energi Fyn med stor intensitet i varme, gule farver.

Martyriet er relevant – også i dag

Indtryk fra årets Haraldstedvalfart

VALFART ”Kristustroen virker til at blive mere og mere adskilt fra dagliglivet. Når vi vover os ud i at tale om tro, ender vi som regel i noget abstrakt; men uden at pege på den Korsfæstede forstår vi ikke, hvor stor en kærlighed, der er blevet os givet”. Det sagde sognepræst Mette Marbæk Johansen i sin velkomst til de omkring 60 pilgrimme, der trods tropisk varme deltog i årets valfart til Haraldsted. Valfarten startede i Haraldsted Kirke, hvor sognepræsten lagde ud med en refleksion om, hvor meget eller hvor lidt et begreb som at aflægge vidnesbyrd siger danskerne i dag.

”Gud har ikke givet os en fej ånd, men en ånd med kraft og kærlighed”, sagde Mette Marbæk Johansen, der talte om tidens frygt for at vidne om Kristus. ”Men frygt er ikke bare noget negativt. Frygt er også bevidstheden om, at der er noget, der skal passes på. Guds frygt er en smuk ting i menneskets liv. Det er en bevidsthed om, at der er noget, som er os givet”, sagde Mette Marbæk Johansen, der talte om, at Gud har givet os en ånd med kraft, kærlighed og besindighed.

Efter andagten vandrede pilgrimmene

over markerne ud til kapelruinen, mes de bad rosenkransen og sang. I kapelruinen, som ligger på det sted, hvor Knud Lavard efter traditionen blev myrdet, blev der fejret messe. I sin prædiken tog biskop Czeslaw

Processionen på vej gennem markerne ud til kapelruinen, hvor der blev fejret messe.

tråden op. Han prædikede om vidnesbyrdets nødvendighed og tog udgangspunkt i, at martyr betyder vidne. De færreste af os kaldes til at aflægge så blodigt et vidnesbyrd som Knud Lavard; men alligevel er begrebet relevant for os alle.

”Det anses for politisk ukorrekt at forsvare kristen tro. Mageligheden kan hindre os i at aflægge vidnesbyrd. En rodfæstet tro kan afløses af tilpasning til omgivelserne. Vi vil gerne dele vor tro – men afholdes måske fra det af frygt for ikke at passe ind i tiden. Men som kristne skal vi vidne om vores kærlighed til Kristus. Dette sindelag må vi prøve at tilegne os. Martyrerne kendte ikke til frygtsomhed – deres tilknytning til Kristus anså de for det største gode. Der er ofte en

tendens til at martyr ligger os fjernt i tid og sted. De gør måske ikke så meget indtryk på os; men desværre er martyriet i dag en hård realitet for mange kristne”, sagde biskop Czeslaw.

Efter messen vandrede pilgrimmene ud til Sankt Knud Lavards Hus, hvor der traditionen tro var afslutning med sakramental velsignelse. Dagen blev afsluttet med forfriskninger og hyggeligt samvær i haven med mulighed for at genopfriske gamle venskaber og få nye. En stor tak til Ruth og Maria for gæstfrihed i Knud Lavard Huset og mange års trofast medvirken til valfarten.

LR

”Det er med stor glæde, jeg byder jer velkommen til valfart her i Haraldsted Kirke”, sagde sognepræst Mette Marbæk Johansen til biskop Czeslaw i Haraldsted Kirke.

Tillykke til David!

Vi er blevet en diakon rigere.

DIAKONVIELSE Trods varmerecord var alle 140 tilladte siddepladser i Sankt Ansgars Kirke besat, da David Noval søndag den 16. august blev diakonviet. Han var omgivet af sin store familie, og mange af sognebørnene fra Lolland-Falster havde taget den lange tur til København for at opleve denne store dag sammen med David.

”Vi skal ikke vende verden ryggen, men have ambitioner om, at Guds kærlighed skal stråle ind i verden”, sagde biskop Czeslaw i sin prædiken om de nye udfordringer, der venter den 50-årige David.

David kommer fra en meget aktiv katolsk familie og var i mange år aktiv i DUK. Han har været medlem af menighedsrådet i Nykøbing Falster og er pt med i bestyrelsen for den skandinaviske Lourdesvalfart.

David blev diakonviet efter fire års deltidstudier i teologi, som han har passet samtidig med sit arbejde som driftschef på Boligkontoret Danmark. Han har studeret på St Mary's Oscott College i Birmingham, der er et af de tre katolske præsteseminarier i Storbritannien.

Der er nu 12 permanente diakoner i Danmark. Seks af dem hører ind under bispedømmet København, én – Baudouin Willocx i Vejle hører ind under præmon-

stratenserordenen og fem hører ind under den kaldæiske kirke.

På seminariets side fortæller David om sin vej til diakonkaldet: “ Den første person, jeg måtte tale med mit kald om, var selvfølgelig min kone. Jeg husker, at jeg var

David Noval på vej ind i kirken til diakonvielsen. Foto: Lisbeth Rütz.

meget nervøs over, hvad hun ville mene om dette. Heldigvis sagde hun uden tøven, at hun syntes, det var en god idé. Så kunne jeg gå hen og tale med min sognepræst om det. Han ringede øjeblikkeligt til vores biskop, og så var processen i gang. Efter nogle få samtaler mere med biskoppen og de andre præster accepterede biskoppen mig til diakonuddannelsen. Efter at have studeret i nogen tid i Tyskland kom jeg så i forbindelse med Oscott, hvor jeg blev modtaget med

åbne arme”.

David Noval kommer fra Sankt Josefs Sogn, der i udstrækning er et af de største katolske sogne i Danmark. Det omfatter tre sognekirker i Nykøbing F., Maribo og Nakskov. Sognet har tre katolske skoler og Sankt Birgittas Kloster i Maribo. Det betjenes af pastor Mariano Cardiello og pastor Kamil Brogowicz. LR

Fra venstre mod højre: generalvikar Niels Engelbrecht, biskop Czeslaw, den nyviede diakon David Noval sammen med sin bror Christian Noval, der blandt andet er sognepræst på Grønland. Foto: Martin Ryom.

Diakonembedet

Ordet diakon kommer af græsk δίακονος og betyder tjener eller hjælper. Diakoniembedet er den tredje grad af ordinationens sakramente efter biskopperne og præsterne. De vies af biskoppen med håndspålgelse. Allerede på de første kristnes tid var der en særlig diakontjeneste. I Vestkirken blev diakonatet senest i det 9. århundrede

til en overgangsfase, før man blev præsteviet. På koncilet i Trento (1545-1563) blev det forsøgt at genoplive diakonembedet; men det skete først ved Det andet Vatikanconcil (1962-1965). Paul VI genindførte det permanente diakonat i 1967.

Den første vielse med permanente diakoner var den 28. april 1968 i Köln, hvor fem gifte mænd blev viede af hjælpebiskop

Augustinus Frotz. Prædikenen blev holdt af kardinal Joseph Frings, der under 2. Vatikankoncil havde arbejdet for indførelsen af det permanente diakonat.

Permanente diakoner er ofte gift. En gift mand kan blive diakon fra han er fyldt 35 år. Det forudsætter hans hustrus skriftlige tilladelse ifølge (can. 1031/CIC). Som ugift kan man blive diakonviet fra man er

25 år. Man er da forpligtet til cølibat.

Diakoner kan assistere præsten ved messer, hvor de kan prædike og døbe. De kan også foretage vielser og begravelser og Ordets gudstjeneste, ligesom de ofte vil have kateketiske opgaver eller være aktive i forskellige former for socialt arbejde.

Kilde: *katholisch.de*

Læserne skriver

Duda – i mit navn

Den for nylig genvalgte polske præsident Duda faldt umiddelbart ikke i god jord hos Else Marie Kjerkegaard i Katolsk Orientering. Kritikken er rettet mod biskop Kozon, som udtrykte støtte til præsident Duda. Else Marie Kjerkegaards kommentarer er fuld af nedladende generaliseringer, og derfor fortjener hendes kritiske overvejelser et par bemærkninger herfra.

Det er sandt, at præsident Duda har udtalt, at under hans embede vil han ikke godkende love vedrørende homoseksuelles ret til ægteskab. Dette er i overensstemmelse med Den katolske Kirkes doktrin, som kun anerkender ægteskab mellem en mand og en kvinde. Forfatter til den fornødende artikel udgiver sig for at være retræteleder, men er det i Den katolske Kirke?

Hun berører også et emne som de antisemitiske holdninger i den polske befolkning under 2. Verdenskrig. Nu er det sådan, at der i Israel ved Holocaust museet er plantet træer ved navns nævnelse for alle dem, der reddede jødiske liv under krigen. Det er en kendsgerning, at langt de fleste træer er plantet som minde for de polske borgere, der hjalp jøderne under krigen. Det nazistiske Tyskland forbød med dødsstraf enhver form for hjælp af jøder under krigen i Polen, og lovgivningen blev håndhævet, hvilket krævede mange polske liv. Der var selvfølgelig også polakker, der angav jøder og deres polske medhjælpere; men at dømme polakkers opførsel under krigen alene på den baggrund er overdrevet og skæmmende. Alt dette ved Else Marie Kjerkegaard intet om; men det er naturligvis let at dømme og komme med færdige konklusioner.

I øvrigt blev der fremsat lovforslag sidste år i Polen om ikke at kalde de nazistiske koncentrationslejre beliggende i det dengang besatte Polen for polske koncentrationslejre, da der under krigen ikke fandtes et ”Polen”. Dette har der også været en misforståelse om i den danske presse, som ved flere lejligheder har omtalt koncentrationslejrene som ”polske” koncentrationslejre. I lighed hermed kalder man heller ikke Theresienstadt koncentrationslejrene i det nuværende Tjekkiet for tjekkiske koncentrationslejre.

Jeg selv blev dømt af de kommunistiske dommere til at sidde i fængsel i Polen i 1968 for politisk virke. Eksempelvis blev en kvinde, Ewa Kobasiewicz, dømt til 10 års fængsel for at lede en strejke i 80’erne. Hun blev dømt af dommerne hr. Finke, hr. Grzybowski og hr. Glowa, som senere i deres karrierer blev advokater, og mange andre dommere fortsatte deres dommervirke efter kommunismens ophør.

Det er netop den problematik, som den polske regering i dag vil komme til livs. Det blev udlagt i mediernes verden over som en krænkelse af retsprincipper, og derfor trak den polske regering nogle af sine reformforslag tilbage. Else Marie Kjerkegaard påberåber sig, at også EU har kritiseret den polske regering. Til gengæld har EU ikke noget imod at se bort fra de politiske domme i Katalonien i Spanien, måske fordi de er i overensstemmelse med deres forståelse af, hvad retsprincipper er.

Else Marie Kjerkegaard fremkommer også med beskyldninger om censur i et land, hvor over halvdelen af de polske medier ejes og forvaltes af tysk og amerikansk kapital. I øvrigt er det svært at diskutere, når man stilles overfor generelle og nedsættende beskyldninger, der kun har til formål at tilsmudse Duda og hans politik; men det er

en egenskab, som hun som forfatter besidder.

Else Marie Kjerkegaard slutter sit angreb med en påstand om, at den polske regering har dybe rødder i udemokratisk kommunistisk fortid. Til det vil jeg tilføje, at der er mange politikere, der på mirakuløs vis formåede at omdanne deres kommunistiske anciennitet til at være demokrater i dag, hvoraf nogle af dem sidder i EU og andre som dommere i Polen. Mange af dem fik frataget deres høje tjenestemandspensioner, betalte boliger og andre privilegier. Samtidigt indførte den polske regering under Duda socialpolitik såsom offentligt betalte børneydelser. Det er netop derfor, at Duda fik opbakning af flertallet af den polske befolkning.

Else Marie Kjerkegaard er bekymret for Den katolske Kirke og dens problemer vedrørende bl.a. seksuelle minoriteter, præstecølibat, kvinders rolle i Den katolske Kirke mv. I alt ser hun, at løsningen på disse ”problemer” er, at man bør imødekomme disse reformbevægelser. Man skal dog blot se på folkekirken i Danmark, hvor gifte præster, kvindelige præster og biskopper og vielser af homoseksuelle tillades. Men har det ført til en større tilgang af troende i den danske folkekirke? Kommer der flere til gudstjeneste af den grund? Næppe. Det fortæller blot, hvor naive og hvor forsimplede problemløsningerne er. Nogle gange er medicinen mere farlig end selve sygdommen.

Kristof Lubowiecki, 4960 Holeby

Forhenværende politisk fange i Polen under det kommunistiske styre.

Om traditioner

Jeg undrede mig, da jeg læste Regin Benners læserbrev i KO nr. 10 2020, og man kan spørge: Hvor har RB mon modtaget sin trosoplæring? Han skriver om sig selv, at han er en nylig konvertit. RB skriver: "Min sorg går på, at visse vitale bestanddele og principper fra Traditionen er smidt ud." Det er i forbindelse med en kritik af den nutidige messe ordning. Den er han ikke glad for. Men hvis han har fået den nødvendige trosoplæring, så burde han vide, at messens oprindelse er det kristne fællesmåltid Skærtorsdag aften. Om fællesmåltidet kan vi også læse hos fx Lukas 24, 30ff og i Galaterbrevet 2, 11ff. Siden aposteltiden har det kristne fællesmåltid ændret karakter – ganske meget. Som RB skriver, er tanken om Jesu korsfæstelse som et offer blevet fremtrædende, og tanken om messen som et kærlighedsmåltid trådt i baggrunden.

RB har også et par bemærkninger om kvinders medvirken ved messen. Han bruger ordet "messe piger", det korrekte ord er nok kvindelige ministranter. RB har forhåbentlig i sin trosoplæring lært, at kvinder også kan meddele i al fald to af de hellige sakramenter. Kvinder kan døbe ganske som mænd kan, og kvinder meddeler ægteskabets sakramente til deres mænd, på samme måde, som mænd meddeler ægteskabets sakramente til deres hustruer.

Endelig er Kirkens tradition en blandet sag. Pave Frans er nummer 267 i rækken, vi har haft 21 almindelige konciler, der har været et utal af lokale synoder fra Oldkirken og frem til i dag, senest er Kirken i Tyskland i gang med en stor synodal proces. Endelig har Kirken haft en mangfoldighed af teologer og helgener, som hver på deres måde har påvirket Kirkens tænkning; Thomas Aquins metode er obligatorisk pensum for præstestuderende. Pave Pius XI var opmærksom på problemet. Han skrev i sin rundskrivelse *Mortalium Animos* fra 1928: at sandhederne "obscura compluribus videri possunt", at "sandhederne for mange kan være uklare". Så traditionerne er med pavens ord uklare.

Paul Jørgensen, 2300 København S.

Kommentar til Else Marie Kjerkegaards indlæg i KO nr. 10 om reformbevægelse i kirken

Jeg har ingen forudsætninger for at diskutere den polske præsident Duda.

Men jeg vil gerne imødegå de noget skrårige holdninger, som Else Marie Kjerkegaard giver udtryk for i sit læserbrev.

1. En reformbevægelse løser ikke frafaldet i kirken, manglen på præster og hvad den katolske kirke i dag ellers kæmper med. Folkekirken i Danmark vier homoseksuelle og har mange steder åbnet op for "reformer", men det har ikke på nogen måde øget kirkegangen eller bragt mennesker nærmere Gud. Folkekirkerne står endnu mere tomme, end de katolske kirker, og var det ikke for, at staten opkrævede

skat til Folkekirken, var Folkekirken for længst død.

Man fører ikke mennesker nærmere til Gud ved at være imødekommende over for ting, man anser for usande og forkerte. Heller ikke ved at reformere Biblen i tidens ånd og f.eks. omforme Gud til hun i stedet for han, eller hvad man ellers finder på af tåbeligheder.

Reformer i kirken skal ikke komme "nedefra", fra tidsåndens kritikløse tilhængere, men fra kompetente kirkelige folk, som ikke smider barnet ud med badevandet.

2. Du bor i Danmark og må formodentlig have opdaget, at hvis du ikke har den "rigtige" mening om seksualitet, pardannelse, politik, abort og andre varme emner, risikerer du at komme i gabestok.

I skole, i politik, i ansættelse inden for det offentlige har du ikke mange chancer, hvis du ikke følger det, der lige nu er den "rigtige" mening.

Der var engang, hvor homoseksuelle, baptister, Jehovas Vidner og mange, mange andre blev sat i gabestok og forfulgt.

I dag kan folk opleve at blive forfulgt af dem, der engang selv blev forfulgt, ikke ved en fysisk gabestok på torvet, men en psykisk, fordi de i medierne (inkl. film), der altid sørger for at have den "rigtige" mening (fingeren i luften), kan blive latterliggjort eller udråbt til håbløst gammeldags, ensidige og konservative, som er vand på den sekulære vandmølle.

3. Du taler om ytringsfrihed og politisk uafhængighed i de statslige medier og hos domstolene. Det tror du forhåbentlig ikke selv på eksisterer? Det er da, om noget, virkelighedsfjernt. Du skulle forklæde dig, som Günther Walraff engang gjorde, og tage en tur ind bag kulisserne i domstolene, ministerierne, medierne og der, hvor indflydelsen har til huse. Så ville du formodentlig få ændret dit syn.

4. Du var ikke tilfreds med biskoppens ytringer i TV, så derfor kommer klicheerne: ensidigt og konservativt.

Hvad mener du så i grunden om Gud? Vi har en dejlig salme af Grundtvig: "Lovsynger Herren", nr. 3 i Den Danske Salmebog. I vers 8 står der, at Gud er enevoldskonge over alt. Utroligt, at den linje ikke er blevet "reformeret". Gud er altså ikke demokrat. Og han er konservativ nok til at være den samme i går, i dag og til evig tid.

I stedet for din angst for ytringsfriheden, de statslige mediers "uafhængighed" og lignende i det stakkels Europa, forekommer det mere relevant for kristne, at tænke over årsagen til den afkristning af Europa, vi har været vidner til efter 2. Verdenskrig. Vi ved som bekendt godt, hvem der kristnede Danmark, men hvem har afkristnet Danmark?

Lene Larsen, kirkegænger, 4100 Ringsted

Vedr. hygiejne ved messerne pga. coronavirus

Biskoppen har før samfundet åbnede delvist igen den 18. maj 2020 videregivet og anbefalet, at man følger Sundhedsstyrelsens retningslinjer for hygiejne, når man fejrer nadver, for at undgå smitterisiko i forhold til Covid-19 virus. Retningslinjerne forekommer ret enkle for en sygeplejerske.

Rundtomkring i de storkøbenhavnse kirker har jeg desværre alt for ofte oplevet, at forholdsreglerne ikke blev fulgt.

Lad mig sige det tydeligt: Som sygeplejerske kan jeg ikke forsvare at gå til nadver i Den katolske Kirke dér, hvor præsterne ikke anvender handsker.

Det minder desværre om dengang, fødselslægerne ikke mente, de behøvede at vaske hænder, når de gik fra den ene fødende kvinde til den næste. Lægerne følte sig uheldigvis allerede "rene". Da man omsider fik dem til at vaske hænder, faldt dødeligheden enormt blandt kvinderne.

I de første, store dødstal fra Norditalien i starten af marts, blev det nævnt, at 62 katolske præster var døde af Covid-19. Vi har jo ikke for mange præster i vores sekulære verden!

Det, jeg har oplevet, er præster, der lige dupper deres håndflader med lidt sprit, før de frejdigt med deres hænder berører håndfladerne hos den ene nadvergæst efter den anden, når de lægger hostien i nadvergæstens hænder. Hvis jeg nu sveder lidt og har hostet lidt i min håndflade, får de følgende nadvergæster uundgåeligt overført mine vira. Hvis præsten sveder lidt og har hostet i sin håndflade, får alle nadvergæsterne overført disse.

For det første virker håndsprit kun, hvis man bruger rigeligt af det, og folder hænderne, så der også sprittes imellem fingrene (Ja, Sundhedsstyrelsen beder os faktisk om at folde vores hænder! Lad os glæde os over det og efterkomme det), og venter i 30 sekunder; det svarer til tre Hil dig Maria. Da man har forudset, at ingen præster klarer at gennemføre denne procedure under nadveren, beder man dem, meget fornuftigt, om også at bruge handsker, før de uddeler kommunionen.

Fakta er, at hver syvende, der er smittet med Covid-19, ingen symptomer har. Det kan være dig, det kan være mig.

Jeg blev katolik i sin tid, fordi man i Den katolske Kirke betragter livet som helligt. Kirkens budskaber om livets hellighed er fortsat noget af det smukkeste, jeg ved. Men den praksis, jeg har oplevet i mange af de katolske kirker i de sidste måneder – den har sandt at sige ikke været køn!

I håb om at vi i Den Katolske Kirke fremover trygt kan gå til nadver og stole på, at Sundhedsstyrelsens og biskoppens anbefalinger for hygiejne bliver fulgt. De er ikke lavet for sjov. De er lavet, fordi vi er nogen, der mener, at livet er helligt.

Sygeplejerske Stine Riegels Læsøe, 2900 Hellerup.

Det sker i bispedømmet

AUGUST

Onsdag den 26. kl. 17.00-18.30: Gå-hjem-kateketmøde
Sted: Sct. Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, 1610 København V. Arrangør: Pastoral-Centret

Kl. 17.00-17.30: Det kærlige tilbageblik/vKateToftMadsen
Kl. 17.30-18.30: Jesuiterordenens grundlægger, den spanske præst Ignatius af Loyola, skrev en grundbog i spiritualitet, *Exercitia Spirituales* ('de åndelige øvelser')

Lørdag den 29. kl. 15: Coronapandemien og theodicé-problemet – katastrofen i teologi- og filosofihistorisk belysning. Foredrag ved Niels Christian Hvidt, dr. theol., professor i åndelig og eksistentiel omsorg på Syddansk Universitets sundhedsvidenskabelige fakultet. Arrangør: Academicum Catholicum

Sted: Katakomberne, indgang fra gården ved Skt. Augustins Kirke, Jagtvej 183D, Kbh Ø

SEPTEMBER

Fredag den 11. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl.

Sted: Jesu Hjerte Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4A København V

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Fredag den 18. – søndag den 20.: Karmelitisk retræte på Sankt Birgitta Kloster i Maribo:

Den kostbare perle: Indføring i den indre bøn med Teresa af Jesus v/ retræteleder Eva Maria Nielsen, Pastoral-Centret

Lørdag den 19. kl. 11.00: Filip Mikic vies til diakon i Sct. Ansgars Domkirke, Bredgade 64, 1260 København K

Onsdag den 23. kl. 17.00-18.30: Gå-hjem-kateketmøde. Ro på! Gode råd til undervisningen med Estrid Ryom.

Sted: Sct. Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, 1610 København V

Fredag den 25. kl. 19.00 – ca. 21.00: Forsonings- og helbredelsesmesse v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V
Mulighed for skriftemål fra kl. 18.00

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

September

1. *grøn*. Tirsdag i 22.alm.uge. (II Ps).
 V S1 145,8-9.10-11.12-13ab.13cd-14.
 R Herren er retfærdig på alle sine veje.
 L.: 1 Kor 2,10b-16. Ev.: Luk 4,31-37.
Bededag for Skaberværket
2. *grøn*. Onsdag i 22.alm.uge. (II Ps).
 V S1 33,12-13.14-15.20-21.
 R Lykkeligt det folk, som Gud har udvalgt sig til ejendom.
 L.: 1 Kor 3,1-9. Ev.: Luk 4,38-44.
3. *hvid*. Torsdag i 22.alm.uge. (II Ps).
Gregor den Store, pave og kirkelærer (†604) (m)
 V S1 24,1-2.3-4ab.5-6.
 R Jorden med alt, hvad den rummer, tilhører Herren.
 L.: 1 Kor 3,18-23. Ev.: Luk 5,1-11.
4. *grøn*. Fredag i 22.alm.uge. (II Ps).
 V S1 37,3-4.5-6.27-28.39-40.
 R Retfærdiges frelse kommer fra Herren.
 L.: 1 Kor 4,1-5. Ev.: Luk 5,33-39.
5. *grøn*. Lørdag i 22.alm.uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V S1 145,17-18.19-20.21.
 R Herren er nær ved alle, der råber til ham.
 L.: 1 Kor 4,6b-15. Ev.: Luk 6,1-5.
(Teresa af Calcutta, ordenssøster (†1997), kan fejres)
- I Domkirken**
1. vesper til Kirkevielse
6. *hvid*. Søndag. (23. ALM. SØNDAG)
I Domkirken:
ÅRS DAGEN FOR DOMKIRKEN'S KONSEKRATION (h)
Gl.Cr.Særl.pf.
 1.L.: 1 Kong 8,22-23.27-30
 V S1 84,3.4.5+10.11
 R Hvor er din bolig vidunderlig, Hærskarers Herre!
 2.L.: 1 Kor 3,9b-11.16-17
 Ev.: Joh 2,13-22 eller Joh 4,19-24
2. vesper til Kirkevielse
Bededag for bispeddømmets børne- og ungdomsarbejde
- I andre kirker:**
6. *grøn*. 23. ALM. SØNDAG.
 **Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Ezek 33,7-9;
 V S1 95,1-2.6-7c.7d-9.
 R Om I dog i dag ville lytte til Herren!
 Gør ikke jeres hjerter hårde!
 2.L.: Rom 13,8-10.
 Ev.: Matt 18,15-20.
Bededag for bispeddømmets børne- og ungdomsarbejde
7. *hvid*. Mandag i 23.alm.uge. (III Ps).
I andre kirker end i Domkirken:
 ÅRS DAGEN FOR DOMKIRKEN'S KONSEKRATION (f)
 Læsninger fra søndagen i Domkirken, hvor der vælges enten 1. eller 2. Læsning
- I Domkirken**
7. *grøn*. Mandag i 23.alm.uge. (III Ps).
 V S1 5,5-6a.6b-7.12.
 R Herre, led mig i din retfærdighed.
 L.: 1 Kor 5,1-8. Ev.: Luk 6,6-11.
8. *hvid*. Tirsdag. JOMFRU MARIAS FØDSEL (f)
Gl.Jomfru Marias pf.
 L.: Mika 5,1-4a eller Rom 8,28-30
 V S1 13,6ab.6cd

- R Jeg vil glæde mig højlig i Herren!
 Ev.: Matt 1,1-16.18-23 eller 1,18-23
9. *grøn*. Onsdag i 23.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Peter Claver**, præst (†1654)
 V S1 45,11-12.14-15.16-17.
 R Hør efter, min datter, lyt opmærksomt!
 L.: 1 Kor 7,25-31. Ev.: Luk 6,20-26.
10. *grøn*. Torsdag i 23.alm.uge. (III Ps).
 V S1 139,1-3.13-14ab.23-24.
 R Led mig ad evigheds vej.
 L.: 1 Kor 8,1b-7.11-13. Ev.: Luk 6,27-38.
11. *grøn*. Fredag i 23.alm.uge. (III Ps).
 V S1 84,3.4.5-6.12.
 R Hvor er din bolig vidunderlig, Hærskarers Herre!
 L.: 1 Kor 9,16-19.22b-27. Ev.: Luk 6,39-42.
12. *grøn*. Lørdag i 23.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Jomfru Marias hellige navn**
 V S1 116,12-13.17-18.
 R Herre. Jeg bringer dig slagtoffer til tak.
 L.: 1 Kor 10,14-22. Ev.: Luk 6,43-49.
13. *grøn*. 24. ALM. SØNDAG.
 **Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Sir 27,30-28,7;
 V S1 103,1-2.3-4.9-10.11-12.
 R Herren er barmhjertig og nådig,
 sen til vrede og rig på troskab.
 2.L.: Rom 14,7-9.
 Ev.: Matt 18,21-35.
14. *rød*. Mandag. DET HELLIGE KORS' OPHØJELSE (f)
Gl.Særl.pf. eller Pass.pf.
(Der vælges enten 1. eller 2. læsning)
 1.L.: 4 Mos 21,4-9
 V S1 78,1-2.34-35.36-37.38
 R Glem ikke Guds gerninger, men hold hans befalinger.
 2.L.: Fil 2,6-11
 Ev.: Joh 3,13-17
15. *hvid*. Tirsdag i 24.alm.uge. (IV Ps).
Den salige Jomfru Marias Smerter (m)
 V S1 100,1b-2.3.4.5.
 R Vi er hans folk og de får, han vogter.
 L.: 1 Kor 12,12-14.27-31a.
 Ev.: Joh 19,25-27 eller Luk 2,33-35
Ad libitum læsninger:
 L.: Hebr 5,7-9
 V S1 31,2-3a.3bc-4.5-6.15-16.20
 R: Frels mig, Herre, i din trofasthed!
16. *rød*. Onsdag i 24.alm.uge. (IV Ps).
Cornelius, pave, (†253), og **Cyprian**, biskop, (†258), martyrer (m)
 V S1 33,2-3.4-5.12+22.
 R Lykkeligt det folk, Herren udvalgte sig til ejendom.
 L.: 1 Kor 12,31—13,13. Ev.: Luk 7,31-35.
17. *grøn*. Torsdag i 24.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Robert Bellarmin**, biskop og kirkelærer (†1621)
 V S1 118,1-2.16-17.28.
 R Tak Herren, for han er god
 eller R: Halleluja!
 L.: 1 Kor 15,1-11. Ev.: Luk 7,36-50.
(Hildegard af Bingen, abbedisse (†1179), kan fejres)
18. *grøn*. Fredag i 24.alm.uge. (IV Ps).
 V S1 17,1.6-7.8b+15.
 R Jeg mættes ved synet af dig, når jeg vågner, Herre.
 L.: 1 Kor 15,12-20. Ev.: Luk 8,1-3.
19. *grøn*. Lørdag i 24.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *rød*. **Januaris**, biskop og martyr (†305)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V S1 56,10.11-12.13-14.

- R Jeg kan vandre for Guds ansigt i livets lys.
 L.: 1 Kor 15,35-37.42-49. Ev.: Luk 8,4-15.
20. *grøn*. 25. ALM. SØNDAG.
 **Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Es 55,6-9;
 V S1 145,2-3.8-9.17-18.
 R Herren er nær ved alle, der råber til ham.
 2.L.: Fil 1,20c-24.27a.
 Ev.: Matt 20,1-16.
Kollekt for Katolsk Menighedspleje.
21. *rød*. Mandag. MATTÆUS, apostel og evangelist (f)
Gl.Ap.pf.
 L.: Ef 4,1-7.11-13
 V S1 19,2-3.4-5ab
 R Deres røst når ud over hele jorden.
 Ev.: Matt 9,9-13
22. *grøn*. Tirsdag i 25.alm.uge. (I Ps).
 V S1 119,1.27.30.34.35.44.
 R Før mig ad den sti, du befaler.
 L.: Ordsp 21,1-6.10-13. Ev.: Luk 8,19-21.
23. *hvid*. Onsdag i 25.alm.uge. (I Ps).
Pius de Pietrelcina, præst, (Padre Pio) (†1968) (m)
 V S1 119,29.72.89.101.104.163.
 R Dine ord er en lygte for min fod.
 L.: Ordsp 30,5-9. Ev.: Luk 9,1-6.
24. *grøn*. Torsdag i 25.alm.uge. (I Ps).
 V S1 90,3-4.5-6.12-13.14+17.
 R Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.
 L.: Præd 1,2-11. Ev.: Luk 9,7-9.
25. *grøn*. Fredag i 25.alm.uge. (I Ps).
 V S1 144,1a+2abc.3-4.
 R Lovet være Herren, min klippe.
 L.: Præd 3,1-11. Ev.: Luk 9,18-22.
26. *grøn*. Lørdag i 25.alm.uge. (I Ps).
 Eller *rød*. **Cosmas og Damian**, martyrer (†3. årh.)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V S1 90,3-4.5-6.12-13.14+17.
 R Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.
 L.: Præd 11,9—12,8. Ev.: Luk 9,43b-45.
27. *grøn*. 26. ALM. SØNDAG.
 **Gl. Cr. Alm. S. pf.* Livets dag
 1.L.: Ezek 18,25-28;
 V S1 25,4-5.6-7.8-9.
 R Herre, husk din barmhjertighed og trofasthed.
 2.L.: Fil 2,1-11 eller 2,1-5.
 Ev.: Matt 21,28-32.
28. *grøn*. Mandag i 26.alm.uge. (II Ps).
 Eller *rød*. **Wenceslaus**, martyr (†929)
 Eller *rød*. **Laurentius Ruiz og lidelsesfæller**, martyrer († ca.1635)
 V S1 17,1.2-3.6-7.
 R Vend dit øre mod mig, hør mine ord.
 L.: Job 1,6-22. Ev.: Luk 9,46-50.
29. *hvid*. Tirsdag. DE HELLIGE ÆRKEENGLE, MICHAEL, GABRIEL OG RAFAEL (f)
Gl.Englenes.pf.
 L.: Dan 7,9-10.13-14 eller Åb 12,7-12a
 V S1 138,1-2a.2bc.3.4-5
 R I guders påhør lovsynger jeg dig, Herre.
 Ev.: Joh 1,47-51
30. *hvid*. Onsdag i 26.alm.uge. (II Ps).
Hieronymus, præst og kirkelærer (†420) (m)
 V S1 88,10b-11.12-13.14-15.
 R Herre, lad min bøn nå dig.
 L.: Job 9,1-12.14-16. Ev.: Luk 9,57-62.
Ad libitum læsning til Hieronymus:
 L.: 2 Tim 3,14-17

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 12**, som udkommer den **18. september**, skal være KO i hænde senest den **31. august 2020**.
 Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 13**, som udkommer den **9. oktober 2020**, skal være KO i hænde senest den **21. september 2020**.

Husk du kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Støtter mindre projekter

www.vincentgrupperne.dk

Diverse rettelser

KO nummer 9 side 9 øverst

I artiklen "Skt Joseph Søstrenes retrætecenter har 25 års jubilæum" fremgår det ikke, at foto er taget af sr. Gisela Heitz

KO nummer 10 side 10 øverst:

I artiklen "En aften i det kristne fællesskabs navn", fremgår det ikke, at fotos er taget af Maria-Leonore Christensen

KO nummer 10 side 12 nederst

Det er pastor Michael Hornbech-Madsen der sammen med Quentin Wendt har været primus motor bag ændringerne i Jesu Hjerne Kirkes udsmykning. Desværre havde KO kaldt ham for Quentin Woods.

Redaktionen beklager

Biskoppens kalender

September 2020

1. Stenoskolens 100 års jubilæum, Nakskov
5. kl. 11.00 Møde i Forretningsudvalget
6. kl. 10.00 Firmelse i Sankt Peters Kirke, Herning
- kl. 12.30 Jubilæumsmesse Sankt Peters Kirke, Herning
- 14.-18. Præsternes Studieuge
19. kl. 11.00 Diakonvielse af Filip Mikic i Sankt Knud Lavard Kirke, Lyngby
20. kl. 13.00 Firmelse i Lukaskirken, Aarhus
- kl. 16.00 Firmelse i Lukaskirken, Aarhus
22. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
24. kl. 08.00 Messe i Karmel
- 25.-30. CCEE i Prag

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Helge Clausen, Jolanta Dal, Leva Liedt, Ole Andreas Lundsteen og Klaus Munk-Nielsen og Martin Ryom.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
 1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
 kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk
 Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
 ca. 12.800 – ISSN 0902-297X.

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
 - Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
 Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse | bedemand@v-lm.dk
 Tlf.: 38 71 75 01 | www.v-lm.dk

Bønnens Apostolat

August 2020

Fokus på respekten for planetens ressourcer

- at der ikke bliver drevet rovdraft på verdens ressourcer, men at de bliver fordelt på en retfærdig og respektfuld måde

Tilmeld dig KO's nyhedsbrev på:

www.katolskorientering.dk/forside/

Advokat Sandra Moll Dirscherl

Telefon: 60 66 34 35

E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk

www.sandramoll.dk

Fagområder:

- Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
- Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
 kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning • Telefon 32 53 06 29
 Taastrup Begravelsesforretning • Telefon 43 99 19 19

Meddelelse til medlemmer, der har 10-års kontrakt med procent-sats

Send kopi af din årsopgørelse fra 2019 til:

Den katolske Kirke i Danmark

Gl. Kongevej 15

1610 København V

att.: Helene Herndal

eller til: hh@katolsk.dk

Takker af efter 13 år på posten

”Hvis vores kirke skal tale med vægt, er vi nødt til at stå sammen med de andre troende”, siger Nik Bredholt, afgående formand for den biskoppelige kommission *Justitia et Pax*.

Tekst & foto: Niels Messerschmidt

ILDSJÆL 54-årige Nik Bredholts curriculum vitae er længere end de flestes, og den røde tråd har været – og er fortsat – et trosbaseret nødhjælps- og udviklingsarbejde båret oppe af et tværkirkeligt og menneskeligt engagement, blandt andet inspireret af sin nu afdøde svigerfar Erling Tiedemann.

Efter mange år som formand for den biskoppelige kommission *Justitia et Pax* har Nik Bredholt nu meddelt biskoppen, at han ønsker at fratæde hvervet for at få mere tid til sine andre kirkelige engagementer; som sekretariatsleder for Religion & Samfund,

RESAM, der arbejder for at styrke den religiøse stemme i den offentlige debat; som Kirkens repræsentant i det fælleskirkelige arrangement ’Himmelske Dage’; som dens repræsentant i flere tværreligiøse dialoggrupper, og som formand og medlem af diverse katolske legater.

KO har bedt Nik Bredholt fortælle lidt om *Justitia et Pax* og hvorfor kommissionens arbejde er mere relevant end nogensinde.

”Den røde tråd i *Justitia et Pax*’ virke er at arbejde for at udbrede kendskabet til den katolske sociallære. Det handler om at se, hvordan den faktisk kan forholde sig til en

dansk virkelighed, og at komme med input til de danske menigheder. Sidstnævnte er vigtigt i en tid, hvor religionen og trosudøvelsen er under pres i det offentlige rum, og hvor der fra politisk side er udbredt skepsis, ja endda uvidenhed, om religiøs praksis”, forklarer han:

”Selv om sociallæren på mange måder er et stort aktiv og et vigtigt pejlemærke for Kirkens forkyndelse, og i dens forholden sig til det omgivne samfund, kalder mange katolikker den for Kirkens bedst bevarede hemmelighed, og trist nok er mange præster fx ikke specielt velbevandret i den”.

Bredtfavnende formand

Etableringen af *Justitia et Pax* udsprang af tiden efter 2. Vatikankoncil, hvor Paul VI med sin rundskrivelse *Populorum Progressio* (Om folkenes fremskridt), og i lyset af den hastige samfundsmæssige udvikling, betonedede Kirkens engagement for at fremme en global retfærdighed. I den forbindelse slog han til lyd for oprettelsen

af særlige strukturer i ethvert bispedømme til udbredelsen af Kirkens sociallære.

”I rundskrivelsen forholdt Paul VI sig ikke alene til den samfundsmæssige udvikling ud fra en økonomisk betragtning, men ud fra alle forhold der berører mennesket, herunder uddannelse, familien, befolkningsvækst og fattigdom”, forklarer Nik Bredholt og siger, at en af kommissionens opgaver er at rådgive biskoppen i disse anliggende.

Da biskop Hans Martensen i 1995 udnævnte den 29-årige cand. polit. Nik Bredholt til ny formand for kommissionen, fik den en engageret og vidtfnende formand med et globalt udsyn. Det skulle blive til 13 år i formandsstolen, afbrudt af perioder med udlandsophold og mere end tyve år med udvikling og nødhjælp – halvdelen i udlandet blandt andet med bopæl i Rom som nødhjælpskoordinator for Caritas Internationalis; i Nairobi som regional nødhjælpskoordinator for CAFOD; og i London som leder af nødhjælpskontoret i

Fortsættes nedenunder ▶

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks stregkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr: 11
28. august 2020 · 46. årgang
POST
PP
DANMARK

CAFOD; programchef for Danmission i Hellerup, siden koordinator af dialogcentret på Zanzibar og Danmissions regionsleder i Tanzania/Zanzibar og Madagascar. Sideløbende hermed har Nik Bredholt også været en flittig debattør om sociale og kirkelige spørgsmål i medierne.

Perspektiverende debatter

Nik Bredholts store netværk, og hans interesse for skæringsfladen mellem religion og politik, er kommet *Justitia et Pax* til gode i de mange spændende arrangementer, som kommissionen har været vært for under hans formandsperiode. Mange KO-læsere husker måske 2012-arrangementet i Politikens Hus om religiøs tænkning og demokratiet med deltagelse af bl.a. teologiprofessor, dr. theol. Ingeborg Gabriel fra Østrig og den amerikanske journalist, vaticanist og forfatter John L. Allen Jr., og hvor flere partiers kirkelige ordfører var at finde blandt tilhørerne.

Fremhæves skal også paneldebatten i Designmuseum i København i 2016 med den tyske kardinal Reinhard Marx som hovedtaler om hvilken rolle kristendommen skal spille, når det gælder økonomiske og sociale spørgsmål. Skal den spille nogen overhovedet?

”I sociallæren betragtes menneskets værdighed som ukrænkelig, og på det grundlag tager Kirken stilling til emner, som er relevante for samfundets udvikling. Sociallæren er derimod ikke Kirkens ideologi; Kirken er ikke et alternativ til samfundet og kan ikke placeres i et ideologisk spektrum”, forklarer han.

I samtalen ser han også med glæde tilbage på et arrangement i forbindelse med Østblokkens fald i slutningen af 1990’erne, hvor han og kommissionsmedlemmerne Bjørn Håkansson og Jeanett Jezewski be-

søgte præster og lægfolk i Litauen og Letland for at fortælle om *Justitia et Pax* og motivere dem til at oprette egne kommissioner. ”Vi fik nærmest en velsignelse fra Vatikanet til at være spydspids for at rejse rundt i de to baltiske lande og tale med folk om det”, husker han.

”Siden holdt vi en konference i Malmø om relationen mellem de nordiske lande og Baltikum, og hvordan sociallære kan forstås i de forskellige sammenhænge. Jeg husker det som et arrangement, hvor vi var på forkant med udviklingen – også fordi Danmark var stærkt medvirkende til at få disse lande optaget i Den europæiske Union, og hvor vi i *Justitia et Pax* gjorde sit til at skubbe udviklingen”.

Endelig nævner Nik Bredholt besøget i Pakistan i 1996 i forbindelse med landets omdiskuterede blasfemilovgivning, som Nik har skrevet en del om, og som efterfølgende resulterede i en konference på Niels Steensens Gymnasium med en pakistansk kvinde og en præst.

”Det, at bringe et spørgsmål som blasfemilovgivningen på banen, som de kristne kirker i Pakistan er meget belastet af, var vanvittigt spændende at være med i”.

Samarbejde med andre troende

Som formand har han altid forstået vigtigheden af, at inddrage vore folkekirkelige venner i kommissionens arrangementer, for det giver dem ”en helt anden vægt” både hvad angår målgruppe og omtale i medierne. På den måde bliver mange af *Justitia et Pax*’ mærkesager også et anliggende, som rækker bredere ud og engagerer en større kreds – noget som især er vigtigt i dag, ifølge Nik Bredholt.

”Det er mit indtryk, hvis vi kigger på det danske samfund i dag, at det atter er blevet OK at være religiøs. På den anden

side oplever vi en afgrundsdyb uvidenhed om religion blandt folk. Dertil kommer, at mange politikere ikke har den store forståelse for den positive rolle, religionen kan spille”, forklarer han og tilføjer: ”Vi står med andre ord over for en spænding mellem et samfund, som på den ene side åbner op for at man kan tale om religion, men samtidig er uvidenheden stor, at spørgsmålet er, hvad religion egentlig er for en størrelse”.

Hvor er det at Justitia et Pax i dette lys kan medvirke til at nedbryde barrierer?

”Jeg mener, at hvis vi som katolsk kirke skal have en vis gennemslagskraft i samfundet, er vi nødt til at gøre det sammen med de andre religioner. Det er fx min erfaring fra RESAM. Hvis Kirken skal tale med en vis vægt, er vi nødt til at gøre det sammen med troende fra andre kirker og religioner, ja alle som tror på noget transcendent og/eller arbejder for en bedre verden. Husk på, at paven ofte stiler sine budskaber til ’alle mennesker af god vilje’.

Dem, som i dag har en vis klangbund og forudsætning for at kunne modtage disse budskaber, er tit vore protestantiske og vore muslimske medborgere, som har et sprog og modtagelighed for at kunne forstå det”, forklarer han.

”Hvis vi gerne vil påvirke samfundet, og det mener jeg at vi er forpligtet til, så er vi nødt til at stå sammen med nogle af dem, som også forstår det. Så i en eller anden forstand tror jeg, at Kirken skal tænke i den retning”.

En anden anbefaling til en ny formand for den biskoppelige kommission er, at turde se udover ens katolske horisont og scanne det religiøse landskab i Danmark for at se, hvem man kan få i tale.

”Jeg tror fuldt og fast på, at Den katolske Kirkes sociallære virkelig har noget at byde på. Og det sjove ved den er, at den hele tiden forandrer sig for at kunne besvare de spørgsmål og udfordringer, som til enhver tid måtte dukke op”, slutter den afgående formand Nik Bredholt.

Nik Bredholt.

Skabelsestiden: En økumenisk fejring af vort fælles hjem

Pandemien har "givet os mulighed for at finde nye måder at leve på", skriver paven i sit budskab til årets verdensbededag for omsorgen for skaberværket.

Tekst: Niels Messerschmidt

SKILLEVEJ Coronapandemien har "givet os mulighed for at finde nye måder at leve på". Det skriver pave Frans i dette års budskab, hvor han genfremsætter opfordringen til at "begrænse stigningen i den globale middeltemperatur", og at "eftergive de svageste landes gæld i lyset af de alvorlige virkninger af de sundhedsmæssige, sociale og økonomiske kriser i kølvandet på Covid-19".

Han skriver, at pandemien allerede har vist os at "luften er blevet renere, vandet mere gennemsigtigt og at dyrearter er vendt tilbage mange af de steder, som de tidligere var forsvundet fra".

"Pandemien har ført os til en skillevej. Vi skal udnytte dette afgørende øjeblik til at stoppe unødvendige og destruktive tiltag og i stedet opdyrke gode værdier, relationer og projekter. Vi må kigge på vores energiforbrug, forbrug, transport og fødevarerproduktion og fjerne de uvæsentlige og skadelige aspekter ved vore økonomier og skabe frugtbare måder at handle, producere og transportere varer på".

Det skriver paven i sit budskab til den sjette verdensbededag, der begyndte 1. september og løber frem til 4. oktober, hvor Kirken fejrer den hellige Frans af Assisi – omkring det tidspunkt, hvor han vil udsende en rundskrivelse om menneskeligt broderskab.

Hvad er et jubelår?

Efter offentliggørelsen af rundskrivelsen *Laudato si'* (LS) i 2015 løftede Frans i august samme år sløret for det nye tiltag 'Skabelsestiden' – som led i en fælles økumenisk markering i bøn og handling for vort fælles hjem, jorden; inspireret af de ortodokses initiativ fra 1989.

Pave Frans minder om, at i bibelsk tradition er et jubelår "en hellig tid til at mindes, vende om, hvile sig, genoprette og glæde sig", og han reflekterer over disse fem begreber i dette års budskab.

Først, siger han, er et jubelår "en nådens tid til at mindes", at "vi kun eksisterer gennem relationer: med Gud, Skaberen, med vore brødre og søstre som medlemmer af én fælles familie, og med alle de skabninger, som lever i vort fælles hjem".

Frans skriver, at vi altid må huske på, at "alting er indbyrdes forbundet, og at ægte omsorg for vore egne liv og vort forhold til naturen er uadskilleligt fra broderskab, retfærdighed og trofasthed mod andre" (LS, 70).

Dernæst minder han os om, at "et jubelår er en tid til at vende om og ransage sig selv", fordi vi "har brudt de bånd, der forener os med Skaberen, med andre

mennesker og med resten af skabelsen".

Vi må også lytte til "skabelsens røst" fordi "vi er en del af, og ikke herrer over livets sammenflettede net". I den sammenhæng siger Frans, at "biodiversitetens opløsning, klimakatastrofernes svimlende hyppighed og det ulige resultat, som den igangværende pandemi har for de fattigste og mest udsatte, bør være alarmklokker på forbrugets ubegrænsede grådighed".

Et jubelår er også "en tid til at hvile". Frans minder os om, at "Gud indførte sabbatten for at jorden og dens indbyggere fik mulighed for at hvile sig og komme til kræfter igen". Men, bemærker han, vores "fortsatte stræben efter vækst og de uoplyste produktionscyklusser og forbrug udpiner miljøet". Derfor understreger Frans det akutte behov for at "finde frem til en retfærdig og bæredygtig livsstil [...] uden at vi ødelægger de økosystemer, som oprettholder os".

Endelig skriver paven, at et jubelår også er "en tid til at genoprette skabelsens oprindelige harmoni" og at "genoprette retfærdige sociale relationer, at genoprette frihed og ejendom, og at eftergive hinandens gæld".

CO2, biodiversitet og internationale reguleringer

I sit budskab udpeger pave Frans 2020 som året til at "genoprette retfærdigheden" og han opfordrer endnu engang til, at man "eftergiver de fattigste landes gæld i lyset af de alvorlige sundhedsmæssige, sociale og økonomiske kriser, som er sket i kølvandet på Covid-19". Desuden, tilføjer han, bør landene sikre, at de økonomiske hjælpepakker

"fokuserer på det fælles gode og garanterer, at de globale sociale og miljømål nås".

Han skriver, at "vi må gøre alt, hvad der står i vores magt, for at begrænse stigningen i den globale middeltemperatur, så den holdes under de 1,5 grader celsius som fastsat i Paris-klimaaføften", og "som optakt til det store klimatopmøde i Glasgow, Storbritannien (COP 26) [i oktober, red.], opfordrer jeg alle lande til at vedtage mere ambitiøse nationale mål for at mindske udledningen".

"At genoprette biodiversiteten er lige så vigtig", og paven opfordrer regeringer til at støtte FN's opfordring om "at beskytte 30 procent af jorden som et beskyttet habitat inden år 2030 for at stoppe det alarmerende tab af biodiversitet". Han appellerer til det internationale samfund om "at arbejde sammen for at sikre, at biodiversitetstopmødet (COP 15) i Kunming, Kina, bliver et vendepunkt i genoprettelsen af jorden som et hjem, hvor livet findes i overflod sådan som Skaberen har villet det".

Helligånden inspirerer

Den argentinske pave taler om at "genoprette retfærdigheden" for indfødte samfund ved at sikre, "at dem, der har beboet et område gennem generationer, har mulighed for at genvinde kontrollen over landområdet". Han tilføjer, at disse samfund "må beskyttes mod virksomheder, især multinationale virksomheder, der bedriver skadelig udvinding af fossile brændsler, mineraler, træ og agroindustrielle produkter".

Frans citerer den hellige Johannes Paul II, der kaldte disse virksomheders ageren for "en ny form for kolonialisme", der "skammelig udnytter fattige samfund og lande, desperate efter økonomisk udvikling". Frans efterlyser derfor, at man styrker national og international lovgivning "for at regulere udvindingsindustriernes aktiviteter og sikrer de berørte adgang til retfærdighed".

Paven slutter sit budskab med at minde os om, at i bibelsk tradition repræsenterer jubelåret en glædelig begivenhed, og at vi derfor bør glædes over "at vi er vidne til, at Helligånden inspirerer personer og samfund rundt om i verden til at gå sammen om at genopbygge vort fælles hjem og forsvare de mest udsatte".

"Pandemien har ført os til en skillevej. Vi skal udnytte dette afgørende øjeblik til at stoppe unødvendige og destruktive tiltag og i stedet opdyrke gode værdier, relationer og projekter", siger pave Frans i sit budskab til dette års udgave af Verdensbededag for omsorg for Skaberværket, og opfordrer samtidig til, at man "genopretter retfærdigheden" i verden.

Jesu Hjerter Kirke

Fortællingen om kirkens første 50 år.
Læs mere på side

4-5

Diakoni

Fortællingen om en Sankt Vincent Søster. Rapport fra en diakonikonference i Taastrup.
Læs mere på side

6-7

Åsebakken

Klosterkirkens ombygning afsluttet. Mindeord over John Frans.
Læs mere på side

8

Kirken i Danmark

Stenoskolens første 100 år.
Læs mere på side

12

KO mener

Efter pandemien

Pave Frans vil 3. oktober underskrive en ny rundskrivelse med fokus på verden efter coronapandemien.

Han rejser til Assisi for at underskrive dokumentet, og hans besøg i den lille by i Umbrien får stor symbolsk betydning, da den finder sted på festdagen for hans navnebror, den hellige Frans af Assisi, helgen for fattigdom, fred og omsorg for skaberværket.

Vatikanet oplyste 5. september, at rundskrivelsen får titlen *Fratelli tutti* ('Vi er alle brødre') og vil handle om 'broderskab og socialt venskab'.

Rundskrivelsen, der vil udstikke rammerne for en mere retfærdig post-pandemisk verden, har været under forberedelse siden coronavirussens frembrud tidligere i år. Den forventes at bygge videre på de temaer om menneskeligt broderskab, der findes i den fælleserklæring, som paven og storimananen af Al-Azhar underskrev i Abu Dhabi, og som opfordrer religionerne til at arbejde tættere sammen.

Frans har gjort dialog med andre religioner til et kendetegn for sit pontifikat, og han har forsøgt at opbygge relationer til den muslimske verden. Med sin rejse til de Forenede Arabiske Emirater i 2019 blev han den første pave, der besøgte den Arabiske Halvø. Det skete inspireret af den hellige Frans, der for 800 år siden forsøgte sig som fredsmægler med sultanen af Egypten under korstogene.

Rundskrivelsen, der er den mest autoritative form for pavelig skrivelse, vil formentlig berøre en bred vifte af emner som fx krig, globalisering, populisme og økonomi. I en tid mod voksende polarisering i politik vil dokumentet også berøre fragmenteringen og uligheden i verden.

Vatikanet oplyser, at rundskrivelsens titel stammer fra Skt. Frans' skrifter, hvor han sagde: 'Brødre, lad os alle give agt på den gode hyrde, som for at redde sine får har undergået korssets lidelse'. Mens *fratelli* betyder brødre, bruges ordet også til at beskrive hele menneskeheden.

Fratelli tutti kommer 5 år efter Frans skrev *Laudato si'* (Lovet være du) – den banebrydende rundskrivelse med opfordring til økologisk omvendelse, som opdaterede Kirkens lære om omsorgen for skabelsen. Ligesom den nye rundskrivelse hentede den sin titel fra den hellige Frans, fra hans 'Solsangen'.

Mens *Laudato si'* fokuserede på genopretningen af menneskeheden forhold til den naturlige verden, ser den nye rundskrivelse ud til at beskrive, hvordan mennesker kan genskabe de indbyrdes relationer.

Siden coronapandemien har paven fokuseret sin og Vatikanets energi på, hvordan Kirken kan reagere på krisen. Paven har nedsat en Covid-19 kommission, som er involveret i alt fra distribution af respiratorer til at opfordre til nytænkning af det globale finanssystem.

I den senere tid har Frans brugt sine generalaudienser til at komme med sin køreplan for en post-pandemisk verden, og har argumenteret for, at virussen har afdækket verdens sociale sygdomme.

Efter underskrivelsen forventes teksten offentliggjort kort efter. *Fratelli Tutti* bliver pave Frans' 3. rundskrivelse. I 2013 udkom den første, *Lumen Fidei*. NM

Tysk abbedisse under anklage

Abbedissen er anklaget for at have skjult kvindelige asylansøgere i sit kloster.

Tekst: Niels Messerschmidt

KIRKEASYL Moder Mechthild Thurmer OSB har de seneste par år givet over 30 kvindelige asylansøgere husly i sit kloster, abbediet Maria Frieden i nærheden af Kirchschletten i Bayern. Hun står nu anklaget for to af disse forhold ved en regional domstol i Bamberg.

Iagttagere ser sagen som principiel, idet kirkeasyl traditionelt har været undtaget gældende indvandringsrestriktioner, og lovbrud har været straffet med symbolske bøder. Thurmer nægter dog at betale en bøde, da hun mener, at hun ikke har begået lovbrud. Hendes advokat, Franz Bethauser, håber, at sagen vil afklare religiøse organisationers agern i disse sager.

Ifølge en aftale fra 2015, indgået mellem de tyske kirker og forbundsregeringen, tolererer myndighederne, at asylansøgere kan få husly i religiøse institutioner, mens deres ansøgning er under behandling, dog forudsat at de ikke holdes skjult. En lokal domstol afgjorde i 2018, at hvis den tyske stat ikke aktivt gør noget for at deportere afviste asylansøgere, kan kirkerne ikke retsforfølges for at give dem husly. På grund af et ændret politisk klima er de tyske myndigheder nu begyndt at slå ned på afviste asylansøgere. Abbedisse Thurmer står tiltalt for at forsøge at forhindre deportationen af en afvist kurdisk asylansøger fra klostret.

Thurmer insisterer på, at hun ikke har gjort noget kriminelt: 'Jeg har blot handlet ud fra en kristen ånd', siger den 62-årige

benediktinernonne. 'At yde konkret hjælp til en person i nød kan ikke være en forbrydelse'.

Med udsigten til at blive idømt en længere fængselsstraf har retten i Bamberg 'kraftigt opfordret' abbedissen til i det mindste at holde op med fortsat at give husly til den pågældende asylansøger. Gør hun det, siger retten, er der gode chancer for at hun undgår straf.

Til lokale medier siger Thurmer at hun har afvist aftalen. 'Vi har at gøre med menneskeliv. Det drejer sig om unge menneskers fremtid', påpegede hun.

Moder Mechthild Thurmer OSB har de seneste par år givet kvindelige asylansøgere husly i sit kloster, abbediet Maria Frieden i Bayern. Hun står nu anklaget for to af disse forhold ved en regional domstol i Bamberg. Foto: Domradio.de.

Antoine Forgeot OSB død

Han grundlagde bl.a. fire nye klostre tilknyttet klostret i Fontgombault, hvor han var abbed i mere end 30 år.

PIONÉR Benediktinerabbeden, der var med til at genoplive den gregorianske sang i Frankrig, blev begravet 19. august fra klostret fra det 11. århundrede i Fontgombault – det kloster, han stod i spidsen for i mere end 30 år. Dom Antoine Forgeot døde 15. august, på Festen for Jomfru Marias optagelse i Himlen og sit 65-års jubilæet for aflæggelsen af klosterløfterne. Han blev 87 år og stod i spidsen for klostret Notre-Dame i Fontgombault fra 1977 til 2011.

Nyhedsbureauet *Catholic News Agency* skriver, at man ved begravelsen mindedes Dom Forgeots mod, nøjsomhed og faderlige kærlighed til sine munke. 'Selv om han var abbed under en periode, hvor Kirken kæmpede med få ordenskald, modtog Dom Antoine som abbed så mange ansøgninger, at han fandt det nødvendigt at grundlægge fire nye klostre samtidigt med, at det gamle middelalderkloster i det centrale Frankrig blev renoveret', fortæller p. Joseph Hudson OSB fra Clear Creek Abbey i Oklahoma, ét af de fire klostre som Forgeot grundlagde i 1999 og som i dag har halvtreds munke.

Solesmes kongregationen

Klostret i Fontgombault, der blev opført for tusind år siden, er et benediktinerkloster i Solesmes kongregationen. Den havde tidligere navnet 'Den franske kongregation'; i

1837 gav pave Gregor XVI den franske benediktiner Prosper Guéranger (1805-1875) tilladelse til at genoprette et benediktinsk kommunitet i klostret Saint Pierre i Solesmes fra det 10. århundrede, der var blevet ødelagt under Hundredårskrigen og den franske revolution.

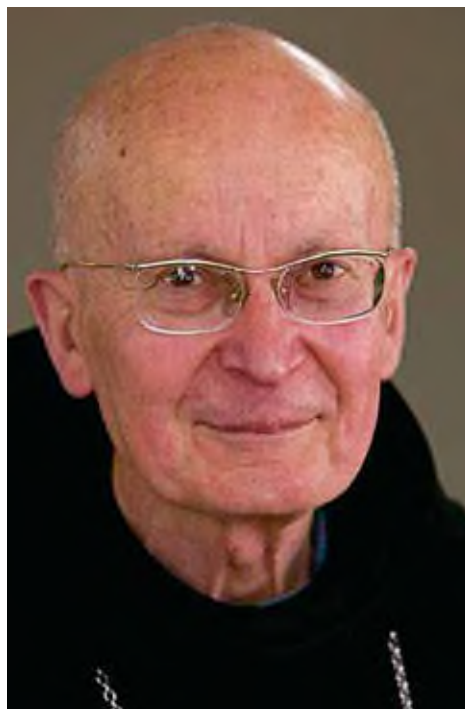

Foto: lepetitplacide.org.

En lang kristen tradition

Abbedissen har siden modtaget støtteerklæringer fra folk fra hele verden – så mange, at 'jeg har brug for to ekstra sekretærer for at kunne besvare dem alle', siger hun. Den canadiske kardinal Michael Czerny er en af dem som støtter Thurmer og han siger, at hun indgår i 'en lang tradition af kristne, der lever deres tro ud i dens yderste konsekvens'. Han forklarer, at han ikke ser nogen grund til at 'afvise eller afbryde' denne tradition i dag. Czerny er vicesekretær for kontoret for migranter og flygtningen under dikasteriet for fremme af integreret menneskelig udvikling.

Adspurgt om katolikker bør være parate til at tage samme risiko som moder Thurmer har gjort svarede kardinalen: 'Gud velsigne hende!'

På vegne af hendes klient siger advokat Bethauser, at Thurmers 'trosfrihed' – der er sikret via den tyske forfatning – 'har større vægt end den påståede strafbare handling'. Thurmers retssag var oprindeligt berammet til den 31. juli, men er nu udskudt til et senere tidspunkt.

Samtidig gav Gregor XVI tilladelse til at grundlægge en ny benediktinsk gren i Frankrig, den franske kongregation af den hellige Benedikts orden, der skulle genoplive de gamle franske benediktinerklostre. I dag er navnet ændret til Solesmes kongregationen fordi denne gren har kloster udenfor Frankrig. I alt 31 klostre er tilknyttet Solesmes kongregationen, der er én af benediktinerordenens 96 forgreninger.

Valg af ny abbed

Dom Forgeot trådte tilbage som abbed blot få dage før sin død på grund af alder. Valget af ny abbed skulle oprindeligt have fundet sted den 18. august, men Forgeots død har udskudt valget.

Dom Forgeot var den tredje abbed i Fontgombault siden det blev genoplivet i 1948 under Solesmes kongregationen. Han valgtes til abbed i 1977 efter hans forgængers Dom Jean Roy (1921-1977) død.

Dom Forgeot grundlagde fire nye klostre tilknyttet Fontgombault: i Frankrig Triors (1984) og Gaussan (1994, siden flyttede klostret til Donezan), i USA i Clear Creek (1999), og i Randol Abbey, der blev grundlagt i 1971 af hans forgænger Dom Roy.

Der lever i dag godt tres munke i Fontgombault efter den hellige Benedikts regel, i stilhed og bøn, manuelt arbejde, tidebøn og liturgi efter den romerske ritus' ekstraordinære form.

Fokus på den rette mariologi

Ny afdeling i Vatikanet skal bekæmpe "afvigende spiritualitet" om Jomfru Maria.

MARIOLOGI I et brev til det internationale pavelige marianske akademi udtrykker pave Frans sin påskønnelse over oprettelsen af en afdeling til analyse og studier af kriminalitet og mafiafænomenet. Formålet er at "vryste Jomfru Maria fri fra kriminelle organisationers indflydelse".

Mange kriminelle organisationer, navnlig mafiaen, har nemlig en vis forkærlighed for Guds Moder, men i en forvrænget og perverteret form.

"Hengivenhed for Jomfru Maria er en religiøs og kulturel arv, hvis oprindelige renhed skal beskyttes og frigøres fra påvirkninger, som ikke opfylder de evangeliske kriterier om retfærdighed, frihed, ærlighed og solidaritet".

Det skriver paven i et brev til pater Stefano Cecchin, formand for det marianske akademi i forbindelse med oprettelsen af afdelingen.

I brevet sender Frans også en hilsen til talerne og deltagerne på den konference, som akademiet afholder 18. september i samarbejde med kirkelige myndigheder og

offentlige institutioner. Konferencens mål er at komme med "effektive svar" på en nødvendig "kulturel intervention for at øge opmærksomheden" om misbruget.

Et eksempel på en sådan falsk hengivenhed er når statuer af Jomfru Maria bæres rundt i processioner i Syditalien, og hvor statuen bøjer sig foran mafiabossers hjem – en skik, som Cecchin siger "ikke en religiøs skik, men er overtro". For herigennem antydes, at Jomfru Maria underkaster sig mafia-bosserne "for at vise folk, at Gud er på deres side", forklarer han og tilføjer: "At misbruge folks religiøsitet på sådan en måde er at slavebinde dem, ikke at udfri dem".

Pater Cecchin nævner, at akademiet også samarbejder med muslimer og at man har oprettet en muslimsk-kristen mariansk kommission, som vil udbyde kurser i samarbejde med moskéen i Rom.

Dette tiltag er nødvendigt, forklarer han, idet islamekspertter, der anerkender Marias guddommelige nåde, har erfaret "religiøse mistolkninger" og hvordan religion kan bruges til at splitte folk og skabe problemer.

Pave Frans påskønner oprettelsen af en afdeling i Vatikanet som skal vryste Jomfru Maria fri fra kriminelle organisationers indflydelse. Foto: Vatikanets medier.

"Gud er kærlighed, ikke frygt eller straf", siger han til *Vatican News*.

NM

Tyske ordener kigger sig selv efter i sømmene

Ny undersøgelse om ordenssamfundene i Tyskland afslører årtier med overgrebsanklager.

OVERGREB En ny undersøgelse af de katolske ordenssamfund i Tyskland afslører, at mindst 654 ordensfolk har været anklaget for overgreb over en periode på flere årtier, skriver det katolske nyhedsbureau *KNA*.

Undersøgelsen af de 392 ordenssamfund viser, at mindst 1.412 børn, unge eller voksne har været udsat for overgreb, og af dem var ca. 20 procent kvinder.

Franciskanersøster Katharina Kluitmann, formand for den tyske konference af katolske ordensledere, siger, at der desuden er et antal ikke-rapporterede sager, og tilføjer, at ofrene led yderligere overlast ved den måde, de blev behandlet af ledere og

andre ordensmedlemmer.

Konferencen rundsendte sidste år et spørgeskema til ordenslederne og heraf besvarede ca. ¾ af dem (291 ud af 392) skemaet, hvilket repræsenterer ca. 88 % af alle ordenssamfund i Tyskland i dag.

Af respondenterne svarede hundrede ordenssamfund, at de havde kendskab til anklager om forskellige former for overgreb. Nogle ordener rapporterede om mere end 100 sager, mens de fleste havde kendskab til færre end ti sager.

Besvarelserne viser, at 53 ud af 77 mandlige ordenssamfund har haft kendskab til overgrebsanklager, mens det gælder for 47

ud af 214 kvindelige ordenssamfund. Omkring 80 % af de anklagede personer er i mellemtiden døde.

Udover de 654 ordenspersoner har desuden 58 medarbejdere været anklaget for overgreb.

Søster Kluitmann siger, at undersøgelsen er et yderligere tiltag for at efterforske omfanget af overgreb i ordenssamfundene. Hun påpeger, at der ikke er tale om en videnskabelig undersøgelse, idet den tyske konference af katolske ordensledere ikke har de økonomiske og personalemæssige ressourcer til at gennemføre en sådan. Derfor kan den ikke sammenlignes med den store overgrebsundersøgelse som den tyske bispekonference gennemførte for nogle år siden.

Biskoppernes undersøgelse, offentliggjort i 2018, gennemgik mere end 38.000 arkiverede sager i 27 tyske bispedømmer. Rapporten afdækkede mere end 3.600 ofre for seksuelle overgreb og 1.670 anklagede præster i tidsrummet 1946-2014.

NM

Tak fordi du støtter KO!

Dit økonomiske bidrag rækker langt.

AVISDRIFT Som så mange gode ting og oplevelser her i livet er det heller ikke gratis at producere og distribuere *Katolsk Orientering*, der udsendes til godt 12.600 modtagere seksten gange årligt.

Udgifterne til at layoute, trykke og distribuere avisen løber årligt op i ca. 1,3 mio. kroner (heri er ikke medregnet lønudgifter); men heldigvis har avisen også en række indtægter, ca. 1,7 mio. kroner om året, som i det væsentlige stammer fra abonnenter, annoncesalg, distributionstilskud og frivillige bidrag.

Især de sidstnævnte, de frivillige bidrag fra avisens trofaste og generøse læsere, skæpper godt i kassen. Det er grunden til, at *Katolsk Orientering* to gange om året – i henholdsvis april og september – udsender en opfordring til katolske husstande

og avisens læsere om et frivilligt bidrag til avisens drift.

I den kommende tid udsendes en sådan opfordring via indbetalingskort eller betalingsservice. Vi håber, at mange vil tage godt imod opfordringen. Store såvel som små bidrag er lige velkomne! På opfordringen er anført beløbet 250 kroner, men du bestemmer naturligvis selv, hvor meget du vil give – og om du i det hele taget vil give noget!

Husk, at du altid kan støtte *Katolsk Orientering* ved at indbetale et beløb på Danske Bank reg. 4183 konto 1685163. Husk at skrive dit navn på meddelelsen – og hvis har vi dit cpr-nummer er beløbet ydermere fradragsberettiget!

KO's redaktion takker for alle bidrag, store såvel som små!

Kort nyt

Geistlige dødsfald

MEXICO Ifølge den seneste rapport fra *Centro Católico Multimedia* er 81 katolske præster og ordensfolk døde af covid-19 siden marts – nemlig 70 præster, seks diakoner og fem ordenfolk, de fleste tilknyttet ærkebispedømmerne San Luis Potosi, Morelia og Puebla.

Den overvejende del af de døde præster arbejdede aktivt i sogne og kirker over hele landet, og aldersmæssigt spændte de fra 39 til 85 år.

Vækst i voksendåb

BELGIEN Kirken melder om en markant stigning i voksendåb i landet. Kirkens officielle hjemmeside, *CathoBel*, rapporterede 20. august, at 305 voksne vil blive døbt i år, hvilket er 61 flere end i 2019. Antallet af voksendåb er vokset støt fra 143 i 2010, 180 i 2015, til mere end 300 i 2020.

Selv om flertallet af Belgiens 11,5 mio. indbyggere er døbt katolikker, går færre end 7 procent i kirke om søndagen.

De fleste voksendåb vil i år ske i bispedømmet Tournai, et overvejende fransktalende område i den vestlige del af landet. Bispedømmet vil døbe 127 voksne, sammenlignet med 93 i ærkebispedømmet Mechelen-Bruxelles.

Kritiserer regeringen

ZIMBABWE Landets biskopper kritiserer i et brev, som blev oplæst i kirkerne 16. august, regeringen for udbredt korruption, madmangel og brud på menneskerettigheder. Det rapporterer flere internationale nyhedsportaler, fx *The Tablet* og *La Croix*.

Biskopperne skriver, at korruptionen har nået "alarmerende niveauer" og at behandlingen af demonstranter er "uden fortilfælde". Samtidig er fattigdommen øget kraftigt og inflationen ligger på over 800 procent. De demonstrationer, som partiet *Transform Zimbabwe* stod bag i slutningen af juli, blev slået ned af bevæbnet politi og militær, og flere af de ledende personer lever nu i skjul eller er fængslet. Biskopperne advarer om, at disse tiltag vil forværre landets krise yderligere.

Caritas-dagen 2020 udskydes til foråret

Caritas-dagen 2020, som skulle have fundet sted i Aalborg d. 4. oktober, bliver pga. COVID-19 epidemien udskudt til foråret.

Du kan dog allerede nu sætte kryds i kalenderen søndag d. 14. marts 2021 hvor Caritas-dagen vil finde sted i Sct. Mariæ Kirke og på Sct. Mariæ Skole, Kastetvej 3, i Aalborg kl. 11-15.

De gældende retningslinjer i forhold til COVID-19 epidemien vil naturligvis blive fulgt. Hvis Caritas-dagen igen bliver udskudt eller aflyst, vil du kunne finde information herom på caritas.dk.

KIRKEHISTORIE ”Vi glæder os i dag over, at det store Værk lykkedes, vi takker Gud, fordi denne herlige Jesu Hjerte Kirke nu står lykkeligt fuldendt i al sin Skønhed... – Nu er da et nyt Sted beredt til Guds Forherligelse, et Sted, som ved sine ædle og rene Former, ved sin hele udvortes Skikkelse minder om den katolske Tid, da man gav det bedste man ejede til Kirkers opførelse”. Således sagde biskop von Euch for 125 år siden, den 3. november 1895, da han i koret i den netop opførte Jesu Hjerte Kirke i Stenosgade på Vesterbro i København holdt sin indvielsestale. Jesuitternes store københavnske ordenskirke var dermed en realitet.

Jesuitterne havde i 1895 opholdt sig mere end 25 år på forskellige adresser i København. Første skridt var meget beskedne kår i en slidt, ældre landejendom på Nørrebro, som blev efterfulgt af adresser på bl.a. Frederiksberg og i indre København. Jesuitterne voksede dog hver gang ud af de lokaler, som lagde hus til deres skolevirksomhed og det tilstødende kapel. Der måtte større rammer til.

Kirkens forhistorie

Stenosgade i 1890'erne var bestemt ikke den centrale placering i København, som gaden og dermed kirken er i dag. Ja, gaden havde end ikke på det her tidspunkt fået sit katolske navn efter Niels Steensen. Gaden var kun delvist brolagt, var om aftenen indhyllet i mørke og lå lige på grænsen mellem den tungindustri, der lå i området på Vesterbro og så de mere landlige omgivelser, der var på datidens Frederiksberg.

I Stenosgade lå et gammelt jernstøberi og jernstøberens tilstødende bolig. Jernstøberen solgte grunden til jesuitterne, som meget fremsynet havde blik for, at med Københavns befolkningstilvækst og urbanisering af brokvarterne ville Stenosgade, med sin placering tæt ved søerne og som et forbindelsesled mellem hovedfærdselsårene Vesterbrogade og Gl. Kongevej, i løbet af ganske få år være en oplagt placering til at trække børn til såvel kirken som Skt. Knuds Skole, der blev opført på samme grund.

Kirkens arkitekt, Wipfler, murermester J.C. Günther og hans håndværkere rejste kirkebygningen med en for datiden imponerende hastighed og præcision. Spaden blev første gang stukket i jorden i begyndelsen af 1892, biskop von Euch lagde grundstenen den 8. april 1893 og allerede den 3. november 1895 stod den færdige kirke klar til indvielsesdagen, hvor alle de københavnske dagblade deltog og skildrede begivenheden.

Jesu Hjerte Kirke kort tid før indvielsen i 1895. Foto: Københavns museum.

Jesu Hjerte Kirke 125 år

I anledning af kirkens jubilæum en fortælling om kirkens første 50 år – 1895-1945.

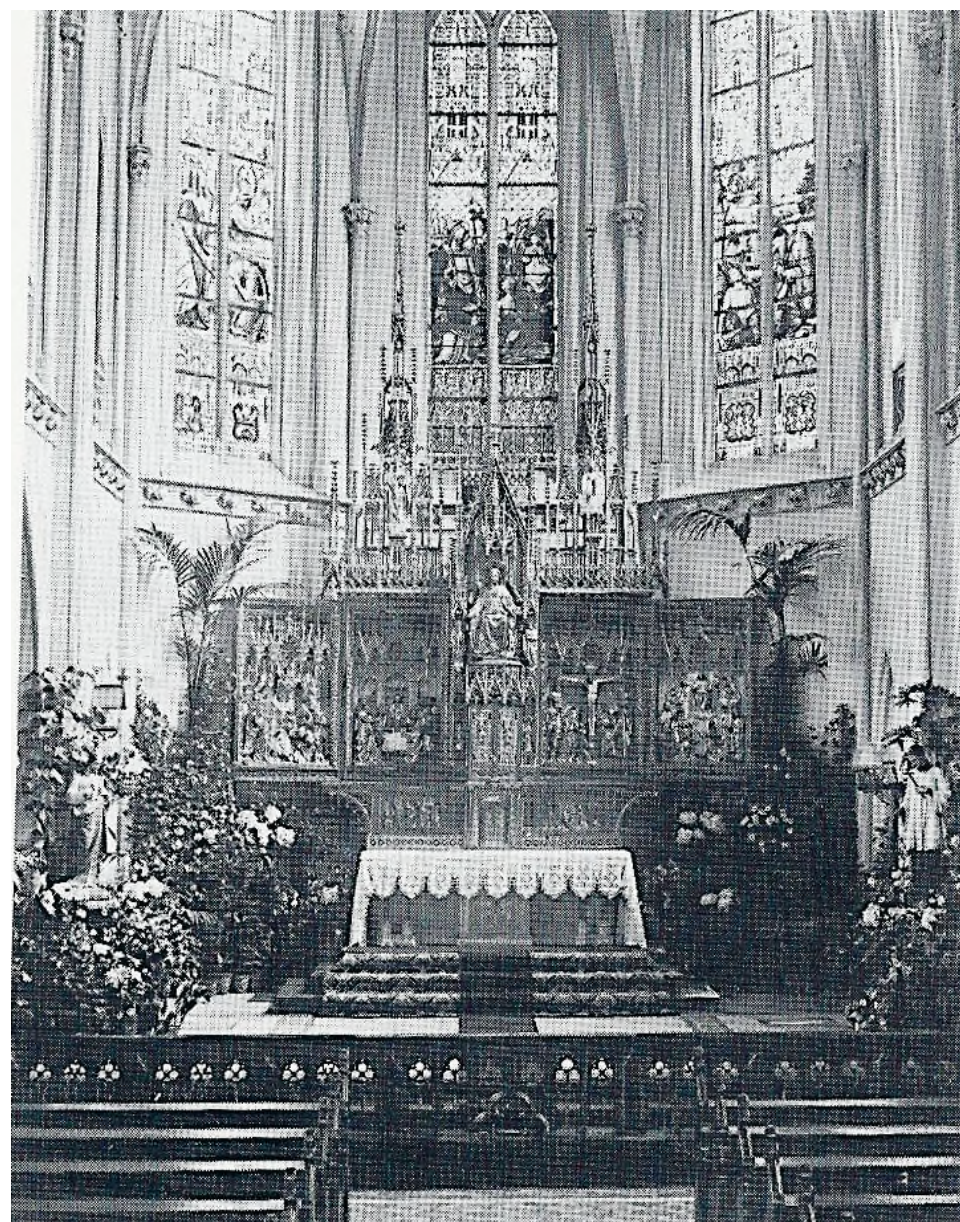
Tekst: Alexander Søndergaard

Kirkens arkitektur

Jesu Hjerte Kirke stod nu, i november 1895, med sit ydre på den måde, som vi kender kirken i dag. En smuk kirke opført i nygotisk stil der med sin imponerende facade og hele 54 meter op til spiret er gadens arkitektoniske omdrejningspunkt, men samtidig falder den så naturligt ind i omgivelserne takket være den tids arkitekters sans for sammenhæng og proportioner.

Forfatteren Tom Kristensen beskriver i sin roman Hærværk fra 1930, hvordan de katolske kirkebygninger på den ene side af Stenosgade har noget eksplicit fremmedartet over sig, der klart skiller sig ud i gadebilledet og står i kontrast til de ’protestantiske’ bygninger på den anden side af Stenosgade. Det har han ret i. Det nygotiske udtryk, den kamtakkede gavl på skolebygningen og tårnene giver indtryk af, at der er noget særligt og markant anderledes over kirkebygningen.

Det nygotiske stilindtryk sørger dog for, at kirken ikke føles malplaceret i kvarteret, hvor den harmonerer fint med resten af bygningsmassen, der er også opført i forskellige historicistiske stilarter. Det er kirkens held, at den ikke blev opført 40 år senere, hvor den formentlig var blevet offer for den modernistiske arkitekturs sjælløshed og manglende sans for skønhed og sammenhæng.

Jesu Hjerte Kirkes smukke højalter og kommuniionsbænk fra før ombygningen i 1972. Foto: Jesuhjertekirke.dk.

Kirkerummet

Kirkerummets skønhed har altid været et særkende ved Jesu Hjerte Kirke. Kirkerummet har skilt sig markant ud fra Vesterbros protestantiske kirker ved sit udprægede katolske udtryk i udsmykningen. Hvis man i begyndelsen af 1900-tallet var trådt ind i kirken ad nordre sidedør på de fine gulvmosaikker af mettlachersten, så havde man under loftshvælvingerne fået øje på Skt. Josefs alter. Langs den skønne kommuniionsbænk var blikket faldet på den nygotiske prædikestol, som var berømt for sine træudskæringer af høj kunstnerisk værdi. For enden af højkoret var det mægtige højalter med fire fløje, hvor fjerde vers af Thomas Aquinas’ hymne, *Verbum supernum prodiens*, er afbildet med stalden i Betlehem, den sidste nadver, korsfæstelsen og himlens herlighed. Ovre i det søndre sideskib ville vi i det nuværende sakramentskapel have set alteret til Gudsmoder, hvor det var kutyme, at konvertitter blev optaget i Kirkens fulde fællesskab.

Der blev i 1970'erne gennemført nogle uforståelige og meget radikale forandringer af kirkerummet, der bedst kan betegnes som et forsøg på at forandre kirkerummet efter calvinistisk forbillede. Dem skal jeg ikke komme nærmere ind på her, men der blev efter årtusindskiftet gennemført et stort stykke arbejde for at genoprette kirkens oprindelige udtryk. Konsekvenserne i dag af 1970'ernes billedstorme blev dermed

relativt begrænsede, og vi kan derfor glæde os over, at kirkerummet i Jesu Hjerte Kirke i hovedtræk fremstår i al sin oprindelige skønhed.

Københavns store konvertitkirke

Jesu Hjerte Kirke er med rette kendt som Københavns konvertitkirke. Kirkens udadvendte og centrale beliggenhed har gjort, at mange danskere har modtaget deres oplæring i troen hos de jesuitter, der fra kirkens opførelse og indtil for ganske få år siden var uløseligt forbundet med kirken i Stenosgade. Flere berømte konvertitter har modtaget sakramenterne under Jesu Hjerte Kirkes smukke hvælvinger – bl.a. forfatteren Johannes Jørgensen (1866-1956) og præsten Peter Schindler (1892-1967).

Selv en ung Kaj Munk (1898-1944) var som teologistuderende at finde på kirkebænkene i Jesu Hjerte Kirke – dybt betaget af kirkens og liturgiernes skønhed – men uden at tage det skridt som Johannes Jørgensen, Peter Schindler og mange andre har gjort gennem årene. Kaj Munk tog ofte turen fra studiemiljøet omkring Københavns Universitet ud til Stenosgade, hvor han nød at sidde i kirkerummets dunkle halvmørke og bede ved den brændende, røde lampe på højalteret:

”Jeg tog ind til København og gik ud til den katolske Kirke i Stenosgade, hvor jeg saa ofte havde søgt hen i mine første Aar. Jeg lod vievandet svale min hede Pande, jeg lod mine øjne dysses til af den rømpe Ampel for Altret, Verden blev saa fjern for mig, jeg var igen den lille Purk ved min dødsmerkede Mors Side i Polakkernes Kirke i Maribo.”

Peter Schindler fik, som så mange andre danske konvertitter, sit første møde med katolicismen i kirken i Stenosgade. Han var kommet i Eliaskirken, den protestantiske kirke kun et stenkast fra Stenosgade, men følte sig ikke hjemme i det protestantiske kirkerum med det kolde, gennemtrængende lys som Eliaskirken er badet i fra solopgang til solnedgang. Jesu Hjerte Kirke tiltalte ham mere, som han beskriver i sin roman, *Trængselsaar*, fra 1921:

”Det, der fik ham til at blive en stadig gæst i Jesu-Hjerte-Kirken, var den stille Messe de Hverdag Morgener. Kirken laa dunkel og død stille; Byen *Fortsættes* ▶

Skt. Josefsalter som frem til 1972 stod, hvor Mariaalteret i dag er placeret. Alterets relief overlevede 1970'erne og er i dag placeret til venstre for nordre sidedør. Foto: Katolsk Historisk Arkiv.

Sankt Knud Hertug – et 800 års minde i erindringen

I år for 50 år siden fejrede vi 800-året for Knud Hertugs død.

Tekst: Stig Holsting

KIRKEHISTORIE *Sanctus Kanutus Dux* – Sankt Knud Hertug – således omtales Knud Lavard i de gamle kirkelige skrifter. Han var hertug af Slesvig og søn af kong Erik Ejegod. Og dertil en af vores mest populære danske helgener specifikt Sjællands værnehelgen. Hans historie, både som historisk person og som liturgisk helgen bu-rde være kendt af enhver katolik. I vores middelalderlige ikonografi eksisterer der stadig mange minder om ham, og i Kgs. Lyngby bærer den katolske kirke hans navn.

25. juni 2020 var det 850 år siden, Knud Hertug af ærkebiskop Eskild blev skrinlagt på højaltret i den kirke i Ringsted, som siden fik navn efter ham. Efter reformationen kom den til at hedde Sankt Bendts kirke.

Da Den danske katolske Kirke i 1970 – altså i år for 50 år siden - besluttede at fejre 800-året for denne begivenhed, blev der nedsat en komite med daværende monsignore Kjeld Geertz-Hansen i spidsen, som skulle planlægge markeringen. Dels ville man i 800-året for pave Alexander III's kanonisationsbulle allerede den 8. november 1969 fejre det med en andagt i Sankt Ansgars Kirke i København, dels med en pontifikalmesse i Ringsted på selve 800 års dagen for Knuds skinlæggelse og dels med

en valfart til kapelruinen ved Haraldsted skov, stedet hvor Knud i 1131 blev myrdet. Endelig skulle der udgives en publikation, der skulle belyse Knuds historiske liv og hans betydning som dansk helgen. Man allierede sig med redaktøren af det hæder-

Ærkeenglen Mikael og den hellige Knud Lavard. Kalkmaleri i Vigersted Kirke ved Ringsted cirka 1450.

kronede katolske tidsskrift *Catholica* L.B. Fabricius, som straks var med på at ofre et dobbeltnummer til formålet. Det vender vi tilbage til.

Naturligvis ville det være mest rigtigt og tillige det smukkeste at fejre messen i den kirke, hvor Knud blev skrinlagt i 1170, og hvor han blev dyrket middelalderen igennem, og som var viet til hans navn. Sådan kom det desværre ikke til at ske, idet kirkens menighedsråd "ikke ville tillade afgudsdyrkelse" i deres kirke. I stedet kom Ringsted bys kommunalbestyrelse katolikkerne til undsætning og tilbød den lokale Valdemarskoles store aula til formålet.

Her kunne biskop Hans Martensen for en stor forsamling så fejre den store mindedag for den danske helgen. I Sankt Bendts kirke foregik der samtidig et folkekirkeligt arrangement "uden afgudsdyrkelse", og det vakte diskret opmærksomhed, at byens borgmester P. B. Thisted Knudsen dukkede op til den katolske messe.

Catholicas dobbeltnummer med titlen *Sankt Knud Lavard* (27. årg. 1970 hft. 2-3) på 134 sider kom til at indeholde 9 indlæg med bidrag af forfattere med hver sin specialviden foruden en indledning, pave Alexander III's kanonisationsbulle på latin og dansk og den middelalderlige Sankt Knud Lavard-liturgi og var dertil illustreret med gengivelser af nogle af de mest kendte kalkmalerier fra danske og skånske kirker. Her kan enhver fordybe sig i den nyeste viden, vi har om Knud Lavard.

Selvom vel ikke mange mere husker begivenheden i 1970, står denne bog tilbage og vidner om, at man fra dansk katolsk side stadig holder Knud Hertugs helgenminde i hævd, som det også i år i 850 året for hans skrinlæggelse søndag den 9. august er blevet markeret ved en valfart til kapelruinen ved Haraldsted.

Vil du gerne vide mere?

Benyt søgefunktionen på:

www.sanktandreasbibliotek.dk. Sankt Andreas Bibliotek har 22 udgivelser om Knud Lavard til udlån.

Første valfart til Haraldsted

Uddrag af Emil Rønnows Livserindringer.

KIRKEHISTORIE Søndag 4. juli var en mindedag i den danske katolske kirkes historie. Den dag var det, der første gang efter reformationen fandt en valfart sted.

Det var vistnok Pastor Bernhard Jensen, der førte denne ud i praksis og den lykkedes over al forventning. Jeg havde – men

forgæves- søgt at komme med et billigtog til Ringsted og tog så sammen med nogle andre med et senere tog og nåede højmesen i det lille kapel her. Bag efter beså vi dejlige St. Bents Kirke, som jeg så for første gang og som begejstrede mig i højeste grad.

Så begyndte valfarten

Billedhugger Windfeldt-Schmidt gik i spidsen med et processionskors, så kom pastor Jensen, præsten i Ringsted og pilgrimmene. Vi havde hele tiden i forvejen spurgt os selv, hvordan nu det hele ville gå, ville det ikke se mærkeligt ud og kunne

sådan noget i det hele taget lade sig gøre nu i vor tid her i landet.

Og så lykkedes det over al forventning. Der var en alvor og højtidelighed over det hele og stor ærbødighed og forståelse. En officer til hest, der red forbi, vendte front og gjorde honnør. Skønt vejret var byget, kom vi godt frem og tilbage, og andagten i ruinen i Haraldsted gik udemærket. Men skønnest var måske tilbagekomsten til Ringsted. Trætte var vi selvfølgelig alle, men da vi i det øjeblik, vi betrådte byens grund i stemte "Fast skal min dåbspagt evig stå" blev alle grebne af begejstring- det var som

et sejrindtog gennem byens gader hen til kirken.. Ved stakittet om den stod søstrene og ventede pilgrimmene tilbagekomst. Hvordan var det mon gået, ville de komme våde og skuffede hjem, halvt generte som så mange her i landet!

Og så så de en syngende jublende skare, der svingede om gadehjørnet og styrede hen mod kirken. Alt var lykkedes over forventning. Og vi gik ind i kirken og knælede syngende og bedende, mens præsten uddelte den sakramentale velsignelse.

Det var i sandhed en stor dag.

► *Fortsat* vaagnede og kom til live ude bag de brogede Ruder, der lidt efter lidt fik Farve og Glød. Andægtige kom ilsomt, men stilfærdigt ind, søgte vante Pladser, sank straks ned paa Knæ i Bøn."

Johannes Jørgensens optagelse i Jesu Hjerter Kirke i 1896 er udførligt beskrevet i hans selvbiografi, *Mit Livs Legende*, hvor vi også finder maleriske beskrivelser af indledningen på den konvertitundervisning, som han modtog i Stenogade. Johannes Jørgensen var en meget berejst mand, og fik på den baggrund et nært forhold til mange kirker rundt omkring i Europa; men Jesu Hjerter Kirke var for ham et helt unikt sted – det var kirken, hvor han blev optaget i Kirkens fulde fællesskab. For Johannes Jørgensen stod Jesu Hjerter Kirke som et smukt billede på det himmelske, der stod i kontrast til hans selvopfattelse før hans optagelse i Kirken:

"I Stenogade var Kirken endnu aaben; jeg gik langsomt op ad højre Sideskib og satte mig paa en bænk under det enlige Gasblus, som gerne brændte om Aftenen. Jeg var ene, Kirken laa hen i Halvmørke, øde og stille. Over mit Hoved sang Gasblusset

svagt, foran højaltret knitrede den lille Flamme i den evige Lampe. Og da kom den over mig, Fortabelsens dybe Gru! Jeg saae ind i mig selv og saae intet uden Mørke og Tomhed. Jeg var uden Tro og uden Godhed, et Væsen, som kun bestod af Ondskab, Haardhed og Vellyst. Jeg kunde ikke knæle, ikke bede, sad kun sløvt og stirrede over mod den hellige Jomfrus Alter."

Antallet af konvertitter i Stenogade lå nogenlunde stabilt frem til år 1900 med 5-10 om året. Der skete en tredobling i de første år af 1900-tallet, hvor det årlige tal lå omkring 30 for efter 1905 at falde tilbage til 5-10 personer om året, hvilket var niveauet frem til 1945. Stigningen omkring år 1900 skyldes, at det var blevet et decideret modefænomen i snævre primært litterære og aristokratiske kredse at konvertere til katolicismen. Det var inspireret af Johannes Jørgensens konversion få år forinden og den franske kunstretning, symbolismen, der ledte mange til den katolske tro og som i årene omkring Johannes Jørgensens konversion satte et stærkt præg på dansk kunst og litteratur.

Et kongeligt bryllup

Jesu Hjerter Kirkes status som ordenskirke fremfor sognekirke medførte, at det var småt med bryllupper – og i sagens natur ingen barnedåb – i kirken. Den 9. juni 1921 var dog en dag med en aldeles stor undtagelse, da prinsesse Margrethe, barnebarn af kong Christian den 9., blev gift i Jesu Hjerter Kirke med den italiensk-franske prins René af Bourbon. Brylluppet var en stor begivenhed, hvor kirken var fyldt med kongelige, kulturpersonligheder og diverse regeringsrepræsentanter. Brylluppet blev beskrevet i flere danske dagblade, som en mindelse om en fjern fortid, hvor det var almindeligt, at Kongerigets spidser var samlet til katolske riter.

En uvis fremtid

Jesu Hjerter Kirke klarede sig i gennem de hårde år 1940-1945. På trods af økonomiske udfordringer og den store usikkerhed, som 2. verdenskrig medførte, voksede antallet af katolikker i København og biskop Von Euch tog konsekvensen i 1942 og gjorde Jesu Hjerter Kirke til sognekirke. Det betød en øget tilgang til messerne om søndagen,

hvor der i perioder kom mere end 1.000 kirkegængere i løbet af dagen til de mange søndagsmesser. Derudover betød det også, at der nu skulle indrettes et dåbskapel i kirken, som fik sin plads for enden af det søndre sideskib.

Jesu Hjerter Kirke stod dermed i 1945 styrket og klar til de udfordringer, som Kirken i Danmark og globalt kiggede ind i ved verdenskrigens afslutning. Det var en uvis fremtid med mange ønsker til, at Kirken skulle fornys og tilpasse sig det moderne menneskes behov, der – siden Jesu Hjerter Kirkes opførelse 50 år tidligere i 1895 – havde været i gennem to verdenskrige og en økonomisk depression.

Mange mente i 1945, og med øget styrke de kommende årtier, at radikal fornyelse og forandring i Kirken var nødvendig. I en lille sidegade til Vesterbrogade i København stod, som biskop Von Euch sagde i 1895, "denne herlige Jesu Hjerter Kirke" klar til at tage i mod forandringens storme – rødderne var allerede solidt forgrenede i den danske og københavnske muld.

Et katolsk dedikeret liv

Den spanske Sct. Vincent søster Teresa de Prado er en vigtig fortælling om balancen mellem at være tro mod de kristne værdier og normer, og at tilpasse sig tidens skiftende krav.

Tekst: Maria José de Prado

ORDENSLIV I august 2020 mistede de katolske Sct. Vincent Søstre, Barmhjertighedens Døtre, i Santander i Nordspanien, søster Teresa de Prado, som blev næsten 88 år gammel. Det blev til 68 års tro tjeneste for fattige og udsatte i 'la cocina economica' (www.cocinaeconomicasantander.org), et højt estimeret og anerkendt katolsk samlingssted for kristen barmhjertighed.

Familiebaggrund

Søster Teresa var min faster, den yngste af seks søskende, hvoraf hun blev nonne og en bror blev dominikanerpræst (og en anden bror min far). Hendes historie og klosterets udvikling gennem snart 70 år er en vigtig fortælling om balancen mellem at være tro mod de katolske værdier og normer og at følge med tiden og tilpasse sig de skiftende krav. Derfor vil jeg gerne beskrive nogle vigtige hændelser i hendes og klosterets udvikling i det 20. og 21. århundrede.

Vores familie kommer fra små landsbyer som Villada, Frechilla og Guaza de Campos i provinsen Palencia, Castilla y Leon, nord for Madrid. Kultur og undervisning centrerede sig omkring kirke og skole, ledet og drevet af katolske præster og nonner. Derfor ville mange af os børn som små være præster og nonner. Det ville sr. Teresa også, og hendes kald var så stærkt, at hun allerede som 20-årig i 1952 forlod min familie og efter sine novice-år i Madrid rejste nordpå

til Barmhjertighedens Døtre i Santander, hvor hun opholdt sig resten af livet. I dag er Santander et par timers kørsel i bil eller kortere endnu med højhastighedstog, men dengang en lang og besværlig rejse med flere togsift. Og selvom det ikke var et klausur-kloster, gik der mange år, før vi igen fik besøg af vores tante i Villada. Der var meget stramme regler for, hvad novicer og nonner måtte – og især ikke måtte. Ikke engang til sin fars begravelse nogle år senere fik hun udgangstilladelse fra klosteret.

Opgaver i klosteret

Som uddannet inden for musik underviste hun i sang og musik på pigeskolen 'la Milagrosa', som var bygget sammen med klosteret i Santander. Hun var organist i klosterets kirke, og komponerede smukke sange til Jesus og Jomfru Maria. Samtidig arbejdede hun, som de andre søstre, i 'det økonomiske køkken', som serverede mad til fattige og udsatte i og omkring Santander. Senere drev hun i mange år 'el economato', hvad i dag svarer til en fødevarebank; en butik, som har åbent dagligt, hvor basale fødevarer og hygiejniske nødvendigheder blev byttet for kuponer, som 'værdigt trængende' fik udleveret i de katolske sogne. Derfor var hun også meget kendt udenfor klosteret både af de mange mennesker, som handlede i fødevarebanken, og fordi hun

ofte besøgte de mange sogne kuponerne skulle afregnes med.

Forandringer

De første mange år bar nonnerne uniform med et stort, stift slør, som krævede, at man drejede hovedet for at kunne passere en dør. Reglerne for omgang med verden udenfor var mange og stramme. Men ordenen og dens dusin af dedikerede søstre var dygtig til at følge med tiden og tilpasse sig tidens nye krav. Efterhånden blev der slækket på kravene til påklædning. Sløret blev mindre for til sidst at forsvinde helt. Og selvom der fra 1990'erne slet ikke var en egentlig ordensdragt, kunne mange på gaden alligevel genkende søstrene og hilse venligt og ærbødigt på dem. Klosteret og dets arbejde var kendt og anerkendt i og omkring Santander, og søstrene modtager fortsat megen støtte, både økonomisk og varer til den daglige drift af 'la cocina economica', og store grupper af frivillige.

Med tiden blev der mindre brug for små, katolske skoler og mere brug for social indsats. I 1990'erne kunne søstrene derfor få bygget en ny og helt moderne bygning, hvor kloster og skole havde ligget, og det nye domicil blev indviet under stor offentlig bevågenhed i 1995. Fra den underjordi-

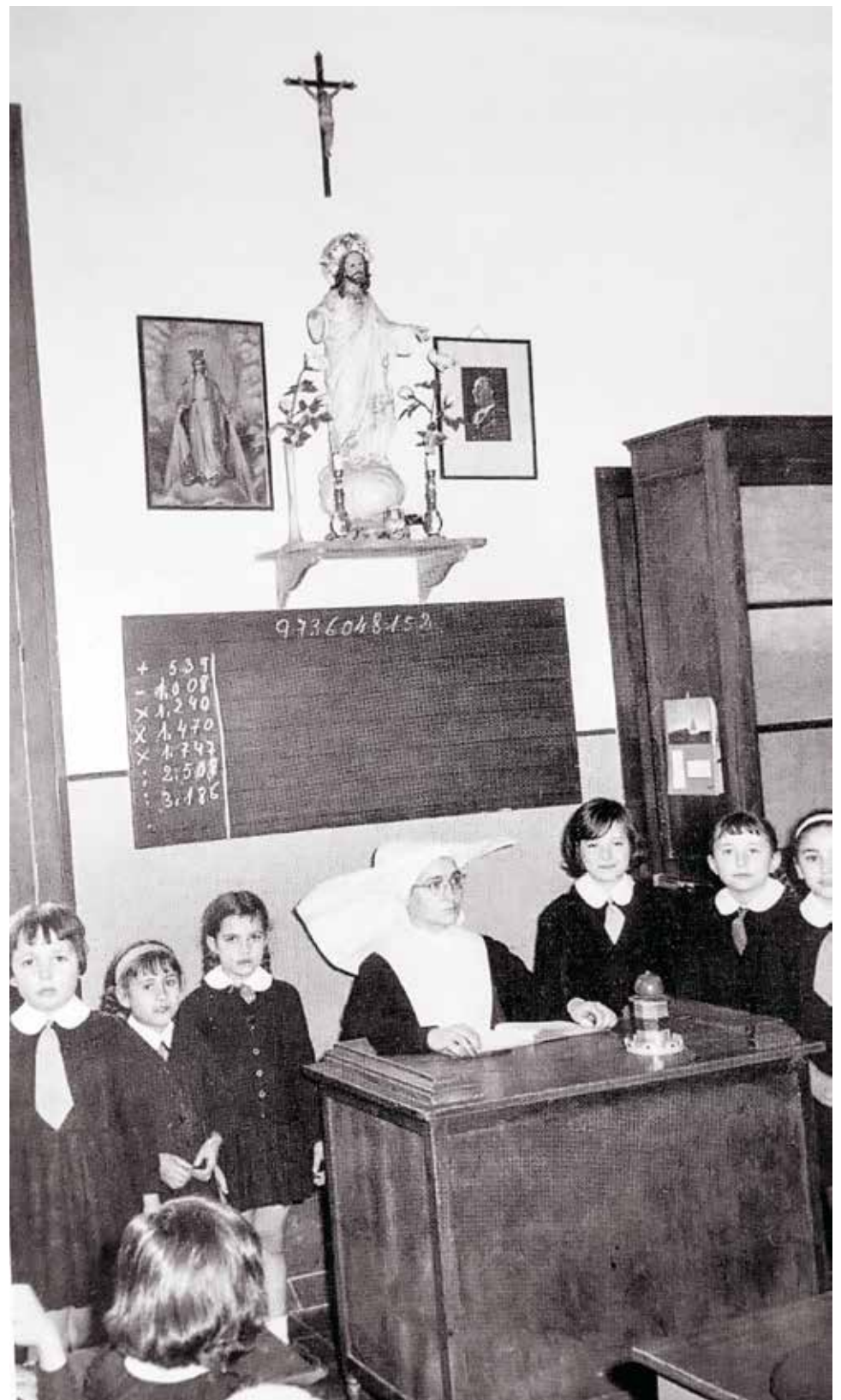
ske parkeringskælder forbi flere etager med nye kontorer, værksteder, et kæmpestort og velindrettet køkken med spisesale, vaskerum med vaske- og tørremaskiner, overnatningsrum til akut hjælp, og op til søstrenes nye klosterceller, spise- og dagligstue og en smuk tagterrasse med blomster. At nogle af søstrene i mellemtiden havde måttet bo tæt i en mindre lejlighed, var et lille offer i lyset af de helt nye muligheder for hjælp til fattige og udstødte i det nye hus. Søster Teresa fik en ny butik med lagerrum og indgang direkte fra gaden til sin 'fødevarebank'.

I mellemtiden var klosterets klientel skiftet. Fra overvejende fattige, indfødte spaniere helt tilbage fra årene efter den spanske borgerkrig, til grupper af narkomaner op igennem 1980'erne og senere flere og flere indvandrere, både legale og uden papirer. Men for min faster og de øvrige søstre er alle, der har brug for kærlighed og hjælp, værdige mennesker, som de fortsat modtog og gav mad, og nye færdigheder i beskyttede værksteder. Først og fremmest giver de den kristne omsorg og kærlighed, som er Den katolske Kirkes fundament. Der bliver ikke skelnet mellem nationaliteter, hudfarve eller social position.

På grund af søstrenes omfattende sociale netværk kunne de også *Fortsættes ►*

Søster Teresa serverer mad for socialt udsatte i 1955.

En ung søster Teresa underviser i pigeskolen i 1968.

Diakoni er hot

Det er bare ikke alle der har opdaget det endnu

OMSORG Kirkerne har forskellige traditioner og bruger forskellige begreber om deres omsorgsarbejde; men der er gode grunde til at tænke diakoni og økumeni sammen, for vi har brug for hinanden og kan lære meget af hinandens erfaringer. Det var facit efter en meget vellykket diakonidag i Sankt Pauls Kirke i Høje Taastrup den 29. august. Diakonidagen var arrangeret af Danske Kirkers Råd, og deltagerne kom fra Den katolske Kirke, Folkekirken, en række frikirker og den serbisk-ortodokse Kirke. En meget veloplagt Jakob Egeris Thorsen, lektor i diakoni ved Aarhus Universitet, lagde energisk ud med teologiske refleksioner over, hvad diakoni er for en størrelse.

Kirken er mission - den er et fællesskab sendt til verden med tre lige vigtige opgaver - forkyndelse, gudstjeneste og tjeneste. Både hos Det lutherske Verdensforbund og hos pave Benedikt XVI i encyklikaen *Deus caritas est* (2005) er der tale om tre ligeværdige udtryk. Diakoni skal bredt forstås som social omsorgstjeneste indadtil i kirken og udadtil i samfundet. Når vi laver diakoni, deltager vi faktisk i Kristi kongetjeneste - for Kristus er konge ved at være alles tjener, og det er det ideal, han byder disciplene at følge, sagde Jakob Egeris Thorsen.

Generalvikar Niels Engelbrecht var enig. For 100 år siden så katolikkerne Kirken som det perfekte samfund. Dengang var det statens formål at arbejde for det timelige og Kirkens at arbejde for det åndelige. Der var en tendens til, at diakonien var ordenernes opgave; men der er sket en ændring af kirkesynet i det 20. århundrede. Det nye kirkesyn, der kom med koncilet, betyder, at alle er kaldede til diakoni. Som den største migrantkirke i Danmark har Den katolske

Kirke en del erfaringer med integration; men vi kunne godt blive meget bedre til det diakonale, sagde Niels Engelbrecht.

Caritas Danmark involverer sig i stigende grad i diakonalt arbejde i Danmark. Maria Hammershøj, generalsekretær for Caritas Danmark pegede på vores forpligtelse - når vi tjener de fattigste, skal vi levere den højeste kvalitet og kunne stå inde for Den katolske Kirkes sociallære.

Diakoni er i centrum af hvad det er at være kirke. Men putter vi med diakoniens kristne identitet? spurgte Jakob Egeris Thorsen der er lektor i diakoni på Aarhus Universitet. Foto: Lisbeth Rütz.

Frikirkerne tabte i 80'erne og 90'erne meget af den sociale dimension; men til gengæld er der sket en genoplussen af deres sociale engagement i 00'erne og 10'erne sagde Mikkel Wandt Laursen fra FrikirkeNet.

Vi får credit for diakoni

Der er kommet mindre berøringsangst over for kirkeligt socialt arbejde, og i dele af det politiske liv er det ligefrem blevet in at tale om kristne værdier. Det har også vist sig, at det diakonale arbejde er noget af det, kirkerne får mest credit for i samfundet. Erfaringerne viser, at hvis man har et godt koncept, skal man heller ikke

Projekt Faros vil gerne hjælpe flygtninge i Grækenland til at få nyt perspektiv på livet og give dem håb om, at der er en fremtid for dem, sagde Karin Hall fra Byens Valgmenighed. Foto: Lisbeth Rütz.

være bange for at skilte med det kristne, hvis man søger støtte hos kommunen. Der kan være en styrke i at være flere kirker, der arbejder sammen - for som enkeltmenighed er man mere udsat for at blive mistænkt for sjælefiskeri.

På diakonidagen mødte vi flere eksempler på meget vellykket diakonalt arbejde. Blå Kors i Danmark fortalte om deres arbejde med at oprette familienetværk for udsatte familier. Her hørte vi fortællingen om Anemone, der kom fra et forhold med en voldelig mand og havde problemer med sin datters trivsel. Tre år efter sit første møde med Familienetværket er hun nu under uddannelse og har stadig kontakt med netværket.

Kirkernes sociale arbejde i Silkeborg, Aarhus og Græsted tilbyder hjælp på seks områder. For eksempel kan man her få kontakt med et menneske, der kan hjælpe en i en livskrise, hvis man er presset af skilsmisse, arbejdsløshed, misbrug, sygdom eller andet. Her kan nybagte mødre i en sårbar situation få hjælp til at komme igennem det første år af barnets liv.

Karin Hall fra Byens Valgmenighed fortalte om sit engagement i det dansk ledede projekt Faros i Athen. Her har projektet lavet et shelter med plads til op til 22 uledsagede flygtningebørn. Organisationen har omkring 35 ansatte og mange frivillige. Det kristne er dens afsæt og gennemtrænger den måde, den ser mennesker på, når der laves gadeplansarbejde og arbejdes på at hjælpe flygtninge til at få håb for fremtiden.

Der var bred enighed om, at diakonidagen havde været et meget vellykket arrangement. Vi mødte en flok topengagerede oplægsholdere, der brændte for at fortælle om deres erfaringer. Dagen mundede ud i et ønske om, at økumeniske diakonidage bliver en fast tradition, så kirkerne kan blive bedre til erfaringsdeling og netværk. LR

► Fortsat

hjælpe mange med at få et job. Gennem deres personlige kendskab til såvel deres klienter, som til iværksættere og erhvervs-liv i Santander fik de placeret snesevis af udsatte i beskæftigelse. Søster Teresa følte

Søster Teresa modtog ofte overskudsvarer til 'el economato'.

ikke noget behov for at rejse ud eller flytte kloster, men holdt sig trofast til sit hjem i Santander. Kun få gange rejste hun uden for provinsen, fx til Madrid på familiebesøg, og den årlige spirituelle retræte til andre klostre i ordenen.

Tiderne skifter...

Tilpasning til tiderne gav sig også udtryk i, at søster Teresa - efter at være fyldt 80 år - frygtløst adopterede de nye teknologier: Skype-samtaler med os i Danmark, mobiltelefoni med SMS og WhatsApp kommunikation med deling af lyd og billeder. Hun lærte at modtage og videresende overvejende moralsk opbyggelige billedshows via e-mail, først fra klosterets computer, og senere fra sin Tablet i sin klostercelle. Selvfølgelig er der wi-fi i klosteret.

I de senere år fik søstrene mulighed for at holde 'rigtig ferie', og vi havde den glæde at have hende boende i flere omgange i vores hus i Spanien, som ligger i nærheden af hendes (og min) barndomsegn. Her gik hun, trods sin høje alder, til hånd i have og køkken, og var ikke bleg for at hjælpe med at male og istandsætte, som altid er nødvendigt ved gamle huse. Til trods for at hun var tilbage i sin barndoms områder, refererede hun altid til 'la cocina economica' i Santander som sit hjem. Hun kommenterede flere gange, at vi snakkede om 'klosteret', mens hun altid selv kaldte det 'sit hjem'.

100 års jubilæum

I 2008 fejrede klosteret sit 100-års jubilæum, bredt dækket af presse og TV. Autoriteter fra alle grene af det private og det offentlige liv deltog, og min tante kom ganske uvant flere gange i spansk TV, hvor hun uimponeret optrådte med sin naturlige ro. Der blev også udgivet en omfattende biografisk bog 'Caminando con Amor' (Vandring i kærlighed) med en detaljeret beskrivelse af hele udviklingen af 'la cocina economica'.

De mange år hun stod i fødevarerbanken gav hende efterhånden nogle helbredsmæssige skavanker, og de sidste fem-seks år var hun derfor uden egentlige arbejdsopgaver i klosteret. Her i august måned, få uger før sin 88-års fødselsdag, blev hun alvorlig syg og blev indlagt på hospital. Selvom hun blev testet negativ for covid-19, døde hun efter to dage, omgivet af sin religiøse familie.

Det er en imponerende udvikling, den trofaste nonne har gennemgået over næsten 70 år: Fra stram uniform og næsten i klausur til en udadvendt og moderne tænkende, religiøs socialarbejder. Hun har tilpasset sig samfundets krav og behov uden at gå på kompromis med sit konsekvente, religiøse liv og principper. Hun har altid været en reference og til stor inspiration for hele min familie, både i Danmark og i Spanien. Det er en lille trøst, at vi her og i Spanien har kunnet fejre sjælemesser for hende, og at mange mennesker har bedt for hende og

takket hende. Med hendes dybtfølte og konsekvente udlevede katolske tro er vi måske flere, som har mere brug for hendes forbøn.

Ved klosterets 100-års jubilæum i 2008. Sr. Teresa sammen med Maria José de Prado.

Lyst, åbent og enkelt

Benediktinerinderne på Åsebakken har fået nyt kirkerum.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

KIRKEARKITEKTUR Når Åsebakkens mange venner i fremtiden lægger turen om klostret for at fejre messe sammen med søstrene, venter der dem et helt nyt kirkerum efter en længere ombygning. ”Det har været meget spændende at arbejde med de fremtidige brugeres ønsker. Søstrene har jo en enorm viden om rummet, og de har været vigtige aktører i hele processen. Vi har holdt mange møder og diskuteret, hvor vi skulle hen”, siger arkitekt maa. Nicolai de Gier, der har ledet ombygningen og tegnet inventar til det nye kirkerum på Vor Frue Kloster på Åsebakken. Nicolai de Gier har speciale i møbler og er lektor på Kunstakademiet, hvor han har undervist i 20 år. Sammen med professor Christoffer Harlang tegnede han alle møbler til den vellykkede restaurering af Ribe Kunstmuseum i 2010 og til Løgumkloster Kirke i 2014. Sidste år tegnede han kirkebænke til Sdr. Asminderup Kirke syd for Holbæk.

Herreværelset blev til kirke

Da søstrene i Tilbedelsesklostret på Jagtvej (Det nuværende Niels Steensens Gymnasium) i 1942 købte konsul Gruts gamle villa på Åsebakken og flyttede kommunitet ud på landet, måtte man indrette sig for beskedne midler og improvisere sig frem med indretningen. Det bar det gamle kirkerum tydeligt præg af. To rum blev slået sammen, og menigheden kom til at sidde i det gamle herreværelse, med brune paneler på væggene, en ringeklokke til at hidkaldende de tjenende ånder og en kamin, hvor herrene i gamle dage slappede af med en cigar og en sjus. Ved ombygningen har det gamle herreværelse fået samme højde som resten. Søstrene har haft et stærkt ønske om et mere kirkeagtigt rum, så det, man nu oplever, er et stort, sammenhængende rum, hvor den hvide maling gør, at rummet virker mange gange større. Gulv, vægge og loft er isoleret, vinduer er renoveret og nymalet. Der er lagt nye gulve i fyrreplanker med gulv-

varme, der er installeret højtaleranlæg med teleslynge, og der er kommet nyt orgel og ny belysning. Mellemvæggen og panelvæggene i menighedsrummet er fjernet, og i loftet er der lagt en særlig slags puds, der regulerer akustikken, så der ikke bliver for lang efterklangstid.

En spændende opgave

Nicolai de Gier har tegnet alt inventaret – korstole til søstrene, menighedens nye bænke, amboen, altret og tabernaklet. ”Jeg synes det har været spændende at tegne kirkeinventar, der skal være af høj kvalitet og skal kunne holde i mange år. Og samtidig skal møblerne være visuelt holdbare – man skal kunne holde ud til at se på dem. Der er en lang række hensyn at tage, når der skal tegnes møbler til et kirkerum. Mange ting er usynlige, når man laver møbler, ja man kan sige, at der findes noget, der hedder møblets grammatik. På baggrund af de mange møder med søstrene begyndte jeg så at tegne. Jeg viste søstrene forslag lavet på computer. Der blev lavet en række modeller lavet i forholdet 1:10., og der blev lavet en mockup – dvs en model i fuld størrelse til demonstration. Der var mange ting at tage hensyn til – for eksempel, om sædet har den rette højde”, siger Nicolai de Gier.

Kirkeinventaret er lavet i douglas fyr, der har et let rødtligt skær. Det stammer fra Fussingø plantage mellem Viborg og Randers og er opskåret på Herskind Savværk uden for Aarhus. Træet er FSC mærket. FSC er en international mærkningsordning til træ og papir. En FSC-mærkning af træ betyder, at der i skoven ikke fældes mere træ end skoven kan nå at reproducere. Møblerne er lavet på Gribskov Inventarsnedkeri, der ligger i Nordsjælland.

På Vor Frue Kloster bor der pt syv nonner. De seks af dem stammer fra Camposklostret i Brasilien, der i sin tid blev grundlagt af søstre fra Åsebakken. Den ældste søster – sr. Gertrud – er dansker.

”Hos os i Brasilien – er vi vant til ornamenten. Men vi har ønsket at det skulle være et lyst, enkelt og skandinavisk præget kirkerum. Vi ville gerne have en engel på hver side af altret, og det fik vi med glasmalerierne af John Frans”, siger sr Ana Maria Cabral, klostrets priorinde.

Kirkerummet på Åsebakken bærer nu tydeligere præg af at være processionskirke. Kirken har tre niveauer der stiger fra menighedens niveau til altret, der står på det højeste niveau. Det betyder, at de, der sidder bagest, bedre vil kunne se, hvad der foregår ved altret. Der vil være plads til omkring 40 personer i menighedsdelen.

Ældre gæster på Åsebakken husker, at søstrenes del før og i nogle år efter koncilet var adskilt fra menighedens del ved et grønt gardin, der var trukket for, så man kun kunne se alteret og præsten. Det var tænkt som en symbolsk markering af søstrenes klausur – at man var adskilt fra verden. Efter den afsluttede ombygning er resultatet blevet et lyst, åbent og enkelt kirkerum.

Pastor Lars Messerschmidt har været konsulent på ombygningen og vejledt om rummets liturgiske brug og placering af rummets forskellige genstande i forhold til hinanden. Rummet rundes af med en absisvæg, og den middelalderlige mariafigur, der før var placeret over kaminen, flyttes nu op på en piedestal, hvor hun kommer til at stå med Sjælsø som baggrund.

Et kikk ned gennem den nyombyggede klosterkirke set oppe fra alteret. Forrest ses søstrenes korbænke – bagved er menighedens bænke.

Klostrets priorinde Ana Maria Cabral foran et af kirkens to store, nye glasminduer.

Nådens vej

John Frans in memoriam.

MINDEORD ”Det har på ingen måde været forgæves, for vi var og er omsluttet af Guds kærlighed.” Ordene er fra billedkunstneren John Frans. Ramt af ALS var han af min bror Finn og mig transporteret fra Østrup på Fyn til helbredelsesmesse i Sankt Nikolaj Kirke, Esbjerg, hvor der var bøn for helbredelse ved sr. Briega Mckenna. Som ung blev hun mirakuløst og øjeblikkeligt helbredt for en invaliderende leddegigt. Senere modtog hun i bøn helbredelsens nådegave, som hun siden er blevet så kendt for. John Frans blev ikke helbredt. Men han blev styrket i ånden. Angsten for sygdommen forsvandt, fortalte han efter messen og mødet med sr. Briega Mckenna. Det var den 24. august sidste år. Den 1. sept. i år døde han. Omgivet af sine kære og efter at have modtaget de syges salvelse. John Frans blev 71 år gammel.

Hans sidste store værk blev to glasmosaikker til kirkerummet på Vor Frue Klo-

ster, Åsebakken. (Omtalt i forrige nummer af KO.) Efter Benediktinerindernes ønske skulle de vise to engle – én på hver side af alteret. John Frans frembragte to udførlige skitser til værket, og glasmageren Per Steen Hebsgaard skar glasset. Det var sådan en opgave, John hele sit liv havde ønsket at komme til at udføre, tilkendegav han i foråret 2020, da han påbegyndte arbejdet. Og det er, som om han i sin oplevelse af at være kastet ud i mørket, prisgivet sygdommens ødelæggende angreb, samtidig var i Guds hænder og modtog et lys, der gennemtrænger glasmosaikkerne og forlener hans engle med en himmelsk glans.

Hans hustru Vibeke, selv billedkunstner, tog plejeorlov under den sidste del af sygdomsforløbet for at passe og pleje ham. En opgave, som hun selvforglemmende og utrætteligt tog på sig, og som bidrog til at lette den sidste svære tid for ham.

John Frans var i bund og grund maler. Og dybt forankret i troen på Gud – hvilket ses i hans malerier gennem det meste af hans karriere. Han var en kunstner, for hvem det lykkedes at bevare den skabende

evne uskadt, fordi han adlød et indre krav om vækst, som han udtryksfuldt og dybt personligt formåede at udfolde og forløse

John Frans. Selvportræt fra 1991.

i sin kunst. Siden uddannelsen på Det fynske Kunstakademi i 1973 havde han fulgt sin egen vej. Hans værker ligner, så vidt jeg kan se, ingen andre. Upåvirket af modestrømninger og tidens smag vidner de om hans umiskendelige originalitet og om, hvor stærk en lidenskab han nærrede for sin kunst, og hvad det må have krævet af udholdenhed og kostet ham af kampe at nå så langt. Også i det maleri, der illustrerer denne nekrolog: et selvportræt fra 1991, som gådefuldt synes at foregribe hans kvalfulde livsafslutning.

Opgaven med glasmosaikkerne var helt håndgribeligt et spørgsmål om liv eller død for ham. Ville han nå det? Slog kræfterne til? Gud ske tak og lov var Guds forsyn ham nådig. I et velsignelsesrigt og enestående samarbejde med Per Steen Hebsgaard blev værket afsluttet, så John Frans imod alle odds kunne deltage i præsentationen af glasmosaikkerne i Vor Frue Klosterkirke den 10. august. Hans håb om, at to engle ville slå sig ned i hans indre, var blevet opfyldt. Nu bærer de ham ind i paradiset.

Hans Jensen, bestyrelsesformand for Sankt Benedikts Stiftelse.

Om det kærlige tilbageblik

Pastoral-Centrets 'gå-hjem-møde' om at erfare Guds nærvær i ens eget liv.

Tekst: Eva Maria Nielsen, Pastoral-Centret

SPIRITUALITET Kate Madsen, uddannet i ignatiansk spiritualitet, var underviseren på Pastoral-Centrets 'gå-hjem-møde' i august måned. Hun fortalte, hvem Ignatius var, for hvis ikke man kender mennesket bag øvelsen, er det svært at forstå dybden i det, han lærte.

Hvem var Ignatius af Loyola?

Ignatius af Loyola (1491-1556) blev født i en spansk adelsfamilie som den yngste af tolv eller tretten børn. Han tjente ved Ferdinand og Isabellas hof som embedsmand og gik derefter ind i hæren. I 1521 blev hans ben ødelagt af en kanonkugle. Under sit sengeleje havde han kun bøger om Kristus og helgenernes liv at læse i, og den læsning forandrede hans liv. Han besluttede sig for at vie sit liv til Guds tjeneste. I 1528 begyndte han at studere teologi og dannede sammen med seks venner, deriblandt den hellige Frans Xavier, Jesu Selskab, bedre kendt som jesuitterne.

Hvad er det kærlige tilbageblik?

Det kærlige tilbageblik på dagen er et redskab, som vil hjælpe mennesket til at blive bevidst om, at Gud er nærværende i ens liv. Denne lille øvelse kan bruges i vidt forskellige situationer, f.eks. som en afslutning på dagen, men også som et tilbageblik på den forgangne uge, måned eller år, efter en samtale, en ferie, en undervisning, en katekese og meget andet.

Det kærlige tilbageblik hviler på fire punkter:

- Lys
- Tak
- Følelser
- Fremtid

Først handler det om at standse op og blive nærværende. Gud er lys. Han er her, og vi kan bede ham om at hjælpe os til at se dagen eller hændelsen med hans øjne, i hans lys. I Det kærlige tilbageblik overgiver vi alt i Guds hænder. Kate inviterede deltagerne til at have tillid til Gud og vente på, at han vil vise, hvad vi vil se på sammen med ham: Det, der dukker op i dit indre, kan du sige tak for.

Det næste skridt er at spørge sig selv:

Hvad er jeg mest taknemmelig for i dag? Hvad har givet mig energi? Hvornår følte jeg mig mest levende?

Eller omvendt: Hvad er jeg mindst taknemmelig for? Hvad har drænet mig for energi? Hvornår følte jeg mig mindst levende?

Følelserne viser os vejen ligesom et kompas. Kate inviterede os til at være opmærksom på de følelser, der dukker op. De er ofte en indikator på noget, Gud vil vise os. Kate gjorde meget ud af, at der ikke findes dårlige eller forkerte følelser. Alle følelser er vigtige, og de fortæller noget om vort liv og den vej, vi går. Kate inviterede os til at se på, hvad der sker, lige før en sådan følelse opstår? Hvorfor og hvordan reagerer jeg på følelsen? Er jeg kommet tættere på Gud, eller har den fjernet mig fra Gud?

Det sidste skridt var et udsyn på fremtiden, ofte den næste dag. Læg det frem for Gud.

Efter at deltagerne havde afprøvet det kærlige tilbageblik sammen, gik snakken løs. De havde oplevet, at taknemmeligheden kunne ændre deres fokus. Andre pegede på, hvor vigtige følelserne er, og hvor moderne Ignatius er ved at inddrage dem. Det, der dog mest berørte deltagerne, var den fred, der fyldte dem: Gud er her, han er ved min side, han kender mit liv og er nærværende i de små ting.

Altså en øvelse, som sagtens kan bruges i familier og i katekesen. En gang om måneden samler Pastoral-Centret kateketer og andre interesserede til et gå-hjem-møde i Sankt Andreas Bibliotek. Der er altid et kort oplæg til dagens emne og tid til at tale sammen. Og efter 1½ time tager alle hjem. Interesseret? Så notér dig allerede nu vore kommende gå-hjem-møder:

Onsdag den 23. september: Ro på! Gode råd til undervisningen med Estrid Ryom.

Onsdag den 21. oktober: Tro og tvivl – opdag de unges verden med Gertrud K. Petersson

Onsdag den 11. november: Hvordan inddrages sang i trosformidlingen? Med Susanne Hartmann Stæger.

Den hellige Ignatius af Loyola (1491-1556) udviklede en række åndelige exercitier, som skal hjælpe mennesket til at blive bevidst om, at Gud er nærværende i ens liv.

SÆT ORD PÅ DET, DER ER VIGTIGT FOR DIG

“ Gud og Kirken har været der for mig gennem hele livet, så det er oplagt, at Kirken fremgår i mit testamente, ligesom min bror og søster gør.

VIL DU TILGODESE KIRKEN I DIT TESTAMENTE?

Vi dækker udgifterne til advokaten

Ring til administrationschef Thomas Jacob Larsen, som hjælper dig videre, når du vil skrive Kirken ind i dit testamente.

Kontakt Thomas på 33 55 60 80 eller tjl@katolsk.dk

Det ondes problem og idéen om den algode Gud

Bølgerne gik højt, da professor dr. theol. Niels Christian Hvidt gennemgik det måske vigtigste problem i nyere teologisk tænkning, teodicéen.

Tekst og foto: Niels Messerschmidt

FOREDRAG Et af livets store eksistentielle spørgsmål var under behandling på Academicum Catholicums møde den 29. august i Sct. Augustins Kirke, hvor dr. theol. Niels Christian Hvidt, professor i åndelig og eksistentiel omsorg på Syddansk Universitets sundhedsvidenskabelige fakultet, løftede en flig af de komplekse argumenter, som går under betegnelsen teodicé.

Op gennem historiens løb har der været givet mange teologiske begrundelser for at retfærdiggøre Gud over for det onde og lidelsen i verden. Hvis Gud er algod og almægtig, hvorfor har Han så skabt en verden, hvor uskyldige lider?

Coronapandemien har accentueret spørgsmålet om den ondes problem – hvilket konfronterer vores idé om Den gode Gud. Teodicé-problemet er dog ikke kun knyttet til kristendommen, men er også et stort problem i de andre teistiske religioner. Ifølge Niels Christian Hvidt udgør det ondes problem kernen i nyere teologisk tænkning, blandt andet affødt af de to verdenskrige og Holocaust, tsunamien i 2004 og nu senest coronapandemien.

”Med til at accentuere problemet yderligere er for os kristne, at desinfektionsmidler og adgangsrestriktioner i kirken minder os om, at selv i kirkerummet er vi truet af en usynlig fjende – på et sted, som normalt betragtes som et helle fra den ydre verden”, forklarede han.

Forskellige forklaringsmodeller

Kristendommen er op gennem historien kommet med mange gode svar på teodicé-problemet. Den ældste forklaring på

problemet repræsenteres af Irenæus fra Lyon, som levede i det 2. århundrede. Han lagde i sin teori vægt på Guds almægtighed: Gud bruger ondskaben, mente han, som redskab til at træne og opdrage mennesket til at være herre over dyrene, som Gud havde besluttet det ved skabelsen.

Et senere bud på en mulig forklaring kommer fra den hellige Augustin (354-430), ja faktisk kom han gennem sit forfatterskab med fire forskellige forklaringer. Han levede i en tid præget af gnostikerne, som mente, at ondskaben kom fra en dæmon, der kæmpede mod Gud.

Augustin kunne ikke tilslutte sig dette, da tilstedeværelsen af en dæmon i skaberværket ved siden af Gud ville begrænse Guds almægtighed og anfægte den kristne monoteisme. Derfor argumenterede Augustin for, at ondskaben kom fra mennesket selv. Da Gud havde sat verden fri, havde verden kunne vælge mellem det gode og det onde, og havde valgt ondskaben.

Augustin havde dog fortsat et problem med at definere ondskabens udspring, hvis Gud havde skabt verden god. Derfor indføjede Augustin senere en falden engel ved navn Satan. I modsætning til gnostikernes dæmon var Satan skabt af Gud, som en engel. Englen Satan gjorde oprør mod Gud, fordi han gerne ville være som Gud selv.

Som nævnt søger teodicéen at forklare det ondes væsen og oprindelse for at ’frikende’ Gud. I nyere tid har et forsøg på forklaring været, at en skabt verden nødvendigvis er en endelig og dermed ufuldkommen verden til forskel fra Skaberen selv. Denne forklaring tog filosofen, matematikeren m.m.

Gottfried Wilhelm Leibniz (1646-1716) som støtte for sin påstand om, at denne verden er den bedste af alle mulige.

Det eksistentielle perspektiv

Niels Christian Hvidt nævnte også helt nye bud på teodicéer, men påpegede i samme moment at dét, at man udelukkende forsøger at instrumentalisere eller teoretisere lidelsen og dens problem, ikke kan – uanset hvilken begrundelse, der måtte gives – tilfredsstillende, der anskuer lidelsen og Guds fravær i et primært eksistentielt perspektiv og som en fælleserfaring, der transcenderer hin enkeltes erfaring. Han nævnte også en række smertefelter, som indgår i hans arbejde med at kortlægge den eksistentielle smerte, når nogen rammes af lidelse, sygdom og død, nemlig den sociale, den eksistentielle og den åndelige smerte – som alle må indgå i en helhedsbetragtning af hin onde.

Niels Christian Hvidt henviste til sidst til den hellige Johannes Paul II, der har behandlet lidelsens mysterium i sit apostoliske brev *Salvifici Doloris* (Den

helligørende Smerte) fra 1984. Her siger den polske pave blandt andet: ”Menneskelig lidelse har nået sin fuldbyrdelse i Kristi lidelse. Og samtidig har den fået en helt ny dimension og er blevet en del af en ny orden, idet den er blevet knyttet sammen med kærlighed; med den kærlighed [...] der skaber godhed ved at udvindes af lidelse ligesom forløsnings sande gode stammer fra og uophørligt udgår fra Kristi kors. Dette kors er blevet en kilde, hvorfra der strømmer levende vand” (nr. 18).

Foredraget var det første AC-arrangement efter at coronavirussen lukkede det danske samfund ned i midten af marts, og et stort fremmøde på lidt over 50 personer betød, at arrangementet i sidste øjeblik måtte rykkes op i kirkerummet i Sct. Augustins Kirke for at imødekomme afstandsreglerne.

Man gik derfra med hovedet fuld af god inspiration, men jeg kunne godt have ønsket mig en litteraturliste over de nævnte forfattere/værker for efterfølgende at kunne fordybe mig mere i det spændende emne.

Professor dr. theol. Niels Christian Hvidt og Academicum Catholicums formand, Niels Henrik Assing – i øvrigt svigerfar til førstnævnte.

Kontemplative og sansende digte

”Lyden af skyer” skærper sanserne og bringer os tættere på Guds skaberværk.

Tekst: Kirsten Krog

TAG OG LÆS Pia Tafdrups digtsamling ”Lyden af skyer” er fjerde digtsamling og indtil nu sidste ud af fem samlinger om de fem sanser.

Der er noget kontemplativt over mange af digtene i bogen, som f.eks. når der i digtsamlingens allerførste digt tales om, at ”stilheden taler højt”, eller når et andet digt bruger oxymoronet ”tyste lyde”. Blot digtsamlingens titel ”Lyden af skyer” henleder tanker om lyd på det, man normalt vil regne for dets modsætning, nemlig stilhed – for kan man forestille sig noget mere stille end skyer? Pia Tafdrups brug af modsætninger som et greb til så at sige at transcendere vores sansers grænser og lade lyden række længere ud end den hørlige lyd, kan minde om den svenske, katolske forfatter, Birgitta Trotzigs måde at nærme sig det usynlige og uudsigelige. På samme måde er der i digtet ”Stilheden kommer” en åbenlys lighed med den norske

– også katolske – forfatter, Rolf Jakobsens digt ”Stilheden efterpå”. Hos Tafdrup opstår stilheden ud af ophør af lyd, om det så er ”når sangen er forbi”, ”når et fly eller tog har passeret” eller ”når æbleblomster falder i græsset” – altså i en form for tomhed. Hos Jakobsen opstår den både i et ophør og et mellemrum, ”som følger efter skuddene” og ”på undersiden av hvert strå”. Pia Tafdrup, der er af jødisk afstamning, synes altså at anslå nogle af de samme strenge, som kan ses hos nogle af vores katolske forfattere.

Mens kontemplationen hos Tafdrup, ligesom hos Birgitta Trotzig og Rolf Jakobsen, opstår ud af det motiv- og ordvalg, hun bruger i mange af digtene, bliver kontemplationen mere eksplicit i digtet ”Lytter indad”, hvor digter-jeget ved at give op og give slip hører melodien ”kalde fra en sprække, / hvor en stilhed skylder frem / mellem lydene omkring mig”.

Men mens stilheden i nogle digte bliver

til lyd og andre steder opstår midt i lydene, findes der også en stilhed, som er en ikke-lyd, som det hedder i digtet ”Fravær af lyd”. En ikke-lyd opstår, der hvor der skulle være lyd, men hvor den udebliver, som ved en fødsel, hvor man venter på barnegråd, som ikke kommer. På samme måde er der lyde, der bare er larm, som tryklufsboret mod asfalt og cement; og fyrværkeriet, der

lyder som krigslarm. Tafdrups beskrivelse af larmen er, så den næsten skærer i ørene på læseren.

Lyden tager mange forskellige skikkelser i digtene. I digtet ”Nyfødt sprog” fremstilles babyens lyde som en form for før-babylonsk fællessprog, der først underlægger sig vores sprogforvirring og sprogsplittelse i mødet med voksenverdenen. I det hele taget åbnes læserens ører gennem digtene for alle de små hverdagslyde, som vi måske ellers knap registrerer. Et fint eksempel på det er digtet ”Årstider aflyttet”, hvor årstidernes forskellige lyde beskrives, om det er tranerne og løvfroerne om foråret, brumbassen og flagermusen om sommeren, trækfuglene om efteråret eller faldende sne om vinteren. Lyde gemmer derudover på minder: symaskinen, der vækker minder om digter-jegets mormor, der sidder og syr og gongongen, der kalder barndoms minder frem – lyde, hvis minder skaber tryghed, en tryghed ”fredfyldt som skyerne”.

Selvom kun ganske få af digtene har åbenlyst religiøse motiver, vækker de en åbenhed, der flere steder nærmer sig det religiøse. Det sker f.eks. i ”Tal stille”, der udspiller sig ved et dødsleje, hvor den døende har mistet alle sanser undtagen hørelsen: ”Det er ikke alt, / vi ser, / der er mere at høre”. Her tales der indirekte mod tanken om, at alt skal *Fortsættes* ►

Pia Tafdrup, foto Gyldendal.

Dagligliv i Palæstina

Engelsk håndbog om den antikke jødedom anbefales varmt

Tekst: Kaare Rübner Jørgensen

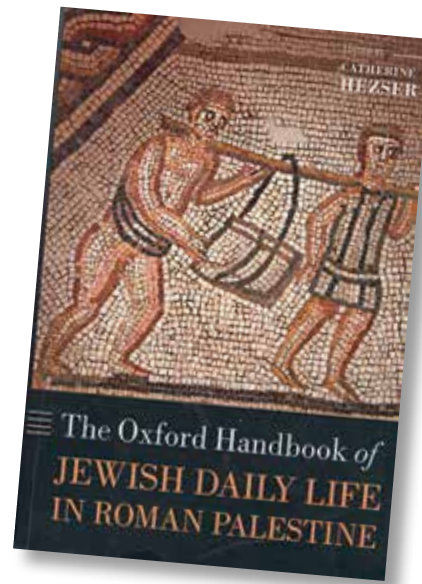
JØDEDOMMEN Vi ved alle, at Jesus var jøde og stort set udelukkende færdedes blandt jøder. Men hvad det har betydet for hans virke og for det budskab, han ville formidle til sin jødiske samtid, er der de færreste, der tænker over. Kirkens fremstilling af Jesus er traditionelt løsrevet fra hans jødiske kontekst, og det var vel først under koncilet, at katolske teologer begyndte at interessere sig for Jesus som jøde. Tidligere var hovedværkerne om den jødiske dagligdag på Jesus' tid skrevet af den ungarske jøde Samuel Krauss i 1910-12 og den tyske lutherske teolog og orientalist Gustav Dahman i 1927-42. Men siden da har forskningen bevæget sig fremad med svimlende skridt, for nyere udgravninger i Palæstina, fund af indskrifter på sten og mønter, fund af papyrustekster (Dødehavsrullerne m.v.) har ført til en langt dybere viden om kompleksiteten i datidens jødiske samfund. Derfor udgav Oxford University Press i 2010 en håndbog om jødernes dagligliv i romersk Palæstina, redigeret af den internationalt anerkendte professor Catherine Hezser fra University of London. Denne bog er netop i år blevet genudgivet i paperback, så den kan anskaffes for en rimelig pris.

Bogen indeholder 34 afhandlinger, samlet i 8 emnegrupper: 1) Metodiske udfordrin-

ger, 2) Livet i en romersk provins, 3) By og land, 4) Arbejde og handel, 5) Familieliv, 6) Uddannelse og læsefærdighed, 7) Religion og magi, 8) Underholdning og fritidsaktiviteter. Så vi kommer virkelig vidt omkring. Desuden gør forfatterne opmærksom på, at man ikke altid kan føre forhold, der eksisterede i det 2. og 3. århundrede tilbage til tiden før templets ødelæggelse i 70. Det gælder blandt andet reglerne for påskemåltidet og for overholdelsen af sabbatten. Angående den sidste var bestemmelserne ikke ensartede, så når farisæerne i evangelierne kritiserede Jesus for ikke at overholde sabbatforskrifterne, er det mere udtryk for situationen omkring år 100 end på Jesus' tid. Et andet spørgsmål, der kan diskuteres, er, om der eksisterede synagoger på hans tid. De omtales i Det nye Testamente, men arkæologerne har ikke fundet synagogebygninger, der er ældre end cirka 300 – det samme gælder i øvrigt også kristne kirkebygninger – så man må unægtelig spørge, hvor man så har mødtes på sabbatten. Af kapitlerne om læse- og skrivefærdighed fremgår, at graden af en persons evne med hensyn til at læse og skrive var afhængig af, hvad han havde brug for i sit erhverv. Det gjaldt i Palæstina som i Romerriget som helhed. Generelt mener man, at højst 10-15% af den mandlige befolkning i byerne var i stand til at læse

lettere tekster, mens det næppe har været mere end en procent på landet. At skrive var der endnu færre, der kunne, for det var der kun ganske få jøder, der havde brug for. Professionelle skrivere, de skriftkloge i den danske bibel, havde lav social status og var som regel slaver. I de græske byer var der skoler, hvor børnene lærte at læse Homer, men gratis var de ikke. Jødiske skoler derimod kendes ikke på Jesus' tid. Havde man penge, kunne man sende sine sønner til en privatlærer, ellers måtte man undervise dem selv. Og den undervisning, de fik, var koncentreret om læsning af Torah'en (De fem Mosebøger).

Bogen er proppet med informationer om dagliglivet og mange af dem har også

relevans for os kristne. Således mener jeg, at man må kunne slutte, at Jesus og hans disciple har været analfabeter – måske med undtagelse af tolderer Levi. Mange vil sikkert blive kedede af, når jeg siger, at det er ganske usandsynligt, at den 12/13-årige Maria skulle have komponeret den smukke takkehymne, der går under navnet *Magnificat*. Men det skyldes to ting: dels at aramæisk talende kvinder var analfabeter, dels at hymnen er sammenstykket af citater fra bøger i Det gamle Testamente, som ikke var kendt af ret mange jøder. Omvendt vil jeg mene, at Paulus må være født i en særdeles rig jødisk familie i den græsktalende by Tarsus, for ellers ville han ikke have kunne tilegne sig den viden om græsk litteratur, filosofi og retorik, som er bevidnet af hans skrifter.

Bogen er som sagt en håndbog. De enkelte forfattere problematiserer deres stof, nævner hvilke vanskeligheder der er i udforskningen af det emne, der er deres, og redegør for andre forskeres synspunkter samt omtaler, hvor der stadig er behov for ny viden. Jeg kan derfor kun varmt anbefale bogen til dem, der ikke kun vil vide lidt mere om Jesus og hans jødiske miljø, men også synes, det er interessant at følge den nutidige forskning om dette for vor kristne tro helt centrale emne.

The Oxford Handbook of Jewish Daily Life in Roman Palestine. Editor: Catherine Hezser. Oxford University Press 2020, 687 sider. £ 35 + porto.

En påskeerstatning

Velskreven, fransk analyse af kilderne til Kristi lidelseshistorie er ikke for de sarte.

Tekst: Professor emeritus Thomas Riis

LIDELSESHISTORIEN I år fik påsken en helt anden rytme end sædvanligt, fordi man ikke kunne komme i kirke. Til erstatning genopfriskede jeg Jean-Christian Petitfils' biografi af Jesus. Forfatteren er ikke teolog, men historiker med speciale i nyere tids historie; han har skrevet om De Gaulles politik og flere bøger om 17.-18. århundredes historie, blandt andet en glimrende biografi om Ludvig XIV. At vove en biografi om Jesus for en historiker med hans baggrund virker dumdrigt; men han klarer det fint. Naturligvis har han måttet læse enorme mængder faglitteratur, som han diskuterer, hvor det er nødvendigt. Mest interessant – og vigtigst for hans fremstilling – er hans redegørelse for kilderne. Her vurderer han Johannes-evangeliet højere end de tre andre, da Johannes var den eneste af evangelisterne, der personligt havde kendt Jesus; Petitfils fastslår, at han var jødisk præst, og at han var "den discipel, som Jesus elskede." Alene af den grund må Johannes-evangeliet foretrækkes, hvis dets beretning afviger fra den, vi finder hos de tre andre evangelister.

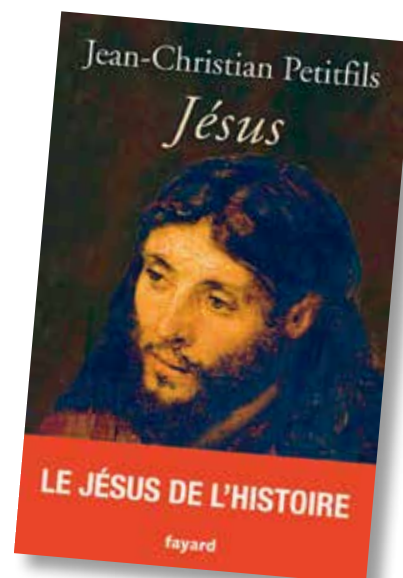
Kildekritisk vigtigst er Petitfils'

diskussion af ligklæderne, svøbet i Torino, svededugen i Oviedo og den usyede klædning i Argenteuil. Efter udførlige diskussioner konkluderer han, at de med stor sandsynlighed er autentiske, og at de derfor kan bruges til rekonstruktion af passionshistorien. Hvor evangelierne er beretninger om passionen, er klæderne levn af den. De kan således forsyne evangelierne med en mængde enkeltheder, som vi ellers ikke ville kende. Petitfils beskriver dem og forklarer, hvad de medicinsk betød; lad det være sagt med det samme, det er ikke læsning for sarte sjæle. Nok fortæller evangelierne, hvad der skete; men ligklæderne siger hvordan. Man skal lede længe for at finde et tilsvarende mål af sadisme.

Evangelierne formål var at fremstille Jesu lære, og derfor fortæller de meget lidt om hans person. Ligklæderne giver os bedre besked: Han var ret høj, kraftigt bygget og mørkhåret. Hans blodtype var den ret sjældne AB, der dog forekommer hyppigere blandt orientalske jøder.

Gennem hele den store bog viser Petitfils sig som den omhyggelige historiker, der

er fuldt bevidst om kildernes forskellige værdi. Ofte har man tvivlet om troende forskeres videnskabelighed; det er der ikke grund til, når de kender grænsen mellem videnskabelig erkendelse og tro; i videnskaben skal resultaterne kunne efterprøves af andre, i troen er der tale om en personlig opfattelse. Niels Stensen kunne trække grænsen mellem videnskab og tro, H. C. Ørsted også, og nu altså Jean-Christian Petitfils. Det viser sig klart i kapitlet om opstandelsen; her må han nøjes med at referere kilderne og nævne, at man indtil nu ikke har fundet en videnskabelig forklaring.

Et af de mest forbløffende og interessante resultater er gemt væk i en fodnote. Vi har jo lært, at i nadverens brød og vin er Jesus til stede, og gennem historien har der været mange, der ikke har kunnet forstå det. Vi kender også flere mirakuløse eksempler, der skulle vise, at Kirkens lære er rigtig nok. I sin store altertavle i Aarhus Domkirke har Bernt Notke vist, at nadveren tager form af en lille menneskelig figur. Petitfils nævner tre eksempler på blødende hostier og lignende, der alle er blevet naturvidenskabeligt undersøgt. I alle tre er blodtypen AB, og i to af dem har man konstateret tilstedeværelsen af fibre af en menneskelig hjertemuskel.

Som forsker må jeg her holde inde og overlade fortolkningen til troen; Petitfils' bog foreligger mig bekendt ikke på dansk. Den franskyndige vil dog have stort udbytte af den.

Jean-Christian Petitfils: Jésus, Paris (Fayard) 2011. Kan købs vi amazon.fr som kindlebog til 8,99 og som paperback til 10,20 euro

► *Fortsat* kunne ses og bevises for at kunne være til. Der er noget, der går udover dette, noget som kun kan nås gennem høresansen. At dette "noget", som ikke kan ses, kan læses som Gud, bliver eksplicit i digtet "Ingen har set Gud", hvis titel er et direkte citat fra 1 Joh 4,12: "Ingen har

nogensinde set Gud". Men ifølge digtet er Gud til gengæld blevet hørt og kan høres i ordene: "Der skal være lys, sagde Gud, / og der blev lys", som er endnu et bibelcitater i digtet.

Når digtet derefter forbinder Gud med floden, der taler "med sine bredder", åbnes

der for en religiøs læsning også af flere af de andre digte.

Har man brug for at få skærpet sine sanser både for at komme tættere på Guds skaberværk og for at kunne række bagom og udover denne verdens grænser – eller kan man bare godt lide at læse smukke digte,

er "Lyden af skyer" et oplagt valg. Måske det ville være en idé at læse digtsamlingen parallelt f.eks. med nogle af Rolf Jacobsens digte.

Pia Tafdrup: Lyden af skyer. Forlag: Gyldendal, 165 sider. Pris: 199,95 kr.

De fejrede dagen med 12 lagkager

Steno-skolen i Nakskov har rundet de 100 år.

Tekst: Lisbeth Rütz

SKOLEJUBILÆUM ”I danske Katholikker fra Landet, som har børn i skolepligtig Alder og som saa tit med Bekymring har tænkt paa eders Børns Fremtid, fordi det er saa vanskeligt at opdrage dem til gode Katholikker, naar de besøger den lutherske Skole og er under Indflydelse af udelukkende lutherske Kammerater, langt fra Kirken og katolsk Menighedsliv, I vil sikkert med Glæde bringe det Offer, som fordres af eder. Send eders Børn til den katolske Kostskole, hvor de foruden Undervisning i Skolefagene af dygtige Lærerinder vil modtage en grundig katolsk Opdragelse ved Kirken og Skolen”.

Sådan lyder det i en artikel i *Nordisk Ugeblad for katolske Kristne*, nr. 32 1920. I næsten et år har bladet samlet ind for at støtte katolsk opdragelse og skolegang for de mange børn fra store familier i små kår, fortæller artiklen. Artiklens forfatter, pastor A. Smitz, efterlyser mennesker, der vil støtte en halv eller hel friplads på Sankt Joseph Søstrenes nye kostskole i Nakskov. Sankt Joseph Søstrenes Skole blev altså født med en social forpligtelse, og det prøver den stadig at leve op til. ”Vi tager også et socialt ansvar, for vi har børn fra mange forskellige miljøer. Man kan søge om halv eller hel friplads, og hvis en familie kommer i vanskeligheder på grund af arbejdsløshed, skilsmisse eller andre ting, prøver vi på at være fleksible og finde løsninger, hvis man en tid ikke kan betale skolepengene”, siger skoleleder Rasmus Hansen.

Eleverne tog på tidsrejse

Festgudstjeneste med biskop Czeslaw, kæmpereception med masser af gæster og optræden af kunstnere skulle have været den festlige ramme for skolens 100-års jubilæum den 1. september, coronaen

spændte dog ben for festlighederne. Men planerne ligger i skuffen, og man håber på at kunne markere jubilæet i fuld skala til næste år – måske på selve fødselsdagen den 1. september. I år blev fødselsdagen først og fremmest markeret sammen med eleverne – festens egentlige hovedpersoner. Ella og Noah fra 0.b plantede sammen med en lærer et træ i skolegården, og der var 12 overådige fødselsdagslagkager – én til hver klasse. I hele uge 36 har skolen haft temauger med aktiviteter afpasset efter elevernes alderstrin. De har været på tidsrejse sammen med gamle lærere og elever, der kunne fortælle om, hvordan det var at gå på skolen i 50’erne og 60’erne. De har arbejdet med Niels Steensen og skolens værdier. Nogle har scannet gamle og nye billeder og sat det op i 3D. Den runde dag er blevet markeret med mange aktiviteter om gamle dage på skolen. De har for eksempel prøvet en skoledag for 30 år siden og prøvet af spise den mad, søstrene lavede til børnene, da der var kostskole. Den polske forening har været på besøg for at gøre eleverne bevidste om skolens rødder og de stærke, polske traditioner på Lolland-Falster. ”Vi skylder polakkerne en kæmpetak for det, de kom med”, siger Rasmus Hansen.

Fællesskab, solid faglighed og kristen profil

Engang var menigheden i Nakskov en af Danmarks største og sendte mange børn til skolen; men de sidste mange år har antallet af katolske elever været støt dalende, og menigheden er skrumpet. Der er p.t. kun fire katolske elever på skolen. Det betyder dog ikke, at de værdier, søstrene kom med, er glemt. Solid faglighed og en kristen profil er fortsat vigtig.

”Skolen går på to ben, der gerne skulle

Viceskoleleder Bjarne Mierzwa kommer med fødselsdagskage til en klasse.
Foto: Stenoskolen.

være lige stærke. At gå i skole er både en dannelses- og en uddannelsesrejse. Vi lægger vægt på en god, faglig uddannelse”, siger Rasmus Hansen. Skolen lægger vægt på traditioner som morgensang med fadervor hver morgen og har et fast samarbejde med de lokale præster – sognepræst Mariano Cardiello fra Sankt Josefs Menighed på Lolland-Falster og sognepræst Jesper Vigant fra Sankt Nikolaj Kirke. Det katolske er også baggrunden, når 9. klasserne hvert år er på studietur i Rom. Man markerer altid skolens fødselsdag, Niels Steensens dag og højtiderne. Der er gudstjeneste cirka 8-9 gange om året.

”Menneskesynet er en meget vigtig del af det, vi går og laver. At gå i skole skal også handle om glæde. Det er ikke nok med det faglige, og vi vil gerne skabe et unikt fællesskab her. Alt skal ikke handle om at have rundsav på albuerne. I uge 41 handler det meget om at skabe glæde for andre uden nødvendigvis selv at få noget tilbage. Nogle kommer i socialpraktik, andre besøger plejehjem”, siger Rasmus Hansen. De sidste par år har man sammen med Nakskov Privatskole arrangeret Knæk Cancer Løbet og samlet penge ind til kampen mod kræft.

Hvorfor vælger man en katolsk skole?

Efter en stagnationsperiode i 90’erne og 00’erne hvor skolen var tæt på betalingsstandsning, er der nu 248 elever fra 0. til 9. klasse på Stenoskolen.

Skolen har lejet Sankt Franciskus Kirke af Ansgarstiftelsen de næste 10 år. Det betyder blandt andet, at skolens SFO bruger Kolbehuset – en tilbygning til kirken fra 1987. Skolen deler kirken med den lokale menighed, der kan bruge kirken fra fredag kl. 12. Tanken er at bruge kirkerummet som aula til morgensang og andre arrangementer, der respekterer rummets særlige karakter. Man opdrager børnene til at vise respekt for bygningen.

Steno-skolen er en af de mange privatskoler på Lolland, hvor cirka 30 % af børnene har valgt folkeskolen fra. ”Der er ikke en-

tydige grunde til, at man vælger en kristen privatskole for sit barn. Men det er blandt andet noget med tryghed. Vores lokalområde har været præget af lukning af mange små skoler. Her ved vi, hvem de andre er, og vi har et lille, overskueligt miljø. Mange forældre vælger os også, fordi de kan lide tydelighed. Der følger forpligtelser med for forældrene, når deres børn går her, og vi har gensidige forventninger, for vi kan kun lykkes, hvis vi samarbejder. Vi er en lektieskole, hvor forældrene har en forpligtelse til at følge op på lektier; men vi er også en rummelig skole med meget forskellige elever, og det ligger i vores historik, at vi er åbne for alle”, siger Rasmus Hansen.

Nyindretning

Skolen havde i mange år pladsproblemer, som man nu har fundet kreative løsninger på. Et lille fysiklokale med plads til kun 12 elever, betyder, at man har lavet holddelingsordning, så eleverne skifter mellem fysik og sprogfag. Derfor kan man ikke gemme sig i timerne. Skolen ligger i top 10 i Danmark med fysik, men klarer sig også rigtig godt i sprogfagene.

I 2015 fik skolen meget mere plads efter at have købt det gamle posthus, og der er også blevet mere udenomsplads efter at en fritliggende bygning, hvor der tidligere var gymnastiksal og præstebolig blev revet ned på grund af problemer med skimmelsvamp. Det betyder, at hele den store Sankt Franciskus Kirke, der er et populært indslag i mange byvandring, tager sig imponerende ud og dominerer bybilledet set fra stationsbygningen.

Tilbageblik

2. juli 1920 Sankt Joseph Søstre køber ejendommen på Jernbanevej 5

1. september 1920 søstrene åbner skole og børnehjem (nedlagt i 1958)

1. april 1971 Skolen bliver selvejende og skifter navn fra Skt. Joseph Søstrenes Skole til Steno-skolen. Kilde: Katolsk håndbog for Danmark 1983.

Ella og Noah planter et kirsebærtræ i skolegården til minde om de første 100 år.
Foto: Stenoskolen.

► Fortsat fra side 16.

I det større perspektiv

En anden bygningsplads, der sjældent omtales og som næsten er lige så spændende som restaureringen af selve katedralen, er pladsen omkring katedralen, hvor man vil forsøge at ændre adgangsforholdene til Notre-Dame. Katedralen er både velsignet og forbandet af 14 mio. turisters besøg hvert år, og byen Paris har stort behov for at gentænke hvordan man bliver bedre til at håndtere strømmen af turister ind og ud fra katedralen.

Pater Gilles Drouin, en ekspert i det 18. århundredes arkitektur og liturgi, har af ærkebiskoppen af Paris fået til opgave at genskabe katedralens indre, når den genåbner for tilbedelse. Pater Drouin bliver da nødt til at løse de problemer, som har skæmmet Notre-Dames omdømme i årtier: for bare at nævne nogle få – den endeløse kø af turister på pladsen foran katedralen, som blokerer for pariserens passage; det klodsede og tidskrævende sikkerhedstjek ved portene; og de utiltalende og billige souvenirbutikker i katedralen.

I årtier har kunsthistorikere opfordret til at man etablerer et museum dedikeret Notre-Dames historie, hvor dens forskellige kunstgenstande fra de forskellige århundreder, som nu er spredt på forskellige franske museer (fordi der ikke findes et dedikeret sted for disse), endelig vil kunne genforenes. Det nu tomme Hôtel-Dieu, det tidligere hospital i hjertet af Paris, som ligger lige overfor pladsen, kunne sagtens rumme et sådan museum.

Og hvorfor ikke fx bruge den tomme parkeringsplads under pladsen til at opføre

et ny passage til katedralen for turister, med forretning og faciliteter?

De næste par år bliver fulde af udfordringer og muligheder for byplanlæggere og arkitekter, som passer på Notre-Dame de Paris. De franske medier har givet et navn for det: ”århundredets byggeplads”.

Agnès Poirier er forfatter til bogen *Notre-Dame: L'âme d'une nation*. Bragt i *The Catholic Herald* den 6. august.

Oversættelse: Niels Messerschmidt.

Liturgien er motoren, der driver Kirkens vækst

I mit forrige indlæg i Katolsk Orientering i juni udlagde jeg en række statistiske tendenser i relation til fremvæksten i fejringen af den ekstraordinære form af den romerske ritus. I dette indlæg vil jeg dykke dybere ned i kildematerialet, og udlægge nogle af de bagvedliggende årsager til disse tendenser, og samtidig komme med nogle forsigtige skøn om Den katolske Kirke i fremtiden, både i verden og i Danmark. To amerikanske statistiske undersøgelser om unge traditionelle katolikker, gennemført i perioden marts – november 2018, og igen i oktober 2019 – marts 2020, viser markante forskelle i sindelag og trosvaner, sammenlignet med øvrige katolikker som kun deltager i den ordinære form af messen. Tallene er interessante, både fordi undersøgelseerne er gennemført på tværs af en lang række amerikanske stater, har et bredt datagrundlag, og er gennemført både via internettet og via kvalitative undersøgelser i fysiske menigheder. Tallene viser samtidig, hvad vi kan forvente os af Kirken i fremtiden, både i relation til tilvækst, men også i relation til trosmæssige anskuelser og livsvaner.

Den første undersøgelse blev gennemført på tværs af 16 amerikanske delstater, hvoraf undersøgelsen i 5 af delstaterne adspurgte ca. 1.300 kirkegængere ifm. fejringen af den ekstraordinære messeform. Undersøgelsen omfattede 7 centrale spørgsmål i relation til katolsk trospraksis, herunder: Billigelse af prævention, billigelse af abort, ugentlig messefrekvens, billigelse af vielse mellem to af samme køn, procent af husstandsindkomst som doneres til Kirken, årlig anvendelse af skriftemålet, samt fertilitetsrate. Det mest markante statistiske udslag, viste at 99% af unge familier som fejrer den traditionelle messe, deltager i messen mindst

en gang ugentligt. Samtidig viste undersøgelsen også, at ca. 6% af husstandens indkomst (i gennemsnit) bliver doneret til Kirken, og at under 2% billiger spørgsmålet om abort og anvendelsen af prævention. Nogle afledte tal viser samtidig, at det gennemsnitlige antal børn pr. husstand er 3,6, mens en amerikansk undersøgelse fra 2015 viser et signifikant lavere tal hos familier som kun fejrer den ordinære messeform. Herudover viser en analyse fra Pew Research i 2016, at 89% af de katolikker, som fejrer den ordinære form, accepterer brugen af prævention.

Tallene skal ses i lyset af en generel tendens alene i USA, hvor den ekstraordinære messefejring de seneste 10 år er fordoblet. I 2010 var der alene i USA ca. 50 menigheder, som fejrede den ekstraordinære messe hver søndag. I 2020 er dette tal steget til over 600. Tallene omfatter kun katolikker, som er i fuld kommunion med Rom.

Den anden undersøgelse i perioden oktober 2019 – marts 2020 ville derfor undersøge de bagvedliggende årsager til unge familiers messedeltagelse, livssyn og evt. årsager til konversion.

Denne undersøgelse afdækkede en række sociale, demografiske og trosmæssige karakteristika, hvor besvarelserne mildest talt er iøjnefaldende: 80% af de adspurgte havde overvejet et ordenskald, 98% gik til messe hver søndag, kun 10% var opdraget i den traditionelle (eller ekstraordinære) messe, 20% var konvertitter, 25% var hjemvendt til Kirken, 35% angav andægtighed (*reverence*) som primære årsag til valget af den ekstraordinære messe, 12% fordi de var nysgerrige, og 13% fordi de fik den anbefalet af deres venner og bekendte. 55% af de adspurgte var opvokset i familier med 3 børn eller derover, og langt størstedelen var i alderen 20 til 29 år.

Sammenfatter vi de forskellige bevæggrunde, kan vi da antyde at den traditionelle liturgis andægtighed fungerer som en generel drivkraft, der forstærker interessen for den

ekstraordinære messefejring. For det første oplever unge familier, at den trosmæssige fordybelse i messefejringen forstærkes. For det andet kan man antage, at den åndelige forankring i familielivet derved oppebæres, således at messen bliver et centralt omdrejningspunkt for familielivet.

Kombineret med et større gennemsnitligt antal børn pr. familie, skabes der samtidig større mulighed for, at flere overvejer ordenskaldet som en reel livsbane i et liv med Kristus.

Denne forankring af troslivet, skaber grobund for, at mennesker i social kontakt med katolske familier muligvis overvejer konversion eller genoptagelse af deres hidtidige trospraksis. En klar antagelse kan være, at den ekstraordinære messefejringens liturgiske fremhævelse af det hellige messeoffer, kombineret med fx gregoriansk sang og en meget stærk sandhedsmæssig betoning, fungerer som en klar kilde til åndelig og kirkelig fornyelse. Messen driver altså tilvækst i familieliv, trosliv, samt ordens – og præstekald. Kigger vi på den generelle udvikling alene i USA, ser vi ud fra nogle statistiske betragtninger, at den ekstraordinære messefejring procentuelt vil udgøre en markant større del af kirkelandskabet de kommende år, idet en ældre generation præster og biskopper vil forsvinde, samtidig med at ordinære præsteseminarer i disse år oplever en markant nedgang i seminarister. Der er dermed ingen tvivl om, at den ekstraordinære form af den romerske ritus er kommet for at blive, og at denne mere traditionelt orienterede indstilling til det katolske trosliv vil fylde markant mere i kirkelandskabet allerede indenfor meget få år. Spørgsmålet er kun, om Kirken har det fornødne mod til at tage bestik af udviklingen, og gribe de unges længsel efter andægtighed, fordybelse og trosmæssig forankring i familielivet?

Hans Christian Bruus, 8900 Randers

Er gud demokrat?

I KO fra den 28. august i år skriver Lene Larsen i sin kommentar til Else Marie Kjerkegaards indlæg i KO nr. 10 under punkt 4:

”Du var ikke tilfreds med biskoppens ytringer i TV, så derfor kommer klicheerne: ensidigt og konservativt.

Hvad mener du så i grunden om Gud? - Vi har en dejlig salme af Grundtvig: ”Lovsynger Herren”, nr. 3 i Den Danske salmebog. I vers 8 står der, at Gud er enevoldskonge over alt. Utroligt, at den linje ikke er blevet ”reformeret”. Gud er altså ikke demokrat. Og han er konservativ nok til at være den samme i går, i dag og til evig tid.”

Nu er det for det første nok lidt svært at se, hvad en naturligvis subjektiv karakteristik af en persons (in casu biskoppens) holdninger og udsagn har med ens syn på Gud at gøre.

For det andet er det teologisk mere end usikkert, at skulle basere sit gudsbillede på en poetisk formulering, også selv-

om Grundtvig var en habil evangelisk teolog. Grundtvig skrev ovennævnte salme i 1836, altså længe før end vi i Danmark havde gjort os erfaringer med et gryende demokrati med grundloven af 1848. Grundtvig priser Guds almagt ved at sammenligne den med den største magt, han kender, nemlig den enevældige af Gud indsatte konge af Danmark.

Siger vores erfaring os så, at Gud er en enevældig hersker, diktator, despot eller tyran?

Nej! Gud er demokrat, for når man er demokrat, tillader man, at andre har andre meninger end én selv, og man søger dialogen i respekt for individet. Man giver den anden frihed og plads på godt og ondt. Det er sådan Gud behandler mennesket i tillid til, at kærligheden overvinder alt.

Gud er demokrat, og jeg håber, at Lena Larsen også er det.

Endelig skriver Lena Larsen: ”Reformer i kirken skal ikke komme ”nedefra”, fra tidsåndens kritikløse tilhængere, men fra kompetente kirkelige folk, som ikke smider barnet ud med badevandet.”

Til det er blot at sige, at der i kirkehistorien er gode eksempler på, at reformer til gavn for hele Kirken netop er kommet nedefra uden de kirkelige, ”kompetente” magthaveres begejstring. Et oplagt eksempel er Frans af Assisi.

Der er i Lene Larsens indlæg desværre en tone af intolerance, der tydeligst kommer til udtryk i en beskrivelse af, at det ikke går alt for godt med vore protestantiske medkristne. Beskrivelsen stemmer dog heldigvis ikke overens med virkeligheden. Man genkender imidlertid denne fjendtlige indstilling overfor vore adskilte medkristne fra andre dele af det katolske landskab. Dette er meget mod ånden fra det sidste koncil, og selv Vorherre måtte advare og belære os: ”Jeg har også andre får, som ikke hører til denne fold; også dem skal jeg lede, og de skal høre min røst, og der skal blive én hjord, én hyrde.” (Joh. 10,16). Vi kommer altså på sigt til at blive forenet med en anden hjord – så lad os allerede nu begynde med at se med kærlighed på vore medkristne, der som vi er får for Vorherre.

Hans Christensen, læge; cand.theol., 2720 Vanløse

Det sker i bispedømmet

SEPTEMBER

Fredag den 18. – søndag den 20.: Karmelitisk retræte på Sankt Birgitta Kloster i Maribo:

Den kostbare perle: Indføring i den indre bøn med Teresa af Jesus v / retræteleder Eva Maria Nielsen, Pastoral-Centret

Lørdag den 19. kl. 11.00: Filip Mikic vies til diakon i Sct. Ansgars Domkirke, Bredgade 64, 1260 København K

Onsdag den 23. kl. 17.00-18.30: Gå-hjem-kateketmøde. Ro på! Gode råd til undervisningen med Estrid Ryom.

Sted: Sct. Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, 1610 København V

Fredag den 25. kl. 19.00 – ca. 21.00: Forsonings- og helbredelsesmesse v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V
Mulighed for skriftemål fra kl. 18.00

Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Annoncer

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskoriering.dk.

Palle Vinther

KO's annonsekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

Oktober

1. *hvid*. Torsdag i 26.alm.uge. (II Ps).
Therese af Jesusbarnet (af Lisieux), jomfru og kirkelærer (†1897) (m)
 V. Sl 27,7-8a.8b-9c.13-14.
 R. Jeg skal se Herrens godhed i de levendes land.
 L.: Job 19,21-27ab. Ev.: Luk 10,1-12.
2. *hvid*. Fredag i 26.alm.uge. (II Ps).
De hellige værneengle (m)
 V. Sl 139,1-3.7-8.9-10.13-14b.
 R. Led mig, Herre, ad evigheds vej!
 L.: Job 38,1.12-21; 40,3-5. Ev.: Matt 18,1-5.10
Ad libitum læsning til de hellige værneengle:
 L.: 2 Mos 23,20-23
 V. Sl 91,1-2.3-4.5-6.10-11
 R. Han byder sine engle at vogte på dig på alle dine veje.
3. *grøn*. Lørdag i 26.alm.uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V. Sl 119,66.71.75.91.125.130.
 R. Lad dit ansigt lyse over din tjener.
 L.: Job 42,1-3.5-6.12-17. Ev.: Luk 10,17-24.
4. *grøn*. **27. ALM. SØNDAG**.
 * *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Es 5,1-7;
 V. Sl 80,9+12.13-14.15-16.19-20.
 R. Herrens vingård er Israels hus.
 2.L.: Fil 4,6-9.
 Ev.: Matt 21,33-43.
5. *grøn*. Mandag i 27.alm.uge. (III Ps).
 V. Sl 111,1-2.7-8.9+10c.
 R. Herren husker på sin pagt for evigt
 eller R. Halleluja!
 L.: Gal 1,6-12. Ev.: Luk 10,25-37.
(Faustina Kowalska, ordenssøster (†1938), kan fejres)
6. *grøn*. Tirsdag i 27.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Bruno**, præst (†1101)
 V. Sl 139,1-3.13-14.15.
 R. Led mig ad evigheds vej!
 L.: Gal 1,13-24. Ev.: Luk 10,38-42.
7. *hvid*. Onsdag i 27.alm.uge. (III Ps).
Den salige Jomfru Maria af Rosenkransen (m)
 V. Sl 117,1.2.
 R. Gå ud i alverden og prædik evangeliet!
 eller R. Halleluja!
 L.: Gal 2,1-2.7-14. Ev.: Luk 11,1-4.
Ad libitum læsninger til Vor Frue af Rosenkransen:
 L.: ApG 1,12-14
 V. Luk 1,46b-47.48-49.50-51.52-53.54-55
 R. Den Mægtige har gjort store ting mod mig; helligt er hans navn.
 Ev.: Luk 1,26b-38.
8. *grøn*. Torsdag i 27.alm.uge. (III Ps).
 V. Luk 1,69-70.71-72.73-75.
 R. Lovet være Herren, Israels Gud,
 for han har besøgt sit folk.
 L.: Gal 3,1-5. Ev.: Luk 11,5-13.
9. *grøn*. Fredag i 27.alm.uge. (III Ps).
 Eller *rød*. **Dionysius**, biskop, og lidelsesfæller, martyrer (†268) Eller *hvid*. **Johannes Leonardi**, præst (†1609)
 V. Sl 111,1-2.3-4.5-6.
 R. Herren husker på sin pagt for evigt
 eller R. Halleluja!
 L.: Gal 3,7-14. Ev.: Luk 11,15-26.
10. *grøn*. Lørdag i 27.alm.uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V. Sl 105,2-3.4-5.6-7.
 R. Evigt husker Herren på sin pagt
 eller R. Halleluja!
 L.: Gal 3,22-29. Ev.: Luk 11,27-28.
11. *grøn*. **28. ALM. SØNDAG**.
 * *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Es 25,6-10a;
 V. Sl 23,1-3a.3b-4.5.6.
 R. Jeg skal bo i Herrens hus alle mine dage.
 2.L.: Fil 4,12-14.19-20.
 Ev.: Matt 22,1-14 eller 22,1-10.
12. *grøn*. Mandag i 28.alm.uge. (IV Ps).
 V. Sl 113,1-2.3-4.5a+6-7
 R. Lovet være Herrens navn fra nu af og til evig tid!
 eller R. Halleluja!
 L.: Gal 4,22-24.26-27.31—5,1. Ev.: Luk 11,29-32.
13. *grøn*. Tirsdag i 28.alm.uge. (IV Ps).
 V. Sl 119,41.43.44.45.47.48.
 R. Lad din godhed nå mig, Herre.
 L.: Gal 5,1-6. Ev.: Luk 11,37-41.
14. *grøn*. Onsdag i 28.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *rød*. **Callistus I**, pave og martyr (†222)
 V. Sl 1,1-2.3.4+6.
 R. Den, der følger dig, Herre, skal have livets lys.
 L.: Gal 5,18-25. Ev.: Luk 11,42-46.
15. *hvid*. Torsdag i 28.alm.uge. (IV Ps).
Teresa af Jesus, (af Avila) jomfru og kirkelærer (†1582) (m)
 V. Sl 98,1.2-3b.3c-4.5-6.
 R. Herren har kundgjort sin frelse.
 L.: Ef 1,1-10. Ev.: Luk 11,47-54.
Ad libitum læsning til Therese af Jesus:
 L.: Rom 8,22-27.)
16. *grøn*. Fredag i 28.alm.uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Hedvig**, ordenssøster (†1243)
 Eller *hvid*. **Margrethe Maria Alacoque**, jomfru (†1690) V. Sl 33,1-2.4-5.12-13.
 R. Lykkeligt det folk, Herren udvalgte sig til ejendom.
 L.: Ef 1,11-14. Ev.: Luk 12,1-7.
17. *rød*. Lørdag i 28.alm.uge. (IV Ps).
Ignatius af Antiochia, biskop og martyr (†107) (m)
 V. Sl 8,2-3a.4-5.6-7.
 R. Du har sat din Søn over dine hænder værk.
 L.: Ef 1,15-23. Ev.: Luk 12,8-12.
Ad libitum læsning til Ignatius af Antiochia:
 L.: Fil 3,17-4,1.
18. *grøn*. **29. ALM. SØNDAG**.
 * *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: Es 45,1.4-6;
 V. Sl 96,1+3.4-5.7-8.9-10a+c.
 R. Vis Herren ære og hæder!
 2.L.: 1 Thess 1,1-5b.
 Ev.: Matt 22,15-21.
19. *grøn*. Mandag i 29.alm.uge. (I Ps).
 Eller *rød*. **Jean de Brébeuf og Isaac Jogues**, præster, og lidelsesfæller, martyrer (†1647)
 Eller *hvid*. **Paul af Korset**, præst (†1775)
 V. Sl 100,1b-2.3.4.5.
 R. Herren har skabt os, ham hører vi til.
 L.: Ef 2,1-10. Ev.: Luk 12,13-21.
20. *grøn*. Tirsdag i 29.alm.uge. (I Ps).
 V. Sl 85,9ab-10.11-12.13-14.
 R. Herren taler fred til sit folk.
 L.: Ef 2,12-22. Ev.: Luk 12,35-38.
21. *grøn*. Onsdag i 29.alm.uge. (I Ps).
 V. Es 12,2.3+4bcd.5-6.
 R. I skal øse vand med glæde af frelsens kilder.
 L.: Ef 3,2-12. Ev.: Luk 12,39-48.
22. *hvid*. Torsdag i 29.alm.uge. (I Ps).
Johannes Paul II, pave († 2005) (m)
 V. Sl 33,1-2.4-5.11-12.18-19.
 R. Herrens godhed fylder jorden.
 L.: Ef 3,14-21. Ev.: Luk 12,49-53.
- Ad libitum læsninger til Johannes Paul II:*
 L.: Es. 52,7-10.
 V. Sl. 96,1-2a,2b-3.7-8a.10
 R. Fortæl om Herrens undere blandt alle folkeslag.
 Ev.: Joh 21,15-17.
23. *grøn*. Fredag i 29.alm.uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Johannes af Capestrano**, præst (†1456)
 V. Sl 24,1-2.3-4b.5-6
 R. Sådan er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.
 L.: Ef 4,1-6. Ev.: Luk 12,54-59.
24. *grøn*. Lørdag i 29.alm.uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Antonius Maria Claret**, biskop (†1870)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V. Sl 122,1-2.3-4a.4b-5.
 R. Vi drager med glæde til Herrens hus!
 L.: Ef 4,7-16. Ev.: Luk 13,1-9.
25. *grøn*. **30. ALM. SØNDAG**.
 * *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
 1.L.: 2 Mos 22,20-26
 V. Sl 18,2b-3b.3c-4.47+51ab
 R. Jeg elsker dig, Herre, min styrke!
 2.L.: 1 Thess 1,5c-10.
 Ev.: Matt 22,34-40.
Kollekt for verdensmissionen
26. *grøn*. Mandag i 30.alm.uge. (II Ps).
 1 Sl 1,1-2.3.4+6.
 R. Vi skal ligne Gud som hans kære børn.
 L.: Ef 4,32—5,8. Ev.: Luk 13,10-17.
27. *grøn*. Tirsdag i 30.alm.uge. (II Ps).
 V. Sl 128,1-2.3.4-5.
 R. Lykkelig hver den, der frygter Herren.
 L.: Ef 5,21-33. Ev.: Luk 13,18-21.
28. *rød*. Onsdag. **SIMON OG JUDAS**, apostle (f)
Gl.Ap.pf.
 L.: Ef 2,19-22
 V. Sl 19,2-3.4-5ab
 R. Deres røst når ud over hele jorden.
 Ev.: Luk 6,12-19
29. *grøn*. Torsdag i 30.alm.uge. (II Ps).
 V. Sl 144,1.2.9-10.
 R. Lovet være Herren, min klippe.
 L.: Ef 6,10-20. Ev.: Luk 13,31-35.
30. *grøn*. Fredag i 30.alm.uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Thøger**, præst (†ca. 1050)
 V. Sl 111,1-2.3-4.5-6.
 R. Herrens gerninger er store..
 L.: Fil 1,1-11. Ev.: Luk 14,1-6.
31. *grøn*. Lørdag i 30.alm.uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V. Sl 42,2.3.5bcd.
 R. Min sjæl tørster efter den levende Gud.
 L.: Fil 1,18b-26. Ev.: Luk 14,1.7-11.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 13, som udkommer den 9. oktober 2020, skal være KO i hænde senest den 21. september 2020.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 14, som udkommer den 30. oktober 2020, skal være KO i hænde senest den 12. oktober 2020.

Husk du kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Hjælp der gavner
www.vincentgrupperne.dk

Biskoppens kalender

September 2020

5. kl. 11.00 Møde i Forretningsudvalget
6. kl. 10.00 Firmelse i Sankt Peters Kirke, Herning
kl. 12.30 Jubilæumsmesse Sankt Peters Kirke Herning
19. kl. 11.00 Diakonvielse af Filip Mikic i Sankt Knud Lavard Kirke, Lyngby
20. kl. 13.00 Firmelse i Lukaskirken, Aarhus
kl. 16.00 Firmelse i Lukaskirken, Aarhus
22. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
24. kl. 08.00 Messe i Karmel
25.-30. CCEE i Prag

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Stig Holsting, Hans Jensen, Kaare Rübner Jørgensen, Eva Maria Nielsen, Maria José de Prado, Thomas Riis og Alexander Søndergaard.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 12.800 – ISSN 0902-297X.

Bedemand
H.J. Madsen
- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19
...b...l...l...n.dk Michael Madsen Lars Kingo

Bønnens Apostolat

Oktober 2020

Fokus på lægfolkets mission i Kina

- at troende lægfolk, især kvinderne, i kraft af dåbens nådegave må få stadig større ansvar i Kirken

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Tilmeld dig KO's nyhedsbrev på:

www.katolskoriering.dk/forside/

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Academicum Catholicum inviterer

Katolske børn og unge i en sekulariseret kultur

**Foredrag af dr.theol. Christian Noval, skoleleder
Christa Bonde, stud. mag. Lea Noval, DUK m.fl.
Lørdag den 19. september 2020 kl. 14**

Temaet vil blive belyst i følgende dele:

1. Lægfolk med erfaring med børn og unge, enten gennem skolearbejde, frivilligt ungdomsarbejde eller i familien.
2. Christian Noval vil præsentere hvordan katolsk ungdomsarbejde kan se ud i 2020 ikke mindst i lyset af den post-synodale skrivelse Christus Vivit. Hvad er formålet med ungdomsarbejdet? Hvordan kan man gribe det an?
3. Endelig vil der efter Christians oplæg være god tid til samtale og debat om emnet, så vi forhåbentlig derefter lidt bedre kan svare på: hvad kan vi stille op?

Pastor Christian har en lang erfaring som bispedømmets børne- og ungdomspræst og har gennem de sidste mange år beskæftiget sig akademisk med forskning i kristent ungdomsarbejde. Det resulterede i 2018 i doktorafhandlingen Wired for Holiness (Universitetet i Bonn 2018).

Tid og Sted: Lørdag den 19. september 2020 kl. 14:00, Englesalen, Jagtvej 183C (indgang fra gården ved Sankt Augustin).

Arrangør: Academicum Catholicum,
www.academicumcatholicum.dk.

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

62 624

Skriv besked: Støt udgivelsen af KO

MobilePay

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Om Notre-Dames genopbygning

Kampen om katedralens fremtid.

Tekst: Agnès Poirier, journalist og forfatter

HISTORISK ARV Efter 15 måneders spænding, hvor designere fra hele verden er fremkommet med de dristigste, hvis ikke ligefrem bizarre forslag til Notre-Dames nye spir og tag, har man endelig truffet en afgørelse. Præsident Macron og panelet af eksperter, der beslutter den 850 år gamle gotiske katedralens skæbne, som med nød og næppe overlevede sidste års frygtelige brand, har enstemmigt godkendt næsten alle de anbefalinger chefarkitekten Philippe Villeneuve har foreslået.

Hans 3.000 sider lange rapport, der blev præsenteret på en fire timer langt møde

i Paris den 9. juli, kan sammenfattes i én sætning: Notre-Dame bliver genopbygget helt identisk som den var.

For det store flertal af folk både i og udenfor Frankrig kommer det som en lettelse, og for den 57-årige Villeneuve, katedralens opsynsmand, er det en kærkommen og følelsesmæssig sejr. Villeneuve er stærkt knyttet til Notre-Dame. Som en lille dreng med kærlighed til orgelmusik fandt han sit kald i arkitekturen, mens han sad på kirkebænkene i katedralen og i timevis lyttede til Pierre Cochereau, Notre-Dames legendariske organist, når denne improviserede på et

af verdens største orgler (5 manualer, 111 registre og 7,374 piber). I dag er Villeneuve chefarkitekt ved *Monuments Historique* og en af de 39 ansvarlige for Frankrigs arkitektoniske arv, hver især med ansvaret for en række vigtige historiske bygningsværker.

Ulig nogen anden katedral

I 1893 begyndte Afdelingen for Historiske Monumenter at rekruttere sin generations mest begavede kunsthistorikere og arkitekter gennem flere grundige og krævende tests. "Viden, talent, respekt, diskretion og moralske kvaliteter" hed nogle af jobkravene. De har i nu mere end 120 år tilhørt Frankrigs gruppe af toparkitekter.

Da jeg sidste sommer mødte ham var det tydeligt, at Villeneuve ikke favoriserede nogle moderne tilføjelser til katedralen – navnlig ikke hvad han kaldte '*flèche signature*', dvs. et signaturspir fra en stjernearkitekt. "I katedralens 850 år lange historie", fortalte han mig, "har alle de arkitekter, der har bygget eller restaureret

Notre-Dame, arbejdet i monumentets tjeneste. De første fire arkitekter, dvs. katedralens 'ophavsmænd', er forblevet anonyme. Vi ved ikke hvem de var og de har sikkert heller ikke anset sig selv for andet end bygherrer".

Villeneuve tilføjede: "Alt, hvad jeg kan sige, er, at Notre-Dame er unik og ikke minder om nogen anden gotisk katedral".

Det virker som om at hans kærlighed til Notre-Dame og viden herom vandt over både den franske præsident og kommissionen, der er bemandet med repræsentanter for Kirken, byen Paris og Kulturministeriet. (Det er vigtigt at erindre, at den franske stat har stået som ejer af Notre-Dame siden loven om adskillelsen mellem Kirke og Stat blev vedtaget i 1905, og derfor har det offentlige ansvar for monumentet; Kirken er blot dens begunstigede bruger.)

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode	MASKINEL MAGASINPOST 42512 Afsender: Katolsk Orientering Katolsk Orientering · nr. 12 18. september 2020 · 46. årgang POST DANMARK PP

Eugène Viollet-le-Duc

Til den nye tagkonstruktion vil der blive brugt egetræ ligesom i den oprindelige fra det 13. århundrede. Måske vil den dog samles på en lidt anden måde: den oprindelige konstruktion var sat sammen på en meget avanceret og karakteristisk middelalderlig måde – én, der ikke krævede nogle fæstepunkter, og Villeneuve er blevet bedt om at komme med alternative samlingsteknikker.

Lobbyister for beton- og jernindustrien havde ellers håbet at være blevet hørt om en ny tagkonstruktion. Trods alt kunne de henvise til nogle berømte fortilfælde: Da tyskerne bombede katedralen i Reims i 1914, blev dets tag genopbygget i armeret beton. Og da katedralen i Chartres brændte i 1837 blev dens tag af middelalderlig kastanjetræ genopbygget med en jernstruktur.

Imidlertid opfattes Notre-Dame de Paris i vid udstrækning som et endnu større nationalt symbol end katedralerne i Reims og Chartres, og et historisk kontinuum righoldigt på alle ting. Det betyder, at bly formentlig vil blive valgt til at dække taget med – så man opfylder tre ting: at respektere de middelalderlige bygherrers valg, at hensyn til bygningens delikate vægtforhold (en meget tung blytagkonstruktion var en iboende del af ligevægten i hele bygningens infrastruktur), og af hensyn til harmonien i den parisiske 'skyline', hvor bly altid har spillet en vigtig æstetisk rolle.

Endelig – og måske endnu vigtigere – har den franske præsident og kommissionens eksperter godkendt rekonstruktionen af det 96-meter høje spir som Eugène Viollet-le-Duc designede i 1859. Hvilken ekstraordinær sejr for denne højst miskendte kunstner fra det 20. århundrede. Viollet-le-Duc, en ynder af og ekspert i gotisk arkitektur, og selvudlært arkitekt, blev efter sin død en bagtalt figur i Frankrig. Mellem 1. Ver-

denskrig og 1980'erne blev han betragtet som intet mere end en nygotisk forvansker. Det var først i 1980'erne, at han genvandt sin status og prestige hos kunsthistorikere og arkitekter takket være den nyeste forskning i 19. århundredes kunst og arkitektur, men også takket være en vigtig udstilling i Grand Palais som dokumenterede de mange aspekter af Viollet-de-Ducs geni, passion, viden og talent.

Men i bredere franske kredse er hans navn i store træk forblevet synonymt med nygotisk vildfarelse. Mindst fem generationer, herunder præsident Macrons, voksede op med troen på at 'gotisk stil à la Viollet-le-Duc' ikke var autentisk. Det forklarer måske hvorfor den franske præsident i timerne efter den tragiske brand den 15. april 2019 lovede at genopbygge katedralen "endnu smukkere", mens premierminister Edouard Philippe derimod efterlyste "en moderne arkitektonisk fanfare" og fik idéen til at udskrive en international designkonkurrence om et nyt spir til katedralen.

I dag har Viollet-le-Duc sejret og hans storhed er endelig anerkendt. For Philippe Villeneuve "ligger Viollet-le-Ducs største talent i det faktum, at hans arbejde næsten ikke var til at skelne fra de middelalderlige bygherrers. Han spir var ikke identificerbart; det kunne sagtens have dateret sig tilbage til det 13. århundrede". Så *adieu* til alle disse vanvittige forslag, der væltede ind i timerne efter branden: fra det kæmpe drivhus, der skulle beplantes med skov for at huse truede dyrearter; en swimmingpool udformet som et kors fyldt med regnvand, til et spir med form som en flamme lavet af kulfiber og dækket med blade af guld.

At genopføre Viollet-le-Ducs spir har andre fordele: det er den billigste og hurtigste løsning. Viollet-le-Duc arbejdede altid inden for sin tids stramme budgetter og hans

ypperlige tegninger og detaljerede skitser, som er blevet omhyggeligt opbevaret, kan genanvendes. De milliarder af euros, som Frankrigs rigeste familier stillede i udsigt blot 24 timer efter branden, sammen med de tusindvis af mere beskedne bidragydere fra hele verden, burde dække disse omkostninger, suppleret med økonomisk hjælp fra den franske stat.

En deadline på fem år, som præsident Macron – måske lidt ufornuftigt – stillede i udsigt, står fortsat ved magt. Kan Notre-Dame nå at blive færdigrestaureret til 2024? Måske – men ikke hvis der sker endnu en nedlukning af samfundet på grund af coronavirusen, som vil medføre, at byggepladsen atter må lukke i tre måneder.

Sidste sommer betød blyforureningen en første uventet lukning af stedet i seks uger,

så man kunne foretage en omfattende rengøring af alle facader på spidsen af Île de la Cité. I foråret måtte man sende de 150 kunsthåndværkere hjem på grund af coronapandemien, og dermed forsinke den farligste fase af arbejdet med at opskære og fjerne de 500 ton smeltede stilladser rundt om spiret ved brandtidspunktet. Dette arbejde begyndte i juni og forventes afsluttet ultimo september.

Går alt efter planen, uden at stumper af stilladset ryger gennem hvælvingen nedenunder, vil Notre-Dames bærende struktur endelig kunne anses for at være reddet, og herefter kan den egentlige restaurering begynde.

Fortsættes side 12 nederst ►

KATOLSK WEBSHOP

WWW.PASTORAL.DK

Stort udvalg af bøger
Kristen spiritualitet
Katolske børnebøger
Rosenkranse
Dåbslys, Ikoner mm.

Du støtter kirken, når du handler i Katolsk Webshop

Aktiv dødshjælp er "en ond handling"

Trosælærekongregationen fordømmer i et brev alle former for dødshjælp og assisteret selvmord og efterlyser støtte til familier og plejepersonale i stedet.

Tekst: Niels Messerschmidt og Vatikanets medier

LIVETS SIDSTE FASE Trosælærekongregationen bekræfter i et nyt brev *Samaritanus bonus* (Den gode Samaritaner) Kirkens modstand mod brugen af dødshjælp og assisteret selvmord og minder katolikkerne om deres pligt til at ledsage den syge og døende med bøn, fysisk nærvær og sakramenterne.

"Uhelbredelig kan ikke betyde at omsorgen skal stoppe" – de uhelbredeligt syge har fortsat ret til omsorg. Det bekræfter *Samaritanus bonus* med en konkret henvisning til lignelsen om den barmhjertige samaritaner, der lærer os, at "selv når en kur er usandsynlig eller umulig" bør man aldrig opgive den medicinske, psykologiske og åndelige pleje og omsorg".

Uhelbredelig vil aldrig sige ikke at yde omsorg

"At helbrede, hvis det er muligt, men altid omsorg" [1]. Johannes Paul II's ord forklarer, at 'uhelbredelig' aldrig er synonymt med, at man ikke skal drage omsorg. At yde omsorg indtil livets afslutning, at være sammen

med den syge, at ledsage, lytte til og at få vedkommende til at føle sig elsket; for at undgå ensomhed og isolation, frygt for lidelse og død, fremhæves det i brevet, der anskuer meningen med smerten og lidelsen i lyset af evangeliet og Jesu offer.

"Livets ukrænkelige værdighed er et grundlæggende princip i den naturlige moral og et væsentligt element i den retslige orden", fastslås det. "Vi må ikke tage et andet menneskes liv, selv hvis det beder om det". Med henvisning til 2. Vatikanerkoncil's pastorale konstitution om Kirken i den moderne verden, *Gaudium et spes*, opremser brevet, at "fosterdrab, medlidenhedsdrab eller selvmord [...] forgifter den menneskelige civilisation" og "i allerhøjeste grad krænker Skaberens ære" (nr. 27).

Samaritanus bonus opremser flere faktorer, der begrænser evnen til at opfatte livets værdi, fx når livet kun anses for "værdifuldt" under visse psykiske og fysiske forhold. En anden hindring er en falsk opfattelse af "medfølelse". Sand medfølelse, forklarer brevet, "består ikke i at forårsage

døden", men i at støtte den syge på en kærlig måde og lindre hans eller hendes lidelse. En anden hindring, som nævnes, er den voksende individualisme, som fremkalder ensomhed.

Kirkens trosælære

Det er Kirkens trosælære, at dødshjælp repræsenterer "en forbrydelse mod menneskeligt liv" og derfor er ondt under alle omstændigheder. Ethvert "formelt eller umiddelbart materielt samarbejde" udgør en alvorlig synd mod menneskelivet, og ingen myndighed har ret til at "anbefale eller tillade det". De, der godkender love til fordel for dødshjælp "bliver medskyldige" og gør sig "skyldig i skandale", fordi disse love bidrager til at misinformere samvittigheden. Dødshjælp må altid afvises. Men brevet erkender, at desperation eller angsten hos den, som begår det, kan minimeres eller til og med gøre vedkommendes ansvar "ikke-eksisterende".

Samaritanus bonus forklarer også vigtigheden af at beskytte den døendes værdighed, hvilket indebærer at undgå aggressive medicinske behandlinger. Derfor er det lovligt, når døden er nært forestående og uundgåelig, at "afstå fra behandlinger, der kun giver en usikker og smertefuld forlængelse af livet" uden dog at afbryde de nødvendige almindelige behandlinger, som patienten har brug for, fx mad og væske "så længe kroppen kan drage nytte af dem". Palliativ pleje er et "værdifuldt og afgørende redskab" i omsorgen af patienten. Palliativ pleje må aldrig inkludere adgangen til dødshjælp, understreges det, men bør inkludere åndelig omsorg til både den syge person og dennes slægtninge.

I omsorgen af en syg person er det vigtigt, at han eller hun ikke føler sig som en byrde, men at de "oplever deres slægtninges nærhed og støtte". Familien har dog brug for hjælp og tilstrækkelige ressourcer for at kunne løse denne opgave. Offentlige myndigheder må derfor "anerkende familiens primære, grundlæggende og uerstattelige sociale funktion [...] og bør påtage sig at sørge for de nødvendige ressourcer og strukturer til at støtte familien".

Omsorg i den prænatale og pædiatriske fase

Lige fra befrugtningstidspunktet skal børn, der rammes af misdannelse eller andre kroniske sygdomme, ledsages på en "måde som respekterer livet". I tilfælde af "prænatale sygdomme [...] som med sikkerhed ender med, at barnet dør efter kort tid", og når der ikke findes nogen behandling til at forbedre barnets tilstand, bør barnet "ikke efterlades uden nogen hjælp, men må plejes som alle andre patienter indtil det dør en naturlig død", uden at man stopper nærings- og væsketilførslen. Brevet bemærker, at brugen af fosterdiagnostik er blevet tvangsmæssig i nutidens samfund og konstaterer, at det nogle gange resulterer i abort eller andre "selektive valg". Både abort og brugen af "prænatal diagnostik for selektive formål" er "ulovlige".

For at lindre smerte anvendes medicin, som kan "fremkalde bevidstløshed". Brevet bekræfter, at det er moralsk tilladt at

Fortsættes side 2 nederst ▶

Prædiken

Vi er alle sammen indbudt til en stor fest.

[Læs mere på side](#)

5

Pindstrup

Polsk historie på Djursland.

[Læs mere på side](#)

6

Napoli

Boksning i kirken holder drengene væk fra gaden.

[Læs mere på side](#)

9

Kirkemusik

Hvad er det egentlig, spørger organist Rolf Tönshoff.

[Læs mere på side](#)

16

I et brev tager Trosælærekongregationen skarpt afstand fra lægelige og medicinske praksisser, der har til formål at afkorte patienters liv gennem brugen af aktiv dødshjælp. Foto: truthseeker08 / Pixabay.com.

Rektor for NSG fratræder

Det katolske gymnasium skal have ny rektor.

GYMNASIUM I en kortfattet meddelelse skriver Niels Steensens Gymnasium, at "efter fælles aftale er bestyrelsen for Niels Steensens Gymnasium og rektor Lise Baadsgaard Jepsen blevet enige om, at Lise Baadsgaard Jepsen den 22. september fratræde sin stilling ved skolen.

Lise Baadsgaard Jepsen har været ansat som rektor siden 2011 og har blandt andet medvirket til at øge skolens elevtal. Bestyrelsen takker i en meddelelse Lise Baadsgaard Jepsen for "hendes gode og dedikerede fokus på skolen og dens udvikling i de år, der er gået".

Baggrunden for Lise Baadsgaard Jepsens afskedigelse oplyses ikke i meddelelsen.

I skrivende stund, en uge efter meddelelsen, er der fortsat ingen oplysning om hvem der bliver konstitueret rektor.

NM

KO mener

Projekt skal gøre os klogere på os selv

Selv om der lever mange katolikker i Danmark og der fortsat også kommer flere af dem til Danmark, er deres sammensætning overraskende underbelyst herhjemme. Sådan lyder det fra forskere, der netop har fået penge til at undersøge de katolske befolkningsgrupper i landet, som senest er opgjort til ca. 51.000 medlemmer.

Velux Fonden har bevilliget 6 mio. kroner til projektet, der skal undersøge de katolske befolkningsgrupper i Danmark og deres religiøse praksis. Over de næste år skal Bjørn Thomassen, professor (MSO) i socialvidenskab på Roskilde Universitet (og katolik) og fire forskerkolleger afdække, hvordan katolicismen udledes i bevægelsen ud og ind af Danmark og analysere, hvordan katolsk tro og praksis hænger sammen med katolsk-inspireret etik, der påvirker holdninger til moral, arbejde, krop og identitet.

Projektet er den første komparative, dybdegående undersøgelse af de voksende katolske befolkningsgrupper i Danmark og deres bånd til den bredere verden.

Immigration og kulturel integration har i årtier været øverst på den politiske dagsorden med næsten automatisk reference til Islam og muslimer. Men i dagens Danmark er der mindst lige så mange indvandrere med en kristen som en muslimsk baggrund. Studiet vil tage udgangspunkt i fem case studier. Teoretisk vil studiet diskutere globalisering som en dialog mellem 'mange moderniteter', hvor kulturelle og religiøse forestillinger spiller en væsentlig rolle for fortolkninger af det moderne projekt.

"Katolske befolkningsgrupper udgør ikke noget problem i det danske samfund. De skaber ikke overskrifter i medierne og bliver ikke inddraget i debatter om ghettopakker eller terror. Katolicismen adskiller sig mere fra den danske gennemsnitsbefolkning i moralske spørgsmål om abort og kvindelige præster. Men det er ikke de debatter, der får størst politisk bevågenhed i dag", siger Bjørn Thomassen.

I disse år tales der meget om sammenhængskraft i samfundet. I dag udgør de udenlandske katolikker mere end halvdelen af de officielt registrerede katolikker i vort bispedømme, og projektet vil derfor kunne være en tiltrængt belysning af de konsekvenser, det har – og vil få – for sammenhængskraften i bispedømmet.

Op gennem det sidste århundrede har vi set, hvordan udenlandske katolikker har været med til at revitalisere ellers hensygnende menigheder og været en værdifuld ressource med deres levende tro og kulturelle traditioner. I andre menigheder er integrationen ikke altid forløbet så gnidningsfrit og har i stedet skabt 'hjemstavnsforeninger', hvor de lokale menigheder til tider oplever isolation og mangel på engagement fra de udenlandske katolikkers side, hvad angår overtagelse af opgaver og tjenester.

Som Kirke er vi ikke kun udfordret af det omgivende sekulære samfund og af at være en mindretalskirke. For kontrasterne mellem danskhed og Kirkens universalitet er nemlig ikke blevet mindre for vort bispedømme med årene. Velux-projektet vil måske kunne anvise os en farbar vej frem. NM

“Vi må vende tilbage til eukaristien”

Den 'virtuelle' messe kan aldrig erstatte den personlige deltagelse i messen, skriver liturgisk præfekt.

Tekst: Niels Messerschmidt

KIRKENS LIV I et brev til de lokale bispekonferencers formænd skriver præfekten for Liturgikongregationen, kardinal Robert Sarah, at de katolske menigheder bør vende tilbage til at fejre messen på normal vis lige så snart det kan ske sikkert, og at det kristne liv ikke kan opretholdes uden adgang til eukaristien og det kristne fællesskab.

Kardinal skriver i brevet, der blev sendt til biskopperne medio september, at Kirken bør samarbejde med de civile myndigheder og være opmærksom på procedurerne som følge af pandemien og fastslår, at biskopper kan lave midlertidige ændringer i den liturgiske praksis for at imødekomme folks sundhedsbetyrninger, og han opfordrer til, at man lydigt efterlever disse midlertidige ændringer.

“I deres lytten til og samarbejde med de civile myndigheder og eksperter” var biskopperne ”hurtige til at træffe vanskelige og smertelige beslutninger, og endda at suspendere de troendes deltagelse i messen i en længere periode. Kongregationen er dybt taknemmelig over biskoppernes pligtfølelse og engagement i deres forsøg på at reagere på denne uforudsete og komplekse situation”, skriver kardinal Robert Sarah i brevet, der er dateret den 15. august og godkendt af pave Frans den 3. september.

En tilbagevenden til normaltstanden

”Så snart situationen tillader det [...] er det bydende nødvendigt at vende tilbage til det kristne livs normaltstand, der har kirkerummet som sit hjem og fejringen af liturgien, særligt eukaristien, som ”det højdepunkt, som Kirkens gerning stræber hen imod, og samtidig den kilde, hele dens kraft strømmer fra” (*Sacrosanctum Concilium*, 10).

Sarah bemærker, at ”vi må vi vende tilbage til eukaristien med et rensed hjerte, en ny forundring og et større ønske om at møde Herren, at være sammen med Ham, at modtage Ham og at bringe ham til vore brødre og søstre med et vidnesbyrd om et liv fuld af tro, kærlighed og håb”.

”Vi kan ikke undvære det eukaristiske måltid, Herrens bord, til hvilket vi er inviteret [...] for at modtage Den opstandne Kristus. Han er selv til stede i kød og blod, ånd og guddommelighed i det himmelske Brød, der nærer os i glæde og arbejde på vor jordiske pilgrimsfærd”, skriver han.

Det personlige Gudsmøde

Kardinalen forklarer, at selv om streamede eller tv-transmitterede messer har ”været en værdsat tjeneste for de syge og dem, som ikke havde mulighed for at komme i kirke, og har ydet en værdifuld tjeneste

ved at transmittere den hellige messe på et tidspunkt, hvor der ikke var mulighed for en fælles fejring, kan ingen transmission sammenlignes med den personlige deltagelse i messen eller erstatte den”.

Tværtimod, skriver Sarah, er liturgier, hvor de troende kun kan deltage virtuelt, ”i fare for at distance os fra det personlige og intime møde med den inkarnerede Gud”, om hvis virkelige tilstedeværelse blandt folk han selv sagde: ”Den, der spiser mit kød og drikker mit blod, bliver i mig, og jeg i ham” (Joh 6,56).

Kardinal Sarah insisterer på, at ”den fysiske kontakt med Herren er af vital, uundværlig og uerstattelig betydning. [...] Når de konkrete foranstaltninger om at nedbringe spredningen af virussen til et minimum er besluttet og gennemført, er det nødvendigt, at alle igen indtager deres plads i forsamlingen af brødre og søstre”, og ”igen at invitere og tilskynde de af vore brødre og søstre, som har været modløse, bange, fraværende eller ikke har involveret sig i længere tid”.

Brevet beskriver flere ”indsatsområder for at fremme en hurtig og sikker tilbagevenden til fejringen af eukaristien”. I samme moment skriver Sarah, at ”en behørig opmærksomhed på hygiejne- og afstandsregler ikke må føre til en afsvækkelse af handlinger og riter ved at indgyde, selv ubevidst, en frygt og usikkerhed hos de troende”.

I stedet ”er det op til biskoppernes forsigtige, men også bestemte handling at sikre, at de troendes deltagelse i messen ikke reduceres af de offentlige myndigheder

til blot at være en form for ’fremmede’, ligesom det heller ikke kan sammenlignes med eller endog underordnes en form for fritidsaktivitet”.

Kardinal Sarah understreger i sit brev, at de civile myndigheder ikke kan lovgive om liturgiske normer: det kan kun ”de kompetente kirkelige autoriteter”.

Minder os om Kirkens tro

I lyset af pandemiens restriktioner skriver Sarah videre: ”De troendes adgang til deltagelse i den liturgiske fejring bør lempes, men det må ske uden improviserede rituelle eksperimenter og i fuld respekt for normerne indeholdt i og reguleret af missalet og de liturgiske bøger”.

Vi må anerkende de troendes ret ”til at modtage Kristi legeme og tilbede Herren, som er tilstede i eukaristien, på den fastsatte måde og uden begrænsninger [...]”. Uden at kardinal Sarah skriver det eksplicit, udlægger flere iagttagere det som, at han ønsker forbuddet hævet mod ikke at modtage kommunionen på tungen, sådan som især traditionalistiske katolikker har efterspurgt det.

Kirken, minder kardinal Sarah om, ”vidner om håb og opfordrer os til at stole på Gud. Den minder os om, at vor jordiske eksistens er vigtig, men at det evige liv er endnu vigtigere: at vores endemål og kald er at dele det samme liv med Gud i al evighed. Det er Kirkens tro, og den er bevidnet gennem århundreder af martyrernes og helgeners skare”.

Liturgipræfekten slutter sig brev med at opfordre katolikkerne til at betro sig og dem, som er ramt af pandemien, til Guds barmhjertighed gennem jomfru Marias forbøn, og han opfordrer biskopperne til at ”forny deres ønske om at vidne om den Opstandne og være budbringere af et sikkert håb, der overskrider denne verdens grænser”.

Liturgikongregationens præfekt har sendt et brev til de lokale bispekonferencer, hvori han opfordrer til hurtigst muligt at vende tilbage til det kristne livs normaltstand, så snart som det er forsvarligt i lyset af coronapandemien. Foto: Christine Limmer, Pfarrbriefservice.de.

► Fortsat fra forside

bedøve patienter ”for at sikre, at livets afslutning kommer med størst mulige fred og i den bedste indre tilstand”. Det gælder også visse former for bedøvelse, der fremskynder ”dødsøjeblikket (dyb palliativ bedøvelse i den terminale fase)”. Men det er

uacceptabelt, at bedøvelse administreres med henblik på, at det ”direkte og med overlæg forårsager død”, hvilket brevet definerer som ”eutanasipraksis”, med andre ord dødsbistand.

Den vegetative tilstand

Selv i de situationer, hvor patienten er bevidstløs, må man erkende hans eller hendes ”iboende værdighed og give en passende pleje”, der inkluderer deres ret til mad og væske. Der kan dog være tilfælde, hvor ”sådanne foranstalt-

Fortsættes side 13 ►

Vatikanet forventes at forny aftalen med Kina

Topembedsmænd optimistiske om fornyelsen af omstridt aftale.

DIPLOMATI Både Vatikanet og Kina forventes at ville forny den nuværende midlertidige aftale om biskoppers udnævnelse. Det sagde Vatikanets statssekretær Pietro Parolin under en pressekonference 14. september med Italiens premierminister Giuseppe Conte i Rom. Parolin bekræftede også, at den oprindelige aftale, der blev underskrevet 22. september 2018, udløber i begyndelsen af oktober måned.

Det er første gang, at Vatikanet officielt udtaler sig om en forlængelse af den nuværende og omstridte aftale. I starten

af september besvarede en talsmand fra det kinesiske udenrigsministerium et spørgsmål fra en journalist på følgende måde: ”Takket være en koncentreret indsats fra begge sider har den midlertidige aftale om bispeudnævnelser, der blev indgået mellem Kina og Vatikanet for to år siden, kunnet føres ud i livet med succes”. Med andre ord ønsker de kinesiske myndigheder at forlænge aftalen.

I aftalen, hvis ordlyd ikke er offentliggjort, er Den hellige Stol og Folkerepublikken Kina blevet enige om en måde at

udnævne biskopper og oprette nye bispedømmer på. Ifølge aftalen vil kandidaterne blive udvalgt af de kinesiske religiøse myndigheder og siden blive officielt udnævnt af paven.

Pavens udnævnelse af biskopper er et af de vigtigste kendetegn ved Den katolske Kirkes struktur. Regimet i Kina ser derimod sådanne beslutninger som et rent internt kinesiske anliggende og frabeder sig enhver form for udenlandsk indblanding. Mens den tidligere ærkebiskop af Hong Kong, kardinal Joseph Zen, gentagne gange har kaldt aftalen for et forræderi mod katolikkerne i Kina, har andre eksperter anlagt andre og mildere vurderinger. I den nuværende situation i Kina har Vatikanet næppe haft nogen anden mulighed.

Kilde: *signum.se*

NM

Kort nyt

Takker for kondolencebreve

VATIKANET Pave emeritus har skrevet et fællesbrev til alle som har udtrykt sorg over hans storebror Georgs død i juli.

”Kære venner! Efter mit besøg i Regensburg og min kære bror Georgs død, modtog jeg kort efter så mange personlige breve, som jeg aldrig havde forestillet mig og det berørte mig dybt. Vi opgjorde det til næsten tusind! Samtidigt forhindrede den helvedesild, der begyndte dagen inden jeg forlod Regensburg mig i at svare personligt. Jeg beder jer af hele mit hjerte om at forstå, at jeg kun sender dette fællesbrev som udtryk for min oprigtige taknemmelighed”.

Benedikt XVI er med sine 93 år og godt fem måneder den ældste pave nogensinde.

Ny bog af Arborelius

UDGIVELSE Eternal Word Television Network har fornyelig udgivet bogen *'Carmelite Spirituality: The Way of Carmelite Prayer and Contemplation'* skrevet af kardinal Anders Arborelius OCD.

Bogen bygger på en dvd-serie som kardinalen udarbejdede om karmelitisk spiritualitet for ti år siden, men budskabet er fortsat aktuelt, især i disse coronatider.

Ordensjubilæum

MISSION 8. september 1885, for 135 år siden, blev Missionssøstre af det dyrebare Blod grundlagt. Deres historie begyndte i Sydafrika.

Den østrigske trappistmunk Franz Pfanner, der boede i et tysk kloster i Eifel, grundlagde et kloster i Banja Luka, og meningen var, at han skulle være dets abbed. Men skæbnen ville, at han endte i Sydafrika med nogle munke for at opføre et trappistkloster på anmodning af stedets biskop.

I 1882 grundlagde Pfanner missionsstationen Mariannahill. Han havde blik for de lokales behov og indså, at der er brug for kvinder til velgørende og socialt arbejde. I 1885 kaldte han kvinder, oprindeligt som missionsmedhjælpere, fra Tyskland til Afrika. Det blev begyndelsen på ordenen, der blev formet af Moder Paula Emunds.

Solidaritet på tværs af religionerne i en coronatid

Det er tid til nytænkning for at finde nye former for solidaritet og interreligiøst samarbejde.

DIAKONI Hvad vil det sige at elske og tjene sin næste i en verden præget af coronapandemien? Det forsøger et nyt dokument fra det Pavelige råd for interreligiøs Dialog og Kirkenes Verdensråd at besvare. De har netop udsendt et fælles dokument om interreligiøs solidaritet i coronatiden.

At de to aktører nu går sammen og opfordrer til global solidaritet ses som et tydelig tegn på, at denne krise angår os alle. Vi er nemlig én menneskehed, skabt af Gud, til at holde sammen og tage vare om hinanden.

Coronapandemien er ikke kun en verdensomspændende sundhedsudfordring, men synliggør også en splittet verden, hvor ressourcerne og magten er uretfærdigt fordelt. Derfor står vi også over for en social og moralsk krise, som må løses, hvis ikke følgevirkningerne af pandemien skal blive katastrofale for de mest udsatte grupper.

Dokumentet *Serving a Wounded World* kommer med en kristen begrundelse for interreligiøs solidaritet i mødet med coronapandemien. I de forskellige religiøse traditioner findes en række fælles moralske værdier og erfaringer med humanitært arbejde.

Tiden er nu inde til nytænkning, skriver forfatterne, til at finde nye former for solidaritet og interreligiøst samarbejde. Her udgør håbet noget essentielt i alle religioner, idet vi deler troen på en bedre fremtid, og her ligger der et potentiale til forandringer.

Udgangspunkt i Den treenige Gud

Dokumentet tager sit udgangspunkt i troen på Den treenige Gud: Alle mennesker er skabt i Guds billede. Menneskenes tillid og håb knyttes til Jesus Kristus, der selv har erfaret lidelsen på egen krop og som lider sammen med alle de lidende. Gennem Jesu opstandelse vandt livets kræfter og med denne kraft kan vi læge verdens sår, siges det, og at Helligånden forener os i solidaritet med hinanden og giver os kraft til at vende os både mod Gud og vor næste.

Serving a Wounded World beskriver også principperne for en god diakonal handling, hvor vi i ydmyghed erkender vor egen sårbarhed. Hermed evner vi at lytte med respekt idet vor næste ejer historien om sit eget liv.

Dokumentet guider læseren til at udvise medfølelse, gensidighed og indgå i dialog. Syndserkendelse, fornyelse, generøsitet, og ikke mindst kærlighed, beskrives som nøglebegreber til at skabe en sådan forandring.

Vi opfordres til, sammen med de unge og mennesker med en anden tro, at iføre os en ånd af solidaritet og kreativitet, så vi sammen kan tilbyde verden et moralsk kompas til at løse de udfordringer, vi nu står i – og ikke mindst at synliggøre håbet. Sammen kan vi faktisk ændre verden til et bedre sted for alle.

Serving a Wounded World, som er på godt 20 sider, er nyttig læsning for diakoner, præster og kateketer samt alle, som er engageret i religionsdialog, idet det kommer med en række konkrete råd og retning for handling. NM

Lov om at bryde skrifteseglet

AUSTRALIEN Delstaten Queensland godkendte 8. september et lovforslag, der pålægger katolske præster at bryde skrifteseglet for at indrapportere kendskab til eller formodning om seksuelle overgreb på mindreårige. Undlader en præst at gøre det, kan han straffes med op til tre års fængsel.

Ærkebiskop Mark Coleridge af Brisbane siger, er rapporteringskravet ”ikke gør nogen forskel for unge menneskers sikkerhed”, og at loven bygger på ”ringe kendskab til hvordan sakramentet faktisk fungerer i praksis”.

Ugen forinden havde Den australske Bispekonference til delstatsregeringen indsendt Vatikanets anmærkninger til de tolv anbefalinger, som den kongelige overgrebskommission havde anbefalet i deres rapport fra 2017 om omfanget af seksuelle overgreb på børn i landets institutioner.

Den australske kongelige overgrebskommission havde nemlig anbefalet, at ”når en person under skriftemålet indrømmer at have forgrebet sig på et barn, kan absolution først gives, når vedkommende har kontaktet myndighederne”. Kommissionen anbefalede desuden, at skriftemål ”kun sker i åbne omgivelser og inden for en anden voksen persons synsvidde”.

Den australske bispekonference har siden etableret Catholic Professional Standards Limited til at implementere mange af rapportens anbefalinger. NM

Åben rådgivning

Har du:

- bekymringer for dit barns trivsel?
- brug for støtte i kontakten med myndigheder?
- brug for rådgivning omkring din økonomi?

GRATIS OG ANONYM RÅDGIVNING

Åbent onsdage 17:00-19.30
Stenosgade 4A, København V
Tlf: 22 99 38 18 (i åbningstiden)

Rådgivning på dansk, engelsk, polsk,
fransk, italiensk og serbokroatisk

Det Pavelige råd for interreligiøs Dialog og Kirkenes Verdensråd har udgivet et fælles dokument om hvad vil det sige at elske og tjene sin næste i en verden præget af coronapandemien.

Kardinal frygter skisma som "det værste resultat" af reformer

Den synodale vej i Tyskland kan ende i 'en tysk nationalkirke', advarer Kølns ærkebiskop.

REFORMPROCES Ærkebiskoppen af Køln, kardinal Rainer Woelki, advarer om, at den synodale vej til fornyelse af Den katolske Kirke i Tyskland i værste fald kan ende med en "tysk nationalkirke".

"Det værste, der kunne ske, ville være, hvis den synodale vej fører til et skisma [...] med Den universelle Kirke", siger kardinalen i et interview til *KNA, Katolische Nachrichten-Agentur*. Kardinal Woelki har ved flere lejligheder udtrykt kritik over processen og visse katolske gruppers og mediernes forventninger til dens resultater.

Kardinal Woelki roser dog samtidig de seneste synodale drøftelser, der var henlagt til fem regionale konferencer på grund af coronapandemien. Ifølge ham tillod de mindre grupper en bedre meningsudveksling end det ville have været muligt på det oprindeligt planlagte synodale stormøde.

Skab ikke "uopnåelige forventninger"

Den katolske Kirke i Tyskland begyndte den synodale vej sidste år. Processen, der løber over to år, vil adressere en række spørgsmål som magthierarkiet, seksualmoralen samt præstens og kvinders rolle i Kirken. Målet

er at genskabe tilliden til den lokale kirke og dens hierarki i kølvandet på de seneste års afsløringer af de mange præstelige overgrebsager.

Kardinal Woelki opfordrer deltagerne i den synodale vej til at undgå at skabe "uopnåelige forventninger" som et resultat af drøftelserne, fx ønsket om kvindelige præster. "Det vil alt andet lige skabe frustration, fordi spørgsmålet allerede er blevet afgjort af pave Johannes Paul II, da han i 1994 erklærede, at Kirken ikke har nogen myndighed til at ordinere kvinder til præster".

Woelki kritiserer i interviewet også det teologiske niveau i visse af den synodale vejs arbejdsrapporter og siger: "Hele verdens blik er rettet mod Kirken i Tyskland og den synodale vej netop nu, så vi kan ikke tillade os at udstille vor manglende teologiske kompetence".

Derfor opfordrer Woelki teologer, som deltager i drøftelserne på den synodale vej eller følger den udefra, til at engagere sig mere i debatten, og han udtrykker håbet om, at processen vil lykkes med at "igangsætte en ægte reform, som bestemt er tiltrængt i Kirken".

Hvad er en ægte reform?

En sådan reform, tilføjer kardinal Woelki, må "korrigere alle de udtryk og situationer, som leder én væk fra Kirkens sande natur". Det handler, ifølge Woelki, om at forstå Kirken "som Guds værk". Derfor må målet for enhver ægte reform af Kirken være at bevæge sig hen mod Kristus og hans budskab, tilføjer han.

Mange tyske katolikker ved ikke længere, "hvem Kristus er og hvad Kirken er. De ved ikke længere, hvad et sakramente eller Kirkens sakramentale struktur er", tilføjede kardinalen.

Den katolske ugeavis *Die Tagespost* skrev

den 17. september, at 53% af de adspurgte tyske katolikker i en undersøgelse har svaret, at de ikke interesserede sig for den synodale vej. Blandt tyskerne generelt set svarede 63%, at de var ligeglade med den synodale vej, 11% svarede, at de var interesseret, mens 17% ikke havde taget stilling.

Mere end 2.000 voksne deltog i undersøgelsen. *NM*

Kardinal Rainer Woelki, ærkebiskop af Køln, under forrige måneds synodale drøftelser som foregik på fem regionale konferencer. Han deltog selv i konferencen i Frankfurt. Foto: Jochen Reichwein, Synodaler Weg.

To prominente skikkelser i kardinalkollegiet døde

Kardinalerne Marian Jaworski og Adrianus Simonis blev hhv. 94 og 88 år.

GEJSTLIGE Kardinal Marian Jaworski, en nær ven af Johannes Paul II og ærkebiskop emeritus af Lviv, Ukraine, døde 5. september 94 år gammel.

Hans venskab med Karol Józef Wojtyła begyndte i 1950'erne og varede frem til den polske paves død i 2005. Jaworski var en af meget få gæster, der regelmæssigt opholdt sig i de pavelige lejligheder, når han besøgte Rom.

Jaworski var "hjemmelig kardinal" i tre år: i 1998 kreerede Johannes Paul II ham og ærkebiskop Janis Pujats af Riga, Letland, til kardinaler *in pectore* – dvs. 'i hjertet' eller i al hemmelighed, og de to kunne først indtræde i kardinalkollegiet i 2001, hvor deres navne blev offentliggjort.

Den polske pave sagde aldrig hvorfor han havde udnævnt dem i al hemmelighed, men efter at have offentliggjort deres navne sammen med ærkebiskop Lubomyr Husars (overhovedet for den østlige ritus i Den ukrainske-katolske Kirke), sagde paven, da han tildelte dem den røde biretta at "min intention var at ære deres kirker, som især i det 20. århundrede har været hårdt prøvet" under sovjetkommunismen.

Jaworski og Karol Wojtyła delte interessen for filosofi, og kardinalen stod i spidsen for den kirkelige kommission, som fik ansvaret for at udgive Karol Wojtyłas tekster fra tiden før han blev paven

Jaworski fødtes i en polsk familie 21. august 1926 i Lviv, da det vestlige Ukraine var under polsk styre. Han færdiggjorde sin præsteuddannelse i Polen efter at være blevet udvist fra Ukraine i 1945 som led i det sovjetiske ledet 'repatrieringsprogram'.

Efter sin præstevielse i 1950 tjente han i et sogn ved den ukrainske grænse inden han vendte tilbage til Krakow for at tage en doktorgrad i teologi ved Jagiellonian universitetet. I 1974 blev han udnævnt til dekan ved Krakows pavelige teologiske afdeling (senere omdøbt til det pavelige teologiske akademi) og var dets rektor fra 1981 til 1987.

På trods af udvisningen fra Ukraine bevarede Jaworski båndene til landet. I 1984 – da han ikke var i stand til at udpege en ny ærkebiskop af Lviv på grund af sovjetisk

pres – bad paven ham om at administrere ærkebispedømmet fra sit midlertidige hovedkvarter i Lubaczow, Polen.

Efter sovjetstyrets sammenbrud i januar 1991, og året før Ukraine opnåede fuld selvstændighed, udpegede paven ham til ærkebiskop og gav ham til opgave et genopbygge Kirken i Ukraine, som kommunismen havde efterladt vingeskudt.

I 1992 blev Jaworski udpeget til formand for den genetablerede ukrainske bispekonference. Han trak sig tilbage i 2008.

Simonis genoprettede Kirken i Holland

Tre dage før Jaworskis død døde den hollandske kardinal og ærkebiskop emeritus af Utrecht, Adrianus Simonis, 88 år gammel. Simonis ledte ærkebispedømmet fra 1983 til 2007 og var i denne periode bispekonferencens formand i mere end tyve år.

Simonis var den ældste af elleve børn i en tandlægefamilie og voksede op i byen Lisse. Han uddannede sig på seminaret i Hageveld og præsteseminaret i Warmond, blev præsteviet i 1957 og arbejdede herefter to år som kapellan i bispedømmet

Rotterdam.

I 1959 videreuddannede han sig i bibelegese ved det pavelige institut St. Thomas (*Angelicum*) i Rom og det pavelige bibelinstitut, og erhvervede en doktorgrad i bibelstudier i 1966. Efter syv år i Rom vendte han tilbage til Holland og virkede som sognepræst i den Haag og hospitalskapellan, og som kannik ved katedralen i Rotterdam.

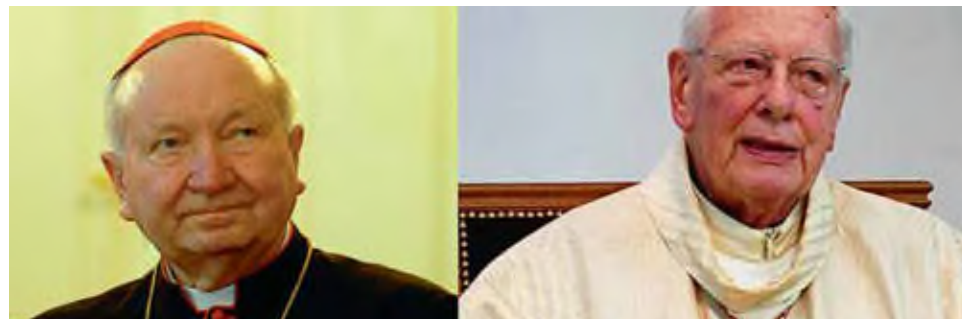
I 1970 udnævnte Paul VI Simonis til biskop af Rotterdam. Han blev bispeviet i 1971 og i 1983 udnævnt til hjælpe-ærkebiskop af Utrecht af Johannes Paul II. Da ærkebiskoppen, kardinal Johannes Willebrands, fratrådte for at koncentrere sig om sit hverv som præsident for det pavelige råd for fremme af kristen enhed, overtog Simonis ledelsen af ærkebispedømmet Utrecht (1983-2007).

Efter 2. Vatikanerkoncil var Kirken i Holland ofte på kollisionskurs med Rom, og da Johannes Paul II besøgte landet i maj 1985, hvor han kreerede ham til kardinal, fik Simonis til opgave at føre Kirken i landet tilbage til en Rom-tro kurs.

Simonis var modstander af den liberale udvikling i landet, fx legalisering af aktiv dødsbistand, liberalisering af abortloven og indførelsen af kønsneutrale ægteskaber.

I 2007 trådte Simonis tilbage som ærkebiskop af Utrecht og blev efterfulgt af kardinal Wilem Jacobus Eijk.

Med de to kardinalers død har kardinalkollegiet nu 219 medlemmer, hvor de 122 er under 80 år og dermed stemmeberettigede ved et konklave. *NM*

De to prominente kardinaler, polakken Marian Jaworski og hollænderen Adrianus Simonis, døde med tre dages mellemrum.

Gud indbyder os til fest i sit rige

Prædiken til søndag den 11. oktober 2020, evangelium Matt 22,1-10.

Tekst: Diakon David Noval

PRÆDIKEN ”Ude på landet var der en gammel gård, og i den var der en gammel herremand, som havde to sønner, der var så vittige, at det halve var nok; de ville fri til kongens datter og det turde de, for hun havde ladet kundgøre at hun ville tage til mand, den, hun fandt bedst kunne tale for sig. De to forberedte sig nu i otte dage, det var den længste tid de havde til det, men det var også nok, for de havde forkundskaber og de er nyttige. Den ene kunne udenad hele det latinske leksikon og byens avis for tre år, og det både forfra og bagfra; den anden havde gjort sig bekendt med alle lavsartiklerne og hvad hver oldermænd måtte vide, så kunne han tale med om staten, mente han, dernæst forstod han også at brodere seler, for han var fin og fingernem”.

Sådan starter det velkendte eventyr Klods Hans. Man kan spørge, hvad det har med dagens evangelium at gøre.

I evangeliet inviteres vi til fest – bryllupsfest. Gennem livet er vi til mange fester, men bryllupsfesterne står som noget helt særligt. Jeg husker ganske tydeligt Dortes og mit bryllup for mere end et kvart århundrede siden. Forberedelserne varede længe, vi måtte spare penge sammen, kjolen skulle sys (ikke af mig), indbydelserne laves, vinen findes og så videre. Det er en fest, man ser frem til og lægger mange kræfter i for at gøre det til noget helt særligt.

Et bryllup er noget helt særligt – ikke blot i Klods Hans, hvor ungersvende kommer tilrejsende fra hele landet for at fri til prinsessen. I biblen spiller bryllupper en central rolle. Biblen starter med Adam og Evas bryllup og slutter med lammets

bryllup. Jesus startede sin karriere ved brylluppet i Kana, hvor han forvandlede vand til vin som sit første mirakel.

Når vi i evangeliet hører Jesus sige, at ”himmeriget ligner en konge der holdt sin søns bryllup”, så er det kongen der er i fokus og det er netop hans handling der gør forskellen.

Når en konge holder bryllup, så er det toppen af poppen der indbydes. Vi kan sammenligne med kronprinsparrets bryllup i 2004, her bestod gæstelisten ved festen på Fredensborg Slot ud over familie og derved mange royale også af toppolitikere, en biskop, fremtrædende erhvervsledere og andre med betydning for landet. Vigtige personer, personer der på en eller anden måde har gjort sig fortjent til at blive indbudt på grund af deres status. På samme måde havde kongen også en prominent gæsteliste til sin søns bryllup. I eventyret var det Klods Hans’ to veluddannede, belæste og dygtige brødre, der var sat til at ægte prinsessen. Den ene kunne det latinske leksikon både forfra og bagfra og den anden vidste alt der var værd at vide om politik. Vi kender godt slutningen af eventyret, at det ikke var dem der fik prinsessens gunst, men derimod den aparte Klods Hans, der i bogstavelig forstand vadede lige ind i hoffet præcis som han er.

Gæsterne til brylluppet i evangeliet havde for travlt med deres egne sager til at komme til brylluppet og det gik dem som de to kloge brødre i Klods Hans – ”Duer ikke væk – næste!”

Vi må spørge os selv – er vi klar til at være med til Herrens fest – er vi en del af

Der er dækket op til os i Guds rige, men er vi klar? Foto: Anton Eilmannsberger Pfarrbriefservice.

Guds rige. Det rige der er inde i os og som vi er en del af – lige her – lige nu hvor vi er. Eller – har vi for travlt med at realisere os selv, vores familie, karriere – så vi ikke har plads til Gud i vores hverdag og de ting, vi gør.

Gud indbyder os at tage del i hans rige, præcis som vi er – det er sådan han har skabt os og det er sådan, han elsker os. Naturligvis er der plads til forbedring – vi kan gøre mere for de svage, blive stærkere i troen, elske vores næste mere. Det er præcis derfor, vi klæder os særligt, når vi skal til bryllup – uanset om det er vores eget eller andres, så forbereder vi os og viser den

bedste side af os selv.

På samme måde deltager vi i Guds rige ved at iklæde os den bedste klædning. Ved at følge Kristus og holde fokus på at være en del af hans rige, så iklæder vi os Kristi klædning. Som solsikkerne, der står på marken med konstant fokus på solen, så ligner de solen. På samme måde vil vi også ligne Kristus mere og mere, des mere vi har fokus på ham.

Kære troende – kære brødre og søstre – hold fokus på Kristus hvor du er og vær en del af festen i Guds rige som du indbydes til at deltage i her og nu, hvor du er i dit liv og virke.

Lignelsen om kongesønnens bryllup. Matt 22, 1-10

Jesus tog til orde og talte igen til dem i lignelser: ”Himmeriget ligner en konge, der holdt sin søns bryllup. Han sendte sine tjenere ud for at kalde de indbudte til brylluppet, men de ville ikke komme. Så sendte han nogle andre tjenere ud, der skulle sige til de indbudte: Nu er der dækket op til fest; mine okser og fedekalve er slagtet, og alt er rede. Kom til brylluppet! Men det tog de sig ikke af og gik, én til sin mark, en anden til

sin forretning, og andre igen greb hans tjenere og mishandlede dem og slog dem ihjel. Men kongen blev vred og sendte sine hære ud og dræbte disse mordere og brændte deres ny. Så sagde han til sine tjenere: Bryllupsfesten er forberedt, men de indbudte var ikke værdige. Gå derfor helt ud, hvor vejene ender, og indbød, hvem som helst I finder, til brylluppet. Og disse tjenere gik ud på vejene og samlede alle, som de fandt, både onde og gode, og bryllupssalen blev fuld af gæster.”

Paven er “bekymret” over Kirkens situation i Tyskland

Troslærekongregationen kritiserer et forslag om, at tyske katolikker og protestanter kan modtage nadveren sammen.

TYSKLAND Kardinal Kurt Koch, præsident for det pavelige råd for fremme af kristen enhed, siger til det katolske magasin *Herder Korrespondenz*, at han tror, pave Frans bakker op om Troslærekongregationens kritik af tyske teologers opfordring til, at katolikker og protestanter kan modtage kommunionen sammen.

Kongregationen skrev i sidste måned til biskop Georg Bätzing, den tyske bispekonferences formand, at et sådant forslag vil skade relationerne til de ortodokse kirker.

Adspurgt om Frans personligt har godkendt Troslærekongregationens brev sagde kardinal Koch ifølge *Catholic Herald*: ”Det nævnes ikke i teksten, men trospræfekten, kardinal Ladaria, er en meget ærlig og loyal person. Jeg kan ikke forestille mig, at han vil gøre noget uden at paven har godkendt det. Fra andre kilder har jeg også hørt, at paven har udtrykt sin bekymring under personlige samtaler”.

Kardinal Koch præciserede, at han ikke blot refererede til spørgsmålet om inter-

Den økumeniske studiegruppe af protestantiske og katolske teologer (ÖAK), som her er samlet på deres seneste møde i begyndelsen af august i år, offentliggjorde i 2019 et dokument om interkommunion. Foto: theologie-aktuell.uni-erfurt.de.

kommunion: ”Ikke alene det, men også om Kirkens situation i Tyskland generelt”, og bemærkede, at pave Frans i juni 2019 skrev et langt brev til de tyske katolikker.

Den schweiziske kardinal fremhævede Troslærekongregationens kritik af dokumentet ’Sammen om Herrens bord’, som den økumeniske studiegruppe af protestan-

tiske og katolske teologer (ÖAK) offentliggjorde i september 2019. Det 57-sider lange dokument foreslår bl.a. ”en gensidig eukaristisk gæstfrihed” mellem katolikker og protestanter.

ÖAK godkendte dokumentet mens biskop Bätzing og den nu pensionerede lutherske biskop Martin Heins delte formandskabet. Bätzing meddelte for nylig, at tekstens anbefalinger ville blive omsat i praksis på den økumeniske kirkekongres i Frankfurt i maj 2021.

Kardinal Koch bemærkede, at det pavelige råd for fremme af kristen enhed har været involveret i diskussioner om Troslærekongregationens brev, og at han personligt havde udtrykt bekymring over ÖAK’s dokument overfor Bätzing.

”Men det synes ikke at have overbevist ham”, sagde Koch.

Kardinal Koch sagde til *Herder Korrespondenz*, at de tyske biskopper ikke kan fortsætte som hidtil efter Troslærekongregationens intervention.

”Hvis de tyske biskopper vægter et sådant brev fra Troslærekongregationen lavere end et dokument fra en økumenisk arbejdsgruppe, så er der noget galt i biskoppernes prioriteringer”, tilføjede han.

Jubilæumsvalfart til Pindstrup i taknemmelighed over fortidens troende

Lørdag den 5. september samledes omkring 50 polske, danske og andre katolikker ved Skt. Mikael Kirke i Pindstrup og fejrede 90-året for kirkens indvielse. Det er vigtigt at huske den stærke tro, som skabte kirken, siger valfartspræst pater Herbert Krawczyk.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl. Foto: Lucyna Pylarz

DJURSLAND Lørdag den 5. september hen på eftermiddagen blev en stensulptur af Skt. Michael afsløret foran Skt. Mikael Kirke i Pindstrup. Skulpturen er skabt af den autodidakte stenhugger Allan Valdemar Karmelarczyk, og han forklarede om sit arbejde med skulpturen, at han havde lagt meget sjæl i den og undervejs var blevet præget af en dyb taknemmelighed over den stærke tro, han er vokset op med, og som er gået i arv i flere generationer af polsk-katolske indvandrere til Danmark.

Allan Valdemar Karmelarczyk, der i dag bor i landsbyen Pederstrup på Djursland, er vokset op i Pindstrup og kom i Skt. Mikael Kirke sammen med sine forældre. Dengang boede også Hans Christian Baltzer i Pindstrup, og selv om hans forældre ikke var katolikker, kendte han udmærket til kirken og til de mange polske arbejdere i og omkring landsbyen. Han fandt mange legekammerater blandt de polske børn, bl.a. Allan Valdemar Karmelarczyk, og da han som voksen blev engageret i lokalpolitik først i Midtdjurs Kommune og siden Syddjurs Kommune – både som kommunalbestyrelsesmedlem og borgmester – var han optaget af at bevare egnens kulturhistoriske bygningsværker, herunder Skt. Mikael Kirke. Derfor var det også oplagt, at Hans Christian Baltzer deltog den 5. september, da skulpturen af Skt. Mikael blev afsløret foran trækirken i Pindstrup. Desuden var der fint besøg fra Den Polse Ambassade i Danmark, idet Jaroslaw Galuba, sekretær for offentligt og kulturelt diplomati, deltog ved afsløringen af skulpturen.

Opført af polske indvandrere

Men vigtigst var det, at alle de almindelige troende, især polakker og dansk-polakker, men også katolikker med andre baggrunde, deltog. Det understreger valfartspræst pater Herbert Krawczyk SJ, der var en drivende kraft i årets valfart og desuden stod for udstilling og tilbedelse af sakramentet og andagt med sakramental velsignelse inde i kirken og festmesse udenfor i et stort lejet telt.

”Det var magtpåliggende for mig, at vi kunne gennemføre valfarten i år, selv om det ikke blev på selve 90 års-dagen for kirkens indvielse, og selv om det ikke kunne blive med det fulde valfartsprogram, som vi ellers plejer at have – med spisning, kaffe og socialt samvær,” siger han.

Skt. Mikael Kirke i Pindstrup blev opført af polske indvandrere, der for manges vedkommende i første omgang var indvandret til Lolland i begyndelsen af 1900-tallet for at arbejde i roemarkerne, men var siden søgt til Jylland for at finde arbejde. I Pindstrup fandt mændene typisk arbejde i moserne, mens kvinder og børn arbejdede på liggepladserne med at rejse og stakke tørv. Nogle købte siden mindre landbrug eller blev selvstændige inden for forskellige håndværk eller andre erhverv. Der voksede et helt polsk samfund frem i og omkring Pindstrup, og de dannede den 1. maj 1929 ”Den polske Forening i Danmark omkring Pindstrup”. Foreningen satte sig for at bygge en katolsk kirke, og det lykkedes ret hurtigt at indsamle omkring 7000 kr. blandt foreningens medlemmer. Herefter skænkede ejeren af Pindstrup Mosebrug, Johs. F. la Cour, tømmer til at opføre kirken af, og en lokal polak, Jacob Kot forærede grunden på ca. 1 tønder land. Herefter gik byggeriet i gang – primært forestået af foreningens medlemmer i deres sparsomme fritid, dog med en smule hjælp fra lokale håndværkere, som blev hyret ind til opgaven. Mindre end et år efter foreningens stiftelse, 2. påskedag, den 21. april, 1930, blev kirken indviet med deltagelse af tre præster, heriblandt pater Stäubli fra menigheden i Aarhus, der foretog selve indvielsen.

Allerede i løbet af 1930'erne begyndte katolikker fra hele Jylland, primært af polsk afstamning, at mødes i Pindstrup til sociale sammenkomster med overnatning, og efterhånden udviklede der sig en tradition for at samles i Pindstrup til den årlige Kristi Legems- og Blodfest, hvor der kunne være op mod 500 deltagere. Under 2. verdenskrig var der en pause i valfarterne, og efter krigen ebbede det ud.

Valfarten genopstår

I 1973 kom pater Herbert Krawczyk SJ til Aarhus som præst for menigheden der, og som noget af det første sørgede sognepræsten Aarhus, Adolf Meister, for, at hans nye kollega fra Polen kom til Pindstrup. ”Det var den 3. søndag i august, og jeg husker det stadig tydeligt. Det var meget bevægende for mig at opleve det sted, der vidnede om de polske katolikkers stærke tro. De havde meget få midler og næsten ingen fritid, og alligevel skabte de en kirke, som stod der endnu som et levende monument over deres stærke tro,” siger pater Herbert Krawczyk.

Da han en del år senere hørte mere om sammenkomsterne, der tidligere havde fundet sted og læste om stedets historie, besluttede han at indkalde til et møde i Pindstrup med det formål at genoplive traditionen for de årlige sammenkomster i form af en egentlig valfart.

”Der kom mange til mødet, og der var endda folk iblandt, som havde været med til indvielsen af kirken. Der kom bl.a. en Felix Mielic, som havde været fanebærer, da man fik lavet en fane for foreningen tilbage i 1937. Han reddede fanen fra at blive konfiskeret af nazisterne under 2. verdenskrig, og siden har han været med til at sikre, at fanen er kommet i sikkerhed på et lokalhistorisk arkiv. Han søn, Steen Mielic, bar den nye fane fra 2018, under årets valfart. Det er en fane, som den polske menighed i Aarhus skænkede til Pindstrup i anledning af 100-året for Polens befrielse,” fortæller pater Herbert Krawczyk.

Glem ikke ørkenvandringen

Årets valfart skulle oprindeligt have fundet sted 2. påskedag til minde om 90-året for kirkens indvielse, og samtidig var det planen at fejre 100-året for Johannes Paul II's fødsel den 18. maj 1920. Men coronapandemien satte en stopper for de planer, og man valgte så i stedet at lave en mindre valfart den første lørdag i september, som med tiden er blevet den faste årlige valfartsdag. Programmet blev afkortet i forhold til det traditionelle valfartsprogram, og deltagerantallet var med cirka 50 personer fra Aalborg, Fredericia, Vejle, Randers og Aarhus nede på omkring halvdelen af det vanlige. Desuden kunne biskop Czeslaw Kozon, der med sin opvækst i en polsk familie på Lolland har en særlig relation til Pindstrup og de polske katolikker i Danmark, ikke deltage i år, men sendte i stedet en hilsen. Men pater Herbert Krawczyk var taknemlig for, at valfarten trods alt kunne gennemføres, og han lagde i sin prædiken væk på betydningen af huske – både fortidens troende og deres engagement – men også israeliternes erfaring med ørkenvandringen og vores egne nylige erfaringer med en form for

Skt Mikael Kirke der efter en stor restaurering, er ført tilbage til sin oprindelige skikkelse.

ørkenoplevelse under coronapandemien og nedlukningen af kirkerne.

”Temaet for valfarten og for min prædiken var ”Eukaristien – menneskets styrke i Kristus”. Det var et tema, som var blevet valgt, længe før coronaen brød ud. Men det slog mig, at det passede godt i den situation, vi står i nu, for mange mennesker har netop oplevet et stærkt afsavn, mens kirkerne har været lukket, ved ikke at kunne deltage i eukaristien og dens fællesskab,” siger pater Herbert Krawczyk.

”Derfor er det også vigtigt, at vi husker den erfaring, ligesom israelitterne huskede Gud under ørkenvandringen. Under messen læste jeg teksterne til Kristi Legems- og blodfest, og der er netop en læsning fra Femte Mosebog, hvor ordene ”Husk, glem ikke” er centrale. Det skal vi tage til os i dag. Eukaristiens fravær under coronanedlukningen gjorde os opmærksomme på, at uden eukaristien dør vi åndeligt. Den erfaring skal vi huske. Og vi skal også huske den stærke tro, som Skt. Mikael Kirke er et levende monument over,” siger han.

Pater Herbert Krawczyk var blandt de drivende kræfter i et mangeårigt arbejde med at finde penge til at renovere Skt. Mikael Kirke og føre den tilbage til dens oprindelige udseende. Det lykkedes i løbet af 2017 at få fondsmidler nok, og i 2019 blev den genindviet.

Ved valfarten i år kunne deltagerne danne sig overblik over hele kirkens historie på en udstilling med 10 placher, som er sat op uden for kirken, så også besøgende og forbipasserende uden særligt kendskab til stedet kan læse med – både på dansk og polsk.

Pater Herbert Krawczyk fejrer valfartsmesse i teltet.

Tidligere borgmester Hans Christian Baltzer præsenterer den nye statue af Skt. Mikael foran kirken.

Vores søster og mor

Prædiken af broder Clemens fra karmeliterklostret i Norraby om jomfru Marias optagelse i Himlen.

PRÆDIKEN ”Marias optagelse i Himlens herlighed med legeme og sjæl er et udgangspunkt for vores åndelige liv i dag”

Kirken har netop fejret festen for Jomfru Marias optagelse i Himlen. Marias optagelse i Himlens herlighed med legeme og sjæl er et udgangspunkt for vores åndelige liv i dag, og vi lever jo selv, så at sige, i vigilien til vort håbs opfyldelse.

Den salige Jomfru Maria har store og uovertrufne privilegier blandt menneskenes børn. Men som den hellige Thérèse af Jesusbarnet i sin dybe og kærlighedsfulde tro påpeger, så har vi faktisk et privilegium, som Jomfru Maria ikke har. Hun er jo vores søster og moder. Mens Jomfru Maria vandrede i tro helt uden at se, så har vi jo hende som søster og moder, og vi har hendes overgang til det uforgængelige liv, som er udgangspunkt for vores tro, og som er en del af den tro, som er blevet overleveret til os.

Hvis vi vil se, hvad Gud har i beredskab til dem, som elsker ham, så behøver vi bare at fejre denne fest med sjæl og hjerte. Intet i Maria er udenfor frelsen i kraft af optagelsen i Sønnens herlighed. Dette, at Gud skal blive alt i alle, er allerede begyndt at gå i opfyldelse.

Den hellige Bonaventura (1217/1221-1274) nævner bibelverset: ”Hvem er hun, som kommer fra ørkenen, fuldstændig fortryllende og som læner sig mod sin elskede”. Dette bibelvers bruger han på Maria, der ligesom er kommet op fra denne verden, som jo på mange måder er som en ørken. Men hun kommer fuld af fortryllelse. Derfor siger Bonaventura: ”Af dette kan vi se, at hun er til stede legemligt... Hendes salighed ville ikke være fuldkommen, hvis hun ikke var der som person. Sjælen er ingen person. Men sjælen, forenet med lege-

met, er en person. Det er åbenbart, at hun er der med legeme og sjæl. Ellers ville hun ikke have sin fulde salighed.” (*De Assumptione B. Mariae Virginis, Sermo 1*).

Intet i Maria er udenfor frelsen i kraft af optagelsen i Sønnens herlighed. Mødet med Gud, Kristus, er fuldstændigt. Denne åbenbarede trossandhed viser først og fremmest Guds ære og herlighed, Guds magt, kapacitet og vilje til at skænke evigt liv og glæde til sin skabelse, til de mennesker han har skabt i sit billede.

I messens første læsning (1. Krønikebog 15,3-4,15-16, 16:1-2) hørte vi, hvorledes David og hans mænd førte Arken, Pagtens Ark, op til Jerusalem til en særlig plads i det telt, David havde rejst, hvor de placerede den i det allerhelligste. Det er interessant, at de første kristne ofte mødte den kritik, at de var ateister (det kan sammenlignes med det, vi kalder afgudsdyrkelse, med den romerske mytologi). De havde ikke et tempel som andre, ingen tydelige ofre som andre, og de bad til den Gud som er hele Skabelsens Gud. Nu er Maria, som kirkefædrene siger, det nye forbunds ark, Guds ark, over hvilken Guds herlighed hviler. Hun, Maria, prises med rette salig, eftersom hun har båret Guds eneste og definitive Ord, eftersom hun har båret den sande manna, og båret og nærret ham som kan og formår at lede mennesker sandt og til dets egentlige mål.

I Marias optagelse ser vi den yderste triumf for Guds ære og herlighed, for atter at blive forenet med Kristus. I kraft af Vor Herre Jesus Kristus, hans død og opstandelse, er vor værste fjende, døden, blevet besejret. Dette hørte vi Paulus forkynde for os i messens anden læsning: Gennem Guds værk hører vi, hvorledes vor forgængelige natur kan blive iklædt uforgængelighed,

og hvorledes dødelig natur kan iklædes udødelighed (1 Kor 15,54-57).

Billedet af iklædningen er meget sigende. Iklædningen er i dette tilfælde en gave. Vi bliver iklædt. Og vi bliver her iklædt noget som passer os. Det passer mennesket, at det drama det indebærer at være menneske, at få del i nåden, den helliggørende nåde som er Guds eget liv indgydt i os, det etablerede liv som har sin kilde og højdepunkt i eukaristien, de flittige samtaler i ensomhed med Ham som vi ved elsker os, at det er uden ende.

Helgenerne er de mest normale af alle mennesker. Selvom de kan gøre små ting, som det kan være svært at forstå sig på i denne verden, så er de samtidig de mest

gavnige også for andre mennesker. På samme måde med den salige Jomfru Maria. Hun har gjort bemærkelsesværdige ting gennem det, hun er, og stadig er. Det er sikkert. Men hun har ikke gjort som de andre helgener, for det er de andre helgener, og alle troende, der er lidt ligesom hende. Maria, der er noget helt særligt, er samtidig en indgang selv til mennesker, som ikke formelt tilhører den Katolske Kirke, og denne indgang har de andre helgener ikke altid.

I Maria har Guds harmoni helt og holdent sin plads. Hun er ikke kun den som har født og nærret frelseren, men hun er også den, der er helt lydlig mod den himmelske faders vilje. Salig er hun som har båret, født og nærret Vor Herre Jesus Kristus. I dag er harmonien fuldbyrdet på endnu en måde, for hun er i dag understøttet af Vor Herre Jesus Kristus selv og i kraft af hans værk, og hun er nu fuldstændig født til det uforgængelige liv.

Rosenkransens herlighedsfulde mysterier stopper ikke ved Kristi opstandelse, Hans himmelfart og udgydelsen af Helligånden. Bønnen fortsætter – som træet fortsætter i løvet og dets blomster – med Marias optagelse i himlen, og med hendes kroning som Dronning. Og den fortsætter med den bøn, som man i karmelitisk tradition som et sjette herlighedsfuldt mysterium sommetider beder med Marias nu aktive moderskab, hvor Karmel har fået Maria som vor ordens særlige titel.

Maria er helt igennem himlens herlighed som person. Hun er i dag understøttet af Vor Herre Jesus Kristus selv og i kraft af hans værk. Hun er nu helt og fuldt født til det uforgængelige liv, og derfor handler hun ikke kun ud fra impulser fra Helligånden – som vor fader Johannes af Korset så rammende sagde om hende, mens han levede på jorden – men hun handler nu fuldstændig grundfæstet i uforgængelighed, hun der er vor moder.

Oversættelse ved Lissie Lundh

Vor Frue af Åsebakken. Foto: Lisbeth Rütz.

Vi er under Marias beskyttelse

Sr. Teresa Piekos fortæller om evangeliseringsprojektet Ikon Amen, der var med på Verdensungdomsdagen.

Tekst: sr. Teresa Piekos

CORONA Kan coronavirus forhindre os at give et vidnesbyrd om vor tro? Pandemien har fået hele verden i knæ. Alle aktiviteter blev pludselig på en gang aflyst eller begrænset, skolerne blev lukket, og der spredte sig panik og angst blandt folk. Mange syntes, at situationen var håbløs nu, hvor kirkeaktiviteterne blev aflyst og kirkerne blev lukket. I den svære tid, hvor vi oplevede vor magtesløshed, dukkede mange tanker op om den usikre fremtid, og der var mange, der søgte Guds hjælp. Vi blev sat i karantæne, selvom vi var raske. Evangeliseringen med Ikon Amen gik i stå, men ikke alt var tabt. Der kom nyt håb og en ny udfordring. En gruppe på fire unge mennesker fra Polen, som var begejstrede for ikonens budskab, henvendte sig til mig med en bøn om at mødes online i 50 dage. De ønskede at forberede sig gennem en novene til Helligånden fra Påske til Pinse for at meditere over Guds ord og fordybe sig i ikonens budskab. Den lange tid var for os

en stor velsignelses- og berigelsestid, hvor vi blev mere udholdende. Det er næsten ikke at tro, men det er sandt. De unge mennesker fra Poznan overtog Facebooks profil ”Icon Amen Project World Youth Day”, og de tog opgaven seriøst. Denne sommer mødte jeg den gruppe, og vi talte om evangelisering med Ikon Amen. I ferietiden fik jeg også en chance for at fortælle om Ikon Amen i en kirke, og menigheden var åben over for ikonens budskab, som er meget aktuelt i den tid, vi lever i. Gennem Ikon Amen lærer Maria os at overgive alt i Guds hænder. Hun tager os under sin beskyttelse og går i forbøn for os hos Gud. Den moderlige omsorg har vi alle brug for særlig i de vanskelige tider.

Maria spiller en kæmpe rolle i Guds frelseplan og hun vil hellere end gerne hjælpe os, hvis vi henvender os til hende. Ikon Amen er overgivelsens ikon, hvor Maria har stillet sig helt til Guds rådighed for at udføre Guds plan. Nu er der begrænsede

Sr. Teresa mødtes i 50 dage dagligt online sammen med fire unge for at meditere og bede over Marias rolle i Guds plan. Foto: Sankt Annæ Kirke.

muligheder for at besøge sogne med ikonens budskab i Danmark; men vi kan give et vidnesbyrd om en stærk tro og tillid til Gud og overgive os til Jesus gennem Jomfru Maria.

Oktober måned er Marias måned, og den 13. oktober fejrer vi Fatimaåbenbaringen. Det vil være smukt at komme i kirken små og store iført Ikon Amens T-shirt i hele oktober måned og bede til Gud sammen med Maria. Har vi mod til det? Lad os vise Ma-

ria en ære og vise også solidaritet med Den katolske Kirke i hele verden. Vi er en Guds Familie, som har ansvar for hinanden og hinandens frelse.

Vil du vide mere?

Vedr. T-shirt med Ikon Amen – henvend dig til sr. Teresa tel. 50197534 eller e-mail steresapiekos3@gmail.com

En glædens dag på Åsebakken

Den nye klosterkirke er taget i brug

ALTERINDVIELSE Lørdag den 12. september blev det nye alter i Vor Frue Klosters totalrenoverede klosterkirke indviet af biskop Czeslaw med et af Kirkens mest spektakulære og symbolmættede ritualer. Stilheden i klosterkirken var dyb og koncentreret, da klostrets to klokker begyndte at ringe til messe, og biskop Czeslaw sammen med pastor Lars Messerschmidt, pater Franziskus Berzdorf OSB fra Beuron og pater Caesarius Cavallin OSB fra Åsebakken kom ind i kirken.

Mens biskoppen velsignede vievandet og stænkede det på folk i kirken, sang søstrene "Vidi aquam egredientem de templo" (jeg så vandet strømme ud fra templet) efter Ezekiel 47,1, hvor profeten ser vandet strømme ud af templet som en flod, der strømmer ud gennem verden og rensrer folket for dets synder. Det velsignede vievand blev stænket af biskoppen på menigheden som tegn på, at man som døbt drages med ind i Jesu lidelse død og opstandelse, og altrets

fire hjørner blev salvede med krisamolie, som det sker ved dåben. Biskoppen lagde røgelse i røgelseskarret og tilrøgede det, så røgelsen kunne stige op til Gud som velduft – som tegn på at de troendes bønner er Gud velbehagelige. En indvielsesbøn markerede, at alteret nu er indviet til Herren, og det blev dækket med en dug som tegn på, at her fejres eukaristien. Derefter blev to lys tændt for at fortælle, at Kristus er verdens lys og at vi skal være et genskin af Ham i verden.

Biskop Czeslaw brugte anledningen til en lille "opsang" til menigheden. "Vi mennesker står hele tiden i fare for at give efter for svagthed, så vi mister lysten til at gå videre. Men vi må aldrig lade os gribe af mismod. Nogle gange kan vi begræde, at tingene ikke er som før; men alt hvad der går tabt, giver nogle gange plads til noget nyt".

Benediktinerindernes kloster bærer navnet Vor Frue Kloster, og alterindvielsen blev derfor fejret på festen for jomfru

Biskop Czeslaw salver alteret med olie. I baggrunden ses krucifikset, der hang på Hoffmanns Minde indtil 1974. Derefter hang det i Magleås' kapel indtil lukningen den 1. januar 2019. Foto: Lisbeth Rütz.

Marias hellige navn. "Navnet repræsenterer hende, der gjorde sig til redskab for Kristi frelsesgerning. Hun blev upletet undfanget og optaget i himlen med legeme og sjæl", sagde biskop Czeslaw.

På grund af den alvorlige corona-situation

var kun få mennesker mødt op; men der var stor glæde ved den lille reception i klostergården, hvor Hans Jensen, formand for Sankt Benedikts Stiftelse, udtrykte sin glæde over det vellykkede resultat af restaureringen. LR

"Familiebesøg" fra Tyskland

Hvad er en klosterkongregation?

Og hvad er Sankt Benedikts Stiftelse?

KIRKEJURA Mens søstrene på Åsebakken fejrede deres nye kirke sammen med klostrets mange venner, var der kollegaer på besøg. Sr. Maria Elisabeth Bücker fra prioratet Marienrode ved Hildesheim og pater Franziskus Berzdorf fra ærkeabbediet Beuron i Baden Württemberg havde taget den lange vej fra Tyskland for at besøge Åsebakken. De første mange år var Åsebakken selvforvaltende under tilsyn af biskop Suhr og senere Martensen; men i 1988 blev det medlem af Beuronkongregationen. Det er en sammenslutning af 18 klostre – 9 mands- og 9 kvindeklostre i Tyskland, Østrig, Norditalien og Danmark. P.t. er der 270 nonner og 250 munke i klostrene. Klostrene er juridisk og økonomisk uafhængige, men har et vist samarbejde – navnlig på områder som et enkeltkloster kan have svært ved at klare selv.

Intern kommunikation

Pater Franziskus Berzdorf har i mange år været Beuronkongregationens sekretær. Han er sekretær for abbas præses, kongregationens leder p. Albert Schmidt OSB. Pater Franziskus er uddannet i kanonisk ret og er abbedens højre hånd i den daglige administration. Han er blandt andet ansvarlig for planlægning og gennemførelse af visitats hvert 6. år hos kongregationens klostre. En anden vigtig opgave for ham er også forberedelse og afvikling af kongregationens generalkapitel, der finder sted hvert 6. år. Mange af ordenens anliggender kan kun afgøres i Rom af kongregationen for ordensfolk, og det er også her sekretærens rolle at indhente de nødvendige tilladelser og sørge for regelmæssigt kommunikationsflow i begge retninger.

Hvert år får kongregationens klostre besøg, hvor klostrenes daglige liv og mange praktiske ting er til drøftelse. Åsebakken får som regel besøg af Beuronkongregationen til bispeddømmets årlige valfart i maj. De årlige

besøg er egentlig lidt som familiebesøg. Det er vigtigt, at vi lærer hinanden at kende og plejer vores relationer, ellers dør de ud, siger pater Albert. Sr. Maria Elisabeth har kendt Åsebakken i mange år og var blandt andet med til at besøge klostret Campos, som de nuværende brasilianske søstre kommer fra. Hun har ugentlige samtaler med Åsebakkens priorinde Ana Maria Cabral. Et vigtigt samtaleemne her er inkulturation – hvordan søstrene fra Brasilien kan leve det daglige klosterliv i Danmark. Benediktinsk spiritualitet leves efter inspiration fra Benedikts regel der er 1.500 år gammel. Den er ikke noget statisk, men skal tilpasses den konkrete dagligdag klostret lever i. En bid af den oplæses hver dag i klostret, så man kommer igennem Benedikts regel tre gange på et år.

Under den grundige visitation hvert 6. år tales der med hver enkelt søster om vedkommendes dagligdag og trivsel. Der ses på klostrets dagligdag – herunder økonomiske dispositioner i forbindelse med byggeprojekter, renoveringer etc., der kræver større investeringer.

Sankt Benedikts Stiftelse

Det daglige administrative arbejde med Åsebakken varetages af ejeren – Sankt Benedikts stiftelse. Stiftelsen ledes af en bestyrelse med tre medlemmer, priorinde Ana Maria Cabral, tidligere sagsbehandler på Bispekontoret Hans Jensen og ingeniør Lars Lorensen, der er akademiingeniør og civiløkonomen med mangeårig erfaring fra ledelsesposter i dansk erhvervsliv. Stiftelsens bestyrelse varetager flg. formål oplyser formand Hans Jensen:

Opretholdelse af et kloster med fribolig og ophold for Benediktinerinder. Opretholdelse af en kirke med regelmæssig, offentlig gudstjeneste og sjælesorg for medlemmer af den Katolske Kirke i Danmark. Udøvelse af velgørenhed. Udøvelse af borgerlig næ-

ring ved fremstilling og salg af religiøse og kirkelige brugsgenstande.

Bestyrelsen er selvsupplerende; dog skal medlemmerne godkendes af biskoppen efter samtykke fra præses (p.t. abbed Albert) for Beuronkongregationen. Bestyrelsen varetager opgaver i henhold til civilret og offentlig ret, herunder ansvaret for gennemførelsen af diverse projekter (senest kirkerenoveringen) og for den årlige regnskabsaflæggelse samt løbende dispositioner i relation til opretholdelsen af Vor Frue Kloster. LR

Biskop Czeslaw sammen med ældste søster på klostret, 88-årige sr. Gertrud.

Tyske gæster på besøg i anledning af at den nye klosterkirke er taget i brug. Fra venstre: Søster Maria Elisabeth Bücker OSB fra prioratet Marienrode, sr. Ana Maria Cabral OSB, nuværende priorinde på Åsebakken og pater Franziskus Berzdorf OSB fra ærkeabbediet Beuron.

Kæberaslere i kirken holder de unge fra gadelivet

I et belastet kvarter i den syditalienske by, Napoli, har en præst fundet opskriften på at få de unge, socialt udsatte drenge på ret køl. Svaret er boksning.

Tekst: Martin Bjørck

DIAKONI Man skal ikke langt ind i atriumgården under stenbroen, og ind på den anden side af den store jernport, før lyden af den voldsomt larmende trafik fra gaden erstattes af en harmonisk ro, som kun kirkerum kan facilitere. Eller, det er lige indtil, man lægger mærke til en ny lyd, der abrupt bryder stilheden, og som forstærkes, jo tættere man bevæger sig ind i selve kirken, forbi kirkebænkene og alteret og hen til den sideliggende fløj.

Det er lyden af slag. Og slagene falder i kaskader mod hårde sandsække, der hænger højt fra oven i det – på trods af slidte vægge – fine rum, med højt til loftet og udskårne trædøre.

I midten af rummet står en boksering: underlaget er en tynd blå skummadras. Tre reb danner en kvadratisk firkant omkring madrassen. To drenge er midt i en intens fight. De cirkler rundt om hinanden. Fødderne gør arbejdet, paraderne er oppe, og hver fighter har blikket stift rettet mod modstanderen, mens sveden pibler fra ansigtet. Uppercuts, kæberaslere og mavepustere er en del af præmissen, og næserne fnyser for hvert modtaget slag, når de dybe stød fra boksehandskerne river gennem luften.

For enden af rummet er et klædeskab, hvor præstens kjoler og kåber i hvid, grøn og rød, hænger til syne på fløjsbøjler. På gulvet foran skabet, ligger en boksehjelm og to boksehandsker.

Vi er i Santa Maria della Sanita kirke på Piazza Sanita i den fattige bydel, Rione Sanita, lidt nord for Napolis hovedbanegård. Kvarteret er kendt for hård kriminalitet og mafiaaktivitet.

Det er mandag formiddag i begyndelsen af september, skolerne er endnu coronalukkede, og fire teenagedrenge har et påskud for at træne for sig selv.

”Jeg har været med fra starten. Jeg elsker at komme her”, siger 17-årige Luca d’Angelo, som netop er trådt ud af ringen og dupper panden med et håndklæde. Han drømmer om at blive professionel bokser en dag.

Politiet underviser de unge

Bokseklubben startede for 2 år siden. Den lokale præst og ildsjæl, Fader Antonio Loffredo vidste, at en gruppe af de unge drenge i Rione Sanita-kvarteret gerne ville lære at bokse, og nogle af dem havde spurgt, om han kunne hjælpe dem med at komme i gang.

”Drengene ved, at Fader Antonio kan få ting til at ske”, fortæller Claudio Menna, 34 år, som er tilknyttet kirken som en mentor for de unge.

Og præsten ville hellere end gerne hjælpe de unge drenge, men på en betingelse: træningen skulle foregå i selve kirken – og drengene skulle undervises af politimænd tilknyttet politiets sportsorganisation Fiamme Oro – på dansk ‘Den gyldne flamme’.

Bokseklubben er blevet et initiativ, der skal hjælpe med at få de unge væk fra gaden, og for Fader Antonio har det været vigtigt at introducere de unge drenge for positive rollemønstre med en vis autoritet. Noget mange af de unge drenge ikke har haft i deres opvækst. Heldigvis var politiets sportsorganisation straks villige, da Fader Antonio præsenterede ideen for dem. Blandt underviserne fra Fiamme Oro-organisationen er tidligere olympiske boksere og italienske mestre.

Idéen med at bruge boksporten som en bro mellem politiet og de unge – hvoraf en del har været på kant med loven – krævede lidt tilvænning, og i starten var det lidt intimiderende, indrømmer 19-årige Mario Armento, som selv tidligere blandt andet har lavet online-svindel og solgt tøj med falske modemerker. Det gør han ikke mere.

”De er jo fra politiet, og så også fordi, de er tidligere mesterbokserere”, fniser han.

Fader Antonio, som er kommet forbi træningsrummet for at sige hej til drengene, tilføjer:

”De sociale problemer, der eksisterer i dette kvarter er som et åbent sår. Men jeg vælger at se det åbne sår, som en sprække af lys, der åbner op for muligheder for at forbedre lokalsamfundet”.

Mafiaterritorie

Alle de unge i bokseklubben er fra Rione Sanita-kvarteret, som har cirka 30.000 indbyggere. Det er et kvarter med høj arbejdsløshed – tallet er over 50% for unge mellem 18 og 30 år, ifølge data fra Napoli kommune. Som en del af den onde cirkel er uddannelsesniveauerne tilsvarende meget lavt og kun cirka halvdelen fortsætter i videre uddannelse efter folkeskolen. Kvarteret er nærmest blevet synonym med en høj kriminalitetsrate med blandt andet stofhandel, røverier og pengeafpresning. De fire drenge, der er til træning i kirkens bokseklub i dag, har alle familiemedlemmer, som har været eller er indblandet i kriminalitet, fortæller de, da de bliver spurgt.

Bevæger man sig rundt i kvarterets gader, fortæller tydelige skudhuller i husmure på vejen Via Miracoli historien om territoriale bandebrige. Og man behøver kun at træde ud på piazzan foran Santa Maria della Sanita kirke for at blive mødt af en lifesize skulptur af en dreng, der ligger ned ved siden af en bold. Den forestiller drengen Genny Cesarano, som i 2015 blev dræbt af en kugleregn i krydsilden mellem to rivaliserende mafiaklaner, fordi han tilfældigvis legede og spillede fodbold det forkerte sted på det helt forkerte tidspunkt. Genny Cesarano er siden blevet et symbol på kampen mod organiseret kriminalitet i kvarteret. En kamp som ikke er slut, fordi mange stadig lader sig friste af gadelivet, og fordi, at kriminalitet for nogles vedkommende ses som den eneste reelle karrieremulighed.

Men sådan skal det ikke gå for drengene i bokseklubben, hvis det står til Fader Antonio.

”Målet er indlysende. At skabe en bedre fremtid for den nye generation. Jeg har set, hvordan disse drenge ændrer adfærd af at komme her – og jeg mener ikke, at de bliver omvendt til at blive troende kirkegængere, for det er jeg ikke ude på. Men de får nogle rutiner ind og noget selvdisciplin ved at have faste mødetider og ved at der bliver krævet en indsats af dem, og det hjælper dem i deres daglige liv”, lyder det.

”Jeg vil skyde på, at cirka 25% af mine gamle venner har valgt gadelivet, men for mig er dette sted meget bedre. Jeg har fået nye venner og fundet et stærkt sammenhold”, siger 18-årige Roberto Fasano, som selv går på teknisk skole og uddanner sig indenfor servicefaget, fordi han håber på en dag at finde arbejde indenfor turistsektoren.

Træningen i bokseklubben kan direkte overføres på, hvordan Mario Armento, 19, tackler sit liv nu. Han har droppet kriminaliteten og fokuserer på at blive uddannet indenfor marketing. Og Marios lillebror, Diego på 13 år, siger:

Fader Antonio Luffredo omgivet af de fire unge bokseentusiaster.

”Boksning giver mig selvtillid. Det er en god følelse at tro mere på sig selv”.

Bokseklubben har haft en nærmest magnetisk effekt, siden den blev oprettet. Til at starte med var der 10 unge med. Nu er der 60 unge. Og alderen spænder fra 8 til 22 år.

”I de seneste ti år, siden Fader Antonio kom hertil, er der sket en markant bedring i kvarteret. Og siden bokseklubben startede er der faktisk mindre ballade på gaden. Det skyldes den store sociale indsats, Fader Antonio har ydet”, vurderer mentor for de unge, Claudio Menna, som selv er vokset op i Rione Sanita-kvarteret.

Udover bokseklubben har Fader Antonio etableret dramagrupper, teater og sågar et ungdomssymfoniorkester på benene.

For et fattigt og socialt belastet kvarter som Rione Sanita, bør disse tilbud have højeste prioritet, mener Fader Antonio.

”Folk her i Syditalien er sansende mennesker. Vi har brug for vitaminer til sjælen. Det er livsnødvendigt for os. Vi har brug for fysisk kontakt og vi har brug for kunst og poesi – det være sig boksning, musik eller teater. Vores sanser skal stimuleres. Det er der, vi skal starte. Vi kan for eksempel ikke løse økonomiske problemer, som vi står overfor, hvis vores sjæl sulter”, siger han.

Tilbage i bokseringen bliver der gået til den igen. Et slag i sidebenene fra Luca d’Angelo får Roberto Fasano til at ømme sig.

Brødrene Diego og Mario Armento griner på sidelinjen.

”Uuuuh! Av!”, kommenterer den ene.

Luca d’Angelo løfter for sjov triumferende armene i vejret, klapper Roberto Fasano på skulderen og gør et lille sejrshop.

De fire boksetalenter, 17-årige Luca d’Angelo...

...den 19-årige Mario Armento...

...18-årige Roberto Fasano, der går på teknisk skole...

...og Marios lillebror, 13-årige Diego Armento.

Sæt de uretfærdigt anklagede fri og løs de undertrykte fra deres lænker (Esajas 58)

Break Every Yoke (Bræk ethvert åg) af Joshua Dubler og Vincent W. Lloyd.

Tekst: Nik Bredholt

ANMELDELSE I USA sidder omkring 2,3 millioner mennesker i fængsel. Det svarer til 700 mennesker pr. 100.000 indbygger. Det samme tal i Danmark er 56 fængslede pr. 100.000. Således er der i USA mere end 10 gange så mange mennesker i fængsel i forhold til befolkningstallet som i Danmark. Det er derfor ikke nogen overraskelse, at man taler om en massefængselskultur.

Bogen *Break Every Yoke: Religion, Justice and the Abolition of Prisons* beskriver udviklingen i fængselsverdenen i USA med en vinkel på ændringer i religionens rolle i samfundet som en delvis forklarende faktor, men også som en vej ud af moradset. En gennemgående tråd er, at vi har glemt at drømme sammen og kræve retfærdighed i en form, der er holdbar og ikke indebærer, at mennesker spærres inde. Vi bliver inviteret til at tænke retfærdighed på en måde, der ikke kun kan beskrives som lov og orden. *Break Every Yoke* er et opgør med fængselslogikken, som også er et opgør med et samfund præget af raceforskelle og ulighed.

Nok er USA kommet af med slaveriet, men i selvsamme regel som ophævede slaveriet, den 13. forfatningsændring fra 1865, blev det tilladt, at mennesker, der bryder loven, kan sættes til hoveri. Ved at en bestemt adfærd blev kriminaliseret gik mange farvede i Syden reelt fra at være slaver til at blive fanger i fængslerne, hvilket en aktuel film på Netflix illustrerer på brutal vis.

Kriminalisering af storbyernes fattige

Et slag for den sociale retfærdighed fik USA i mellemkrigsperioden med New Deal, men den tankegang mindskes i årene efter 2. Verdenskrig. Bogens forfattere, Dubler og Lloyd, peger på overgangen fra præsident Johnson til Nixon, som det tidspunkt, hvor idéen om en overordnet retfærdighed som et religiøst og teologisk koncept for alvor forsvandt til fordel for et kriminalpolitisk retfærdighedsideal, som beskrives ved lov og orden, og først og fremmest er et forsvar for ejendomsretten og magtstrukturer i samfundet. Fra starten af 70'erne begynder antallet af fanger i fængslerne at vokse. Perioden med Reagan fra starten af 80'erne var samtidig en periode, hvor det amerikanske velfærdssystem begyndte at falde fra hinanden, og hverken præsidenterne Clinton eller Bush ønskede eller var i stand til at vende den trend. Således var der i de sidste to årtier af forrige århundrede en stigning i antallet af fanger i fængslerne på 600 procent! Ifølge Dubler og Lloyd er der reelt tale om en kriminalisering af storbyernes fattige.

Tendensen med massefængsling i USA hænger også tidsmæssigt sammen med forandringer i det religiøse landskab i landet. I begyndelsen af 60'erne begyndte amerikansk religion at skifte: dels blev samfundet generelt mere sekulært, dels fik de kirker, der voksede, et udpræget evangelikalt præg. Væk var det kollektive og socialt orienterede, og ind kom den individuelle og personlige tro. I samme ombæring som

megakirkerne vandt frem, kom også massefængslingen.

Hvor Gud tidligere regerede fra himlen og regenten var over folket, så bor Gud i dag blandt folket og beslutningerne afgøres af folkets vilje. Religiøs etik er blevet et personligt anliggende på samme måde som frelsen er personlig. De evangelikale er ikke optaget af social retfærdighed, men af at regulere den individuelle moral.

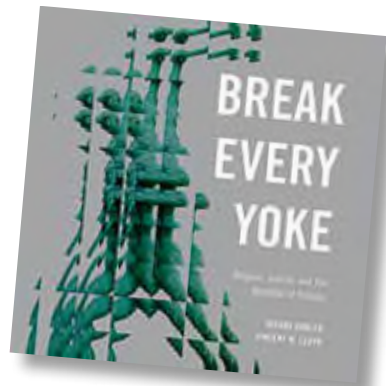
Således er religion også en forklarende årsag til stigningen i antallet af fanger, men religion er også ifølge forfatterne et væsentligt element i en kamp for at bryde den tendens.

Break Every Yoke beskriver enkeltpersoner og initiativer, som har italesat en religiøst funderet kritik af systemet. Flere religiøse vækkelser har fundet sted i fængslerne. I 60'erne og 70'erne var det fx Nation of Islam med Malcolm X. En generel tendens er, at religion også inden for murene er vendt indad i de sidste 30 år. Det gælder kristendommen, der er blevet evangelikal og det gælder islam, som i dag er salafistisk orienteret.

Religion som drivkraft

Hvad er så alternativet til fængslerne? Forfatterne har ikke et fast sæt af forslag som kan sættes i stedet. Bogen beskriver, hvordan religion var en drivende kraft i ophævelsen af slaveriet og i borgerretsbevægelsen, og hvordan religion igen kunne bruges i en forandring af systemet.

Det vil blandt andet kræve, at religiøse idéer og institutioner kan vise og forklare, hvad retfærdighed er for noget. Retfærdighed er ikke et spørgsmål om en aktivitet

eller en lov. Retfærdighed er nærmere det fundament, som samfundet står på. Samfundet har brug for en omfordelende og genoprettende retfærdighed, men også en retfærdighed som beror på en pagt. Når en kriminel handling finder sted, så kommer den skyldige til at stå med en gæld. Hellere end et abstrakt system, der straffer, vil en pagts retfærdighed kræve af den skyldige, at vedkommende finder en måde at rette tingene op i samfundet. Målet skulle være at skabe et system, der genskaber freden i det samfund som er blevet ramt af handlingen. Den genskabende retfærdighed fungerer godt for alle de store trossamfund; jøderne, kristendom og islam.

At bryde fængslernes mure ned er ikke en idé, som ligger kristendommen fjernt. I Apostlenes Gerninger er de væsentligste personer i fængsel, blandt andet apostlene Peter og Paulus. Den store protestantiske tyske teolog, Dietrich Bonhoeffer, der sad i fængsel i Hitlertyskland, sagde, at det at være Jesu discipel også er at være klar til at bære væsentlige byrder.

I koranen er retfærdighed fx fokuseret på den genskabende retfærdighed mere end den straffende. Tilgivelse og menneskelighed er centrale i islam og antitesen til massefængsling!

Den store udfordring i forhold til forandring er, at det sekulariserede sprog om lov og orden har så stort et greb om os. Det er i et kristent teologisk sprog som at dyrke afguder! Det man kan håbe er, at tiden vil arbejde for sagen. Som Martin Luther King sagde i 1967: "Selvom det moralske univers' bue er lang, bøjer det altid mod retfærdighed".

Bogen er relevant for læsere, der interesserer sig for sammenhængen mellem religion og retfærdighed, og aktuel i lyset af diskussionen om Black lives matter. Med et nært forestående valg i USA er bogen også en kommentar til hele retorikken om lov og orden, som Trump netop nu fører valgkamp på.

Break Every Yoke: Religion, Justice and the Abolition of Prisons, Joshua Dubler og Vincent Lloyd, Oxford University Press, 248 sider. ISBN: 9780190949150. Pris 22,99 dollars.

Vor Frue af Helsingør

Letlæst og informativ nyudgivelse om Nordens bedst bevarede middelalderlige kloster.

Tekst: Kaare Rübner Jørgensen

KLOSTERVÆSEN Et stenkast fra domkirken i Helsingør ligger Vor Frue kirke og kloster. Det stammer fra 1430, da kong Erik VII Pommern gav karmeliterbrødrene en grund, hvorpå de kunne opføre deres tredje kloster i Danmark efter Landskrona (1410) og Skælskør (1418). Senere kom flere klostre til, og til sidst oprettede ordenen med kongelig støtte et studiehus i København med tilknytning til universitetet. Karmeliterne var tiggerbrødre og adskilte sig ikke i deres hverdag væsentligt fra dominikanerne og franciskanerne, om end de nok havde en stærkere kontemplativ spiritualitet end dem. Efter deres ordensdragt (sort kutte og hvid kappe) blev de kaldt hvidebrødre.

Med karmeliternes ankomst i 1430 og dominikanernes i 1441 var der tre tiggerklostre i Helsingør – noget der ikke fandtes i nogen anden dansk by. At de kunne trives side om side, må skyldes

Øresundstoldens indførelse i 1429, der snart gjorde Helsingør til en af landets vigtigste og rigeste havnebyer. Med en befolkning, der ikke kun bestod af danskere, svenskere, nordmænd og tyskere, men også af skotter, englændere, hollændere og franskmænd blev den også den mest kosmopolitiske by i Danmark. I modsætning til de andre Øresundsbyer forblev Helsingør katolsk indtil det sidste. Om det skyldtes karmeliterprovincialen Poul Helgesen og hans Erasmus af Rotterdam-inspirerede reformkatholicisme, er svært at vide, men helt uden betydning har det næppe været.

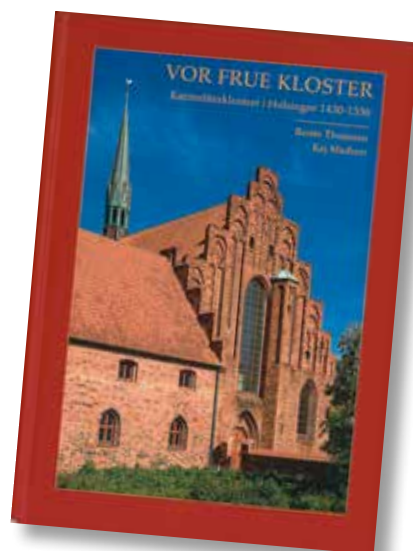
Af de tre klostre i Helsingør var karmeliternes Vor Frue det sidste, der blev nedlagt (efteråret 1537), og er eneste, der er bevaret til vor tid. Det er tilmed også det bedst bevarede middelalderlige klosteranlæg i hele Norden. Så det er absolut et besøg værd. Derfor er det også

glædeligt, at den tidligere gymnasielektor i historie Bente Thomsen og hendes mand Kaj Madsen, der er ingeniør, nu har udgivet en lille, handy bog om klostret. En bog, man kan tage med, hvis man vil besøge kirken og klostret. Det, der kendetegner denne bog i modsætning til så mange andre bøger og artikler om kirker og klostre fra middelalderen, er de mange informative illustrationer, det være sig grundplaner,

gamle tegninger og billeder og de meget smukke fotografier, taget af Kaj Madsen. Især de sidste gør det til en nydelse at sidde med bogen i hånden. Teksten er letlæst og giver de informationer, man har brug for, når man går rundt i kirken og klostret. Så jeg kan kun anbefale denne bog på det varmeste til enhver, der er interesseret i dansk klostervæsen og har lyst til at aflægge dette vidunderligt smukke og unikke bygningsværk fra middelalderen et besøg.

Bente Thomsen og Kaj Madsen har tidligere udgivet "Esrums Klosters Døtre" (2015) og "Sveriges Cistercienserklostre" (2019) og Kaj Madsen alene "Munkenes royale målestok: Måleenheder i cistercienserordenens kirkebyggeri" (2018).

Bente Thomsen og Kaj Madsen, Vor Frue Kloster. Karmeliterklostret i Helsingør 1430-1536. 80 sider. Forlaget Ankeret 2020. Pris 134,95 kr.

Bøger der åbner døre

Spændende nyt litteraturinitiativ fra Caritas Danmark

LITTERATUR Hører vi ordet flygtning, ser vi for os horder af mennesker på flugt fra krig gennem endeløse ørkener eller stuvet sammen i små både på vej over Middelhavet. Medierne konfronterer os med den ene katastrofe efter den anden, og tanken om verdens lidelse og nød får os til at lukke af. Det er som at stirre ind i en lang sort tunnel. Vi magter ikke at forholde os til sultens, flugtens og fattigdommens realitet, når den optræder som tal og statistikker.

Men litteratur kan nå os. Den kan i det stille åbne døre og gøre os i stand til at sætte os i andres sted. Den kan engagere os følelsesmæssigt i, hvad det er at være flygtning og fattig og kan fortælle om, hvad der sker, når dagligdagens tryk forsvinder, når familier skilles og man forlader sine døde. Samtidig fortæller litteraturen om længsel og et nyt liv, et anderledes liv, måske et andet sted i verden. Litteraturen kan gøre os klogere på verden, på at være menneske og på hvert enkelt menneskes umistelige værdi. ”Vi tænker, hvis flere kunne se mennesket og ikke bare flygtningen og den fattige, så ville vi kunne forstå hinanden bedre” siger Nya Guldberg, der sammen med Caritas Danmarks generalsekretær Maria Hammershøj har arbejdet med et nyt koncept om at lave læseklubber i Caritas.

Hvorfor læseklubber i Caritas?

Et af formålene er at styrke det folkelige engagement i udviklings- og nødhjælpsarbejdet i Afrika og Asien. Læseklubberne skal ikke diskutere nødhjælpsprogrammer eller flygtningepolitik, men blot blive konfronteret med nogle erfaringer, få indblik i hvad det er at være menneske og hvad vi har til fælles. Håbet er, at læseklubberne vil få nogle oplevelser, der kan være øjenåbnende og vise, hvor stor verden er og hvor mange slags liv, der findes, siger Nya Guldberg.

Bøgerne

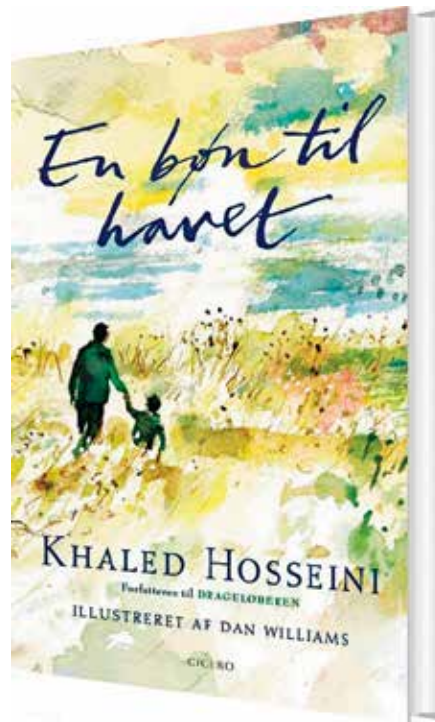
Caritas har derfor udvalgt ti skønlitterære værker, som dækker et bredt udsnit af klassikere og nye titler, og beskriver temaer som fattigdom, udvikling, flugt og forskellige kulturelle og tidsmæssige baggrunde. På listen er der nyudgivne titler og klassikere af mandlige og kvindelige forfattere fra Skandinavien, Afrika og Asien.

Første bog bliver Khaled Hosseini's *En bøn til havet*, som Hosseini skrev inspireret af billedet af den 3-årige kurdiske dreng, der druknede under flugten til Europa og blev skyllet op på en strand ved Middelhavet. Det er ikke så længe siden, mange skandinaver migrerede til Amerika eller måske bare til Danmark for at finde et nyt liv der. Det fortæller Vilhelm Mobergs *Udvandrerne*

og Martin Andersen Nexø's *Pelle erobreren* om Siri Ranva Hjelm Jacobsen fortæller i romanen *Ø* om nedarvet længsel og hjemve.

Den svenske-iranske forfatter Golnaz Hashemzadeh Bonde fortæller i *Det var os om et liv i Sverige* efter flugten fra styret i Iran. Om skuffelser og håb og kærlighed der overvinder det meste.

Til hver af de 10 bøger findes en præsentation af romanen og forfatteren og spørgsmål der kan sætte gang i samtaler og refleksioner hos deltagerne.

Sådan kommer du med i en læsegruppe

Man kan deltage i læsegrupperne på tre måder fortæller Maria Hammershøj:

1) Caritas frivillige vil starte fysiske læseklubber op, bl.a. i Caritas centeret i København og rundt omkring i landet. Disse læseklubber er åbne for alle og vil primært blive lanceret via sociale medier, nyhedsbreve, e-mails etc. Alt vil naturligvis være underlagt de aktuelle corona-vejledninger fra de danske myndigheder.

2) Derudover vil vi opfordre folk til at starte små læsegrupper selv, så enhver i princippet kan samle tre læseglatte venner/veninder og få adgang til præsentationerne..

3) Tårnby Hovedbibliotek og Lyngby Bibliotek vil også afholde Caritas Læseklub for deres læsere i henholdsvis efteråret 2020 og foråret 2021. LR

CARITAS Læseklub vil finde sted hver tredje tirsdag i måneden, med start tirsdag den 20. oktober kl. 18.30 til 20.00 i Caritas Center, Stenosgade 4A, 1616, København V. Læs mere om tilmelding, litteratur og find materiale på www.caritas.dk/laeseklub

Kom op af stolen

Nyt Caritasinitiativ målrettet ældre mænd

FÆLLESSKAB Der er masser af tilbud til ældre i dag. Men det er en kendsgerning, at kvinderne er langt i overtal de fleste steder.

Det har Caritas Danmark tænkt sig at gøre noget ved. Gennem længere tid har en initiativgruppe arbejdet med et tilbud for ældre mænd, oplyser aktivitetsleder Bent Stelsberg. Øvrige medlemmer i gruppen er David Stelsberg, Hans Jensen, Danijela Ramcis, Thérèse Silcowitz og Leszek Cegielski.

Målet er at skabe et fællesskab for ældre mænd, der gerne vil mødes med ligesindede – primært med tilknytning til Den katolske

Kirke; men alle interesserede er velkomne uanset tro.

Navnet på det nye initiativ – Mødestedet for old gentlemen – signalerer, hvad det er, man gerne vil med den nye aktivitet.

Initiativgruppen vil gerne tilbyde et fællesskab med plads til alle og skabe et socialt netværk med godt samvær og inspirerende aktiviteter. Initiativet skulle have været sat i gang den 22. september med messe og reception bagefter. Ugen efter skulle man være begyndt med fællesmiddag og brainstorming om fællesaktiviteter; men initiativet er desværre blevet udskudt på grund af coronakrisen. Projektet går nu først i luften til foråret. Når det sker, vil der være en aktivitet cirka hver tredje uge – og der er allerede mange ideer. Der er planlagt aftener med fælles madlavning, biograf- og museumsbesøg, foredrag, fodbold og vinsmagning. LR

Aktivitetsleder Bent Stelsberg er en af initiativtagerne til det nye tilbud til ældre mænd.

Har du spørgsmål, ideer og forslag til det kommende Caritas-fællesskab for ældre mænd – er du velkommen til at kontakte aktivitetsleder Bent Stelsberg på 31 24 72 89

Verdens bedste nyheder

EVENT For 11. gang i træk bakkede Caritas den 4. september Danmark op om ngokampagnen Verdens bedste nyheder, der fortæller om resultaterne af udviklingsarbejdet og hvordan det mange steder i verden faktisk går bedre end vi tror. En række morgenfriske og superengagerede Caritasfrivillige formidlede dette budskab ved at uddele avisen Verdens bedste nyheder på Hovedbanegården.

Her ses pastor Simon Peter sammen med Caritas' generalsekretær Maria Hammershøj i midten og Theeba, en af Caritas' mange frivillige – klar til at rykke ud med morgensmil og gode nyheder. Foto: Lisbeth Rütz.

Meddelelse fra bispekontoret

Ny- og genudnævnelserne i den kirkelige domstol.

BISPEKONTORET Med virkning fra 1. oktober 2020 er følgende ny- og genudnævnelser foretaget i den kirkelige domstol:

Pastor Jan Hansen, lic. iur. can., udnævnes til retsvikar (official) for en periode af 5 år.

Prælat Lars Messerschmidt udnævnes til vice-official for en periode af 1 år.

Følgende genudnævnes som dommere for en periode af 3 år:

Pastor Vasyl Tychovich, pastor Fabrizio Milazzo og pater Allen Courteau OMI

Følgende genudnævnes til *defensores vinculi* (forsvarere for ægteskabsbåndet) for en periode af 3 år:

Pastor Michal Bienkowski og diakon Kaare Nielsen.

Med virkning fra 1. august 2020 er pastor Vito Gilberto Vinciguerra, lic. iur. can., udnævnt til dommer for en periode af 5 år.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til den afgående retsvikar, prælat Lars Messerschmidt for i de sidste år at have ledet domstolen ved siden af mange andre opgaver samt for at fortsætte arbejdet i egenskab af viceofficial.

Samtidig byder jeg den nye retsvikar, pastor Jan Hansen, velkommen som leder af domstolen og takker alle øvrige medarbejdere for det store og vigtige pastorale arbejde, de – trods ofte krævende engagementer i menigheder m.m. – udfører i domstolen, og ønsker alle et godt samarbejde.

Med taknemmelighed mindes jeg også den store indsats, som nu afdøde Stig Sørensen i mange år udførte i domstolen.

København, den 25. september 2020

+Czeslaw Kozon

Fra bog til app

Pastoralcentret er næsten i mål med den nye tidebønsapp.

BØN Det er med åndelige øvelser lidt som med de fysiske. Du skal ikke være for ambitiøs i begyndelsen, for så går du død i det. Nogle gange vil du opleve, at teksterne ikke siger dig specielt meget – andre gange er det, som de er skabt netop til dig, siger en velopløst David Noval og flytter rutineret rundt på de mange kulørte bånd i den store røde tidebønsbog. Tålmodigt forklarer han os de mange symboler i bogen. En stjerne betyder en pause, der skal vare så lang tid, at man lige kan nå et Ave Maria inden i sig selv, et kors betyder en lidt kortere pause og en rød trekant betyder, at der ikke fortsættes på næste side. Der er dyb koncentration i menighedslokalerne i Nykøbing Falster, hvor vi skiftes til at læse svarene op i kor og hænger på, så godt vi kan. Men indlæringskurven er stejl. Jeg er slet ikke med – lyder det opgivende fra en af deltagerne, mens David opmuntrende kommer med små fif til, hvordan man lettest holder styr på båndene og bevarer overblikket.

En app med smarte finesser

Vi er til møde om tidebønner i Nykøbing Falster, hvor David Noval viser os, hvordan den gamle tidebog og den nye app fungerer. Bispedømmets store røde tidebønsbog udkom i 1987 og har været udsolgt i lang tid; men nu er der kommet en elektronisk afløser. Tidebogen er blevet flyttet ind i en app, som man kan downloade gratis og læse på sin tablet eller smartphone. Programmet *catholic calendar universalis* har stillet deres app gratis til rådighed for Pastoral-Centret. Appen kan sættes op til at bruge på dansk og er gratis; men hvis man også vil have adgang til engelske eller latinske tekster, må man slippe et engangsbeløb på omkring 100 kroner. Så får man til gengæld alle messetekster, forklaringer på helgener etc. på engelsk. Der er mange smarte finesser ved appen. Men kan justere skriftstørrelsen,

og man kan sætte en kirkeklokke til at ringe, når det er tid til bøn. Man kan også indstille den til med jævne mellemrum at sende skriftsteder til eftertanke. Når man bruger appen, er det smart at sætte den i flightmode, så man ikke bliver forstyrret af opdateringer fra Instagram og WhatsApp.

Ikke mere et specialistanliggende

De to største forskelle på bogen og appen er enkelheden, størrelsen og brugervenligheden. Med den nye app er muligheden for at bede tidebøn aldrig længere væk end din smartphone. Bag ideen om bønneappen står englænderen Martin Kochanski, der er uddannet på Oxford i matematik og filosofi og nu arbejder i IT-branchen. Som barn og ung gik han på benediktineres kostskole Downside Abbey, hvor han blev meget betaget af munkenes latinske tidebøn. Dengang så han tidebønnen som en olympisk bøn – kun for de indviede. Men efter en påskertrætte med fordybelse i den stille uges

liturgi blev han tændt. Han investerede i alle tidebønsens tekster og fik ideen til at lave en brugervenlig bønneapp.

Nu er der faktisk ingen undskyldninger længere for ikke at deltage i tidebønnen. Med en smartphone og en gratis app har alle mulighed for at være med i det, der er hele Kirkens bøn, men længe var et specialistanliggende. Måske kan *Universalis* blive starten på en bønrevolution, er Kochanskis optimistiske konklusion.

Hvad sker der nu?

Den gamle trykte udgave af tidebogen er næsten udsolgt. Den nye app er ikke bare en digitalisering af den gamle udgave. Biskop Czeslaw ønskede, at man skulle bruge den nye danske bibeloversættelse fra 1992 til appen.

”Det er et stort arbejde at lave en digitalisering; men jeg syntes også det var nødvendigt, da det efterhånden er blevet umuligt at opdrive den trykte udgave. Arbejdet havde ikke kunnet lade sig gøre uden flere frivilliges indsats. Vi har også været så heldige at kunne tilbyde nogle korte ansættelser, som virkelig har resulteret i store skridt

fremad. I dag mangler vi kun nogle enkelte vekselsange, som ikke fandtes i den gamle tidebog, for at appen er komplet”, fortæller pastor Christian Noval, der har været ansvarlig for projektet.

Projektet med tidebønsappen er nu næsten afsluttet. Den vil være komplet, når de tekster, der manglede, er blevet gennemtjekket og overført til appen. Derefter vil to forskellige grupper gå videre med arbejdet. Den ene vil arbejde videre med appen for at få missale og lektionar lagt ind på dansk, forklarer Christian Noval.

Den anden vil arbejde videre hen mod en ny, trykt udgave af tidebogen. Men først skal de tekster gennemgås, der er kopieret fra den gamle. Det gælder for eksempel de fleste antifoner og kristologier (en lille refleksion som ofte står i forbindelse med hver salme). Gruppen skal også se på, hvilke hymner, som skal bruges, så det drejer sig om et større finkæmningsarbejde, før den nye tidebog kan udgives på tryk.

”Drømmen er, at vi udgiver både en komplet tidebog i flere bind, som det findes på de fleste andre sprog, og en mindre forkortet udgave, som både fysisk og økonomisk vil fylde lidt mindre. Der er ingen tidshorisont på det arbejde; men beslutter arbejdsgruppen at ændre nogle tekster, så vil de naturligvis også blive opdateret i appen”, siger Christian Noval.

Praktisk til rejsen og til en pause på arbejdet

En af dem, der har taget appen til sig er Marie Luise Schmidt, der er benediktineroblat i *World Community of Christian Meditation* – et kloster uden vægge, hvor mennesker over hele verden samles i bønsgupper – på nettet eller fysisk. ”Den nye app er meget nem at bruge. Den er vældig praktisk til rejsebrug, og har man en pause på sit arbejde i løbet af dagen, er det jo nemt lige at tage sin smartphone frem og bede ”de små tider” – tert, sext og non. Jeg synes, projektet tegner godt – men jeg kunne godt tænke mig, at der kom flere moderne salmer med”, siger Marie Louise Schmidt. LR

Der arbejdes koncentreret med appen. Foto: Lisbeth Rütz.

Boblen holder ikke

Men hvordan laver vi katolsk ungdomsarbejde i en verden, hvor alt er flydende?

UNGDOMSARBEJDE A.C. gik i clinch med et brandvarmt emne, da der den 19. september var inviteret til debatarrangement om katolske børn og unge i en sekulariseret kultur.

Oplægsholder var en velopløst Christian Noval. Efter nogle år som bispedømmets ungdomspræst valgte han at gå i dybden med en teologisk tilgang til ungdomsarbejdet og gik i gang med et krævende studium i Bonn, hvor han skrev sin afhandling ”Wired for holiness”(2018), om teologisk antropologi. Han er en af de meget få, der har specialiseret sig i ungdomsteologi og er aktiv i et internationalt netværk af forskere, der arbejder inden for samme interessefelt. I sin tid i DUK var han med til at stifte CUR – et tværkirkeligt center, der undersøger kirkeligt børne- og ungdomsarbejde. Sidste år var han medredaktør på bogen ”Aldrig har jeg følt mig mere velkommen” – en håndbog med artikler af præster og andre om deres erfaringer med kirkeligt ungdomsarbejde.

Der er kommet mere og mere fokus på

unge i kirken. Johannes Paul II, også kaldet ”ungdommens pave”, indførte Verdensungdomsdagen og ungdomssynoden mundede ud i en post-synodal apostolisk formaning *Christus Vivit*, som pave Frans selv har skrevet. Nogle af Novals resultater viser, at der findes forskellige ungdomskulturer, men at decideret antireligiøsitet er ret sjælden.

Det helt store spørgsmål er egentlig – hvad kan vi tilbyde de unge, sagde Christian Noval. Han kom ikke selv med færdigsvarede svar, men kunne pege på nogle problemfelter i ungdomsarbejdet.

Vi lever i en verden, hvor alt ændrer sig hele tiden, og vi skal derfor som kirke have modet til entreprenørskab og til at tænke nyt i udtrykket. Tidligere har vi været en kom-kirke – men nu skal vi til at være en gå-ud kirke. ”De unge skal nok komme igen”, er der blevet sagt beroligende – men det gør de faktisk ikke!

Christian Noval mødte ikke op med 10 trin til det succesfulde ungdomsarbejde, for der findes ingen one size fits all, og det er

også uklart, hvad det egentlig er, der skal forme ungdomsarbejdet. Ungdomskulturen? Kirkens lære?

Som kirke kan vi skabe rum for tros erfaringer ved at tænke økumenisk og mindre konfessionelt. Udfordringerne er blandt andet klerikalisme og at der ikke altid lyttes så meget til de unge. Vi skal have mange forskellige slags initiativer alt efter hvilken gruppe, vi henvender os til – for de unge kan sagtens navigere i pluralitet, sagde

Katolske skoler er et dannelsestilbud til alle, sagde Christa Bonde, der om nogen kender den katolske skoleverden indefra. Foto: Lisbeth Rütz.

pastor Christian Noval.

I en tid hvor de religiøse skoler er under pres så skoleleder Christa Bonde fra Skt. Lavard Skole de katolske skoler som et dannelsestilbud, der skal give børn og unge mulighed for og lyst til at reflektere over deres eget liv.

Det er lige så svært at være katolik i dag som det var for mange år siden. Det er stereotyperne, der styrer den måde, danskerne snakker om Den katolske Kirke på, sagde Maria Livbjerg, der underviser i engelsk og medier på Niels Steensens Gymnasium. Her har hun været med til at starte Stenoklubben – et frirum med tilbud om hygge og fællesskab for katolske unge på skolen. Bøn og tilbudelse er centralt ved DUK lejrene, DUK skal kunne rumme, at der er forskellige måder at tro på. De unge vil gerne have ansvar og lyttes til. De søger autenticitet og nogle gange også mere gammeldags former for trosliv. Bed for de unge og for at deres trosliv kan blomstre, sagde formand for DUK Lea Noval.

Spørgelysten og diskussionsiveren var stor hos dem, der trods diakonvielse og lokkende solskin udenfor var mødt op; men der så ud til at være enighed om en af Christian Novals vigtige konklusioner – at det ikke nytter noget som kirke at isolere sig i en tryk boble. LR

Sankt Vincent Grupperne støtter kræftramte børn i Venezuela

Rapport fra årets generalforsamling.

Tekst: Poul Skallerup

HJÆLPEARBEJDE Lørdag den 19. september kl. 14 afholdt Sankt Vincent Grupperne sin generalforsamling i menighedssalen på Herlevgårdsvej 14 i Herlev. Generalforsamlingen skulle have været afholdt i maj måned, men blev udsat pga. Covid-19.

Generalforsamlingen blev indledt med en kort orientering om foreningens nye projekt i Venezuela.

Organisationen til hjælp for børn med kræft fra Carabobo (forkortet FUNDANICA) er en velgørende organisation, der blev oprettet i byen Valencia i Venezuela i 1995. FUNDANICA blev dannet på initiativ af lægen Teresa Venegas med speciale i kræftsygdomme hos børn og en gruppe forældre til børn med kræft. Siden sin oprettelse har FUNDANICA arbejdet målrettet for at forbedre livskvaliteten for kræftramte børn og unge.

FUNDANICAs formål er at tilbyde målgruppen diagnostiske undersøgelser og økonomisk støtte til at kunne betale for behandling (fx kemoterapi eller stråleterapi).

FUNDANICA har gennem tiden hvert år hjulpet ca. 250 børn og unge fra familier med knappe ressourcer. De seneste par år er dette antal faldet betragteligt af flere forskellige grunde, bl.a. fordi udgifterne til kræftbehandling er steget, fordi den økonomiske situation i Venezuela er meget dårlig, og fordi mange familier er rejst væk for at søge lykken andre steder. I skrivende stund støtter FUNDANICA 44 børn og unge.

I 2020 har FUNDANICA ydet støtte til kræftbehandling af 66 børn; af disse kunne 13 ikke reddes. Disse triste tal afspejler situationens alvor og nødvendigheden af at indsamle midler, der kan dække udgifter til diagnostiske undersøgelser (fx biopsier, skanninger og laboratorieundersøgelser) og behandling.

Selve generalforsamlingen forløb i god ro og orden, med Christian Guldager som dirigent.

Formanden gennemgik beretningen fra bestyrelsen og kunne oplyse, at der i 2019 er udbetalt kr. 829.898 til projekterne.

Kassereren fremlagde hovedtallene i det

Dette og mange andre kræftsyge børn i Venezuela får støtte til deres behandling af Sankt Vincent Grupperne. Foto: SVG

reviderede regnskab, som blev godkendt. Budgettet for 2020 blev gennemgået og godkendt.

Bestyrelsens forslag om forhøjelse af kontingentet pga. stigning i de administrative omkostninger (afgift til indsamlingsnævnet og revision) blev trukket tilbage, da Maria-Leonore Christensen tilbød at dække omkostningerne til revision, der hidtil er blevet sponsoreret af KursusLex. Det årlige kontingent er derfor fortsat kr. 50.

Stig Gelslev (kasserer), Melissa Loldrup og Bo Johansson blev genvalgt til bestyrelsen. Mette Gade blev genvalgt som suppleant. Flemming Kurdahl blev valgt ind som ny suppleant.

Referat og beretning kan læses på hjemmesiden: vincentgrupperne.dk/generalforsamlinger/

► Fortsat fra side 2.

ninger ikke passer”, fordi de ikke længere er effektive eller måden, de administreres på, indebærer en alt for stor byrde”. I disse tilfælde skal man give ”tilstrækkelig støtte til de familier, som bærer byrden ved langvarig pleje af personer i vegetativ tilstand”.

I brevet opfordres den lokale kirke, de katolske institutioner og menighederne til at ”indtage en klar og samlet holdning for at beskytte retten til samvittighedsnægtelse” i de sammenhænge, hvor loven tillader amoraliske metoder. Brevet opfordrer også katolske institutioner og sundhedspersonale til at vidne om Kirkens holdninger til spørgsmål angående livet.

Særligt i tilfældet med dødsbælg hedder det, at ”der findes en alvorlig og klar forpligtelse til at modsætte sig dødsbælg gennem samvittighedsnægtelse”. Det er vigtigt, at læger og sundhedspersonale uddannes i at ledsage de døende på en kristen måde. Den åndelige nærhed til en person, der har valgt dødsbælg, er ”en invitation til omvendelse” og må aldrig tillade, at en gestus ”kan tolkes som en godkendelse”, som fx at overvære at dødsbælg udføres.

[1] Johannes Paul II, Tale til deltagerne i den internationale kongres om ’livsopretholdende behandlinger og vegetativ tilstand: videnskabelige fremskridt og etiske dilemmaer’.

Tillykke Filip!

Filip Mikić er kommet ét skridt nærmere sin præsteordination.

BISPEDØMMET Lørdag den 19. september blev Filip Mikić diakonviet i Sct. Knud Lavards Kirke i Kgs. Lyngby.

Filip er født den 12. april 1989 i Reutlingen, Tyskland, som det andet af tre børn af Luka og Milka Mikić. Et par måneder efter hans fødsel flyttede familien tilbage til Zagreb i Kroatien, hvor Filip boede, indtil han kom til Danmark i 2010 for at læse på præstekollegiet Redemptoris Mater i Vedbæk. Efter fire års studier i Vedbæk tog han til Island i tre år, hvor han var i missionærpraktik. I 2017-2018 var Filip i Rom for at afslutte sine studier på det pavelige universitet Gregoriana. Her tog han en bachelorgrad i teologi. De sidste to år har han været

i praktik i domkirken.

Filip, der med sin højde på to meter rager godt op, har været korsbærer i hele sin uddannelsestid – nu bliver det så evangeliebogen, han fremover skal løfte højt ved indgangsprocessionen i kirken.

Efter at han var blevet ikklædt stola og dalmatika, blandt andet under overværelse af sine forældre og søskende, overrakte biskop Czeslaw Filip evangeliebogen med ordene:

Modtag Kristi Evangelium, som du er sat til at forkynde. Se til, at du tror, hvad du læser, at du forkynder, hvad du tror, og at du efterlever, hvad du forkynder.

NM

En glad Filip Mikić flankeret af sine familie og biskoppen og med et udsnit af bispedømmets præster i baggrunden. Foto: Ulla Elmquist.

Det sker i bispedømmet

OKTOBER

Onsdag den 21. kl. 17.00-18.30: Gå-hjem-kateketmøde. Ro og tvivl – opdag de unges verden v/ Gertrud Kristine Petersson. Sted: Sct. Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, 1610 København V. Arrangør: Pastoral-Centret

Fredag den 30. kl. 19.00 – ca. 21.00: Forsonings- og helbredelsesmesse, inkl. de syges salvelse v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Mulighed for skriftemål fra kl. 18.00. Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Anden og fjerde torsdag i måneden kl. 20.00-23.00: Natkirke i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N.

Første og tredje torsdag i måneden kl. 20.00-22.00: Mobilkirken på Rådhuspladsen i København.

Hver onsdag kl. 17.00-19.30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonetid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13.00-16.30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Hver søndag kl. 21.00-22.30: Stille tilbudelse i Jesu Hjerte Kirke. Mulighed for at deltage hjemmefra via SMS-tjeneste; skriv til 26 43 19 08.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 17.00** lovprisning, kl. 18:00 messe; katekese efter messen, alt i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Rymsgade 26, Aarhus C, undtagen den første onsdag i måneden.

Messe med forbøn for de syge afholdes **første onsdag i måneden kl. 19-20.00** i kirken. Inden er der tilbudelse af Det Allerhelligste i Niels Steensens kapel, kl. 18-18.45, som optakt til messen. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk; Aldona Kalek, tlf. 51 53 66 10, e-mail: aldonakalek@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Pastoralrådsmøde november 2020

Desværre blev pastoralrådsmødet i juni aflyst; men jeg håber, at det planlagte novembermøde d. 21.-22. november 2020 kan gennemføres. På pastoralrådsmødet i november 2019 blev der vedtaget en beklagelig ændring af vedtægternes § 6, som betyder, at forslag fra medlemmerne til mødets dagsorden skal indsendes til formanden 40 dage før mødet; det betyder, at dagsordensforslag til det kommende møde skal indsendes senest d. 12. oktober. Bestemmelsen er mærkelig, fordi det ordinære møde indkaldes med et varsel på 30 dage. Det vil sige, at medlemsforslag skal indsendes 10 dage før selve mødeindkaldelsen! Den endelige dagsorden skal udsendes 14 dage før selve mødet, men altså medlemsforslag 40 dage før mødet.

I "Foreningsdanmark" er praksis, at foreningens bestyrelse indkalder til generalforsamling med en mødedato og en foreløbig dagsorden, så har medlemmerne efterfølgende en rimelig frist til at indsende forslag til den endelige dagsorden. Jeg ved selvfølgelig godt, at pastoralrådet ikke uden videre kan sammenlignes med en grundejerforening eller en frimærkeklub, med da den danske synode i 1969 forberedte reglerne for pastoralrådet, var hensigten helt klart, at pastoralrådets virksomhed skulle være genkendelig for danskere. Det kan også ses på den måde, vedtægterne er sammensat på og på deres indhold.

Jeg har i april indsendt følgende 3 forslag til pastoralrådets dagsorden til junimødet, det møde som blev aflyst. Jeg sender dem igen med tilføjelse af et punkt 4 og et punkt 5.

Uddannelse af vore præster med særligt henblik på Redemptoris Mater seminariet i Vedbæk. Seminariets rektor bør inviteres.

Vedtægtsændringen fra november 2019 skal annulleres og den tidligere formulering skal tilbageføres.

Biskoppen og et medlem deltog i det første plenummøde i den tyske proces "Den synodale vej" tidligere på året. Pastoralrådet bør have en orientering fra biskoppen. Kan Kirken her i Danmark måske lære noget?

Hvordan har Kirken i Danmark klaret Covid-19 krisen?

På vor hjemmeside www.katolsk.dk bør der på listen over vore præster stå, hvor præsten er uddannet og længden af hans uddannelse.

Jeg vil opfordre medlemmerne af pastoralrådet og alle andre katolikker til at overveje, om de har emner, som pastoralrådet bør behandle. Og jo, jeg ved godt, at hvis fristen for forslag til dagsorden skal overholdes – 12. oktober, så er dette indlæg i sidste øjeblik.

Paul Jørgensen, medlem af pastoralrådet for Skt. Annæ menighed. 2300 København S

Helligånden er motoren i Kirkens vækst!

"Guddommelige ånd, forny i vor tid dine undere som i en ny pinse...". Sådan indledes Pave Johs XXIII's bøn ved åbningen af det 2. vatikankoncil 1960

(bønnen findes på side 721 i den nye katolske bønnebog.)
En bøn om at Helligånden vil sende en ny pinse til den på mange måder stivnede katolske Kirke.

Med denne bøn indledes en ny tid i Den katolske Kirkes historie. En bøn, der stadig er aktuel at bede i vores sekulariserede verden.

Givet er det, at et brud med det gamle altid indebærer både beklagelse og glæde ved det nye.

Glæden ved at menigheden nu kunne fejre messen på deres modersmål var stor hos de fleste. Der blev komponeret nye messer på dansk (104, 105 som de kendteste) og salmer blev sunget.

Det glæder vi os over hver søndag, når vi fejrer messen i Jesu Hjerter kirke.

Når man træder ind i kirken, fornemmer man straks at her tilbødes Gud i ånd og sandhed. "Her brænder lampen...", som Johannes Jørgensen har beskrevet i Mit livs legende, bog 4, side 55, ff. og som Alexander Søndergård (AS) også nævner i sin artikel Og er man, som jeg, en del af menigheden, ved man, at her fejres messen aldeles efter Herrens indstiftelse, søndage som hverdage, med den klassiske liturgi på dansk. Her fornemmer man Helligåndens nærvær.

Alteret, hvor messens højdepunkt, eukaristien fejres, er rykket frem efter koncilets forskrifter. Således at Jesus

Kristus, i præstens skikkelse, ikke står langt borte med ryggen til menigheden, og taler et sprog den ikke forstår.

I Jesu Hjerter Kirke står præsten så at sige "midt i menigheden". Det glæder vi os over søndag efter søndag og hverdag efter hverdag.

Vi har en dejlig sognepræst, p. Tomislaw, der hver søndag indleder messen med et "kære troende". Det er godt, at blive tiltalt som sådan, for som sådan er vi kommet, forsamlet til lovsang og tilbedelse. Vi lytter til læsningerne og evangeliet på vores modersmål. Her beder vi Helligånden "sammenknytte os ved troens bånd" (Lovsang nr. 423) og fælles med alle troende katolikker kloden rundt, fejres messens højdepunkt, eukaristien. Her stiger vore bønner med røgen fra røgelseskarret op til den Almægtige.

Når AS i sin ellers udmærkede artikel skriver:

"I 1970'erne blev der gennemført "uforståelige" og meget radikale forandringer af kirkerummet" (ja, ganske givet for drastiske i Jesu Hjerter), var det jo ikke uforståeligt for de, der fulgte koncilets ånd. At kalde det "efter calvinistisk forbillede" udtrykker en manglende forståelse og en nedladende tone overfor de, der fulgte koncilets ånd.

I dag kan vi så alle, og sammen, glæde os over, at vor smukke altertavle med de fine udskæringer, og Mariafiguren blev restaureret så smukt i begyndelsen af århundredskiftet.

Med biskoppens velsignelse kan de, der begræder koncilets forskrifter, tilhængere af den gamle ritus, nu fejre den latinske messe efter den førkonciliære ritus. Det må de være glade for. Vi, der følger den officielle messe, er glade over, at vi her i København og i mange andre byer kan fejre messen på dansk, engelsk, italiensk, kroatisk, vietnamesisk, fransk etc.

Jeg fristes til at spørge: Hvordan kan I, ekstraordinære, dog hver søndag fejre messen i det, der af jer benævnes som en calvinistisk inspireret kirke?

Vedr. læserbrevet i samme nr. af K.O. af Hans Christian Bruus, der er medlem af den ekstraordinære ritus-gruppe:

Her er vi, der fejrer messen efter koncilets bestemmelse, (og absolut "af stærk sandhedsmæssig betoning"), reduceret til som "de, der "kun" deltager i den ordinære form". Hvorfor denne nedladende tone? Vi er (dog) alle lemmer på Kristi Legeme, (Paulus kap.12, v 27) og skal engang sammen stå for Herrens åsyn.

Trods de mange opremsninger af tal og procenter og af størrelse af andægtighed, der fremføres i læserbrevet, tror jeg ikke, at en bestemt messeform bør gøres til motor i kirken udvikling!

Det må være Helligånden!

Må Helligånden vejlede jer, som den vil vejlede os alle her inde i det 3. årtusinde, når og hvis vi sammen beder derom.

Men lad os leve i fordragelighed og accept af hinanden!

Ja, Kirken trænger til at videreføre pave Johs. XXIII's bøn til Helligånden om en ny pinse.

Om det bliver gennem den ekstraordinære ritus, eller ved den af koncilet fremsatte messefejring, eller noget helt andet, ved kun Gud!

Birte Mandrup Christensen, pens. lærer og organist, 2000 Frederiksberg, medlem af Jesu Hjerter Kirkes menighedsråd.

Protestantisk/katolsk

Hovedforskellen mellem klassisk protestantisme og klassisk katolicisme er, at protestantismen reducerer troen til kun at være i det private rum, mens katolicismen forbinder troen med både det private rum og det offentlige rum.

Men i dag er en væsentlig del af den officielle katolicisme reduceret til kun at være protestantisme + messevaner.

Det vil sige at når katolikker i dag forlader messen, så er mange af dem reelt protestanter.

Niels Erik Søndergård, 5250 Odense SV

Hvordan er vi kirke?

Hans Christian Bruus er i sit læserbrev, "Liturgien er motoren, der driver Kirkens vækst", i KO af 18. september i år synligt meget begejstret for det ekstraordinære – den ekstraordinære liturgi og ekstraordinære bemærkelsesværdige, kan man forstå, statistiske undersøgelser omfattende "kun katolikker, som er i fuld kommunion med Rom"!

Lad os lige først se på det statistiske grundmateriale: 1.300 troende amerikanere, der frekventerer den ekstraordinære

messeform indgår i en spørgeskemaundersøgelse. Omkring ¼ af USA's befolkning er registreret som katolikker. Det betyder, at materialet udgør 0,02 tusindedele af dem, som betegner sig som katolikker i USA. Man kan tvivle på, at nogen dansk statistiker vil konkludere det mindste på et så spinkelt grundlag.

Hvad er det så disse 1.300 "rene" katolikker, der hver søndag overværer den ekstraordinære liturgi, siger: De fordømmer prævention og abort; de går til messe én gang ugentlig; de fordømmer samliv mellem homoseksuelle, de giver 6% af hustanden indkomst til Kirken; de avler flere børn end gennemsnittet, og de går til skrifte mindst én gang om året.

De "rigtige" skiller sig ekstraordinært ud fra dem, der tror, de er katolikker men lader sig nøje med den ordinære liturgi. Det fremhæves især på spørgsmålet om prævention, hvor blot 2% af de "ekstraordinære" katolikker går for ind prævention mod 89% af de almindelige katolikker i USA.

Da jeg læste Bruus' redegørelse for de synspunkter, der kom til udtryk i undersøgelsen af de "ekstraordinære" katolikker, tænkte jeg, hvor er det, jeg er stødt på disse udsagn før?

Det førte mig tilbage til min tid, da jeg som yngre var læge for en mindre fiskerbefolkning på Vestkysten. Omkring halvdelen af dem var missionske. De var utrolig gæstfrie, og jeg fik et nært forhold til flere af dem.

I denne missionske kreds kom prævention og abort overhovedet ikke på tale. Der var 100% deltagelse i de religiøse arrangementer. Der var med garanti ingen homoseksuelle blandt dem. De gav tiende af alt, hvad de tjente til Indre Mission. De havde rigtig mange børn, og de bekendte deres synder for hinanden. Kvinderne var deres ganske særlige evner og plads meget bevidste – noget man virkelig kunne nyde godt af, når man blev inviteret til kaffebord. Her kunne man så opleve deres helt egen sangkultur bestående af egne sangbøger ned missionske tekster og ofte ukendte melodier.

Sidst alverdens katolske kirkeledere var samlet, gav de os et nyt syn på det at være kirke – et billede, som sprængte alle begrænsninger: Gudsfolket på vandring – "hele det hellige folk, forenet med deres hyrder" (*Dei Verbum*, afsnit 10). Den danske oversættelse taler fejlagtig om "hyrde" i singularis, men i originalen står der "*tota plebs sancta Pastoribus suis adunata*" – altså pluralis, så hele det hellige folk er med deres hyrder. Gør det den store forskel? Ja, for som teksten fremstår i den forkerte oversættelse, gav den klart indtryk af, at meningen var, at det kun drejede sig om Gudsfolket forenet under Roms biskop, paven, og "*tota plebs sancta*" var et synonym for Den katolske Kirke.

Vi er sammen med alle døpte på vandring. Vi skal efter bedste evne bære hinandens byrder, og bliver det for svært, giver Vorherre gerne et nap med. Han går som læge blandt de syge, dem livet har såret på legeme og sjæl. Han genoprejser de faldne. Han gyder vand, vin og olie i vores sår, så arrene bliver til at leve med. "Han behandler os, som om vi var hans bedste og mest hengivne venner". (Efter kardinal Newman's angerbøn). Men vi fremstår nok alle ordinære for Herren. Vorherre vil gerne have vores hjælp, og den yder vi bedst, når vi er kirke for hinanden.

Hans Christensen, læge, cand.theol., 2720 Vanløse

Husk du kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

KO korrigerer

I artiklen "Jesu Hjerter Kirke 125 år", Katolsk Orientering nr. 12, side 4-5, står der: "... voksede antallet af katolikker i København og biskop Euch tog konsekvensen i 1942 ...". Der skulle have stået biskop Josef Brems OPræm, apostolisk vikar for Danmark 1938-1953. Biskop Johannes v. Euch døde i 1922.
Redaktionen beklager fejlen.

Støtter nødlidende
www.vincentgrupperne.dk

Biskoppens kalender

Oktober 2020

- 2.-4. Bispevielse i Trondheim
6. kl. 10.00 Møde i præsterådet
9. kl. 16.00 Firmelse, Sankt Vincent Kirke, Helsingør
10. kl. 11.00 Klosterjubilæum, Sankt Birgitta kloster, Maribo
11. kl. 10.00 25-års kirkejubilæum i Sankt Pauls Kirke, Taastrup
16. kl. 16.00 Møde i Forretningsudvalget
17. kl. 10.00 Firmelse, Sankt Nikolaj Kirke, Esbjerg
kl. 13.00 Firmelse, Sankt Nikolaj Kirke, Esbjerg
22. kl. 08.00 Messe på Karmel
kl. 14.00 Møde i Økonomisk Råd
24. kl. 11.00 Firmelse Sankt Josef Kirke i Horsens
25. kl. 18.00 Messe i Jesu Hjerter Kirke, København
27. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
28.-30. Møde i COMECE

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Martin Bjørck, Nik Bredholt, Malene Fenger-Grøndahl, Kaare Rübner Jørgensen, Lissie Lundh, br. Clemens Karlsson OCD, diakon David Noval, sr. Teresa Piekos Immaculatasøstre, Lucyna Pylarz, Poul Skallerup og Rolf Tönshoff.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag – ca. 12.800 – ISSN 0902-297X.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 14**, som udkommer den **30. oktober 2020**, skal være KO i hænde senest den **12. oktober 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering **nummer 15**, som udkommer den **20. november 2020**, skal være KO i hænde senest den **2. november 2020**.

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Tilmeld dig KO's nyhedsbrev på:

www.katolskoriering.dk/forside/

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Advokat Sandra Moll Dirscherl

Telefon: 60 66 34 35

E-mail: sam@advokathusetbredgade.dk

www.sandramoll.dk

Fagområder:

- Arv/Testamente • Fremtidsfuldmagter
- Ægtepagter • Familieretssager • Køb af fast ejendom i Danmark og udlandet

Bedemand

H.J. Madsen

- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19

www.hjemmeside.madsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Bønnens Apostolat

Oktober 2020

Fokus på lægfolkets mission i Kina

- at troende lægfolk, især kvinderne, i kraft af dåbens nådegave må få stadig større ansvar i Kirken

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15

1610 København V

Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINIE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat yder støtte til den katolske kirkes arbejde i Danmark, blandt andet:

- Skoler
- Karitative foreninger
- Grupper der via andre initiativer vil styrke den katolske tro og identitet

Ansøgninger til Krafts Legat til uddeling i 2020 skal være bestyrelsen i hænde senest den 1. december 2020. Ansøgningerne skal indeholde projektbeskrivelse, budget samt CVR-nr eller CPR-nr. Da alle tildelinger overføres elektronisk, skal ansøgningen også indeholde bankoplysninger.

Fondens adresse er:

Krafts Legat
Formand Andreas Rude
Rosenvængets Sideallé 3, 3. th.
2100 København Ø.

Eller rudeandreas@gmail.com

Ansøgningerne vil blive samlet behandlet på bestyrelsens møde i december 2020, hvorefter ansøgerne får direkte besked.

Strøtanker om kirkemusik

Meget musik hører ikke til i kirkerummet, uanfægtet dets kvaliteter.

Tekst: Rolf Tönshoff, organist i Sct. Ansgars Kirke, København

KOMMENTAR ”Kirkemusik er musik, der spilles i kirken”, har jeg hørt flere sige og i videre forstand er det vel også rigtigt. Når man efter bisættelsesritualet under udbæringen hører alle synge og organisten spille ’Når jeg ser et rødt flag smælde’, så er det vel i videre forstand kirkemusik, ikke? Eller når brudeparret til udgang gerne vil høre den elektroniske dans af Eddie og Alex van Halens rocknummer ’Jump’, som i øvrigt bruges af fodboldholdet Brøndby IF, når det løber ind på banen – er det så ikke også kirkemusik?

I snæver forstand er vores arvesølv i bispedømmet – eller måske skulle vi snarere kalde det arveguld – den musik, der har

knyttet og fortsat knytter sig til liturgien i kirker og klostre: den såkaldte gregorianske, århundredgamle koral (repræsenteret ved otte latinske ordinariet i ’Lovsang’); de metriske salmer – gamle som nye (næsten 400 i ’Lovsang’); de nykomponerede ordinariemesser (syv messer komponeret af fem forskellige katolske komponister i bispedømmet); vekselsange til alle tre tekst-rækker, hvoraf Erling Rasmussen også her tegner sig for langt de fleste kompositioner. Der er tidebønner, hymner og litanier, Taizé-sange o.a. Det er kirkemusik: den er beregnet til liturgisk brug og teksten er bibelsk eller bibelsk inspireret; musikken er knyttet til et rum, hvor bøn og andagt er det altaf-

gørende. Også den såkaldte rytmske musik har en naturlig plads i kirkemusikken, hvis musikken og teksten understreger den liturgiske handling eller teksten kan markere en læsning. Hvis musikken er der for musikens egen skyld, så er der ikke plads til den i kirkemusikken; så er der sikkert mange spillesteder, som er velegnede til det.

Afdøde elskede Debussy: ”Kan du ikke spille Clair de Lune til udbæring”. Jamen hvad har denne musikalske perle med kirkemusik at gøre?

Lad mig lidt provokerende spørge: Er Schuberts ’Messe i Es-dur’ kirkemusik? Teksten er taget fra ordinarietledene Kyrie, Gloria, Sanctus og Agnus Dei – så må det vel være kirkemusik? Eller er det kun rummet, der bestemmer om det er kirkemusik? I en koncertsal nyder vi musikken med solister, kor og orkester; men hvilken rolle spillede alle de flotte messer af de wienerklassiske og romantiske komponister, når de blev opført i kirkerummet som en del af en liturgisk

handling? Blev menigheden ikke betaget af den flotte musik og gav den kirkegængerens motivation for bøn eller måske snarere for beruselse? Lytter man mere til koret og solisterne? Og hvad med celebranten, der ganske vist fremmulede sine bønner under de lange flerstemmige messeled, men som også stod og ventede længe under det lange Sanctus? Så længe at satsen måtte skæres over i to og Benedictus qui venit så måtte vente til efter Forvandlingen. Fik musikken ikke en for fremtrædende plads på bekostning af det, som det egentlig drejer sig om: messeofret?

Er Giuseppe Verdis pragtværk ’Requiem’, hvor Dies irae-satsens bulder og brag får nakkehårene til at rejse sig verdslig musik, når det spilles i koncertsalen og kirkemusik, når den klinger i katedralen? Verdi har anvendt teksten fra det latinske Requiem – både ordinarie- og propriumsteksten og hans fremstilling af dommedag er meterlig – men er det virkelig kirkemusik el-

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode

MASINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 13
9. oktober 2020 · 46. årgang
POST DANMARK
PP

ler er det bare verdens måske bedste opera? Nu vi berører Verdi: Bruden ville gerne føres ind af sin far under orgelbrus af Triumfmarchen fra operaen Aida. Jeg måtte forklare hende, at Aida ikke er kirkemusik og at operaen handler om hedenske yppersteprester på faraoernes tid i Ægypten længe før Kristi fødsel – hun slog sig længe i tøjret; men så ville hun, når det nu ikke kunne være Triumfmarchen, i det mindste komme ind på den franske nationalmelodi, sådan! Også den anser jeg for ikke at være kirkemusik.

Jeg er dog selv engang faldet for fristelsen til – efter en præstevise i domkirken – at fabulere over den italienske nationalmelodi til udgangsspil; blot fordi den nyviede præst var italiener – det har jeg i den grad fortrudt!

Kirkemusikken til Guds ære

Er kirkemusik ikke den handlingsledsagende musik, der tilpasser sig de bønner og ritualer og hvis tekst på en eller anden måde understreger det aktuelle tema for andagten, messen el. anden kirkelig handling. Eller sagt på en anden måde: kirkemusikken er en nødvendig og integreret bestanddel af den højtidelige liturgi. Denne vekselvirkning er historisk betinget og blev nyformuleret i forbindelse med Vatikan II (1962-65). Musikken skal understrege og støtte den liturgi, der foregår ved alteret og rykke menighedens aktive deltagelse helt frem i forreste række bl.a. ved at pleje den folkelige metriske salmetradition. På det punkt synes jeg, at vi er kommet godt fra start – hvis vi lige ser bort fra coronapåbudene om, at man mange steder kun må synge med lukket mund!

Det kan godt være, at musikken skal være til opbyggelse – og måske også lidt til fornøjelse – for menigheden, men jeg

opfatter stadig kirkemusikken som værende alene til Guds ære. Det er i øvrigt også i den ånd, de fleste komponister har skabt deres store kirkemusikalske værker.

Naturligvis kan man slå sig lidt mere løs, når liturgien er forbi, udgangsprocessionen har taget sin begyndelse og orglet sætter ind. Det er en hårfin balance, når man til udgang spiller fx den franske komponist Louis James Alfred Lefébure-Wély, som var stærkt inspireret af Rossini og hvis salonprægede, lirekasseklang på orglet får menigheden til at trække på smilebåndet. Det er ofte munter, ja næsten operetteagtig og alligevel intens orgelmusik fx hans Boléro de concert; men samme komponist har sandelig også komponeret masser af ”seriøs” orgelmusik til messer og vesper.

Melodierne er nu ikke alle hele vejen igennem skabt til fremførelse i forbindelse med gudstjenester. I Renæssancen blev der en almindelig trafik med at lægge nye tekster til populære (folke)melodier; det kaldes kontrafaktor og vi har flere eksempler af dem i ’Lovsang’ herunder nr. 472 ’Rind nu op i Jesu navn’, hvor tekst og musik næppe har dannet par hele vejen, for melodien er hentet fra en erotisk Ballet Royale de l’Impatience (1661) komponeret af Solkongens hofkomponist Jean Baptiste Lully. Thomas Kingo har begået teksten til denne ypperlige morgensang.

Jeg forholder mig her kun til vores kirke; hvad de andre kirkesamfund tilbyder, er i denne sammenhæng irrelevant. Det hænder ikke sjældent, at de sørgende efterladte vil synge Kim Larsens ’Om lidt bli’r her stille’. Som gymnasielærer i en menneskealder har jeg med glæde spillet den talrige gange i musiktimerne, ikke mindst fordi Kim Larsen har været elev på netop den skole; men også fordi eleverne elskede den. Men i

kirken – hører den hjemme der? Det er ikke det mest dybsindige digt, jeg kender om, at her bli’r stille om lidt, fordi det snart er forbi, og så er vi borte, og fik vi mon gjort, hvad vi skulle og set, hvad vi ville? Er det ikke sagt før og tilmed bedre? Billedet af snoren og linedanserinden, der drejer rundt og står stille i et sanseløst sekund, er også hørt før og ikke mindst afslutningen om ”vi ses måske igen”. Er det kirkemusik?

Hvad så med Jeremiah Clarkes ’Prince of Denmark’s March’ – den vi kalder prins Jørgens march fra ca. 1699? Den er der så mange, der gerne vil høre til udgang efter vielsen. Er det så kirkemusik? Mange forbinder stadig den musik med BBC, der under 2. Verdenskrig bragte denne march, når udsendelserne blev indledt og var rettet mod Danmark. Ja, det er kirkemusik, fordi marchen blev skrevet af den første organist i den splinternye St Paul’s Cathedral, Jeremiah Clarke, i anledning af formælingen mellem den danske prins Jørgen og den engelske prinsesse – og senere dronning - Anne.

Spiller man da slet ikke noget på orgel, som ikke er kirkemusik til særlige lejligheder? De brudefolk, som jeg taler med om musikken er delt i to lejre: De, der kan lide Felix Mendelssohn-Bartholdys bryllupsmarch og som ikke kan forestille sig deres ægtevielse uden Mendelssohn og de, der ikke kan udstå den, fordi den efter manges mening er fortærsket og kan opleves i alle bryllupsscener i ikke mindst amerikanske B-film. Når et så overvældende antal brudefolk ønsker denne fanfareagtige og festlige march til udgang, så kan det være svært at stå imod. Men kirkemusik er det altså ikke! I mindre, men dog i nogen grad gælder de to lejre også for Wagners bryllupsmarch. Jeg har ladet mig fortælle,

at disse bryllupsmarcher først vandt indpas i katolske kirker her i bispedømmet engang i 1960’erne; men hvad er det for en slags musik?

Richard Wagner: Brudesang fra operaen Lohengrin i begyndelsen af 3. akt, hvor det nygifte par, Elsa von Brabant og Lohengrin, bliver ledsaget til brudehuset af det 5-stemmigt jublende kor.

Felix Mendelssohn-Bartholdy: Bryllupsmarch fra slutningen af 4. akt af scenemusikken til Shakespeares komedie En Skærsommernatsdrøm, hvor tre par netop er blevet viet, efter at en elskovstrylledrik er blevet ophævet.

Lad os vende tilbage til van Halens ’Jump’: Hvorfor ikke bare spille den til udgang? Så bliver de så glade, når de så at sige foran alteret springer fra ungkarletilværelsen ind i ægteskabet. Er det ikke bare fedt? For det første er Kirken og liturgien af en helt anden karat og dette er ikke kirkemusik. For det andet har parret og deres gæster en bestemt forestilling om, hvordan det rocknummer skal lyde. De kender det fra YouTube og orglet vil aldrig tilnærmelsesvis kunne erstatte originalklangen og det ville være meget bedre, at de hørte den til bryllupsfesten bagefter og så for fuld udblæsning.

Jeg synes nogle gange, at det ved samtaler med brudepar, nybagte forældre el. pårørende er svært at undgå at fremstå som en difficultator, når det var nemmere at være simplificator: ”Nå, du kan måske ikke spille Chopins etude i E-dur?” Jo, men det er ikke kirkemusik, selv om det er underskøn klavermusik.

Fratelli tutti – pavens nye sociale rundskrivelse

Pave Frans peger i sin nye rundskrivelse på medmenneskelighed og socialt venskab som veje til at opbygge en bedre, mere retfærdig og fredeligere verden, hvor alle – mennesker og institutioner – bidrager.

Resumé af Vatikanets medier, redigeret af Niels Messerschmidt

RUNDSKRIVELSE Hvilke store idealer, men også konkrete og praktiske råd kan man bruge til at opbygge en mere retfærdig og medmenneskelig verden i de daglige relationer i samfundet, i politik og i institutionerne?

Disse spørgsmål sætter pavens nye rundskrivelse *Fratelli tutti* sig for at besvare. Frans kalder den en "social rundskrivelse" [afsnit 6] som henter sin titel fra Frans af Assisis 'formaning', som sidstnævnte anvendte "for at tale til sine brødre og søstre, og tilskynde dem til en evangelisk livsstil" [1]. *Fratelli tutti* ønsker at skabe en verdensomspændende higen efter medmenneskelighed og socialt venskab. Rundskrivelsen blev skrevet netop som coronapandemien "uventet brød ud"; men den efterfølgende globale nødsituation har vist, at "ingen kan redde sig selv på egen hånd", og at tiden nu er inde til at "drømme om en menneskehed" hvor vi "alle er brødre og søstre" [7-8].

Den skævvredne samtid

I det første af i alt otte kapitler, med overskriften "Sorte skyer over en lukket verden", fokuserer *Fratelli tutti* på nutidens mange misforhold: manipulation og devaluering af begreber som demokrati, frihed og retfærdighed; egoisme og ligegyldighed overfor det fælles gode; de frie markeds kræfter og køb-og-smid-væk-kulturen; arbejdsløshed, racisme, fattigdom; krænkelse af basale rettigheder gennem slaveri, menneskehandel, kvinders sårbarhed (først udnyttes de seksuelt og siden tvinges de til abortere), organsmugling [10-24]. Disse verdensomspændende problemer kræver en global indsats, understreger paven og sætter fingeren på det, han kalder "en kultur af mure", som fremmer mafiavælde og forårsager frygt og ensomhed [27-28].

Den barmhjertige samaritaner

Fratelli tutti adresserer disse udfordringer i kapitel 2, under overskriften "En fremmed på vejen", i lyset af lignelsen om den barmhjertige samaritaner. Her betoner paven, at et samfund er sygt, når det vender ryggen til smerte fremfor at tage vare om de svage og udsatte [64-65]. Vi er alle kaldet til at nærme os hinanden [81], til at se udover vore egne fordomme og personlige interesser. Faktisk er vi alle medansvarlige for at opbygge et samfund, som kan inkludere, integrere og bringe lindring til de lidende [77]. Kærlighed bygger broer og vi "er skabt til kærlighed" [88], skriver Frans og opmuntrer især de kristne til at se Kristus i alle de marginaliserede [85].

Princippet om evnen til at elske efter "en universel målestok" [83] berøres i kapitel 3 under overskriften "At forestille sig at skabe en åben verden". Her opfordrer paven os til at "gå ud fra os selv" [88], åbne os mod vor næste i henhold til kærlighedens dynamik, der higer efter "et universelt fællesskab" [95]. Rundskrivelsen minder os om, at menneskets åndelige struktur grundlæggende defineres af den kærlighed, der får os til at efterstræbe det bedste for den andens liv [92-93]. Følelsen af solidaritet og broderskab opstår i familien, som vi må værne om og respektere for dens "primære og væsentlige opgave med at opdrage og uddanne" [114].

Privat ejendom er sekundær

Ingen må nægtes retten til at leve et værdigt liv, fortsætter paven, og fordi disse rettigheder er uden grænser, kan ingen, uanset deres oprindelse og fødested, udelukkes [121].

I forlængelse heraf opfordrer paven os også til at tænke over "en etik for de internationale relationer" [126], fordi hvert land også tilhører udlændinge og de nødstedte,

og de fremmede ikke må nægtes dets goder. Den naturlige private ejendomsret ses derfor som noget sekundært i forhold til skabelsens universelle bestemmelse [120]. *Fratelli tutti* berører også landenes udenlandsgæld, som – skriver paven – skal afdrages, men på en måde som ikke sætter især de fattigste landes vækst og velfærd i fare [126].

Global regulering af migrationen

En del af 2. kapitel og hele 4. kapitel, der har overskriften "Et hjerte åbent mod hele verden", handler om migrationen: migranterne skal med deres "sårede liv" [37], på flugt fra krig, forfølgelse, naturkatastrofer, samvittighedsløse menneskehandlere, fordrevet fra deres samfund, bydes velkommen, beskyttes, hjælpes og integreres. I modtagerlandene kræver det den rette balance mellem at beskytte borgernes rettigheder og at garantere migranterne den nødvendige hjælp og sikkerhed [38-40]. Paven kommer med nogle "uundgåelige svar" for især dem, der flygter fra "alvorlige humanitære kriser": at det bliver lettere at udstede opholdstilladelser; at man åbner humanitære korridorer; at de tilbydes boliger, sikkerhed og sociale ydelser, tilbydes arbejde og uddannelse; familiesammenføring; at man beskytter mindreårige og at de sikres religionsfrihed. Rundskrivelsen efterlyser en global regulering af migrationsstrømmene i et langsigtet perspektiv [129-132].

Politik – i folkets tjeneste

Emnet for 5. kapitel er "Den bedste politik". Ifølge paven bør politikken repræsentere de mest værdsatte former for velgørelse i lyset af det fælles bedste [180], og den bør forstå værdien af 'folket' som en åben kategori, og være åben for konfrontation og dialog [160]. Frans argumenterer for en "populisme", der står i modsætning til den omsiggribende "populisme", som i sidste ende udnytter 'folket' for egen vindings skyld [159]. Den bedste politik er også den, der beskytter arbejdet – "det sociale livs uundgåelige dimension" – og sikrer, at alle får mulighed for at udvikle deres evner [162]. Den bedste strategi mod fattigdom handler ikke kun om at nedbringe antallet af fattige, men også om at støtte dem ud fra en solidarisk og subsidær synsvinkel [187]. Politikens opgave er desuden at finde løsninger på alt, hvad der svækker de grundlæggende menneskerettigheder – fx handel med organer, våben og narko; seksuel udnyttelse; slavearbejde; terrorisme og organiseret kriminalitet. Paven kommer med en stærk appel om at udrydde menneskehandel, som han kalder "en skamlet på menneskeheden" samt hungersnøden, som kaldes "kriminelt", da mad er "en umistelig rettighed" ifølge paven [188-189].

Nej til markedsbaseret politik

Det er nødvendigt, at politikken fokuserer på menneskets værdighed og ikke underkaster sig en økonomisk tænkning, fordi "markedet alene løser ikke alt": det viser "katastroferne" som finansspekulationer var og er skyld i [168]. Derfor har folkebevægelser en særlig vægt: de er sande

Fortsættes side 12 ►

Maribo

Dobbeltjubilæum i Sankt Birgitta Kloster.

Læs mere på side

5

Historisk arkiv

Her er bispedømmets hukommelse.

Læs mere på side

7

Fællesskabet

Ny bog af Louise Adrian fortæller om Fangekoret.

Læs mere på side

10

Alle Sjæles Dag

Brian Patrick McGuire fortæller om mindedagens historie.

Læs mere på side

16

Frans af Assisis møde med den egyptiske sultan al-Malik al-Kamil i år 1219 – en model for den interreligiøse dialog.

KO mener

'I Have a Dream'

Nok forlod Frans af Assisi os for 794 år siden. Ikke desto mindre ses hans fingeraftryk overalt i pave Frans' nye rundskrivelse. Og selv om flere af de spørgsmål, som behandles i den 200 sider lange rundskrivelse, naturligt nok var ukendte for den umbriske helgen, er *Fratelli tutti* umiskendelig franciskansk i indhold og udsyn.

"På sin enkle og direkte måde udtrykte den hellige Frans essensen af en medmenneskelighed og åbenhed, som gør det muligt for os at anerkende, værdsætte og elske enhver person, uanset vedkommendes fysiske nærhed, føde- og levested", skriver paven i indledningsafsnittet til rundskrivelsen, hvis fokus er medmenneskelighed og socialt venskab.

Herfra dissekerer paven nutidens udfordringer gennem teologisk undervisning, sund fornuft og en række menneskelige fællesnævner. Rundskrivelsen både riser og roser tendenser i samtiden, og tvinger os til mere dybtgående at reflektere over, hvordan vi omfavner begrebet 'menneskelighed' på såvel det individuelle og globale plan. Indlysende nok kommer paven ikke med en facitliste på verdens problemer; men han viser, hvordan erosionen i de menneskelige og samfundsmæssige relationer har accelereret tingenes tilstand i dag.

I det første af i alt otte kapitler, med den ildevarslende overskrift 'Mørke skyer over en lukket verden', lægger paven ikke fingrene imellem og berører mange af de spørgsmål, han har beskrevet i sine tidligere skrivelser: racisme, menneskehandel, social retfærdighed og menneskerettigheder, religionsfrihed, omsorg for ældre, fattigdom, krig, immigration m.m. Listen er lang over menneskets 'synderegister'.

Og naturligvis berører *Fratelli tutti* også coronapandemien: den brød frem under rundskrivelsens tilblivelse og fik paven til at indse, at verdens økonomiske og politiske systemer ikke er gearede til at tackle store pandemier, ligesom at verdens sociale under kun kan overvindes i et medmenneskeligt fællesskab.

"Når krisen på sundhedsområdet er ovre, vil den dårligst tænkelige udgang nemlig være, hvis vi falder endnu dybere ned i en hektisk forbrugermentalitet og i nye former for egoistisk selvbeskyttelse", skriver paven. "Hvis Gud vil det, vil vi efter alt dette ikke længere tænke i begreberne 'de' og 'dem', men kun i 'os'".

Ligesom rundskrivelsen *Laudato si'* kalder *Fratelli tutti* på handling. Pave Frans ved, at bønner og refleksioner ikke alene kan ændre verden, og han bruger derfor en del af rundskrivelse til at aftegne omridset af den menneskelighed, vi alle længes efter – en menneskelighed, hvor alle har et medansvar for at opbygge en verden i henhold til Skaberens intention.

Det er i sagens natur ikke nogen nem opgave; men paven ved at den begynder med en vision. Som han skriver: "Lad os da drømme som en enkelt menneskelig familie, der som medrejsende deler det samme kød, børn af den samme jord – vort fælles hjem, hver medbringende sin egen tros og overbevisnings rigdom, og hver med sin egen røst, alle som brødre og søstre".

Det var samme drøm Frans af Assisi havde for snart 800 år siden. Er tiden mon moden til nu at virkeliggøre den?

NM

Ærkebiskop beklager Vatikanets afslag

Anmodede om at udråbe den hellige Johannes Paul II til kirkelærer og en af Europas skytshelgener.

POLEN Formanden for landets bispekonference oplyser ifølge *The Tablet*, at Vatikanet har afvist hans anmodning om at lade den hellige Johannes Paul II udråbe til kirkelærer og skytshelgen for Europa.

Ærkebiskop Stanislaw Gadecki af Poznań sagde på en konference med deltagelse af kirkelige og politiske ledere i Warszawa om tidligere paves åndelige arv, at ønsket oprindeligt blev fremsat af den konservative amerikanske katolik og forfatter George Weigel.

Gadecki tilføjede, at paven alene har autoritet til at udråbe den tidligere polske pave til Kirkens 37. kirkelærer og Europas 7. skytshelgen, og at han derfor rettede henvendelse til pave Frans i oktober sidste år

om dette: "Når farlige udviklinger forsøger at få os væk fra de kristne værdier og opbygger en europæisk integration baseret på fremmede verdenssyn og rene økonomiske aktiviteter på bekostning af vor sande identitet, bør vi rette blikket mod Europas skytshelgener", sagde den polske kirkeleder.

"Men det var også et spørgsmål om at få tilstrækkelig opbakning til forslaget, og da jeg skrev til formændene for verdens bispekonferencer om at støtte forslaget i anledning af 100-året for den hellige Johannes Paul II's fødsel, var reaktionen beskeden og kun syv svarede tilbage positivt".

Således tilkendegav bispekonferencerne i Chile, Tjekkiet, Tyskland, Filippinerne,

Slovakiet, Slovenien og Ukraine deres støtte, mens bispekonferencerne i Frankrig, Schweiz og Østrig ikke mente, at tiden var moden til forslaget. De resterende af verdens ca. 150 bispekonferencer reagerede ikke på ærkebiskoppens henvendelse.

Den polske anmodning, der ivrigt støttes af den polske paves tidligere sekretær, kardinal Stanislaw Dziwisz, ses af iagttagere som en reaktion på ønsket om at hædre den engelske præst og konvertit John Henry Newman (1801-1890) på tilsvarende vis efter hans helgenkåring i Rom i oktober sidste år.

Vatikanets statssekretær, kardinal Pietro Parolin, har afvist Gadeckis ønske og siger, at Den hellige Stol modtager mange lignende opfordringer til at udråbe betydningsfulde kirkelige skikkelser af åndelig og symbolsk værdi for det europæiske kontinent. *NM*

Erik Varden viet til biskop af Trondheim

Cisterciensermunk indsat i det vakante bispesæde.

Tekst: Niels Messerschmidt

NORGE Første weekend i oktober fik det norske bispedømme Trondheim sin egen katolske biskop efter i elleve år at være blevet administreret fra Oslo bispedømme. Under en højtidelig messe i Nidarosdomen viedes p. Erik Varden OCSO til biskop – en historisk ceremoni, da der var tale om den første katolske bispevielse i katedralen, landets nationalhelligdom, siden reformationen i 1537.

Bispevielsen indledtes med en procession fra den relativt nyopførte katolske domkirke Sankt Olav til den nærliggende Nidarosdom, der siden reformationen har været et af den norske statskirkes bispesæder. I processionen gik den kommende biskop sammen med præster og ordensfolk fra Den katolske Kirke i Norge, biskop Bernt Eidsvig af Oslo, den apostoliske administrator af Trondheims bispedømme i perioden 2009-20, biskop Berislav Grgic af Tromsø og vor egen biskop Czesław Kozon.

Hele Kirkens kald

Biskop Erik Varden har et indgående kendskab til kirkehistorie og placerede sig selv i den i sin prædiken i katedralen i Trondheim:

"En af de første arbejdsbeskrivelser for en biskop, vi kender til, findes i et brev skrevet omkring år 100. Ignatius af Antiokia, der kendte apostlen Johannes, skrev til sin yngre kollega Polykarp af Smyrna for at give ham nogle gode råd. Han skrev: 'Tag vare på enheden for intet er vigtigere end den; bær alle således som Herren bærer dig, og udhold alle med kærlighed!' Stillet overfor en sådan udfordring er jeg bevidst om min egen skrøbelighed. Når denne udfordring alligevel fylder mig med iver, er det fordi jeg ved, at jeg ikke står alene. Dagens fejring drejer sig ikke om den nyviede biskop, men om kirken her på stedet, som nu eksisterer i sin helhed og er i stand til at tage vare på sig selv. Lad os nu hjælpe hinanden med at give et troværdigt vidnesbyrd om enhed og

forsoning i en verden, der er stadig mere truet af splid".

"Valget af en kontemplativ munk er ikke en selvfølge i kirkens tradition. Det er en kendsgerning", sagde biskop Bernt i sin tale. "Munke fra de strengeste ordener skulle ifølge traditionen skånes mod at blive biskopper". Men "du kommer her til dine egne", og "vi har i vort land lange traditioner for nonner og munke tilhørende de strengeste ordener".

Biskop Bernt Eidsvig takkede herefter den nye biskop med ordene: "Vi er taknemmelige for dit ja, Erik. Vi vil støtte dig med vore bønner, hjælp og råd!" Og så citerede Oslos biskop fra klosterreglen som biskop Erik selv havde levet efter i sine godt tyve år som cisterciensermunk, nemlig Benedikts regel: "Min tale er henvendt til dig, du som har givet afkald på din egen vilje for at tjene den sande konge, Herre Kristus, og tage lydighedens stærke og lysende våben i brug".

I pavens hilsen til biskop Erik, som blev læst op under ceremonien, skrev Frans, at Erik Varden gennem sit virke som abbed

har "demonstreret [...] hjertets talenter og indsigt i de administrative ting". Paven skrev videre, at "biskoppen er den første til at værne om og optænde troens lys i alle kristne menigheder".

En bjergtinde forudsætter et landskab

Efter sin vielse, som blev transmitteret direkte på diverse norske medier, mødtes biskop Varden med alle deltagere udenfor Nidarosdomen, hvorfra han kunne udsende sin hjord for første gang. Han mindede alle om pave Frans' opfordring til at bevæge sig ud over sig selv med ordene:

"Efter eukaristien udsendes vi af kirken, ikke for at gå hjem og tænde for fjernsynet, men for i gerning at udtrykke i den nåde, vi har modtaget for at trøste de trængende, hjælpe de fattige, besøge de syge, begrave de døde og på den måde opbygge et ægte menneskeligt samfund, baseret på sandheden i kærlighed og kærligheden i sandhed". For vist er det sådan, at de hellige mysterier er "troens 'kilde og højdepunkt', som det blev omtalt på 2. Vatikankoncil. Men en kilde, en bjergtop, forudsætter et landskab". Det er det landskab, vi alle er kaldede ud til".

Erik Varden er den fjerde katolske biskop siden Trondheim i 1953 atter blev et katolsk bispedømme efter reformationen, og han er den 44. katolske biskop siden bispedømmets grundlæggelse i år 1015.

Unge norske katolikker glæder sig over bispevalget sammen med Erik Varden. Foto: Ole Bjørn Halvorsen

Nyt præsteseminarium i Vietnam for 300 kommende præster

Et bispedømme i det nordlige Vietnam har fået regeringens tilladelse til at åbne et nyt præsteseminarium og håber snart at kunne tage imod 300 seminarister.

ASIEN Vietnams indenrigsministerium har givet tilladelse til, at bispedømmet Thai Binh åbner et præsteseminarium i byen med samme navn. Bispedømmet har i længere tid oplevet stadig flere præstekald, og ca. fyre unge mænd påbegynder uddannelsen hvert år. Hidtil har Thai Binh måttet tage til takke med seks pladser på landets hovedseminarium i Hanoi, et fåtal andre har fået plads på de øvrige præsteseminarier, mens resten har været tvunget til at afbryde deres studier.

Det nye seminarium, der er under opførelse, vil kunne huse op til 300 seminarister. Bispedømmets nuværende seminarium har

plads til godt 100 præstestuderende, hvoraf 25 forventes præsteviet i slutning af året.

Selv om bispedømmets præsteseminarium lukkede tilbage i 1971 på grund af krigen, fortsatte den lokale biskop Dinh Duc Tru med at undervise seminaristerne i filosofi og teologi, og præsteviede mange af dem i al hemmelighed. Præsteseminarieret forblev lukket indtil 2008, hvor den daværende biskop fik regeringens tilladelse til at gennemføre et 5-årigt kursus for tidligere seminarister, der studerede, inden seminarieret blev lukket.

Der findes i dag omkring syv millioner katolikker i Vietnam, og de udgør syv procent

af landets befolkning. Den katolske Kirke i landet er opdelt i 27 bispedømmer, hvoraf tre er ærkebispedømmer. Kirken har mødt kontinuerlig modstand fra regeringens side siden Vietnamkrigens afslutning og genforeningen af Nord- og Sydvietnam i 1976. I alt er der elleve seminarier i Vietnam med tilsammen omkring tretusind seminarister.

Kilde: Zenit

Seminaristerne deltog i forbindelse med skoleårets start den 7. september sidste år i en særlig messe i Sacré-Cœur domkirken i Thai Binh.

Teenageren Carlo Acutis saligkåret

Han er den yngste nutidige person, der er blevet saligkåret.

ITALIEN En 15-årig italiensk computernørd, der døde af leukæmi i 2006, er rykket et skridt nærmere en mulig helgenkåring, efter at han den 10. oktober blev saligkåret i Assisi.

Under saligkåringssceremonien i Basilica di San Francesco var der ophængt et portræt af Acutis, der viser en smilende teenager iført en rød poloskjorte og med det krøllede sorte hår omkranset af en glorie. Kardinal Agostino Vallini, pavelig legat for Assisis basilikaer, omfavnede begge drengens forældre, Andrea Acutis og Antonia Salzano, efter at have oplæst pave Frans' dekret.

Carlo Acutis, der allerede er udråbt til "internettets skytshelgen", oprettede en hjemmeside (miracolieucaristici.org) med beskrivelse af en lang række eukaristiske mirakler verden over, ligesom han tog sig af hjemmesider for flere lokale katolske institutioner. Mens han gik i grundskolen, lærte Carlo sig selv at programmere ved hjælp af en af universitetets lærebøger om datalogi, og siden lærte han sig også at redigere videoer og lave animationer.

"Carlo brugte internettet i evangeliets tjeneste for at nå ud til så mange som muligt",

sagde kardinalen i sin prædiken og tilføjede, at teenageren så internettet "som et sted, der skal bruges ansvarsfuldt og uden at man bliver slave af det".

Da Carlo fik stillet diagnosen akut leukæmi, sagde han, at han påtog sig lidelse for Herrens, pavens og Kirkens skyld, og at han ikke ville i skærsilden. "Jeg vil direkte i himlen!" sagde han.

En naturlig disposition

Carlo Acutis blev født i London 3. maj 1991 af italienske forældre, og de flyttede til Milano, mens han var barn. Allerede som lille udviste Carlo stor religiøs hengivenhed til stor overraskelse for sine ikke-praktiserende forældre. Hans mor fortalte til det italienske dagblad *Corriere della Sera*, at fra Carlo var 3 år spurgte han sine forældre, om de ikke skulle gå ind og besøge de kirker, de passerede forbi i Milano, og i en alder af 7 år bad han om at måtte modtage den hellige kommunion.

"Der var i ham en naturlig disposition for det hellige", sagde hans mor.

Carlos nysgerrighed fik moderen til at studere teologi for at kunne besvare hans

spørgsmål, og det genfødte hendes tro.

"Faktisk reddede Carlo mig, for jeg var en analfabet udi troen", udtalte hun til *Corriere della Sera*

Acutis døde af akut leukæmi den 12. oktober 2006.

Hans saligkåringssproces blev indledt efter at pave Frans havde godkendt et mirakel sket på Acutis' forbøn: nemlig helbredelsen af en 7-årig brasiliansk dreng, der led af en sjælden sygdom i bugspytkirtlen og som blev helbredt efter at have rørt ved et Acutis-relikvie – et stykke af en af hans t-shirts.

"Jeg var sikker på, at han allerede var helgen i levende live. Han helbredte en kvinde for kræft ved at bede til Madonnaen af Pompeji", sagde Carlos mor til avisen.

Carlo Acutis blev begravet i Assisi efter eget ønske på grund af sin fascination af den hellige Frans af Assisi og dennes dedikation til de fattige. Den umbriske by var ét af Carlos yndlingsrejsemål. Hans afsjælede legeme, iført sportstøj og sneakers, var i anledning af saligkåringen udstillet til andagt og bøn i en af byens helligdomme, og hans hjerte vil blive udstillet i et relikvieskrin i Basilica di San Francesco.

NM

Kort nyt

Gestus til kirkerne

IRAK Landets postvæsen har for første gang udsendt en serie på otte frimærker med historiske kirker tilhørende forskellige kristne trossamfund.

Den irakiske præsident Mustafa al Kadhimi udtrykte for nylig på et møde med kaldæiske ledere sit håb om, at de irakiske kristne, der er emigreret til andre lande på grund af de sidste års forfølgelser især i den nordlige del af landet, atter vil vende hjem.

Kadhimi tilføjede, at landet tilhører alle irakere og at de kristne er landets oprindelige befolkning. Præsidenten lovede, at den irakiske regering vil støtte fordrevne kristne familier økonomisk, så de atter kan vende hjem og bidrage til landets genopbygning.

Fortsat underskud

VATIKANET Den 1. oktober fremlagde Den hellige Stol sit årsregnskab for 2019, hvilket er første gang siden 2016, selv om pave Frans lovede fuld transparens om Vatikanets finanser, da han blev valgt til pave i 2013.

Årsregnskabet viser, at Den katolske Kirkes overhoved og hans administration sidste år havde et underskud på 11 mio. euro (82 mio. kroner). Resultatet er trods underskuddet et langt bedre resultat end forrige år, hvor Vatikanet kom ud med et underskud på 75 mio. euro (560 mio. kroner).

Bidragene fra de katolske menigheder og enkeltpersoner faldt med over 25 mio. euro (184 mio. kroner) i 2019 sammenlignet med året før, viser regnskabet.

Vatikanets formue er der derimod intet at udsætte på. Den blev i fjor anslået til ca. 1,4 milliarder euro (ca. 10,5 milliarder kroner).

Hvis Vatikanstatens populære museer og egen bank medtages i regnskabet, anslås formuen til at udgøre omkring 4 milliarder euro (ca. 30 milliarder kroner).

Den italienske computernørd Carlo Acutis er som den yngste nutidige person blevet saligkåret fjorten år efter at han døde af leukæmi som 15-årig. Privatfoto.

Vær med i Caritas Læseklub, hvor vi læser os igennem ti fantastiske skønlitterære værker, som beskriver fattigdom, udvikling og flugt – og mennesket bag.

Vær med fysisk eller hjemme fra din egen stue. Læs mere på www.caritas.dk/laeseklub

Caritas
Læseklub

"Det er noget af det smukke ved litteraturen. Du opdager at dine længsler er alle menneskers længsler, at du ikke er ensom og isoleret. Du hører til."

F. Scott Fitzgerald

”Jamen hun er vel døbt?”

Interview med Den nordiske Bispekonferences generalsekretær søster Anna Mirijam Kaschner CPS.

Tekst: Benjamin Leven, redaktør for Herder Korrespondenz
Oversættelse og redigering: Niels Messerschmidt

DIASPORA I en samtale med redaktør Benjamin Leven fortæller sr. Anna Mirijam om livet i den katolske diaspora og arbejdet som kvindelig generalsekretær for bispekonferencen.

Sr. Anna Mirijam, du har over ti år været sekretær for bispekonferencen. Har det betydet noget, at du er kvinde?

Nej, tværtimod. Biskopperne spørger om, hvad jeg mener: de vil gerne lytte til én, der også er aktiv i det kirkelige arbejde på grænsplan. Den skandinaviske mentalitet gør, at vi alle er ’dus’ og forskelle i embede og titel bemærkes knap nok. Det skaber et stort nærvær, og vi er på øjenhøjde. Jeg ved ikke, om det samme ville gøre sig gældende for en kvinde i Den tyske Bispekonference. Det tvivler jeg på.

Noget andet skete for dig i Vatikanet ...

Ved et af de nordiske biskoppers ad limina-besøg i Vatikanet, under Benedikt XVI, blev jeg stoppet en schweizergardist, der mente, at kun biskopper havde adgang til paven. Så måtte min biskop Czeslaw Kozon forklare ham, at jeg var bispekonferencens generalsekretær. Under vores senere besøg hos pave Frans har der derimod ikke været problemer med at komme ind. Paven fortalte os, at en af hans medarbejdere var kommet hen til ham og havde sagt: ”Hellige Fader, biskopperne medbringer en ordenssøster. Hvad skal vi gøre?” Og så havde Frans svaret: ”Jamen hun er vel døbt?” Sådan skal det være i Kirken; at det er normalt, at kvinder er inkluderede.”

Spurgte pave Frans til dit arbejde?

Ja, han ville gerne vide, hvordan det var for en kvinde at bestride en sådan opgave. Jeg sagde, at man ikke behøver være præsteviet for at bestride stillingen – men at du naturligvis må være loyal overfor biskopperne og have kærlighed til Kirken. Det er for mig noget helt grundlæggende.

I Tyskland er der for tiden en livlig diskussion om, hvem der skal efterfølge

bispekonferences sekretær, pater Hans Langendörfer. Flere, herunder nogle biskopper, har sagt, at det ikke behøver at være en præst, men at det kan lige så godt kan være en kvinde. Og det har du selv givet udtryk for i et interview. Var det en skjult jobsøgning?

Nej, slet ikke. Du kan ikke sammenligne sekretærens arbejde i de to bispekonferencer. I Tyskland er der 27 bispedømmer med millioner af katolikker. Hos os er der syv bispedømmer og kirkelige territorier. Jeg bestrider hvervet på deltid, så der er tale om en helt anden arbejdsbyrde. Desuden befinder jeg mig bedre i Danmark, hvor jeg arbejder.

Hvorfor?

Kirken i Danmark er en diasporakirke. Her har du at gøre med mennesker, der er bevidste om at tilhøre Kirken. Så du behøver ikke konstant at skulle overbevise dem. Desuden mærker jeg hos mange en vis nysgerrighed og længsel efter større åndelighed, fordybelse og stilhed. Her har vi som katolsk kirke en mulighed for at missionere. Og så beklager vi os ikke straks over dette og hint som det er tilfældet i Tyskland – sidstnævnte finder jeg uhyre trættende. Og som nævnt oplever jeg i Danmark en større værdsættelse af mit arbejde og at jeg ikke behøver at skulle hævde mig som kvinde.

Du siger, at det burde være normalt for kvinder at bestride vigtige kirkelige opgaver. Men du har også for nylig udtalt, at du finder ’embedsmisundelse’ hos kvinder nedværdigende. Hvorfor?

Ordet ’embedsmisundelse’ har jeg brugt til at beskrive en tendens inden for Kirken i Tyskland – hvor mange kvinder udelukkende synes at fokusere på, hvad de ikke kan opnå i stedet for at realisere deres egne potentialer. Vi kvinder har langt fra fundet vores ståsted i Kirken. Desuden synes jeg, at diskussionen om kvinders

adgang til præsteembedet føres på en yderst problematisk måde. Jeg ser det især som et krav om magt, hvilket ikke stemmer overens med min opfattelse af præsteembedet. Og hvad ønsker disse kvinder præcist at opnå via adgangen til præstegerningen? Ønsker de at stå ved alteret, at prædike og bestemme dette og hint? For mig er det at være præst at udføre en tjeneste i Kirken. Jeg oplever tit i diskussioner med kvinder, at de siger: Jeg ønsker præstevielser og ikke andet. Det er hvad jeg mener med ’embedsmisundelse’.

Nu findes der jo teologiske argumenter for at udelukke kvinder fra præstegerningen. Mener du ikke at de er overbevisende?

Ikke hidtil. Jesus havde en ganske særlig måde at omgås kvinder på. Hvorfor deltog ingen kvinder i den sidste nadver? Efter opstandelsen viste Jesus sig først for en kvinde, Maria Magdalena – som heller ikke deltog i den sidste nadver. Men Jesus betroede hende en opgave, som jeg opfatter som kvindens særlige opgave i Kirken: ”Gå hen til mine brødre og forkynd for dem”, hvilket er en langt mere omfattende opgave end den, som gives i præstevielser. Det har desuden en åndelig dimension for mig: kirkefædrene beskriver forholdet mellem Kirken og Kristus som brud og brudgom. Når en præst handler in persona Christi ved alteret repræsenterer han Kristus selv: en mand. Jeg har virkelig svært ved at se en kvinde sige: ”Dette er mit legeme”. For mig kan man ikke her adskille det legemlige fra det biologiske. Men det betyder som sagt ikke, at der ikke findes vigtige opgaver for kvinder i Kirken. Teologen Katharina Westerhorstmann har fx foreslået, at opgaven som pavelig nuntius bliver tilgængelig for kvinder, for det er ikke nødvendigt at være præsteviet for at kunne bestride en ambassadørpost. Disse kvinder kunne fx også deltage i udvælgelsen af biskopper.

Kirkelige opgaver for kvinder – det er et af emnerne i den synodale vej, som de tyske biskopper har indledt sammen med de tyske katolikkers centralkomité. Her vil man også drøfte cølibatet, Kirkens seksuallære og magtmisbruget – spørgsmål som mange engagerede katolikker i Tyskland fremhæver som vigtige.

Hvordan forholder det sig blandt katolikkerne i Norden?

Jeg tror at diskussionsformen her ikke er så tilspidset som i Tyskland. I Danmark kender jeg måske en håndfuld, der kræver kvindelige præster eller ønsker cølibatet afskaffet. Skulle det nogensinde nå dertil, ville katolikkerne her formentlig sige: okay, nu er det altså sådan. Men at de aktivt og kampivrige skulle engagere sig i det har jeg svært ved at forestille mig, da der er helt andre spørgsmål på dagsordenen her.

Hvilke spørgsmål taler vi om?

Det vigtigste spørgsmål for os katolikker i Norden er, hvordan vi kan leve som en meget lille mindretalskirke i et sekulært samfund, der for nogle landes vedkommende desuden er kendetegnet ved meget store geografiske afstande.

Hvor stærk er samhørigheden og enhedsbevidstheden blandt Kirkens medlemmer?

Vi katolikker oplever fællesskab, når vi har mulighed for at samles til en stor gudstjeneste, fx i forbindelse med ’oliemessen’ i den stille uge, hvor alle katolikker i hele bispedømmet er inviteret til at deltage og hvor de forskellige nationaliteter mødes. For den første generation af indvandrere falder dette ikke let, da deres tilhørsforhold til deres sproggruppe fortsat er stærk. Når de ankommer til et fremmed land er det helt

naturligt, at de opsøger Kirken som de jo kender fra deres hjemland og føler sig trygge i. Det ændrer sig med 2. og 3. generation, hvor de unge i højere grad begynder at føle sig som fx danskere, hvilket gør det lettere at integrere dem i den ’normale’ menighed. *Et af bispekonferencens medlemmer har rang af kardinal. Hvad har det betydet for Kirken i Norden?*

I Sverige blev hans udnævnelse modtaget rigtig godt. Kardinal Arborelius blev umiddelbart herefter kåret til ’Årets svensker’ af nyhedsmagasinet Fokus. I bispekonferencen har vi også lagt mærke til, at Kirken i Norden har fået større international kirkelig bevågenhed.

Anders Arborelius er født i Sverige og to tredjedele af de nordiske biskopper er i dag hjemmefødninge. Flere af dem er konvertitter, fx biskopperne af Oslo, Stockholm og Trondheim og biskop emeritus af Helsinki, som alle har en evangelisk-luthersk baggrund.

Hvilken rolle spiller konvertitterne for Kirken hér?

Efter reformationen var Den katolske Kirke forbudt i alle de nordiske lande og var det indtil religionsfriheden blev indført i det 18. århundrede: i Danmark skete det med Grundloven i 1849. Dengang konverterede ca. 900 hvert eneste år alene i Danmark, hvilket betød, at Kirken blev genopbygget af konvertitter og at de derfor fik stor indflydelse på dens udvikling i Skandinavien. Jeg leder selv et konvertitkursus i København, hvor ca. 30 personer begynder på dette kursus hvert år. Det er min erfaring, at mange konvertitter de første år efter deres konversion lider af ’konvertitis’, hvor de bestræber sig på at være katolik 200%. Nogle ender med at blive i den lidt mere ’fundamentalistiske fase’, men de fleste ender med at blive ’normale katolikker’. Det, at flere af vores biskopper selv er konvertitter, har den fordel, at de kender Den lutherske Kirke indefra. Det gør alt andet lige de økumeniske relationer lettere. Indvandringen af fremmedsprogede katolikker er dog langt den største faktor, som påvirker de nordiske kirker og den primære grund til, at Kirken vokser i de nordiske lande.

Hvordan opfattes Den katolske Kirke i offentligheden?

Med den stærke sekularisering i vore lande følger en udbredt skepsis mod enhver form for religiøsitet, og det rammer også vore kirker, fordi religion anses som udelukkende et privat anliggende. Denne udvikling er blandt andet drevet frem af en stærk modvilje mod muslimer og muslimsk tro.

I Danmark er religiøse forkyndere uden for Folkekirken, dvs. præster, imamer og rabbidere, blevet pålagt at deltage i et obligatorisk kursus i dansk demokratiforståelse – det gælder ironisk nok også fx katolske præster som er født og opvokset i Danmark! Et måske mere alvorligt problem er, at Folketinget har besluttet, at trossamfund udenfor Folkekirken ikke længere må modtage anonyme donationer på over 20.000 kroner – noget Den katolske Kirke tidligere har nydt godt af. Det har betydet, at vi sidste år oplevede et fald på ca. 5 millioner kroner i modtagne donationer.

Artiklen er oprindeligt publiceret i *Herder Korrespondenz* nr. 4/2020 og bringes her med udgiverens tilladelse.

Søster Anna Mirijam Kaschner CPS er så vidt vides den eneste kvindelige generalsekretær for en katolsk bispekonference i verden. Vi er alle ’dus’ og i øjenhøjde, siger hun om biskopperne i Den nordiske Bispekonference. Foto: Niels Messerschmidt.

Birgitta, Margrethe og Tekla

Tre stærke kvinder i det katolske Maribo.

KIRKEHISTORIE Det birgittinske nærvær i Maribo er historien om tre stærke kvinder. I 1416 startede et nyt klosterbyggeri i landsbyen Skimming. Byggeriet tog navn efter jomfru Maria og kom til at hedde *Habitaculum Mariae* – Marias bolig eller Maribo på dansk. Klosteret blev bygget på jord fra godset Grimstrup, som dronningen gav til birgittinerne. Da Maribo Stift blev oprettet i 1803, blev den gamle klosterkirke domkirke.

Det er “den anden Birgitta”, Elisabeth Hesselblad, vi kan takke for, at der er birgittinske klostre i Norden i dag. I 1923 var hendes gren af Birgittas orden kommet tilbage til Sverige, og i 1931 blev Birgittas hus på Piazza Farnese moderhus for den nye svenske gren af Birgittas gamle orden.

Næsten 600 år efter klostrets oprettelse fik biskop Holger Jepsen et usædvanligt brev fra birgittinernes leder, moder Tekla Famiglietti. Fidel Castro havde givet ordenen to huse på Cuba. Kunne biskoppen hjælpe dem til et hus i Maribo? Spørg kommunen, sagde Holger Jepsen. Og det viste sig at være et godt råd. Moder Tekla fandt vejen forbi borgmesterkontoret, hvor daværende borgmester Liljan Kjæks (SF) tog vel imod hende. Selv om andre havde budt

højere, fik søstrene lov til at købe et nedlagt børnehjem med tilhørende grund på 8.000 kvadratmeter på Refshalevej i et stille vilakvarter.

I 2003 flyttede de første seks søstre ind i børnehjemmet, der nu blev restaureret og indrettet til gæstehjem og klosterbygning. Det lykkedes søstrene at finde syv millioner til at restaurere og ombygge klosteret – men nu var gode råd dyre. Hvor skulle resten af pengene til deres store projekt komme fra? Så skete der lidt af et mirakel. Der kom en stor donation på 35 millioner kroner fra en anonym, svensk giver, som var katolsk præst. I 2006 blev arkitekt Finn Zeuthens nye klosterbygning med tilhørende kirke indrettet i en stil, der efter ordensreglens anvisninger er “enkel, ydmyg og stærk”.

Søstrene flyttede til Maribo efter at have boet 8 år i Næstved, hvor de levede under samme tag som Sankt Elisabeth Søstrene. Huset skulle være et “center for broderlig gæstfrihed, åndeligt, kulturelt og økumenisk samvær i et religiøst og familiært klima”, og her levede søstrene en dagligdag med retrætevirksomhed og gæster, før de endelig kunne komme tilbage til Maribo. Ringen var sluttet. LR

Moder Tekla sammen med biskop Czeslaw, da søstrene den 7. oktober 1995 blev budt velkommen i Næstved. Arkivfoto.

I det stille får hun tingene til at gro

Portræt af søster Aloisia.

ORDENSLIV Fejringen af Birgittasøstrenes første 25 år i Danmark blev ekstra festlig af, at sr. Aloisia Uttenthal samme dag fejrede sit 50 års ordensjubilæum. “For hun er så ung og så yndig ser hun ud”, sagde menighedsrådsformand Joan Mikolajek Nielsen, der holdt en fin tale og i dagens anledning overrakte 50 røde roser.

Sr. Aloisia bruger normalt ikke store ord og er meget ydmyg omkring det hun gør; men gennem årene har hun med sin stille, tilbagetrukne facon betydet meget for Sankt Birgitta Klosters mange venner og gæster. Talrige er de gange, hvor hun har vist skolebørn og lokale foreninger rundt i klosteret eller fortalt om den hellige Birgitta til økumeniske arrangementer. På jubilæumsdagen forærede menigheden søstrene et Ingrid Marie-æbletræ, der blev behørigt velsignet af biskoppen og plantet i søstrenes have.

Søstrene overtog i 2003 en grund med mange vildtvoksende gamle æbletræer, der

ikke havde været passet ordentligt i mange år, men bar meget frugt. En del af træerne står der endnu, men bliver nu omhyggeligt styntet og passet. I haven står også et lille egetræ, der allerede har en stor, bred krone. Det er en aflægger, som sr. Aloisia tog fra et meget gammelt træ, man måtte fælde, da søstrene overtog det gamle børnehjem i 2003.

“Det siger noget om sr. Aloisias evne til at få noget til at gro. Hun vander og pusler, og sørger for liv. Jeg fornemmer, at for sr. Aloisia er træerne symbol på Guds skabelse og livskraft – ligesom i lignelsen om vintræet – og derfor skal de plejes og passes, ligesom alle blomsterne, der altid er rundt omkring i klosteret og som bliver omhyggeligt vandet og puslet om”, siger pilgrimspræst i Stege, Elizabeth Knox-Seith, en af Sankt Birgitta Søstrenes gamle venner.

I 1968 – midt under ungdomsoprøret

Dobbelt glæde i Maribo

To jubilæer fejret på samme dag.

ORDENSJUBILÆUM De strenge corona-bestemmelser lagde ingen dæmper på glæden i Maribo, da søstrene den 10. oktober fejrede dobbeltjubilæum for deres første 25 år i Danmark og for sr. Aloisias 50 års ordensjubilæum.

Veni sponsa Christi, accipe coronam – quam tibi Dominus praeparavit in aeternum. Kom du Kristi brud – tag imod den krone, som Herren har beredt dig til evig tid, sang birgittasøstrene, mens de med kerter i hænderne gik ind i klosterkirken, hvor søstre fra andre ordenssamfund sammen med menigheden og gæster fra folkekirken ventede spændt.

I sin prædiken gjorde biskop Czeslaw opmærksom på, at dagens tre læsninger alle var fokuserede på kaldssituationer. Sr. Aloisia tog selv første læsning fra Samuels Bog 3,1-10 – en klassisk kaldshistorie, hvor Samuel erfarer, at Gud vil ham noget og kalder ham til sin tjeneste. Anden læsning fra Romerbrevet 12,1-13 kan læses som en anvisning på, hvordan et kloster skal være – et sted, hvor der er samdrægtighed, enhed og solidaritet, hvor alle talenter kommer til orde og bruges. Tredje læsning fra Matthæus 11,25-30 kan læses som en beskrivelse af det ideelle kloster, som er et refugium for mennesker med behov for et sted til hvile og optankning.

Klosterlivet bliver aldrig irrelevant. Det er vigtigt at vidne om Kristus på en radikal måde, sagde biskop Czeslaw. Han understregede, at vi ikke skal lægge låg på vores forskelligheder som kristne konfessioner; men som økumenisk pioner havde Elisabeth Hesselblad en drøm om et forstærket økumenisk samarbejde.

Holger Jepsen, tidligere domprovst og biskop i Maribo, var med til jubilæumsfesten. Som økumenisk praktiker uden forkærlighed for store ord blev han en trofast ven for søstrene. I søstrenes klosterkirke sætter en indmuret teglsten et vedvarende, økumenisk tegn. Stenen stammer fra birgittinernes gamle klosterkirke, og han nedlagde den som grundsten sammen med biskop Czeslaw den dag, byggeriet begyndte. LR

Der var lækker kage til alle efter en overdådig frokostbuffet. Foto: Lisbeth Rütz.

Fra jubilæumsmessen i Sankt Birgitta Kirke. Foto: Lisbeth Rütz.

I dagens anledning var der gæster fra Folkekirken. Her sognepræst Per Møller, Maribo Domkirke, sammen med Elisabethsøster Dorothea og sr. Aloisia.

– tog sr. Aloisia et usædvanligt valg. Hun indtrådte i Birgittasøstrenes noviciat i Lugano. “Jeg erfarede, at jeg er elsket af Gud personligt, og det måtte jeg svare på ved at gå i kloster. Jeg følte mig draget af korbønnen, og det var som om nogen blev ved med at trække i mig og sige kom, kom; men i lang tid forstod jeg det ikke. Det kan da ikke være rigtigt, tænkte jeg, her i Norden går vi da ikke i kloster. Men den dør, der stod på klem, åbnede sig for mig under bøn og stilhed”, sagde sr. Aloisia i 2007 i et interview til Katolsk Orientering. Her lagde hun ikke skjul på, at et klosterliv kan være

En glad sr. Aloisia med 50 røde roser. Foto: Lisbeth Rütz.

udfordrende.” Man kommer med hver sin baggrund, og alt er ikke idyl; men i klosteret er vi som en pose rustne medaljer, der sliber hinanden til”. LR

Den magtfulde munk der oplyste Napolis gader

Indtil midten af 1700 tallet var Napoli – Italiens tredjestørste by – fuldstændig mørklagt efter solnedgang på nær få olielamper hist og her. Men forbrydere ude på rov slukkede lamperne, så de havde frit spil til at røve og stjæle i mørket – indtil en simpel ide fik kriminaliteten til at dale drastisk.

Tekst: Martin Bjørck

FOTOREPORTAGE I ly af nattens skygger lå de på lur og ventede på, at et intetanende offer skulle komme forbi hen ad brostenene i de bælgravende mørke gader i Det spanske Kvarter. Når vedkommende nærmede sig, fuldførte de deres skumle plan, som krævede tre mands indsats: rekvisitten var et tov. To mand holdt tovet i hver sin ende. I det øjeblik offeret kom gående løftede de tovet, så offeret fik spændt ben og væltede. En tredje mand stod på spring og havde til opgave at røve offerets lommer for værdigenstande.

For at gøre gaderne sikre og komme kriminaliteten til livs fik munken Fader Rocco den ide at fastgøre religiøse billeder til husvæggene rundt om i byen. Det opfordrede således troende til at tænde et lys om aftenen og sætte det foran de religiøse billeder.

Idéen udviklede sig til små lysbokse med stearinlys og olielamper omgivet af religiøse symboler, som krucifiks, rosenkrans og billeder af helgenerne, der blev sat op på mure i kvarterets stræder og gader.

Fader Roccas idé virkede, for forbrydere turde ikke røre ved de – nu hellige – lys af frygt for at blive straffet af Gud, og dermed forblev gaderne lyst op.

I dag kan man i Napoli – men især i byens spanske kvarter, som ligger lige midt i centrum – nyde synet af de dekorative lysbokse, der pryder gadebilledet. Der er hundredevis af slagsen alene i det centrale Napoli.

Hvem var munken Fader Rocco?

Gregorio Maria Rocco blev født i Napoli i 1700. Det fortælles, at han var mere populær end ærkebiskoppen og mere magtfuld end borgmesteren.

Han havde dedikeret sit liv til at hjælpe folk i nød, og byggede blandt andet et hostel til byens fattige.

Normalt vandrede han omkring Napolis mest berygtede steder – som Det spanske Kvarter – og forsøgte at tale syndere til rette. Det siges, at han altid havde en sortmalet træpind i sin hånd, som han lejlighedsvis svingede truende med for at vinde respekt. Han døde i 1782 til stor sorg for napolitanerne.

Sansbombardement

Det spanske Kvarter er et malerisk sansbombardement af lyd, duft, stank og visuelle indtryk. Det er Maradona, Jesus og pizza. Larmende scootere, ujævne brosten, kæmpecitroner i frugthandlens kasser, vasketøj fra altaner, højlydte skænderier og vild latter, lyden af opera og tv-transmitterede fodboldkampe – i et

forvirret og usammenligneligt sammekog for fulde drøn. Hullede husmure og løsthængende elektricitetskabler. Det er børn i bare fødder og enker i sorte kjoler, midaldrende mænd i bare topmaver med store guldkæder, højhælede duller på bagsædet af drønende knallerter og kæmpeskrædder af skrald, som aldrig bliver hentet.

Det spanske Kvarter

Daterer tilbage til 1532. Det var her de spanske soldater, der skulle overvinde Kongeriget Napoli, boede. Kvarteret er inddelt i seks parallelle gader, der bevæger sig op ad bakke fra Napolis svar på strøget, Via Toledo. Hovedgaderne bliver mødt af adskillige andre små gader, der krydser diagonalt.

Set fra oven ligner Det spanske Kvarter et skakbræt. Det er Europas tættest befolkede boligområde. 1 kvadratkilometer til 30.000 indbyggere.

Kvarteret er ekstremt socialt udsat. Arbejdsløsheden er på over 50 procent – for unge mellem 18 og 30 år ligger tallet på op mod 80 procent, ifølge Napoli kommunes socialborgmester. Kun cirka halvdelen af de unge i kvarteret fortsætter uddan-

nelse efter folkeskolen. Især unge kvinder får ikke en uddannelse. De bliver i stedet mødre i en ung alder. Det er ikke usædvanligt, at de får børn når de er 14-15 år, siger lederen af et socialprojekt i kvarteret. Kvarteret er fortrinsvis beboet af etniske italienere, men der er en betydelig gruppe af migranter fra fx Sri Lanka og Bangladesh. Der foregår organiseret kriminalitet, som stofhandel og fremstilling af tekstiler på det sorte marked. 16 italienske klaner styrer den kriminelle underverden. Indtil 1995 var der ikke elektriske gadelys i gaderne. Den eneste belysning, der fandtes var stearinlys eller olielamper, der, hvor Fader Rocco havde fået lysboksene opført mere end 300 år tidligere. Mange af boksene er i årenes løb blevet sat i stand eller udskiftet.

Her er bispedømmets hukommelse

Katolsk historisk Arkiv dokumenterer dansk, katolsk historie siden 1849.

Tekst: Lisbeth Rütz

HISTORIE Reolerne når fra gulv til loft i Katolsk Historisk Arkiv. De er proppede med store brune arkivkasser, charteks, fotoalbums og kuverter med talkoder på. Her står arkivalier fra alle Danmarks katolske sogne side om side med arkivalier fra ordenssamfund, skoler og børnehaver, hospitaler og hvilehjem, kommissioner, foreninger og meget mere. Nogle små trækufferter rummer arkivet efter biskop Johannes von Euch (apostolisk præfekt 1884-1892, biskop 1892-1922) med masser af breve og andre dokumenter, sirligt håndskrevne på fransk, tysk, latin og dansk. På hylderne står også cirka 45 private arkiver, som kendte danske katolikker har testamenteret til bispedømmet. Katolsk Historisk Arkiv er bispedømmets hukommelse og propfyldt med informationer om alle former for katolsk liv i Danmark efter trosfrihedens indførelse i 1849. Mange af dokumenterne er ret prosaiske. De handler om byggeregnskaber og referater fra menighedsrådsmøder, mens andre fortæller om heftige debatter om fortolkningen af Det andet Vatikankoncil og dets konsekvenser for livet ude i sognene. Lad os prøve med nogle få eksempler.

Kirkestatistikker og indespærrede nonner

Et skema udfyldt med sognepræstens sirlige skråskrift er en kirkestatistik fra Holbæk Sogn 1939-1940. Her holder pater J. Wijnen mandtal over de levende og de døde i et omfattende skema, der registrerer, hvor mange børn der er døbt i det forløbne år, om de er født i eller uden for ægteskabet og om de er født i et katolsk eller et blandet ægteskab. Sognepræsten har også optalt, hvor mange, der har været til kommunion i påsken og i kolonnen *conversiones* og *pervertiones* – registreres antallet af konvertitter og frafaldne.

”Bør staten skride ind?”, lyder den dramatiske overskrift på et gulnet avisudklip om klostret for Den evige tilbedelses Orden på Jagtvejen (nu Niels Steensens Gymnasium). Udklippet er et interview med biskop Johannes von Euch i Politiken 1914. Her forsvarer biskop von Euch søstre og deres måde at leve på mod professor Frederik Weis, der havde ført en regulær smædekampagne mod søstre i Politiken. Han sammenlignede klostret med et fængsel, hvor søstre levede indespærrede under umenneskelige forhold.

I et andet gulnet udklip smiler en kvinde helt pakket ind i slør og med et stort kors på brystet til mig. En nekrolog fra Kristeligt Dagblad fortæller historien om Elise Saxtorff (død 2008), der blev katolik, da hun på grund af sygdom i familien kom i kontakt med Maria Søstrenes klinik i Svendborg. Hun arbejdede i mange år på Sankt Maria Hospital i Roskilde og var den sidste søster i Danmark fra Visdommens Døtre – en gren af den montfortanske ordensfamilie.

I en arkivkasse med dokumenter fra kommissionen for sakrale bygninger støder jeg på en længere skrivelse af pater Adolf Meister S.J. fra 60’erne. Han skriver om, hvad det er for nogle tanker, der har inspireret til at indrette kirkerummet i Vor Frue Kirke i

Aarhus på en ny måde, som er inspireret af koncilets liturgireformer.

Katolsk liv på billeder

Hundredvis af billeder i arkivet dokumenterer katolsk liv i Danmark siden 1849. Tidligere biblioteksleder Kate Toft Madsen scanner løbende bibliotekets gamle billeder frem, så alle kan søge dem på *Arkiv.dk*. En samling billeder viser glimt fra livet i den nu nedlagte Sct. Clemens menighed i Grenaa. Menigheden er på udflugt, stiller julekrybben op eller sidder ved et veldækket bord sammen med biskop Martensen. På et billede hygger nogle nonner på Sostrup Kloster sig med eftermiddagskaffen og på et andet ser en række piger fra Rygaards franske Skole betuttede ind i kameraet med to søstre i tidens ordensdragt bag sig.

Vil man vide noget om katolsk liv i Danmark efter 1849, kommer man ikke udenom Katolsk Historisk Arkiv. Her findes også en komplet samling danske katolske tidsskrifter og dansk katolsk litteratur, en håndbogssamling og mulighed for at fotokopiere billeder og dokumenter. Noget af stoffet er der restriktioner på. For privatarkiverne gælder som hovedregel, at de i flg. den danske arkivlov først er tilgængelige 70 år efter testators død. Ikke alle perioder er lige velbelyste. For eksempel er det meget sparsomt, hvad arkivet har af materiale fra besættelsestiden.

Arkivet som vi ser det i dag er resultatet af en enkelt mands mangeårige, passionerede indsats. Jørgen Nybo Rasmussen passede

Tredje klasse på Rygaards franske Skole 1928-29. Foto fra Katolsk historisk Arkiv.

fra 1979 til 2011 bispedømmets arkiv – først ved siden af sit arbejde på Rigsarkivet senere som pensionist. Han har også lavet arkivnøglen, der sætter arkivalierne i system, så man kan finde rundt i arkivalierne efter et sindrigt lsystem.

Hvem bruger arkivet?

Arkivet skal i følge ”Katolsk historisk håndbog for Danmark” (1983) ”både tjene aktuelle dokumentationsbehov og den historiske forskning”. Brugere af arkivet er derfor en broget skare. Der kommer en del henvendelser til arkivet fra gamle elever på katolske skoler, der henvender sig for at lede efter klassebilleder eller slægtsforskere, der for eksempel vil høre, hvor deres bedsteforældre blev gift. Der er dog ringe mulighed for at finde skolebilleder på arkivet. Dem finder man i stedet i de katolske skolers arkiver. Der er heller ikke meget

at hente for slægtshistorikerne i arkivet. I stedet kan de finde mange værdifulde oplysninger i kirkebøgerne, der afleveres til landsarkiverne, når de er udskrevne. Også de lokalhistoriske arkiver har tit en hel del materialer om katolske institutioner.

En del journalister og historikere har brugt arkivet, når de arbejdede med større projekter.

Anders Bjørnvads bog ”På vej mod hjemstavnsret” (1992) var et stykke pionerarbejde. Den undersøgte Den katolske Kirkes forhold her i Danmark under Den anden Verdenskrig og kikkede blandt andet nærmere på kirkens økonomiske forhold, dens mulighed for udenlandsk støtte, dens stillingtagen til den politiske udvikling i Danmark og håndteringen af katolikkers engagement i modstandsbevægelsen.

En af arkivets flittigste brugere er professor i historie ved *Fortsættes side 9* ▶

Søstre på Sostrup hygger sig med en kaffetår i begyndelsen af 80’erne. Yderst til højre ses Moder Sophia, ved siden af hende for bordenden er sr. Magdalena, derefter sr. Josefa og yderst til venstre muligvis sr. Elisabeth. Foto fra Katolsk historisk Arkiv.

Den ekstraordinære messe og liturgiens ånd

Jeg havde den store glæde at læse til præst i Paris før koncilet, hvor vi virkelig fik en super undervisning i liturgi, både teologisk og praktisk. Jeg havde derfor både en teologisk baggrund og en praktisk erfaring med liturgien, som gjorde, at jeg forholdt mig meget kritisk til det, jeg så i Rom. Der var virkelig et behov for at reformere liturgien.

Tekst: Pastor Lars Messerschmidt

LITURGI Diskussionen om den ekstraordinære messe contra den ordinære messe efter 2. Vatikankoncil synes at brede sig både i Katolsk Orientering og i mange kredse. Er der en reel fare for kirkesplittelse? Ja, vi kan blot tænke på ærkebiskop Lefebvre, som i årene efter koncilet fuldstændigt for nægtede dette koncil, som han selv var med i, også den liturgiske reform.

Mange af indlæggene til fordel for den ekstraordinære messe er noget ensidige og ofte ikke korrekte, fordi de beror på uvidenhed om messens teologi og historie. De første par hundrede år var der ingen fastlagt ritus, kun en vis grundstruktur: læsninger og eukaristi. Måske skal vi hen til 400-tallet, før der udvikler sig forskellige ritualer i øst og vest. I det første årtusind var der efterhånden en mangfoldighed af riter, også i den vestlige kirke. I det 16. århundrede besluttede Tridentinerkoncilet derfor at lave én romersk grundmodel, der svarer til den ekstraordinære messe.

Jeg er selv vokset op med den traditionelle messe, så jeg kender den indefra. De første 5-10 år som præst var der kun denne messe. Men jeg husker min positive reaktion, da jeg hørte, at koncilet grundigt ville reformere liturgien. Jeg studerede på det tidspunkt i Rom. Mine erfaringer fra mine drengeår og de første år som præst var blevet et større og større problem. Messen var blevet ritualisme og formalisme. Jeg havde den store glæde at læse til præst i Paris før koncilet, hvor vi virkelig fik en super undervisning i liturgi, både teologisk og praktisk. Jeg havde derfor både en teologisk baggrund og en praktisk erfaring med liturgien, som gjorde, at jeg forholdt mig meget kritisk til det, jeg så i Rom. Der var virkelig et behov for at reformere liturgien.

Kristi aktive nærvær

Men lad os gå til sagen. Udgangspunktet er koncilets dokument om Den hellige Liturgi, som findes på dansk. Min fornemmelse er, at ikke ret mange hverken tilhængere eller modstandere af den ekstraordinære messe har læst dokumentet.

De godt 2.000 biskopper indleder med at sætte sig som mål, at de ønsker at øge de kristnes trosliv ved at tilpasse liturgien til vor tids situation. Mon ikke biskopperne også stillede spørgsmålet om ikke liturgien kunne have været medårsag til den protestantiske reformation? Til slut siger biskopperne i indledningen, at en reform naturligvis skal respektere den sunde tradition.

Det første teologiske princip er Kristi aktive nærvær i Kirken, især i liturgien. Ved præsten frembærer han sit ofrede legeme og blod. Men teksten stopper ikke her. Han er også nærværende og taler, når den hellige Skrift oplæses under messen. Og endelig er han nærværende, når Kirken beder og synger. Kirken skal her forstås som det, vi kalder den forsamlede menighed. Der henvises til Jesu ord i Matthæus 18,20: "Hvor to eller tre er forsamlet i mit navn, dér er jeg midt iblandt dem".

Her er det teologiske grundlag for hele liturgien og ikke mindst messen. Lad os se lidt nærmere på disse principper. Langt de fleste katolikker også i dag fokuserer på selve den eukaristiske bøn som stedet for Kristi nærvær. At den er højdepunktet, er Kirkens lære. Men, siger koncilet, Eukaristien har ikke monopol på Kristi nærvær i messen. Der er to andre områder i messen, hvor han er nærværende: I Ordets liturgi og i selve de troendes forsamling. Hvis ikke man har forstået det, har man ikke forstået liturgi

teologi. Denne måde at forklare tingene på er ny, men er oldkirkens teologi.

Her kommer den aktuelle diskussion om den ekstraordinære messe ind. Lad os begynde bagfra: Kristus er virkelig til stede, når blot to eller tre er samlet om ham. Det har vi katolikker (måske også mange andre kristne) enten glemt eller aldrig forstået. Jesu ord i Matthæusevangeliet kap. 28,20: "Se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende", er grundlaget for sand kristendom. Han er ikke (kun) i Himlen, men også på jorden som den opstandne.

Hvordan relateres det til messen? Er Kristus tilstede, så snart folk kommer ind i kirken inden messen? Nej! Jesu ord om, at han er tilstede, hvor to eller tre er samlet i hans navn, skal forstås ganske konkret. Det græske udtryk siger, at disse personer helt konkret skal være samlet "til hans navne", dvs. omkring hans person (Kirke på græsk og hebraisk betyder forsamling). Det kan også ske, når kristne siger: skal vi ikke samles om Jesus og bede. Hvordan sker det i messen? Der skal en liturgisk handling til: Biskoppens eller præstens formelle hilsen konstituerer de forsamlede mennesker som Kristi Kirke her og nu. Nu er de Kirken på stedet og ikke før. Det sker naturligvis også i den ekstraordinære messe, men selve liturgien lægger ikke op til det. Celebranten hilser ikke formelt menigheden. Dvs. celebrant og de forsamlede troende konstitueres ikke som Kirke her og nu ved en liturgisk akt. Jeg tror, at det måske er en af de vigtigste mangler i denne liturgi og medfører, at de troende ikke opfatter sig som Kristi Kirke i denne situation, men som fromme katolikker, der overværer en eukaristi og fokuserer primært på forvandlingen. Hvis det er realiteten (?), så er det en alvorlig sag. Man kan i så fald ikke med rette bruge udtrykket "de troendes forsamling" (ekklesia). Fokus er på præsten og altertjenerne og ikke på Kristus nærværende i de troendes forsamling.

"Ordet blev kød"

Det lå koncilet meget på sinde at fastslå, at de troendes forsamling virkelig gør Jesus nærværende. Det skal komme til udtryk i liturgien. Når det er sagt, så kan man tvivle på, om også katolikker, der går til den efterkonciliære messe, har forstået dette aspekt, som er hele udgangspunktet for at fejre messen i den rigtige ånd. Det er nemlig ikke normalt, at der undervises om det. Iflg. koncilet *kommer man sammen til messe for at være Kristi Kirke*. Hvis alle kirkegængere tænkte sådan, når de træder ind ad kirkedøren, ville det skabe en helt anden atmosfære, og det ville kunne høres på messesvarene og sangen. Men er det virkeligheden både i den ekstraordinære messe og i den ordinære messe?

Koncilets lære på dette punkt sammenfattes med henvisning til 1. Petersbrev 2,9: "I er en udvalgt slægt, et kongeligt præstedømme, et helligt folk, et ejendomsfolk". Hvem er "I". Det er de døbte (og jeg tilføjer: de firmede). Her taler apostlen Peter ikke om hierarkiet, men om de troende. Således bliver hele den universelle Kirke nærværende i hver eneste messe. Det er en trossandhed!

Men siger koncilet: Jesus, Kirkens hoved og brudgom, er også nærværende i Ordets tjeneste, altså den første del af messen. Alle læsningerne med undtagelse af evangeliet slutter med ordene: "dette er Guds ord". I Johannesprologen står der: "Ordet blev kød". Guds evige ord blev et menneske og talte et menneskeligt sprog. Denne

"menneskevordelse" begyndte allerede, da Gud talte til Abraham og til sit folk Israel gennem mere end tusind år. Guds ord blev nedskrevet i det, vi kalder det Gamle Testamente. I den ekstraordinære ritus er der ikke mange gammeltestamentlige tekster. Det har koncilet rådet bod på. Man har lavet en meget gennemtænkt cyklus på tre år med det formål, at menigheden bliver bekendt med og fortrolig med alle vigtige tekster i hele Bibelen. Guds ord ned gennem tiderne skal fortsat lyde i gudstjenesten. I den ekstraordinære messe er sproget latin, og teksterne derfor uforståelige for menigmand (og mange præster?). Der er slet ikke tale om forkyndelse: Gud taler ikke til sin menighed. At Kristus er tilstede i de bibelske tekster og ønsker at tale til os og til den enkelte er en meget vigtig fornyelse af messens liturgi. Og det angiver også en ny rolle for prædikenen, som skal holdes, når menigheden er rimelig stor, og altid på søn- og helligdage. Prædikenen skal være en udlægning af Guds ord.

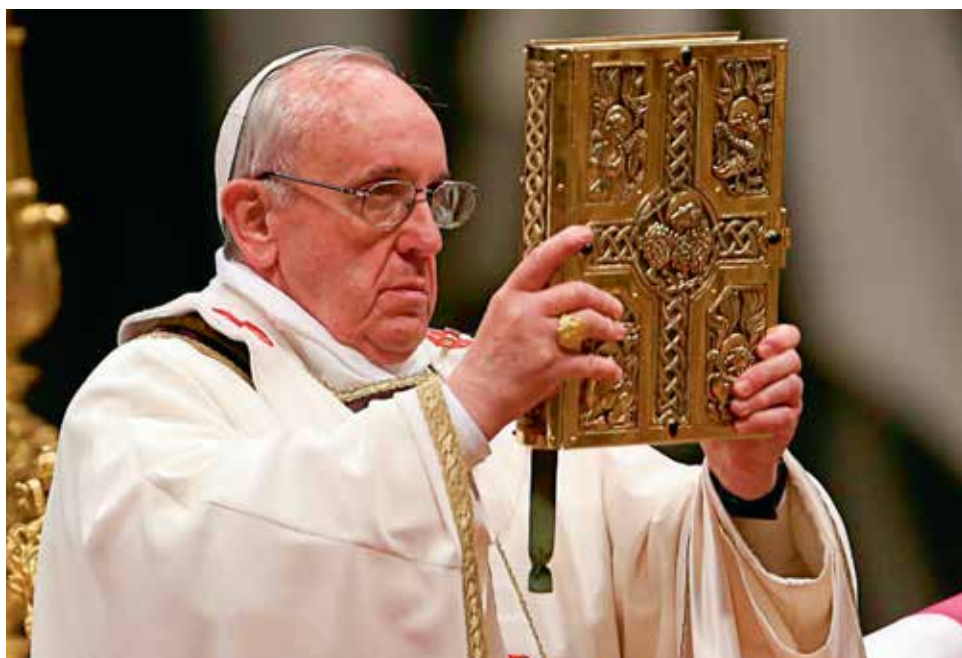
Jeg tror, at det måske er en af de vigtigste mangler i denne liturgi og medfører, at de troende ikke opfatter sig som Kristi Kirke i denne situation, men som fromme katolikker, der overværer en eukaristi og fokuserer primært på forvandlingen. Hvis det er realiteten (?), så er det en alvorlig sag.

Det er koncilets klare forståelse, at Jesus er nærværende også på den måde og ønsker at tale til os. Koncilet går et skridt videre og siger, at Ordets gudstjeneste er en forudsætning for, at vi senere i messen på en frugtbar måde kan modtage Jesus i Alterets Sakramente. Hvorfor? Ordet styrker og udvikler vores tro, så vi på en værdigere og sandere måde kan modtage Jesus i Sakramentet. Sakramentet *alene* hverken skaber eller uddyber vores tro! Det er en helt ny tankegang for de fleste katolikker. På det punkt har Kirken nærmet sig protestantismen og imødekommet reformatorenes anliggende: Forkyndelsens plads i messen.

Ordets liturgi og den eukaristiske bøn

En anden liturgireform består i, at det er en fra menigheden, der skal læse teksterne op, bortset fra evangeliet. I den højtidelige form for den ekstraordinære messe er det subdiakonens rolle. Subdiakonens embede blev afskaffet af koncilet for at understrege, at den klassiske subdiakonvielse ikke havde sakramental karakter på linje med diakonens (var en 'højere' vielse). Subdiakonen hørte ikke med til det af Kristus indstiftede embede. Også her måtte koncilet korrigere den liturgiske tradition. Oplæsningen af skrifterne i messen skulle tilbage til de troende, det var en del af deres præsteembede. Ordet 'lektortjeneste' angiver netop en af lægmandstjenesterne i liturgien.

Kirken mangler imidlertid stadig at udvikle en oplæsningsgenre, dvs. en *Fortsættes side 9* ►

Ordets gudstjeneste er en forudsætning for, at vi senere i messen på en frugtbar måde kan modtage Jesus i Alterets Sakramente. Hvorfor? Ordet styrker og udvikler vores tro, så vi på en værdigere og sandere måde kan modtage Jesus i Sakramentet. Sakramentet alene hverken skaber eller uddyber vores tro! Det er en helt ny tankegang for de fleste katolikker, mener artiklens forfatter.

► *Fortsat fra side 7.* Lunds Universitet, Yvonne Maria Werner, der har forsket i kvindeligt klosterliv i Sverige og i Norden og katolsk mission og konversion i Danmark i 1800- og første halvdel af 1900-tallet. ”Der er masser af spændende materiale i arkivet – ikke mindst i biskop von Euchs store samling, der også indeholder præfekt Grüders embedskorrespondance (Grüder var apostolisk præfekt fra 1881-1883). Det drejer sig om hundredvis af arkivkasser, der indeholder korrespondance med alle mulige – lige fra den romerske kurie til almindelige katolikker i Danmark. Det var også meget spændende at arbejde med Peter Schindlers privatarkiv, hvor man blandt andet får mere indgående information om hans ”fald” og masser af privat korrespondance – for eksempel postkort fra Marilyn Monroe og Karen Blixen!” siger Yvonne Werner.

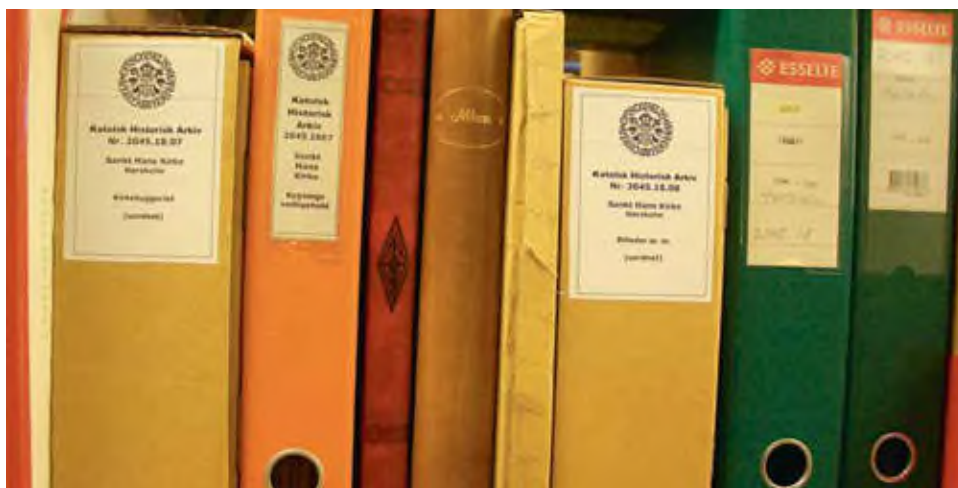
”Jeg skulle have oplysninger om baggrunden for Spreckelsens to katolske kirker og nogle af de gejstlige, han livet igennem havde kontakt til. Desuden ønskede jeg adgang til de fotos, Katolsk historisk Arkiv var i besiddelse af.

Jeg fik dygtig, professionel og uhyre venlig hjælp af Katolsk historisk Arkiv, der viste sig fra den mest imødekommende og professionelle side. Det var af uvurderlig hjælp i mit arbejde”, siger journalist Dan Tschernia, der sidste år udgav ”Spreck” – en biografi om arkitekten J.O. von Spreckelsen, der havde katolsk baggrund.

Forfatteren og historikeren Thomas Harder brugte arkivet, da han skrev sin bog om Paolo il Danese – den danske præst der blev partisan i Italien under 2. verdenskrig. I arkivet fandt han blandt andet Lauritsens biografiske data i *liber ordinationum* – en

fortegnelse med biografiske data for præsteviede i bispedømmet København. Her fandt han også fra 1933 hans *testificatio* – en udtalelse om Lauritsen i forbindelse med hans optagelse i klostret i Clervaux.

Da historikeren Sebastian Olden-Jørgensen arbejdede med et jubilæumsskrift om Sankt Andreas Kirke og Kollegium i Ordrup, blev han opmærksom på, at Halfdan Kejsers og Ludvig Günther SJ havde samarbejdet om en revideret salmebog. På Sankt Andreas Bibliotek og i Katolsk historisk Arkiv fandt han i samlingerne Kejsers og Günthers udkast til en ny salmebog, som blev overrakt til biskop von Euch på hans 80-årsdag. Da der senere kom en ny udgave af salmebogen, blev deres private initiativ brugt som grundlag. Han blev sporet ind på at beskæftige sig med salmehistorie, da han på Sankt Andreas Bibliotek fandt en nekrolog over Kejsers og nyhedsstof om kollegiet i Katholsk Ugeblad. På biblioteket fandt han

Et kikk ind på hylderne. Her arkivalier fra den nedlagte Sankt Hans Kirke i Hørsholm. Kirken blev nedlagt den 7. oktober 2013. Foto: Lisbeth Rütz.

Kejsers og Günthers omfattende forarbejder, men også materialer fra flere følgende kommissioner under Brems og Martensen.

”Materialet i sig selv er spændende nok, men åbner sig først, når det ses i relation til de trykte salmebøger og den generelle liturgiske udvikling, især i Tyskland”, siger Olden-Jørgensen, der senere har fortalt om emnet til Sankt Ansgars lørdagskatekeser og på præsternes studieuge på Magleås.

Jeg har brugt arkivet gennem 20 år, fortæller Helge Clausen, tidligere formand for bestyrelsen i Sankt Andreas Bibliotek. I 1980 var han med til at lave et festskrift om Sankt Mikael Kirke i Pindstrup på Djursland.

I 2008 blev han færdig med en disputats om de katolske biblioteker i Danmark efter reformationen. I arkivet studerede han blandt andet udlånslister fra de mange sognebiblioteker for at finde ud af, hvilke emner, folk interesserede sig for at læse om.

Det siger kirkeretten om arkiver:

Can. 482§1

I ethvert bispedømme skal der udpeges en ansvarlig for arkivfunktionen.

Can. 482§2

Dokumenter og lignende der har med et bispedømmes åndelige eller timelige anliggender at gøre skal opbevares på et sikkert sted.

Can. 489§1

I alle bispedømmer skal der være et hemmeligt arkiv, hvor bl.a. personfølsomme oplysninger opbevares. Biskoppen afgør i vid udstrækning, hvad der skal opbevares i det hemmelige arkiv.

Can. 491§2

Biskoppen skal sørge for at bispedømmet har et historisk arkiv hvor dokumenter af historisk værdi opbevares.

Helge Clausen brugte også arkivet, da han skrev et katolsk biografisk leksikon med portrætter af 393 nulevende og afdøde danske katolikker.

Til arkivet er knyttet et uformelt arbejdsfællesskab af medlemmer fra den nu nedlagte katolske, historiske forening Ælnoth, hvor professionelle og amatørhistorikere har udgivet i alt omkring 20 historiske hæfter om dansk katolsk historie. Men der er stadig masser af historie(r), som venter på at blive opdaget i arkivet.

► *Fortsat fra side 8.* måde at forkynde Guds ord på. Hvis Ordets liturgi skal opfylde sin rolle som inspiration for troen, skal der arbejdes seriøst med at udvikle den rette form for højtlesning. Det har Kirken i dag desværre ikke taget alvorligt. Derfor er der sikkert mange deltagere i messen, der ikke har forstået alt det, der bliver læst op.

Til Ordets gudstjeneste hører også vekselsangen, som er blevet genindført af koncilet. Vekselsangen er ikke blot en salme, men det er også Guds ord i poetisk form. Faktisk er det såkaldte gradualevers i den ekstraordinære messe en forkortelse af en bibelsk salme, fordi omkvædet blev udfoldet musikalsk og fik første plads og kun kunne synges af et kor og ikke menigheden. Her var musikken vigtigere end Guds ord.

Men nu er vi kommet til højdepunktet: Den eukaristiske bøn. I liturgien efter koncilet er der nu fire ordinære eukaristiske bønner: Den gamle romerske canon, identisk med den, der bruges i den ekstraordinære messe. Den anden og korte eukaristiske bøn. Den afspejler den oprindelige romerske canon fra omkring år 200. Den er altså flere hundrede år ældre end den nuværende romerske canon. Så er der to nye: Den tredje eukaristiske og den fjerde eukaristiske bøn. Selvom alle de eukaristiske bønner er forskellige, er substansen og strukturen den samme: De er alle bygget op omkring nadverberetningen, og bønnerne før og efter henviser til denne beretning og udspringer af den. Dvs. at centrum i hver af nadverbønnerne er fortællingen om, hvad Jesus gjorde den sidste aften. Alt andet grupperer sig om denne fortælling. Alle nadverbønnerne er henvendt til Faderen også nadverberetningen – ikke til menigheden! Det er den forsamlede menighed

under præstens eller biskoppens forsæde, der fremføre den eukaristiske bøn. Ikke ret mange lægger mærke til, at ordet ’vi’ gentages og gentages af celebranten. Dette ord siger mere end noget andet, at han taler på hele menighedens vegne. Det er altså ikke præsten eller biskoppen, der frembærer den eukaristiske bøn, det er hele den forsamlede menighed ved præsten eller biskoppen. Det er en vigtig detalje. Det er liturgiens grundlæggende fundament, som går igen i alle de eukaristiske bønner også i den romerske canon. Denne forståelse er alt for ofte fraværende hos kirkefolket både for den ene og den anden messes vedkommende.

Det er også vigtigt i denne sammenhæng at nævne Helligånden. I den romerske canon kommer Helligånden kun indirekte frem. I de tre andre eukaristiske bønner findes der to såkaldte epikleser, dvs. bøn om Helligåndens komme: Før forvandlingen: han skal forvandle brød og vin til Jesu legeme og blod, og efter forvandlingen: han skal forvandle os troende til Kristi legeme, når vi modtager hans legeme og blod. Disse to epikleser indeholder således hele messens mysterium. Dem har vi tilfælles

Den ordinære messe er på meget vigtige punkter mere trofast overfor Kirkens urgamle liturgiske tradition og ikke mindst, hvad de troendes aktive deltagelse angår.

med de østkirkelige liturgier.

I alle de eukaristiske bønner nævnes fællesskabet med Maria og Guds helgener i himlen, med paven, biskoppen og alle troende overalt i verden. I messen er således hele Kirken i himlen og på jorden samlet på dette sted.

Tankevækkende

Hvorfor er messen så et offermåltid og ikke blot et familiemåltid? Meget kort forvalt: Det, der gjorde Jesu død på korset til et offer og ikke kun til et justitsmord, var Jesus selv. Det gjorde han ved den sidste nadver: ”Dette er kalken med mit blod [...] som udgydes for jer og for mange til syndernes forladelse”. Det forvandlede brød og vin er og vil altid forblive Jesu offergaver, når vi gentager den sidste nadver. Men den dybeste grund til, at hver eneste messe er et offer, er, at Jesus som Guds lam i al evighed vil stå for Faderens ansigt som det ofrede lam. Det skriver Johannes i Åbenbaringsbogen (5,6): ”Jeg så midt for tronen [...] at der stod et lam som slagtet”. Den græske tekst understreger, at lammets tilstand er at være slagtet. Det blev ikke blot slagtet en gang på jorden, men det er stadig slagtet. Jesus er altså i Himlen for Guds ansigt det evige offerlam. Derfor og kun derfor er han det også på jorden, når vi fejrer eukaristi. Således mødes vi alle i den himmelske helligdom sammen med det slagtede offerlam, når vi fejrer messe. I de tre nye eukaristiske bønner siger præsten vendt mod menigheden, når den skal til alters: ”Se, Guds lam, som borttager verdens synder”. Dette liturgiske element mangler helt i den romerske canon, bl.a. fordi det tilsyneladende ikke er forudsat, at

menigheden normalt går til kommunion i messen. Tankevækkende!

Skal messen læses med front mod menigheden eller mod ’øst’? Pave Benedikt understreger, at det er en misforståelse at hævde, at koncilet har bestemt, at messen skal læses mod folket. Koncilet har gjort det muligt, men ikke forordnet det. En præst kan også efter den nye ritus stadig læse selve den eukaristiske bøn vendt mod ’øst’ sammen med hele menigheden.

Pave Benedikt har officielt godkendt, at man efter eget ønske kan bruge den traditionelle messe, og som han sagde, man kan ikke forbyde en messe, der har været brugt i Kirken i så mange århundreder. Men, tilføjer jeg, det ville være pastoralt og teologisk helt forkert derfor at gå bort fra den ordinære messe. Den er på meget vigtige punkter mere trofast overfor Kirkens urgamle liturgiske tradition og ikke mindst, hvad de troendes aktive deltagelse angår.

Jeg har fejret den ordinære messe stort set overalt i bispedømmet og der er ulighed, hvad ånden angår. I klostrene mærker man mere, at det er Kirken og ikke kun præsten, der fejrer messen. Klostrene er jo også det synlige tegn på Kirken som Kristi brud. Men enhver menighed er det også i princippet, men forståelse herfor er mange steder ikke tilstede, og det påvirker messens fejring negativt. Det, der mangler, er at de forsamlede troende opfatter sig som Kristi Kirke og hans brud, der fejrer det hellige messeoffer sammen med brudgommen.

KO betragter med denne artikel debatten om den ekstraordinære liturgi som p.t. afsluttet.

Med venlig hilsen fra redaktionen.

”Fangekorets fællesskab er det største mirakel”

Fangekorets leder, Louise Adrian, har skrevet en bog om sine 25 år med koret. Det er en historie om musikalske mirakler, kampe med Kriminalforsorgens bureaukrati og fællesskabets forløsende potentiale. Gud har båret med hele vejen, siger fangekorslederen

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

KORSANG En dag i 2004 mødet Louise Adrian tilfældigt diakon Anders Chr. Enevoldsen, som hun kendte perifert igennem sin mand, fængselspræst Erik Adrian. Diakonen fortalte, at han var vågnet om natten og havde skrevet fem vers ned på et stykke papir, og han fik lyst til dele dem med Louise Adrian. Teksten talte til hende – med sin brug af ord som ’minustro’ og ’fortidsfejl’ og et vers, der handlede om roveren på korset. Versene talte direkte ind i den virkelighed, Louise Adrian kendte til som organist i Vridsløselille Statsfængsel, hvor hun på det tidspunkt havde været ansat i ti år og næsten lige så længe havde sunget med fangerne i det, der efterhånden var blevet kendt som Fangekoret. Louise Adrian oplevede, hvordan de indsatte tumlede med svære spørgsmål om skyld, svigt, ansvar og dom – og ofte var det musikken og korsangen, der kunne forløse nogle af følelserne og gøre fangerne i stand til at komme i kontakt med deres følelser – og ofte også give dem håb og glæde i en ellers barsk fængselshverdag med lange og mørke fremtidsudsigter. Anders Chr. Enevoldsens tekst inspirerede hende derfor til at sætte musik til versene og præsentere sangen for de indsatte, der deltog i koret. Koret var begejstret for sangen, og de sendte en indspillet version til diakonen, som blev overrasket og rørt over, at de indsatte havde genkendt sig selv i hans tekst.

Det blev startskuddet til Fangekorets cd-udgivelser, koncertvirksomhed og særlige kendetegn, de hjemmelavede sange. Siden er det blevet til 700 koncerter i kirker over hele landet og hele fem cd-udgivelser. Fangekoret er blevet en kæmpesucces, og koret har – med Louise Adrian som leder – modtaget et væld af priser.

For Louise Adrian, der begyndte som organist i Vridsløselille Statsfængsel i 1994 uden at kende noget til livet bag murene, har arbejdet med de indsatte og siden også med ex-indsatte i koret været en gave, som har styrket hendes tro på Gud og givet hende en

stærk erfaring af, at der kan opstå mirakler selv der, hvor mørket ser tættest ud – bag fængselsmurene og i et menneskes hjerte.

”Min proces med Fangekoret har ikke været let, for det er svært at arbejde i et system som Kriminalforsorgen, hvor der er enormt mange regler og en masse bureaukrati. Koret og mig som person passer slet ikke ind, og det har givet bøl og konflikter, når jeg kom der som en anden Pippi Langstrømpe, der gerne vil synge med fangerne og se den forandring, musikken og sangen kan skabe i dem,” siger hun.

Gud har været med hele vejen

”Men Gud har været med os hele vejen. Troen har båret mig igennem de svære perioder – både troen på Gud og troen på de mennesker, som andre ikke tror på. Min kærlighed til de indsatte er også en del af trosaspektet. Jeg har oplevet så mange ting, som ikke kunne være sket, uden at Gud havde en finger med i spillet. Jeg har virkelig set mirakler bag murene,” siger Louise Adrian.

Mens korarbejdet i fængslerne har været sat på pause på grund af corona, har hun haft tid til at samle sin oplevelser med Fangekoret i en bog, *Mit liv med fangekoret*, som udkom 22. oktober. I bogen deler hun sine oplevelser, kampe, refleksioner og anekdoter, og hun fortæller om den effekt, musikken og sangen har haft på mange af de indsatte.

”De bliver rørt af at lade musikken komme ind i dem eller ud af dem. De kommer i kontakt med deres følelser, og det kan udmønte sig i samtaler om svære emner, eller i at bulderhovederne bliver stille, og de tavse får lyst til at tale og lukke op for noget af det, der er svært. For nogle bliver musikken også en åbning til troen og et møde med Gud, og det afspejler sig også i en del af Fangekorets sangtekster,” siger Louise Adrian.

Teksterne handler om skyld og nåde, svigt og fortrydelse, og kærlighed og taknemme-

Under en gudstjeneste i Storstrøms Fængsel. Foto: Anne Bæk/Scanpix.

lighed. De er skrevet på dyrekøbte erfaringer, og det gør typisk dybt indtryk på tilhørerne, når Fangekoret synger i propfyldte kirker. Ofte fortæller nogle af kormedlemmerne brudstykker af deres historie, og en del tekster og fortællinger handler om mødet med Gud i fængslet. Men det centrale for Louise Adrian er ikke, at korarbejdet skal gøre de indsatte troende eller forvandle dem til trofaste kirkegængere.

”Tiden med koret har lært mig, at jeg skal slippe kontrollen og styringen og lade Gud komme til, så han kan gøre sine underværker. Det fællesskab, der er opstået omkring Fangekoret, er det største mirakel. Det gør mig ydmyg og taknemlig, at Gud har villet bruge mig og mit liv til at skabe det,” siger hun.

”Og hun glæder sig over, at Gud hele tiden viser nye veje. Mens korarbejdet har været sat på standby på grund af corona, har hun fx opfordret de indsatte til at øve salmevers og lavede en lille konkurrence ud af det.

”Den idé greb de og har øvet salmevers på livet løs. Ham, der vandt, har lært 16-17 salmer med i alt 63 vers udenad, og nu har en af de andre besluttet, at han vil overgå ham inden jul. Tænk, hvilken rigdom og dybde, de får adgang til på den måde. Guds ord vender aldrig tomme tilbage,” siger Fangekorets leder.

Louise Adrian: Mit liv med Fangekoret. Forlaget Indefra. 212 sider. 200 kr. Udkom 22. oktober 2020. Kan købes via www.fangekoret.dk eller www.saxo.com.

Louise Adrian

- Uddannet rytmikpædagog, PO-organist og cand.phil. i musik
- Har arbejdet som organist ved Vigerslev Kirke og dirigent for Musikkoret København
- Fra 1994-2016 ansat i Kriminalforsorgen som organist ved Vridsløselille Statsfængsel og Herstedvester Fængsel (sidstnævnte indtil 2005).
- Siden 2016 ansat i Storstrøm Fængsel.
- Gift med Erik Adrian, der er fængselspræst ved Københavns Fængsler og familierapeut. Sammen har de fem børn.

Fangekoret

Fangekoret blev grundlagt i 1994 i Vridsløselille Statsfængsel og opholdt sig ’bag murene’ de første 10 år. Herefter begyndte de indsatte at få udgange til at synge koncerter sammen med de løsladte, som fortsatte med at synge i koret. Efter at Vridsløselille Statsfængsel lukkede, har Fangekoret bestået af indsatte fra flere forskellige fængsler samt ex-indsatte.

Koret har siden 2005 givet over 700 koncerter for i alt mere end 120.000 mennesker og har udgivet fem cd’er og en række musikvideoer på YouTube.

Overskuddet fra Fangekorets koncerter er gået til donationer til bl.a. Børns Vilkår og et fængselsprojekt i Sierra Leone.

Koret har modtaget en lang række priser, bl.a. Kristeligt Dagblads ildsjælspris (2013) og Fællesskabsprisen (2018).

Fangekoret har på sine talrige tournéer sunget for hele Danmark. Her ses Louise Adrian sammen med kronprinsesse Mary. Foto: Ronja Folting.

Altergang i Storstrøms Fængsel. Foto: Emil Kastrup Andersen.

Send os dine intentioner for forbøn!

Har du eller en pårørende brug for forbøn?

FORBØN At bede er en del af vores mission i katolsk verdensmission. Vi er overbevist om, at bøn er et stærkt middel til at få forbindelse til Gud. Når vi beder, taler vi ikke kun ud i luften. Vi ser mod himlen og anerkender vores afhængighed af Gud. Når vi appellerer til ham, anerkender vi Guds godhed med dyb ærbødighed og taknemmelighed.

”For mig er bøn en ophøjelse af hjertet; det er et enkelt blik vendt mod himlen, det er et råb af anerkendelse og af kærlighed, der omfatter både prøvelse og glæde”, sagde den Skt. Thérèse af Lisieux. Uanset om du sender din bønns intention via post, online, telefonisk eller via e-mail, løfter vi dig op i bøn den i løbet af ugen. Vi forbeholder en særlig tid til dig ved at bede Gud om at velsigne dig i rigt mål.

Hvilken slags intentioner for bøn kan jeg sende?

Bøn ændrer alt. Bøn er i hjertet en troshandling, der beder Gud om at træde ind og at stole på, at han både er villig og i stand til at lytte til os. Der er ingen intentioner som er for store eller for små – du kan bede om Guds hjælp til ethvert behov.

Jesus sagde, at vi skal bringe alle vores behov foran Gud, og han forsikrede os om, at ”Beder I Faderen om noget i mit navn, skal han give jer det” (Joh 16,23). Uanset hvad dine behov måtte være giver bøn stærk lindring i en række forskellige situationer, du måtte komme i. Mange mennesker erfarer, at bøn hjælper dem i hverdagen eller med vanskeligheder, de står overfor. Del gerne dine intentioner for bøn med os. Uanset om de er for dig eller nogen du kender og elsker, slutter vi os til dig i dine bønner vedrørende:

- Økonomi eller økonomisk sikkerhed
- Sundhedsmæssige bekymringer
- Ægteskaber
- Børn

- Lykke
- Fred og enhed
- Afhængighed
- Styrke og vejledning
- Døde familiemedlemmer
- De lidende trofaste rundt om i verden
- Og meget mere du måtte have på hjertet

...Når vi løfter din bønns intentioner op, tilføjer vi vores bønner til det, du beder om. Vi beder for en særlig tjeneste fra Gud under alle omstændigheder i forhold til dig, din familie eller nogen, du kender måtte gennemgå. Dine bønners intentioner er hellige, og du kan være sikker på, at vi ærer dem.

Kan man fremsætte en bønns-intention, hvis man ikke er katolik? Ja! I den katolske verdensmission er vi forpligtet til at undervise i Den katolske Kirkes tro, bringe Kristus ud overalt, hvor vi går og yde støtte ved at hjælpe de fattige og sprede evangeliet.

Vi er her dog for alle individer uanset tro. Uanset hvor der er behov, tjener vi. Når du sender en intention for bøn, behøver du eller din elskede ikke være katolsk eller endda tro på Gud for at vi kan bede.

Ved at løfte din bønns hensigt på dine vegne, mener vi, at det gavner verden og afspejler den kærlighed, Gud har til sit folk.

Indsend dine bønnsintentioner online

Du er ikke alene! Alle har brug for bøn. Vi vil meget gerne bede for dig eller nogen, du holder af. Vi inviterer dig til at sende dine bønnsintentioner på missio@missio.dk eller send en sms på tlf.: 51 32 88 96. Når du har indsendt din bønners intentioner, forpligter vores team sig til at bede med dig i løbet af ugen. At sende din bønns intention er helt gratis. Du behøver ikke at forpligte dig overfor den katolske verdensmission, for at vi skal bede for dig.

*Pastor Quang Minh Nguyen,
leder af Missio Danmark*

Foran tabernaklet. Foto: Peter Weidemann. Pfarrbriefservice.

SÆT ORD PÅ DET, DER ER VIGTIGT FOR DIG

“ Gud og Kirken har været der for mig gennem hele livet, så det er oplagt, at Kirken fremgår i mit testamente, ligesom min bror og søster gør.

VIL DU TILGODESE KIRKEN I DIT TESTAMENTE?

Vi dækker udgifterne til advokaten

Ring til administrationschef Thomas Jacob Larsen, som hjælper dig videre, når du vil skrive Kirken ind i dit testamente.

Kontakt Thomas på
33 55 60 80 eller tjl@katolsk.dk

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Konstitueret rektor for NSG

Kirsten Habekost tiltrådte 6. oktober som midlertidig rektor for det katolske gymnasium.

INTERIM Den 62-årige Kirsten Habekost, som har tyve års erfaring som vicerektor på Vestegnen HF & VUC, har venligt takket 'ja' til bestyrelsens anmodning om midlertidigt at lede Niels Steensens Gymnasium, indtil man kan ansætte en ny rektor efter Lise Baadsgaard Jepsen, der fratrådte sin stilling den 22. september.

I perioden frem mod ansættelsen af en ny rektor vil Kirsten Habekost få hjælp af samfundsfaglærer i gymnasiet Ras Tind Solvig Jansen, som i denne periode – ved siden af sin undervisning – vil virke som pædagogisk ledelseskonsulent.

Kirsten Habekost har det overordnede ansvar for hele skolen. I grundskolen står afdelingsinspektør Dina Segalt for den daglige ledelse, og hun bistås heri af vice-

afdelingsinspektør Rolf Kristian Knudsen. I gymnasiet har Kirsten Habekost den daglige ledelse og hun understøttes heri af uddannelsesleder Kåre Seidelin.

Kirsten er medlem af Folkekirken og katolsk gift. Alle hendes tre børn er studenter fra NSG og hun har derfor et godt kendskab til skolen.

Bestyrelsen oplyser, at Kirsten Habekost ikke selv kandiderer til stillingen som ny rektor.

Da den konstituerede rektor er nært beslægtet med bestyrelsesmedlem Ingeborg Piil Habekost Bui, er Ingeborg pr. 28. september 2020 gået på orlov fra bestyrelsesarbejdet. Til ny suppleant er udpeget Berthe Kløve Kranich.

NM

Næste pastoralrådsmøde

Weekenden 21.-22. november 2020 afholdes efterårets pastoralrådsmøde – hvis corona restriktionerne tillader det – på Hotel Park i Middelfart.

MØDE Den foreløbige dagsorden for pastoralrådsmødet er som følger:

Lørdag den 21. november:

Kl. 10.00: Velkomst og indledning, valg af dirigent og navneopråb

Kl. 10.20: Lectio Divina

v/ generalvikar Niels Engelbrecht

Kl. 10.50: Formandsberetning

v/ Lillian Kristensen

Kl. 11. 15: Biskoppens beretning, herunder Covid19-krisen og Kirken og 'den synodale vej'

Kl. 12.00: Frokost

Kl. 14.00: Ansgarstiftelsens regnskab

v/ administrationschef Thomas Larsen

Kl. 15.00: Ansgarstiftelsens budget

v/ administrationschef Thomas Larsen

Kl. 16.00: Caritas v/ generalsekretær Maria Krabbe Hammershøj
Der er intet fælles aftensarrangement pga. coronasmitten.

Søndag den 22. november:

Kl. 08.00: Messe med biskoppen

Kl. 10.00: Valgstyrelse og nye vedtægtsforslag v/ valgstyrelsen

Kl. 12.00: Pastoral-Centret v/ afdelingsleder Marcelino Gauguin

Kl. 12.30: Indkomne forslag til dagsorden fra pastoralrådsmedlem Paul Jørgensen, Sct. Annæ:

Kl. ?: Evaluering og afslutning.

Der er offentlig adgang til pastoralrådsmøderne. Endelig dagsorden og diverse bilag findes på katolsk.dk.

► Fortsat fra side 1.

"kilder til moralsk energi" og skal involveres i samfundslivet på en koordineret måde. Derved bliver man i stand til at bevæge sig fra en politik "for" de fattige til en politik "med" og "af" de fattige [169]. Fratelli tutti udtrykker også håbet om, at FN reformeres. Som et overvågende organ på det økonomiske område har FN den opgave at give begrebet "nationernes familie" mening ved at arbejde for det fælles gode, at arbejde for at udrydde fattigdom og beskytte menneskerettighederne. I sit utrættelige arbejde gennem "forhandlinger og refleksioner" må FN arbejde for at fremme rettighedernes magt over retten til magt [173-175].

Venlighedens mirakel

I 6. kapitel, med overskriften "Dialog og socialt venskab", behandles livsopfattelsen "kunsten at mødes", også med dem, som befinder sig i verdens periferier og med de oprindelige folk, idet "vi kan lære noget af alle og ingen er værdiløse" [215]. Paven opfordrer os til at genopdage "venlighedens mirakel" og han beskriver denne holdning som "en ledestjerne i mørket", der "befrier

én fra grusomheden, angsten og den distraherende hast" i samtiden [222-224].

I det 7. kapitel, "Vejen til nye møder", betoner Frans værdien af og arbejdet med at skabe fred. Freden er "proaktiv" og ønsker at omforme et samfund, så det tjener andre og bygger på forsoning og gensidig udvikling. Fred er et "håndværk" som alle må tage del i [227-232]. Tilgivelse hænger sammen med fred: vi må lære at elske alle, pointerer rundskrivelsen, og at elske en undertrykker vil sige, at man hjælper vedkommende med ikke længere at undertrykke sin næste [241-242]. Tilgivelse er ikke ensbetydende med straffrihed, men handler om retfærdighed og erindring; at tilgive vil sige ikke at glemme, men at bryde det ondes og hævnens destruktive kraft. Paven beder os om aldrig at glemme Holocausts "rædsler", atombomberne over Hiroshima og Nagasaki, forfølgelser og etniske massakrer [246-252].

Livets hellighed

En del af 7. kapitel beskæftiger sig med spørgsmålet om krig, som beskrives som "en konstant trussel", en "fornægtelse af

alle rettigheder", et "politikken og menneskelighedens sammenbrud", og "den skandaløse overgivelse til ondskabens kræfter". På grund af den kendsgerning, at besiddelsen af atomvåben, kemiske og biologiske våben kan dræbe mange uskyldige civile, kan vi i dag ikke længere tale om en mulig "retfærdig krig", men må kraftigt gentage "Aldrig mere krig!", skriver paven, som kalder den totale afskaffelse af atomvåben "et moralsk og humanitært imperativ". Pengene, som bruges til våbenoprustning, bør i stedet gå til en verdensfond, der oprettes for at afskaffe hungersnøden i verden [255-262]. Paven er også klar i mælet om brugen af dødsstraf: den er utiladelig og skal afskaffes verden over: "En morder mister ikke sin personlige værdighed", skriver paven, idet "Gud er hans garant" [263-269]. Samtidig bekræfter paven behovet for at respektere "livets hellighed" [283] – det gælder såvel det ufødte liv som de fattiges, de handicappedes og de ældres liv [18].

Religionsfriheden skal sikres

I rundskrivelsens sidste kapitel reflekterer Frans over "de religioner som tjener

medmenneskeligheden i verden" og han gentager, at terrorisme ikke bygger på religion, men baserer sig på fejlagtige fortolkninger af religiøse tekster, ligesom den skyldes sult, fattigdom, uretfærdighed og undertrykkelse [282-283]. En vej til fred mellem religioner er derfor mulig; men religionsfriheden må sikres – hvilket er alle troendes grundlæggende menneskeret [279]. Fratelli tutti fremhæver, at Kirken ikke skal engagere sig politisk, men i politikken eksistentielle dimension, være opmærksom på det fælles gode og værne om menneskets integrerede udvikling i lyset af de evangeliske principper [276-278].

Dialog for broderskab

Til slut citerer pave Frans fra dokumentet om medmenneskelighed for verdensfreden og sameksistensen, som han underskrev 4. februar 2019 i Abu Dhabi sammen med storimannen af Al-Azhar, Ahmad Al-Tayyeb. Med afsæt i denne milepæl i den interreligiøse dialog opfordrer pave Frans os til at bruge dialogen som en vej, et samarbejde, en metode og et kriterium [285] i medmenneskelighedens navn [285].

Tag på rejse med Caritas

Caritas' bogklubber skudt i gang

BØGER Hvert 3. sekund tvinges et menneske i verden på flugt. Middelhavet er blevet det mest dødelige hav på jorden. Nu er det sandhedens øjeblik for Europa. Vi skal værne om de idéer, vi bygger på. Tit gøres flygtninge til brikker i et politisk spil; men vi har mere til fælles end hvad der adskiller os. Det sagde Elisabeth Arnsdorf Haslund – officiel talsperson i Danmark for UNHCR – FN's flygtningekommission, da Caritas Danmark den 7. oktober introducerede sin nye læseklub i Caritas Centret i Stenosgade.

Tit husker vi ikke, at der bag alle statistikkerne og de dramatiske avisoverskrifter gemmer sig menneskeskæbner. Bøger er et fremragende middel til at hjælpe os med at forstå andre menneskers livssituation, og derfor starter Caritas nu læseklubber for folk, der har lyst til at læse gode bøger og diskutere dem sammen med andre.

Khaled Hosseini, der er ambassadør for UNHCR, FN's flygtningekommission,

sendte en videohilsen til mødet. Hosseini har skrevet den internationale bestseller "Drageløberen" med efterfølgerne "Under en strålende sol" og "Bjergene gav genlyd". Hans seneste værk – "En bøn til havet" – er fortællingen om en treårig syrisk dreng,

Beatrice Musomandera fortæller om de erfaringer, hun har med sig i bagagen som flygtning fra Rwanda.

der druknede i Middelhavet under flugten til Europa. "En bøn til havet" er den første bog, Caritas læseklubber går ombord i. Læseklubberne har fået mere end 300 eksemplarer af bogen foræret fra Gyldendal. Hosseini takkede for, at hans bog bliver læst i bogklubben. Han udtrykte sit håb om, at hans bog ville skabe forståelse for de svære valg, flygtninge må tage hver eneste dag og samtidig vise dem den ukuelighed, mange af dem har midt i en kaotisk livssituation.

Nya Guldberg, der har arbejdet i forlagsbranchen i mange år, har udvalgt ti romaner, der tidsmæssigt spænder over et helt århundrede. Omfangsmæssigt spænder romanerne fra kun 48 sider til over 500 sider.

Mødet i Caritas Centret var en lejlighed til at møde én, der har prøvet på sin egen krop, hvordan det er at være flygtning. Beatrice Musomandera – medlem af den katolske menighed i Kalundborg – fortalte om sin flugt fra Rwanda til Congo og videre til Danmark, hvor hun nu arbejder som social- og sundhedsassistent. Beatrice takkede Danmark og udtrykte sin glæde ved at have fundet en plads som nyttig samfundsborger og skatteyder i det danske samfund. LR

Kom med i en læseklub!

Klik på Caritas.dk hvor du kan se en beskrivelse af de første fem bøger i læseklubben. Her vil man også kunne downloade diskussionsoplæg til bøgerne. Er der ingen læseklub i nærheden af dig, kan du finde en guide til, hvordan du selv starter en. Hvis du vil være med i en eksisterende læseklub, kan du komme med i en ved at sende en mail til laeseklub@caritas.dk. Caritas vil så prøve at finde en læseklub i nærheden af, hvor du bor.

Vil du hellere diskutere bøgerne over nettet uden at mødes fysisk med de andre, er der også mulighed for det. Så skriver du til laeseklub@caritas.dk, der så vil sætte dig sammen med andre interesserede.

På Facebook kommer der en Caritas Læseklub, hvor du bliver opdateret om forfatterne og værkerne og kan diskutere bøgerne med andre. Gruppen bliver aktiv per 1. november.

Angående Kyrie

Inspireret af Østkirken indførte man omkring år 500 efter indgangsprocessionen kyrielitaniet i den romerske ritus, hvor diakonen på latin tilføjede særlige bønsliggende efterfulgt af menighedens svar på græsk: kyrie eleison. Under pave Gregor I bortfaldt disse intentioner og kun 3x3 kyrie-anrøbelser blev tilbage – senere indgik så Kriste-anrøbelserne i midten. Så vores nuværende kyrie er altså en forkortelse el. en rest af et bortfaldet litani og vi kan se en reminiscens i dag nemlig, at vores litanier ("Lovsang" nr. 171 ff.) altid begynder med tre kyrier. Der var flere kyrie-varianter: i Norditalien sang man også kyrie efter gloria og hvis man sang et litani inden messen, bortfaldt kyrie efter indtoget. I det 6. århundrede sang man kyrie indtil bispnen gav tegn til at stoppe; men i det 9. århundrede begrænsede man sig til tre gange tre – tre til hver af Trefoldighedens personer. Menighedens begejstring for netop dette led i liturgien udviklede sig til en sanglig overdrivelse med tekstindsud – det kunne fx være: Kyrie – o Helligånd, som overskyggede Marias liv – eleison. Eller: Kriste – tag vore lovsange for Maria imod – eleison. Og i Middelalderen var der en veritabel folkelig opbakning til disse kyrieførlængelser – de såkaldte leiser, som blev til ikke-latinske liturgiske sange og som man kan betragte som tidlige belæg for folkelig fromhed. Eksempler på sådanne leiser i "Lovsang" er: »Lovet være du Jesus Krist« (328), "Krist stod op af døde" (391), "Nu bede vi den Helligånd" (423) eller "Maria gennem tone går" (549). I forbindelse med Vatikan II (1962-65) indskrænkede man anrøbelserne til den nuværende form. Det gælder også de sungne latinske messer, undtaget er dog – af musikalske grunde – 9. messe (cum jubilo), der fortsat synges med tre gange tre anrøbelser. Det skal nævnes, at vi finder rester af den gamle ritus med en særlig intention i kyrielitaniet, som – hvad musikken angår – er repræsenteret i "Lovsang" i messerne af Knud-Erik Kengen (104) og Erling Rasmussen (106). Et andet markant græsk islæt i liturgien finder vi i *Improperierne* – de såkaldte *bebrejdelser* – under korssets hyldning Langfredag.

Rolf Tönshoff, 2000 Frederiksberg

Maria Valtorta

I Kaare R. Jørgensens anbefaling af *The Oxford Handbook of Jewish Life in Roman Times* i Katolsk Orientering nummer 12, nævner han, at man sikkert bliver kede af hans manglende tro på at Jomfru Maria som 12-13 årig skulle have komponeret Magnificat.

Må jeg anbefale ham at læse Maria Valtortas bog, bind 1: *The Poem of the Man/God* kapitel 6-7-8, hvor Jesus fortæller om sin mors fødsel og tidlige leveår, som hun tilbragte i templet i Jerusalem. Hun blev højt uddannet.

Da jeg engang nævnte Maria Valtortas bog for pastor Daniel Nørgård, fortalte han, at han ikke kendte den selv, men at han havde hørt at pave Paul VI var meget optaget af den.

Bogen kan stærkt anbefales.

Elin Thomasson, 2100 Kbh Ø

Supplerende oplysninger til artikel

Supplerende oplysning til artikel om Jesu Hjerter Kirke i KO nr. 12, side 4.

Jesu Hjerter Kirke har i generationer været min families (Stratböcker og Millech) og en del år også min sognekirke.

Det var min oldefar, Peter Hermann Stratböcker (1832-1901), der donerede grundene til kirken og de øvrige bygninger.

Det var hans ønske, at kirken skulle ligge på hjørnet af Stenosgade og Gammel Kongevej. Men det ønske blev ikke respekteret, idet jesuitterne besluttede at placere skolebygningen på hjørnet. Sandsynligvis for at gøre den mere synlig og således tiltrække flere elever.

Min oldefar indvandrede fra Tyskland til Nakskov, hvor han traf min danske oldemor. Han var oprindelig fotograf og oplærte hende i faget. På et tidspunkt flyttede de til København, hvor han gik over til at beskæftige sig med ejendomshandel.

Med venlig hilsen, Marie-Claire Thorsen, 2900 Hellerup

► *Fortsat fra side 16*

markerede en tid, da ondskabens kræfter fik lov til at hæge, indtil kirkenklokkerne markerede midnat og begyndelsen til Alle Helgens Dag.

På denne måde går vi fra Det Ondes Aften til Alle Helgens Dag og endelig til Alle Sjæles fejring.

Menneskelivet er præget af frygt, håb og kærlighed. Vore vigtigste bånd er med dem, vi har kendt og elsket og som vi har mistet. Efterhånden i livet er der flere og flere, som vi må undvære, og derfor giver Guds omsorg og beskyttelse anledning til håb og mening. Denne erkendelse kom efterhånden i middelalderen, og nutidens kristendom viderefører denne tanke. Vi de kæmpende på jorden bliver forenet med de sejrende i himmelen og samtidig husker vi de lidende i skærsilden, eller hvor disse sjæle befinder sig, inden Kristus kommer igen.

Alle gode gange tre...

I artiklen om Jesu Hjerter Kirke i KO nr. 12 bragte KO's redaktion i det efterfølgende nummer en korrektion. Heraf fremgik det, at biskop Josef Brems – og ikke biskop Euch, sådan som det fremgik af artiklen – skulle have været biskop i 1942. Men også dette var desværre forkert, idet Theodor Suhr (1939-65) var biskop det pågældende år.

NM

Husk du kan hente liturgisk kalender
som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Annoncer

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller på e-mail: annonce@katolskoriering.dk.

Palle Vinther

KO's annonsekonsulent står klar til at hjælpe dig med dine annoncemuligheder.

Det sker i bispedømmet

OKTOBER

Fredag den 30, kl. 19.00 – ca. 21.00: Forsonings- og helbredelsesmesse, inkl. de syges salvelse v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V
Mulighed for skriftemål fra kl. 18.00
Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

NOVEMBER

Fredag den 27, kl. 19.00 – ca. 21.00: Forsonings- og helbredelsesmesse, inkl. de syges salvelse v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V
Mulighed for skriftemål fra kl. 18.00
Information: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. **Hver onsdag kl. 17.00 lovprisning, kl. 18:00 messe;** katekese efter messen, alt i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Rymsgade 26, Aarhus C, undtagen den første onsdag i måneden.

Messe med forbøn for de syge afholdes **første onsdag i måneden kl. 19-20.00** i kirken. Inden er der tilbudelse af Det Allerhelligste i Niels Steensens kapel, kl. 18-18.45, som optakt til messen. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk; Aldona Kalek, tlf. 51 53 66 10, e-mail: aldonakalek@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

November

1. *hvid.* Søndag. **ALLE HELGEN** (h)
(31. ALM. SØNDAG)
✠ *Gl. Cr. Særl. pf.*
1.L.: Åb 7,2-4.9-14
☞ Sl 24,1-2.3-4b.5-6
☞ Sådan er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.
2.L.: 1 Joh 3,1-3
Ev.: Matt 5,1-12a
Kirketælling
2. *viol.* Mandag. IHUKOMMELSE AF ALLE AFDØDE TROENDE (ALLE SJÆLE)
De afdødes pf.
L.: 2 Makk 12,43-46 eller Rom 8,31b-35.37-39
☞ Sl 23,1-2a.2b.3.5-6
☞ Herren er min hyrde, mig skal intet fattes
Ev.: Joh 14,1-6
Der kan også vælges andre tekster fra begravelsesliturgien.
3. *grøn.* Tirsdag i 31.alm.uge. (III Ps).
Eller *hvid.* **Martin af Porres**, ordensmand (†1639)
☞ Sl 22,26b-27.28-30a.31-32.
☞ Herre, du er min lovsang i den store forsamling.
L.: Fil 2,5-11. **Ev.:** Luk 14,15-24.
4. *hvid.* Onsdag i 31.alm.uge. (III Ps).
Karl Borromæus, biskop (†1589) (m)
☞ Sl 27,1.4.13-14.
☞ Herren er mit lys og min frelse.
L.: Fil 2,12-18. **Ev.:** Luk 14,25-33.
5. *grøn.* Torsdag i 31.alm.uge. (III Ps).
☞ Sl 105,2-3.4-5.6-7.
☞ De, der søger Herren, skal glæde sig *eller* ☞ Halleluja!
L.: Fil 3,3-8a. **Ev.:** Luk 15,1-10.
6. *grøn.* Fredag i 31.alm.uge. (III Ps).
☞ Sl 122,1-2.3-4a.4b-5.
☞ Lad os med glæde drage til Herrens hus!
L.: Fil 3,17-4,1. **Ev.:** Luk 16,1-8.
7. *Hvid.* Lørdag i 31.alm.uge. (III Ps).
Willibrord, biskop (†739) (m)
☞ Sl 112,1-2.5-6.8a+9.
☞ Lykkelig den, der frygter Herren *eller* ☞ Halleluja!
L.: Fil 4,10-19. **Ev.:** Luk 16,9-15.
8. *hvid.* Søndag. **LATERANKIRKENS INDVIELSE** (f)
(32. ALM. SØNDAG)
✠ *Gl. Cr. Særl. pf.*
1.L.: Ez 47,1-2.8-9.12
☞ Sl 46,2-3.5-6.8-9
☞ Flodløb glæder Guds by, den Højestes hellige bolig.
2.L.: 1 Kor 3,9b-11.16-17
Ev.: Joh 2,13-22
Pavens dag
Kollekt af Peterspenge
9. *grøn.* Mandag i 32.alm.uge. (IV Ps).
☞ Sl 24,1-2.3-4b.5-6.
☞ Sådan er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.
L.: Tit 1,1-9. **Ev.:** Luk 17,1-6.
10. *hvid.* Tirsdag i 32.alm.uge. (IV Ps).
Leo den Store, pave og kirkelærer (†461)(m)
☞ Sl 37,3-4.18+23.27+29.
☞ Retfærdiges frelse kommer fra Herren.
L.: Tit 2,1-8.11-14. **Ev.:** Luk 17,7-10.
11. *hvid.* Onsdag i 32.alm.uge. (IV Ps).
Martin af Tours, biskop (†397) (m)
☞ Sl 23,1-3a.3b-4.5.6.
☞ Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
L.: Tit 3,1-7. **Ev.:** Luk 17,11-19.
12. *rød.* Torsdag i 32.alm.uge. (IV Ps).
Josaphat, biskop og martyr (†1623) (m)
☞ Sl 146,7.8-9a.9bc-10.
☞ Lykkelig den, hvis hjælp er Jakobs Gud *eller* ☞ Halleluja!
L.: Filemon 7-20. **Ev.:** Luk 17,20-25.
13. *grøn.* Fredag i 32.alm.uge. (IV Ps).
☞ Sl 119,1.2.10.11.17.18.
☞ Lykkelig den, som vandrer efter Herrens lov.
L.: 2 Joh 4-9. **Ev.:** Luk 17,26-37.
14. *grøn.* Lørdag i 32.alm.uge. (IV Ps).
Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**
☞ Sl 112,1-2.3-4.5-6.
☞ Lykkelig den, der frygter Herren *eller* ☞ Halleluja!
L.: 3 Joh 5-8. **Ev.:** Luk 18,1-8.
15. *grøn.* **33. ALM. SØNDAG.**
✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
1.L.: Ordspr 31,10-13.19-20.30-31;
☞ Sl 128,1-2.3.4-5.
☞ Lykkelig hver den, der frygter Herren.
2.L.: 1 Thess 5,1-6.
Ev.: Matt 25,14-30 *eller* 25,14-15.19-21.
De fattiges søndag
16. *grøn.* Mandag i 33.alm.uge. (I Ps).
Eller *hvid.* **Margrethe af Skotland** (†1093)
Eller *hvid.* **Gertrud**, jomfru (†1302)
☞ Sl 1,1-2.3.4+6.
☞ Den, der sejrer, vil jeg give at spise af livets træ.
L.: Åb 1,1-4; 2,1-5a. **Ev.:** Luk 18,35-43.
17. *hvid.* Tirsdag i 33.alm.uge. (I Ps).
Elisabeth af Ungarn, ordenssøster (†1231) (m)
☞ Sl 15,2.3.4.5.
☞ Den, der sejrer, vil jeg give sæde hos mig på min trone.
L.: Åb 3,1-6.14-22. **Ev.:** Luk 19,1-10.
18. *grøn.* Onsdag i 33.alm.uge. (I Ps).
Eller *hvid.* **Peters- og Pauls basilikaernes indvielse**
☞ Sl 150,1-2.3-4.5-6.
☞ Hellig, hellig, hellig er Herren, Gud den Almægtige.
L.: Åb 4,1-11. **Ev.:** Luk 19,11-28.
Hvis Peter og Pauls basilikaernes indvielse fejres:
☞ Sl 98,1.2-3ab.3c-4.5-6
☞ For folkenes øjne har Herren åbenbart sin retfærdighed.
L.: ApG 28,11-16.30-31 **Ev.:** Matt 14, 22-33
19. *grøn.* Torsdag i 33.alm.uge. (I Ps).
☞ Sl 149,1-2.3-4.5-6a+9b.
☞ Du har gjort os til konger og præster for vor Gud *eller* ☞ Halleluja!
L.: Åb 5,1-10. **Ev.:** Luk 19,41-44.
20. *grøn.* Fredag i 33.alm.uge. (I Ps).
☞ Sl 119,14.24.72.103.111.131.
☞ Hvor er dit ord sødt for min gane.
L.: Åb 10,8-11. **Ev.:** Luk 19,45-48.
21. *hvid.* Lørdag. **Jomfru Marias fremstilling i templet** (m)
L.: Zak 2,14-17
☞ Luk 1,46b-47.48-49.50-51.52-53.54-55
☞ Den Mægtige har gjort store ting mod mig; helligt er hans navn.
Eller ☞ Salig er du, Jomfru Maria,
- som bar den evige Faders Søn.
Ev.: Matt 12,46-50
22. *hvid.* Søndag. **JESUS KRISTUS, UNIVERSETS KONGE** (h) (34. ALM.SØNDAG)
✠ *Gl. Cr. Særl. pf.*
1.L.: Ezek 34,11-12.15-17;
☞ Sl 23,1-3a.3b-4.5.6.
☞ Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
2.L.: 1 Kor 15, 20-26.28. **Ev.:** Matt 25,31-46.
23. *grøn.* Mandag i 34.alm.uge. (II Ps).
Eller *rød.* **Clemens I**, pave og martyr (†97)
Eller *hvid.* **Columban**, abbed (†615)
☞ Sl 24,1-2.3-4b.5-6.
☞ Denne er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.
L.: Åb 14,1-3.4b-5. **Ev.:** Luk 21,1-4.
24. *rød.* Tirsdag i 34.alm.uge. (II Ps).
Andreas Dung-Lac, præst, og **lidelsesfæller**, martyrer (†1615) (m)
☞ Sl 96,10.11-12.13.
☞ Herren kommer for at holde dom over jorden.
L.: Åb 14,14-19. **Ev.:** Luk 21,5-11.
25. *hvid.* Onsdag i 34.alm.uge. (II Ps).
Niels Steensen, biskop (†1686) (m)
L.: Sir 17,5-15 *eller* 2 Tim 4,1-8 *eller* Kol 1,12-16a.16c-20
☞ Sl 139,1+6.13-14.15-16.17-18
☞ Jeg vil takke dig, fordi jeg er underfuldt skabt.
Ev.: Matt 6,24-33
26. *grøn.* Torsdag i 34.alm.uge. (II Ps).
Eller *rød.* **Katarina af Alexandria**, jomfru og martyr (†ca.306)
☞ Sl 100,1b-2.3.4.5.
☞ Salige er de, der er indbudt til Lammets bryllupsfest.
L.: Åb 18,1-2.21-23; 19,1-3.9a. **Ev.:** Luk 21,20-28.
27. *grøn.* Fredag i 34.alm.uge. (II Ps).
☞ Sl 84,3.4.5-6a+8a.
☞ Se, nu er Guds bolig hos menneskene.
L.: Åb 20,1-4.11-21,2. **Ev.:** Luk 21,29-33.
28. *grøn.* Lørdag i 34.alm.uge. (II Ps).
Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**
☞ Sl 95,1-2.3-5.6-7.
☞ Marana tha! Kom, Herre Jesus!
L.: Åb 22,1-7. **Ev.:** Luk 21,34-36.
Det almindelige kirkeår afsluttes efter non
ADVENTSTIDEN I
29. *viol.* **1. SØNDAG I ADVENT.**
✠ *Cr. Adv.pf. I.*
1.L.: Es 63,16b-17.19b; 64,1.2b-7;
☞ Sl 80,2ac+3b.15-16.18-19.
☞ Gud, rejs os igen, lad dit ansigt lyse, så vi bliver frelst.
2.L.: 1 Kor 1,3-9.
Ev.: Mark 13,33-37.
1. søndag i advent indleder tekstrække B.
30. *rød.* Mandag. **ANDREAS**, apostel (f)
Gl.Ap.pf.
L.: Rom 10,9-18
☞ Sl 19,2-3.4-5ab
☞ Deres tale er nået til jorderigs ende.
Ev.: Matt 4,18-22

Husk du kan hente liturgisk kalender som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Emil Kastrup Andersen, Martin Bjørck, Ronja Folting, Anne Bæk, Malene Fenger-Grøndahl, pastor Lars Messerschmidt, Brian Patrick McGuire og pastor Quang Minh Nguyen.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,

1610 København V, tlf.: 33 55 60 40

kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk.

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag – ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 15, som udkommer den **20. november 2020**, skal være KO i hænde senest den **2. november 2020**.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 16, som udkommer den **11. december 2020**, skal være KO i hænde senest den **23. november 2020**.

Ubeskåret støtte

www.vincentgrupperne.dk

Biskoppens kalender

November 2020

4. kl. 10.30 Møde i katolsk-luthersk samtalegruppe
5. kl. 17.00 Messe Sct. Annæ Kirke
7. kl. 09.30 Firmelse i Vor Frue Kirke, Herlev-Brønshøj
8. kl. 10.00 Højmesse i Domkirken i anledning af Pavens Dag
10. kl. 08.00 Messe hos Kærlighedens Missionærer
11. kl. 07.30 Messe på Redemptoris Mater
14. Møde i Danske Kirkers Råd
15. kl. 11.00 Jesu Hjerte Kirke i Københavns jubilæum
- kl. 18.00 Messe i den ekstraordinære form, Jesu Hjerte Kirke, Kbh
20. kl. 16.00 Forretningsudvalgsmøde i Middelfart
21. Pastoralrådsmøde i Middelfart
22. Pastoralrådsmøde i Middelfart
25. kl. 16.00 Niels Steensens Gymnasiums 70-års jubilæum
28. kl. 17.00 Deltagelse i DUK's årsmøde Sankt Andreas fest, Sankt Andreas Kirke i Ordrup

Academicum Catholicum inviterer

ALLE SJÆLES AFTEN

mandag den 2. november 2020 kl. 18:00 fejrer vi – i Sankt Augustins Kirke, Jagtvej 183D, Kbh. Ø – en festlig og højtidelig Messe for vores afdøde.

Efter messen vil der være mulighed for – i Katakomberne under kirken - at deltage i hyggeligt samvær, der dog er underkastet de sædvanlige corona-restriktioner.

Forfatteren, mag.art. Andreas Rude vil fortælle om sin nye bog, NAPOLI. Tro, Håb og Mirakler – i anledning af Alle Sjæle med særligt fokus på den store rolle, som døden spiller i denne by.

Om bogen. Forfatteren skriver i indledningen, at "Afrika begynder i Napoli, siger man længere nordpå i Italien, og selvom det ikke er ment som en kompliment, kan man også som turist se et gran af sandhed heri." Bogen er dog først og fremmest en kulturguide, rigt illustreret med egne fotos, som foredragsholderen vil give smagsprøver på. Og den handler mest om kirkerne og klostrene i Napoli, om tro og overtro, helgener og mirakler.

Om foredragsholderen. Andreas Rude er mag.art. i litteraturvidenskab og har blandt andet udgivet bøgerne – Troen går til Paris (2010), Ånden over New York (2011) og Kirker i Rom (2017). Han er i dag lektor og kommunikationsrådgiver på NSG, efter i en årrække at have været Public Affairs Specialist på USA's ambassade i København. Han er fast klummeskribent på Kristeligt Dagblad siden 2001 og jævnlig kommentator om kirkelige forhold på dansk radio og TV.

Arrangør: Academicum Catholicum,
www.academicumcatholicum.dk

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Tilmeld dig KO's nyhedsbrev på:

www.katolskorientering.dk/forside/

EN VÆRDIG OG SMUK AFSKED MED DINE KÆRE

Erik
Skree

Mette
Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

Oktober 2020

Fokus på lægfolkets mission i Kina

- at troende lægfolk, især kvinderne, i kraft af dåbens nådegave må få stadig større ansvar i Kirken

Bedemand
H.J. Madsen

- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19

www.bedemandmadsen.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

62 624

Skriv besked: Støt udgivelsen af KO

MobilePay

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information,
kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller
annonce@katolskorientering.dk.

Alle Sjæles Dag: Vi husker de elskede døde

Historien bag mindedagen for alle vores afdøde.

Tekst: Brian Patrick McGuire

KIRKEÅRET Den 2. november fejrer vi Alle Sjæles Dag. Her mindes vi alle de døde, men specielt dem, som vi har kendt og elsket, i håbet om, at de nu er hos Gud. Men først kommer Alle Helgens Dag den 1. november, hvor kirken fejrer alle de "sejrende", som er hos Gud i himmelen. Alle Helgens opstod for at ære de helgener, som ikke specifikt er nævnt i Kirkens kalender. Afholdelsen af Alle Helgens går tilbage til det første kristne århundrede, mens Alle Sjæles markering er yngre.

Det var i Bourgogne i et kloster grundlagt i år 910 under invasionernes tid, at fejringen

begyndte. Det var en abbed, Odilo, der i år 998 for sine munke indførte en mindedag umiddelbart efter Alle Helgens. I første omgang var Alle Sjæles Dag alene en mærkedag i Cluny; men Odilo opfordrede alle "der tager vores fromme institution som et eksempel og dermed gennem denne handling kan blive deltagere i alle de bønner, der afholdes."

Eksemplet blev efterfulgt først af andre klostre tilknyttede Cluny; men efterhånden blev mindedagen afholdt overalt i middelalderkirken. Cluny blev her som i så meget andet en inspiration til det åndelige

liv, der kom til at præge de næste århundreder. Da cistercienserordenen blev etableret i 1100-tallet, mindedes den abbed Odilo. I cisterciensernes opsummering af klostervæsenets historie blev der skrevet om Cluny: "Hele dets broderskab bad for sjælene af dem, som var døde i Herren. De afholdt messer for enten at formindske den straf, de fortjente, eller for at opnå deres adgang til evig hvile."

Munkenes bønner for deres afdøde brødre blev en appel til Gud om at afkorte eller slutte deres tid i skærsilden. Men ordet skærsild brugtes ikke hos cluniacenserne. Det er først omkring år 1200, at navneordet skærsild (*purgatorium*) blev opfundet, og det er i denne tid, Kirken definerede opfattelsen af, at der er et sted, hvor de afdøde troende kommer til at lide for at blive rensset for deres synder.

Selv om Kirkens læresætninger om skærsilden kom forholdsvis sent, var der allerede i de tidlige kristne århundreder en

erkendelse af behovet for at gøre gengæld for ens synder, selv om de var blevet tilgivet gennem skriftemål. Pave Gregor den Store (590-604) beskrev i sine Dialoger, hvordan afdøde vendte tilbage til livet for at udføre handlinger som bodsgeringer. Således en bademester i Rom, der først forsvandt, da han havde opfyldt sin opgave. Gregors tanke var, at Gud kræver en form for godtgørelse. Denne kan finde sted her på jorden eller i det hinsides.

Gregor forestillede sig ikke et bestemt sted efter døden, hvor mennesker kommer, når de ikke er klar til at være hos Gud. Men han beskrev et rensende forløb, og derfor blev ordet *purgans* brugt som tillægsord, men ikke som navneord. Det er måske Bernard af Clairvaux som først indførte ordet *purgatorium*; men historikere er uenige angående præcis hvornår skærsilden viser sig som et bestemt sted i efterlivet, adskilt fra himmel og helvede. Den store franske historiker Jacques le Goff skrev om "Skærs-

Fortsættes nedenunder ►

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 14
30. oktober 2020 · 46. årgang

POST
PP
DANMARK

ildens fødsel" (*La naissance de purgatoire*) og mente, at ophavsmanden netop var Bernard; men hans tese blev modsagt af flere kolleger, der mente, at ordet *purgatorium* ikke nødvendigvis betyder troen på et tredje sted mellem himmel og helvede. Skærsilden fødtes ikke på én gang i 1100-tallet: det tog sin tid, før både teologer og almindelige kristne kom til at definere skærsildens eksistens og betydning.

Skærsildens skabelse blev både en fordel og en ulempe for middelalderkristne. En fordel fordi eksistensen af "et rensende sted" betød, at der var håb for stort set alle, der er døde i Herren. Det var et spørgsmål om tid, inden de kunne forlade deres lidelser og komme til Gud. Samtidig kan vi, de kæmpende på jorden, bistå de lidende i skærsilden. Vore tanker og bønner indgår i den frelse, som disse afdøde kan opnå. Det betyder, at vi deltager helt bevidst i "de helliges fællesskab" (*communio sanctorum*). Vi kan bede til "de sejrende", himmelens helgener, og vi kan bede for skærsildens lidende. Hver eneste "Fader Vor" eller "Hil dig Maria" kan blive til gavn og glæde for dem, vi har elsket og mistet.

Da skærsilden blev til en industri

Opfattelsen af båndene mellem de levende og de døde skabte dog et problem i de sidste middelalderårhundreder, fra omkring 1300-1500. Handlinger for at bistå de døde blev næsten til en industri, og disse skulle betales med klingende mønt. Der blev et bevidst forsøg på at købe himmelen. Rige mennesker investerede i kirkebygninger. Fattige tog på valfart og købte vokslys, der skulle brænde så lang tid som muligt. Købmænd investerede i "hellige" genstande, og på denne måde tjente de

formuer. Skærsildens eksistens gav dermed anledning både til bønner til fordel for de elskede afdøde og til kynisk udnyttelse af befolkningens tro.

Da Martin Luther tog på sin broderordens vegne til Rom, blev han frastødt af denne fromhedsindustri. Han ville sikre, at hans far var hos Gud, men han begyndte at forstå, at det var umuligt at købe paradiset for sig selv eller andre. Hans reformation af Kirken var nødvendig, men resultatet blev, at skærsilden blev afskaffet. Luther hævdede, at døden ikke giver nogen mulighed for et mellemsted, hvor vore synder kan blive fjernet.

Den dag i dag er det svært at tyde den lutherske opfattelse af efterlivet. Kommer vi direkte til Gud eller skal vi vente indtil Dommhedag? Ved en begravelse eller bisættelse læser den lutherske præst evangeliet om Opstandelsen; men der er ingen antydning af, hvad der sker der med os, før den store dag kommer. Vi, de kæmpende her på jorden, kan ikke henvende os til de sejrende i himmelen. Vi er afskåret fra dem. Samtidig kan alt det, som forbliver uforløst i dette liv, ikke blive gengældt i det næste.

Jeg mener, det er helt afgørende for kristne at kunne forlige sig med et håb om, at vi kan bistå dem som vi elskede i livet og stadig elsker i døden. Ellers bliver der opsat en uoverstigelig mur mellem dette liv og det næste, noget som betyder, at det er forgæves at bede for dem, som vi har elsket og mistet. I de sidste år er der dog røster i Den danske Folkekirke, der har indset, at det er nødvendigt at mindes de døde. I visse sogne er der en gudstjeneste på Alle Helgens Søndag, hvor deltagerne opfordres at gå ud med lys til kirkegården, hvis denne er i nærheden af kirken. Der kan opsøges gravsteder

af elskede personer, eller man blot kan stå et tilfældigt sted.

Først har præsten i kirken læst navnene op på de sognebørn, der er døde i årets løb. På denne måde bliver disse mennesker igen levende og nærværende for alle, som er med til gudstjenesten. Folkekirken hævder ikke, at disse afdøde endnu findes, for eksempel i skærsilden, men pointen er, at de ikke er glemte.

Luthers reformation lagde vægten på Guds ubegrænsede nåde, og denne erkendelse må være noget som forener protestanter og katolikker. Hvad enten vi tror på skærsilden eller ej, så er vi forbundet med dem, vi har elsket og mistet. Den nådige Gud har taget dem til sig, og denne tro giver

vort liv mening, på trods af tabet og smerten.

I de sidste par årtier er fejringen af "Halloween" som egentlig betyder "All Hallows Eve", aftenen inden Alle Helgens Dag, kommet til Danmark. Vi er vidner til en amerikansk skik, hvor børnene klædes ud og får lov til at gå rundt og bede om slik. I disse corona tider vil "trick or treat" blive begrænset; men den kommer sikkert igen, når verden efter corona bliver genskabt.

Fejringen af Alle Helgens Aften er måske et udslag af amerikansk commercialisme, fordi den kræver, at forældrene køber tøj og slik. Men tanken bag denne aften var, at den

Fortsættes side 13 ►

3 nye malebøger fra Pastoral-Centret

Bestil på KATOLSK WEBSHOP www.pastoral.dk
Hurtig levering fra 49 kr. - vælg selv udleveringssted

Pave Frans og de civile parforhold

Statssekretariatet har udsendt et præciserende notat om, hvordan pave Frans' seneste bemærkninger om civile homoseksuelle parforhold skal forstås.

Tekst: Niels Messerschmidt

PRÆCISERING En række udtalelser, som pave Frans fremsatte i en ny dokumentarfilm *Francesco* af den russiske instruktør Evgeny Afineevsky, affødte de sidste uger af oktober overskrifter i pressen og blev hektisk diskuteret på de sociale medier. I filmen udtaler Frans sig blandt andet om homoseksuelle parforhold, og et sted i filmen opfordrer paven til, at sådanne samlivsformer skal sikres en civilretslig ramme.

I klippet siger han: "Homoseksuelle har ret til at leve i en familie. De er Guds børn og har ret til at leve som en familie. Ingen skal ekskluderes eller gøres ulykkelige af den grund. Det, vi har brug for, er en lovgivning, som tillader sådanne civile samlivsformer. Derved er de omfattet af lovgivningen. Det er, hvad jeg har forsvaret".

Med sin udtalelse bekræfter Frans en holdning, som også deles af flere katolske teologer, biskopper og kardinaler, nemlig at homoseksuelle parforhold skal nyde godt af en civilretslig beskyttelse med henblik på de børn, der måtte vokse op i sådanne familier, den indbyrdes arveret m.m.

Hvad sagde paven egentlig?

I lyset af den forvirring, som pavens udtalelser resulterede i, bad Vatikanets Statssekretariat 30. oktober de apostoliske nuntier om at distribuere et notat til biskopperne med nogle præciseringer af pavens kommentar om homoseksuelt samliv. Præciseringerne forklarer, at Frans' kommentar ikke gik på det katolske doktrin om ægteskabets natur, der er mellem en mand og en kvinde, men udelukkende var møntet på den civile lovgivning.

I notatet står der blandt andet:

"I et interview, paven gav for over et år siden, besvarede Frans to separate spørgsmål forskellige steder i interviewet. I filmen var de redigeret, så de fremstod som ét svar uden at være sat ind i deres rette sammenhæng, hvilket har skabt forvirring. For det første kommer Den hellige Fader med en pastoral henvisning om behovet for, at homoseksuelle sønner og døtre ikke udsættes for diskrimination i deres egne familier".

"Det følgende afsnit fra den eftersynodale skrivelse *Amoris laetitia* (Kærlighedens Glæde) om familien kan kaste lys over disse udtalelser: "Sammen med synodefædrene har jeg overvejet situationen for de familier, hvis medlemmer omfatter mennesker med homoseksuelle tilbøjeligheder, en situation, som ikke er let for hverken forældre eller børn. Vi vil først og fremmest bekræfte, at ethvert menneske, uanset seksuel orientering, bør respekteres i sin værdighed og behandles med respekt, mens 'ethvert tegn på uretfærdig diskrimination' [Den katolske Kirkes Katekismus, 2358, jf. *Relatio finalis* 2015, 76] omhyggeligt må undgås, især enhver form for aggression eller vold. Sådanne familier skal have respektfuld ledsagelse, så de, der giver udtryk for en homoseksuel orientering, kan få den hjælp, de har brug for, til at forstå og udføre Guds vilje helt i deres liv" (paragraf 250).

"Et spørgsmål senere i interviewet angik en argentinsk lov for ti år siden om "*matrimonios igualitarios de parejas del mismo sexo*" (ligeværdige ægteskaber for par af samme køn), som den daværende ærkebiskop af Buenos Aires opponerede stærkt imod. Paven sagde, at "*es una incongruencia hablar de matrimonio homosexual*" (det

er inkongruent at tale om homoseksuelle ægteskaber) og tilføjede, at det var i denne sammenhæng, at han havde talt for deres ret til at blive omfattet af civil lovgivning".

"I et interview fra 2014 sagde Den hellige Fader: "Ægteskab er mellem en mand og en kvinde. Sekulære stater ønsker at skabe civile rammer til at regulere forskellige samlivsformer, tilskyndet af behovet for at kunne regulere økonomiske forhold mellem personer, fx for at sikre sundhedspleje. [...] Vi er nødt til at kigge på de forskellige samlivsformer og evaluere dem i al deres variation".

Intet nyt under solen

Selv om mange medier beskrev pavens udtalelser som banebrydende, påpeger flere katolske medier, at pavens udtalelser ikke repræsenterer noget nyt; men at de snarere føjer sig ind i rækken af udtryk for hans pastorale omsorg for homoseksuelle.

National Catholic Reporter fremhæver således, at pave Frans i mindst to tidligere interviews har støttet homoseksuelle parforhold, både i interviewet med den italienske avis *Corriere della Sera* i 2014 og i 2017 med den franske forfatter Dominique Wolton. Og som ærkebiskop af Buenos Aires argumenterede han også for borgerlige parforhold, da det argentinske parlament debatterede homoseksuelle ægteskaber tilbage i 2010.

Pave Frans har hele tiden fastholdt, at et ægteskab er forbeholdt en forening mellem en mand og en kvinde, men har samtidig støttet, at samfundet udarbejder trygge, civilretslige rammer for andre samlivsformer, herunder homoseksuelle forhold.

"Hvad sagde paven om homoseksuelle ægteskaber" spørger *Catholic News Agency* og svarer retorisk: "Ingenting".

Nyhedsbureauet skriver, at homoseksuelle ægteskaber ikke var tema for dokumentarfilmen *Francesco*. Den næsten to timer lange film berører spørgsmål, som har været fremme i de senere år og måneder: coronapandemien, politivold, racisme, migration, LGBT-spørgsmålet, kvinders frigørelse og seksuelle overgreb.

Pave Frans hilser på den russiske filminstruktør Evgeny Afineevsky, hvis nye dokumentarfilm om paven har skabt overskrifter i medierne. Foto: Vatikanets medier.

Caritas

Adventsindsamlingen 2021. Forbønstjeneste.

[Læs mere på side](#)

4

Prædiken

Krist Konges Fest.

[Læs mere på side](#)

5

Jesu Hjerte Kirke

Præster og fromhedsliv i Stenosgade.

[Læs mere på side](#)

6-7

Filippinerne

500 års kristendom på Filippinerne.

[Læs mere på side](#)

8

KO mener

Gentager historien sig?

Efter det amerikanske præsidentvalg kan det tænkes, at ingen gruppe – udover Joe Bidens eget kampagneteam – er større fan af den nye præsident end pave Frans og hans allierede i Vatikanet. Det skriver John L. Allen Junior i en kommentar til valget.

Joe Biden bliver ikke blot den anden katolske præsident i USA's historie. Dybest set er han også en katolik efter pave Frans' hoved, ifølge John L. Allen – politisk centrum-venstreorienteret, humanistisk indstillet og globalist, og han deltager ikke i hvad nogle af pavens nærmeste rådgivere har beskrevet som en "hadets økumeni" mellem konservative katolikker og evangelikale i USA.

Var Donald Trump blevet genvalgt, ville vi formentlig have set endnu fire år med dybe konflikter mellem verdens stærke og svage kræfter. Nu får Frans i stedet en allieret i Det Hvide Hus, som deler pavens bekymring for, hvad han i sin seneste rundskrivelse *Fratelli tutti* kalder "en snæversynet, ekstremistisk, harmfuld og aggressiv nationalisme". Når den nye Biden-administration kigger over Atlanten, har den også al mulig grund til at se paven som en allieret.

For 40 år siden fandt en amerikansk præsident en åndsfælle i paven, og sammen skulle de ændre historiens løb. Ronald Reagan og Johannes Paul II delte overbevisningen om, at Sovjet-kommunismen var politisk og moralsk forkastelig, og sammen satte de en kæde af begivenheder i gang, som endte med Østblokkens sammenbrud.

Den polske pave og Reagan var i store træk begge 'konservative'. Nu vil en anden præsident og en anden pave, begge anset for at være 'progressive', måske smede et nyt og frugtbart partnerskab.

Joe Biden, der efter alt at dømme er en oprigtig katolik, kender allerede Vatikanet godt og besøgte Benedikt XVI i 2011. Han anførte den amerikanske delegation ved Frans' indsættelse i 2013 og var hovedtaler på en Vatikan-konference i 2016.

Hvilket 'Det Ondes Imperium' vil en Biden-Frans alliance skulle bekæmpe? I første omgang er det nærliggende sammen at bekæmpe coronapandemien og dens aftryk på landenes økonomi og sundhedssystemer.

På et dybere plan deler de en anden verdensopfattelse end Trump. De favoriserer en global, multilateral og i brede træk progressiv humanisme som skitseret i *Fratelli tutti* og har øje for de fattige og den internationale solidaritet. De favoriserer også dialog fremfor konfrontation og sætter deres lid til videnskabelige, tekniske og institutionelle svar på globale problemer.

Heroverfor står en stærkt populistisk nationalisme, der i mindre grad betragter verden som én stor familie end som en scene for politiske og økonomiske magtkampe, hvor de nationale interesser vægter højest. Og som ser behovet for at beskytte nationen mod inde- og udefrakommende trusler og i sit DNA har en udbredt skepsis og vrede mod det politiske establishment.

Over de næste år finder Joe Biden måske en forbundsfælle i pave Frans i sine bestræbelser på at udrulle en ny agenda for USA og den øvrige verden. Man kan da håbe, at den kommende præsident vil anlægge en mere katolsk vinkel på løsningen af USA's og verdens problemer. NM

Privataudienser for at løse spændingerne

Tyske biskopper og politikere har besøgt Vatikanet i forsøg på at udglatte det pt. anstrengte forhold mellem den lokale kirke og Vatikanet.

Tekst: Niels Messerschmidt

MÆGLING Prominente tyske biskopper og politikere har i den senere tid været i pavelige privataudienser i Vatikanet for at forbedre det noget anstrengte forhold, der for tiden hersker mellem Vatikanet og Kirken i Tyskland efter sidstnævntes iværksættelse af 'den synodale vej'.

Det er en bemærkelsesværdig lang liste over besøgende, som har fået bevilliget privataudiens hos paven, herunder kardinal Reinhard Marx af München og Freising, biskopperne Georg Bätzing af Limburg og formand for den tyske bispekonference, Bertram Meier af Augsburg, Heiner Wilmer af Hildesheim, Heinz-Josef Algermissen, biskop emeritus af Fulda, og den apostoliske nuntius for Tyskland og den kroatiske ærkebiskop Nicola Eterovic. Hertil kommer Nordrhein-Westfalens nuværende præsident, Armin Laschet og Tysklands forbundspræsident i årene 2010-12, Christian Wulff, oplyser nyhedsbureauet *KNA*.

60-årige biskop Meier besøgte paven for første gang i egenskab af biskop i september. I ti år arbejdede Meier i Vatikanets statssekretariat og han kender således "den romerske kurie-mentalitet". Kort efter at være udnævnt til biskop tidligere i år understregede Meier, at en af hans vigtigste opgaver ifølge tidsskriftet *The Tablet* bliver at forsone lokalkirken med Vatikanet.

I starten af sidste måned lagde biskop Heiner Wilmer af Hildesheim, som med sine 57 år er en af Tysklands yngste biskopper, vejen forbi Vatikanet. Også han ser forbrødringen mellem Den katolske Kirke

i Tyskland og Vatikanet som en af sine hovedopgaver pt. Som tidligere generalsuperior for præstekongregationen Jesu hellige Hjerte SCJ har han udtalt sig til positivt overfor gifte præster.

Ifølge kilder skulle de forskellige privataudienser have at gøre med pavens brev til de tyske katolikker, hvori Frans beder dem om ikke at tillade, at den synodale proces resulterer i, at lokalkirken fjerner sig fra moderkirken. Den synodale proces har til hensigt at reformere lokalkirken, nemlig at stække de gejstliges magt, adressere overgrebsproblematikken, kvinders rolle i Kirken og at modernisere præstegerningen.

Drøftelser med kongregation

Præstekongregationens præfekt, kardinal Beniamino Stella, har sideløbende skrevet til den tyske bispekonferences ledelse for at tilbyde dem "teologisk og kanonisk" infor-

Pave Frans mødtes med de tyske biskopper under deres ad limina-besøg - den 20. november 2015. Foto: L'Osservatore Romano.

mation om kongregationens nylige instruktion om evangeliseringen i menighederne og for at indkalde til møder med de tyske biskopper om den korrekte fortolkning og implementering af dokumentet.

De tyske biskoppers talsmand, Matthias Kopp, udsendte den 26. oktober en meddelelse, hvori han bekræftede, at kardinal Stella havde skrevet til konferencens formand, biskop Georg Bätzing. "Præfektens svar indeholdt teologisk og kanonisk information om sognenes mission", forklarede Kopp og tilføjede, at hans anliggende vil blive drøftet af bispekonferencen og på en fælles konference med repræsentanter for biskopperne og de tyske katolikkers centralkomité, der er det vigtigste organ for de tyske katolske lægfolk.

"Derudover", forklarede Matthias Kopp, "bliver der afholdt drøftelser med kongregationen [for præster] i Rom. Kongregationen ønsker, at disse drøftelser kun føres med repræsentanter for de tyske biskopper". Talsmanden Kopp tilføjede, at biskop Bätzing "også anser drøftelser med præsidentet for den synodale vej for passende i denne sag", men angående sidstnævnte synspunkt vides det ikke, om det også deles af Rom på nuværende tidspunkt – og i så fald i hvilket omfang.

Bispekonferencens næstformand, biskop Franz-Josef Bode af Osnabrück, beskrev i juli præstekongregationens instruktion som et "kraftigt anslag mod motivationen og værdsættelsen af lægfolkets tjeneste"; men som *Catholic Herald* bemærkede, da instruktionen blev offentliggjort, er spørgsmålet det adresserer snarere, hvor grænserne går for biskoppernes autoritet i Kirken, især for de gejstlige under deres varetægt. I bredere forstand er instruksens et forsøg på at formulere en vision om den hierarkiske magts rette forordning i Kirken, især på sogneniveau".

Sex, løgne og åbenbaringer

Tidligere åndelig vejleder for Medjugorje-seerne er ekskommuniceret.

Tekst: Niels Messerschmidt

UDELUKKELSE En tidligere præst, der i begyndelsen var åndelig vejleder for de påståede seere i Medjugorje, Bosnien-Herzegovina, er blevet ekskommuniceret. Det oplyser det italienske bispedømme Brescia, hvor vedkommende bor.

"Trosælærekongregationen har formelt meddelt biskoppen af Brescia, at kongregationen den 15. juli 2020 har udsendt en erklæring vedrørende Tomislav Vlašić. Dekretet meddeler, at Hr. Vlašić har pådraget sig straffen ekskommunikation", hedder det i erklæringen, der blev offentliggjort den 23. okt. af bispedømmets pressetjeneste.

Tilbage i 2009 laicerede pave Benedikt XVI Vlašić, der tidligere var franciskansk præst og åndelig vejleder for Maria-seerne i Medjugorje. Det skete efter at Vlašić var blevet anklaget for at udbrede falsk doktrin og at manipulere folk, for ikke at adlyde de kirkelige autoriteter og for upassende seksuel adfærd. Med motu proprio'et løste Benedikt samtidig Vlašić fra sine ordensløfter.

Vlašić var i samme periode blevet bedt om at tage ophold i et franciskansk kloster

i L'Aquila, Italien, efter at have nægtet at samarbejde med en Vatikan-ledet undersøgelse af hans aktiviteter for mistanke om kætteri og skisma. Vlašić forlod Medjugorje i midten af 1980'erne for at etablere et religiøst new age-fællesskab 'Queen of Peace' i Parma, efter at det blev offentligt kendt, at han var far til et barn med en franciskansk nonne og at han efterfølgende forsøgte at skjule det.

Vlašić var samtidig blevet advaret om, at hvis han fortsatte med at virke som præst eller fremsatte "erklæringer om religiøse spørgsmål, især om fænomenet Medjugorje", vil han påkalde sig yderligere kirkelige sanktioner, herunder en mulig ekskommunikation.

Bispedømmet Brescia kunne alligevel meddele i sidste måned, at Vlašić "gennem disse år, i bispedømmet Brescia og andre steder" fortsatte med sine præstelige aktiviteter, både på konferencer og gennem medi-

erne; at han fortsat kaldte sig ordensbror og præst i Den katolske Kirke, at han ulovligt fejrede sakramenterne, at han fortsat skabte alvorlig problemer blandt de troende, at han foretog handlinger, der skadede det kirkelige fællesskab og lydigheden mod de kirkelige autoriteter".

Med ekskommunikationsdekretet bliver Vlašić forbudt at forvalte sakramenterne, at afholde offentlig tilbedelse og at bestride nogen form for kirkeligt embede, tjeneste eller funktion.

Den nu ekskommunicerede, tidligere franciskanerpater, Tomislav Vlašić, virkede i begyndelsen af 1980'erne som åndelig vejledere for seerne i Maria-valfartsstedet Medjugorje, Bosnien-Herzegovina. Han blev senere anklaget for at udbrede falsk doktrin og at manipulere folk, for ikke at adlyde de kirkelige autoriteter og for upassende seksuel adfærd.

Et dusin nye birettaer

Paven vil kreere tretten nye kardinaler den 28. november.

KARDINALER Under Angelus på Peterspladsen søndag den 25. oktober kundgjorde pave Frans, at han vil holde et konsistorium den 28. november for at kreere tretten nye kardinaler. Ni af de kommende kardinaler er under 80 år og kan dermed stemme på et konklave, når der skal vælges ny pave. De tretten er:

- Ærkebiskop Mario Grech, generalsekretær for bispesynoden,
- Ærkebiskop Marcello Semeraro, præfekt for Helligkåringkongregationen,
- Ærkebiskop Antoine Kambanda af Kigali, Rwanda,
- Ærkebiskop Wilton D. Gregory af

- Washington DC, USA,
 - Ærkebiskop Jose F. Advincula af Capiz, Filippinerne,
 - Ærkebiskop Celestino Aós Braco OFM-Cap af Santiago de Chile,
 - Biskop Cornelius Sim, apostolisk vikar af Brunei,
 - Ærkebiskop Augusto Paolo Lojudice af Siena-Colle Val d'Elsa-Montalcino, Italien,
 - Pater Mauro Gambetti OFMConv, kustode ('vogter') af de hellige klostre i Assisi, Italien,
- De fire kommende kardinaler over 80 år er:
- Biskop emeritus Felipe Arizmendi

Pave Frans vil kreere 13 nye kardinaler i næste uge, blandt dem ærkebiskoppen af Washington DC, USA, Wilton D. Gregory, den første afroamerikaner til at bestride denne position. Foto: Ærkebispedømmet Washington.

Kunstudstilling om Johannes Paul II i Rom

Udstillingen fremhæver skønheden som kilde til håb og liv.

VIDNESBYRD I anledning af 100-året for Johannes Paul II's fødsel vises en udstilling i Rom i galleriet *Progetto Arte Poli* i nærheden af Vatikanet med fotografier, relikvier og kunstværker i relation til den polske helgen.

Udstillingen, der åbnede 16. oktober og løber frem til 2. april 2021, er formentlig den eneste kulturbegivenhed i den italienske hovedstad i anledning af 100-års jubilæet, idet Rom har indført hårde restriktioner på grund af pandemien.

"Det er en meget urolig tid, og folk føler sig forvirrede og ængstelige, resignerende, nervøse og endda pirrelige. Derfor ønsker vi at sprede et budskab om håb gennem den hellige Johannes Paul II's person", siger kunstnerisk leder, Andrea Mezzetti, til

National Catholic Register.

Efter Mezzettis opfattelse er den polske paves vidnesbyrd om livet, ikke mindst hans berømte "Vær ikke bange", den bedste medicin mod den stemning af angst og usikkerhed, der betyder, at folk bærer rundt på megen smerte og frustration.

"Ved at hædre den hellige pave, der har betydet så meget for utallige mennesker, vil vi opfordre alle til at vende tilbage til grundprincipperne om broderskab, loyalitet, solidaritet og venskab, som bogstaveligt talt er ved at forsvinde ud af vort århundrede!"

Udstillingen er sponsoreret af den polske ambassade akkrediteret Den hellige Stol og Johannes Paul II-stiftelsen i Vatikanet. Man kan se et udvalg af 24 fotografier med højdepunkter i dennes pontifikat. Hertil kommer flere genstande udlånt af paves museum – fx hans messehagel, blod- og hårrelikvier, et originalt manuskript til to paveaudienser samt et foto af paven med hans autograf.

Udstillingen viser også flere kunstværker af den 85-årige kunstner Albano Poli, der har givet navn til det internationalt anerkendte kunstgalleri. Den mest berømte af alle er den tre meter høje statue 'Johannes Paul II's lidelse', bestilt af kardinal Edoardo Menichelli. Den er normalt opstillet på torvet foran Sct. Cypriacus domkirken i Ancona.

NM

Esquivel af San Cristobal de las Casas, Mexico,

- Ærkebiskop Silvano M. Tomasi, apostolisk nuntius,
- Pater Rainero Cantalamessa OFM-Cap, pavelig husprædikant, og
- Monsignor Enrico Feroci, sognepræst af Santa Maria del Divino Amore i Castel di Leva, Italien.

Efter konsistoriet den 28. november vil der være 128 stemmeberettigede kardinaler, hvilket er otte mere end den kanoniske fastsatte grænse. Andre paver har også overskredet denne grænse; under Johannes Paul II i 2001 var antallet oppe på 135 kardinaler.

Udviklingen i kardinalkollegiet

I løbet af de sidste syv år har Frans gradvist omformet kardinalkollegiet gennem sine udnævnelser. Han har nu kreeret mere end halvdelen (57%) af de 128 stemmeberettigede kardinaler, som skal vælge hans efterfølger. Andre 30% er udpeget af pave Benedikt XVI, mens de resterende 13% er valgt af Johannes Paul II.

Under sit pontifikat har Frans gjort kardinalkollegiet mere afrikanske og asiatisk, og mindre europæisk.

Konklavet, der valgte Frans, bestod af 52% europæere. Efter konsistoriet i denne måden vil europæernes andel være nede på 41%, den laveste andel på et konklave nogensinde.

Den italienske andel af kardinalkollegiet er blevet reduceret til 17%, ligesom den var det i slutningen af Johannes Paul II's pontifikat, og inden deres andel steg til 24% under Benedikt XVI. Johannes Paul II havde reduceret den italienske andel ved at uddele flere røde birettaer til østeuropæere.

På den anden side tegner den sydlige halvkugle (Asien, Afrika og Latinamerika) sig nu for 45% af kollegiet, den højeste andel nogensinde. Konklavet, der valgte Frans, havde til sammenligning en repræsentation på 35% fra de nævnte verdensdele.

Afrikernes andel af kollegiet er nu oppe på 14%, mod 9% på konklavet i 2013. Asien udgør nu 12,5% – mod tidligere 9%. Aldrig har begge kontinenter haft en så høj repræsentation i kardinalkollegiet.

Endelig har Frans reduceret antallet af kardinaler i Den romerske Kurie. På konklavet i 2013 var 35% af kardinalkollegiet – nu er tallet nede 24% – beskæftiget i Vatikanets administration; det samme antal som ved slutningen af Johannes Paul II's pontifikat.

NM

Kort nyt

Træder tilbage efter mørklægning

POLEN Biskop Edward Janiak af Kalisz er trådt tilbage efter anklager om at holdt hånden over en præst anklaget for at have begået seksuelle overgreb. Det oplyser Vatikanets nuntius i Polen.

Meddelelsen kommer efter, at Vatikanet indledte en undersøgelse af biskop Janiak i juni i år. Baggrunden herfor var en polsk dokumentarfilm, der opnåede stor udbredelse via internettet. I filmen bliver den nu 68-årige biskop anklaget for gentagne gange de sidste 25 år at have flyttet rundt på en overgrebsanklaget præst mellem forskellige menigheder.

Sidste år oplyste Kirken i Polen, at en undersøgelse havde fundet frem til, at næsten 400 præster havde begået seksuelle overgreb på mindreårige de seneste 30 år.

Indfører aktiv dødshjælp til børn

EUTANASI Den hollandske regering har meddelt, at den fremover vil tillade aktiv dødshjælp for alvorligt syge børn i alderen 1-12 år.

"Der findes et behov for en aktiv livsafslutning blandt læger og forældre til terminalt syge børn, som lider uudholdeligt og alligevel vil dø i nær fremtid", skriver landets sundheds- og vicestatsminister Hugo de Jonge i et brev til parlamentet. Ifølge ministeren vil det at tilbyde dødshjælp til alvorligt syge børn befri dem fra "en udsigtsløs og uudholdelig lidelse".

Dødshjælp er allerede lovligt i Holland for børn under ét år med forældrenes godkendelse. Det samme gælder for børn mellem 12 og 15 år. Børn på 16 eller 17 år kan ansøge om dødshjælp uden forældrenes samtykke.

Ifølge *Catholic Herald* har landets børnelægeförening efterlyst muligheden for, at sundhedspersonalet kan yde børn dødshjælp. Regeringen anslår, at 5-10 børn årligt vil kunne modtage dødshjælp efter de nye regler.

Igen i år kan du købe de populære Caritas-julelys igennem Katolsk Webshop. Overskuddet går til Caritas Danmarks adventsindsamling.

Køb dit lys i dag på www.pastoral.dk

Caritas adventsindsamling

Støt sårbare familier på landet i Myanmar

INDSAMLING Coronapandemien rammer hårdt i Myanmar. Omkring 75 % af befolkningen lever af landbruget. Men nu har de ikke mere de samme muligheder for at komme til markederne og sælge deres varer. Der er ingen muligheder for hjælp fra staten, og det betyder, at mange bliver afhængige af de penge, emigrerede familiemedlemmer kan sende hjem. Emigrerede familiemedlemmer arbejder typisk i lavtlønnede servicejobs som gadefejere eller medarbejdere på fastfood spisesteder i USA og England.

Fattige og sårbare familier på landet er under pres fra en række ting, de ikke selv har indflydelse på. Klimaforandringer rammer dem gennem tørke og oversvømmelser. Nogle steder i landet er der uro på grund af konflikter mellem regeringen og oprørsgrupper. Markedspriserne for deres varer er ustabile, og det sætter dem under økonomisk pres.

Caritas hjælper disse familier til at organisere sig, bl.a. i spare-lånegrupper. Her har medlemmerne adgang til at låne penge af den fælles pulje. På den måde får de hjælp til at komme igennem den nuværende krise, og de slipper for at havne i en gældsspiral, hvor de betaler ågerrenter til en privat lånehaj. Er man medlem af en spare-lånegruppe, har man også mulighed for at låne penge i fællespuljen til en fornuftig rente, så man kan starte små virksomheder eller udvide sin landbrugsproduktion for at få en bedre indtjening for sin familie. Spare-lånegrupperne er koordineret i komiteer, der giver kurser i, hvordan man starter sin egen virksomhed.

Det går dine penge til

Pengene fra adventsindsamlingen går til at støtte spare-lånegrupper i Myanmar. Disse grupper har typisk ca. 10 medlemmer, og 80-100 % af medlemmerne er kvinder. Det

er meget forskelligt, hvor langt, spare-lånegrupperne er kommet. Nogle af grupperne har brug for mange besøg og meget støtte, andre er kommet godt i gang, mens andre igen er tæt på at være selvkørende og bare har brug for et opfølgende besøg en gang imellem. Medarbejdere fra Karuna Mission Social Solidarity (KMSS), der er Caritas Danmarks samarbejdspartner i Myanmar, støtter spare-lånegrupperne med supervision og kurser i basal bogføring. Grupperne organiseres lokalt i komiteer, der støtter gruppernes arbejde og er forbindelsesled til lokale myndigheder. Komiteerne kan også hjælpe med at starte nye spare-lånegrupper eller være tovholder for udvikling af små indtægtsgivende aktiviteter.

Caritas kommer med opbakning til grupperne, så de bedre kommer igennem en svær tid. Næsten halvdelen af grupperne – er involveret i forebyggelse af coronasmitte. På den måde tager de ansvar ude i lokalsamfundet. De er samarbejdspartnere med de lokale myndigheder, fordi de ønsker at give noget tilbage til lokalsamfundet.

Sådan gør de indsamlede midler en forskel

Den kommende tid bliver hård for spare-lånegrupperne i Myanmar. De kæmper lige nu med udfordringer som manglende afsætningsmuligheder, faldende priser og restriktioner i forhold til transport og sociale sammenkomster. Derfor kan det være svært at fastholde engagementet og troen på fremtiden. Spare-lånegrupperne får ekstra brug for støtte til at komme tilbage på sporet i 2021, når Covid-19 forhåbentlig begynder at slippe taget – også i Myanmar.

Med de indsamlede midler kan Caritas Danmarks lokale samarbejdspartner fortsætte med at støtte spare-lånegrupperne og spare-lånekomiteerne, indtil de alle er klar til at stå på egne ben og fungere som lokalt

For at kunne lede en spare-lånegruppe er det vigtigt at man er god til bogholderi.
Foto: Caritas Danmark.

forankrede civilsamfundsorganisationer, som lokale myndigheder respekterer og påskønner samarbejdet med.

Spare-lånegrupperne løfter lokalsamfundet – typisk ved udlånsvirksomhed til lave renter. Derved opstår der økonomisk aktivitet, og renterne går tilbage til spare-lånegruppen. Kulturen i Myanmar er meget mandsdomineret. Men aktiviteterne i spare-lånegrupperne fører typisk til, at kvinderne tør stille sig op og sige noget. Det giver selvtillid. Ved at hjælpe kvinderne i disse grupper hjælper man hele familien.

LR

Myanmar har cirka 50 millioner indbyggere og er omtrent dobbelt så stor som Tyskland. Kort fra Wikipedia.

Læs mere om Myanmar

Hold øje med caritas.dk og Caritas Danmark på Facebook.

Her kommer du til at finde mere om adventsindsamlingen.

SOS Forbøn genopstår under nye rammer

Caritas Danmark og Missio Danmark har fået lov til at overtage SOS Forbøn. Vi vil hjælpe med at forbinde mennesker i bøn – særligt når vi ikke kan være fysisk sammen.

Tekst: Stine Riegels Læsøe, frivillig aktivitetsleder for SOS Forbøn

BØN Den nuværende opmærksomhed i hele samfundet på at undgå coronasmitte gør SOS Forbøn ekstra relevant.

I år har vi oplevet, hvordan mange mennesker har måttet sidde mere alene og har måttet være alene med bekymringer om fremtiden, deres nære, sig selv og meget andet. Alene med bekymringer opstået i forbindelse med corona eller bekymringer, problemer og sorg, som ville have været der også uden corona.

Corona eller ej, så er der et behov for, at vi kan samles og bede i fællesskab med og for hinanden – også uden for kirkens fysiske rum.

Hos SOS Forbøn har du muligheden for at ringe ind og tale med en af vores frivillige, som går i forbøn for dig og det, du ønsker at bede for. Du vil blive mødt af et medmenneske, som ønsker det bedste for

dig, som vil lytte til dig og som frem for alt vil bede for og med dig.

Hvis man googler, ser man, at SOS Forbøn tilsyneladende er det eneste landsdækkende tilbud i Danmark, som tilbyder forbøn pr. telefon.

En bønslinie – ikke terapi

Forbønslinien er ment som forbøn, altså hverken rådgivning eller sjælesorg. Når folk fortæller om deres problemer eller smerter, så lytter vi, stiller forståelsesspørgsmål og beder sammen for dem og med dem.

Vi forsøger at vende alle emner til bøn mere end til samtale og rådgivning.

Vi sidder foran Det hellige Sakramente og er på den måde selv i stilhed og bøn ind imellem opringningerne. Forbønslinjen er anonym, ingen behøver at fortælle, hvem de er.

Vi sørger for, at alle forbedere og deltagende præster mødes regelmæssigt for at træne evnen til at lytte og svare og bede, så den der ringer fortsat føler sig hørt og respekteret med de ønsker, han eller hun har – og således oplever at få sine bønner lagt frem for Gud. Vi vil også mødes for at træne og fastholde erkendelsen af, at vi er redskaber, og at det er Gud, der – hvis vi gør det godt – arbejder gennem os.

Startede i et havehus for næsten 20 år siden

SOS Forbøn startede i Danmark den 22. maj 2001 efter inspiration fra Catholic Bible School i England. Den blev startet i Skt. Nikolai kirke i Esbjerg af pastor Benny Blumensaat, Grete Sand Nielsen og Maria Truelsen, der skiftedes til at sidde

ved telefonen og bede for og sammen med folk, som ringede ind. De sad oprindeligt i et havehus, der blev indrettet som kapel tre aftener om ugen.

Nu, hvor Caritas Danmark og Missio Danmark overtager, fortsætter vi torsdage og søndage fra kl. 19 til 21. Fysisk befinder vi os sammen med det udstillede sakramente, om torsdagen i Skt. Therese kirken i Hellerup, og om søndagen i Sakramentskirken på Nørrebro.

Vi er stolte af og glade for, at vi kan videreføre SOS Forbøn, som Esbjerg Menighed så smukt har sat i gang.

Forbønslinjen er indviet til den Hellige Rita, som er helgen for mennesker i desperate situationer. Den blev indviet på hendes mindedag den 22. maj.

SOS FORBØN
VI BEDER SAMMEN - VI BEDER FOR DIG
© missio | Caritas

Føler du dig alene, bekymret eller har du et problem du gerne vil dele med nogen?

Så ring til SOS Forbøn på 5360 3818.
Vi har telefonerne åbne hver torsdag og søndag fra 19-21 - hele året!

Hans kongeriges magt er afmagten

Refleksioner over evangelielæsning (Matt 25, 31-46) til søndag den 22. november, Krist Konges Fest.

Tekst: Sognepræst Minh Quang Josef Nguyen, Sct. Andreas og Sct. Therese menighed.

REFLEKSION Ved kirkeårets afslutning er årets cyklus tilendebragt: Advent – jul – fastetid – påsketid – pinse og det man kalder 'de almindelige søndage'. Den 34. almindelige søndag er noget særligt, for på denne søndag fejrer vi Jesus Kristus, universets konge. Men man må spørge sig selv: er det tidssvarende at fejre Krist Konges fest? Der findes efterhånden kun få konger i denne verden, og de har ikke mere så meget at skulle have sagt. De er mere repræsentative figurer end magthavere. Vore dages monarkier er langt fra det, monarkierne engang var. Konger minder om en forgangen tid, men i sportens verden taler man endnu om 'konger', der tiljubles og fejres som sejrherre øverst på sejrsskamlen. Vi fejrer med andre ord i vore dage: Ringriderkonger, elitesportsfolk, der er 'konger' på deres område, idoler og lignende. Verden synes at have brug for sådanne 'konger'; men en konge som Jesus er det vanskeligt at forholde sig til.

Men lad os nu lade Jesus selv komme til orde for at forklare os lidt om hans selvopfattelse. Den første tekst er en lignelse om det kongelige bryllupsmåltid (sml. Matt 22,1-14). Her fortæller Jesus en lignelse om Guds rige, der ligner en konge, som forbereder sin søns bryllup. Der bliver sendt indbydelser ud og endelig er alle indbudt – et udtryk for, at Guds kongelige kærlighed og omsorg omfatter alle mennesker, og et udtryk for, at her er en konge, hvis rige ikke kender til grænser. En sådan konge og en sådan omsorg og kærlighed forstår vi mennesker ikke, for i vor verden er det utænkeligt. Jesus Kristus er konge på en helt anden måde end jordiske magthavere. Hans krone er en tornekrone, hans trone er korset, han blev naglet fast til. Hans kongeriges magt er den absolutte afmagt, som han påberåber sig. Hans styrke er hans svaghed for menneskene. Det er derfor han hænger der, naglet til korset, for i sin ensomhed at drage alle til sig, som selv befinder sig et sted mellem himmel og jord. En nar er han, denne elendighedens konge, som selv på korset er udsat for folkehobens hån og spot. Alligevel er han konge, og Paulus skriver i første Korintherbrev (15, 27) om ham, at alt er underlagt ham og at alt vil blive levendegjort i ham.

Dagens evangelium indledes med ordene: "Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham ..." Det er da en kongelig scene: Verdensdommeren i sin kongelige funktion. Han er hyrde for sit folk og som sådan rettens håndhæver. Hans rige er uden grænser, for alle folkeslag bliver kaldt sammen foran ham. Der er tale om en periode, hvor indbydelsen sendes ud, og en periode, hvor man må besvare indbydelsen. Det drejer sig om at udnytte tiden, for på et tidspunkt er det for sent at træffe en afgørelse.

Dagens evangelium er ikke en lignelse, men virkeligheden bag alle lignelser om Guds rige. Man skal være årvågen, være forberedt på Guds rige og den struktur, der råder der. Her ved kirkeårets afslutning og i den måned, hvor vi mindes de afdøde,

må det være på sin plads at tænke lidt over menneskelivets alvor. Som kristen er jeg taknemmelig for, at sådanne tanker ikke fylder mig med angst. At vi engang skal aflægge regnskab for vort liv er egentlig et udtryk for, at menneskelivet er værdifuldt og vigtigt, og at det har et mål. Verdensdommen vil blive en dom over en selv. Vi vil ikke blive overrasket over noget, som vi ikke kendte til. Ved dommen bliver det blot åbenbart, hvad vi selv for længst har anet, haft en fornemmelse af og vidst. Gud vil spørge os om vore brødre og søstre. Her vil alle være i Kains situation. Han fik samme spørgsmål: "Hvor er din bror Abel?" Kain svarede: "Det ved jeg ikke. Skal jeg vogte min bror?"

Evangeliet er klart og tydeligt, når det drejer sig om det allervigtigste: "Alt, hvad I ikke har gjort mod en af disse mindste, det har I heller ikke gjort mod mig!" Universets konge er til stede midt iblandt os i de fattiges og de ringeagtedes skikkelse. Grundlaget for hans dom er retfærdighed. Ikke en ophøjet, abstrakt retfærdighed, men en helt praktisk retfærdighed, der med åbne øjne og stærke hænder tager fat og gør det, der er nødvendigt at gøre.

Jesus Kristus – i sandhed en mærkelig konge; men en konge det er værd at følge. Han er nærværende i vore ringeagtede medmennesker, men vil engang, når hans rige fuldt ud virkeliggøres åbenbare sig som universets konge, og da vil alle måtte bøje knæ for ham.

Det eneste, der er af afgørende betydning for dommens udfald, er, om man i praksis har vist barmhjertighed mod "de mindste brødre

og søstre". De mindste brødre og søstre er en omskrivning af de mennesker, der til enhver tid er Jesus disciple. Mennesker skal altså bedømmes efter, om de har taget imod dem, der forkynner Jesus evangelium, for de repræsenterer Jesus selv. Domsbilledet i dagens evangelium er imidlertid også blevet fortolket på andre måder. Nogle har forstået det sådan, at mennesker dømmes efter, om de konkret har bidraget til at lindre verdens nød, idet "de mindste" her opfattes som de nødlidende. Andre har opfattet billedet sådan, at de troende dømmes efter, om de har vist barmhjertighed mod jøderne, der er Guds udvalgte folk.

Det, der er vigtigt for vor livsførelse, erfarer vi tydeligt: Troen alene er ikke nok på dommens dag. At kende Kristus, anrøbe ham med "Herre, Herre", modtage sakramenterne – alt dette gør ikke et menneske værdifuldt i Guds øjne. Troen må bære frugt, må vise sig i en kærlighed, der skal være ægte. Sand kærlighed søger ikke sin egen fordel og kender ikke til at være beregnende. Det er netop de retfærdiges situation. De har hjulpet uden at tænke på Gud, på Kristus eller på at skulle have noget til gengæld. De var ikke ude på at samle på fortjenester. Deres kærlighed var uegennyttig og netop derfor en kristen kærlighed. Det er dem, vi skal efterligne. Lad meditationsbilledet anspore os til en praktisk kristendom, og lad os stole på Jesu forjættelser: "Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed" (Matt 5,7).

”

Det, der er vigtigt for vor livsførelse, erfarer vi tydeligt: Troen alene er ikke nok på dommens dag.

Verdensdommen (Matt 25,31-46)

Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. Og alle folkeslagene skal samles foran ham, og han skal skille dem, som en hyrde skiller fårene fra bukkene; fårene skal han stille ved sin højre side og bukkene ved sin venstre. Da skal kongen sige til dem ved sin højre side: Kom, I som er min faders velsignede, og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt. For jeg var sulten, og I gav mig noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig tøj, jeg var syg, og I tog jer af mig, jeg var i fængsel, og I besøgte mig. Da skal de retfærdige sige: Herre, hvornår så vi dig sulten og gav dig noget at spise, eller tørstig og gav dig noget at drikke? Hvornår så vi dig som en fremmed og tog imod dig eller så dig nøgen og gav dig tøj? Hvornår så vi dig syg eller i fængsel og besøgte dig? Og kongen vil svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig. Da skal han også sige til dem ved sin venstre side: Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle. For jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise, jeg var tørstig, og I gav mig ikke noget at drikke, jeg var fremmed, og I tog ikke imod mig, jeg var nøgen, og I gav mig ikke tøj, jeg var syg og i fængsel, og I så ikke til mig. Da skal også de sige til ham: Herre, hvornår så vi dig sulten eller tørstig eller fremmed eller nøgen eller syg eller i fængsel, uden at vi hjalp dig? Da skal han svare dem: Sandelig siger jeg jer: Alt, hvad I ikke har gjort mod en af disse mindste, det har I heller ikke gjort mod mig! Og de skal gå bort til evig straf, men de retfærdige til evigt liv.

Verdensdommen, Stephan Lochner, ca. år 1435. Wallraf-Richartz Museum, Köln.

Jesuitter og kirkeliv i Stenosgade

De kørte det tunge skyts i stilling i polemikker om Den katolske Kirke, de forskede på universitetet, de drev skoler med undervisning af høj kvalitet, de plejede debatkulturen i foreningen Academicum Catholicum og de ydede en kæmpeindsats som sjælesørgere.

Tekst: Lisbeth Rütz

KIRKELIV Jesu Hjerter Kirke på Vesterbro fejrer 125 års jubilæum. Det er værd at fejre, for det er svært at forestille sig bispedømmet København uden jesuiternes indsats på ethvert niveau. Her skal fortælles om nogle af de jesuitter, der prægede livet i Stenosgade.

“Lydløst gik en dør op og en Pater med mægtigt Skæg gled stille hen til en Skriftestol. Mennesket gled ind og gled ud igen og Pateren forsvandt stille med sin sjove Hue i Hånden efter et Knæfald i retning af Alteret med den røde Lampe foran; og selv naar der slet ingen var i Kirken, brændte den, og den flakkede og blafrede, som var den en Aand, der hele Tiden talte til det Mystiske oppe i det gyldne Skab paa Alteret”. Sådan beskriver Peter Schindler i sine erindringer pater Ulrich Sialm, der kom til Jesu Hjerter Kirke fra Schweiz i 1902 og døde i 1955. Han var en del af gadebilledet på Vesterbro, hvor han gik sine ture – altid klædt i den sorte soutane og med kalotten på hovedet. Sialm huskes som en venlig, meget humoristisk mand. Når der blev ringet på skrifteklokken nede i kirken, var han på pletten, og han blev kendt som hele Københavns skriftefar.

“Hvem har indført kristendommen i Danmark? Det har Pater Keller!” var svaret engang i en time på Sankt Knuds Skole. For flere generationer af sognebørn blev han en institution. “Han var et dybt fromt menneske, der gav sig helt hen i sin gerning – en tålmodig og beskedne person med tilsyneladende uopslidelige kræfter, taknemmelig for den mindste tjeneste, man gjorde ham. Alle var velkomne hos ham, og som skriftefar var han meget elsket”, fortæller forhenværende menighedsrådsformand i Jesu Hjerter Kirke, Ruth Christophersen. Hverken Sialm eller Keller (død 2001) fik betydningsfulde poster i bispedømmet; men de huskes som to trofaste slidere i sjælesorgen. De havde en kæmpe berøringsflade med de københavnske katolikker og efterlod sig hundredvis af prædikener, bønne- og andagtsbøger.

Pater Wolfisberg

En anden jesuit, der kom til at betyde meget for mange mennesker, var pater Wolfisberg. Sådan husker Hanne Gregersen ham:

“Efter en lejr på Øm tog jeg kontakt til jesuitterne og fik en aftale med pater Wolfisberg. Som 18-årig begyndte jeg så i 1950 på konvertitundervisningen. Jeg husker stadig vores første møde i taleværelset i Stenosgade. Det var helt bart. Foran aspedistraen på blomsterstativet stod et rundt bord med en lysedug og et par umagelige stole. Tre bøger var fast inventar. Nederst lå en apologetik, ovenpå vikariatets katolske katekismus og øverst Det nye Testamente i Rosenørn Lehns oversættelse fra Vulgata. Det var det eneste bibelske skrift, der på dette tidspunkt var anerkendt i bispedømmet.

“Jeg venter i taleværelset, og ind kommer en tilknappet og utilnærmelig mand i sort.

Han rækker hånden frem uden at se på mig. Så kunne De jo begynde med at anskaffe Dem en katekismus – den ville vi så læse sammen”, sagde han efter at have spurgt mig, om jeg havde haft anfægtelser. Når vi senere havde diskussioner, viftede han gerne med katekismen og sagde: Det står jo alt sammen her. Da der var gået et stykke tid, fandt han jo ud af, at jeg stod af på katekismen. Så fandt han Newman frem. Han var egentlig på den sorte liste, for han var jo modernismens kirkefader. Her viste Wolfisberg, hvor alsidig han var.

Wolfisberg var naturvidenskabsmand, men han havde en stor bredde i sig og begrænsede sig ikke til sit fag. Jeg kom med i hans studiekreds i psykologi, hvor vi studerede psykoanalytikerens Adlers teorier om fællesskabsfølelse og magt. Interessen for psykologi var dengang ret usædvanlig – for Freud var jo stadig bandlyst”, fortæller Hanne Gregersen.

Gammelt og nyt brydes

I Stenosgade levede der til ind i 70'erne stadig jesuitter fra første generation ude i Ordrup. En af dem var gamle pater Küpferle, der var meget søgt som skriftefar. Han var en præst af den gamle skole, og selv efter 1970 gik han med biretta.

“Menigheden i Ordrup var efterhånden blevet splittet, efter at dominikanerne var kommet, så jeg søgte ind til Jesu Hjerter Kirke og regnede med, at her var der fred for sjælen”, fortæller Birgitte Andreasen, født katolik, der senere blev teolog og præst i Folkekirken. “Küpferle var en gammel jesuit på den gode måde. Han kom fra Rhinlandet, hvor han voksede op i kulturkampens skygge og som 8-årig besluttede sig for at være jesuit. Han kunne ikke blive uddannet i Tyskland, men blev præst i Holland og kom så til Danmark.

For mig stod han for det, som jeg forstår ved en rigtig jesuit. Han var dybt forankret i den førkonciliære tradition og tog sit kald og min person alvorligt. Jeg kunne enormt godt lide hans kombination af høj lærdom som klassisk filolog og personlig fromhed som ikke var spor klistret og som absolut ikke skulle påtvinges en. Hans sidste år som præst var svære for ham på grund af konciliet, men han fik dispensation på grund af sin alder til at fejre messen i den gamle form, som han plejede”, siger Birgitte Andreasen.

Fra hæretica til øcumenica

Helt oppe under loftet i Stenosgade 4 A lå biblioteket. Her bugnede hylderne med lærde værker om dogmatik, moral, etik og kirkehistorie. Det var en Aladdins hule for bogelskere, hvor husets venner også kunne få lov til at låne. En af lånerne var en ung Czeslaw Kozon, der flittigt lånte bøger om liturgi.

Hæretica stod der på døren ind til et særligt, aflåst rum. Her stod alt det, man regnede med, folk ikke kunne tåle at læse; men man skulle have dem stående på biblioteket

Lsr. Anna-Stefanie i hyggelig snak med et sognebarn ved et menighedsmøde i marts 1977. Foto: Katolsk historisk Arkiv.

for at sætte sig ind i fjendens tankegang. Kun rektor for Sankt Knuds Stiftelse havde nøgle til rummet, og man skulle gøre rede for sit ærinde, hvis man skulle derind. Hylderne var tæt pakkede med værker af biskop Martensen (biskop over Sjællands Stift 1854-84) og andre protestantiske teologer, Kierkegaard, Sartre, Freud og socialismens klassikere. Senere kom rummet til at hedde øcumenica...

Her regerede pater Johannes Schumacher – en genert, lidt tør mand, men også en rar og kærlig person. Schumacher var åndelig vejleder og utrættelig medarbejder i Åsebakkens første ti år. Han var en samvittighedsfuld præst, der sled sine ben op på utallige husbesøg på Vesterbro. Som liturginørd kendte han altid til de nyeste regler på liturgiens område og han førte med stor nidkærhed sognekartoteket.

“Schumacher skaffede mig et medhjælperjob på biblioteket til 9,50 i timen. Det hjalp gevaldigt på vores slunkne budget. Det var heroppe mellem reolerne, jeg fandt ud af, at jeg skulle være bibliotekar”, husker Helge Clausen, der sammen med sin kone Birgit boede i sognet fra 1969 – 1973. De boede på kollegiet Solbakken og gik begge to til konvertitundervisning hos pater Kjær – en lidt utilnærmelig type, der lod den stramme “maske” falde, når han stod over for mennesker i nød og havde masser af humor, når man kom tæt på ham.

Dengang i slutningen af 60'erne var Stenosgade 4 A stadig en helt anden verden. De gamle præster gik rundt i soutane, var

stilige og sagde De til hinanden. Men ændringerne sneg sig ind. Plysmøblerne i præsternes dagligstue måtte vige for moderne møbler, og nogle af præsterne i Stenosgade smed den romerske flip.

En ny tid var på vej, fortæller Helge Clausen. “Vi var med på begejstringsbølgen, da den første danske messe kom og stillede begge to op til der første menighedsråd i Stenosgade, hvor der vi kom ind sammen med 10 andre. Det var en god tid. Når vi med børnene i klapvognen kom rundt om hjørnet til Stenosgade, hørte vi Otto-klokkerne ringe, og så var det rigtig søndag”.

En ny tid på vej

I 1969 var der stadig ti præster i Stenosgade. Tre lægbrødre tog sig af alt det praktiske arbejde i systuen, sakristiet og køkkenet. Jesuitterne var delte med hensyn til alt det nye. De gamle jesuitter – især de tyske – var imod alt det moderne uvæsen med menighedsråd. I 1970 var Knud Aage Nielsen blevet sognepræst efter Poppe, og han stod for mange nye ting sammen med Herman van Schaik.

“Knud Aage Nielsen førte os sammen med andre unge familier. Han dannede familiegupper, hvor vi mødtes og læste Bibelen sammen. Det blev et netværk, hvor vi havde stor glæde af hinanden og passede hinandens børn”, husker Helge Clausen. Van Schaik var meget kunstinteresseret. Han havde en masse ungdomsarbejde og rejste hvert eneste år ud med unge mennesker. De tog blandt andet på vandreture i bjergene i Østrig. I 1972 stod han for den

En meget ung pater Keller sammen med sognebørn i Hvidovre. Hvidovre blev betjent af jesuitterne fra Stenosgade. Privatfoto.

Projekt madspild

Win-Win-Win! Overskudsmad hjælper børn til skolegang og uddannelse for flere af Sankt Vincent Gruppernes projekter.

Tekst: Maria-Leonore Christensen
Foto: Sankt Vincent Grupperne

UDVIKLINGSARBEJDE Det er en tredobbelts win-win situation at stoppe madspild i Danmark:

Win: Vi redder maden – henter den fra forskellige supermarkeder i Kastrup

Win: Vi giver maden videre med forventning om en donation på ca. 25 % af butiksprisen

Win: Vi støtter Sankt Vincent Gruppernes 3 projekter i Indien, Kenya og Uganda.

Da Father Benny i 2011 fortalte om sin brors børnehjem i Indien, spurgte jeg IRMAs Butiksleder John, om han vil være med til et madspildsprojekt. Han sagde med det samme ja, vi måtte gerne hver dag hente deres overskydende fødevarer. Dermed kunne vi betale uddannelsen til sygeplejerske for fem piger fra børnehjemmet. Og nu er REMA1000 på Willumsvej, NETTO i Kastruplundgade, og ALDI på Kastrupvej også med på vognen.

Fødevarerne putter jeg i køleskabe i vores cykelskur, hvor naboer o.a. kan hente mod en månedlig donation eller via MobilePay. Mandag, onsdag og lørdag fylder jeg bilen op og kører til gudstjenesten i Skt. Annæ Kirke kl. 8. Bagefter er der salg fra bagklappen.

Hver tirsdag tager Kirsten Baltzer Jepsen

over. Hun indretter så sin carport i Avedøre som et lille marked. Hendes makker Gert stiller borde op og hjælper med at flytte kasser og kølebokse. Venner og bekendte kommer forbi i løbet af dagen og lægger en skærv. Det kan blive til flere tusinde kr. om måneden til de gode formål.

Sankt Vincent Grupperne har i mange år støttet Joseph i Uganda. Han startede for nogle år siden et Emmaus-center under mottoet: "Work and pray!" – et stort bofællesskab, hvor han holder kurser for præster og søstre og engagerede singler, par og familier. Han kender vores egen præst fra Uganda, Simon Peter og skrev i en Whatsapp: "He is a good friend of mine!" Centret driver et landbrug med kaffe, bananer og jordnødder og ikke mindst en skole og kostskole med 700 elever. Her støtter vi 23 børns skolegang.

Det tredje og nyeste projekt er CHILD med Holiday, der bor i Kenyas værste slum, Kangemi. Hun henter hvert år tyve børn ind fra gaden, giver dem mad og forbereder dem til skolegang. Men der gik seks måneder – af bekendte grunde, hvor hun ikke måtte bispise dem eller undervise, så børnene røg tilbage på gaden. Den eneste mulighed for at hjælpe dem var at støtte deres familier.

Kirsten Baltzer Jepsen sammen med sin makker Gert.

Det foregik så via MobilePay, som faktisk er opfundet i Kenya. Holiday delte 150 kr. ud til hver af børnenes familier. Det skulle de så klare sig for i fjorten dage.

Holiday's projekt foregik i et enkelt lille rum, uden køkken. En utrolig kvinde! Men fra 1. september har vi kunnet hjælpe hende til et større sted, hvor der er plads til 23 enkeltborde og stole, og hvor de nu kan blive undervist og få mad. Det er jo et privat projekt. Alle offentlige skoler i Kenya er ellers lukket, foreløbig indtil 1. januar 2021.

Også Holiday's frisør- og syskole for unge piger og mødre var lukket ned, men de ca. 20 piger kan nu mødes igen på det nye sted.

Som man kan se, redder vi ikke kun maden.

Salg efter messen i Skt. Annæ Kirke.

Du kan støtte projekterne ved at indbetale et bidrag på Reg. nr. 3667, Konto nr. 1097164 eller MobilePay 19379. Mærk indbetalingen "Madspildsprojekt".

Ulrich Sialm var præst ved Jesu Hjerter Kirke fra 102 til 1955 og blev kendt som "hele Københavns skriftefar".

Foto: Katolsk historisk Arkiv.

store ombygning, der radikalt indrettede kirkerummet til koncilets liturgireformer og igen i 1985 for den store renovering, hvor murværk og vinduer blev sat i stand.

Men også forkyndelsen i kirken blev anderledes. I en periode i 70'erne tog Højbo halv tolv messen om søndagen i Jesu Hjerter kirke, som han fyldte. Senere blev han bedt om at holde op, fordi han tog menigheden væk fra hovedgudstjenesten.

"Han var en morsom, provokerende outsider. Han havde formuleringer som var voldsomme og outrerede, fordi han ville moralismen til livs. Han manglede nok ligesindede at sparre med. Af mange blev han anset for en der brød ned.

Hans prædikener var et opgør med den sødladde apologetiske moralisme. Han var jo Schindlers konvertit og lagde vægt på en bibelsk forkyndelse centreret omkring

forkyndelsen. Det ville være overfladisk at kalde ham en 68'er. Han var nærmere det, Hubert Messerschmidt fortalte om sig selv – et uregelmæssigt verbum", siger Hanne Gregersen.

Andagter og mariafromhed

I mange år var Sankt Knuds Skole (grundlagt 1869) med til at gøre Stenosgade til et katolsk kraftcenter indtil 1970-73, hvor den blev afviklet som selvstændig skole. De små klasser blev overført til Rygaards Skole, mens de store kom ud på Niels Steensens Gymnasium.

Stig Holsting var født ind i Folkekirken, men gik som barn på Sankt Knuds Skole. Allerede som lille fik han vist kirken med den evige lampe af sr. Angelika. Den røde lampe og det mystiske nærvær inde i kirken trak i ham som en magnet, og kort tid efter at være blevet konfirmeret i Folkekirken blev han som 14-årig optaget i Kirken sammen med sin mor.

Nogle år senere sad Stig nede på bageste bæk i kirken og flettede fingre med sin udkårne Hedvig. Herinde gav de hinanden forlovelsesringen på i 1958.

"Jeg er opdraget i den meget fromme tid, hvor alting var regelbundet og lå i faste rammer. Vi bad meget sammen i familien, og man havde mange forskellige andagter", fortæller Hedvig. Der var for eksempel andagter til Guds moder, som man kunne holde hele året, når bare man fem lørdage i træk modtog bodens og alterets sakramente.

Det var de fromme foreningers tid – i Stenosgade som andre steder i bispedømmet. Et eksempel - den 8 marts 1910 blev der i abbediet St. Maurice de Clervaux oprettet en bønneforening for de tre nordiske rigers tilbagevenden til den katolske tro. Mariakongregationerne for mænd og for kvinder spillede en stor rolle for fromheds-

livet. Man blev højtideligt optaget og fik så overrakt en indviet mariamedaljon i et lyseblåt bånd. Når man var til møde, havde man medaljonen på, og man var mariabarn uanset alder. Det var ikke bare noget man meldte sig ind i – man blev "prikket" til det.

I "Ugeblad for katolske Kristne" annoncerede man "messe med rosenkrans". Hubert Messerschmidt skulle engang fejre messen for damekongregationen, der bad ham om at læse messen stille, så damerne ikke blev forstyrret i deres andagt. Messerschmidt lettede høfligt på hatten og gik sin vej...

I salme og bønnebøgerne fra den tid kan man finde messeandagter – et sæt bønner til at bede under messen. Der var også for eksempel majandagter, korsvejsandagter og fasteandagter.

Fromheden var ikke forankret i bibellæsning – men nærrede sig ved de mange andagtsformer. Andagtsformerne og sproget i dem var noget af det, Peter Schindler angreb i sine erindringer. Kampen for en dansk katolicisme stod imod en katolicisme

med importerede, stærkt tyskprægede andagtsformer. "Nogen egentlig folkefromhed som den pave Frans efterlyser i dag, blev det aldrig rigtig til, for de havde jo ikke rod i noget dybere dansk, som vi ser det i de danske salmer. I 1951 kom nogle af de danske salmer i begrænset omfang med ind i salmebogen.

Et eksempel på tidens fromhedsliv kan man se i den statuegruppe med den døende Josef, der nu er genopstillet i Jesu Hjerter. Den repræsenterer for mig netop den a-bibelske, sødladde, affektivt prægede 'andagtsfromhed', der herskede i forfaldsperioden. Det var fromhed uden teologisk substans", siger Hanne Gregersen.

I næste nummer: Hvad betød liturgireformerne for Jesu Hjerter Kirke? Hvad betød ombygningen af kirkerummet til koncilets krav i 1972? Hvordan oplevede sognebørnene koncilsårene?

Sankt Nikolaus ankommer til festen. 1970. Foto: Katolsk historisk Arkiv.

Sankt Nikolaus med forventningsfulde børn. Foto: Katolsk historisk Arkiv.

Sådan omfavnede filippinerne katolicismen

Næste år fejrer den lokale katolske kirke 500 års jubilæum.

Tekst: Jorge Simón Izquierdo Díaz

MIGRANTKIRKER I 2021 fejrer Den katolske Kirke 500 års jubilæet for sin grundlæggelse. I dag er der mere end 100 millioner indbyggere i Filippinerne. Mere end 80% af dem er praktiserende katolikker, hvilket er unikt i asiatisk sammenhæng, hvor de fleste lande har et flertal af hinduistiske, buddhistiske eller muslimske befolkninger. Filippinsk katolicisme er resultatet af det kulturelle møde mellem Europa og Asien. Det filippinske bispedømme i Manila udtaler inden det store jubilæum, at: ”Det er ikke en påmindelse om, hvordan vi blev koloniseret, men hvordan filippinerne omfavnede katolicismen.”

Øgruppen Filippinerne fik sit navn efter kong Felipe II af Spanien, da en ekspedition ledet af Fernando de Magalhães ankom til øerne.

Det der slår enhver, der ser på det udefra, er, hvordan følelsen af at være filippino hænger sammen med en følelse af religiositet. ”Du kan ikke bare være ateist, hvis du er filippinsk. Det hører til vores DNA at være troende,” forklarer Fader Ariel Bejo, en franciskansk broder, der har det særlige privilegium at være den eneste filippinske præst i Danmark.

De religiøse ordeners betydning

Den filippinske befolknings massive omvendelse til katolicismen er traditionelt blevet forklaret med de religiøse ordeners store arbejde siden 1565, efter at den første guvernør, López de Legazpi, var kommet til landet. Augustinerne, dominikanerne, franciskanerne og jesuitterne var involverede i evangeliseringsopgaven med deres metoder, de lærte sproget og forsvarede de indfødte mod grundejernes voldelige praksis. Det første kongelige og pavelige universitet i Manila er fra 1611.

”Missionærerne var meget effektive, fordi de vidste, hvordan man kontekstualiserer troen, så folket bød troen velkommen,” forklarer Fader Bejo mig. Han underbygger det med, at der kun er to filippinske martyrer, den hellige Lorenzo Ruiz (død i Japan) og den hellige Pedro Calungsod (død på Guam). Begge, som var almindelige kristne, profilerede sig ikke som store mænd, og de døde i udlandet. Fader Bejo har fundet den hellige Lorenzos magtfulde skikkelse frem igen til jubilæumsbegivenhederne i Danmark. Det sker i håbet om, at han på den måde kan skabe sammenhold mellem sine landsmænd.

Her mødes modernitet og tradition

Filippinerne i dag er et spændende land, hvor modernitet og tradition mødes, og det har en stor naturlig rigdom. Omkring 13.000 filippinere bor i Danmark på grund af arbejde eller ægteskab. De første emigranter ankom i 1970'erne, tiltrukket af Maersks jobtilbud og servicesektoren, blandt andre erhverv er der au-pairs. 10 % af den filippinske befolkning bor som emigranter i udlandet. Overførslen af deres indtægt er en af de vigtigste indtægtskilder for økonomien i det asiatiske land.

Hvis der er et kendetegn for noget så abstrakt som den filippinske mentalitet, så er det begrebet helhed. Ethvert menneske

CELEBRATING 500 YEARS OF FILIPINO CHRISTIANITY IN

Det filippinske samfund i Danmark har en lang række aktiviteter klar, når jubilæet skal fejres næste år.

forstås som en helhed, dvs. at der ingen dualitet er mellem sjæl og krop, men et konstant samarbejde mellem sjæl og krop, som bøn og hengivenhed nærer hver dag. På samme måde forstår filippinerne det sociale liv som en kontinuitet i forholdet. Begrebet kapwa (samhørighed) siger noget fundamentalt om den filippinske omgangsmåde. Filippinerne søger hinanden, når de er i udlandet, og sammen kan de genskabe deres traditioner. Filippino-emigranter er hengivne mennesker, som vil bringe deres tro til nye opholdssteder.

Bønnegrupperne, hvor de først ankomne filippinere og de nyankomne au pairs deltagere sammen, skaber et netværk af broderskab, følelsen af at være medlem af samme familie. Enhver, der har haft mulighed for at deltage i deres fester, har oplevet deres gæstfrihed og gode tone i gruppen. Indendørs har de et alter i et diskret hjørne af hjemmet, dekoreret med den hellige rosenkrans, den hellige Bibel eller Pasyon (en filippinsk episk fortælling om Jesus Kristus, hans lidelse, død og opstandelse), et billede af Jesus, minder om en pilgrimsrejse til det hellige land, Rom, Lourdes eller Compostela. De er Maria dybt hengivne – hun er den vigtigste mægler (babailan) og oprettholder aktivt broderskaber, såsom Santo Niño de Vizayas og Nuestra Señora de Peña de Francia.

Social harmoni

En dybt etisk holdning styrer filippinernes sociale liv. Social harmoni betragtes som samfundets vigtigste værdi. Deres lokale samfund er baseret på et netværk af interpersonelle relationer og næret af værdier som omsorg og opmærksomhed over for andre (pakikiramdam). Alt drejer sig om

om at arbejde på de gode følelser over for hinanden. Frygten for sladder, for forlegenhed (hiya) fungerer som en modvægt til ikke-støttende holdninger. Der er altid brug for iwas, undgåelse, fordi direkte mundtlig konflikt afvises bredt. De foretrækker at holde deres aggressivitet tavs og med deres mimik at udtrykke behovet for afstand. Det rigtige svar er at sige intet, at vige væk.

Tiden heler

Fader Bejo mener, at hans opgave som filippinopræst er at promovere sine landsmænds religiøse og sociale aktivitet fra barkada til samba-bayanihan. Ifølge Fader Bejo er fejringen af 500 år en god grund til at styrke de indbyrdes bånd i det filippinske samfund, hvilket begrebet sambayanan afspejler. Ordets etymologi stammer fra gammel tagalog bayanihan, hvilket betyder ”bevægelse i fællesskab”, en metafor for skabelse af det fælles gode. Det er et begreb, der bliver brugt i landdistrikterne i Filippinerne til at opfordre til samarbejde, når man flytter et palmehus eller nipa hut eller ris skal plantes eller høstes. Et andet ord, der kommer i spil, er ordet samba, der betyder tilbedelse. Filippinernes naturlige religiositet driver og tiltrækker dem til at tilbede Gud. Så ved at kombinere de gode værdier fra samba og bayanihan, har filippinerne en stærk måde at forene sig på for at nå det fælles gode, forklarer Fader Bejo.

Filippinerne elsker barkada, som er møder med jævnaldrende venner for at drikke, spille karaoke, og lignende, men uden at opnå noget. Men samba-bayanihan er mere end dette, det er en religiøs og social aktivitet med et formål; det er et spørgsmål om bevidsthed med en intentionelitet, der styrker et trossamfund. Man kan opleve samba-

bayanihan fællesskab i nogle sociale grupper omkring Skt. Annæ kirke, i Sakramentskirken og i Caritas Center ved Jesu Hjerter kirke. Jeg kan specielt identificere denne samba-bayanihan følelse af at gå sammen om et formål i de hengivne filippinske grupper, jeg har været i kontakt med (Legion of Mary; El Shadday), der samles for at tilbede (samba baya yanan). Religion er et mysterium, man skal fordybe sig i, og som fader Bejo forklarer det, er sammenhængen mellem looben, det indre selv og de dybe ting fra Gud (1 Korinterbrev 2,10) i bønnens hjerte, vejen til at komme ind i mysteriet.

Troen på det guddommelige forsyn

Filippinernes tro er overført på et sprog med kulturelle værdier. Fuld tillid til Gud inspirerer den troende filippiners liv hver dag. Dagens første og sidste ord er til Gud. De siger at de beder, indtil de falder i søvn. Filippinerne lægger usikkerheden fra dag til dag i Guds hænder. Dette er bahala na, hvad som helst der skal ske, vil ske på godt og ondt. Der er modgang, men også håb i det guddommelige forsyn. Den filippinske migrant integrerer sig gennem arbejde og ægteskaber i Danmark, men bærer de kulturelle værdier i sin filippinske katolicisme. Således har arbejdet en etisk værdi, hårdt arbejde sikrer guminhawa, det gode liv, at min familie og mig lever behageligt. Filippinske kvinder, der har giftet sig med danskere, er stolte over, at deres ægtemænd konverterer til katolicismen. Børn døbes altid, og brylluppet er, når det er muligt, dobbelt (dansk og filippinsk). Gud bliver bedt om at kontrollere den daglige dag med sin absolutte kraft (batala), så den onde, der er derude, i luften, ikke kan påvirke en. Disse er eksempler på fremgangsmåder, der overfører den oprindelige filippinske katolicisme fra det 17. århundrede, med inkorporeringen af oprindelige skikke til evangelisering i det 21. århundrede.

På nationalt plan i Filippinerne startede jubilæumsprogrammet i 2013 med den første novene-bøn. En almindelig novene består af ni dages bøn før en fest; og i dette tilfælde svarer et år til en novene i de nuværende 9 års novene. Novene-emnet for 2020 er økumeni. I Danmark kan de, der gerne vil deltage i fejring sammen med deres filippinske venner, følge Fader Bejos novene-program. Et mål for Fader Bejo er at fejre juleaftensmesse på filippinosproget (tagalog) ved slutningen af jubilæet i 2021. Det kaldes ”Misa de aguinaldo”, fra aguinaldo eller gave, sinbang gabi på tagalog, et navn, der i år ville falde sammen med det 500 års nationale jubilæumstema, som er ”Gifted to give” (I har fået det for intet, giv det for intet), fra Matthæusevangeliet (10,8).

Du vil kunne se en oversigt over programmet for næste års fejring på www.katolsk.dk.

Jann Sjursen ny sekretariatschef for Foreningen af Kristne Friskoler

Foreningen af Kristne Friskoler tæller 34 medlemsskoler med knap 8.000 elever samt ni daginstitutioner med godt 400 børn og samlet mere end 800 ansatte.

ANSÆTTELSE Tidligere minister, generalsekretær for Caritas Danmark og formand for Rådet for Socialt Udsatte, Jann Sjursen tiltræder 1. december som ny sekretariatschef i Foreningen af Kristne Friskoler (FKF) efter Hans Jørgen Hansen, der fratrådte 1. oktober. Foreningen får med Jann Sjursen en særdeles erfaren sekretariatschef, mener Thorkild Bjerregaard, formand for Foreningen af Kristne Friskoler og skoleleder på Midtjyllands Kristne Friskole:

”Vi er overbeviste om, at Sjursen er den rigtige til sammen med bestyrelsen at stå i spidsen for den fortsatte udvikling af FKF. Han har en solid ledelsesmæssig baggrund og et bredt kendskab til skoleliv, politik og det kirkelige Danmark. Vi ser alle meget frem til samarbejdet”, udtaler Thorkild Bjerregaard.

Jann Sjursen glæder sig til arbejdet med de kristne friskoler og friskolesagen:

”Jeg ser rigtig meget frem til at komme med på holdet for de kristne friskoler. Skolerne leverer et kanon undervisningstilbud med faglig og pædagogisk tyngde og med de kristne værdier som varemærke. Der er masser af erfaring at trække på og en sund dynamik i den forskellighed, der også findes skolerne imellem, blandt eleverne og i forældrekredsen”.

”Nu skal jeg finde min ’indre lærer’ frem igen. Begyndte jo mit arbejdsliv som friskolelærer. Og så får jeg brug for mine politiske erfaringer i forhold til det pres, de frie skoler

er blevet mødt med fra politisk hold de seneste år”, fastslår Sjursen. Han tiltræder stillingen den 1. december i år.

Foreningen af Kristne Friskoler (FKF) tæller 34 medlemsskoler med knap 8.000 elever samt ni daginstitutioner med godt 400 børn og samlet mere end 800 ansatte. Foreningen kan næste år fejre 50 års jubilæum.

Læserne skriver

Angående Maria Vartorta

Elin Thomasson anbefaler os at læse Maria Valtortas første bind i serien ”The Poem of the Man/God”, for heraf fremgår, at jomfru Maria skulle have været en højt uddannet kvinde. Valtorta bygger på, hvad Jesus, Maria, Joseph og apostlene skulle have fortalt hende i årene efter 1943. Da hendes bog med samtalerne udkom i 1959, placerede Vatikanet den imidlertid på Index, dvs. på listen over bøger, det var katolikker forbudt at læse. Forbuddet blev året efter begrundet af *L'Osservatore Romano* med, at det var ”en sprogligt dårlig skrevet bog, fyldt med indbildte samtaler ..., som hvis man vil være venlig, kan beskrives som banale”. Senere erklærede den italienske bispekonference, at samtalerne ikke kunne anses for at være af overnaturlig

art, men måtte betragtes som en litterær metode, brugt af forfatteren for at fortælle sin opfattelse af Jesu liv. Efter at Index-listen blev afskaffet i 1965, har forskellige grupper forsøgt at få Vatikanet til at trække fordømmelsen tilbage. Men det ville kardinal Ratzinger ikke, for i 1985 udtalte han, at ”bogen kun kunne accepteres, hvis der blev foretaget omfattende ændringer, som kunne neutralisere den skade, bogen skaber hos almindeligt troende”.

Som historiker kan man selvfølgelig ikke bruge sådanne indbildte fantasier, men må bygge på, hvad vi rent faktisk ved om kvinder i oldtidens Israel. Og det er, at piger blev gift, når de havde fået deres første menstruation, og at de ikke lærte at læse og skrive, for det havde de ikke brug for i deres dagligdag.

Kaare Rübner Jørgensen, 2000 Frederiksberg

► *Fortsat fra side 12.* følelsernes forsøg på at forråde hendes sinds balance. Selvom hun længe forsøger at skjule sine følelser for Graham (der nu er blevet læge og bruger sit andet navn, John) både for sig selv og læseren, røber hendes rosende, næsten forgudende ord, hvor varme følelser, hun nære for ham. Som kontrast til dette, er hendes beskrivelse af kollegaen, professor Paul, hvis karakteristisk efterlader læseren med en stærk antipati. Efterhånden som Lucys syn på John nuanceres, og hun må erkende, at hans følelser for hende, ikke er en elskers følelser for sin elskede, men at disse følelser er rettet mod en anden, nemlig Polly, opdager læseren, hvordan beskrivelsen af Paul langsom ændres, til den ender i tilbedelse og forelskelse. ”Villette” er imidlertid meget mere end en storslået kærlighedshistorie. Den er en formidabel beskrivelse af menneskekarakterer og sjælens

underlige kinkelkroge, vildveje og omveje – og den er en roman om brydningen mellem katolsk og protestantisk tro. Englænderen Lucy er overbevist protestant, mens den franske professor Paul er lige så overbevist katolik. Da forfatteren fortæller historien gennem sin hovedperson, Lucy, bliver hele denne vinkel farvet til protestantismens fordel, mens katolicismen beskrives som snu og tyrannisk. Under disse eksplicitte, grove beskyldninger mod den katolske tro findes imidlertid i beskrivelsen af den opofrende og tilgivende katolik, Paul – en beskrivelse, der dog er mere møntet på hans person end på hans tro. Pointen er imidlertid, at Gud ser på oprigtigheden i menneskers tro mere end på de ydre ceremonier og skikke. Derfor erkender Paul og Lucy også, at de ”tilbeder den samme Gud i den samme ånd, men dog med forskellige ritualer”. I en 1880-tals forfatters hånd,

Liturgi

Angående Gloria

Tekst: Rolf Tönshoff

Man pudser glorien eller piller ved nogens glorie; man kender også ordet glorie fra religiøse illustrationer med den lysende krans omkring hovedet, og glorie kan også betyde ærefuldt ry; men tænker man over, at ordet stammer fra det latinske gloria – ære, ærbødighed? Ordet findes allerede i den gammelromerske liturgi, men også senere i liturgien hos det evangelisk-lutherske og anglikanske trossamfund. Ordet bliver i sin kortform også brugt om hymnen Gloria in excelsis Deo – Ære være Gud i det høje. I liturgien anvendes denne lovprisning af Treenigheden i to udgaver:

I den lille doksologi lyder teksten: Gloria Patri et Filio ... Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, så nu og altid og i al evighed. Amen. Denne afslutning forbindes med fremførelsen af salmer i Salmernes Bog. Før Vatikan II indføjede man den lille doksologi i messens introitus mellem sidste vers fra Salmernes Bog og gentagelsen af dagens antifone.

Når orglet har tiet

Den store doksologi er det andet ordinariusled i messen: Gloria in excelsis Deo ... Ære være Gud i det høje ... fra englens lovsang (Luk 2,14). Dette ordinarieled, som i sin ældste latinske udgave dateres tilbage til omkr. år 700, udviklede sig over lang tid: I det første Ordo Romanus står paven i stille bøn vendt mod øst foran sin ophøjede trone, mens koret synger kyrie. Derefter vender han sig til folket og istemmer gloria – dengang sang hele folket med på dette led. Siden blev det en del af den biskoppelige liturgi, idet den menige præst kun måtte istemme gloria til sin primitivmesse og under den højtidelige liturgi Påskemat. Når orglet i dag har tiet fra Skærtorsdag og når langfredagsliturgien er fremført uakkompagneret og når påskelyset bæres frem i det mørke kirkerum og påskematens indledning og læsninger med vekselsange har lydt uden instrumental ledsagelse, så er det et særligt højtideligt øjeblik, når celebranten istemmer gloria og taget – næsten – løfter sig under menighedens lovsang med orgelbrus.

I dag istemmes den store doksologi til højtidelige, kirkelige fester og særlige anliggender samt alle søndage – dog med undtagelse af advents- og fastetiden samt messen for de afdøde.

er det imidlertid langt mere, end man kunne vente sig. Romanen ender på én gang lykkeligt og tragisk – lykkeligt, fordi Lucy når til en personlig forløsning ved at slippe den fornuftmæssige kontrol og endelig give sig hen; ulykkeligt fordi ja det må man selv læse sig til.

Mens ”Jane Eyre” er langt tættere på at være en traditionel, romantisk kærlighedsroman, synes ”Villette” at være en mere helstøbt roman, med flere nuancer og større realisme. Her har ord som ”kærlighed” og ”lykke” fået, om end en mørkere, så samtidig en dybere klang.

December

1. *viol.* Tirsdag i 1. uge i advent. (I Ps).
Adv. pf. I.
V. Sl 72,2.7-8.12-13.17
R. Retfærdighed skal blomstre i hans dage, og freden være stor.
L.: Es 11,1-10. Ev.: Luk 10,21-24.
2. *viol.* Onsdag i 1. uge i advent. (I Ps).
Adv. pf. I.
V. Sl 23,1-3a.3b-4.5.6
R. Jeg skal bo i Herrens hus alle mine dage.
L.: Es 25,6-10a. Ev.: Matt 15,29-37.
3. *hvid.* Torsdag i 1. uge i advent. (I Ps).
Frans Xaver, præst (†1552)(m)
Adv. pf. I.
V. Sl 118,1+8-9.19-21.25-27a
R. Velsignet være han, som kommer i Herrens navn.
L.: Es 26,1-6. Ev.: Matt 7,21.24-27.
4. *viol.* Fredag i 1. uge i advent. (I Ps).
Eller *hvid.* **Johannes af Damaskus**, præst og kirkelærer (†749) *Adv. pf. I.*
V. Sl 27,1.4.13-14
R. Herren er mit lys og min frelse.
L.: Es 29,17-24. Ev.: Matt 9,27-31.
5. *viol.* Lørdag i 1. uge i advent. (I Ps).
Adv. pf. I.
V. Sl 147,1-2.3-4.5-6
R. Lykkelig hver den, der venter på Herren.
L.: Es 30,19-21.23-26. Ev.: Matt 9,35-10,1.6-8.
6. *viol.* **2. SØNDAG I ADVENT.**
✠ *Cr. Adv.pf. I.*
1.L.: Es 40,1-5.9-11;
V. Sl 85,9ab-10.11-12.13-14.
R. Lad os se din godhed, Herre, og giv os din frelse!
2.L.: 2 Pet 3,8-14.
Ev.: Mark 1,1-8.
7. *hvid.* Mandag i 2. uge i advent. (II Ps).
Ambrosius, biskop og kirkelærer (†397) (m)
Adv. pf. I.
V. Sl 85,9ab-10.11-12.13-14
R. Se, vor Gud kommer og frelser os.
L.: Es 35,1-10. Ev.: Luk 5,17-26.
8. *hvid.* Tirsdag. **JOMFRU MARIAS UPLETTEDE UNDFANGELSE** (h)
Gl. Cr. Særl.pf.
1.L.: 1 Mos 3,9-15.20
V. Sl 98,1.2-3ab.3cd-4
R. Syng en ny sang for Herren, for han har udført undere.
2.L.: Ef 1,3-6.11-12
Ev.: Luk 1,26-38
9. *viol.* Onsdag i 2. uge i advent. (II Ps).
Eller *hvid.* **Juan Diego Cuauhtlatotzin** (†1548)
Adv. pf. I.
V. Sl 103,1-2.3-4.8+10
R. Min sjæl pris Herren!
L.: Es 40,25-31. Ev.: Matt 11,28-30.
10. *viol.* Torsdag i 2. uge i advent. (II Ps).
Adv. pf. I.
V. Sl 145,1+9.10-11.12-13ab
R. Herren er nådig og barmhjertig, sen til vrede og rig på troskab.
L.: Es 41,13-20. Ev.: Matt 11,11-15.
11. *viol.* Fredag i 2. uge i advent. (II Ps).
Eller *hvid.* **Damasus I**, pave (†384)
Adv. pf. I.
V. Sl 1,1-2.3.4+6
R. Den, der følger dig, Herre, skal have livets lys.
L.: Es 48,17-19. Ev.: Matt 11,16-19.
12. *viol.* Lørdag i 2. uge i advent. (II Ps).
Eller *hvid.* **Vor Frue af Guadalupe**
Adv. pf. I.
V. Sl 80,2ac+3b.15-16.18-19
R. Gud, rejs os igen, lad dit ansigt lyse, så vi bliver frelst.
L.: Sir 48,1-4.9-11. Ev.: Matt 17,10-13.
13. *viol.* eller *rosa.* **3. SØNDAG I ADVENT.**
✠ *Cr. Adv.pf. X.*
1.L.: Es 61,1-2a.10-11;
V. Luk 1,46b-48.49-50.53-54.
R. Min sjæl jubler over min Gud.
2.L.: 1 Thess 5,16-24.
Ev.: Joh 1,6-8.19-28.
14. *hvid.* Mandag i 3. uge i advent. (III Ps).
Johannes af Korset, præst og kirkelærer (†1591) (m)
Adv. pf. I.
V. Sl 25,4-5ab.6-7bc.8-9
R. Vis mig dine veje, Herre.
L.: 4 Mos 24,2-7.15-17a. Ev.: Matt 21,23-27.
15. *viol.* Tirsdag i 3. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. I.
V. Sl 34,2-3.6-7.17-18.19+23
R. Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.
L.: Zef 3,1-2.9-13. Ev.: Matt 21,28-32.
16. *viol.* Onsdag i 3. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. I.
V. Sl 85,9ab-10.11-12.13-14
R. Lad det dryppe fra oven, himmel, lad retfærd strømme ned fra skyerne.
L.: Es 45,6b-8.18.21b-25. Ev.: Luk 7,18b-23.
- ADVENTSTIDEN II**
17. *viol.* Torsdag i 3. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
V. Sl 72,1-2.3-4ab.7-8.17
R. I hans dage skal retfærdighed blomstre og freden skal være stor.
L.: 1 Mos 49,2.8-10. Ev.: Matt 1,1-17.
NB: Tidebønnen følger et særligt skema de sidste 7 dage før jul. Særlige antifoner til Zakarias' og jomfru Marias lovsange.
18. *viol.* Fredag i 3. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
V. Sl 72,1-2.12-13.18-19
R. I hans dage skal retfærdighed blomstre og freden skal være stor.
L.: Jer 23,5-8. Ev.: Matt 1,18-24.
19. *viol.* Lørdag i 3. uge i advent. (III Ps).
Adv. pf. II.
V. Sl 71,3-4a.5-6b.16-17
R. Min mund er fuld af lovsang til dig, jeg priser din herlighed dagen lang.
L.: Dom 13,2-7.24-25a. Ev.: Luk 1,5-25.
20. *viol.* **4.SØNDAG I ADVENT.**
✠ *Cr. Adv.pf. II.*
1.L.: 2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16;
V. Sl 89,2-3.4-5.27+29.
R. Om din store godhed, Herre, vil jeg synge for evigt.
2.L.: Rom 16,25-27.
Ev.: Luk 1,26b-38.
21. *viol.* Mandag i 4. uge i advent. (IV Ps)
Adv. pf. II.
V. Sl 33,2-3.11-12.20-21
R. Bryd ud i jubel for Herren, I retfærdige, syng en ny sang for ham.
Pris Herren med citer,
L.: Højs 2,8-14. eller Sef 3,14-18a. Ev.: Luk 1,39-45.
(Petrus Canisius, præst og kirkelærer (†1597) kan ihuhommes)
22. *viol.* Tirsdag i 4. uge i advent. (IV Ps)
Adv. pf. II.
V. 1 Sam 2,1.4-5.6-7.8abcd
R. Mit hjerte fryder sig over Herren, min frelser.
L.: 1 Sam 1,24-28. Ev.: Luk 1,46-56.
23. *viol.* Onsdag i 4. uge i advent. (IV Ps)
Adv. pf. II.
V. Sl 25,4-5b.8-9.10+14
R. Ret jer op og løft jeres hoved, for jeres forløsning nærmer sig
L.: Mal 3,1-4.23-24. Ev.: Luk 1,57-66.
(Johannes af Kenty, præst (†1473) kan ihuhommes)
24. *viol.* Torsdag i 4. uge i advent. (IV Ps).(ved morgenmesse)
Adv. pf. II.
V. Sl 89,2-3.4-5.27+29
R. Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.
L.: 2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16. Ev.: Luk 1,67-79.
Adventstiden afsluttes efter non.
- JULETIDEN**
24. *hvid.* Torsdag aften **HERRENS FØDSEL** (h).
Vigiliemesse.
Gl. Cr. Jul. pf.
1.L.: Es 62,1-5
V. Sl 89,4-5.16-17.27+29.
R. Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.
2.L.: Ap.G 13,16-17.22-25.
Ev.: Matt 1,1-25 eller 1,18-25.
25. *hvid.* Fredag. **HØJTIDENS MESSE** (h).
✠ *Gl. Cr. Jul. pf.*
Julenat. 1.L.: Es 9,1-6
V. Sl 96,1-2a.2b-3.11-12.13.
R. I dag er der født os en Frelser; han er Kristus, Herren.
2.L.: Tit 2,11-14.
Ev.: Luk 2,1-14.
Julemorgen. 1.L.: Es 62,11-12
V. Sl 97,1+6.11-12.
R. Lyset skal stråle over os i dag; for Herren er os født.
2.L.: Tit 3,4-7.
Ev.: Luk 2,15-20.
Juledag. 1.L.: Es 52,7-10
V. Sl 98, 1.2-3b.3c-4.5-6.
R. Hele den vide jord har set vor Guds frelse.
2.L.: Hebr 1,1-6.
Ev.: Joh 1,1-18 eller 1,1-5.9-14.
26. *rod.* Lørdag. **STEFAN**, den første martyr (f).
Gl. Jul. pf.
L.: Ap.G 6,8.10; 7,54-60;
V. Sl 31,3cd-4.6+8ab.16bc-17.
R. I dine hænder, Herre, betror jeg min ånd.
Ev.: Matt 10,17-22.
Bededag for de forfulgte kristne
27. *hvid.* Søndag. **DEN HELLIGE FAMILIE, JESUS, MARIA OG JOSEF** (f).
✠ *Gl. Cr. Jul.pf.*
1.L.: 1 Mos 15,1-6; 21,1-3
V. Sl 105,1-2.3-4.5-6.8-9
R. Han er Herren, vor Gud, evigt husker han på sin pagt.
2.L.: Hebr 11,8.11-12.17-19
Ev.: Luk 2,22-40 eller 2,22.39-40
28. *rod.* Mandag. **DE USKYLDIGE BØRN**, martyrer (f).
Gl. Jul.pf.
L.: 1 Joh 1,5—2,2;
V. Sl 124,2-3.4-5.7b-8.
R. Vort liv blev reddet som fuglen fra fuglefængernes fælde.
Ev.: Matt 2,13-18.
29. *hvid.* Tirsdag. **5. DAG I JULEUGEN.**
Gl. Jul.pf.
V. Sl 96,1-2a.2b-3.5b-6.
R. Himlen skal glæde sig, jorden juble.
L.: 1 Joh 2,3-11. Ev.: Luk 2,22-35.
(Thomas Becket, biskop og martyr (+1170), kan ihukommes.)
30. *hvid.* Onsdag. **6. DAG I JULEUGEN.**
Gl. Jul.pf.
V. Sl 96,7-8a.8b-9.10.
R. Himlen skal glæde sig, jorden juble.
L.: 1 Joh 2,12-17. Ev.: Luk 2,36-40.
31. *hvid.* Torsdag. **7. DAG I JULEUGEN.**
Gl. Jul.pf.
V. Sl 96,1-2.11-12.13.
R. Himlen skal glæde sig, jorden juble.
L.: 1 Joh 2,18-21. Ev.: Joh 1,1-18.
(Silvester I, pave (+335), kan ihukommes.)

Støtter mindre projekter
www.vincentgrupperne.dk

Biskoppens kalender

November 2020

4. kl. 10.30 Møde i katolsk-luthersk samtalegruppe
5. kl. 17.00 Messe Sct. Annæ Kirke
7. kl. 09.30 Firmelse i Vor Frue Kirke, Herlev-Brønshøj
8. kl. 10.00 Højmesse i Domkirken i anledning af Pavens Dag
10. kl. 08.00 Messe hos Kærlighedens Missionærer
11. kl. 07.30 Messe på Redemptoris Mater
14. Møde i Danske Kirkers Råd
15. kl. 11.00 Jesu Hjerte Kirke i Københavns jubilæum
kl. 18.00 Messe i den ekstraordinære form, Jesu Hjerte Kirke, Kbh
20. kl. 16.00 **Aflyst:** Forretningsudvalgsmøde i Middelfart
21. **Aflyst:** Pastoralrådsmøde i Middelfart,
22. **Aflyst:** Pastoralrådsmøde i Middelfart
25. kl. 16.00 Niels Steensens Gymnasiums 70-års jubilæum
28. kl. 17.00 Deltagelse i DUK's årsmøde Sankt Andreas fest, Sankt Andreas Kirke i Ordrup

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 16, som udkommer den 11. december 2020, skal være KO i hænde senest den 23. november 2020.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 1/2021, som udkommer den 8. januar 2021, skal være KO i hænde senest den 9. december 2020.

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Maria-Leonore Christensen, Jorge Simón Izquierdo Díaz, Kirsten Krog, Stine Riegels Læsøe, pastor Minh Quang Josef Nguyen og Rolf Tønshoff.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.

Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag – ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Tilmeld dig KO's nyhedsbrev på:

www.katolskoriering.dk/forside/

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik Skree

Mette Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK
Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bønnens Apostolat

December 2020

I denne måned beder vi for evangelisering med særligt fokus på bønslivet.

- at vores personlige forhold til Jesus Kristus må næres af Guds Ord og af et liv præget af bøn.

Bedemand
H.J. Madsen

- tillid gennem 4 generationer

Døgnvagt:
86 12 28 66

Aarhus
Jægergårdsgade 17 -19

www.bede.dk · info@bede.dk

Michael Madsen Lars Kingo

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Hjælp med at sikre Kirkens beståen – også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag
kl. 20.00-23.00 hele året.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

62 624

Skriv besked: Støt udgivelsen af KO

MobilePay

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

Charlotte Brontë

– tro, håb og kærlighed

Kærlighedsromaner med stærke, kristne passager om kampen mellem fornuft og følelser.

Tekst: Kirsten Krog

FORFATTERSKAB Mon ikke de fleste har set mindst én af de filmatiseringer, der findes af Charlotte Brontës roman ”Jane Eyre”, mange måske uden at kende til forfatteren og hendes baggrund eller have læst noget af det, hun har skrevet. Charlotte Brontë og hendes forfatterskab er imidlertid et bekendtskab værd – også set fra en trosmæssig vinkel.

En forfatterfamilie

Charlotte Brontë levede i første halvdel af 1800-tallet (1816-1855), i en engelsk præstefamilie. Hendes far, Patrick Brontë

(1777-1861), var anglikansk præst, men havde også udgivet bøger. Moderen, Maria, døde af kræft i 1821, da Charlotte kun var fem år gammel. Charlotte var den tredje ud af en søskendeflok på seks bestående af fem søstre og én bror. De to ældste søstre Elizabeth og Maria døde af tuberkulose henholdsvis 10 og 9 år gamle. De tre overlevende søstre, hvoraf Charlotte var den ældste, blev alle forfattere. Ingen af dem har imidlertid efterladt sig et særligt omfangsrigt forfatterskab, da også de døde unge, til gengæld er de alle gået over i litteraturhistorien. I deres opvækst opfandt de,

sammen med deres bror, Branwell, fantasi-verdenerne ”Gondol” og ”Angria”, som de nedskrev små historier om. Emily, der var to år yngre end Charlotte, er kendt for sin roman ”Stormfulde højder”, der blev den eneste roman, hun nåede at skrive. Hun døde i 1848 kun 30 år gammel. Den sidste af de to søstre, Anne, der var spæd, da deres mor døde, nåede også at skrive én roman, ”Agnes Grey”, inden hun døde i 1849 døde som 29-årig. Charlotte selv blev, til forskel fra sine søstre, gift. Det skete i 1854. Men hendes og mandens – Arthur Bell Nicholls’ – ægteskab blev kun ganske kort, da hun døde midt i en sen graviditet, blot et år efter i 1855. Hun var da 38 år gammel. Hun nåede at udgive tre romaner, mens hun levede: ”Jane Eyre” (1847), ”Shirley” (1849) og ”Villette” (1853). Den første og sidste af disse vil blive præsenteret i denne artikel. Efter hendes død blev endnu en roman fra hendes hånd, ”The Professor”, i 1857 udgivet posthumt. De tre søstres debut var imidlertid en digtsamling, som de udgav under

de tre mandlige pseudonymer: Currer, Acton og Ellis Bell. Broderen, Branwell, der foruden at være forfatter som sine søstre, var kunstmaler, nåede imidlertid ikke den berømmelse, han drømte om, og døde som misbruger i 1848. Faderen overlevede altså – foruden sin hustru – alle sine seks børn.

Er man til moderne, minimalistisk litteratur, er det nok ikke Charlotte Brontës romaner, man skal give sig i kast med. Hendes victorianske romaner er ord- og billedrige med lange, beskrivende passager, der f.eks. minutøst beskriver en persons udseende og personlighed og ikke på dette plan lader meget tilbage til fantasien.

”Jane Eyre”

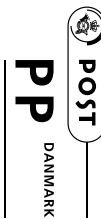
Den forældreløse Jane Eyre vokser op hos sin tante og hendes børn, der gør alt for at gøre livet surt for hende. Som tiårig bliver hun sendt på en kostskole for fattige og forældreløse børn, og her fortsætter genvordighederne. Men selvom sulten og

Fortsættes nedenunder ▶

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 15
20. november 2020 · 46. årgang

kulden plager hende, er det alligevel her, hun for første gang møder godhed, ikke mindst i den lidt ældre Helen, der på en forunderlig måde formår at hæve sig over både hårdhed, pinsler og sorg og leve mere i det himmelske end i det jordiske. Særlig én af lærerne er meget hård mod hende og har en aldrig svigtende evne til at finde eller opfinde fejl hos hende. Helen bærer imidlertid til Janes forundring disse uretfærdigheder med ikke blot tilgivelse, men forståelse. Selv da Helen ligger for døden som følge af de hårde forhold på skolen er det uden bitterhed, men i glad forventning og fuld forvisning om det, der venter. Som hun siger til Jane: ”Min Skaber og din Skaber, som aldrig ødelægger, hvad han har skabt. Jeg stoler på hans kraft og

stoler fuldt og fast på hans godhed. Jeg tæller timerne til dagen, jeg skal stå for hans trone”.

Som 18-årig flytter Jane endelig fra skolen, hvor hun de sidste to år har været lærer, og hun bliver ansat på Thornfield Hall, som ejes af Mr. Rochester. Hendes opgave er at være guvernante og lærer for dennes myndling, Adèle. Snart forelsker Jane sig i Mr. Rochester, og følelserne er gengældte. Men forholdet er dømt til at mislykkes, da Mr. Rochester allerede er gift med en sindssyg kvinde, som han i sin ungdom blev tvunget til at indgå ægteskab med. Dette ved Jane imidlertid intet om, før hun og Mr. Rochester står for alteret og bliver afbrudt i deres forehavende, af en slægtning til kvinden.

Nærmest afsindig af sorg flygter Jane fra Thornfield Hall og samledes bevidstløs op af den unge præst, St John River. Også han frier efter en tid til hende, dog mere af fornuftsgrunde end af kærlighed. Han skal nemlig rejse ud som missionær til Indien, hvor der også er brug for en lærer. Frieriet viser imidlertid Jane klart, at hun aldrig kan elske andre end Mr. Rochester. Hun vender derfor tilbage til Thornfield Hall, blot for at opdage, at den er nedbrændt. Det viser sig, at det er Rochester hustru, der i sindssyge har antændt branden, og at hun selv er omkommet. Dette er ofte blevet tolket som en side ved kvindeligheden, måske ved Jane selv, som må dø. Men på handlingsplanet er det et nødvendigt greb, for at Janes længsel kan gå i opfyldelse.

”Jane Eyre” har stærke kristne passager både i beskrivelsen af Helen og St John River. Romanen munder da også ud i ordene: ”Amen, din vilje ske, Herre Jesus”, lagt i St Johns mund. Men bogen har foruden temaer om tro og kærlighed, også kampen mellem fornuften og følelserne. Mens Janes

følelser næsten fra starten løber Rochester i møde, anerkender hun i første omgang, at de to er et umage par og i anden omgang, at vejen til ægteskab er lukket, da han er gift. I sidste ende er det imidlertid følelserne og længslerne, der sejrer. Men der er en pointe i, at de ikke sejrer over fornuften, men at der snarere er tale om en integrering af følelserne. Da Jane fuldt ud erkender dybden i sin længsel, banes vejen til kærligheden på handlingsplanet. Det er, som om handlingen må bøje sig for så dyb en kærlighed.

”Villette”

Hovedpersonen og jeg-fortælleren, Lucy Snowe, er engelsklærer på en pigeskole i den franske by, Villette. Men fortællingen begynder i England, hvor Lucy i en periode

bor hos sin gudmor, Mrs. Bretton. Her præsenteres vi også for dennes søn, den sekstenårige Graham og pigen Polly, eller Pauline, som hun egentlig hedder. Efter Lucys tid hos gudmoren og på en ”mellestation” ankommer hun til pigeskolen, hvor hovedhandlingen udspiller sig. Læseren undrer sig en tid over, hvorfor indledningen i England med Graham og Polly er med, da denne del synes at være adskilt fra den egentlige handling, indtil man igen præsenteres for de to som centrale personer i en kærlighedshistorie. Lucy, der af livet har lært, at ”Livet er således indrettet, at virkeligheden aldrig – ikke kan, ikke vil – leve op til forventningerne”, har ellers – i lighed med Jane Eyre – væbnet sig med en fornuftens skjold mod

Fortsættes side 9. ▶

Charlotte Brontë. Maleri af Evert A. Duyckinck efter en tegning af George Richmond. University of Texas. Wikipedia.

Bestil den katolske julegave helt frem til 21.dec

KATOLSK WEBSHOP

er der, hvor du finder gode bøger om katolsk tro, rosenkranse, krucifikser, lys, ikoner, katolske børnebøger og meget mere! Og så støtter du endda Kirken, når du handler.

Find os på
WWW.PASTORAL.DK

Tryk og sikker levering under Corona - vælg selv udleveringssted

Biskoppens julehilsen: Som kristne er vi kaldede til at mobilisere og bevare modet

ADVENT Julen er tiden til gode ønsker om en glædelig fest, og årsskiftet en anledning til udtrykke håb for fremtiden, ikke mindst hvis det gamle år har budt på udfordringer.

Dette traditionelle jule- og nytårsscenario er i år præget af coronapandemien, der har vendt op og ned på så mange ting, ændret vor livsstil og indskrænket vore muligheder og nu også præger vore forestillinger om fremtiden og gisninger om, hvor længe det bliver ved.

Det er naturligt at blive forurolet og usikker over mødet med så stærke indgreb i vor dagligdag. Men som kristne er vi kaldede til at mobilisere og bevare modet. Det er der en god anledning til i netop det, vi fejrer i julen – Guds Søn er blevet menneske og Gud er derved kommet os nær. Kristus gjorde sig selv sårbar og blev konfronteret med ondskab, nød og usikkerhed – ikke kun for at solidarisere sig med os, men også for at overvinde alt ondt og inddrage os i den proces. Kristi nærvær iblandt os vil aldrig gå spurlost hen over os; men for tydeligt at mærke virkningerne af hans komme må vi tro på, at han har gjort en forskel. Det har han ved at sejre over modgangen og ved at give os mulighed for selv at gøre en forskel. Det sker ved, at vi virkelig tror på, at Gud er

til og er os nær, og når vi er parate til at lade vort liv præge af ham.

Coronapandemien og de andre voldsomme ting, der er sket i 2020, virker ganske vist overvældende. Vi har på en ny måde lært, at vi ikke altid er i kontrol. Det har vi ellers vænnet os til på mange måder; men det er også sundt for os at mærke, at det er Gud, der har den ultimative kontrol. Det giver os tryghed og får os samtidig til at tænke og handle anderledes med Kristus som vort primære forbillede.

Freske fra underkirken i Basilica di San Francesco, Assisi, ca. 1310.

Selv om vi herhjemme indtil videre er kommet forholdsvis lempeligt igennem pandemien, har vi måttet lide afsavn og vænne os til nye rutiner. Det har i høj grad også præget vort kirkeliv. Mange basale ting er igen blevet mulige. Vi kan gå til messe og mødes i begrænset omfang; men mange af vore festlige begivenheder i menighederne og bispedømmet har måttet aflyses eller indskrænkes.

Selv om vor tro er noget, der skal fejres i fællesskab og deles med andre, er forudsætningen, at vi hver især har troen som en personlig gave, som vi udtrykker i vor bøn og vidner om i næstekærlighed. Disse to aspekter af troen – forholdet til Gud og til vor næste – kan vi altid udtrykke, også under beskedne forhold. Det er dog ikke meningen, at vi skal vænne os til ikke at komme i kirke og ikke at engagere os i fællesskabet. Vor tro skal være en dybt personlig ting, som vi skal længes efter at kunne fejre og dele med andre.

Julen er en sådan anledning. Den vil sikkert også være præget af indskrænkninger i aktiviteter og antal personer; men i tankerne er der altid plads til at valfarte til krybben og dele vilkår med Jesusbarnet, og forhåbentlig også mulighed for at fejre det med sine nærmeste og måske også række ud til nogle, som pandemien har berøvet socialt samvær.

Jeg ønsker alle en glædelig jul og håber, at den sande og dybe juleglæde ikke vil være mærket af de udfordringer, pandemien stiller os overfor. De samme ønsker gælder det nye år, som jeg håber må præges af håb og tillid, også selv om vor tålmodighed kan blive udfordret en stund endnu.

+Czeslaw

Prædiken

Jobbeskrivelse for Johannes Døber.

Læs mere på side

5

Voxpop

Danske katolikker om homoseksualitet.

Læs mere på side

8-9

Til kamp mod madspild

Danske bidrag i en ny bog fra Vatikanet om et overset problem.

Tekst: Niels Messerschmidt

MADSPILD Selina Juul, der står bag initiativet 'Stop Spild Af Mad', og Mickey Gjerris, lektor i bioetik ved Københavns Universitet og tidligere medlem af Etisk Råd, har begge skrevet et indlæg i den 240-sider store debatbog *Reduction of Food Loss and Waste*, som netop er udkommet på Vatikanets forlag.

"Det er en meget stor ære at medvirke, og det er rigtig godt, at paven som overhoved for verdens 1,4 milliard katolikker er med til at sætte fokus på madspildsproblematikken. Han har tidligere udtalt, at det, at smide mad ud, er som at tage brødet ud af munden på verdens fattige", forklarer Selina Juul, der i tolv år har kæmpet for at nedbringe det store madspild.

"Madspild er en global skandale. Der er mere end syv milliarder mennesker på denne planet, hvoraf de 795 millioner sulter. Alligevel er det årlige madspild og fødevarer tab på 1,3 milliarder tons mad – eller mad nok til brødføde tre milliarder mennesker", skriver den danske madspildsaktivist.

I sit bidrag fokuserer hun på, hvad Vatikanet kan gøre for at øge fokus på madspild og fortæller bl.a. om de danske

tiltag. Mickey Gjerris bidrager med en række etiske refleksioner over madspild

En tredjedel går tabt eller til spilde

"Fokus på klimaændringer bliver stadig vigtigere i vores hverdag og er umulige at ignorere. Mange verdensborgere føler sig usikre på, hvad de skal gøre for at reducere deres CO₂-aftryk. Her hører dét at stoppe madspild til de lavt hængende frugter", forklarer Selina Juul.

Selv om madspildet i Danmark kun er reduceret med 8 % de sidste seks år, har "industrien fået øjnene op for, at frasorte-

rede varer – fx grimme tomater og krumme agurker – godt kan sælges. Vi hjælper dem og er blevet kontaktet af store producenter, som ønsker at være med. Det er jo også en god forretning for dem, og så støtter det vores arbejde. Men tænk at der skulle gå 12 år", siger hun.

Hvert år smides over 700.000 tons spiselig mad i Danmark ud. Det største spild sker i de private husholdninger, især i børnefamilierne.

På verdensplan skønner FN, at cirka 1/3 af den globale drivhusgasudledning stammer fra fødevarerproduktion, herunder landbrug, husdyr og ændringer i arealanvendelse, hvilket gør fødevarerproduktion til verdens tredjestørste CO₂-bidrager. FN skønner desuden, at op imod 1/3 af al verdens mad enten går tabt eller til spilde.

Deltagerne på madspildskonferencen i Vatikanet. Selina Juul ses som nr. to fra venstre, første række, mens Mickey Gjerris ses som nr. tre fra venstre, bageste række.

Foto Gabriella C. Marino, Vatikanet.

Struer

Missionshus bliver katolsk kirke.

Læs mere på side

12

Skolevæsen

Niels Steensens Gymnasium fylder 70.

Læs mere på side

16

KO mener

Udsigt til en unormal jul

Coronapandemien har ikke kun ramt samfundslivet men også vores kalender! Efter forårets afløsninger af påskens liturgier står julens måske også foran at blive det – eller pålagt nye restriktioner hvis smittetrykket stiger.

Det, de fleste danskere forbinder med julen – flæskestegen, julegaverne og dansen rundt om træet – skal nok klare frisag. Det gør de troendes fælles fejring af Vorherres fødsel i Betlehem måske ikke. For selv om vi fejrer, at Kristus kommer til verden og at det, han tilbyder verden, ikke kan lægges under et juletræ eller i en butik eller hvor coronavirussen nu ellers kan sprede sig, bliver julefejringen i disse coronatider ikke, som den plejer.

Håbet om, at vi kan undgå effekterne af 'den anden bølge' af den nu ni måneder lange pandemi og dens mange restriktioner, synes væk. Da kirkerne fik lov til at genåbne kort før sommer, var vi alle fortrøstningsfulde. "Vi har snart bekæmpet denne virus og kan snart vende tilbage til normale tilstande", lød det.

Men virusser opfører sig ikke på den måde. Når vi først har accepteret, at intet bliver 'normalt' igen før vi får en vaccine i løbet af næste år, må vi også acceptere en ny og anderledes livsstil, hvor mundbind og social distance er normen – også i kirkerne.

Desværre har restriktionerne betydet, at mange ikke længere går regelmæssigt i kirke og at andre er holdt helt op med at gøre det. Kirkerne er blevet små oaser af bøn og offentlige messer for et fåtal. Heldigvis er flere menigheder begyndt at livestream og har fundet andre måder at bevare kontakten til medlemmerne – noget som måske skal styrkes, hvis der kommer nye restriktioner, hvilket er sket i flere lande. Fx må der i Stockholms katolske bispedømme kun deltage maks. otte personer i en messe!

Så ja, coronaen har lagt beslag på, hvordan vi kan udleve vores tro. Alligevel er der en forsigtig, men afventende optimisme at spore her i adventstiden, og i Rom såvel som i kirkerne verden over er julekrybber opstillet, juletræer rejst og forberedelserne til Herrens komme i fuld gang.

"I år er den traditionelle fødselsscene på Peterspladsen mere end nogensinde et tegn på håb og tillid for hele verden", skriver Vatikanet i en pressemeddelelse: "Den udtrykker vished om, at Jesus kommer til sit folk for at frelse og trøste det".

I kirkerne og i hjemmene er adventslysene tændt og alle er i fuld gang med at forberede deres egne traditioner. Dog får julesalmerne i kirkerne ikke samme kraftfulde klang, når den kun synges af koret, men alligevel vil de velkendte julesalmer fryde vore ører og hjerte i en kold og mørk tid.

Julenat vil det glade budskab, uanset om vi er i kirken eller ej, nå os og vil – hvis vi åbner vore hjerter – fylde os med glæde. Denne følelse vil pandemien ikke kunne tage fra os.

KO's læsere ønskes en glædelig jul!

NM

McCarrick-rapporten – et smerteligt kapitel og lektion for Kirken

Den flere hundrede sider lange rapport beskriver den amerikanske kardinals opstigen og fald fra kirkehierarkiets tinder og bringer hidtil fortrolige og interne dokumenter frem i lyset.

Tekst: Niels Messerschmidt

UDREDNING Vatikanet offentliggjorde den 10. november den længe ventede rapport om den nu laicerede amerikanske ekskardinal Theodore McCarrick. Rapporten belyser detaljeret spørgsmålet om, hvordan den nu 90-årige McCarrick – til trods for at vedholdende rygter om hans seksuelle adfærd cirkulerede allerede i 1990'erne – kunne bestride nogle af de højeste kirkelige embeder i USA. At det kunne ske, angiver rapporten som en kombination af ledelsesmæssige svigt blandt kirkefolk og en kultur af klerikalisme.

Rapporten er unik derved, at det er første gang, at efterforskere har fået lov til at gennemse Vatikanets arkiver, og rapporten giver derfor et sjældent indblik i Kirkens institutionelle viden og om de beslutningsprocesser, der omgav McCarrick i hans virke som præst og frem til 2017, hvor han havde rang af kardinal og tidligere ærkebiskop af Washington DC. Den ca. 460 sider lange rapport er udarbejdet af Statssekretariatet på foranledning af pave Frans og har taget to år at efterforske og skrive, og Vatikanets advokat i USA, Jeff Lena, siges at være forfatter til rapporten skønt hans navn ikke fremgår i rapporten.

I rapporten beskrives ikke blot McCarricks kirkelige opstigen, men også hans overgreb på seminarister og præster, rygter og sladder blandt gejstlige, kirkelige autoriteters afvisning af at tage disse beskyldninger alvorligt, biskopper, der vendte det blinde øje til hans forbrydelser, og de kirkelige bureaukratier.

Pave Frans laicerede McCarrick i februar 2019, efter at en Vatikan-undersøgelse var nået frem til, at McCarrick havde forulempet både mindreårige og voksne seminarister seksuelt. Kort forinden havde paven frataget ham kardinalværdigheden.

Skandalen kom til offentlighedens kendskab i juni 2018 og skabte – sammenholdt med den netop offentliggjorte rapport fra Pennsylvanias storjury om præsters overgreb i flere af delstatens bispedømmer – en alvorlig troværdighedskrise i både USA og Vatikanet, da det blev offentligt kendt, at McCarrick regelmæssigt delte seng med voksne seminarister i sin strandhytte i New Jersey.

Trods de vedholdende rygter om hans adfærd formåede McCarrick alligevel at beklæde de højeste kirkelige embeder i USA og var fx bispekonferencens talsmand, da man i 2002 vedtog en 'nultolerancepolitik' overfor overgrebspræster (!).

Pave Frans beordrede i oktober 2018 en "tilbundsgående undersøgelse" af Vatikanets arkiver for information om McCarrick. Det skete to måneder efter, at den tidligere nuntius i USA, ærkebiskop Carlo Maria Viganò, havde anklaget Frans for at være den sidste i en lang række af kirkefolk i Vatikanet og i USA, som havde dækket over McCarricks adfærd.

Johannes Paul II ombestemte sig

Det var Johannes Paul II, der i 2001 udnævnte McCarrick til ærkebiskop af Washington DC og året efter til kardinal. Rapporten dokumenterer, at paven kendte til rygterne om McCarrick. Det fremgår også, at kardinal John O'Connor af New York i et fortroligt brev havde advaret mod at forfremme McCarrick, da det kunne skabe "offentlig skandale", hvis rygterne blev offentligt kendt. Lignende forbehold havde den daværende nuntius i Washington, Gabriel Montalvo, og bispekongregationens prælat, Giovanni Battista Re.

Alligevel ændrede Johannes Paul II holdning engang i august eller september 2000. Hvorfor? Det dokumenterer rapporten ikke fuldt ud, men der er mindst tre mulige forklaringer. Vatikanet havde bedt fire biskopper i New Jersey om deres mening, og tre af dem "leverede unojagtige og ufuldstændige oplysninger til Den hellige Stol om McCarricks seksuelle adfærd mod unge voksne". Desuden fandtes der dengang heller ikke nogle direkte klager fra ofre, ligesom den polske pave var utilbøjelig til at tro på ubegrundede rygter – i sit hjemland havde han erfaret, at kommunisterne brugte det til at miskreditere gode mænd.

En medvirkende årsag til, at Johannes Paul II skiftede holdning, var også McCarricks personlige brev til pavens privatsekretær, Stanislaus Dziwisz, i august 2000, hvori han bedyrede sin uskyld, og at han "aldrig har haft seksuel omgang med nogen – hverken mand eller kvinde, ung eller gammel, præsteviet eller ikke-præsteviet". Johannes Paul II, der læste brevet, troede herefter på McCarrick – og dermed var vejen åben for McCarricks udnævnelse til ærkebiskop af Washington DC og året efter til at blive optaget i kardinalkollegiet.

Benedikt XVI's mundtlige sanktioner

Efter at nye anklager mod McCarrick om seksuelle overgreb var begyndt at dukke op

i efteråret 2005, beordrede pave Benedikt XVI, at kardinalen, der netop var fyldt 75 år, skulle indsende sin afskedsbegæring som ærkebiskop, hvilket skete i 2006. Samtidig bad paven, på baggrund af de vedholdende rygter, McCarrick om at holde en lav offentlig profil og indstille sin rejseaktivitet. Da der ikke forelå nogle konkrete overgrebsanklager – disse kom først i 2017 – valgte Benedikt XVI ikke at indlede en kanonisk proces, også grundet i det forhold, at McCarrick ikke længere var ærkebiskop. Rapporten viser, at McCarrick valgte at ignorere pavens mundtlige sanktioner og fortsatte sin rejseaktivitet, hvilket blev tolereret i Rom.

Det var altså først i sommeren 2017, da de første konkrete anklager om McCarricks overgreb på mindreårige i 1970'erne i New York dukkede op, at pave Frans valgte at indlede en kanonisk proces. Denne resulterede i, at McCarrick fik frataget sin kardinalværdighed i juli 2018, og et halvt år senere blev han laiceret.

Hvad har Kirken lært?

McCarrick-sagen er et smerteligt kapitel i Kirkens historie, men også en lektion, som Kirken siden har taget ved lære af. Flere af de tiltag, som pave Frans besluttede efter 'overgrebsmødet' med formændene for verdens bispekonferencer i Vatikanet i februar 2019, siges at udspringe af denne erfaring, fx at afskaffe den pavelige hemmelighed i overgrebssager og at gøre biskopper ansvarlige for mørklægning af overgrebssager og -præster.

"Rapportens omfang og dens mange dokumenter og informationer viser, at vi har været drevet af at søge sandheden", skriver statssekretær kardinal Pietro Parolin i forordet til rapporten: "Vi har offentliggjort rapporten med smerte over de sår, som sagen har forårsaget ofrene, deres familier, Kirken i USA og Den universelle Kirke. Ligesom paven har jeg også læst i ofrenes vidnesbyrd i Acta, som rapporten bygger på, og som opbevares i Den hellige Stols arkiver. Deres bidrag er grundlæggende".

Den anerkendte Vatikan-ekspert John L. Allen Jr. kalder i det katolske nettidsskrift *Crux* rapporten for "historisk", idet han skriver, at "McCarrick-rapporten vil måske blive husket som det mest konsekvente enkelte reformskridt under pave Frans' pontifikat, ikke kun for, hvad den afslører om denne bestemte sag, men også den præcedens, den skaber for, hvordan alle fremtidige sager bør behandles".

Theodore McCarrick løj overfor pave Johannes Paul II, da han bedyrede sin uskyld, og at han "aldrig har haft seksuel omgang med nogen – hverken mand eller kvinde, ung eller gammel, præsteviet eller ikke-præsteviet". Det fremgår blandt andet af Vatikanets omfattende rapport om den amerikanske forhenværende kardinal og præst.

Foto: Vatikanets medier.

Paven og tiden efter pandemien

Bogen 'Let Us Dream: The Path to a Better Future' skitserer pave Frans' håb for et kursskifte for verden efter pandemien.

Tekst: Niels Messerschmidt

UDGIVELSE Blot få uger efter at pave Frans offentliggjorde sin sociale rundskrivelse *Fratelli tutti*, udkom den 1. december bogen *Let Us Dream*, som han har skrevet sammen med den britiske journalist Austen Ivereigh.

Både i rundskrivelsen og den 160-sider lange bog forklarer paven, hvorfor og hvordan vi må gøre verden til et mere trygt og retfærdigt sted for alle mennesker. Selv om bogen favner bredt, er den fra pavens side et forsøg på at beskrive en ny vej for menneskeheden i tiden efter pandemien. Endemålet er en ny livsstil, hvor fattige, ældre og marginaliserede ikke ekskluderes, og hvor jagten på profit og ulighed ikke definerer samfundet.

"Coronapandemien har med al tydelighed vist os grusomheden og uligheden i vore samfund. Men krisen har også vist os den ukuelighed, generøsitet og kreativitet, som findes i så mange mennesker og som skal til for at redde samfundet, økonomien og vor planet", skriver Frans.

Om forandringer

Paven undersøger, hvad pandemien kan lære os om, hvordan vi tackler omvæltninger og forandringer i vort eget liv og i verden generelt, og med udgangspunkt i sit eget liv beskriver han tre kriser, der forandrede hans eget liv til det bedre.

"I disse store øjeblikke med udfordringer og smerte", skriver paven, "har jeg erfaret, at man lider meget. Men hvis du tillader, at det kan forandre dig, kommer du styrket ud i den anden ende. Graver du dig derimod ned, ender du med at få det værre".

Advarer mod populisme

I bogen retter Frans en skarp kritik mod systemer og ideologier, som medvirker til at forværre den nuværende krise; fra en global økonomi som er besat af profit og ufølsom overfor de folk og det miljø, den skader; til politikere, som skaber grobund for populisme ved at pirke til folks frygt og bruge den til at befæste deres egen magt. Samtidig retter han en skarp kritik mod lande med et kristent flertal, hvor populismen har spredt sig og drager paralleller til den politiske situation i 1930'erne, hvor autoritær tankegang fik rodfæste i demokratiske stater. "Nogle demokratier kollapsede næsten i

Pave Frans bladrer i den nye bog 'Let Us Dream: The Path to a Better Future', som han har skrevet sammen med den engelske journalist og vatikanist Austen Ivereigh. Foto CNS/Vatikanets medier.

diktaturer natten over", skriver han og minder om, at de kristnes første pligt er at tjene andre, især de fattige og marginaliserede, således som Jesus gjorde det.

"Vi ser det samme gentage sig nu, på folkemøder hvor populistiske ledere opildner forsamlinger og kanaliserer folks vrede og had mod fjender, der kun eksisterer i deres egen fantasi og som fungerer som afledninger fra de virkelige problemer", fortsætter paven.

Et andet sted i bogen understreger Frans, at de, der har politiseret kampen mod Covid-19, selv aldrig ville deltage i demonstrationer for social retfærdighed. Paven sympatiserer med de personer som kæmper mod racisme og diskriminerer, og fremhæver konkret drabet på afroamerikaneren George Floyd og de protester, der efterfølgende brød ud over hele verden.

Ukonventionel tankegang

I sidste del af *Let Us Dream* opstiller Frans en handlingsplan til opbygning af en bedre verden for alle ved at sætte de fattige og vor jord i centrum for ny tankegang. I den forbindelse henter paven ikke kun inspiration og argumenter fra Den hellige Skrift, men citerer også fra den nyeste forskning fra kendte videnskabsfolk, økonomer, aktivister og andre tænkere. Men i stedet for blot at opstille generelle retningslinjer viser Frans, hvordan almindelige mennesker kan handle sammen på trods af deres forskellighed og sammen opdage hidtil usete muligheder.

Undervejs kommer paven med kloge og overraskende betragtninger om værdien af ukonventionel tankegang – fx om hvorfor vi må øge kvindernes indflydelse både i Kirken og i samfundet på baggrund af de erfaringer, han fik i sin tid som ærkebiskop i Buenos Aires ved at gå ud på gaderne og tale med flaskesamlere, hjemløse og andre marginaliserede personer.

Kort nyt

Kritiske overfor Biden

USA Valget af Joe Biden "giver visse muligheder men også udfordringer" siger biskop José Horacio Gómez, ærkebiskoppen af Los Angeles og formand for landets bispekonference efter deres efterårsplenarmøde. Nogle af den kommende præsidents politiske holdninger, bl.a. på abortområdet, skaber "en vanskelig og kompleks situation for Kirken", siger Gómez, fordi Biden som troende katolik derved skaber "forvirring blandt de troende om, hvad Kirken lærer i dette spørgsmål".

Biden er personligt imod abort og ønsker at overlade det til kvinden at beslutte, om en graviditet skal afbrydes. "Når katolske politikere støtter retten til abort, skaber det kun yderligere problemer", understregede Gómez.

Han tilføjede, at demokraterne afviste den såkaldte 'Hyde Amendment' som forbyder brug af føderale skattekrone til at afbryde en graviditet. Desuden kritiserede han Bidens støtte til retsafgørelsen i 'Roe vs. Wade'-sagen, hvor højesteret har besluttet, at svangerskabsafbrydelse er en privat sag.

Bispekonferencens formand er derimod mere fortrøstningsfuld til Bidens politiske holdninger til spørgsmålene immigration, fattigdom, dødsstraf og klimaforandringer, og hans modstand mod racisme.

Vil kunne tilbyde mastereksaminer i teologi

SVERIGE Den katolske undervisningsinstitution Newmaninstitutet i Uppsala har netop erhvervet retten til at udbyde mastereksamen i teologi. Den nye mastereksamen giver studerende mulighed for at fordybe sig i et af instituttets fokusområder, nemlig systematisk teologi.

I år er det ti år siden, Newmaninstitutet fik lov til at udbyde uddannelser på kandidatniveau i teologi og filosofi.

Første optag til den nye toårige mastereksamen bliver fra og med efterårsterminen 2021 og herefter vil der blive optaget studerende til den nye akademiske grad hvert andet år.

Spansk teenager saligkåret i Barcelona

Joan Roig y Diggle blev dræbt af had til troen under Den spanske Borgerkrig.

MARTYR Den spanske teenager Joan Roig y Diggle blev saligkåret i Barcelona den 7. november af kardinal Juan José Omella y Omella, ærkebiskop af Barcelona, som beskrev den 19-årige martyr som "et omhedens vidne".

Joan Roig y Diggle er én blandt de omkring saligkårede 2.000 personer, der led martyrdøden under Den spanske Borgerkrig (1936-39) – lige fra biskopper, præster og ordenssøstre til lægfolk, unge som gamle, alle dræbt på grund af deres kærlighed til Kristus.

Joan Roig y Diggle blev født den 12. maj 1917 i Barcelona. På grund af økonomiske problemer flyttede familien til den nærliggende by El Masnou, hvor han – udover at bidrage til familiens opretholdelse – var aktiv i den kristne ungdomsforening Federación de Jóvenes Cristianos de Cataluña og blev dens leder.

Under de religiøse forfølgelser i sommeren 1936 blev ungdomsforeningens lokaler ødelagt og byens kirke sat i brand. Nogle måneder senere, natten mellem den 11. og 12. september, ankom nogle militsfolk til deres hjem for at hente faderen, som dog ikke var hjemme. Joan, der opholdte sig

i det tilstødende rum, nåede at sluge de konsekrerede hostier, beregnet til uddeling blandt byens troende, inden han blev opdaget. Da militsfolkene tog ham med til onklens hus, idet de mente, at faderen måtte skjule sig dér, trøstede han moderen med ordene: "Gud er med mig". De fandt dog ikke faderen i onklens hus, hvorfor mi-

Joan Roig y Diggle (1917-36) er én blandt de omkring saligkårede 2.000 personer, der led martyrdøden under Den spanske Borgerkrig.

litsfolkene i raseri ødelagde alle religiøse genstande i hjemmet, inden drengen blev ført til byens kirkegård. Da militsfolkene rettede deres geværer mod ham, bad han Gud om at tilgive dem og råbte "Længe leve Krist Konge!" inden skuddene faldt.

Hans familie fik ikke at vide hvad der var hændt Joan, og hans lig, som blev begravet ved henrettelsesstedet, blev først fundet to år senere. NM

Føler du dig alene, trist eller bekymret? Ved telefonen sidder et kristent medmenneske, som vil lytte og bede for og med dig.

Ring til SOS Forbøn på 53 60 38 18

(Åben hver torsdag og søndag 19-21)

SOS FORBØN

VI BEDER SAMMEN - VI BEDER FOR DIG

Den mirakuløse medalje fylder 190 år

Jubilæet markeres med forskellige valfarter over et helt år.

Tekst: Niels Messerschmidt

FRANKRIG Det er 190 år siden, at Jomfru Maria åbenbarede sig for den hellige Catherine Labouré, og den 11. november modtog pave Frans en lille delegation fra Vincentordenen, som Catherine selv tilhørte, anført af ordensgeneral pater Tomáš Mavrič. Paven velsignede statuen af den ubesmittede Jomfru Maria, som er afbildet på den undergørende medalje, og som det næste års tid vil tage på valfart rundt om i Italien.

Åbenbaringer

Natten den 18.-19. juli 1830 viste Jomfru Maria sig for Catherine Labouré, og sagde:

”Det er vanskelige tider. Ulykker vil komme over Frankrig, og hele verden vil blive ramt af alle slags katastrofer. Men du skal træde frem ved foden af dette alter, hvorfra nåden vil sprede sig til alle, som beder fuld af tillid og ihærdigt, fuld af fortrøstning og glødende [...]. Jeg vil altid våge over dig”.

Jomfru Maria viste sig igen for Catherine Labouré den 27. november 1830 og Gudsmoder viste hende en medalje, som hun bad hende om at lade slå. På medaljen kunne Vincentsøsteren læse et bånd med ordenen: ”Ô Marie, conçue sans péché, priez pour nous qui avons recours à vous” – på dansk:

”Maria, undfanget uden synd, bed for os, som tager tilflugt til dig”. På medaljens bagside ses et stort ’M’, for Maria, med et kors ovenfor, og nederst ses to hjerter, Jesu og Marias. Motivet på bagsiden er omrammet af Marias tolv stjerner.

”Den, som bærer medaljen fuld af tro og beder denne bøn, skal få rige nådegaver”, sagde jomfruen.

I åbenbaringen sås Jomfru Maria træde på en slange med sin ene fod og på hendes fingre sad 15 ringe, hvorfra udgik en stråle-

I kølvandet på den undergørende medaljes udbredelse er fulgt mange omvendelser og et rigt bønsliv.

glans. I 1. Mosebog læser vi, hvad Vorherre sagde til slangen: ”Jeg sætter fjendskab mellem dig og kvinden, mellem dit afkom og hendes” (1 Mos 3,15). Slangen, som Maria træder på, viser hendes magt over det onde. Gudsmoder beskytter sine børn, som tager tilflugt til hende, mod det onde. Denne tilflugt kommer bl.a. til udtryk i rosenkransbønnen, hvis 15 mysterier symboliseres af de 15 ringe på hendes fingre, der stråler af nåde. I åbenbaringen udtrykker Jomfru Maria sorg over, at folk er holdt op med at bede.

To år efter at Jomfru Maria viste sig for Catherine Labouré, blev den første undergørende medalje slået. Den blev hurtigt udbredt, mange begyndte at bære den, og i kølvandet på dens udbredelse fulgte mange omvendelser og et rigt bønsliv, først i Frankrig og siden andre steder, hvor medaljen blev udbredt.

Valfarten

I pressemeddelelsen fra Sankt Vincent ordenen hedder det om valfarten i anledning af jubilæet, at formålet med valfarten er at minde os om, at den hellige Jomfru også i dag indbyder os til at træde frem ved alterets fod.

”Den undergørende medaljes Jomfru forsætter endnu i dag, 190 år efter, at våge over hele menneskeheden, og kommer som en pilgrim for at besøge og træffe menigheder og kommuniteter spredt ud over hele Italien, og således opfyldte sit kærlige løfte: ’Jeg vil altid være med jer [...] hav tillid [...] vær ikke bange’”.

Jubilæumsvalfarterne begyndte den 1. december og holdes frem til den 22. november næste år.

Catherine Labouré

Catherine Labouré fødtes den 2. maj 1806 i Fain-lès-Moutiers i Bourgogne, som datter af den fattige landmand Pierre Labouré og dennes hustru Madeleine Goutard. Da Catherine var ni år gammel døde moderen, og hun fik herefter ansvaret for sine yngre søskende. I begyndelsen af 1830 indtrådte Catherine hos Sankt Vincentsøstrene, hvis kald er pleje af syge og døende.

Efter hendes død i 1876 blev det kendt, at det var hende som havde haft åbenbaringen om den undergørende medalje. Catherine Labourés legeme er stedt til hvile i *Chapelle Notre Dame de la Médaille Miraculeuse* på Rue du Bac nr. 140 i Paris. Hun blev helgenkåret i 1947 af pave Pius XII.

At leve og bede som en karmelit

Den svenske kardinal Anders Arborelius har skrevet en bog om bøn og kontemplation i karmelitisk tradition.

Tekst: Vibeke Maria Lasheras, OCDS

BOGOMTALE Carmelite Spirituality: *The Way of Carmelite Prayer and Contemplation* – som i foråret 2020 blev udgivet af kardinal Anders Arborelius OCD – er en bog, som jeg tror mange mennesker, der søger dybde i deres liv, vil kunne finde glæde, hjælp og svar i.

Bogens indhold er ikke fremmed for mig som mangeårig sekularkarmelit. Jeg ved, at kardinal Anders Arborelius møder mange mennesker, også søgende mennesker. Derfor har han måske fornemmet, at det ville være vigtigt at formulere en karmelitisk spiritualitet til søgende mennesker i dag. Og at bruge tid og energi på det synes jeg viser, at kardinalen også har Kirkens fremtid i verden for øje, jævnfør Karl Rahners profetiske ord om, at ”fremtidens kristne vil enten være mystikere eller slet ikke kristne” – en udvikling som jeg selv har bemærket i en del år.

Bogen er centreret omkring bøn og kon-

templation, og den karmelitiske spiritualitet søger at vække en stærk længsel i mennesket efter en umiddelbar og direkte oplevelse af Gud – en erfaring, der så kan udvikle sig til et dybt og hengivent venskab med Ham.

At bogen er på engelsk betyder, at dens indhold og budskab kan nå længere ud i verden, hvilket naturligvis glæder mig.

En spiritualitet for alle

Den karmelitiske spiritualitet er først og fremmest udviklet af Skt. Johannes af Korset (død 1591) og Skt. Teresa af Avila (død 1582), og derefter yderligere beriget af Skt. Thérèse af Lisieux (død 1897). Den blomstrer i ensomhed og stilhed, når den ydre støj og de indre distraktioner bliver dæmpede.

Den karmelitiske spiritualitet er ikke kun begrænset til mennesker, der lever i et kloster, men kan være for alle, der søger

og tørster efter en dybere og vedvarende forening med Gud. Det vil sige, at bogen også kan være noget for dig.

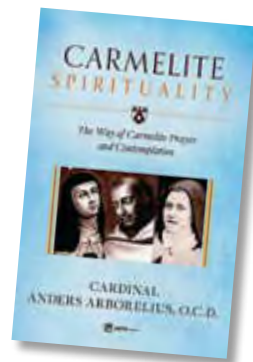
I bogen understreger kardinal Arborelius menneskets store værdi og værdighed og viser muligheder for, at mennesket kan søge indad og finde den iboende Kristus. Dét finder jeg vigtigt.

At kardinal Anders selv har praktiseret som karmelit i mange år og dagligt bruger timer til stille bøn, messe m.v. giver ham – synes jeg – en troværdighed, så selv ’begyndere’ vil kunne føle sig tillidsfulde til evt. at gå i gang med bogens indhold.

I denne informative bog viser kardinal Arborelius, hvordan du ved at bede, give afkald og meditere indenfor dine egne omgivelser – på samme måde som de store karmelitiske helgener gjorde det indenfor deres omgivelser – også i dig kan opvækkes det liflige nærvær af Gud; et nærvær, som kan bliver større og gøre dig endnu mere ivrig i din daglige pilgrimsrejse hen imod evigheden.

Carmelite Spirituality: The Way of Carmelite Prayer and Contemplation, kardinal Anders Arborelius OCD. Udgivet på EWTN Publishing Inc., 2020. Bogen kan bl.a. rekvireres fra www.saxo.dk

Pris kr. 140,- ekskl. forsendelse (kr. 30,-).

Vigtig meddelelse til modtagere af KO

Ny retningslinjer omkring uddelingen af distributionsstøtte betyder, at modtagere af *Katolsk Orientering* som ikke er medlem af Den katolske Kirke, skriftligt

skal tilkendegive *senest den 30. december 2020* om de fortsat ønsker at modtage avisen.

Man afmelder avisen ved at sende en mail til lg@katolsk.dk.

Bemærk venligst: Redaktionen modtager **ikke** gen- eller afbestilling per telefon.

Lever vi i en ørken?

Prædiken over evangelielæsning (Joh 1,6-8.19-28)
til søndag den 12. december, 3. søndag i Advent.

Tekst: Diakon Kaare Nielsen

PRÆDIKEN Vi møder i søndagens evangelium Johannes Døber. Et spændende menneske.

Johannes levevis og kendetegn er som hans person: nøjsomhed, levede afsondret, trak sig tilbage og forkyndte Guds ord. Han tog imod de mennesker, der kom til ham. Han døbte dem.

Han pegede på en anden og gjorde, at mennesker fik øje på Jesus. Han flyttede fokus fra sig selv til en anden, til Jesus. Derfor fik menneskene øje på Jesus.

”Se, jeg sender min engel foran dig, han skal bane din vej. Der er en, der råber i ørkenen: Ban Herrens vej, gør hans stier jævne!”

I første omgang kunne vi kalde teksten for en slags jobbeskrivelse for Johannes Døber. Grundlæggende var hans kald og opgave at tale Guds ord til mennesker og føre dem til tro. På mange måder varetog han den klassiske opgave for en profet.

Tænk en gang over, hvad der står:

En vej i ørkenen: Hvem skal bruge den?

En, der råber i ørkenen: Hvem skal høre det?

På en eller anden måde er det et lidt underligt citat.

Så spørgsmålet må være: Hvad vil det sige os?

”Se, jeg sender min engel foran dig, han skal bane din vej. Der er en, der råber i ørkenen: Ban Herrens vej, gør hans stier jævne!”

Hvad betyder den tekst ind i vort liv?

I dåben bliver vi salvet til en profets tjeneste. Dette er ikke kun ord, det er reelt ment.

Herren kalder os til at være Hans vidner og forkyndere af evangeliet.

Derfor er denne tekst både talt til og om os!

Hvis jeg skulle prøve at ’oversætte’ teksten til vore forhold, kunne følgende måske gælde: Grundlæggende gælder det:

Ørkenen er svær at komme frem i. Der kan vi råbe højt, uden nogen hører det. Det er et område, som kan være livstruende, hvis man ikke kender det. Man kan let fare vild og miste orienteringen.

I vort liv: Ørkenen, kunne det være den ’tomhed’ eller ’forladthed’ som nogle mennesker kan opleve i deres liv. Ørkenen, kunne det være de livsvilkår, mange mennesker har, eller der hvor vi mister orientering i vores liv. Kunne det være en ørken i os selv?

I andres liv: Kunne det ligeledes være vor næste, som ikke har øre for evangeliet? Hvor vi taler for døve øren? Er ørkenen der, hvor vi har på fornemmelsen, at vor stemme ikke bliver hørt?

Alt i alt: Lever vi/de i en ørken? Lever vi/de i ensomhedens ørken? Lever vi/de i overflodsørkenen? Lever vi/de i magtesløshedsørkenen?

Evangeliet er godt nyt, det er ’Det glædelige Budskab’ ind i vort og andres liv, for:

”Se, jeg sender min engel foran dig, han skal bane din vej. Der er en, der råber i ørkenen: Ban Herrens vej, gør hans stier jævne!”

Søndagens evangelium: Johannes Døbers vidnesbyrd (Joh 1,6-8.19-28)

Der kom et menneske, udsendt af Gud, hans navn var Johannes. Han kom for at aflægge vidnesbyrd, han skulle vidne om lyset, for at alle skulle komme til tro ved ham. Selv var han ikke lyset, men han skulle vidne om lyset. [...]

Dette er Johannes’ vidnesbyrd, da jøderne fra Jerusalem sendte præster og levitter ud til ham for at spørge ham: ”Hvem er du?” Da bekendte han og benægtede ikke, han bekendte: ”Jeg er ikke Kristus”. ”Hvad er du da?” spurgte de ham, ”er du Elias?” ”Det er jeg ikke”, svarede han. ”Er du Profeten?” ”Nej”, svarede han. Så sagde de

Kristi dåb. Maleri af Bartolomé Esteban Murillo (1617-1682). Berlins statsmuseum.

Jeg vil indbyde dig til i denne adventstid at se ind i dit liv. Hvor er der ørken, hvor skal der beredes vej, og hvor skal Guds livgivende ord tales og høres? Amen!

Adventsmeditation fra dansk senmiddelalder

Menneske, ihukom, at det er nu, Gud kommer til menneskenes hjerte for at oplyse enhver, der beder om det, med sin nåde og miskundhed. Vor Herre siger nu til mennesket:

Jeg står ved din dør og banker på. Jeg vil gå ind til ham, som åbner for mig, og blive hos ham og vise ham den rette vej til mit rige.

Derfor, menneske, åbn nu dit hjerte for din Herre, bed om syndernes forladelse, så vil han forlade dig dem. Han er en kilde fuld af nåde og barmhjertighed, og ingen, som beder om nåde og miskundhed, vil han afvise. Bedder du om

hjælp, da vil han styrke dig. Er du bange for døden, da er han det evige liv. Længes du efter Himmeriget, da er han vejen. Vil du undgå mørket, da er han lyset. Vil du søge hans hus, da er han selv din næring. Mærk dig, menneske, hvor sød og god vor Herre er: Enhver, som af hjertet længes efter ham, vil han give det evige liv sammen med sig i evighed.

Visdoms Spejl

3. søndag i advent (Gaudete)

Indgangsvers
Glæd jer altid i Herren;
jeg siger atter: Glæd jer!
Herren er nær!

Jf. Filipperbrevet 4,4.5

Skriftlæsning

Rejs dig, bliv lys, for dit lys er kommet Herrens herlighed er brudt frem over dig. For se, mørket dækker jorden, mulmet dækker folkene; men over dig bryder Herren frem, hans herlighed viser sig over dig. Folkeslag skal komme til dit lys og konger til din stråleglans. Løft blikket, og se dig omkring: De samles alle og kommer til dig, dine sønner kommer fra det fjerne, dine døtre bæres ved hoften. Da stråler du af glæde, når du ser det,

dit hjerte banker og svulmer, når havets skatte bringes til dig og folkenes rigdom kommer til dig. Kameler i mængde flokkes hos dig, dromedarer fra Midjan og Efa, fra Saba kommer de alle sammen, de bærer guld og røgelse; de forkynder Herrens pris. Solen er ikke længere dit lys om dagen, det er ikke månen, der lyser for dig om natten; men Herren skal være dit evige lys, og din Gud er din herlighed. Din sol går ikke ned, og din måne tager ikke af, for Herren er dit evige lys, og dine sørgedage er forbi. Alle i dit folk er retfærdige, og evigt skal de eje landet – et skud, som Herren har plantet, hans hænders værk til hans ære.

Esajas’ Bog 60,1-6.19-21

Jesuitter og kirkeliv i Stenosgade

Bølgerne gik højt, da liturgireformerne nåede til Stenosgade. Mennesker, der på den tid kom i sognet, fortæller her, hvad der skete. Artiklen er den anden af to i anledning af 125 års jubilæet for Jesu Hjerter Kirke.

Tekst: Lisbeth Rütz

KIRKELIV Med de mange præster og ordensfolk havde Den katolske Kirke i Danmark før konciliet meget mere personale end i dag. "Da jeg konverterede i 1962 hos pater Coenen (død 1969), var der 13 præster og 3 lægbrødre i Stenosgade. Han havde konvertitgrupper, så de mange nyttilkomne fik venskaber og blev integreret. Coenen var meget omsorgsfuld over for menigheden og hjalp de familier, der var fattige og manglede mad og tøj. Han var flittig til at gå på husbesøg, og i familier, hvor det ikke fungerede, gjorde han rent. Derfor kneb det med tid til at få bedt breviaret; men p. Roos, der var hans åndelige vejleder, var en god støtte for ham", fortæller Bente Nielsen, der i mange år har været aktiv i Jesu Hjerter Kirke og har siddet i menighedsrådet i tre perioder.

"Jeg voksede op i et kristent hjem, hvor vi havde bordbøn derhjemme; men var meget søgende. Jeg kan stadig huske, hvordan jeg gik op og ned ad Stenosgade, før jeg endelig tog mig sammen og bankede på for at søge undervisning. Jeg fik en god og grundig undervisning af pater Coenen to gange om ugen det meste af et år og gik også til kateketiske foredrag i Bredgade hos Keld Gertz-Hansen. For mig var det en guldgrube, jeg fandt. Mange ting – som for eksempel Jomfru Maria og rosenkransbønnen – elskede jeg fra første stund. I begyndelsen, hvor alt var splinternyt, slugte jeg det hele råt; men senere blev jeg mere kritisk. Jeg husker for eksempel, at under en ferie i Irland ville jeg ikke kysse biskoppens ring.

Da jeg blev katolik, kom jeg ind i en kirke, der var meget mere farverig end folkekirken, men også meget gammeldags. Dengang turde jeg som kvinde ikke engang tænke på at gå ind i sakristiet.

Det gode var, at efter konciliet kom der meget mindre afstand mellem præster og lægfolk; men det dårlige var selvfølgelig, at mange præster faldt fra," fortæller Lise Bjørn, der blev optaget i 1956.

Messefejring før konciliet

Messen blev før konciliet fejret på en måde, der set med nutidsbriller kan virke meget anderledes. I Jesu Hjerter Kirke var der to sidealtre ved siden af hovedaltret, og når man kom ind i kirken, kunne der godt være flere messer i gang samtidigt. Men det betød ikke så meget, fordi hverdagsmessen som regel var en "stille messe" – dvs. at præsten læste bønnerne lydløst. Ministranten, der altid var en mand eller en dreng, svarede på de bønner, der blev bedt vekselvist, f.eks. 'trinbønnen' ved begyndelsen af messen. Imens fulgte menigheden med i messebogen eller læste private bønner eller rosenkrans.

Selve indstiftelsesordene blev altid udtalt hviskende. Den allerældste latinske messebog fra omkring 1900 var fint oversat. Men indstiftelsesordene var ikke oversat. I stedet stod der i den danske tekst en tilbedende bøn på dansk – lidt som vores nuværende svar på 'Troens mysterium'. Ved canon stod

der i en fodnote: 'Canons bønner, som kun i præstens mund have deres fulde og egentlige betydning, gengives her efter kirkelig sædvane ikke i egentlig oversættelse; men alle hovedtanker i dem findes i de hosstående danske bønner, der ere afpassede efter de troendes almindelige tarv', forklarer Hanne Gregersen., Dette var dog blevet ændret i den næste udgave af messebogen fra 1926, hvor hele messens kanon gengives på dansk.

"Dengang var der ikke de mange udenlandske sproggrupper, som vi har i dag, menigheden som sådan var mere homogent dansksproget, selv om der var mange udenlandske søstre og præster, så derfor var der hele tiden en længsel – selv om den ikke altid var særlig tydeligt formuleret – efter, at det vi lavede i kirken kom til at hænge mere sammen med, at man var dansk. Peter Schindler skriver f.eks. i sine erindringer om længslen efter at kunne sige indstiftelsesordene på sit modersmål. Der er også en stor forskel på at 'følge med' i en oversættelse i en bog i, hvad der foregår, og aktivt at deltage på sit eget sprog," fortæller Hanne Gregersen.

Liturgireformerne

Allerede inden konciliet, i begyndelsen af halvtredserne var der kommet en gennemgribende reform af Den stille Uges liturgi, bl.a. var påskevigilien blevet ført tilbage fra lørdag morgen til sit oprindelige tidspunkt. Men alt var stadig på latin og selve messen var fortsat den tridentinske.

Nu udløste koncilets reform af messen blandede følelser. Nogle savnede det smukke og ophøjede ved den gamle, latinske højmesse og havde svært ved at acceptere det nye, mens andre tog imod det nye uden forbehold eller vænnede sig til det efter nogen tid. Det var uden tvivl en enorm omvæltning for præsterne, at messeformen ændredes, og at sproget blev dansk. Nu blev koncelebration (at flere præster fejrer messen sammen) mulig. Den første tid var meget præget af privatoversættelser af liturgien. Bl.a. Paul D'Auchamp og Hubert Messerschmidt havde en overgang egne oversættelser, og også pater Roos kom med et gennemarbejdet udkast til messens bønner, og det varede længe, før der kom en autoriseret oversættelse.

Messen "er blevet mere gennemsigtig, klarere i sin form, mere forståelig", skriver Heinrich Roos S.J. i 1971 i en artikel med overskriften "Hvad er egentlig en messe?" i *Katolsk Forum* (1, 1971). I artiklen argumenterer han for, at kommunionen, dvs. måltidet og ikke forvandlingen er messens højdepunkt.

"Vi oplevede konciliet som voldsomt. Det medførte mange stridigheder og pludselig blev det hele vendt på hovedet. Dengang var jeg stik imod en fordanskning af messen; men i dag ser jeg anderledes på det. Når jeg lejlighedsvis har været til messe efter den

gamle form, har det for mig været lige som at gå på museum", siger Hedvig Holsting.

"Jeg tror egentlig ikke, at jeg savner den tid. Da vi stod midt i den, oprørte det mig, at man lavede om på liturgien, men det var fordi jeg var konverteret til det gamle og nu langsomt skulle komme til erkendelsen af, at meget af det tabte blev erstattet af noget meningsfuldt og bedre. Jeg er specielt glad for, at man "vendte" alteret. Jeg synes også, at man i dag har fundet en balance mellem brugen af dansk og latin i liturgien, når man ofte benytter ordinarius på latin", siger hendes mand Stig, der konverterede i 1953.

For andre føltes det med det samme som en lettelse at få modersmålet ind i liturgien.

"Jeg oplevede messen på latin som noget meget forstyrrende, fordi jeg ikke kunne følge med. På et tidspunkt fik jeg så en messebog med de latinske tekster på den ene side og oversættelsen til norsk på den anden side. Det hjalp selvfølgelig; men det var alligevel forstyrrende. Der var ingen følelse af fællesskab med de andre i kirken, og der var slet ingen meditation, fordi det hele gik ud på at hænge på og forstå mest muligt. Det var så afgørende, at Kirken fik "en ny pinse", og her var modersmålet afgørende. Med modersmålet blev man mere aktiv i messen. Der kom større engagement. Vi havde møder, hvor det nye blev forklaret. Der var protester; men min oplevelse var, at modersmålsmessen generelt blev modtaget enormt positivt", siger Bente Nielsen.

En del af protesterne kan måske forklares med den måde, den nye liturgi blev indført på. "*Ordo novus* (den nye messeordning) var liturgisk hastværksarbejde og blev indført på en brutal og brat måde. Den gamle messe var jo eksponent for en bestemt teologi, som konciliet gjorde op med. Derfor måtte det også gøre op med den ritus. Men den burde have været langsomt udfaset, og lægfolket skulle have været mere inddraget", siger Birgitte Andreasen, senere præst i folkekirken, der som teologistuderende tit kom i Jesu Hjerter Kirke i begyndelsen af 70'erne.

En omstridt ombygning

I løbet af 1971 blev Jesu Hjerter Kirke ombygget af den tyske arkitekt Ostermann, der i 1966 havde stået for den nye katolske kirke i Frederikshavn. Den blev taget i brug julenat samme år og juledag blev ombygningen fejret med en festmesse med biskop Martensen som hovedcelebrant.

Ombygningen medførte en række drastiske ændringer, som mange havde svært ved at acceptere. Den midterste del af højaltret med tabernakel, udstillingstrone og en siddende Jesu Hjerter statue blev fjernet, og der blev bygget en alterø med et fritstående alter, som vi ser det i dag.

Lydhimlen over den gamle prædikestol var som det øvrige inventar i nygotisk stil med masser af snitværk og små himmelstræbende fialer (spir). Den blev nu afmonteret. Mange af udskæringerne forsvandt i containeren uden for kirken, hvor forbigående fiskede dem op. Ignatiusstatuen blev en overgang stillet hen til venstre indgang, men er nu tilbage på sin gamle plads til højre for altret.

En væsentlig del af billedfelterne fra det gamle højalter blev bevaret som en fritstående frise mod østvæggen i koret op mod glasmalerierne. Samtidig blev jesuiternes huskapel på 1. sal renoveret.

I en artikel i *Katolsk Forum* nummer 3 1971 havde van Schaik beskrevet ombygningsplanerne for kirken. *Fortsættes ►*

Levitmesse i Jesu Hjerter Kirke før liturgireformen. Den førkonciliære messe fejres her med celebrant, diakon og subdiakon. Foto: Katolsk historisk Arkiv.

Folkekirkepræst: Vi har brug for sjælesorg, skriftemål og gode samtaler

Megen sjælesorg er præget af dårlig psykologi og skulle hellere hente inspiration fra skriftemålet, mener folkekirkepræst Mikkel Wold. I ny samtalebog udveksler han og skuespiller Bodil Jørgensen tanker og erfaringer om blandt andet sorg, livsmod, tilgivelse og kærlighed.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

SAMTALEBOG For et års tid siden blev folkekirkepræst Mikkel Wold, der er sognepræst i Marmorkirken i København, kontaktet af en forlagsredaktør, der foreslog ham at lave en samtalebog sammen med skuespiller Bodil Jørgensen. Mikkel Wold, der også har en treårig psykoterapeutisk uddannelse og mange års erfaring med sjælesørgelige samtaler, var skeptisk. Han mente, at tiden nok var løbet fra samtalebøger. Desuden havde han selv læst en del bøger inden for den genre, hvor der ikke var tale om nogen reel samtale, men snarere to monologer, hvor de to parter kørte deres egne kæpheste af uden at lytte til hinanden og i nogle tilfælde kun var interesseret i at vinde modparten for sine synspunkter i stedet for selv at blive klogere. Forlagsredaktøren fik ham imidlertid overbevist om, at det var værd at gøre forsøget. Mikkel Wold kendte primært Bodil Jørgensen fra ikoniske roller i bl.a. DR2's satireprogram *Rytteriet* og i TV2-serien *Badehotellet* og film som *Hvidstengruppen* og *De forbandede år*. Desuden havde skuespilleren indimellem været til gudstjeneste i Marmorkirken, hvor Mikkel Wold havde hilst på hende.

Da de mødtes i forbindelse med bogprojektet, blev det tydeligt for Mikkel Wold, at han her havde fundet en samtalepartner, som han havde meget tilfælles med værdimæssigt, trosmæssigt og i sit syn på samtaleens vigtighed.

”Da vi mødtes, blev det hurtigt klart for mig, at Bodil er meget klog og reflekterende – og meget sensitiv over for de sider af livet, som jeg også finder væsentlige. I vores samtaler og i bogen taler hun meget ud fra sin livserfaring og sine tanker, mens jeg har en rolle som den mere belæste, der af gode grunde kan bidrage med teologiske refleksioner og også erfaring og viden fra psykoterapien,” fortæller han.

Skuespilleren og sognepræsten mødtes omkring 15 gange for at tale om temaer som ånd, ondskab, tro, livsmod, døden, opstandelse, sorg, tilgivelse og kærlighed. Store emner, som de begge har erfaring med at forholde sig til professionelt og privat. Resultatet blev bogen *Gå med fred – samtaler om tro og livsmod*, som udkom i oktober.

En samtalebog – ikke en debatbog

Både præsten og skuespilleren taler i bogen ud fra et kristent udgangspunkt og er stort set ikke uenige. Samtalebogen er altså ikke en debatbog, men en udveksling af tanker, som undervejs har gjort begge samtalepartnere klogere og forhåbentlig – med Mikkel Wolds ord – ”er blevet en bog, der kan give et blik ind i troens univers på en måde, så det ikke virker fremmedgørende”. Det er med andre ord i høj grad en bog til dem, der ikke kommer i kirken til daglig, og det er en bog, der lægger vægt på samtaleens og åndens betydning.

”Bodil siger i bogen, at nu må det være åndens tid, og jeg er helt enig. Der er brug for, at samtaleens kunst genoplives, så vi lærer at tale med hinanden på en måde, hvor vi gør os umage for at lytte mere, end vi taler. I mine samtaler med Bodil har jeg oplevet, at vi begge har haft lyst til at finde ud af, hvad den anden mener med det, han eller hun siger. Det har også betydet meget, at vi har haft troen som fælles udgangspunkt og grundlag, og at vi har haft et værdifællesskab. Vi ser ens på mange ting og har erfaret, at vi bliver berørt af de samme ting. Det betyder, at der opstår et fællesskab og en stærk forbindelse,” siger Mikkel Wold.

Bodil Jørgensen er kommet i folkekirken, siden hun som barn fulgte med sin mormor i kirke, når mormoren, der var organist, skulle spille ved søndagens gudstjenester. Så sad den lille Bodil under orglet og kunne kigge ned over menigheden og sugede salmernes melodier og ord til sig. Siden har kirken for hende været ’et eventyrhus, hvor himmel og jord mødes’, og hun har i hele sit voksenliv søgt kirken.

”Skriftemålet var ikke et sakramente i Luthers forståelse af det. Men Luther understregede mange gange skriftemålets meget afgørende betydning og lagde mere vægt på det med alderen.”

Hun har dog nogle gange i løbet af sit liv været i terapeutiske sammenhænge, men er generelt ikke så begejstret for ’det terapeutiske rum’, som hun har oplevet som mindre relevant end det, kirken og sjælesorgen kan tilbyde.

Mikkel Wold har til gengæld suppleret sin teologiske kandidatexamen med en treårig uddannelse i psykoterapi og har bl.a. undervist andre folkekirkepræster i at give sjælesorg.

Psykologien og teologien er ikke modsætninger

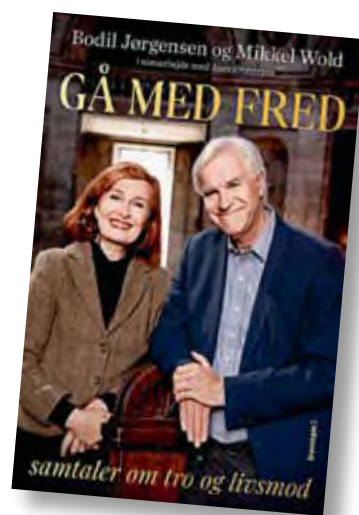
Han mener ikke, at psykologien og teologien med dens sjælesorg står i modsætning til hinanden. Snarere mener han, at der i begge fagområder har været ”en uheldig tendens til at bruge en ’reaktionsfokuseret’ terapeutisk tilgang, der lærer mennesker at blive afhængige af deres reaktion, ikke deres situation”.

Mikkel Wold har i modsætning hertil særligt interesseret sig for den østrigske læge og psykolog Viktor Emil Frankl (1905-1997). Frankl brød med Sigmund Freuds teorier og grundlagde en eksistens-orienteret psykoterapeutisk retning, logoterapien, der har som sin grundantagelse, at menneskets dybeste behov er søgen efter mening i tilværelsen – en antagelse, Frankl bl.a. fik testet under sine tre års fangenskab i en nazistisk koncentrationslejr under 2. verdenskrig.

”Der er dårlig terapi og god terapi, og god terapi har meget til fælles med god sjælesorg. Man har blot i sjælesorgen i folkekirken i mange år været forført af terapeutiske tilgange, som jeg ikke finder særligt frugtbare, og man har været så optaget af dem, at man nærmest har glemt det teologiske, herunder også skriftemålet og dets forløsende potentiale,” siger Mikkel Wold.

Han oplever dog, at der i folkekirken er en øget interesse for sjælesorgen og dens teologiske dybder og også for skriftemålet. Men der er stadig i folkekirkelige kredse en vis modstand imod at bruge skriftemålet, fordi mange protestantiske præster fejlagtigt tror, at Luther ønskede at afskaffe skriftemålet, påpeger han.

”Skriftemålet var ikke et sakramente i Luthers forståelse af det. Men Luther understregede mange gange skriftemålets

meget afgørende betydning og lagde mere vægt på det med alderen,” forklarer Mikkel Wold og refererer til en prædiken af Luther fra 1539, hvor han bl.a. siger om det hemmelige og personlige skriftemål, at det er ”tilrådeligt og godt af følgende grund: Hvor og hver gang du kan høre Guds Ord, skal du ikke foragte det, men modtage det med hjertelig begærlighed. Nu har Gud ladet sit ord udgå i hele verden, så det opfylder ethvert sted, så du, hvor du end kommer hen, finder Guds Ord.” Og senere i samme prædiken siger han: ”Når du derfor bruger det personlige skriftemål, skal du ikke fokusere på din egen syndsbeholdning, men på præstens ord. Du skal skelne sådan: Ét er det, som du siger, og noget andet er det, som vedkommende siger, der hører på din bekendelse. Hvad du selv gør, det skal du ikke lægge så megen vægt på, men koncentrer dig derimod om det, som han siger, at han nemlig i Guds sted forkynder dig syndernes forladelse.”

Skriftemål og sjælesorg

Helt in tråd hermed bruger Mikkel Wold jævnligt skriftemålet i forbindelse med sjælesorg:

”Så tilsiger jeg den person, jeg har haft sjælesørgelige samtaler med, til et møde i kirken om aftenen, hvor de kommer udelukkende med det formål at gå til alters sammen med mig. Jeg lukker kirken af, så der ikke kommer andre ind, og så har vi først en almindelig altergang, hvor jeg siger indstiftelsesordene og uddeler nadver, og så tilsiger jeg syndernes forladelse med håndspåleggelse. Det foregår på baggrund af de samtaler, vi har haft, men det er vigtigt, at der er denne ritualisering,” siger Mikkel Wold og uddyber: ”Mange protestantiske præster fokuserer alene på bekendelsen og mener, at bekendelsen af synderne i sig selv er forløsende. Det er en misforstået terapeutisk tilgang, som ikke tager højde for det, Luther siger; at det vigtige er, at man hører tilgivelsens ord. Vi taler alt for ofte om at tilgive os selv. Vi skal huske, at det hele ikke er vores eget individuelle projekt.”

Derfor taler Mikkel Wold og Bodil Jørgensen i samtalebogen om selvforglemmelse – om, hvordan det at blive sig selv er at glemme sig selv. Men for at kunne det er det ofte nødvendigt at få en erfaring af kærligheden og tilgivelsen – som den fx kan tilsiges i skriftemålet, mener Mikkel Wold. Eller som Bodil Jørgensen siger i bogen – på baggrund af sine erfaringer med nærhedsoplevelser og et langt sygdomsforløb efter en alvorlig ulykke: ”Kærligheden er også i mørket, ligesom den må have været i mørket, før Gud sendte lyset kærligt ind i verden. Vi er trods alt altid elsket af Gud, der ville dø og opstå for os og være med os til verdens ende.”

Bodil Jørgensen og Mikkel Wold (redigeret af Joan Øhrstrøm): Gå med fred – samtaler om tro og livsmod. Grønningen 1. 314 sider, 299,95 kroner.

► Her appellerede han til at se planen som en helhed – ikke som en række isolerede hævrværkshandlinger og argumenterede for, at ”ændringerne kun kan forstås og accepteres, hvis man prøver at se dem i sammenhæng.”

Ombygningen gik ikke stille af sig. Der blev samlet 400 protestunderskrifter ind, og et læserbrev i *Katolsk Forum* nr. 1 1972 kommenterer ombygningen: ”Jeg tror, der vil komme en eftertid, som vil sige, at vi

har været vandaler mod meget af det, som de gamle offervillige pionerer skabte. Vel blev meget simili, men det var tidens stil og formåen, og hele nygotikken hørte Stenosgade til”, skriver et sognebarn fra Jesu Hjerte Kirke i Randers.

”Jeg havde en heftig diskussion med daværende sognepræst ved Jesu Hjerte Kirke Knud Aage Nielsen på den tid, hvor kirken blev omskabt. Vi kunne ikke blive enige om det betimelige i at omkalfatre en nygo-

tisk kirke til et moderne kultrum. Kirken er og bliver jo en pastiche. Hvad enten man kunne li’ den nygotiske stil eller ej, så burde man vise lidt respekt for de gamles smag og stil. Men den var helt fraværende.

Så derfor finder jeg det helt i orden, at højaltret blev delvist rekonstrueret i 2003; men jeg kan godt undvære den genopstillede Josephfigur og Pietåfiguren – de er mig en tand for sødladne”, siger Stig Holsting – og Hanne Gregersen tilføjer: ”fremstillingen af

den døende Josef er efter min opfattelse helt u-bibelsk.”

Tak til Birgitte Andreasen, Vibeke Baadsgaard, Lise Bjørn, Ruth Christophersen, Helge Clausen, Hanne Gregersen, Stig og Hedvig Holsting og Bente Nielsen for mange gode samtaler.

Pavens udtalelser om homoseksuelles rettigheder deler de katolske vande – også i Danmark

Er pave Frans en kærdkommen fornyer af Kirken, eller overskrider han nogle vigtige grænser for den traditionelle katolske lære? Katolsk Orientering har spurgt danske katolikker, hvad de mener om pavens nylige udtalelser om, at homoseksuelle par bør have en civilretslig ret til registreret partnerskab. Og meningene er – som i resten af verden – delte.

Tekst: Martin Bjørck, journalist

RUNDSPØRGE Det ramte avisforsider verden over sidst i oktober, da pavens udtalelser i dokumentarfilmen Francesco blev offentliggjort på Rom Filmfestival.

”Hvad vi har brug for, er en lov om civile partnerskaber. De har en ret til at være omfattet af loven”, udtaler paven blandt andet i dokumentaren. Han siger også, at ”homoseksuelle har ret til at være en del af en familie” – en udtalelse som Vatikanets statssekretariat siden har set sig nødsaget til at præcisere betydningen af, nemlig at homoseksuelle ikke må blive udstødt af deres familier. Men udtalelsen har skabt en del rum til fortolkning.

Det er første gang nogensinde, at en pave offentligt har bakket op om civilretslig beskyttelse af homoseksuelle parforhold. Ifølge Italiens førende kirkehistoriker, Alberto Melloni fra Modena universitet, er pavens ytring helt exceptionel.

”Det, der gør udtalelsen vigtig, er netop, at den kommer fra Kirkens overhoved”, siger han.

Pastor Duc Thanh Tran (Dominique), Aalborg.

I ugerne siden pavens udtalelser har der verseret en heftig debat kloden rundt. Nogle har jublet og kaldt paven for progressiv – som fx foreningen for unge kristne LGBT’ere i Italien:

”Det får os til at føle os mindre forladte af Kirken. Kirkens officielle holdning på LGBT-området får os altid til at føle os lidt udenfor”, lyder det fra talskvinden.

Andre har direkte fordømt pavens udtalelse: på Filippinerne kaldte en biskop i en pressemeddelelse pavens udtalelser ”skandaløse”, fordi han forsvarer registrerede partnerskaber. Den filippinske biskop henviste til Kirkens dekret fra 2003, hvori Den katolske Kirke tager afstand fra en juridisk accept af homoseksuelle par, og hvor homoseksualitet beskrives som at ”gå imod den naturlige moralske lov”.

Hvad tænker de danske katolikker om debatten?

Den katolske Kirkes overhoved i Danmark, biskop Czeslaw Kozon, var den 26. oktober i Deadline på DR for at give sin tolkning af pavens udtalelser.

”Paven kan gå ind for, at visse rettigheder for homoseksuelle bliver sikret. Det kan være sådan noget som arveforhold og retten til at blive betegnet som pårørende. Men det, der hele tiden skal være et vigtigt anliggende for kirken, og som bestemt også er det for pave Frans, det er, at seksualitet kun er noget som kan udøves i det traditionelle ægteskab, altså mellem en mand og en kvinde i et livsvarigt forhold”.

Biskop Czeslaw Kozon sagde også: ”Når han taler om, at homoseksuelle har ret til en familie, så tolker jeg det ikke som om, at de har ret til at stifte familie, men at de ikke skal udelukkes af de familier, de er opvokset i”.

For pastor **Duc Thanh Tran (Dominique)**, 68 år, i Aalborg har pave Frans med

sine udtalelser overskredet nogle grænser.

”Paven afviger fra den katolske tro og forvrænger den. Kirken, som er Jesu Kristi Legeme og Helligåndens tempel, er urokkelig i sit væsen og natur, men kirkefolk og andre mennesker bliver påvirket af pavens usandfærdige udtalelser. Det vil påvirke svage sjæle, med andre ord, dem, som ikke er grundfæstet i troen. Det skaber splid, fordi katolikker er nødt til at støtte ham eller tage afstand fra ham”.

For pastor Dominique er de katolske værdier på spil, når paven promoverer homoseksuelles lovmæssige rettigheder.

”Det er at anerkende synd og ondskab. Det er ikke kærligt at holde mennesker i synd og ondskab, fordi det fører til døden”, siger han.

Hans Pedersen, 58 år, menighedsrådsformand ved Rosenkranskirken på Bornholm, mener ikke, at pave Frans har overskredet nogle grænser ved at være fortalende for juridiske rettigheder til homoseksuelle par.

”Jeg kan kun støtte udtalelserne. Hvis de lever i en form for partnerskab, bør de være omfattet af lovgivning på dette område. Paven er moderat og med på noderne i kirkelig forstand”.

Hans Pedersen føler ikke, at kirkens værdier er truet.

”Tingene bliver skilt ad. Et ægteskab i Kirken er mellem mand og kvinde. Det er noget meget grundlæggende. Der kommer homoseksuelle i den katolske kirke, og de er en naturlig del af fællesskabet. Der er så nogle ting, de skal gå et andet sted hen med.

Jeg tror på, at pavens udtalelser stille og roligt kan påvirke synet på homoseksuelle i de katolske lande, og at det kan medvirke til en langsom opblødning af holdningerne. Men det kan paven ikke klare alene. Alle, der er positive over for homoseksuelle, skal arbejde for det. Det er en langvarig opgave”, siger Hans Pedersen.

Hans Pedersen, menighedsrådsformand, Rosenkranskirken.

Bjarke Kjær Ejler, lærer, Esbjerg.

Bjarke Kjær Ejler, 31 år, lærer, Esbjerg: ”Hvis pave Frans snakker om, at homoseksuelle skal have borgerrettigheder, så er jeg enig. Men hvis han snakker om, at homoseksuelle skal kunne bygge en fami-

lie op med børn, så er jeg komplet uenig”, og han tilføjer:

”Alle mennesker er Guds børn og er derfor velkomne i Kirken, men Kirken kan ikke acceptere livsstile, som går imod den guddommelige vilje, som kan ses i den hellige skrift. På samme måde som mord aldrig kan blive en acceptabel handling, da det bryder det fjerde bud, så kan homoseksualitet heller ikke accepteres, da det går i konflikt med Bibelen”.

”Ingen skal forfølges for deres livsvalg, men man skal ikke sige, at noget, som er dårligt, er godt, bare fordi tidsånden forlanger det”, mener Barke Kjær Ejler.

”Jeg synes, pave Frans’ måde at formulere sig på er tvetydig og upræcis, hvilket skaber usikkerhed i Kirken og en splittelse blandt Guds folk. I spørgsmålet om homoseksualitet er han vag, hvilket skaber forvirring hos alle parter: er han for eller imod? Jeg mener, at han overskrider en grænse”.

Helle F. Bartelsen, 32 år, cand.mag., Kolding, forklarer: ”Hvis paven mener, at alle mennesker har ret til juridisk beskyttelse mod forfølgelse, kan jeg kun være enig. Hvis han mener, at man som katolik skal støtte op om registreret partnerskab som en acceptabel måde at leve på eller som et ’ægteskab light’ er jeg ikke enig. Det sidste ser jeg som undergravende for Kirkens syn på ægteskabet og seksualmoral”.

”Der er altid en balancegang at række ud mod dem, som står uden for fællesskabet uden at kompromittere kaldet til omvendelse. Man kan ikke blot anerkende forhold, som er syndige, af frygt for at skubbe folk væk. Det er nemlig ikke ægte kærlighed. Vi ønsker vel at alle skal frelses?” siger Helle

F. Bartelsen og tilføjer:

”Jeg kan godt forstå, hvordan pavens udtalelser kan ses som en trussel mod katolske værdier, fordi den sekulære tankegang har slået så dybt rod i den vestlige verden, og dens værdier bevæger sig længere og længere væk fra kristne værdier på flere punkter. Ideologer og værdier kommer og går, men Kirken er til alle tider den samme, og det skal den også blive ved med at være”.

Helle F. Bartelsen, cand.mag., Kolding.

Rasmus Johan Nitschky Münchow, studerende, København.

Rasmus Johan Nitschky Münchow, 22 år, studerende fra København: "Der er en grænse for, hvilke rettigheder kirken bør give homoseksuelle. Homoseksuelle parforhold bør ikke behandles på en måde, der ligestiller dem med ægteskabet, og de bør ikke anerkendes af statslige eller kommunale organer, da dette ville være en godkendelse af en måde at leve på, som Kirken ikke anerkender".

"Jeg synes ærligt talt, at vi burde komme videre fra udtalelserne. Så længe vi opfører os på en måde, der er i overensstemmelse med Kirkens lære, både i forhold til spørgsmål om anerkendelse af homoseksuelle parforhold, men så sandelig også i forhold til at behandle homoseksuelle med den rette medfølelse, respekt og kærlighed, så er der vigtigere ting at bruge energi på end nogle pavelige udtalelser fra en dokumentar".

Hvad siger katekismen om homoseksuelle?

"Et ikke ubetydeligt antal mænd og kvinder viser dybtgående homoseksuelle tilbøjeligheder. Denne tilbøjelighed, som er objektivt uordnet, udgør for størsteparten af dem en prøvelse. De skal mødes med respekt, medfølelse

og takt. Man bør undgå ethvert tegn på uretfærdig diskrimination over for dem. Disse mennesker er kaldet til at gøre Guds vilje i deres liv, og, hvis de er kristne, til at forene sig med Herrens korsoffer i de vanskeligheder, de måtte komme ud for som følge af deres vilkår". [2358]

Stine Rørbæk Møller, Hørsholm, medlem af menighedsrådet i Sankt Ansgars Kirke i København.

Stine Rørbæk Møller, 48 år, Hørsholm, medlem af menighedsrådet i Sankt Ansgars Kirke i København: "Jeg er enig med paven i, at homoseksuelle par i et demokratisk samfund bør have mulighed for at leve, som de vil, og have de samme civile rettigheder som andre par".

"Kirken har indtil nu holdt sig til

katekismens ord om, at homoseksuelle skal 'mødes med respekt, medfølelse og takt', men den siger ikke, hvordan det skal gøres, og før pave Frans har ingen vist os vejen. Det er lidt ligesom med 'spørgsmålet om de gengifte'. Ja, vi skal være søde overfor dem, men hvad nu, hvis de er en del af os? Hvad gør vi så? Jeg er ikke i tvivl om, at langt de fleste katolikker opfører sig anstændigt og kærligt overfor homoseksuelle, men som Kirke har vi brug for et fælles svar. Hvis ikke Kirken har en anti-diskriminerende praksis, så kommer den i realiteten til at diskriminere, fordi den vender det blinde øje til".

"Pave Frans' udtalelser er svære at få til at matche både med katekismus og tidligere pavelige udtalelser. Så de udfordrer os, og Gud velsigne ham for det. Vi har brug for at blive rystet lidt i vores grundvold for at finde ind til kernen i vores tro – ellers ender vi som farisæere, der går over på den anden side af gaden, for ikke at blive urene ved kontakten med synderne", slutter Stine Rørbæk Møller.

Hvad er Kirkens holdning til homoseksualitet?

HOMOSEKSUELLE er mennesker, som føler sig seksuelt tiltrukket af deres eget køn. Man ved ikke, hvad det skyldes. Undersøgelser tyder på, at det i nogen tilfælde kan være en medfødt tendens, men som regel skyldes homoseksualitet formodentlig påvirkninger og oplevelser under opvæksten. Kirken tror, at Gud har skabt mennesket som mand og kvinde. Mennesket er Guds smukkeste skabning, men manden mangler noget for virkelig at ligne Gud, og det gør kvinden også. Det, vi mangler, kan vi kun få af det modsatte køn. Kvinden og manden er ikke kun forskellige rent biologisk, men også psykologisk og åndeligt – de tænker forskelligt, de griber tingene an på forskellig måde, og de har forskellige stærke og svage sider. Hvis menneskeheden kun bestod af mænd eller kun af kvinder, ville den være meget fattig. Det ville være, som hvis jorden kun bestod af hav eller kun af fast land – den ville miste en stor del af sin skønhed og harmoni.

Barnets rettigheder

Manden og kvinden, som elsker hinanden, er skabt til at ligne Gud. Derfor kan de også være med til at skabe liv ligesom Gud. To mænd eller to kvinder, der lever sammen, mangler noget, som deres homoseksuelle partner ikke kan give dem. Derfor kan de heller ikke få børn med hinanden. De kan ikke være med til at skabe, fordi de som par ikke ligner Skaberen tilstrækkelig meget. Nogle homoseksuelle forsøger at få børn på anden måde. En del lesbiske lader sig inseminere med sæd fra en donor. Det er uretfærdigt overfor barnet. Børn har ret til at blive til i et kærlighedsforhold mellem en mand og en kvinde, og de har ret til at vokse op sammen med deres far og

mor. Derfor er Kirken imod insemination med donorsæd – i øvrigt også af kvinder som lever i et heteroseksuelt forhold. En anden mulighed er adoption. Her drejer det sig om børn, hvis biologiske forældre ikke kan eller vil tage sig af dem. Kirken støtter varmt ægtepar, som vil tage sig af disse børn. Men også adoptivbørn har en naturlig ret til at vokse op med både en mand og en kvinde som forældre.

Samme værdi i Guds øjne

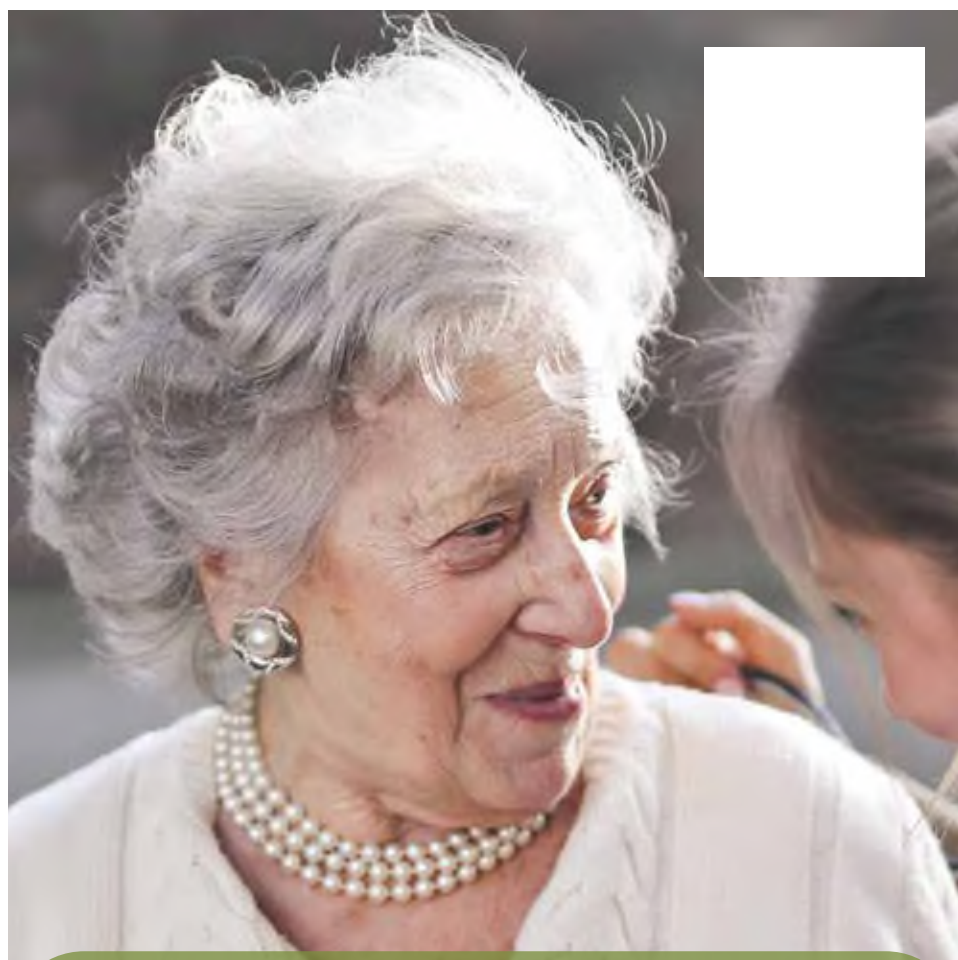
Det enkelte homoseksuelle menneske har præcis samme værdi i Guds øjne som alle andre mennesker. En homoseksuel person må derfor aldrig fordømmes eller udsættes for uretfærdig diskrimination. Omvendt kan Kirken aldrig velsigne to homoseksuelles partnerskab. Kirken tror som sagt, at sådanne partnerskaber mangler noget for at ligne Gud, og derfor tror den ikke, at bøsser og lesbiske virkelig bliver lykkelige ved at udleve deres homoseksualitet. Det, de inderst inde længes efter, kan de kun modtage fra en person af det modsatte køn eller direkte fra Gud.

Kirken er altså imod sex mellem personer af samme køn, men den er aldrig imod de homoseksuelle som mennesker. Kristus fordømmer altid kun synden, aldrig synderen (jf Joh 8,11).

Tekst fra 'Hvad siger Kirken om...' på katolsk.dk.

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere information, kontakt venligst Palle Vinther, tlf. 50 56 09 49 eller annonce@katolskoriering.dk.

VIL DU TILGODESE KIRKEN I DIT TESTAMENTE?

Vi dækker udgifterne til advokaten

Kontakt Thomas Jacob Larsen for flere informationer
33 55 60 80 eller tjl@katolsk.dk

Bæredygtig samfundsudvikling hos den oprindelige befolkning i Ecuador

Efter at have været lang tid hos den oprindelige befolkning i Ecuador indså tre salesianske præster, at der skulle nye indsatser til for at få en bæredygtig samfundsudvikling. De tog derfor initiativ til at oprette stiftelsen Chankuap, der nu giver både uddannelses- og arbejdsmuligheder for den oprindelige befolkning, uden at regnskoven ødelægges.

Tekst: Ann-Britt Sternfeldt. Foto: Fundacion Chankuap Recursos Para el Futuro

ECUADOR Efter 20 års arbejde hos Achuar- og Shuarbefolkningen i Østecuador syntes de tre salesianske præster, der drev missionen, at det var nødvendigt med nye arbejdsmetoder for at skabe et miljø, der også ville være bæredygtigt på længere sigt. I 1996 tog de derfor initiativ til at grundlægge stiftelsen Chankuap for at matche de behov, der fandtes på stedet. De ville udvikle og strukturere aktiviteter på en mere specialiseret måde og gøre en strategisk indsats for samfundsudviklingen. I dag er man med de nye indsatser kommet et godt stykke af vejen. I stiftelsen arbejder nu 8 salesianske præster og syv lægmænd som samarbejdspartnere og man har 14 ansatte, der med baggrund i deres forskellige færdigheder og kundskaber hjælper mennesker i deres daglige aktiviteter.

Da jeg taler med fader Domingo, en af præsterne der var med og startede Chankuap, siger han, at man efter at have arbejdet med den oprindelige befolkning i deres næsten intakte kultur siden 1970'erne havde indset, at den traditionelle kultur var vel tilpasset omgivelserne og rig på menneskelige værdier.

I visse tilfælde er den mere menneskelig end vores egen kultur. Tag for eksempel børnene, der er herligt spontane og er glade for lidt sammenlignet med børn i vores civilisation, der har masser af legetøj, men alligevel ikke er tilfredse, siger fader Domingo.

Hensyn til natur og kultur

I årenes løb har livsomsændighederne ændret sig for den oprindelige befolkning. De bor mere demografisk spredt. Det beror til en vis grad på, at forskellige aktører ønsker adgang til deres jord, men det hænger også sammen med, at de selv er begyndt at leve på en måde, der indebærer, at de ikke mere er så afhængige af regnskoven for at kunne overleve. Det er en livsstil, der i længden er destruktiv for skoven.

Mange holder husdyr i dag, og vi tænkte i begyndelsen meget over, om det kunne videreudvikles på en eller anden måde; men

den tanke opgav vi snart. Husdyrhold er ikke bæredygtigt i det her miljø. Et stykke kvæg behøver omkring en hektar mark, hvilket betyder, at man må frigøre den plads på bekostning af regnskoven; men det var ikke noget, vi kunne støtte, siger fader Domingo.

Inden for Chankuap har man derfor arbejdet med at finde alternative indkomstkilder, der er i samklang med naturen. Det har ikke været helt let, fordi de nye metoder ikke altid giver så meget afkast som kvæghold og det er ikke alle der er villige til at opgive en beskæftigelse, der giver en god økonomi.

Den oprindelige befolknings kultur og regnskoven har altid været nært knyttet til hinanden, så vi ville finde tilbage til den positive relation, men alligevel opfylde det moderne samfunds præmisser samtidig med, at den oprindelige befolknings interesser blev tilgodeset.

Fader Domingo siger, at indianerne desværre har været marginaliserede i meget lang tid. En fremtrædende årsag er, at de ikke har haft andel i pengeøkonomien og dermed ikke er blevet set på som ligeværdige medborgere, men er blevet marginaliseret i forhold til det øvrige samfund.

Men indianerne må have adgang til uddannelse, sygepleje og andre af samfundets servicetilbud lige som alle andre indbyggere uden derfor at skulle opgive deres traditionelle miljø og give afkald på deres identitet. Så den store udfordring har været at finde ud af, hvordan man kunne integrere den oprindelige befolkning i dagens globale pengeøkonomi og samtidig give plads til deres traditioner.

Økonomiske alternativer

Vi fortsatte med at lede efter alternativer, og det var på den måde, at vi fik ideen til at producere æteriske olier, samle skovens afgrøder ind og dyrke afgrøder med kort vækstcyklus, siger fader Domingo.

Man ville gerne have afgrøder, der var relativt lette at forædle, så man kunne skabe en merværdi på stedet. Som for eksempel jordnødder der foruden at man kan spise

dem som de er også kan forarbejdes til jordnøddesmør. Forædlede produkter giver et højere afkast og kan lettere sælges, ja endda eksporteres. For at gøre produkterne mere konkurrencedygtige har man også satset på at være med i Fair Trade.

Vigtigt og afgørende er, at alle projekter og nye aktiviteter, som vi har startet og implementeret hos den oprindelige befolkning, er kommet til efter en dialog, så folk hele tiden har været med i alle processer, og vi har også taget hensyn til deres ønsker, hvad de havde af viden og hvilke muligheder, der var. Hver kultur er dynamisk og har sine egne svar på fremskridt og nye udfordringer lige som den reagerer på ydre impulser og stimuleres af andre kulturer, siger fader Domingo.

For at kunne udvikle de nye økonomiske alternativer på bedste vis tilbyder Chankuap forskellige slags uddannelser til indianerne. Det kan være alt lige fra grundlæggende kundskaber om planteavl til mere avanceret ingeniørkunst som er nødvendig for at håndtere visse anlæg.

Udfordringer og bedrifter

Fader Domingo siger, at man stadig behøver ekstern støtte for at starte og drive projektet.

Årsagen er den almene verdenssituation, kulturen i samfundet, men også en iboende træghed i selve forandringsprocessen. Siden har det været rent tekniske faktorer der spiller ind og gør det sværere som for eksempel at fragte produkterne ud af urbefolkningens område. Det kræver ofte fly, som er dyre og derfor reducerer gevinsten på salget meget.

At være afhængig af donorer indebærer, at man må opfylde visse kriterier, og det er ikke altid så let i det virkelige liv. Mange ekstra møder skal der til for på en adækvat og overbevisende måde at formidle de krav, der stilles til hver ny aktivitet. Men selv om udfordringerne mange gange er både store og arbejdet går trægt, så er fader Domingo stadig efter så mange år fuld af energi og lidenskab for sit arbejde med den oprindelige befolkning-, og han fortæller stolt om de bedrifter, man har haft succes med.

Det er en nådegave at have fået lov til at følge et større antal samfund og familier og at have set, at de delvist kunne klare deres økonomiske vanskeligheder. At se hvordan de er vokset i økologisk bevidsthed og nu ønsker at bevare deres miljø så intakt som muligt.

Jeg kan jo ikke andet end at holde med fader Domingo, når han siger, at fremtiden findes der, hvor vi kan producere produkter til os selv og til markedet og samtidig bevare vores eksistensgrundlag. Og som i det her tilfælde - den værdifulde regnskov.

Oversættelse fra svensk ved Lisbeth Rütz.

Læs mere her:

Du kan læse mere om projektet Chankuap på spansk og engelsk på <http://chankuap.org/>.

En mand afbarker ispinku – et kaneltræ, der vokser i Amazonas.

En kvinde viser achiote, der bruges som krydderi og til at farve med.

Fader Domingo (nummer to fra venstre) sammen med venner i Chankuap.

En verden af tegn, ord og handlinger

Her finder du liturgiske ressourcer på bispeddømmets hjemmeside.

OPSLAGSRESSOURCER Ordet liturgi kommer via middelalderlatin liturgia fra græsk leiturgia 'tjenesteydelse over for folket', senere generelt om offentlig tjeneste, herunder gudstjeneste, afledt af leos, laos 'folk' og ergon 'arbejde'. (kilde: Den danske Encyclopædi)

I Det nye Testamente er ordet sjældent brugt – se dog Apg. 23,2. Liturgi er meget mere end fejringen af messen. Det er også de øvrige sakramenter, ordets gudstjeneste og andagter. Liturgi er "kilde og højdepunkt i hele det kristne liv" – se den dogmatiske konstitution om Kirken Lumen Gentium nr. 11 (1964). Hele dokumentet kan læses i dansk oversættelse på katolsk.dk under tro/kirkelighedokumenter/koncilserklæringer.

De liturgiske materialer, der bruges i Danmark, udgives af Liturgikommissionen, en permanent kommission under biskoppen. Kommissionen har ansvaret for, at udgivelserne lever op til Kirkens retningslinjer og tager lejlighedsvis initiativer, der kan fremme liturgien - for eksempel kurser i oplæsning eller kirkemusik.

Liturgi kan defineres som en verden af tegn, ord og handlinger. Nogle af ordene har rod i Bibelen. Det gælder ord som amen, halleluja og hosianna. Andre ting er kommet til op gennem historien for eksempel messeklæder, de liturgiske farver, sang, gestik og bevægelser.

Under bøn og liturgi – ressourcer kan du på katolsk.dk finde meget mere om liturgi.

Her finder du blandt andet messens tekster (*Ordo missae*). Her ligger *Ordo Missae* (2010) – i den såkaldt ordinære form og *Ordo Missae* for den ekstraordinære form.

Under bøn og liturgiske ressourcer kan du også finde ritualer for dåb, ægtevielse, de syges salvelse, begravelse, ritual for optagelse i Den katolske Kirkes fulde fællesskab, den aktuelle liturgiske kalender og ritual for gudstjenesteledere.

Under bøn og liturgiske ressourcer finder du også et link til evangelizo.org. Her kan du læse dagens evangelium på forskellige sprog - for eksempel på italiensk, spansk, nederlandsk, polsk, arabisk og kinesisk. Her kan du også downloade liturgisk kalender 2021 for bispeddømmet København. Ud for hver dag står dagens tekster, hvilken liturgisk farve der bruges og hvad man fejrer.

Mangler du stadig svar på dine spørgsmål efter et besøg på katolsk.dk, kan du slå op på bispeddømmets bibliotek – se åbningstider på bibliotekets hjemmeside www.sankt-andreasbibliotek.dk. Brug søgefeltet og du finder 173 titler om liturgi. Har du meget specifikke spørgsmål til emnet liturgi, er der også mulighed for at spørge den fagferent, der er ansvarlig for dette område.

LR

Den ægte, oprindelige danske vare

Lad os fejre Knud Lavard med liturgien til hans festdage.

KIRKEMUSIK Mange tak for Rolf Tönshoffs vittige og tankevækkende artikel om kirkemusik (Katolsk Orientering nr. 13, 2020). Tillad mig at præsentere to stykker musik, der i enhver forstand er kirkemusik; de er danske, stammer fra den middelalderlige kirke og er i øvrigt den ældste danske musik, der er fuldstændigt bevaret. Jeg tænker her på den liturgi, der blev udarbejdet til Knud Lavards to fester.

Denne helgen var søn af kong Erik Ejegod (1095-1103) og far til kong Valdemar den Store (1157-1182) og blev kanoniseret (helgenkåret) i 1169. Den pavelige kanonisationsbulle fastsatte hans festdag til den 25. juni, ikke som sædvanligt til hans dødsdag den 7. januar, hvilket formentlig havde politiske og måske også liturgiske årsager. Til Knud Lavards to festdage 25. juni og 7. januar blev der udarbejdet en liturgi med afvekslende læsninger og sang. Den må være blevet opført for første gang den 25. juni 1170 og 7. januar 1171 i Ringsted, hvor Knud er begravet.

De to officier er bevaret i et håndskrift skrevet kort efter 1200; det opbevares i dag i Universitetsbiblioteket i Kiel og stammer måske fra et af de danske klostre i Nord-

tyskland, der blev grundlagt i den sidste tredjedel af det 12. århundrede. For en del år siden spurgte professor John Bergsagel (musikforsker ved Københavns Universi-

Knud Lavard (død 1131). Kalkmaleri fra Vigersted Kirke ved Ringsted.

tet) mig, om jeg ville hjælpe ham med en udgave af Knud Lavard-liturgien, hvad jeg sagde ja til. Min opgave var at skrive om Knud Lavard som historisk person; professor Bergsagel ville "oversætte" de middelalderlige noder til moderne nodeskrift, så musikken kunne opføres, endvidere ville han placere liturgien i en international sammenhæng. Bogen blev udgivet af Det Kongelige Bibliotek som dettes gave til Dronningens 70-års dag i 2010.

Vi blev hurtigt enige om at følge vort arbejde op med en konference, som Det Kongelige Bibliotek accepterede at organisere. Da professor Bergsagel havde konstateret en stærk engelsk indflydelse på Knud Lavard officierne, skulle konferencen beskæftige sig med de fyrstelige helgener og deres liturgi i de nordiske lande og England. I tilslutning til den blev der holdt en ekskursion til kapelruinen i Haraldsted, hvor Knud var blevet dræbt og til Skt. Bendts Kirke i Ringsted, hvor han ligger begravet. Her blev der givet en kirkekoncert med et par prøver fra Knud Lavard-officierne og forskellige engelske helgeners liturgi opført af Ole Kongsted og Capella Hafniensis.

I bedre hænder kunne de ikke være. Det

Liturgi

Angående salmer

Sangen er nok menneskets ældste musikalske udtryksform i alle kulturer og kan ledsage alle livssituationer; men i disse tider, hvor coronaen kaster sin grimme skygge og flere ceremonier i kirken må udelades eller ændres, er salmesangen mange steder indskrænket eller helt forstummet. Har vi i vores kirke altid sunget metriske salmer – ikke at forveksle med de gammeltestamentlige Davidssalmer?

Gennem Middelalderen var der tradition for folkelige rimbønner, for vers over bibelske emner og for de såkaldte leiser, som også var opstået af de mange toneranker i Kyrie eleison – deraf navnet; også en del latinske hymner blev oversat til folkesproget og nye kom til fra middelalderens mysteriespil. Vi ved fra midten af 1100-tallet, at kredsen omkring Bernhard af Clairvaux beundrede det tyske folks rige skat af salmer – julesalmer, passionsalmer og Mariasange. Bogtrykkerkunstens opfindelse muliggjorde udbredelsen af salmer på løblade; men med til billedet hører dog også, at uddannelsen af kirkens sangere allerede under pave Gregor den Store blev institutionaliseret i den såkaldte Schola cantorum; således udviklede koret sig til en slags liturgisk embede, hvorved menighedssangen mange steder langsomt forstummede og musikken kom til at repræsentere mere høvisk og borgerlig kultur end kirkelig. Groft sagt: Liturgien blev i vid udstrækning flyttet fra apsis i øst til pulpituret i vestenden af kirken til en slags »helligt skuespil« fuldstændt med alle musikkens, korets og orglets midler.

Selv om Martin Luther med Reformationen fik et solidt greb om udbredelsen af det skrevne sprog og dermed af den tysksprogede salme, opretholdt man i den katolske kirke brugen af de folkelige salmer – ikke mindst efter en gennemgribende revision af brugen af kirkemusik i den ny

messeordning fra 1570. Allerede i 1537 udkom den første katolske salmebog, forsynet med noder i Tyskland og i 1567 var man oppe på hele 250 salmer i endnu en udgivelse.

I Danmark har man – i en tid, hvor der slet ikke var tænkt på hverken katolsk bispeddømme eller religionsfrihed – udgivet en fin, lille bog med 74 tysksprogede salmer bl.a. ved Mariafester den uopslidelige: »Freu dich, o Himmelskönigin!« i samlingen »Sammlung geistlicher Gesänge« i 1773. Den er på 94 sider og velegnet til opbevaring i en brystlomme. I 1821 udkom en Sang- og Bønebog: »Gesang- und Gebetbuch für die katholische Gemeinde zu Kopenhagen bei ihrem öffentlichen Gottesdienste«. Af titlen fremgår det, at der er tale om offentlige, katolske messer. Efter religionsfriheden i forbindelse med Grundloven i 1849 kom der katolske salme- og bønebøger herhjemme i en lind strøm bl.a. i 1857, 1875, 1918 (med 7 såkaldte "sangmesser", dvs. menigheden synger messens faste led som salme på dansk, mens celebranten dæmpet læser messen på latin), i 1944, i 1951 – kort før bispeddømmets egentlige oprettelse – og vores velkendte »Lovsang« fra 1982 og nyudgivelsen fra 2006. – en venlig forbrugerinformation: det lønner sig måske alligevel at synge godt med – corona eller ej: husk, at en bøn, der bliver sunget – tæller dobbelt! Rolf Tönshoff

var en betagende oplevelse efter mere end 800 år, at høre disse stykker i den kirke, de var skrevet til. Ville det dog ikke være muligt, i samarbejde med Skt. Bendts Kirke og i forlængelse af valfarten til Haraldsted at opføre dele af eller hele liturgien? I sin tid beklagede Peter Schindler, at meget i moderne dansk katolicisme var importeret; men her har vi den ægte, oprindelige, danske vare. Thomas Riis

Se i øvrigt John Bergsagel: *The Offices and Masses of St. Knud Lavard (+1131)* (Kiel, Univ. Lib. S.H. 8A.8°) I-II, Copenhagen 2010, endvidere (de på konferencen holdte foredrag):

Of Chronicles and Kings. National Saints and the Emergence of Nation States in the High Middle Ages, ed. John Bergsagel, David Hiley, and Thomas Riis (Danish Humanist Texts and Studies 52), Copenhagen 2015.

Ny katolsk kirke i Struer

Byens tidligere missionshus indvies til Johannes Paul II.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

KIRKEINDVIELSE En gammel drøm er endelig gået i opfyldelse for menigheden omkring Struer. Søndag den 29. november fik den en ny kirke. Den hellige pave Johannes Paul II bliver den nye kirkes værnehelgen.

”Endelig kan vi i en meget alvorlig og usikker tid samles om noget godt”, sagde biskoppen i sin prædiken. Han udtrykte stor taknemmelighed over at kunne overtage missionshuset fra Indre Mission. ”De har imprægneret bygningen med bøn og lovprisning. Vi følger efter den i deres spor ved at indrette kirken til gudstjeneste.

Adventstiden vil minde os om Jesu genkomst. Den opfordrer os til at være årvågne. Det betyder ikke, at vi skal være bange; men ligesom vi ikke kender vores egen dødsdato, ved vi heller ikke, hvornår Jesus kommer igen. Vi skal derfor udnytte tiden til noget godt. Som kirke lever vi i spændingsfeltet – i noget der er allerede – men så alligevel endnu ikke. Vi deltager i et stort projekt – Jesu frelsesplan for os mennesker. Vi skal have blikket rettet mod evigheden og samtidig engagere os i verden- og ikke betragte den som ond eller uvedkommende.

Det er en stor fest at kunne samles om fejringen af Guds ord. At være menighed betyder, at vi samles i de troendes fællesskab. Vi skal også være udadvendte og præge vores omgivelser. Som kirke er vi jo en bygning

af levende stene; men alligevel er det vigtigt at vi bygger kirkebygninger – for kirken er jo vores andet hjem,” sagde biskop Czeslaw. Ved forbønnerne blev der bedt for Indre Mission og deres medlemmer, for kirkenes menighed og for Sankt Peters menighed i Herning.

I pastoral enhed med Herning

Sognepræst Wienek Barwinski fortalte, at der gennem årene er blevet bedt mange barmhjertighedens rosenkranse i Herning, for at planerne om en ny sognekirke kunne blive til virkelighed. Der bor godt 1.200 registrerede katolikker i området, fortæller sognepræsten. Området betjenes af to kirker – Sankt Peters Kirke i Herning og den nye kirke i Struer. Det strækker sig fra Thyborøn i nord til Ringkøbing i syd. Længst mod øst ligger Brande og Ikast.

Kirken er den første katolske kirke i Struer – for før reformationen var der ikke noget, der hed Struer. Den er indrettet i en af Indre Missions tidligere højborge – det nedlagte missionshus Bethania.

Ministranter fra menigheden.

Afløser Hellig Kors Kirke i Lemvig

I 1977 fik menigheden i Lemvig et tilbud fra metodistkirken om at købe deres kirke, og den 8. januar 1978 blev den indviet af biskop Martensen. Den fik ved samme lejlighed navnet Hellig Kors Kirke efter den katolske kirke, der havde ligget der før reformationen. Kirken blev fra 2010 betjent fra Herning og blev efterhånden for lille til den voksende menighed.

Den tidligere katolske kirke i Lemvig hed oprindeligt Jesuskirken. Den blev opført i 1905 til byens metodistmenighed og indviet den 19. august 1906.

Kirken blev solgt i august til brødrene Torben og Søren Hauskov. Søren Hauskov har udlejningsejendomme i Struer og broderen Torben driver en svinefarm i Fabjerg. Det var lidt af et impuls køb, udtaler de til Folkebladet Lemvig den 3. august. Der er ikke rigtig nogen restriktioner på bygningen, og derfor er der stort set frit slag med

hensyn til anvendelse. Kirken havde kun stået til salg i seks dage, da brødrene købte den til udbudsprisen på 695.000 kr. Bygningen er ret medtaget, så der skal investeres en hel del i den. ”Min første prioritet er at bruge bygningen, som den står. Det er en markant bygning, så det vil også være naturligt at tage Lemvig Kommune med på råd, når den engang skal indrettes,” siger Søren Hauskov til Folkebladet.

Biskop Czeslaw fejrer messen sammen med sognepræst, pastor Wienczyslaw Ryszard Barwinski. På endevæggen hænger et krucifiks, der oprindeligt hang på Kollegievej 2 i Ordrup.

Den nye kirkesal. I bageste ende af salen er der nu bygget en forhøjning i to niveauer til alter, ambo, tabernakel og siddepladser til præst m.fl.

Møde i Bethania. Mødesalen er i dag indrettet til kirkerum. Udateret foto fra Lokalhistorisk Arkiv, Struer.

Fakta om den nye kirke i Struer

Sådan er kirken finansieret:

Tilskud fra Bonifatiuswerk	kr.	1.100.000
Tilvebragte midler og tilskud	kr.	3.000.000
Salg (provenu) af kirken i Lemvig	kr.	600.000
Menighedens egenbetaling	kr.	600.000
Tilskud fra bispedømmet/fællesskassen	kr.	500.000
I alt	kr.	5.800.000

Disse reparationer er foretaget på bygningen:

- Pælepresning/fundering af hele bygningen, der havde sætningsskader.
- Diverse murreparationer udvendigt og indvendigt.
- Udskiftning af alle udvendige vinduer.
- Udskiftning af hoveddør.
- Udskiftning af låsesystem.
- Maling af alle vægge og loft indvendigt.
- Flytning af stor skillevæg for at skabe et større kirkerum.
- Etablering af 4 nye lokaler: sakristi, samtalerum, undervisningslokale og depotrum.
- Slibning og behandling af gulv i kirkerummet.
- Etablering af kirkeforhøjning i salen.
- Reparation af elnet/udskiftning af gamle, stof ledninger eller mørnede ledninger.

Gammelt postkort med missionshuset Bethania – formentlig fra byggeåret 1906. Lokalhistorisk Arkiv, Struer.

Pater Josef Dudek Csr afgået ved døden

DØDSFALD Efter få dages ophold på sygehuset i Tarnów, hvor han var indlagt med Covid-19 og lungebetændelse afgik pater Josef Dudek Csr den 13. november ved døden.

Pater Dudek blev født den 6. oktober 1938 i Leg Tarnowski i det sydlige Polen. I 1954 indtrådte han i redemptoristordenen, som også hans for længst afdøde bror, Augustyn, tilhørte. Filosofi- og teologistudierne foregik ved ordenens seminarium i Tuchów, hvor pater Dudek blev præsteviet den 27. august 1961.

Efter at have virket en årrække i Polen kom pater Dudek til Danmark i 1972. Hans virkefelt her var fortrinsvis Amager og Næstved. Ved Sct. Annæ kirke var han præst for polakkerne. Med bopæl i Næstved var han i mange år indtil 2012 sognepræst for menigheden i Vordingborg.

Pater Dudek var i mange år medlem af præsterådet og biskoppeligt råd. Endvidere var han i flere perioder sine medbrøders viceprovincial og derudover i flere år aktiv i arbejdet omkring Vor Frue Skole i Næstved.

I februar 2012 rejste pater Dudek tilbage til Polen, hvor han tilbragte sine sidste år

på ordenens plejeafdeling ved seminariet i Tuchów. Vi vil med taknemmelighed tænke tilbage på Pater Dudeks 40-årige virke i Danmark og anbefale ham til Guds barmhjertighed.

Han hvile i fred!
+Czeslaw Kozon

Foto: Keld Dahlwad.

Stella Maris Nordic er en realitet

DIAKONI Med støtte fra Stella Maris UK, Caritas Danmark og med den Nordiske Bispekonferences godkendelse, etablerer Stella Maris sig ved årsskiftet i Norden.

Stella Maris, der har hovedsæde i Rom, har længe haft ønske om at blive etableret i de nordiske lande. Diakon David Noval er ansat som leder (National Director) for Stella Maris i Norden og får til opgave at opbygge og drive organisationen. Stella Maris Nordic hører organisatorisk under de nordiske biskopper, men har egen økonomi der kommer fra fonde og velgørere.

I første omgang starter arbejdet i Danmark. Med tiden skal det udbredes til alle de områder, Den Nordiske Bispekonference dækker. Det er et ambitiøst projekt, men også et særdeles vigtigt arbejde, hvor vi som kirke kan støtte migrantarbejdere indenfor søfart.

Organisationen skal opbygges fra bunden. Der bliver behov for frivillige til

forskellige opgaver f.eks. skibsbesøg. David kan kontaktes på e-mail: david.noval@stellamarismail.org eller via Facebooksiden Stella Maris Nordic. DN

Stella Maris er Den katolske Kirkes arbejde for de søfarende og deres familier. Der foretages mere end 70.000 årlige skibsbesøg i omkring 350 havne verden over. Se evt. mere på www.stellamaris.org.uk

David Noval.

Pater Wolfisberg: Kommentar til artikel om Jesu Hjerter Kirke i KO 15 side 6-7

Artiklen om jesuitterne i Stenosgade kalder på et par supplerende kommentarer.

Newman var ikke på den sorte liste eller forbudte hylde i Stenosgade i 1950, sådan som jeg senere hørte, at han havde været det hos jesuitterne i Østrig, da Hubert Messerschmidt indtrådte før første verdenskrig. Men Newman var endnu omdiskuteret ligesom andre katolske teologer, der tænkte i samme baner og før koncilet fik læreforbud (de endte i hvert fald i et tilfælde som senere koncileksperter). Alt dette vidste jeg dengang intet om, - og forstod således ikke, at pater Wolfisberg her demonstrerede en teologisk åbenhed og frihed sammen med en personlig grebthed af personen Newman - som også jeg blev dybt optaget af. Altså: ingen sort liste dengang i Stenosgade, men nok divergerende opfattelser af, hvad der dengang rørte sig i en katolsk Kirke på vej til et afgørende nybrud i et koncil, som ingen dengang endnu kunne drømme om.

Pater Wolfisberg havde et meget bredspektret interessefelt. Trods den indledningsvise distante og tilknappe facon, kom man til at kende ham som et varmt og nærværende, meget diskret menneske med fin forståelse for og stor omsorg for de mennesker, han var i kontakt med. Han havde udgivet en bog om erkendelsesteori - Veje til Virkeligheden - der også eksisterede som et mindre kompendium, som AC havde studiekreds om for unge i begyndelsen af deres studier. Pater Wolle, som han blev kaldt, var en skattet præst - eller 'gejstlig rådgiver', som det hed dengang - for DUK, både for landsorganisationen og dens skoleledelse. Her støttede han de dengang i dansk sammenhæng nye tanker om katolsk aktion og den døbte og firmede lægmands medansvar i kirken og i apostolatet. På billedet ser man ham på en 'Nordisk Sommer-skole' på Mariaholm ved Stockholm sammen med Elsebet Kieler og en ung Erling Tiedemann. Respekten og hengivenheden var gensidig mellem ham og de unge, han

arbejdede sammen med, og pater Wolle så på tiden med DUK som en meget lykkelig periode i hans præstelig.

Rudolf Allers (1883-1963), som pater Wolfisberg introducerede en kreds af pædagoger og læger og mig som medicinstuderende til, var den første katolske psykiater, der beskæftigede sig med den tidlige psykoanalyse, som Kirken jo dengang og endnu i mange år fremover var i skarp opposition til. Han var østriger og var helt fra starten med i Freuds inderkreds. Senere brød han sammen med Alfred Adler - det er ham med 'Individualpsykologien' - med Freud og tilsluttede sig en tid Adlers teorier. Det er blandt andet Adlers begreber om 'Vilje til magt' - som han har fra Nietzsche - og 'Gemeinschaftsgefühl', som Allers udvikler og 'tænker sammen' med katolsk thomistisk filosofi. Hos Allers bliver Adlers 'fællesskabsfølelse' til 'Vilje til fællesskab', således at han operer med disse to fundamentale 'viljer', eller drivkræfter i mennesket - viljen til magt og frihed og viljen til fællesskab. Det var Allers bog 'The psychology of character', (med den originale mere dynamiske tyske titel: 'Das Werden der sittlichen Person') som vi læste i pater Wolles studiekreds. Rudolf Allers havde i øvrigt kontakt med både Hans Urs von Balthasar og Edith Stein, der begge i perioder havde boet hos ham. Han emigrerede efter Anschluss til USA, hvor han underviste ved katolske universiteter.

Hanne Gregersen, 1879 Frederiksberg C.

Pater Wolfisberg S.J. sammen med Elsebet Kieler og Erling Tiedemann. Privat foto.

Katolsk Orienterings udgivelsesplan i 2021

Udgave:	Udkommer:	Materialedeadline:
KO nr. 1	8. januar	7. december
KO nr. 2	29. januar	4. januar
KO nr. 3	19. februar	1. februar
KO nr. 4	12. marts	22. februar
KO nr. 5	9. april	22. marts
KO nr. 6	29. april	12. april
KO nr. 7	21. maj	3. maj
KO nr. 8	11. juni	25. maj
KO nr. 9	2. juli	14. juni
KO nr. 10	13. august	26. juli
KO nr. 11	3. september	16. august
KO nr. 12	24. september	6. september
KO nr. 13	15. oktober	27. september
KO nr. 14	5. november	18. oktober
KO nr. 15	26. november	8. november
KO nr. 16	17. december	29. november
KO nr. 1 - 2022	14. januar 2022	20. december

Januar

1. *hvid*. Fredag. Juledags oktav. **FESTEN FOR JOMFRU MARIA, GUDSMODER** (h).
Gl. Cr. Jomfru Marias pf.
1.L.: 4 Mos 6,22-27;
V: Sl 67,2-3.5.6+8.
R: Gud være os nådig og velsigne os.
2.L.: Gal 4,4-7.
Ev.: Luk 2,16-21.
Kollekt for det Danske Bibelselskab.
2. *hvid*. Lørdag i juletiden. (I Ps).
Basilius den Store (†379) og **Gregor af Nazianz** (†390), biskopper og kirkelærere (m)
Jul.pf.
V: Sl 98,1.2-3b.3c-4
R: Hele den vide jord har set vor Guds frelse
L.: 1 Joh 2,22-28. **Ev.:** Joh 1,19-28.
Bededag for præste- og ordenskald
3. *hvid*. Søndag. **HERRENS ÅBENBARELSE** (h)
* *Gl. Cr. H.åb.pf.*
1.L.: Es 60,1-6;
V: Sl 72,1-2.7-8.10-11.12-13.
R: Alle folkeslag, Herre, skal kaste sig ned for dig.
2.L.: Ef 3,2-3a.5-6.
Ev.: Matt 2,1-12
4. *hvid*. Mandag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).
Jul. eller H.åb.pf.
V: Sl 2,7-8.10-11
R: Jeg giver dig folkene som ejendom *eller* Halleluja
L.: 1 Joh 3,22-4,6. **Ev.:** Matt 4,12-17.23-25.
5. *hvid*. Tirsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).
Jul. eller H.åb.pf.
V: Sl 72,1-2.3-4b.7-8.
R: Alle folkeslag skal tilbede dig, Herre.
L.: 1 Joh 4,7-10. **Ev.:** Mark 6,34-44.
6. *hvid*. Onsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).
Jul. eller H.åb.pf.
V: Sl 72,1-2.10-11.12-13.
R: Alle folkeslag skal tilbede dig, Herre.
L.: 1 Joh 4,11-18. **Ev.:** Mark 6,45-52.
7. *rød*. torsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).
Knud Hertug, martyr (†1131), (m)
Jul. eller H.åb.pf.
V: Sl 72,1-2.14+15bc.17.
R: Alle folkeslag skal tilbede dig, Herre.
L.: 1 Joh 4,19-5,4. **Ev.:** Luk 4,14-22a.
8. *hvid*. Fredag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).
Eller *hvid*. **Raymund af Penyafort**, præst († 1275),
Jul. eller H.åb.pf.
V: Sl 147,12-13.14-15.19-20.
R: Jerusalem, lovsyng Herren.
L.: 1 Joh 5,5-13. **Ev.:** Luk 5,12-16.
9. *hvid*. Lørdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).
Jul. eller H.åb.pf.
V: Sl 149,1-2.3-4.5+6a+9b.
R: Herren glæder sig over sit folk
L.: 1 Joh 5,14-21. **Ev.:** Joh 3,22-30
10. *hvid*. Søndag. **HERRENS DÅB** (f).
* *Gl. Cr. Sær.pf.*
1.L.: Es 55,1-11
V: Es 12,2.3+4bcd.5-6
R: I skal øse vand med glæde af frelsens kilde.
2.L.: 1 Joh 5,1-9
Ev.: Mark 1,7-11
Hermed afsluttes juletiden.
- DET ALMINDELIGE KIRKEÅR**
11. *grøn*. Mandag i 1. alm. uge. (I Ps)
V: Sl 97,1+2b.6+7c.9.
R: Alle I engle, tilbed Herren!
L.: Hebr 1,1-6. **Ev.:** Mark 1,14-20.
12. *grøn*. Tirsdag i 1. alm. uge. (I Ps).
V: Sl 8,2a+5.6-7a.7b-9
R: Du satte din søn over dine hænders værk.
L.: Hebr 2,5-12 **Ev.:** Mark 1,21-28
13. *grøn*. Onsdag i 1. alm. uge. (I Ps).
Eller *hvid*. **Hilarius**, biskop og kirkelærer (†367)
V: Sl 105,1-2.3-4.6-7.8-9.
R: Evtigt husker Herren på sin pagt
eller R: Halleluja!
L.: Hebr 2,14-18. **Ev.:** Mark 1,29-39.
14. *grøn*. torsdag i 1. alm. uge. (I Ps).
L.: Hebr 3,7-14;
V: Sl 95,6-7c.7d-9.10-11.
R: Om I dog i dag ville lytte til Herren:
»Gør ikke jeres hjerter hårde!«
L.: Hebr 3,7-14. **Ev.:** Mark 1,40-45.
15. *grøn*. Fredag i 1. alm. uge. (I Ps).
V: Sl 78,3+4bc.6c-7.8.
R: Lad os ikke glemme Guds gerninger!
L.: Hebr 4,1-5.11. **Ev.:** Mark 2,1-12.
16. *grøn*. Lørdag i 1. alm. uge. (I Ps).
Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
V: Sl 19,8.9.10.15.
R: Dit ord, Herre, er ånd og liv.
L.: Hebr 4,12-16. **Ev.:** Mark 2,13-17.
17. *grøn*. **2. ALM. SØNDAG**. (II Ps).
* *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
1.L.: 1 Sam 3,3b-10.19;
V: Sl 40,2+4ab.7-8a.8b-9.10.
R: Se, jeg kommer for at gøre din vilje, min Gud.
2.L.: 1 Kor 6,13c-15a.17-20.
Ev.: Joh 1,35-42.
18. *grøn*. Mandag i 2. alm. uge. (II Ps).
V: Sl 110,1.2.3.4.
R: Du er præst for evigt på Melkisedeks vis.
L.: Hebr 5,1-10. **Ev.:** Mark 2,18-22.
Den økumeniske bedeuge begynder
19. *rød*. Tirsdag i 2. alm. uge. (II Ps).
Henrik, biskop og martyr (†1158)(m)
V: Sl 111,1-2.4-5.9+10c.
R: Herren husker på sin pagt for evigt
eller R: Halleluja!
L.: Hebr 6,10-20. **Ev.:** Mark 2,23-28.
20. *grøn*. Onsdag i 2. alm. uge. (II Ps).
Eller *rød*. **Fabian**, pave og martyr (†250)
Eller *rød*. **Sebastian**, martyr (†288)
V: Sl 110,1.2.3.4.
R: Du er præst for evigt på Melkisedeks vis.
L.: Hebr 7,1-3.15-17. **Ev.:** Mark 3,1-6.
21. *rød*. torsdag i 2. alm. uge. (II Ps).
Agnes, jomfru og martyr (†ca.250)(m)
V: Sl 40,7-8a.8b-9.10.17.
R: Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.
L.: Hebr 7,25-8,6. **Ev.:** Mark 3,7-12.
22. *grøn*. Fredag i 2. alm. uge. (II Ps).
Eller *rød*. **Vincent**, diakon og martyr (†304)
V: Sl 85,8+10.11-12.13-14.
R: Troskab og sandhed mødes.
L.: Hebr 8,6-13. **Ev.:** Mark 3,13-19.
23. *grøn*. Lørdag i 2. alm. uge. (II Ps).
Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
V: Sl 47,2-3.6-7.8-9.
R: Gud drager op under jubelråb, Herren til hornets klang.
L.: Hebr 9,2-3.11-14. **Ev.:** Mark 3,20-21.
24. *grøn*. **3. ALM. SØNDAG**. (III Ps). **Guds ords søndag**.
* *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
1.L.: Jon 3,1-5.10;
V: Sl 25,5.6-7bc.8-9.
R: Vis mig dine veje, Herre, lær mig dine stier!
2.L.: 1 Kor 7,29-31.
Ev.: Mark 1,14-20.
25. *hvid*. Mandag. **DEN HELLIGE APOSTEL PAULUS' OMVENDELSE** (f).
Gl.Ap.pf.
L.: ApG 22,3-16 *eller* ApG 9,1-22
V: Sl.117,1.2
R: Gå ud i alverden og forkynd Evangeliet!
eller: Halleluja!
Ev.: Mark 16,15-20
26. *hvid*. Tirsdag i 3. alm. uge. (III Ps).
Timoteus og Titus, biskopper (m)
V: Sl 40,2+4ab.7-8a.10.11.
R: Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.
L.: 2. Tim 1, 1-8 *eller* Tit 1,1-5 **Ev.:** Mark 3,31-35.
Læsningen er obligatorisk for mindedagen.
27. *grøn*. Onsdag i 3. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid*. **Angela Merici**, jomfru (†1540)
V: Sl 110,1.2.3.4.
R: Du er præst for evigt på Melkisedeks vis.
L.: Hebr 10,11-18. **Ev.:** Mark 4,1-20.
28. *hvid*. torsdag i 3. alm. uge. (III Ps).
Thomas af Aquino, præst og kirkelærer (†1274) (m)
V: Sl 24,1-2.3+4b.5-6.
R: Sådan er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.
L.: Hebr 10,19-25. **Ev.:** Mark 4,21-25.
29. *grøn*. Fredag i 3. alm. uge. (III Ps).
V: Sl 37,3-4.5-6.23-24.39-40.
R: Retfærdiges frelse kommer fra Herren.
L.: Hebr 10,32-39. **Ev.:** Mark 4,26-34.
30. *grøn*. Lørdag i 3. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
V: Luk 1,69-70.71-72.73-75.
R: Lovet være Herren, Israels Gud,
for han har besøgt sit folk.
L.: Hebr 11,1-2.8-19. **Ev.:** Mark 4,35-41.
31. *hvid*. **ANSGAR**, bispedømmet Københavns værnehelgen, (h) (4. ALM. SØNDAG)
Gl.Cr. Sankt Ansgars pf.
1.L.: Es 52,7-10
V: Sl 96,1-2a-2b-3.7-8a.10
R: Fortæl om Herrens undere blandt alle folkeslag!
eller R: Halleluja!
2.L.: 1 Kor 1,18-25
Ev.: Mark 1,14-20
Kirketelling

Husk du kan hente liturgisk kalender
som pdf til din tablet eller telefon på:
<http://pastoralcentret.dk/download/liturgi/>

Det sker i bispedømmet

Hver onsdag kl. 17:00-19:30: Åben Rådgivning i Caritas Center Stenosgade. Kom forbi og få en anonym, uforpligtende samtale og hjælp i kontakten med det offentlige. Tlf. 22 99 38 18 (telefonid kun i åbningstiden).

Hver onsdag kl. 13:00-16:30: Caritas Ældre-Café i Caritas Center Stenosgade. Samvær, spisning og håndarbejdsværksted for ældre af alle nationaliteter. Tlf. 91 11 51 84.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese.

Hver onsdag kl. 17.00 lovprisning, kl. 18:00 messe; katekese efter messen, alt i Niels Steensens kapel, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C, undtagen den første onsdag i måneden.

Messe med forbøn for de syge afholdes første onsdag i måneden kl. 19-20.00 i kirken. Inden er der tilbudelse af

Det Allerhelligste i Niels Steensens kapel, kl. 18-18.45, som optakt til messen. Info: p. Herbert SJ, tlf. 24 27 86 89, e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk; Aldona Kalek, tlf. 51 53 66 10, e-mail: aldonakalek@gmail.com.

Kalenderen afspejler de arrangementer, menighederne selv har anmeldt, så den er ikke nødvendigvis dækkende for alle aktiviteter. Arrangementerne er af almen karakter og er åbne for alle. Kontakt KO's redaktion for optagelse af arrangementer i kalenderen.

Biskoppens kalender

December 2020

1. kl. 10.00 Møde i Biskoppeligt Råd
2. kl. 07.30 Messe på Redemptoris Mater
6. kl. 10.00 Firmelse i Vor Frue Kirke, Slagelse
8. kl. 10.00 Møde i Danske Kirkers Råds Forretningsudvalg
9. kl. 17.00 Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg
10. kl. 07.30 Messe på Redemptoris Mater
15. kl. 08.00 Messe hos Kærlighedens Missionærer
16. kl. 07.30 Messe på Redemptoris Mater
17. kl. 11.00 Møde i Økonomisk Råd
20. kl. 18.00 Messe i Jesu Hjerter Kirke, København
22. kl. 08.00 Messe på Karmel
24. kl. 24.00 Midnatsmesse i Domkirken
25. kl. 10.00 Højmesse i Domkirken
26. kl. 10.00 Højmesse i Domkirken
27. kl. 10.00 Højmesse i Domkirken

Januar 2021

3. kl. 11.00 Messe i Sct. Mariæ Kirke, Frederiksberg
- kl. 12.30 Messe i Sct. Mariæ Kirke, Frederiksberg
14. kl. 15.00 Fællesmøde i Danske Kirkers Råd
24. kl. 18.00 Messe i Jesu Hjerter Kirke, København
31. kl. 10.00 Pontifikalmesse i Domkirken i anledning af Sct. Ansgars fest

Informationschef:

Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Carsten Meyer-Jensen

Annoncer: Palle Vinther,
annonce@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Martin Bjørck, Malene Fenger-Grøndahl, Vibeke Maria Lasheras, Kaare Nielsen, Thomas Riis, Ann-Britt Sternfeldt, og Rolf Tönshoff.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 33 55 60 40
kl. 9-13 mandag-torsdag.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk.
Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt. Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis.

Udgiver: Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
1610 København V.

Tryk: Greentech Rotaprint – distribueret oplag –
ca. 13.000 – ISSN 0902-297X.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 1/2021, som udkommer den 8. januar 2021, skal være KO i hænde senest den 9. december 2020.

Indlæg til Katolsk Orientering nummer 2/2021, som udkommer den 29. januar 2021, skal være KO i hænde senest den 4. januar 2020.

Vanløse Begravelsesforretning

Din personlige bedemand
- Tryghed & Nærvær -

Du kan trygt ringe og aftale et møde med os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

Jyllingevej 8, 2720 Vanløse bedemand@v-lm.dk
Tlf.: 38 71 75 01 www.v-lm.dk

Tilmeld dig KO's nyhedsbrev på:

www.katolskoriering.dk/forside/

Bønnens Apostolat

December 2020

I denne måned beder vi for
evangelisering med særligt
fokus på bønslivet.

- at vores personlige forhold
til Jesus Kristus må næres af
Guds Ord og af et liv præget
af bøn.

R.I.P.

Vibeke Baadsgaard

* 6. december 1928 † 26. november 2020

Familien

Begravelsen har fundet sted

†

Aase Jakobsen

mangeårig ansat på Sct. Lioba Klosters plejehjem
er stille sovet ind den 28. november 2020

Familien

Vores kære far og bror

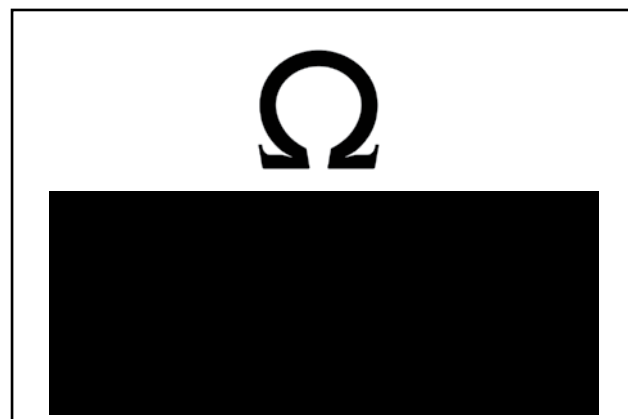
Karlheinz Löhner

* 13. september 1931 † 30. november 2020

er stille sovet ind

Tak for alt

Familien

Hjælp med at sikre
Kirkens beståen
– også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke
den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter
og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til:

Katolsk Bispekontor

Gl. Kongevej 15
1610 København V
Telefon 33 55 60 80

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnavgt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

EN VÆRDIG OG SMUK
AFSKED MED DINE KÆRE

Erik
Skree

Mette
Andersen

HOLMBEGRAVELSER.DK

Tlf. 66 17 28 81 · Rugårdsvej 158 · 5210 Odense NV

Bliv synlig med en annonce i KO

For booking af annonce, indstik eller yderligere
information, kontakt venligst Palle Vinther,
tlf. 50 56 09 49 eller
annonce@katolskoriering.dk.

*KO ønsker alle sine læsere, annoncører og
samarbejdspartnere en glædelig jul
og et lykkebringende nytår...*

En livskraftig 70-årig

På dannelsesrejse med jubilæumsskrift fra Niels Steensens Gymnasium.

Tekst: Lisbeth Rütz

SKOLER Danske katolikker har meget at takke Otto von Bismarck for. Hvis ikke den tyske "jernkansler" havde startet den såkaldte kulturkamp i Tyskland, var jesuitterne måske aldrig kommet til Danmark.

I 1872 fik jesuitterne Berufsverbot i Tyskland, og deres ordenshuse inden for Tysklands grænser blev opløste. De tilbageværende måtte kun opholde sig i bestemte dele af Tyskland, skriver generalvikar Niels Engelbrecht i "Jesuitternes højere skolevæsen i Danmark". Hans fortælling er et afsnit i "Indgang fra Sankt Kjelds Gade" – et festskrift i anledning af Niels Steensens Gymnasiums 70-års jubilæum i år.

Heldigvis for os danskere kom nogle af jesuitterne til Danmark og grundlagde Sankt Andreas Kollegium i Ordrup. Efter den første spæde start med 13 elever i 1873 udviklede der sig her en skole, som hurtigt tiltrak danske elever, og i 1908 blev de første tre studenter udklækket. Men da Bismarcks jesuiterlov blev ophævet i 1917, forsvandt en del af grundlaget for at drive katolsk kostskole i Danmark. Ordenen trak mange af jesuitterne tilbage til Tyskland, da Sankt Andreas Kollegium lukkede i 1920; men nogle af dem flyttede ind til Stenosgade, mens andre blev i Ordrup for at passe menigheden der. I 1950 blev der satset igen, og jesuitterne grundlagde Niels Steensens

Gymnasium. Allerede 1951 kom de første syv piger til, men det krævede også en særlig tilladelse fra jesuiterordenens general i Rom!

På tidsrejse med gamle elever

Indtil 1954 delte det nye gymnasium adresse med Sankt Knuds Skole på Gammel Kongevej. Så flyttede det ud på Jagtvejen i den store bygning, der først havde været kloster for Tilbedelsessøstrene og senere for Liobasøstrene.

I syv kapitler, der dækker hvert sit tiår, fortæller gamle elever om NSG fra 50'erne til 10'erne. Martin Ghisler, der startede i grundskolen i 1952 og sluttede som student i 1959, lægger ud med 50'erne.

Han husker en skole, hvor de fleste af lærerne var fagligt helt i top og stillede meget store krav til elevernes forberedelse. Man var Des med lærerne, og ved dårlig opførelse var der kontant afregning på stedet med en syngende lussing foran klassekammeraterne. Der er en duft af de fjerne 50'ere og

mindelser om "Det forsømte forår" i Ghislers beskrivelse af et 20 års studenterjubilæum i 1979. Gamle elever – nu ingeniører, farmaceuter, jurister, læger etc. – mødes med deres gamle fransklærer Hans Bang og har stadig alle frygtreflekserne i behold, da Bang minutløst gennemgår en af fortidens fransktimer.

Musikken stopper brat til skoleballet, og alle bliver sendt hjem, da nyheden om Kennedys død i Dallas kommer den 22. november 1963, skriver Peter Kølendorf i "Der skete så meget i verden" – afsnittet om 60'erne, hvor man som teenager blev bevidst om, at der var en verden uden for lille Danmark.

Hans Hannibals snapshots i sort-hvid giver stemninger fra 70'ernes gymnasietid, og Suzanne Moll fortæller i "Kassebukser, kassetebånd og katolikker" om de uskyldige 70'ere, hvor der ikke var internet, og verden var delt op efter, om man gik i afghanerpels eller kassebukser.

Fortsættes nedenunder ▶

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
	MÅSKEINDEL MAGASINPOST 42512 Afsender: Katolsk Orientering Katolsk Orientering · nr. 16 11. december 2020 · 46. årgang POST DANMARK

"82 et år med vendeklang. 82 og Danmark kom i gang, for Schlüter han ka'styre, og Anker sku'ha syre," blev der skrålet til gymnasiefester i 80'erne. Det var en tid med et politisk meget blandet lærerkollegium og en skoletid præget af politik og skoleblade, fortæller Nik Bredholt i afsnittet "Vigtige skridt i livet." I frikvarteret solgte han elevbladet "Støjtimes" – en konkurrent til det gamle skoleblad Bag murene – kaldet Bar Marxister. Støjtimes kulminerede i bladets interview med statsminister Poul Schlüter.

Dengang i 80'erne besøgte Troels Kløvedal NSG for at fortælle om sine eventyr ude på det blå ocean, og han tegner et giftigt portræt af skolen:

"Jeg var på det fine Niels Steensens Gymnasium i København, og da jeg i begyndelsen kommenterede et billede, hvor vi var på vej mod et socialistisk land, bredte der sig en fed, uhyggelig, antikommunistisk stemning, som jeg kun oplevede denne ene gang. Der sad de små veltilfredse overklasseunger og lignede en gammel film, med drengene i slips og hvad ved jeg, fortæller Troels Kløvedal senere i "Fra mit hjerte, min køjesæk og min græske logbog."

"En dannelsesrejse på NSG" er Kasper Holtens portræt af skolen i 90'erne. Han ser skolen som et sted, der som udgangspunkt tog tilværelsen alvorligt, hvor man lærte at gøre sig umage og havde en stolthed over at være anderledes.

I "Sammenhold og masser af musik" fortæller Lisa Lærke Messerschmidt om dengang i 00'erne, hvor der blev øvet lanciers, og pigerne brugte timer på at diskutere deres balkjoler til årsfesten – skoleårets absolutte højdepunkt. Skolens musikliv blomstrede med bigband og kor, og mange kreative talenter blev opdaget, når der skulle spilles skolekomedie.

Til op i 2010'erne var Niels Sten-

sens Gymnasium en tidslomme med stort set uændrede omgivelser, fortæller Buster Pilegaard, der beskriver sine sidste to år i gymnasiet med signalordet "forandring", i "Passioneret undervisning". Smartboards afløste kridttavlerne, og lyse og behagelige lokaler på øverste etage i den gamle bygning ud mod Sankt Kjelds Gade afspejlede de nye tider. En af de helt store begivenheder i 10'erne var selvfølgelig pavemessen i Malmø 1. november 2016.

Lærerpersongheder

På skolen var der markante lærerpersongheder, der havde et lidenskabeligt forhold til deres fag. En af dem var pater Dorn. I 50'erne var pater Dorn tilhænger af hard core britisk opdragelse. Meget britisk – lidt distanceret. Han hed pater Leslie Osmond Dorn, men kaldte sig for PLO Dorn. Hans studiekredse for eleverne kunne munde ud i hede diskussioner – for eksempel om arvesynden. Han var teologisk rådgiver for studenterbladet Prosit og var med til at starte katolsk radio- og videoproduktion. Bredholt betegner ham som en "stor religiøs inspirator".

Skolens første rektor – pater Heggum – var ifølge Martin Ghisler den diametrale modsætning af Dorn. Han var "humanistisk i sin grundindstilling, med stærk kærlighed til alt, hvad der var dansk, og med en vis skepsis over for alt, hvad der kom sydfra."

Pater Reijnders elskede fransk visesang

Lærerne synger for studenterne, juni 2017. Foto Henrik Delfer.

og kom trissende hen over skolegården med den altid tændte majspibe, der dog vendte nedad hvis det regnede. Kasper Kallan åbnede elevernes øjne for Tyskland med de mange besøg i Berlin. Dengang var der ingen pardon, hvis der ikke blev afleveret til tiden, og mangen en elev måtte cykle fra København ud til Kallan i Lyngby for at nå afleveringen af endnu en svær tysk stil inden midnat.

Erik Lorensen, der blev rektor i 1969 efter Heggum, beskrives som en knivskarp analytiker. Han gik inspektionsrunder på gangene og kunne spottes gennem vinduet i døren, når der var uro i klasserne. Han var inde over al kommunikation ud af skolen, og måske blev arbejdsbyrden for stor? Sorgen på skolen var stor, da han pludselig døde på ødegården i Sverige i 1979.

De ignatianske rødder

Den pædagogik og det skolesyn, der præger skolen på Jagtvejen har rødder langt tilbage i tiden.

"For at være ærlig, må jeg indrømme, at det vi så stolte kalder jesuiterpædagogik, egentlig ikke er andet end den pædagogik, der blev udviklet af Erasmus af Rotterdam og humanisterne i 1500-tallet og så adopteret af de tidlige jesuitter", skriver præst ved Niels Steensens Kollegium, Martin Chase S.J.

Jesuiterordenens grundlægger Ignatius af Loyola ville grundlægge en gruppe af

"venner i Herren", der skulle leve "et nådens liv". Jesuitterne skulle undervises efter høje faglige standarder i ordenens egne studiehus. Snart fik andre end ordenens egne medlemmer øjnene op for studiehusenes faglige kvaliteter og fik lov til at lade deres sønner gå der.

Da Niels Steensens Gymnasium startede, var der få elever og mange jesuitter – i dag er det lige omvendt. Fra sidste del af 80'erne, hvor elevtallet faldt, efterlyste bestyrelsen, jesuitterne og bispedømmet en stærkere katolsk profil. Det var ikke længere en selvfølge, at der var masser af højt kvalificerede ordensfolk til rådighed, og derfor måtte skolen igennem en længere proces med mange overvejelser om, hvordan man er en moderne, katolsk skole i et sekulariseret samfund. Jubilæumsskriftet afspejler denne proces.

Et led i den udvikling var, at Walter Dalgaard blev headhuntet til NSG fra Falkoner-gårdens Gymnasium i 1990, og det blev starten på et mere systematisk arbejde med skolens værdigrundlag. Indtil blev kontakten med rødderne styrket gennem temadage om ignatiansk pædagogik og obligatoriske retræter for eleverne. Udtil skete der en masse med udvekslingsprogrammer med andre jesuiterskoler i USA og England. Tidligere rektorer som Dorte Enger og Lise Baadsgaard har siden arbejdet videre med skolens profil som kristen holdningsskole og har fået den med i et verdensomspændende netværk af jesuiterskoler.

Tidligere elevs indlæg i jubilæumsskriftet tyder da også på, at det, der gør NSG tiltrækkende uanset hvor man har sit religiøse ståsted, er, at den er helt sin egen. "Indgang fra Sankt Kjelds Gade" – redigeret af Andreas Rude. Indbundet, 232 sider – koster 100 kr. og kan købes ved henvendelse til nsg@nsg.dk.